Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Het wetboek voor iedereen

https://hdl.handle.net/1874/235808

JE MAINTIENDRAI

mm 1300 1.

SEMINARII VETERIS CATHOLICI
BIBLIOTHECA
AMISFURTENSIS

mm 13001

SEMINARII VETERIS CATHOLICI
BIBLIOTHECA
AMISFURTENSIS

ge
OOB 1259

HET WETBOEK VOOR IEDEREEN.

VERZAMELING

BEVATTENDE

De Grondwet, het Burgerlijk Wetboek, de Kieswet, de Gemeentewet, de Belastingwetten, de Wet op het Faillissement, de Wet op het Recht van Vereeniging en Vergadering, de Wet op de Fabrieks- en Handelsmerken, de Arbeidswet, de Wet op de Kamers van Arbeid, de Hinderwet, de Veiligheidswet en de Stoomwet,

zooals zij luiden op 1 September 1897,

UITGEGEVEN ONDER TOEZICHT VAN

Mr. M. NAUTA,
Advocaat en Procureur te Utrecht.

UTRECHT,
J. G. BROESE.
1897.

VOORBERICHT.

De in den laatsten tijd meer en meer ontwakende belangstelling in de Staatsaangelegenheden, in verband met de uitbreiding van het Kiesrecht, deden den Uitgever van dit werkje besluiten tot het bijeenbrengen van eene verzameling van die Wetten, welker kennis in het dagelijksch leven het meest te pas kan komen, en op zijn verzoek heb ik mij belast met de samenstelling van dat Wetboek voor iedereen.

Het was mij soms moeilijk om te beslissen of ik een Wet moest opnemen of niet, vooral daar ik rekening moest houden met den omvang van het werk. Een onhandig dik boek zou zeker geen aftrek vinden. Ik hoop er nu in geslaagd te zijn met de opgenomen Wetten het boekje inderdaad te maken tot eene Verzameling, waarin ieder iets van zijne gading vindt.

UTRECHT, Augustus 1897. M. NAUTA.

GRONDWET VOOR HET KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

Bladz.

HOOFDSTUK I. Van het Rijk en zijne Inwoners 1
„ II. Van den Koning 2
Afd. 1. Van de Troonopvolging 2
„ 2. Van het inkomen der Kroon 4
„ 3. Van de Voogdij des Konings 5
„ 4. Van het Regentschap 6
„ 5. Van de inhuldiging des Konings 8
„ 6. Van de Macht des Konings 9
„ 7. Van den Raad van State en de Ministerieele Departementen 11

HOOFDSTUK III. Van de Staten-Generaal 12
Afd. 1. Van de samenstelling der Staten-Generaal 12
„ 2. Van de Tweede Kamer der Staten-Generaal 13
„ 3. Van de Eerste Kamer der Staten-Generaal 14
„ 4. Beschikkingen aan beide Kamers gemeen 15
„ 5. Van de Wetgevende Macht 17
„ 6. Van de Begrooting 20

HOOFDSTUK IV. Van de Provinciale Staten en de Gemeentebesturen 20
Afd. 1. Van de samenstelling der Provinciale Staten 20
„ 2. Van de Macht der Provinciale Staten . . 21
„ 3. Van de Gemeentebesturen 22

HOOFDSTUK V. Van de Justitie 24
Afd. 1. Algemeene beschikkingen 24
„ 2. Van den Hoogen Raad en de Regterlijke Collegiën 25

HOOFDSTUK VI. Van den Godsdienst 27
„ VII. Van de Financiën 27
„ VIII. Van de Defensie 28
„ IX. Van den Waterstaat 29
„ X. Van het Onderwijs en het Armbestuur 30
„ XI. Van Veranderingen 30
Additioneele Artikelen 31

HET WETBOEK VOOR IEDEREEN.

GRONDWET

VOOR HET

KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

1887.

EERSTE HOOFDSTUK.

VAN HET RIJK EN ZIJN INWONERS.

Art. 1. Het Koningrijk der Nederlanden omvat het grondgebied in Europa, benevens de koloniën en bezittingen in andere werelddeelen.

2. De Grondwet is alleen voor het Rijk in Europa verbindende, voor zoover niet het tegendeel daaruit blijkt.

Waar in de volgende artikelen het Rijk wordt genoemd, wordt alleen het Rijk in Europa bedoeld.

3. De wet kan provinciën en gemeenten vereenigen en splitsen en nieuwe vormen.

De grenzen van het Rijk, van de provinciën en van de gemeenten kunnen door de wet worden veranderd.

4. Allen die zich op het grondgebied van het Rijk bevinden, hebben gelijke aanspraak op bescherming van persoon en goederen.

De wet regelt de toelating en de uitzetting van vreemdelingen, en de algemeene voorwaarden, op welke ten aanzien van hunne uitlevering verdragen met vreemde Mogendheden kunnen worden gesloten.

5. Ieder Nederlander is tot elke landsbediening benoembaar.

Geen vreemdeling is hiertoe benoembaar, dan volgens de bepalingen der wet.

6. De wet verklaart wie Nederlanders en wie ingezetenen zijn.

Een vreemdeling wordt niet dan door eene wet genaturaliseerd.

De wet regelt de gevolgen der naturalisatie ten aanzien van de echtgenoot en minderjarige kinderen van den genaturaliseerde.

7. Niemand heeft voorafgaand verlof noodig, om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.

8. Ieder heeft het regt om verzoeken, mits schriftelijk, aan de bevoegde magt in te dienen.

Elk verzoek moet door den verzoeker onderteekend zijn.

Onderteekening uit naam van anderen kan alleen geschieden krachtens schriftelijke, bij het verzoek overgelegde volmagt.

Wettig bestaande ligchamen kunnen aan de bevoegde magt verzoekschriften indienen, doch alleen over onderwerpen tot hunnen bepaalden werkkring behoorende.

9. Het regt der ingezetenen tot vereeniging en vergadering wordt erkend.

De wet regelt en beperkt de uitoefening van dat regt in het belang der openbare orde.

TWEEDE HOOFDSTUK.

VAN DEN KONING.

EERSTE AFDEELING.

Van de Troonopvolging.

10. De Kroon der Nederlanden is en blijft opgedragen aan Zijne Majesteit Willem Frederik, Prins van Oranje-Nassau, om door Hem en Zijne wettige nakomelingen te worden bezeten erfelijk, overeenkomstig de navolgende bepalingen.

11. De Kroon gaat bij erfopvolging over op Zijne zonen en verdere mannelijke, uit mannen gekomen nakomelingen bij regt van eerstgeboorte, met dien verstande, dat bij vóór-overlijden van een regthebbende diens zonen of verdere mannelijke uit mannen gekomen nakomelingen op gelijke wijze in Zijne plaats treden en de Kroon nooit in eene jongere lijn of een jongeren tak overgaat, zoolang er in de oudere lijn of den ouderen tak zoodanige nakomeling wordt gevonden.

12. Bij ontstentenis van opvolgers in het voorgaande artikel aangewezen, gaat de Kroon over op de in leven zijnde dochters van den laatstoverleden Koning, bij regt van eerstgeboorte.

13. Bij ontstentenis ook van de dochters, in het voorgaand artikel bedoeld, gaat de Kroon over op de dochters van de nedergaande mannelijke lijnen uit den laatstoverleden Koning en, bij gebreke ook van deze en van hare nakomelingen, gaat de Kroon over in de nedergaande vrouwelijke lijnen.

In deze gevallen heeft steeds de oudere lijn vóór de jongere,

de mannelijke tak vóór den vrouwelijken, de oudere vóór den jongeren en hebben in iederen tak mannen vóór vrouwen en ouderen vóór jongeren den voorrang.

14. Bij ontstentenis van een opvolger, krachtens een der drie voorgaande artikelen tot de Kroon geregtigd, gaat deze over op de Prinses, door geboorte tot het Huis van Oranje-Nassau behoorende, die den laatstoverleden Koning, in de lijn der afstamming van wijlen Koning Willem Frederik, Prins van Oranje-Nassau, het naast bestaat.

Bij gelijken graad van verwantschap heeft de eerstgeborene den voorrang.

Is de bedoelde bloedverwante des Konings vóór hem overleden, dan treden hare nakomelingen in hare plaats, des dat de mannelijke lijn vóór de vrouwelijke en de oudere vóór de jongere en in iedere lijn de mannelijke tak vóór den vrouwelijken, de oudere vóór den jongeren en in iederen tak mannen vóór vrouwen en ouderen voor jongeren gaan.

15. Bij ontstentenis van een opvolger, krachtens een der vier voorgaande artikelen tot de Kroon geregtigd, gaat deze over op de wettige mannelijke uit mannen gekomen nakomelingen van wijlen Prinses Carolina van Oranje, zuster van wijlen Prins Willem den Vijfde en gemalin van wijlen den Prins van Nassau-Weilburg, op gelijke wijze als in art. 11 ten opzigte van de nakomelingen van wijlen Koning Willem Frederik, Prins van Oranje-Nassau, is bepaald.

16. Afstand van de Kroon heeft ten opzigte van de opvolging hetzelfde gevolg als overlijden.

17. Het kind, waarvan eene vrouw zwanger is op het oogenblik van het overlijden des Konings, wordt ten opzigte van het regt op de Kroon als reeds geboren aangemerkt. Dood ter wereld komende wordt het geacht nooit te hebben bestaan.

18. Van de erfopvolging, zoowel voor zich zelve als voor hunne nakomelingen, zijn uitgesloten alle kinderen, geboren uit een huwelijk aangegaan door een Koning of eene Koningin buiten gemeen overleg met de Staten-Generaal, of door een Prins of Prinses van het regerend stamhuis buiten de bij de wet verleende toestemming.

Zoodanig huwelijk aangaande, doet eene Koningin afstand van, en verliest eene Prinses haar regt op de Kroon.

Wanneer de Kroon, hetzij door erfopvolging, hetzij ingevolge artt. 15, 19, 20 of 21 in een ander stamhuis is overgegaan, gelden deze bepalingen alleen voor de huwelijken, na het tijdstip van dien overgang gesloten.

19. Wanneer bijzondere omstandigheden eenige verandering in of eenige voorziening omtrent de orde van erfopvolging raadzaam maken, is de Koning bevoegd daaromtrent een voorstel te doen.

De Staten-Generaal, daartoe in dubbelen getale bijeengeroepen, beraadslagen en besluiten daarover in vereenigde vergadering.

20. Wanneer geen bevoegde opvolger naar de Grondwet bestaat, wordt deze benoemd bij eene wet, waarvan het ontwerp door den Koning wordt voorgedragen.

De Staten-Generaal, daartoe in dubbelen getale bijeengeroepen, beraadslagen en besluiten daarover in vereenigde vergadering.

21. Wanneer bij overlijden des Konings geen bevoegde opvolger naar de Grondwet bestaat, geschiedt de benoeming regtstreeks door de Staten-Generaal in vereenigde vergadering. Zij worden daartoe in dubbelen getale binnen eene maand na het overlijden bijeengeroepen.

22. Al de bepalingen omtrent de erfopvolging worden op de nakomelingen van den eersten Koning, op wien krachtens een der twee voorgaande artikelen de Kroon overgaat, toepasselijk, in dier voege, dat het nieuwe stamhuis ten opzigte van die opvolging van hem zijnen oorsprong neemt op gelijke wijze en met dezelfde gevolgen als het Huis van Oranje-Nassau dit volgens art. 10 doet uit wijlen Koning Willem Frederik, Prins van Oranje-Nassau.

Ditzelfde geldt in het geval van art. 15 ten opzigte van de aldaar bedoelde nakomelingen van wijlen Prinses Carolina van Oranje.

Het geldt evenzeer ten aanzien van de nakomelingen der vrouw, die bij opvolging tot de Kroon is geroepen, met dien verstande, dat de Kroon eerst bij geheele ontstentenis van die nakomelingen in de volgende lijn van het stamhuis, waartoe die vrouw door geboorte behoorde, overgaat.

23. De Koning kan geene vreemde Kroon dragen, met uitzondering van die van Luxemburg.

In geen geval kan de zetel der regering buiten het Rijk worden verplaatst.

TWEEDE AFDEELING.

Van het inkomen der Kroon.

24. Behalve het inkomen uit de domeinen, door de wet van 26 Augustus 1822 afgestaan, en in 1848 door wijlen Koning Willem II tot Kroondomein aan den Staat teruggegeven, geniet de Koning een jaarlijksch inkomen uit 's Lands kas, waarvan het bedrag bij elke troonsbeklimming door de wet wordt vastgesteld.

25. Den Koning worden tot deszelfs gebruik, zomer- en winter-verblijven in gereedheid gebragt, voor welker onderhoud

echter niet meer dan *f* 50.000 jaarlijks, ten laste van den Lande kunnen worden gebragt.

26. De Koning en de Prins van Oranje zijn vrij van alle personele lasten.

Geen vrijdom van eenige andere belasting wordt door hen genoten.

27. De Koning rigt zijn Huis naar eigen goedvinden in.

28. Het jaarlijksch inkomen eener Koningin-weduwe, gedurende haren weduwelijken staat, uit 's Lands kas is *f* 150.000.

29. De oudste van des Konings zonen, of verdere mannelijke nakomelingen, die de vermoedelijke erfgenaam is van de Kroon, is des Konings eerste onderdaan, en voert den titel van Prins van Oranje.

30. De Prins van Oranje geniet als zoodanig uit 's Lands kas een jaarlijksch inkomen van *f* 100.000, te rekenen van den tijd, dat hij den ouderdom van achttien jaren zal hebben vervuld; dit inkomen wordt gebragt op *f* 200.000, na het voltrekken van een huwelijk, waartoe bij de wet toestemming is verleend.

DERDE AFDEELING.

Van de voogdij des Konings.

31. De Koning is meerderjarig als zijn achttiende jaar vervuld is.

Hetzelfde geldt van den Prins van Oranje, ingeval deze Regent wordt.

32. De voogdij van den minderjarigen Koning wordt geregeld en de voogd of voogden worden benoemd bij eene wet.

Over het ontwerp dier wet beraadslagen en besluiten de Staten-Generaal in vereenigde vergadering.

33. Deze wet wordt nog bij het leven van den Koning, voor het geval der minderjarigheid zijns opvolgers, gemaakt. Mogt dit niet zijn geschied, zoo worden, is het doenlijk, eenige der naaste bloedverwanten van den minderjarigen Koning over de regeling der voogdij gehoord.

34. Alvorens de voogdij te aanvaarden, legt elke voogd, in eene vereenigde vergadering van de Staten-Generaal, in handen van den voorzitter, den volgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning; ik zweer „(beloof) al de pligten, welke de voogdij mij oplegt, heilig „te vervullen, en er mij bijzonder op te zullen toeleggen, „om den Koning gehechtheid aan de Grondwet en liefde „voor zijn volk in te boezemen."

„Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat beloof ik!")

35. Ingeval de Koning buiten staat geraakt de regering waar te nemen, wordt in het noodige toezigt over zijn persoon

voorzien naar de voorschriften, omtrent de voogdij van een minderjarigen Koning in art. 32 bepaald.

De wet bepaalt den eed of de belofte door de hiertoe benoemde voogd of voogden af te leggen.

VIERDE AFDEELING.

Van het Regentschap.

36. Gedurende de minderjarigheid van den Koning wordt het Koninklijk gezag waargenomen door eenen Regent.

37. De Regent wordt benoemd bij eene wet, die tevens de opvolging in het regentschap, tot 's Konings meerderjarigheid toe, kan regelen. Over het ontwerp dier wet beraadslagen en besluiten de Staten-Generaal in vereenigde vergadering.

De wet wordt nog bij het leven van den Koning, voor het geval der minderjarigheid zijns opvolgers, gemaakt.

38. Het Koninklijk gezag wordt mede aan eenen Regent opgedragen, ingeval de Koning buiten staat geraakt de regering waar te nemen.

Wanneer de hoofden der ministeriële departementen, in rade vereenigd, oordeelen dat dit geval aanwezig is, geven zij van hunne bevinding kennis aan den Raad van State, met uitnoodiging om binnen een bepaalden termijn advies uit te brengen.

39. Blijven zij na afloop van den gestelden termijn bij hun oordeel, dan roepen zij de Staten-Generaal in vereenigde vergadering bijeen, om hun, onder overlegging van het advies van den Raad van State, zoo dit is ingekomen, van het voorhanden geval verslag te doen.

40. Zijn de Staten-Generaal in vereenigde vergadering van oordeel, dat het in art. 38, 1ste lid, omschreven geval aanwezig is, dan verklaren zij dit bij een besluit, dat op last van den in art. 108, 2de lid, aangewezen voorzitter wordt afgekondigd en dat op den dag der afkondiging in werking treedt.

Bij ontstentenis van dezen voorzitter wordt door de vergadering een voorzitter benoemd.

41. In het geval van art. 40, is de Prins van Oranje, wanneer hij zijn achttiende jaar vervuld heeft, van regtswege Regent.

42. Ontbreekt een Prins van Oranje of heeft de Prins van Oranje zijn achttiende jaar niet vervuld, dan wordt in het regentschap voorzien op de wijze in art. 37 bepaald; in het laatste geval tot aan het tijdstip waarop hij zijn achttiende jaar vervuld heeft.

43. Bij het aanvaarden van het regentschap legt de Regent in eene vereenigde vergadering van de Staten-Generaal in handen van den voorzitter den volgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning; ik zweer „(beloof), dat ik in de waarneming van het Koninklijk

„gezag, zoolang de Koning minderjarig is (zoolang de „Koning buiten staat blijft de regering waar te nemen), „de Grondwet steeds zal onderhouden en handhaven.

„Ik zweer (beloof), dat ik de onafhankelijkheid en het „grondgebied des Rijks met al mijn vermogen zal verde„digen en bewaren; dat ik de algemeene en bijzondere „vrijheid, en de regten van alle des Konings onderdanen „en van elk hunner zal beschermen en tot instandhouding „en bevordering van de algemeene en bijzondere welvaart „alle middelen aanwenden, welke de wetten te mijner be„schikking stellen, gelijk een goed en getrouw Regent „schuldig is te doen."

„Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat beloof ik!")

44. Wanneer een Regent buiten staat geraakt het regentschap waar te nemen, zijn de artt. 38, 2de lid, 39 en 40 toepasselijk.

Is de opvolging in het regentschap niet geregeld, dan wordt art. 37, 1ste lid, toegepast.

45. Het Koninklijk gezag wordt waargenomen door den Raad van State:

1°. bij het overlijden des Konings, zoolang niet in de troonopvolging volgens art. 21 is voorzien, voor den minderjarigen Troonopvolger geen Regent benoemd is, of de Troonopvolger of Regent afwezig is;

2°. in de gevallen van artt. 40 en 44, zoolang de Regent ontbreekt of afwezig is; en bij overlijden van den Regent, zoolang zijn opvolger niet benoemd is en het regentschap aanvaard heeft;

3°. ingeval de troonopvolging onzeker is en de Regent ontbreekt of afwezig is.

Deze waarneming houdt van regtswege op, zoodra de bevoegde Troonopvolger of Regent zijne waardigheid heeft aanvaard.

Wanneer in het regentschap moet worden voorzien, dient de Raad van State het daartoe strekkend ontwerp van wet in:

in de gevallen, onder 1°. en 2°. vermeld, binnen den tijd van eene maand na de aanvaarding der waarneming van het Koninklijk gezag;

in het geval, onder 3°. vermeld, binnen den tijd van eene maand nadat de troonopvolging heeft opgehouden onzeker te zijn.

46. Eene wet bepaalt, bij de benoeming van den Regent of bij de aanvaarding van het regentschap door den Prins van Oranje, de som, die op het jaarlijksch inkomen van de Kroon zal worden genomen voor de kosten van het regentschap.

Deze bepaling kan gedurende het regentschap niet worden veranderd.

47. Zoodra het in art. 38 omschreven geval heeft opgehouden te bestaan, wordt dit door de Staten-Generaal in vereenigde vergadering verklaard bij een besluit, dat op last van den voorzitter, in art. 40 vermeld, wordt afgekondigd.

48. Dit besluit wordt genomen op voorstel van den Regent of van ten minste twintig leden der Staten-Generaal.

Deze leden dienen hun voorstel in bij den voorzitter der Eerste Kamer, die de beide Kamers onmiddellijk in vereenigde vergadering bijeenroept.

Is de zitting der Kamers gesloten, dan zijn die leden bevoegd de oproeping zelven te doen.

49. De hoofden der ministeriële departementen en de voogd of voogden zijn persoonlijk gehouden aan de Kamers der Staten-Generaal, zoo dikwerf dit wordt gevraagd, omtrent den toestand van den Koning of van den Regent verslag te doen.

Art. 94, 3de lid, is ten deze ook op de voogden toepasselijk.

50. Onmiddellijk na afkondiging van het in art. 47 omschreven besluit herneemt de Koning de waarneming der regering.

VIJFDE AFDEELING.

Van de inhuldiging des Konings.

51. De Koning, de regering aanvaard hebbende, wordt zoodra mogelijk plegtig beëedigd en ingehuldigd binnen de stad Amsterdam, in eene openbare en vereenigde vergadering der Staten-Generaal.

52. In deze vergadering wordt door den Koning de volgende eed of belofte op de Grondwet afgelegd:

„Ik zweer (beloof) aan het Nederlandsche volk dat ik de „Grondwet steeds zal onderhouden en handhaven.

„Ik zweer (beloof), dat ik de onafhankelijkheid en het „grondgebied des Rijks met al mijn vermogen zal verdedigen „en bewaren; dat ik de algemeene en bijzondere vrijheid en „de regten van alle mijne onderdanen zal beschermen, en tot „instandhouding en bevordering van de algemeene en bijzondere welvaart alle middelen zal aanwenden, welke de wetten te mijner beschikking stellen, zooals een goed Koning „schuldig is te doen."

„Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat beloof ik!")

53. Na het afleggen van dezen eed of belofte wordt de Koning in dezelfde vergadering gehuldigd door de Staten-Generaal, wier voorzitter de volgende plegtige verklaring uitspreekt, die vervolgens door hem en elk der leden, hoofd voor hoofd, beëedigd of bevestigd wordt:

„Wij ontvangen en huldigen, in naam van het Nederlandsche „volk en krachtens de Grondwet, U als Koning; wij zweren „(beloven), dat wij uwe onschendbaarheid en de regten uwer „kroon zullen handhaven; wij zweren (beloven) alles te zullen „doen wat goede en getrouwe Staten-Generaal schuldig zijn „te doen."

„Zoo waarlijk helpe ons God Almagtig!" („Dat beloven wij!")

ZESDE AFDEELING.

Van de Magt des Konings.

54. De Koning is onschendbaar; de ministers zijn verantwoordelijk.

55. De uitvoerende magt berust bij den Koning.

56. Door den Koning worden algemeene maatregelen van bestuur vastgesteld.

Bepalingen, door straffen te handhaven, worden in die maatregelen niet gemaakt, dan krachtens de wet.

De wet regelt de op te leggen straffen.

57. De Koning heeft het opperbestuur der buitenlandsche betrekkingen.

58. De Koning verklaart oorlog. Hij geeft daarvan onmiddellijk kennis aan de beide Kamers der Staten-Generaal, met bijvoeging van zoodanige mededeelingen, als Hij met het belang van den Staat bestaanbaar acht.

59. De Koning sluit en bekrachtigt alle verdragen met vreemde Mogendheden. Hij deelt den inhoud dier verdragen mede aan de beide Kamers der Staten-Generaal, zoodra Hij oordeelt dat het belang van den Staat dit toelaat.

Verdragen die wijziging van het grondgebied van den Staat inhouden, die aan het Rijk geldelijke verpligtingen opleggen of die eenige andere bepaling, wettelijke regten betreffende inhouden, worden door den Koning niet bekrachtigd dan na door de Staten-Generaal te zijn goedgekeurd.

Deze goedkeuring wordt niet vereischt, indien de Koning zich de bevoegdheid tot het sluiten van het verdrag bij de wet heeft voorbehouden.

60. De Koning heeft het oppergezag over zee- en landmagt.

De militaire officieren worden door Hem benoemd. Zij worden door Hem bevorderd, ontslagen of op pensioen gesteld, volgens de regels door de wet te bepalen.

De pensioenen worden door de wet geregeld.

61. De Koning heeft het opperbestuur der koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen.

De reglementen op het beleid der regering aldaar worden door de wet vastgesteld.

Het muntstelsel wordt door de wet geregeld.

Andere onderwerpen deze koloniën en bezittingen betreffende, worden door de wet geregeld, zoodra de behoefte daaraan blijkt te bestaan.

62. De Koning doet jaarlijks aan de Staten-Generaal een omstandig verslag geven van het beheer dier koloniën en bezittingen en van den staat waarin zij zich bevinden.

De wet regelt de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen.

63. De Koning heeft het opperbestuur van de algemeene geldmiddelen.

Hij regelt de bezoldiging van alle collegiën en ambtenaren, die uit 's Rijks kas worden betaald.

De wet regelt de bezoldiging van den Raad van State, van de Algemeene Rekenkamer en van de regterlijke magt.

De Koning brengt de bezoldigingen op de begrooting der Rijksuitgaven.

De pensioenen der ambtenaren worden door de wet geregeld.

64. De Koning heeft het regt van de munt. Hij vermag zijne beeldtenis op de muntspeciën te doen stellen.

65. De Koning verleent adeldom.

Vreemde adeldom kan door geen Nederlander worden aangenomen.

66. Ridderorden worden door eene wet, op het voorstel des Konings, ingesteld.

67. Vreemde orden, waaraan geen verpligtingen verbonden zijn, mogen worden aangenomen door den Koning en, met Zijne toestemming, door de Prinsen van Zijn Huis.

In geen geval mogen andere Nederlanders, of de vreemdelingen, die in Nederlandsche Staatsdienst zijn, vreemde ordeteekenen, titels, rang of waardigheid aannemen, zonder bijzonder verlof van den Koning.

68. De Koning heeft het regt van gratie van straffen, door regterlijk vonnis opgelegd.

Hij oefent dat regt uit na het advies te hebben ingewonnen van den regter daartoe bij algemeenen maatregel van bestuur aangewezen.

Amnestie of abolitie worden niet dan bij eene wet toegestaan.

69. Dispensatie van wetsbepalingen kan door den Koning slechts worden verleend met magtiging van de wet.

De wet, welke deze magtiging verleent, noemt de bepalingen, waarover de bevoegdheid tot dispensatie zich uitstrekt.

Dispensatie van bepalingen van algemeene maatregelen van bestuur is toegelaten voor zoover de Koning zich de bevoegdheid daartoe bij den maatregel uitdrukkelijk heeft voorbehouden.

70. De geschillen tusschen provinciën onderling; provinciën

en gemeenten; gemeenten onderling; alsmede tusschen provinciën of gemeenten en waterschappen, veenschappen en veenpolders, niet behoorende tot die, vermeld in art. 153 of tot die, waarvan de beslissing krachtens art. 154 is opgedragen aan den gewonen regter of aan een collegie, met administrative regtspraak belast, worden door den Koning beslist.

71. De Koning draagt aan de Staten-Generaal ontwerpen van wet voor en doet hun zoodanige andere voorstellen als Hij noodig acht.

Hij heeft het regt de door de Staten-Generaal aangenomen wetsontwerpen al of niet goed te keuren.

72. De wijze van afkondiging der wetten en der algemeene maatregelen van bestuur en het tijdstip waarop zij aanvangen verbindende te zijn, worden door de wet geregeld.

Het formulier van afkondiging der wetten is het volgende:

„Wij enz. Koning der Nederlanden enz.;

„Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen „te weten:

„Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat enz.;

(De beweegreden der wet.)

„Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met „gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden „en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze enz."

(De inhoud der wet.)

„Gegeven enz."

Ingeval eene Koningin regeert of het Koninklijk gezag door een Regent of door den Raad van State wordt waargenomen, wordt de daardoor noodige wijziging in dit formulier gebragt.

73. De Koning heeft het regt om de Kamers der Staten-Generaal, elke afzonderlijk of beide te zamen, te ontbinden.

Het besluit, waardoor die ontbinding wordt uitgesproken, houdt tevens den last in tot het verkiezen van nieuwe Kamers binnen veertig dagen, en tot het zamenkomen der nieuw verkozen Kamers binnen twee maanden.

De Raad van State, het Koninklijk gezag waarnemende, oefent het regt van ontbinding niet uit.

ZEVENDE AFDEELING.

Van den Raad van State en de Ministeriële Departementen.

74. Er is een Raad van State, welks zamenstelling en bevoegdheid worden geregeld door de wet.

De Koning is voorzitter van den Raad, en benoemt de leden.

De Prins van Oranje heeft, nadat zijn achttiende jaar is vervuld, van regtswege zitting in den Raad.

75. De Koning brengt ter overweging bij den Raad van State alle voorstellen, door hem aan de Staten-Generaal te doen, of door deze aan hem gedaan, alsmede alle algemeene maatregelen van bestuur van het Rijk en van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen.

Aan het hoofd der uit te vaardigen besluiten wordt melding gemaakt, dat de Raad van State deswege gehoord is.

De Koning hoort wijders den Raad van State over alle zaken, waarin hij dat noodig oordeelt.

De Koning alleen besluit, en geeft telkens van zijn genomen besluit kennis aan den Raad van State.

76. De wet kan aan den Raad van State of aan eene afdeeling van dien Raad de uitspraak over geschillen opdragen.

77. De Koning stelt ministeriële departementen in, benoemt er de hoofden van, en ontslaat die naar welgevallen.

De hoofden der ministeriële departementen zorgen voor de uitvoering der Grondwet en der andere wetten, voor zooverre die van de Kroon afhangt.

Hunne verantwoordelijkheid wordt geregeld door de wet.

Alle Koninklijke besluiten en beschikkingen worden door een der hoofden van de ministeriële departementen medeonderteekend.

DERDE HOOFDSTUK.

VAN DE STATEN-GENERAAL.

EERSTE AFDEELING.

Van de zamenstelling der Staten-Generaal.

78. De Staten-Generaal vertegenwoordigen het geheele Nederlandsche volk

79. De Staten-Generaal zijn verdeeld in eene Eerste en Tweede Kamer.

80. De leden der Tweede Kamer worden regtstreeks gekozen door de mannelijke ingezetenen, tevens Nederlanders, die de door de kieswet te bepalen kenteekenen van geschiktheid en maatschappelijken welstand bezitten, en den door die wet te bepalen leeftijd, welke niet beneden drie en twintig jaren mag zijn, hebben bereikt.

De wet bepaalt, in hoeverre de uitoefening van het kiesregt wordt geschorst voor de militairen beneden den rang van officier bij de zee- en de landmagt voor den tijd, gedurende welken zij zich onder de wapenen bevinden.

Van de uitoefening van het kiesregt zijn uitgesloten zij, wien dat regt bij regterlijke uitspraak is ontzegd; zij die in

gevangenschap of hechtenis zijn; zij die bij regterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren; zij die in het burgerlijk jaar, voorafgaande aan de vaststelling der kiezerslijsten, van eene instelling van weldadigheid of van een gemeentebestuur onderstand hebben genoten en, voor zoover de kieswet, hetzij zeker bedrag van den aanslag in eene of meer Rijks directe belastingen, hetzij het bezit van een of meer grondslagen van zoodanigen aanslag als vereischte van kiesbevoegdheid stelt, zij die hun aanslag in die belasting of belastingen niet hebben voldaan.

81. De Tweede Kamer bestaat uit honderd leden, die gekozen worden in kiesdistricten.

De verdeeling van het Rijk in kiesdistricten en alles wat verder het kiesregt en de wijze van verkiezing betreft, wordt door de wet geregeld.

82. De Eerste Kamer bestaat uit vijftig leden.

Zij worden verkozen door de Provinciale Staten, in de volgende verhouding.

Noordbrabant	6.
Gelderland	6.
Zuidholland	10.
Noordholland	9.
Zeeland	2.
Utrecht	2.
Friesland	4.
Overijssel	3.
Groningen	3.
Drenthe	2.
Limburg	3.
	50.

Ingeval van vereeniging, splitsing of grensverandering van provinciën of vorming van nieuwe, voorziet de wet in de wijziging, welke daardoor in deze verhouding noodig zal worden bevonden.

83. Wanneer de Staten-Generaal in dubbelen getale worden bijeengeroepen, wordt aan de gewone leden van elke Kamer een gelijk getal buitengewone leden toegevoegd op dezelfde wijze als de gewone te verkiezen.

Het besluit der bijeenroeping wijst tevens der dag der verkiezing aan.

TWEEDE AFDEELING.

Van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

84. Om lid der Tweede Kamer te kunnen zijn wordt alleen vereischt dat men mannelijk Nederlander zij, niet bij regterlijke

uitspraak de beschikking of het beheer over zijne goederen hebbe verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zij en den ouderdom van dertig jaren vervuld hebbe.

85. De leden der Tweede Kamer worden gekozen voor vier jaren.

Zij treden te gelijk af en zijn dadelijk herkiesbaar.

86. De leden stemmen zonder last van of ruggespraak met hen die benoemen.

87. Bij het aanvaarden hunner betrekking leggen zij den volgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof) getrouwheid aan de Grondwet."

„Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!" („Dat beloof ik!")

Alvorens tot dien eed of belofte te worden toegelaten, leggen zij den volgenden eed (verklaring en belofte) van zuivering af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, om tot lid der Staten-Generaal „te worden benoemd, directelijk of indirectelijk, aan geen „persoon, onder wat naam of voorwendsel ook, eenige giften „of gaven beloofd of gegeven heb.

„Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in deze „betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd „eenige beloften of geschenken aannemen zal, directelijk of „indirectelijk."

„Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!" („Dat verklaar en „beloof ik!")

Deze eeden (beloften en verklaring) worden afgelegd in handen van den Koning, of in de vergadering der Tweede Kamer, in handen van den Voorzitter, daartoe door den Koning gemagtigd.

88. De Voorzitter wordt door den Koning benoemd voor het tijdperk eener zitting, uit eene door de Kamer aangeboden opgave van drie leden.

89. De leden genieten, tot vergoeding der reiskosten, eens, heen en terug, voor elke zitting, zoodanige som, als naar de afstanden door de wet zal worden geregeld.

Als verdere schadeloosstelling wordt hun toegelegd eene som van *f* 2000 's jaars.

Deze schadeloosstelling wordt niet genoten door de leden, die het ambt van Minister bekleeden, noch ook, voor den tijd der zitting, door hen, die gedurende de geheele zitting afwezig bleven.

DERDE AFDEELING.

Van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

90. Om lid der Eerste Kamer te kunnen zijn moet men voldoen aan de vereischten voor het lidmaatschap van de

Tweede Kamer gesteld en bovendien òf behooren tot de hoogstaangeslagenen in de Rijks directe belastingen òf eene of meer hooge en gewigtige openbare betrekkingen, bij de wet aangewezen, bekleeden of bekleed hebben.

Het getal der hierboven bedoelde hoogstaangeslagenen wordt in elke provincie bepaald tot één, die tevens de algemeene vereischten bezit om lid der Staten-Generaal te zijn, op iedere vijftien honderd zielen.

91. De leden der Eerste Kamer worden gekozen voor negen jaren.

Art. 86 is op hen van toepassing. Zij leggen bij het aanvaarden hunner betrekking gelijke eeden (beloften en verklaring) af, als voor de leden der Tweede Kamer zijn bepaald, hetzij in handen van den Koning, hetzij in de vergadering der Eerste Kamer in handen van den Voorzitter, daartoe door den Koning gemagtigd.

Zij genieten reis- en verblijfkosten volgens de wet.

Een derde gedeelte treedt om de drie jaren af, volgens een daarvan te maken rooster. De uitvallende leden zijn dadelijk herkiesbaar.

92. De Voorzitter wordt door den Koning uit de leden benoemd, voor het tijdperk eener zitting.

VIERDE AFDEELING.

Beschikkingen aan beide Kamers gemeen.

93. Niemand kan te gelijk lid der beide Kamers zijn.

Die te gelijk of op meer dan ééne plaats tot lid van de Eerste of van de Tweede Kamer of van beide Kamers is gekozen, verklaart welke dier benoemingen hij aanneemt.

94. De hoofden der ministeriële departementen hebben zitting in de beide Kamers. Zij hebben alleen eene raadgevende stem, ten ware zij tot leden der vergadering mogten benoemd zijn.

Zij geven aan de Kamers, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, de verlangde inlichtingen, waarvan het verleenen niet strijdig kan worden geoordeeld met het belang van den Staat.

Zij kunnen door elke der Kamers worden uitgenoodigd om te dien einde ter vergadering tegenwoordig te zijn.

95. Beide Kamers hebben, zoowel ieder afzonderlijk als in vereenigde vergadering het regt van onderzoek (enquête) te regelen door de wet.

96. Een lid van de Staten-Generaal kan niet te gelijker tijd zijn vice-president of lid van den Raad van State, president, vice-president of lid van of procureur-generaal of advocaat-generaal bij den Hoogen Raad, noch president of lid van de

Algemeene Rekenkamer, noch Commissaris des Konings in eene provincie.

De wet regelt voor zooveel noodig de gevolgen van de vereeniging van het lidmaatschap van eene der beide Kamers met andere dan de in het eerste lid uitgesloten, uit 's Lands kas bezoldigde ambten.

Krijgslieden in werkelijke dienst, het lidmaatschap van eene der beide Kamers aanvaardende, zijn gedurende dat lidmaatschap van regtswege op non-activiteit. Ophoudende lid te zijn, keeren zij tot de werkelijke dienst terug.

Zij, die na hunne verkiezing tot lid van de Staten-Generaal een bezoldigd Staatsambt, dat zij niet reeds tijdens die verkiezing vervulden, aannemen, verliezen van regtswege het lidmaatschap, maar zijn herkiesbaar.

97. De leden der Staten-Generaal zijn niet geregtelijk vervolgbaar voor hetgeen zij in de vergadering hebben gezegd of aan haar schriftelijk hebben overgelegd.

98. Elke Kamer onderzoekt de geloofsbrieven harer nieuw inkomende leden, en beslist de geschillen, welke aangaande die geloofsbrieven of de verkiezing zelve oprijzen.

99. Elke Kamer benoemt haren griffier. Deze mag niet tegelijk lid van eene der Kamers zijn.

100. De Staten-Generaal komen ten minste eenmaal 's jaars te zamen.

Hunne gewone zitting wordt geopend op den derden Dinsdag in September.

De Koning roept eene buitengewone zitting bijeen, zoo dikwijls Hij zulks noodig oordeelt.

101. De afzonderlijke vergaderingen der beide Kamers en evenzoo de vereenigde vergaderingen worden in het openbaar gehouden.

De deuren worden gesloten, wanneer een tiende gedeelte der aanwezige leden het vordert of de Voorzitter het noodig keurt.

De vergadering beslist, of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

Over de punten in besloten vergadering behandeld, kan daarin ook een besluit worden genomen.

102. Is bij overlijden des Konings of bij afstand van de Kroon de zitting gesloten, dan vergaderen de Staten-Generaal zonder voorafgaande oproeping.

Deze buitengewone zitting wordt op den vijfden dag na het overlijden of na den afstand geopend.

Zijn de Kamers ontbonden, dan vangt deze termijn aan van den afloop der nieuwe verkiezingen.

103. De zitting der Staten-Generaal wordt in vereenigde

vergadering der beide Kamers door den Koning of door eene Commissie van Zijnentwege geopend. Zij wordt op dezelfde wijze gesloten, wanneer Hij oordeelt dat het belang van den Staat niet vordert haar te doen voortduren.

De gewone jaarlijksche zitting duurt ten minste twintig dagen, tenzij de Koning gebruik make van het regt in art. 73 omschreven.

104. Bij ontbinding van eene der Kamers of van beide sluit de Koning tevens de zitting der Staten-Generaal.

105. De Kamers mogen noch afzonderlijk noch in vereenigde vergadering beraadslagen of besluiten, zoo niet meer dan de helft der leden tegenwoordig is.

106. Alle besluiten over zaken worden bij volstrekte meerderheid der stemmende leden opgemaakt.

Bij staken van stemmen wordt het nemen van het besluit tot eene volgende vergadering uitgesteld.

In deze, en evenzoo in eene voltallige vergadering, wordt, bij staken van stemmen, het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

De stemming moet geschieden bij hoofdelijke oproeping, wanneer een der leden dit verlangt en alsdan mondeling.

107. De stemming over personen voor de benoemingen of voordragten in de Grondwet vermeld, geschiedt bij gesloten en ongeteekende briefjes.

De volstrekte meerderheid der stemmende leden beslist; bij staken van stemmen beslist het lot.

108. Bij eene vereenigde vergadering worden de beide Kamers als slechts ééne beschouwd en nemen hare leden naar willekeur door elkander plaats.

De Voorzitter der Eerste Kamer heeft de leiding der vergadering.

VIJFDE AFDEELING.

Van de Wetgevende Magt.

109. De wetgevende magt wordt gezamenlijk door den Koning en de Staten-Generaal uitgeoefend.

110. De Koning zendt Zijne voorstellen, hetzij van wet, hetzij andere, aan de Tweede Kamer bij eene schriftelijke boodschap of door eene commissie.

Hij kan aan bijzondere door Hem aangewezen Commissarissen opdragen de Ministers bij het behandelen van die voorstellen in de vergaderingen der Staten-Generaal bij te staan.

111. Aan de openbare beraadslaging over eenig ingekomen voorstel des Konings gaat altijd een onderzoek van dat voorstel vooraf.

De Kamer bepaalt in haar Reglement van Orde de wijze, waarop dit onderzoek zal worden ingesteld.

112. De Tweede Kamer, alsmede de vereenigde vergadering der Staten-Generaal, heeft het regt wijzigingen in een voorstel des Konings te maken.

113. Wanneer de Tweede Kamer tot aanneming van het voorstel, hetzij onveranderd, hetzij gewijzigd, besluit, zendt zij het aan de Eerste Kamer met het volgende formulier:

„De Tweede Kamer der Staten-Generaal zendt aan de Eerste „Kamer het hier nevensgaande voorstel des Konings en is van „oordeel, dat het, zoo als het daar ligt, door de Staten Gene„raal behoort te worden aangenomen."

Wanneer de Tweede Kamer tot het niet-aannemen van het voorstel besluit, geeft zij daarvan kennis aan den Koning met het volgende formulier:

„De Tweede Kamer der Staten-Generaal betuigt den Koning „haren dank voor Zijnen ijver in het bevorderen van de belan„gen van den Staat en verzoekt Hem eerbiedig het gedane „voorstel in nadere overweging te nemen."

114. De Eerste Kamer overweegt, met inachtneming van art. 111, het voorstel zoodanig als het door de Tweede Kamer is aangenomen.

Wanneer zij tot aanneming van het voorstel besluit, geeft zij daarvan kennis aan den Koning en aan de Tweede Kamer, met de volgende formulieren:

„Aan den Koning!

„De Staten-Generaal betuigen den Koning hunnen dank voor „Zijnen ijver in het bevorderen van de belangen van den Staat „en vereenigen zich met het voorstel zooals het daar ligt."

„Aan de Tweede Kamer!

„De Eerste Kamer der Staten-Generaal geeft aan de Tweede „Kamer kennis, dat zij zich heeft vereenigd met het voorstel „betrekkelijk...., op den...., aan haar door de Tweede „Kamer toegezonden."

Wanneer de Eerste Kamer tot niet-aanneming van het voorstel besluit, geeft zij daarvan kennis aan den Koning en aan de Tweede Kamer, met de volgende formulieren:

„Aan den Koning!

„De Eerste Kamer der Staten-Generaal betuigt den Koning „haren dank voor Zijnen ijver in het bevorderen van de be„langen van den Staat en verzoekt Hem eerbiedig het gedane „voorstel in nadere overweging te nemen."

„Aan de Tweede Kamer!

„De Eerste Kamer der Staten-Generaal geeft aan de Tweede „Kamer kennis, dat zij den Koning eerbiedig heeft verzocht „het voorstel betrekkelijk....., op den..... aan haar door de

„Tweede Kamer toegezonden, in nadere overweging te nemen."

115. Zoolang de Eerste Kamer nog niet heeft beslist, blijft de Koning bevoegd het door Hem gedaan voorstel weder in te trekken.

116. De Staten-Generaal hebben het regt voorstellen van wet aan den Koning te doen.

117. De voordragt daartoe behoort uitsluitend aan de Tweede Kamer, die het voorstel overweegt op gelijke wijze als zulks ten aanzien van 's Konings voorstellen is bepaald, en, na aanneming, aan de Eerste Kamer verzendt met het volgende formulier:

„De Tweede Kamer der Staten-Generaal zendt aan de Eerste „Kamer het hiernevens gaande voorstel, en is van oordeel, dat „de Staten-Generaal daarop 's Konings bewilliging behooren „te verzoeken."

Zij is bevoegd aan een of meer van hare leden de schriftelijke en mondelinge verdediging van haar voorstel in de Eerste Kamer op te dragen.

118. Wanneer de Eerste Kamer, na daarover op de gewone wijze te hebben beraadslaagd, het voorstel goedkeurt, zendt zij het aan den Koning met het volgende formulier:

„De Staten-Generaal oordeelende, dat het nevensgaande „voorstel zou kunnen strekken tot bevordering van de belangen „van den Staat, verzoeken eerbiedig daarop 's Konings be„williging."

Voorts geeft zij daarvan kennis aan de Tweede Kamer met het volgende formulier:

„De Eerste Kamer der Staten-Generaal geeft kennis aan de „Tweede Kamer, dat zij zich heeft vereenigd met het van haar „op den..... ontvangen voorstel betrekkelijk....., en daarop na„mens de Staten-Generaal 's Konings bewilliging heeft ver„zocht."

Wanneer de Eerste Kamer het voorstel niet goedkeurt, zoo geeft zij daarvan kennis aan de Tweede Kamer met het volgende formulier:

„De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft geene genoeg„zame reden gevonden om op het hiernevens teruggaande „voorstel 's Konings bewilliging te verzoeken."

119. Andere voordragten, dan voorstellen van wet, kunnen door elke Kamer afzonderlijk aan den Koning worden gedaan.

120. De Koning doet de Staten-Generaal zoo spoedig mogelijk kennis dragen, of hij een voorstel van wet, door hen aangenomen, al dan niet goedkeurt. Die kennisgeving geschiedt met een der volgende formulieren:

„De Koning bewilligt in het voorstel." of:

„De Koning houdt het voorstel in overweging."

121. Alle voorstellen van wet, door de Staten-Generaal aangenomen en door den Koning goedgekeurd, verkrijgen kracht van wet en worden door den Koning afgekondigd.

De wetten zijn onschendbaar.

122. De wetten zijn alleen voor het Rijk verbindende voor zoover daarin niet is uitgedrukt dat zij voor de koloniën en bezittingen in andere werelddeelen verbindend zijn.

ZESDE AFDEELING.

Van de begrooting.

123. Door de wet worden de begrootingen van alle uitgaven des Rijks vastgesteld, en de middelen tot dekking aangewezen.

124. De ontwerpen der algemeene begrootingswetten worden jaarlijks van wege den Koning aan de Tweede Kamer aangeboden, dadelijk na het openen der gewone zitting van de Staten-Generaal, vóór den aanvang van het jaar, waarvoor de begrootingen moeten dienen.

125. Geen hoofdstuk der begrooting van uitgaven kan meer dan die voor één departement van algemeen bestuur behelzen.

Ieder hoofdstuk wordt in één of meer ontwerpen van wet vervat.

Door zoodanige wet kan overschrijving worden toegestaan

126. De verantwoording van de Rijksuitgaven en ontvangsten over elk dienstjaar wordt, onder overlegging van de door de Rekenkamer goedgekeurde rekening, aan de wetgevende magt gedaan naar de voorschriften van de wet.

VIERDE HOOFDSTUK.

VAN DE PROVINCIALE STATEN EN DE GEMEENTEBESTUREN.

EERSTE AFDEELING.

Van de zamenstelling der Provinciale Staten.

127. De leden der Provinciale Staten worden voor zes jaren regtstreeks gekozen door de mannelijke ingezetenen der provincie, tevens Nederlanders, die de door de wet te bepalen kenteekenen van geschiktheid en maatschappelijken welstand bezitten en den door die wet te bepalen leeftijd, welke niet beneden drie en twintig jaren mag zijn, hebben bereikt.

Het tweede en derde lid van art. 80 zijn hierbij van toepassing.

De helft dier leden treedt om de drie jaren af.

Om lid der Provinciale Staten te kunnen zijn wordt ver-

eischt, dat men mannelijk Nederlander en ingezeten der provincie zij, niet bij regterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over zijne goederen hebbe verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zij en den ouderdom van vijf en twintig jaren vervuld hebbe.

De verkiezing van de leden der Provinciale Staten heeft plaats op de wijze door de wet te regelen.

128. Niemand kan te gelijk zijn lid der Eerste Kamer van de Staten-Generaal en lid der Staten eener provincie, noch ook lid der Staten van meer dan ééne provincie.

129. De leden der Staten leggen, bij het aanvaarden hunner betrekking, den volgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof) trouw aan de Grondwet en aan de wetten „des Rijks."

„Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!" („Dat beloof ik!")

Zij worden tot dien eed (belofte) toegelaten na alvorens te hebben afgelegd gelijken eed (verklaring en belofte) van zuivering als hierboven in art. 87 voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is bepaald.

130. De Staten vergaderen zoo dikwerf in het jaar als de wet bepaalt, en bovendien wanneer zij door den Koning buitengewoon worden bijeengeroepen.

De vergaderingen zijn openbaar, met hetzelfde voorbehoud als ten aanzien van de vergadering der Kamers van de Staten-Generaal is bepaald in art. 101.

131. De leden der Staten stemmen zonder last van of ruggespraak met hen die benoemen.

132. Omtrent het beraadslagen en stemmen gelden de regels, in artt. 105, 106 en 107 ten aanzien van de Kamers der Staten-Generaal voorgeschreven.

TWEEDE AFDEELING.

Van de magt der Provinciale Staten.

133. Het gezag en de magt van de Staten worden door de wet geregeld met inachtneming van de voorschriften in de volgende artikelen dezer afdeeling vervat.

134. Aan de Staten wordt de regeling en het bestuur van de huishouding der provincie overgelaten.

Zij maken de verordeningen die zij voor het provinciaal belang noodig oordeelen.

Die verordeningen behoeven de goedkeuring des Konings; deze kan niet worden geweigerd dan bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord.

135. Wanneer de wetten of de algemeene maatregelen van bestuur het vorderen, verleenen de Staten hunne medewerking tot uitvoering daarvan.

136. Elk besluit der Staten tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van eene provinciale belasting, behoeft de goedkeuring des Konings.

De wet geeft algemeene regels ten aanzien van de provinciale belastingen.

Deze belastingen mogen den doorvoer, den uitvoer naar en den invoer uit andere provinciën niet belemmeren.

137. De begrooting der provinciale inkomsten en uitgaven, jaarlijks door de Staten op te maken, behoeft de goedkeuring des Konings.

De wet regelt het vaststellen van de provinciale rekening.

138. De Staten kunnen de belangen van hunne provinciën en van hare ingezetenen bij den Koning en bij de Staten-Generaal voorstaan.

139. De Staten benoemen uit hun midden een collegie van Gedeputeerde Staten, waaraan, volgens de regels door de wet te stellen, de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken worden opgedragen, en zulks hetzij de Staten zijn vergaderd of niet.

140. De magt des Konings om de besluiten van Provinciale Staten of van Gedeputeerde Staten, die met de wet of het algemeen belang strijdig zijn, te schorsen en te vernietigen, wordt bij de wet geregeld.

141. De Koning stelt in elke provincie een Commissaris aan met de uitvoering Zijner bevelen en met het toezigt op de verrigtingen der Staten belast.

Deze Commissaris is voorzitter van de vergadering der Provinciale Staten en van die der Gedeputeerde Staten en heeft in laatstgenoemd collegie stem.

Zijne jaarwedde en de kosten zijner woning worden op de begrooting der Rijksuitgaven gebragt. De wet beslist of andere uitgaven van het provinciaal bestuur ten laste van het Rijk komen.

DERDE AFDEELING.

Van de Gemeentebesturen.

142. De zamenstelling, inrigting en bevoegdheid der gemeentebesturen worden door de wet geregeld met inachtneming der voorschriften in de volgende artikelen dezer afdeeling vervat.

143. Aan het hoofd der gemeente staat een raad, welks leden regtstreeks voor een bepaald aantal jaren worden gekozen door de mannelijke ingezetenen der gemeente, tevens Nederlanders, die de door de wet te bepalen kenteekenen van geschiktheid en maatschappelijken welstand bezitten en den

door die wet te bepalen leeftijd, welke niet beneden drie en twintig jaren mag zijn, hebben bereikt.

Het tweede en het derde lid van art. 80 zijn hierbij van toepassing.

Om lid van den raad te kunnen zijn wordt vereischt dat men mannelijk Nederlander en ingezeten der gemeente zij, niet bij regterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over zijne goederen hebbe verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zij en den ouderdom van drie en twintig jaren vervuld hebbe.

De verkiezing van den raad heeft plaats op de wijze door de wet te regelen.

De voorzitter wordt door den Koning, ook buiten de leden van den raad benoemd en door hem ontslagen.

144. Aan den raad wordt de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente overgelaten. Hij maakt de verordeningen, die hij in het belang der gemeente noodig oordeelt.

Wanneer de wetten, algemeene maatregelen van bestuur of provinciale verordeningen het vorderen, verleenen de gemeentebesturen hunne medewerking tot uitvoering daarvan.

Wanneer de regeling en het bestuur van de huishouding eener gemeente door den gemeenteraad grovelijk worden verwaarloosd, kan eene wet de wijze bepalen, waarop in het bestuur dier gemeente, met afwijking van de beide eerste zinsneden van dit artikel, wordt voorzien.

De wet bepaalt, welk gezag het gemeentebestuur vervangt, wanneer dit in gebreke blijft in de uitvoering der wetten, der algemeene maatregelen van bestuur of der provinciale verordeningen te voorzien.

145. De magt des Konings om de besluiten van gemeentebesturen, die met de wet of het algemeen belang strijdig zijn, te schorsen en te vernietigen wordt bij de wet geregeld.

Die magt is onbeperkt ten aanzien van de plaatselijke verordeningen en reglementen.

146. De besluiten der gemeentebesturen, rakende zoodanige beschikking over gemeente-eigendom en zoodanige andere burgerlijke regtshandelingen welke de wet aanwijst, alsmede de begrootingen van inkomsten en uitgaven, worden aan de goedkeuring der Gedeputeerde Staten onderworpen.

Het opmaken der begrootingen en het vaststellen der rekeningen wordt door de wet geregeld.

147. Het besluit van een gemeentebestuur tot het invoeren, wijzigen of afschaffen eener plaatselijke belasting, wordt voorgedragen aan de Gedeputeerde Staten, die daarvan verslag doen aan den Koning, zonder wiens goedkeuring daaraan geen gevolg mag worden gegeven.

De wet geeft algemeene regels ten aanzien der plaatselijke belastingen.

Deze belastingen mogen den doorvoer, den uitvoer naar en den invoer uit andere gemeenten niet belemmeren.

148. De gemelde besturen kunnen de belangen van hunne gemeenten en van hare ingezetenen voorstaan bij den Koning, bij de Staten-Generaal en bij de Staten der provincie waartoe zij behooren.

VIJFDE HOOFDSTUK.

VAN DE JUSTITIE.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

149. Er wordt alom in het Rijk regt gesproken in naam des Konings.

150. Het burgerlijk en handelsregt, het burgerlijk en militair strafregt, de regtspleging en de inrigting der regterlijke magt worden bij de wet geregeld in algemeene wetboeken, behoudens de bevoegdheid der wetgevende magt om enkele onderwerpen in afzonderlijke wetten te regelen.

151. Niemand kan van zijn eigendom worden ontzet dan na voorafgaande verklaring bij de wet dat het algemeen nut de onteigening vordert en tegen vooraf genoten of vooráf verzekerde schadeloosstelling, een en ander volgens de voorschriften van eene algemeene wet.

Deze algemeene wet bepaalt ook de gevallen in welke de voorafgaande verklaring bij de wet niet wordt vereischt.

Het vereischte, dat de verschuldigde schadeloosstelling vooraf betaald of verzekerd zij, geldt niet, wanneer oorlog, oorlogsgevaar, oproer, brand of watersnood eene onverwijlde inbezitneming vordert.

152. Waar in het algemeen belang eigendom door het openbaar gezag moet worden vernietigd of, hetzij voortdurend, hetzij tijdelijk moet worden onbruikbaar gemaakt, geschiedt dit tegen schadeloosstelling, tenzij de wet het tegendeel bepaalt.

Het gebruik van eigendom tot het voorbereiden en het stellen van militaire inundatiën, wanneer dit wegens oorlog of oorlogsgevaar wordt gevorderd, wordt bij de wet geregeld.

153. Alle twistgedingen over eigendom of daaruit voortspruitende regten, over schuldvordering en andere burgerlijke regten behooren bij uitsluiting tot de kennisneming van de regterlijke magt.

154. De wet kan de beslissing van twistgedingen, niet be-

hoorende tot die, vermeld in art. 153, hetzij aan den gewonen regter, hetzij aan een collegie met administrative regtspraak belast, opdragen; zij regelt de wijze van behandeling en de gevolgen der beslissingen.

155. De regterlijke magt wordt alleen uitgeoefend door regters, welke de wet aanwijst.

156. Niemand kan tegen zijnen wil worden afgetrokken van den regter, dien de wet hem toekent.

De wet regelt de wijze, waarop geschillen over bevoegdheid, tusschen de administrative en regterlijke magt ontstaan, worden beslist.

157. Buiten de gevallen in de wet bepaald, mag niemand in hechtenis worden genomen, dan op een bevel van den regter, inhoudende de redenen der gedane aanhouding.

Dit bevel moet bij, of zoo spoedig mogelijk na de aanhouding beteekend worden aan dengene, tegen wien het is gerigt.

De wet bepaalt den vorm van dit bevel en den tijd binnen welken alle aangehoudenen moeten worden verhoord.

158. Het binnentreden in eene woning tegen den wil van den bewoner is alleen geoorloofd in de gevallen bij de wet bepaald, krachtens eenen bijzonderen of algemeenen last van eene magt door de wet aangewezen.

De wet regelt de vormen, waaraan de uitoefening van deze bevoegdheid gebonden is.

159. Het geheim der aan de post of andere openbare instelling van vervoer toevertrouwde brieven is onschendbaar, behalve op last des regters, in de gevallen in de wet omschreven.

160. Op geen misdrijf mag als straf gesteld worden de algemeene verbeurdverklaring der goederen, den schuldige toebehoorende.

161. Alle vonnissen moeten de gronden, waarop zij rusten, inhouden en in strafzaken de wettelijke voorschriften, waarop de veroordeeling rust, aanwijzen.

De uitspraak geschiedt met open deuren.

Behoudens de uitzonderingen door de wet bepaald zijn de teregtzittingen openbaar.

De regter kan in het belang der openbare orde en zedelijkheid van dezen regel afwijken.

TWEEDE AFDEELING.

Van de regterlijke magt.

162. Er bestaat een opperste geregtshof onder den naam van Hooge Raad der Nederlanden, waarvan de leden door den Koning, overeenkomstig het volgende artikel worden benoemd.

163. Van eene voorgevallen vacature wordt door den Hoogen Raad aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal kennis gegeven, die ter vervulling daarvan eene voordragt van drie personen aan den Koning aanbiedt, ten einde daaruit eene keuze te doen.

De Koning benoemt den president en den vice-president, uit de leden van den Hoogen Raad.

164. De leden der Staten-Generaal, de hoofden der ministeriële departementen, de gouverneurs-generaal en de hooge ambtenaren onder anderen naam met gelijke magt bekleed in de koloniën of bezittingen des Rijks in andere werelddeelen, de leden van den Raad van State en de Commissarissen des Konings in de provinciën staan, wegens ambtsmisdrijven in die betrekkingen gepleegd, ook na hunne aftreding te regt voor den Hoogen Raad ter vervolging hetzij van 's Konings wege, hetzij van wege de Tweede Kamer.

De wet kan bepalen dat nog andere ambtenaren en leden van hooge collegiën wegens ambtsmisdrijven voor den Hoogen Raad te regt staan.

165. De Hooge Raad heeft het toezigt op den geregelden loop en de afdoening van regtsgedingen, alsmede op het nakomen der wetten door de leden der regterlijke magt.

Hij kan hunne händelingen, beschikkingen en vonnissen, wanneer die met de wetten strijdig zijn, vernietigen en buiten werking stellen volgens de bepaling door de wet daaromtrent te maken en behoudens de door de wet te stellen uitzonderingen.

De overige bevoegdheden van den Hoogen Raad worden geregeld bij de wet.

166. De leden van de regterlijke magt worden door den Koning aangesteld.

De leden van de regterlijke magt, met regtspraak belast, en de procureur-generaal bij den Hoogen Raad worden voor hun leven aangesteld.

Zij kunnen worden afgezet of ontslagen door uitspraak van den Hoogen Raad in de gevallen bij de wet aangewezen.

Op eigen verzoek kunnen zij door den Koning worden ontslagen.

Indien een collegie belast wordt met administrative regtspraak in het hoogste ressort voor het Rijk, zijn de eerste, tweede en vierde zinsnede van dit artikel op de leden daarvan toepasselijk.

Zij kunnen worden afgezet of ontslagen op de wijze en in de gevallen, bij de wet aangewezen.

Dit artikel is niet toepasselijk op hen die uitsluitend belast zijn met regtspraak over personen, behoorende tot de zee- of

andmagt of tot eenige andere gewapende magt of met de beslissing van disciplinaire zaken.

ZESDE HOOFDSTUK.

VAN DE GODSDIENST.

167. Ieder belijdt zijne godsdienstige meeningen met volkomen vrijheid, behoudens de bescherming der maatschappij en harer leden tegen de overtreding der strafwet.

168. Aan alle kerkgenootschappen in het Rijk wordt gelijke bescherming verleend.

169. De belijders der onderscheidene godsdiensten genieten allen dezelfde burgerlijke en burgerschapsregten, en hebben gelijke aanspraak op het bekleeden van waardigheden, ambten en bedieningen.

170. Alle openbare godsdienstoefening binnen gebouwen en besloten plaatsen wordt toegelaten, behoudens de noodige maatregelen ter verzekering der openbare orde en rust.

Onder dezelfde bepaling blijft de openbare godsdienstoefening buiten de gebouwen en besloten plaatsen geoorloofd, waar zij thans naar de wetten en reglementen is toegelaten.

171. De traktementen, pensioenen en andere inkomsten, van welken aard ook, thans door de onderscheidene godsdienstige gezindheden of derzelver leeraars genoten wordende, blijven aan dezelve gezindheden verzekerd.

Aan de leeraars, welke tot nog toe uit 's Lands kas geen, of een niet toereikend traktement genieten, kan een traktement toegelegd, of het bestaande vermeerderd worden.

172. De Koning waakt, dat alle kerkgenootschappen zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat.

173. De tusschenkomst der Regering wordt niet vereischt bij de briefwisseling met de hoofden der onderscheidene kerkgenootschappen, noch, behoudens verantwoordelijkheid volgens de wet, bij de afkondiging van kerkelijke voorschriften.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

VAN DE FINANCIËN.

174. Geene belastingen kunnen ten behoeve van 's Rijks kas worden geheven, dan uit krachte van eene wet.

Deze bepaling is ook toepasselijk op heffingen voor het gebruik van Rijks-werken en inrigtingen, voor zooveel de regeling van die heffingen niet aan den Koning is voorbehouden.

175. Geene privilegiën kunnen in het stuk van belastingen worden verleend.

176. De verbindtenissen van den Staat jegens zijne schuldeischers worden gewaarborgd. De schuld wordt jaarlijks in overweging genomen ter bevordering der belangen van de schuldeischers van den Staat.

177. Het gewigt, de gehalte en de waarde der muntspeciën worden door de wet geregeld.

178. Het toezigt en de zorg over de zaken van de Munt en de beslissing der geschillen over het allooi, essai en wat dies meer zij, worden door de wet geregeld.

179. Er is eene Algemeene Rekenkamer, welker zamenstelling en taak door de wet worden geregeld.

Bij het openvallen eener plaats in deze Kamer zendt de Tweede Kamer der Staten-Generaal eene voordragt van drie personen aan den Koning, die daaruit benoemt.

De leden der Rekenkamer worden voor hun leven aangesteld.

Het 3de en 4de lid van art. 166 is op hen van toepassing.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

VAN DE DEFENSIE.

180. Alle Nederlanders daartoe in staat, zijn verpligt mede te werken tot handhaving der onafhankelijkheid van het Rijk en tot verdediging van zijn grondgebied.

Ook aan ingezetenen die geen Nederlanders zijn, kan die pligt worden opgelegd.

181. Tot bescherming der belangen van den Staat is er eene zee- en eene landmagt, bestaande uit vrijwillig dienenden en uit dienstpligtigen.

De wet regelt de verpligte krijgsdienst. Zij regelt ook de verpligtingen die aan hen, die niet tot de zee- of landmagt behooren, ten aanzien van 's Lands verdediging opgelegd kunnen worden.

182. Vreemde troepen worden niet dan krachtens eene wet in dienst genomen.

183. De dienstpligtigen ter zee zijn bestemd om te dienen in en buiten Europa. Aan de dienst, door hen in de koloniën en bezittingen in andere werelddeelen te vervullen, worden door de wet voordeelen verbonden.

184. De dienstpligtigen te land mogen niet dan met hunne toestemming naar de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen worden gezonden.

185. Wanneer in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden de dienstpligtigen die niet in werkelijke dienst zijn, door den Koning geheel of ten deele buitengewoon onder de wapenen worden geroepen, wordt onverwijld een voorstel van wet aan de Staten-Generaal gedaan,

om het onder de wapenen blijven der dienstpligtigen zooveel noodig te bepalen.

186. Al de kosten voor de legers van het Rijk worden uit 's Rijks kas voldaan.

De inkwartieringen en het onderhoud van het krijgsvolk, de transporten en leverantiën van welken aard ook voor de legers of verdedigingswerken van het Rijk gevorderd, kunnen niet dan volgens algemeene regels bij de wet te stellen en tegen schadeloosstelling ten laste van een of meer inwoners of gemeenten worden gebragt.

De uitzonderingen op die algemeene regels voor het geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden worden bij de wet vastgesteld.

Of er oorlogsgevaar, in den zin waarin dat woord in 's Lands wetten voorkomt, aanwezig is, beslist de Koning.

187. Ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid kan door of van wege den Koning elk gedeelte van het grondgebied des Rijks in staat van oorlog of in staat van beleg verklaard worden. De wet bepaalt de wijze waarop en de gevallen waarin zulks geschieden kan en regelt de gevolgen.

Bij die regeling kan worden bepaald, dat de grondwettelijke bevoegdheden van het burgerlijk gezag ten opzigte van de openbare orde en de politie geheel of ten deele op het militair gezag overgaan; en dat de burgerlijke overheden aan de militaire ondergeschikt worden.

Daarbij kan wijders afgeweken worden van de artt. 7, 9, 158 en 159 der Grondwet.

Voor het geval van oorlog kan ook van art. 156, 1ste lid, worden afgeweken.

NEGENDE HOOFDSTUK.

VAN DEN WATERSTAAT.

188. De wet geeft regels omtrent het waterstaatsbestuur, het oppertoezigt en toezigt daaronder begrepen, met inachtneming der voorschriften in de volgende artikelen van dit hoofdstuk vervat.

189. De Koning heeft het oppertoezigt over alles wat den waterstaat betreft, zonder onderscheid of de kosten daarvan worden betaald uit 's Rijks kas of op eene andere wijze gevonden.

190. De Staten der provinciën hebben het toezigt op alle waterstaatswerken, waterschappen, veenschappen en veenpolders. Nogtans kan de wet het toezigt over bepaalde werken aan anderen opdragen.

De Staten zijn bevoegd, met goedkeuring des Konings, in

de bestaande inrigtingen en reglementen der waterschappen, veenschappen en veenpolders veranderingen te maken, waterschappen, veenschappen en veenpolders op te heffen, nieuwe op te rigten en nieuwe reglementen voor zoodanige instellingen vast te stellen. Tot verandering van de inrigtingen of reglementen kunnen de besturen van die instellingen voorstellen aan de Staten dier provincie doen.

191. De besturen van waterschappen, veenschappen en veenpolders kunnen volgens regels, door de wet te stellen, in het huishoudelijk belang van die instellingen verordeningen maken.

TIENDE HOOFDSTUK.

VAN HET ONDERWIJS EN HET ARMBESTUUR.

192. Het openbaar onderwijs is een voorwerp van de aanhoudende zorg der Regeering.

De inrigting van het openbaar onderwijs wordt, met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, door de wet geregeld.

Er wordt overal in het Rijk van overheidswege voldoend openbaar lager onderwijs gegeven.

Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezigt der overheid, en bovendien, voor zoover het middelbaar en lager onderwijs betreft, behoudens het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid des onderwijzers; het een en ander door de wet te regelen.

De Koning doet van den staat der hooge-, middelbare- en lagere scholen jaarlijks een uitvoerig verslag aan de Staten-Generaal geven.

193. Het armbestuur is een onderwerp van aanhoudende zorg der Regeering, en wordt door de wet geregeld. De Koning doet van de verrigtingen dienaangaande jaarlijks een uitvoerig verslag aan de Staten-Generaal geven.

ELFDE HOOFDSTUK.

VAN VERANDERINGEN.

194. Elk voorstel tot verandering in de Grondwet wijst de voorgestelde verandering uitdrukkelijk aan. De wet verklaart dat er grond bestaat om het voorstel, zoo als zij het vaststelt, in overweging te nemen.

195. Na de afkondiging dezer wet worden de Kamers ontbonden. De nieuwe Kamers overwegen dat voorstel en kunnen niet dan met twee derden der uitgebragte stemmen de aan haar overeenkomstig voornoemde wet voorgestelde verandering aannemen.

196. Gedurende een regentschap kan in de troonopvolging geene verandering worden gebragt.

197. De veranderingen in de Grondwet, door den Koning en de Staten-Generaal vastgesteld, worden plegtig afgekondigd en bij de Grondwet gevoegd.

ADDITIONELE ARTIKELEN.

Artikel I. Alle bestaande autoriteiten blijven voortduren, tot dat zij door andere, volgens deze Grondwet, zijn vervangen.

II. Alle op het oogenblik der afkondiging van de veranderingen in de Grondwet verbindende wetten, reglementen en besluiten worden gehandhaafd, tot dat zij achtereenvolgens door andere worden vervangen.

III. De heerlijke regten betreffende voordragt of aanstelling van personen tot openbare betrekkingen zijn afgeschaft.
De opheffing der overige heerlijke regten en de schadeloosstelling der eigenaren kunnen door de wet worden vastgesteld en geregeld.

IV. Art. 151 der Grondwet is niet toepasselijk ten aanzien van aardhaling, ingeval de specie wordt genomen van gronden, waarop de verpligting tot levering tegen of zonder vergoeding, krachtens gewoonte of verordening, zoowel als uit anderen hoofde, in 1886 rustte.

V. Het eerste lid van art. 152 der Grondwet blijft buiten toepassing, tot dat de wettelijke regeling omtrent de gevallen waarin geene schadeloosstelling in geval van vernietiging of voortdurende of tijdelijke onbruikbaarmaking van eigendom verleend wordt, zal zijn in werking getreden.

---

[1]) De artt. VI, VII, VIII, IX, XI en XII bevatten voorschriften, die niet meer worden nageleefd. De vermelding is dus hier overbodig.

BURGERLIJK WETBOEK.

INHOUD.

EERSTE BOEK. VAN PERSONEN.			Blz.
1e	Titel.	Van het genot en het verlies der burgerlijke regten	35
2e	„	(Vervallen).	
3e	„	Van de akten van den burgerlijken stand	36
4e	„	Van woonplaats of domicilie	46
5e	„	Van het huwelijk	47
6e	„	Van de regten en verpligtingen der echtgenooten	61
7e	„	Van de wettelijke gemeenschap van goederen en derzelver beheer	63
8e	„	Van huwelijksche voorwaarden	66
9e	„	Van gemeenschap of huwelijksche voorwaarden, bij tweede of verder huwelijk	72
10e	„	Van de scheiding van goederen	73
11e	„	Van de ontbinding des huwelijks	75
12e	„	Van de scheiding van tafel en bed	80
13e	„	Van het vaderschap en de afstamming der kinderen	82
14e	„	Van bloedverwantschap en zwagerschap	88
15e	„	Van de vaderlijke magt	89
16e	„	Van minderjarigheid en voogdij	93
17e	„	Van handligting	110
18e	„	Van curatele	113
19e	„	Van afwezigheid	118

TWEEDE BOEK. VAN ZAKEN. Blz.

1e	Titel.	Van de zaken en derzelver onderscheiding . . .	127
2e	„	Van bezit en de regten die daaruit voortvloeijen	132
3e	„	Van eigendom	137
4e	„	Van de regten en verpligtingen tusschen eigenaars van naburige erven	143
5e	„	Van erfdienstbaarheden	150
6e	„	Van het regt van opstal	154
7e	„	Van het erfpachtsregt	155
8e	„	Van grondrenten en tienden	157
9e	„	Van het vruchtgebruik	161
10e	„	Van het gebruik en de bewoning	170
11e	„	Van erfopvolging bij versterf	171
12e	„	Van uiterste willen.	178
13e	„	Van uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen en van bewindvoerders	199
14e	„	Van het regt van beraad en het voorregt van boedelbeschrijving	201
15e	„	Van het aanvaarden en verwerpen van erfenissen	204
16e	„	Van boedelscheiding	207
17e	„	Van onbeheerde nalatenschappen	218
18e	„	Van bevoorregte schulden.	219
19e	„	Van pand	223
20e	„	Van onderzetting of hypotheek	225

DERDE BOEK. VAN VERBINDTENISSEN.

1e	Titel.	Van verbindtenissen in het algemeen	237
2e	„	Van verbindtenissen die uit contract of overeenkomst geboren worden	249
3e	„	Van verbindtenissen die uit kracht der wet geboren worden	253
4e	„	Van het te niet gaan der verbindtenissen	257
5e	„	Van koop en verkoop	271
6e	„	Van ruiling	281
7e	„	Van huur en verhuur	282
8e	„	Van het regt van beklemming	292
9e	„	Van maatschap of vennootschap	292
10e	„	Van zedelijke ligchamen	298
11e	„	Van schenkingen	300
12e	„	Van bewaargeving	304

Blz.

13e Titel. Van bruikleening 310
14e „ Van verbruikleening 312
15e „ Van gevestigde of altijddurende renten 314
16e „ Van kans-overeenkomsten 315
17e „ Van lastgeving 317
18e „ Van borgtogt 321
19e „ Van dading 325

VIERDE BOEK. VAN BEWIJS EN VERJARING.

1e Titel. Van bewijs in het algemeen 329
2e „ Van schriftelijk bewijs 329
3e „ Van bewijs door getuigen 333
4e „ Van vermoedens 336
5e „ Van bekentenis 337
6e „ Van den geregtelijken eed 337
7e „ Van verjaring 340

BURGERLIJK WETBOEK.

EERSTE BOEK.

VAN PERSONEN.

EERSTE TITEL.

VAN HET GENOT EN HET VERLIES DER BURGERLIJKE REGTEN.

Artikel 1.

Het genot der burgerlijke regten is onafhankelijk van de staatkundige regten, welke alleen overeenkomstig de Grondwet worden verkregen.

2. Allen die zich op het grondgebied van den staat bevinden zijn vrij, en bevoegd tot het genot der burgerlijke regten.

Slavernij en alle andere persoonlijke dienstbaarheden, van welken aard of onder welke benaming ook bekend, worden in het rijk niet geduld.

3. Het kind, van hetwelk eene vrouw zwanger is, wordt als reeds geboren aangemerkt, zoo dikwijls deszelfs belang zulks vordert.

Dood ter wereld komende, wordt het geacht nooit te hebben bestaan.

4. Geenerlei straf heeft den burgerlijken dood of het verlies van alle de burgerlijke rechten ten gevolge.

TWEEDE TITEL.

Vervallen door de Wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap van 12 December 1892 (Stbl. N°. 268).

DERDE TITEL.

VAN DE AKTEN VAN DEN BURGERLIJKEN STAND.

EERSTE AFDEELING.

Van de registers van den burgerlijken stand in het algemeen.

13. Er bestaan in iedere gemeente registers van geboorten, van huwelijksaangiften, van huwelijksafkondigingen, van huwelijken en echtscheidingen, en van overlijden.

Deze registers worden afzonderlijk gehouden door een of meer ambtenaren van den burgerlijken stand, die daartoe door de gemeentebesturen worden benoemd.

Met 's Konings vergunning kunnen twee of meer registers van elke soort worden gehouden in gemeenten, waarin daaraan behoefte blijkt te bestaan.

14. Van alle registers van den burgerlijken stand, die der huwelijksaangiften en der huwelijksafkondigingen alleen uitgezonderd, zal een dubbel worden gehouden.

15. De eerste en laatste bladzijde van de registers van den burgerlijken stand moeten door den voorzitter van de arrondissements-regtbank, of door een' regter, welke denzelven zal vervangen, gekantteekend, en voorts alle de bladen door denzelven gewaarmerkt zijn.

16. De akten zullen achter elkander in de registers worden ingeschreven, zonder dat eenig wit vak tusschen beide zal mogen worden open gelaten. Al hetgeen mogt worden doorgehaald, tusschen beide of op den kant geschreven, zal moeten worden goedgekeurd, en, even als de akte zelve, geteekend worden; zullende niets bij verkorting of met cijfers mogen worden uitgedrukt.

17. De ambtenaren van den burgerlijken stand zullen in de door hen op te maken akten niets mogen invoegen, het zij bij aanteekening, het zij door eenige inlasschingen hoe ook genaamd, buiten hetgeen door de verschijnende partijen, overeenkomstig de wet, moet worden verklaard.

18. Bij de akten van den burgerlijken stand zullen worden uitgedrukt het jaar en de dag harer inschrijving, mitsgaders de voornamen, namen, de ouderdom, het beroep en de woonplaats, zoowel der verschijnende partijen, als der getuigen.

19. In alle de gevallen, waarin de belanghebbende partijen niet verpligt zijn in persoon te verschijnen, zullen zij zich

door eenen gemagtigde, daartoe bij authentieke akte aangesteld, mogen laten vertegenwoordigen.

20. De getuigen, van welke men bij de akten van den burgerlijken stand gebruik maakt, zullen daartoe door de belanghebbende personen worden gekozen, en moeten zijn manspersonen, meerderjarig en binnen het Koningrijk hunne woonplaats hebbende.

Ook nabestaanden zullen als getuigen worden toegelaten.

21. De ambtenaren van den burgerlijken stand zullen aan de verschijnende partijen, mitsgaders aan de getuigen, de akten voorlezen, en daarin vermelden, dat aan die formaliteit is voldaan.

Iedere akte moet door den ambtenaar van den burgerlijken stand, de verschijnende partijen en de getuigen worden geteekend; wanneer de eene of andere der partijen of der getuigen niet mogt kunnen teekenen, moet van de oorzaak des belet sels in de akte melding worden gemaakt.

22. De registers zullen door den ambtenaar van den burgerlijken stand op het einde van ieder jaar worden afgesloten; en zal, in de maand Januarij daaraanvolgende, één der dubbele worden overgebragt in de archieven der gemeente, en het andere dubbel, mitsgaders de registers der huwelijksaangiften en der huwelijksafkondigingen, ter griffie van de arrondissements-regtbank.

23. De volmagten en andere stukken, welke bij de akten van den burgerlijken stand worden gevorderd, zullen aangehecht blijven aan de registers, welke ter griffie van de arrondissements-regtbank moeten worden overgebragt.

24. Een ieder is bevoegd om zich, door de bewaarders der registers van den burgerlijken stand, uittreksels uit die registers te doen afgeven. Die uittreksels, wanneer zij met de registers overeenstemmen, en door den voorzitter der arrondissements-regtbank, of door den regter die dezen vervangt, zijn gelegaliseerd, zullen geloof verdienen, tot op het oogenblik dat de valschheid daarvan, met inachtneming der regelen, bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering voorgeschreven, zal zijn beweerd.

25. Wanneer op den kant van eene reeds ingeschrevene akte moet worden melding gemaakt van eene andere akte, tot den burgerlijken stand betrekkelijk, wordt zulks gedaan door den ambtenaar van den burgerlijken stand in de loopende onder hem berustende registers, of in die welke in de archieven der gemeente zijn overgebragt; en door den griffier der arrondissements-regtbank, in die welke ter griffie berusten.

De zorg voor de eenvormige inschrijving is aan het openbaar ministerie opgedragen, aan hetwelk de ambtenaar van

den burgerlijken stand, binnen tien dagen na de aanteekening daarvan kennis geeft.

Geene uittreksels uit registers van den burgerlijken stand zullen mogen worden afgegeven, tenzij daarbij worden gevoegd de aanteekeningen, welke zich op den kant van de akte mogen bevinden.

26. Men kan, zoowel door getuigen als door bescheiden, bewijzen dat registers van den burgerlijken stand nooit hebben bestaan, of verloren zijn geraakt, of wel, dat eene ingeschrevene akte daaraan ontbreekt.

In geval van vervalsching, verandering, verscheuring, vernietiging of verdonkering eener akte van den burgerlijken stand, zal het vonnis, waardoor van het misdrijf blijkt, de kracht hebben welke aan gewijsden in strafzaken ten aanzien van burgerlijke regtsgedingen bij dit Wetboek is toegekend.

27. De ambtenaren van den burgerlijken stand, of andere bewaarders, zijn, ieder voor zoo veel hem aangaat, aansprakelijk voor het rigtig houden en bewaren der registers.

Elke verandering, elke vervalsching in de akten, elke inschrijving op een los blad, mitsgaders alle overtreding, tegen de voorschriften van dezen titel begaan, kunnen aan de partijen grond opleveren om tegen die ambtenaren of bewaarders, schadevergoeding te eischen.

In geval van overtreding, tegen de voorschriften van dezen titel begaan, kunnen die ambtenaren en bewaarders, voor zoo verre daartegen niet bij het Wetboek van Strafregt is voorzien, door de arrondissements-regtbank worden verwezen in eene geldboete, niet te bovengaande de som van honderd gulden.

Bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering wordt de proces-orde op dat stuk voorgeschreven.

28. Het openbaar ministerie is verpligt de ter griffie van de arrondissements-regtbank overgebragte registers en de daaraan gehechte stukken te onderzoeken, en van deszelfs bevinding proces-verbaal op te maken. Het is bevoegd om inzage te nemen van het dubbel der registers hetwelk bij de gemeentebesturen berust.

TWEEDE AFDEELING.

Van de akten van geboorten.

29. De aangiften van geboorten zullen binnen drie dagen na de bevalling moeten worden gedaan aan den plaatselijken

ambtenaar van den burgerlijken stand, en in tegenwoordigheid van twee getuigen.

Die ambtenaar zal daarvan dadelijk eene akte opmaken.

Hij is bevoegd om te vorderen dat het kind aan hem worde vertoond.

30. De aangifte der geboorte van een kind zal door den vader moeten worden gedaan, of, bij gebreke van dien, door de geneesheeren, heelmeesters, vroedmeesters, vroedvrouwen of andere personen, welke bij de bevalling zijn tegenwoordig geweest, en wanneer de moeder buiten hare woning bevallen is, zal de aangifte moeten geschieden door den persoon ten wiens huize zij bevallen is.

31. De akte van geboorte zal vermelden :

1°. Het jaar, den dag, het uur en de plaats der geboorte ;

2°. De kunne van het kind en de voornamen welke aan hetzelve zullen worden gegeven ;

3°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der ouders ;

4°. De voornamen en namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der aangevers en der getuigen.

32. Wanneer het kind buiten echt geboren is, mag de naam des vaders niet bij de akte worden vermeld, ten ware deze het kind, het zij in persoon, het zij door eenen gematigde, bijzonderlijk daartoe bij authentieke akte aangesteld, erkenne.

33. Die een pas geboren kind gevonden heeft, is gehouden daarvan aangifte te doen aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, alwaar hetzelve is ontdekt ; mitsgaders de kleederen en andere goederen aan te duiden en te vertoonen, welke nevens het kind mogten zijn gevonden, en eindelijk op te geven alle de omstandigheden opzigtelijk den tijd wanneer, en de plaats waar het kind ontdekt is.

Het daarvan op te maken proces-verbaal moet daarenboven vermelden den vermoedelijken ouderdom des kinds, zijne kunne, de bijzondere kenteekenen welke hetzelve mogt hebben, de namen welke men aan hetzelve zal geven, mitsgaders het gesticht waarin, of den persoon bij wien hetzelve is verbleven Dit proces-verbaal moet in de registers van geboorten worden ingeschreven.

34. Wanneer het kind dadelijk in een gesticht is opgenomen, zal de in het bovenstaande artikel vermelde verklaring moeten worden gedaan door het hoofd of een der bedienden van dat gesticht.

35. Wanneer een kind gedurende eene zeereis geboren wordt, moet de akte van geboorte binnen vier en twintig uren door den scheepskapitein of gezagvoerder op het dagregister van het schip worden ingeschreven, in tegenwoordigheid van

den vader, wanneer deze aan boord is, en van twee getuigen zich op het schip bevindende.

36. In de eerste haven, welke het schip zal aandoen, wanneer die binnen het koningrijk gelegen is, zal de scheepskapitein of gezagvoerder verpligt zijn aan het departement voor de marine een uittreksel uit het dagregister van het schip, bevattende de aanteekening van de geboorte van het kind, op te zenden.

Wanneer het vaartuig is ingeloopen, het zij in eene der overzeesche bezittingen van den staat, het zij in eene vreemde haven, zal het hierboven vermelde uittreksel worden toegezonden, in het eerste geval, aan het hoofd der Nederlandsche regeering in die bezitting, en, in het laatste geval, aan den Nederlandschen consul, in die haven of in de naastgelegene plaats gevestigd; en zijn deze verpligt dat uittreksel in hunne archieven te bewaren, en een door hen gelegaliseerd afschrift aan het departement voor de marine te doen toekomen. Dien onverminderd blijft de scheepskapitein of gezagvoerder gehouden, bij de terugkomst van het vaartuig binnen het koningrijk, te handelen zoo als bij het eerste lid van dit artikel is bepaald.

37. Het hoofd van het departement voor de marine zal dat uittreksel, door hem gelegaliseerd, opzenden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van den vader des kinds, of van de moeder, indien de vader onbekend is.

De ambtenaar van den burgerlijken stand is verpligt hetzelve uittreksel dadelijk in de registers in te schrijven, en daaraan vast te hechten.

38. De akte van erkenning van een kind, door den ambtenaar van den burgerlijken stand opgemaakt, moet, volgens hare dagteekening, in de registers worden ingeschreven, en van die erkenning moet worden melding gemaakt op den kant van de akte van geboorte, zoo die aanwezig is.

Indien de erkenning van het kind bij eene andere authentieke akte is gedaan, kan ieder belanghebbende vorderen dat daarvan worde melding gemaakt op den kant der akte van geboorte.

In geen geval, kan het verzuim der aanteekening van eene erkenning op den kant der geboorte-akte aan het erkende kind worden tegengeworpen, ten einde zijnen verkregen staat te betwisten.

DERDE AFDEELING.

Van de huwe'ijks-aangiften en afkondigingen.

39. De ambtenaren van den burgerlijken stand zullen in het daartoe bestemde register de huwelijks-aangiften inschrijven, welke overeenkomstig artikel 105 en 106 gedaan worden.

40. Die aangifte zal vermelden de voornamen, namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der aanstaande echtgenooten, mitsgaders hun voornemen om met elkander in den echt te treden,

Wanneer die aangifte in geschrifte is gedaan, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand dezelve overschrijven, alleen op het register teekenen, en het stuk daaraan vasthechten.

41. Wanneer aan den ambtenaar van den burgerlijken stand niet blijkt dat voor de aangevende personen eenig wettig beletsel bestaat om met elkander in den echt te treden, zal hij dadelijk de afkondigingen doen, welke bij art. 107, 108 en 109 vermeld zijn.

42. De akten, waaruit zal moeten blijken dat de afkondigingen hebben plaats gehad, zullen in het register, volgens de orde harer dagteekening, ingeschreven en door den ambtenaar van den burgerlijken stand onderteekend worden.

43. Van de akten van stuiting des huwelijks, welke aan den ambtenaar van den burgerlijken stand beteekend zijn, zal op den kant der akte van afkondiging eene aanteekening worden gesteld. Hetzelfde zal plaats hebben ten opzigte van vonnissen of akten, waarbij de stuiting wordt opgeheven.

VIERDE AFDEELING.

Van de akten van huwelijk en van echtscheiding.

44. Nadat bij den ambtenaar van den burgerlijken stand zal zijn afgelegd de verklaring der partijen, waarvan bij artikel 135 gesproken wordt, zal hij in naam der wet verklaren dat dezelve door den echt aan elkander verbonden zijn, en daarvan dadelijk in het daartoe bestemde register eene akte opmaken.

45. De huwelijks-akte zal vermelden:

1°. De voornamen, namen, den ouderdom, de geboorteplaats, het beroep en de woonplaats der echtgenooten, en, wanneer zij te voren gehuwd waren, de voornamen en namen van de vroegere echtgenooten;

2°. Hunnen staat van meerderjarigheid of minderjarigheid;

3°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats hunner ouders;

4°. De toestemming van de ouders, grootouders of voogden, of wel het verlof van den regter, in de gevallen waarin hetzelve gevorderd wordt;

5°. De tusschenspraak van den regter, zoo die heeft plaats gehad;

6°. De gedane huwelijks-afkondigingen, ter plaatse alwaar die vereischt worden, en, in geval van stuiting, de opheffing daarvan;

7°. De verklaring der partijen om elkander tot echtgenooten te nemen, en de uitspraak van hunne echtvereeniging door den openbaren ambtenaar;

8°. De voornamen, namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der getuigen, mitsgaders de graden van bloedverwantschap of aanhuwelijking, welke tusschen hen en de partijen mogten bestaan;

9°. De erkenning van natuurlijke kinderen, zoo die plaats heeft.

46. Wanneer een huwelijk bij gevolmagtigde, of wel in een bijzonder huis, voltrokken wordt, zal van die omstandigheid uitdrukkelijke melding in de akte worden gemaakt.

47. De overschrijving van de akten van huwelijk, in een vreemd land aangegaan, zal in de loopende registers van de woonplaats der echtgenooten geschieden.

48. De akte van inschrijving eener echtscheiding zal bevatten:

1°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der gescheiden echtgenooten;

2°. De vermelding van het vonnis waarbij de echtscheiding is uitgesproken, van hetwelk een afschrift aan het register zal blijven gehecht;

3°. De vermelding van het getuigschrift van den griffier, strekkende tot bewijs dat tegen het vonnis door geen wettig middel kan worden opgekomen.

Die akte zal, volgens hare dagteekening, in de huwelijks-registers worden ingeschreven, en zal daarenboven de partij, die de echtscheiding heeft verkregen, verpligt zijn te zorgen, en de andere bevoegd zijn te vorderen, dat daarvan aanteekening worde gedaan op den kant der huwelijks-akte.

49. Wanneer het bewezen is dat de registers zijn verloren geraakt, zal de inschrijving eener echtscheiding, zoo wel door bescheiden als door getuigen, kunnen worden bewezen.

VIJFDE AFDEELING.

Van de akten van overlijden.

50. De akten van overlijden zullen worden opgemaakt door den ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, alwaar de persoon overleden is, en op de verklaring van twee getuigen.

Wanneer het blijkt dat de overledene elders zijne woonplaats heeft gehad, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand een uittreksel van de akte van overlijden doen toekomen

aan dien van de laatstbekende woonplaats van den overledene, ten einde insgelijks in de registers aldaar te worden ingeschreven.

51. Zij zullen bevatten:

1°. De voornamen, den naam, den ouderdom, het beroep en de woonplaats van den overledene, mitsgaders den dag en het uur des overlijdens;

2°. De voornamen en den naam van den anderen echtgenoot, indien de overledene getrouwd of wel weduwenaar of weduwe was;

3°. De voornamen, den naam, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der aangevers, en, wanneer zij bloedverwanten zijn, den graad van bloedverwantschap;

De akten van overlijden zullen daarenboven bevatten, voor zoo verre men zulks kan te weten komen, de voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der ouders van den overledene, mitsgaders deszelfs geboorteplaats.

52. De ambtenaar van den burgerlijken stand zal geene akte van overlijden van een pas geboren kind mogen opmaken, dan voor zoo verre aan hem zal zijn gebleken, dat de geboorte van het kind in het daartoe bestemde register is ingeschreven.

Bij ontstentenis van dien, zal die ambtenaar niet vermogen uit te drukken dat het kind overleden is, maar alleen, dat hetzelve als levenloos is aangegeven. Hij kan, in zoodanig geval, bij twijfeling omtrent de deugdelijkheid der aangifte, vorderen dat het kind aan hem worde vertoond.

Hij zal daarenboven de verklaring der getuigen ontvangen, opzigtelijk de voornamen, namen, het beroep en de woonplaats van de ouders van het kind, met aanduiding van het jaar en de maand waarin, en den dag en het uur waarop het kind is ter wereld gebragt.

Die akte zal, overeenkomstig hare dagteekening, in de sterfregisters worden ingeschreven, zonder dat daardoor eenigermate zal zijn beslist of het kind levend, dan wel dood is ter wereld gekomen.

53. (Dit artikel is vervallen bij art. 50 der Begrafeniswet van 10 April 1869, (Stbl. No. 65).)

54. Wanneer een sterfgeval heeft plaats gehad in burgerlijke of militaire gasthuizen, in gevangenhuizen of andere openbare gestichten, zullen de hoofden, gezagvoerders, bestuurders, cipiers of opzigters van die gestichten, verpligt zijn daarvan binnen vier en twintig uren aangifte te doen aan den ambtenaar van den burgerlijken stand, welke, na zich van het overlijden te hebben verzekerd, eene akte, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 51, zal opmaken.

Er zullen bovendien in die gestichten bijzondere registers

worden gehouden, waarin van het overlijden en de daartoe betrekkelijke omstandigheden zal worden melding gemaakt.

55. (Dit artikel is vervallen bij artikel 50 der Begrafeniswet.)

56. De ambtenaar, welke het verbaal van schouwing zal hebben opgemaakt, is verpligt aan dien van den burgerlijken stand dadelijk opgave te doen van al hetgeen vereischt zal worden om de akte van overlijden op te maken.

De ambtenaar van den burgerlijken stand zal een afschrift van de akte van overlijden doen toekomen aan dien der bekende woonplaats van den overledene, ten einde door dezen in de registers te worden ingeschreven.

57. De griffiers der criminele hoven en regtbanken zijn verpligt, binnen vier en twintig uren, na het ten uitvoer leggen van doodvonnissen, aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de plaats, alwaar het vonnis is ten uitvoer gelegd, te doen toekomen afschrift van het bij die gelegenheid opgemaakte proces-verbaal.

Zij zullen aan den voet van dat proces-verbaal alle aanduidingen opgeven, welke vereischt worden om de akten van overlijden, overeenkomstig art. 51, te kunnen opmaken.

58. De ambtenaar van den burgerlijken stand, ter plaatse alwaar de veroordeelde is ter dood gebragt, zal afschrift van de akte van overlijden doen toekomen aan dien van de laatstbekende woonplaats van den veroordeelde, ten einde door dien ambtenaar insgelijks in de registers te worden ingeschreven.

59. In geval van eenen geweldigen dood, van het ter dood brengen van eenen veroordeelde, of van het overlijden in gevangenhuizen, zal van die omstandigheden in de registers geene melding worden gemaakt, en de akte van overlijden eenvoudig worden ingerigt naar den vorm, bij artikel 51 voorgeschreven.

60. Wanneer een sterfgeval gedurende eene zeereis heeft plaats gehad, moet de akte van overlijden binnen de vier en twintig uren, door den scheeps-kapitein of gezagvoerder, in het dagregister van het schip worden ingeschreven, in tegenwoordigheid van twee getuigen, zich aan boord van het schip bevindende.

Een uittreksel van die akte zal aan het departement voor de marine worden toegezonden, even en in dier voege als bij artikel 36 opzigtelijk de akten van geboorten is bepaald.

Het hoofd van het departement voor de marine zal het uittreksel van de akte van overlijden, door hem gelegaliseerd, aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der bekende woonplaats van den overledene doen toekomen.

61. Bij bijzondere reglementen wordt bepaald, op hoedanige wijze het overlijden van krijgslieden, welke te velde, in den

slag, of in 's rijks dienst buiten het Koningrijk zijn gestorven, in de gewone registers van den burgerlijken stand zal worden ingeschreven.

62. Wanneer het bewezen is dat de sterfteregisters nooit hebben bestaan, dat die zijn verloren geraakt, dat eene ingeschrevene akte daaraan ontbreekt, of dat bijzondere omstandigheden de inschrijving der akte van overlijden hebben verhinderd, zal dat overlijden zoo wel door getuigen als door bescheiden kunnen worden bewezen.

ZESDE AFDEELING.

Van naams- en voornaams-veranderingen.

63. Niemand mag zijnen geslachtnaam veranderen, of eenen anderen bij den zijnen voegen, zonder toestemming des Konings.

64. Het verzoek daartoe kan niet worden toegestaan, dan na verloop van één jaar, te rekenen van den dag, waarop van hetzelve in de officiële nieuws-papieren zal zijn melding gemaakt.

65. In dien tusschentijd, kunnen de belanghebbende partijen, bij een verzoekschrift, aan den Koning in te leveren, de gronden doen gelden, waarop zij vermeenen zich tegen het verzoek te kunnen verzetten.

66. Indien het verzoek wordt toegestaan, zal het besluit worden overhandigd aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de geboorteplaats van den verzoeker, welke ambtenaar hetzelve in de loopende registers zal inschrijven, en daarvan aanteekening doen op den kant der geboorte-akte.

67. De naams-verandering of naams-bijvoeging, door den Koning, overeenkomstig de bepalingen van deze afdeeling toegestaan, zal nimmer kunnen worden aangevoerd tot bewijs van vermaagschapping.

68. Niemand kan van voornaam veranderen, of voornamen bij de zijnen voegen, zonder toestemming van de arrondissements-regtbank zijner woonplaats, op daartoe gedaan verzoek, na verhoor van het openbaar ministerie, te verleenen.

69. Wanneer de regtbank de verandering of bijvoeging van voornamen toestaat, zal de uitspraak worden ter hand gesteld aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de geboorteplaats van den verzoeker, ten einde door dien ambtenaar in de loopende registers te worden ingeschreven, en daarvan melding te worden gemaakt op den kant der geboorte-akte.

ZEVENDE AFDEELING.

Van de verbetering der akten van den burgerlijken stand, en van derzelver aanvulling.

70. Wanneer geene registers hebben bestaan, of dezelve zijn verloren geraakt, vervalscht, veranderd, verscheurd, vernietigd, verdonkerd of verminkt; wanneer akten daaraan ontbreken, of wanneer in de ingeschrevene akten dwalingen, uitlatingen of andere misslagen hebben plaats gehad, zal zulks grond opleveren tot aanvulling of tot verbetering der registers.

71. Het verzoek daartoe zal alleen kunnen worden ingeleverd bij de arrondissements-regtbank, binnen welker regtsgebied de registers zijn of hadden behooren te worden gehouden, dewelke, behoudens hooger beroep, na verhoor van het openbaar ministerie, en, wanneer daartoe gronden zijn, van de belanghebbende partijen, deswege zal uitspraak doen.

72. Deze uitspraak zal alleen geldig zijn tusschen de partijen, welke dezelve hebben verzocht, of te dier gelegenheid zijn opgeroepen.

73. Alle uitspraken tot verbetering of tot aanvulling van akten, welke in kracht van gewijsde zijn gegaan, zullen door den ambtenaar van den burgerlijken stand, dadelijk na derzelver vertoon, in de loopende registers worden ingeschreven, en zal, in geval van verbetering, daarvan worden melding gemaakt op den kant der verbeterde akte, overeenkomstig het bepaalde bij art. 25.

VIERDE TITEL.

VAN WOONPLAATS OF DOMICILIE.

74. Een ieder wordt geacht zijne woonplaats te hebben al waar hij zijn hoofdverblijf heeft gevestigd.

Bij gebreke van zoodanige woonplaats, wordt de plaats des werkelijken verblijfs daarvoor gehouden.

75. De verandering van woonplaats zal stand grijpen door de werkelijke woning in eene andere plaats, gevoegd bij het voornemen om aldaar zijn hoofdverblijf te vestigen.

76. Dat voornemen wordt bewezen door eene gedane verklaring, zoo wel bij het bestuur der gemeente welke men verlaat, als bij dat der gemeente waar de woonplaats wordt overgebragt.

Bij gebreke van verklaring, zal het bewijs van het voornemen uit de omstandigheden worden opgemaakt.

77. Die tot openbare bedieningen worden geroepen, behou-

den hunne woonplaats, indien zij het tegenovergestelde voornemen niet aan den dag hebben gelegd.

78. Eene getrouwde vrouw, welke niet van tafel, bed, bijwoning en goederen is gescheiden, heeft geene andere woonplaats dan die van haren man; minderjarigen volgen de woonplaats van hunne ouders of voogden; meerderjarigen, die onder curatele zijn gesteld, die van hunne curators.

79. Meerderjarige dienstboden of werklieden hebben hunne woonplaats in het huis van diegenen, bij welke zij dienen of werken, indien zij bij dezelve inwonen.

80. Het sterfhuis van een overledene wordt geacht daar te zijn, alwaar de overledene zijne woonplaats gehad heeft.

81. Het staat aan partijen, of aan eene van haar, vrij bij eene akte, en tot eene bepaalde zaak, eene andere woonplaats dan hare werkelijke te kiezen.

Die keuze kan zijn algemeen, en strekt zich dan zelfs uit tot de executie; of worden beperkt in dier voege als de partijen, of eene van haar, zal goed vinden. In deze gevallen, kunnen de exploiten, dagvaardingen en vervolgingen, bij de akte uitgedrukt of bedoeld, geschieden aan de gekozene woonplaats, en voor den regter dier woonplaats.

82. Indien het tegendeel niet bij beding is overeengekomen, kan men de voor zich gekozene woonplaats veranderen, mits de nieuwe woonplaats in dezelfde gemeente zij gelegen, en de verandering aan de wederpartij worde beteekend.

VIJFDE TITEL.

VAN HET HUWELIJK.

Algemeene bepaling.

83. De wet beschouwt het huwelijk alleen in deszelfs burgerlijke betrekkingen.

EERSTE AFDEELING.

Van de hoedanigheden en voorwaarden, die vereischt worden om een huwelijk te kunnen aangaan.

84. De man kan te gelijker tijd slechts met ééne vrouw, de vrouw slechts met éénen man door het huwelijk verbonden zijn.

85. Tot het wezen van het huwelijk wordt de vrije toestemming der aanstaande echtgenooten vereischt.

86. Een jong man, den vollen ouderdom van achttien, en

eene jonge dochter den vollen ouderdom van zestien jaren niet bereikt hebbende, mogen geen huwelijk aangaan.

De Koning kan echter, om gewigtige redenen, dit verbod door het verleenen van dispensatie opheffen.

87. Het huwelijk is verboden tusschen alle personen, die elkander bestaan in de opgaande en nederdalende linie, hetzij door wettige, hetzij door onwettige geboorte, of door aanhuwelijking; en in de zijdlinie tusschen broeder en zuster, wettige of onwettige.

88. Ook is het huwelijk verboden:

1°. Tusschen schoonbroeder en schoonzuster, wettige of onwettige;

2°. Tusschen oom of oud-oom en nicht of achter-nicht, mitsgaders tusschen moei of oud-moei en neef of achter-neef, wettige of onwettige.

De Koning kan, om gewigtige redenen, het verbod, in dit artikel vervat, door het verleenen van dispensatie opheffen.

89. Een persoon, die bij regterlijk vonnis van overspel is overtuigd, mag nimmer met den medepligtige aan dat overspel in het huwelijk treden.

90. Tusschen personen, wier huwelijk, om welke reden ook, door echtscheiding is ontbonden, mag nimmer een nieuw huwelijk plaats hebben.

91. Eene vrouw kan geen nieuw huwelijk aangaan, dan na verloop van drie honderd dagen na de ontbinding van het vorige huwelijk.

92. Echte kinderen kunnen, gedurende hunne minderjarigheid, geen huwelijk aangaan, zonder de toestemming van hunnen vader en hunne moeder te hebben verzocht en dezelve te hebben verkregen, het zij van beiden, het zij van den vader alleen, indien de moeder zich niet verklaart, of met den vader in gevoelen verschilt.

In het laatste geval, is de vader gehouden, het zij bij de akte van toestemming, het zij ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand, te verklaren dat de toestemming van de moeder is gevraagd geweest.

Wanneer de vader overleden is, of zich in de onmogelijkheid bevindt om zijnen wil te verklaren, wordt de toestemming van de moeder vereischt.

93. Indien de vader en moeder beide overleden zijn, of zich in de onmogelijkheid bevinden om hunnen wil te verklaren, vervult de grootvader van vaders zijde hunne plaats.

Bij gebreke van den grootvader van vaders zijde, wordt de toestemming van den grootvader van moeders zijde vereischt.

94. Wanneer zoowel de grootvader van vaders zijde, als die van moeders zijde ontbreken, wordt de toestemming ver-

eischt van de grootmoeder van vaders zijde, en, bij gebreke van deze, van de grootmoeder van moeders zijde.

95. Wanneer de vader en de moeder, mitsgaders de grootvaders en grootmoeders, ontbreken, of wanneer zij zich allen in de onmogelijkheid bevinden om hunnen wil te verklaren, kunnen echte kinderen, zoo lang zij minderjarig zijn, geen huwelijk aangaan, zonder de toestemming van hunnen voogd en hunnen toezienden voogd.

In geval van weigering van beide, of van één hunner, is de kantonregter, op verzoek van den minderjarige, bevoegd het verlof tot het aangaan des huwelijks te verleenen, na verhoor of na behoorlijke oproeping van den voogd en den toezienden voogd, mitsgaders van vier uit de naaste, binnen het rijk woonachtige en meerderjarige bloedverwanten, tot den graad van vollen neef ingesloten, zoo veel mogelijk in gelijk getal uit de twee liniën te verkiezen.

Bij gebreke van het genoegzaam getal bloedverwanten, binnen het rijk, zal dit getal worden aangevuld door meerderjarige en binnen de Nederlanden wonende personen, welke den verzoeker door aanhuwelijking in den bovengemelden graad bestaan.

Indien er geene nabestaanden binnen het Koningrijk aanwezig zijn, of indien, na behoorlijk gedane oproeping, geen der bloedverwanten of der aangehuwden, noch in persoon, noch bij eenen bijzonderen gevolmachtigde, verschijnt, zal de kantonregter het verlof toestaan ofweigeren, nadat hij den voogd en den toezienden voogd zal hebben geraadpleegd of behoorlijk opgeroepen.

96. In het geval bij het tweede lid van het vorige artikel voorzien, zijn, zoowel het kind als de voogd, de toeziende voogd en de opgekomen nabestaanden, bevoegd bij de arrondissements-regtbank, door middel van een verzoekschrift, tegen de uitspraak van den kantonregter op te komen. De regtbank zal op dit verzoek, na verhoor van de wederpartij en van het openbaar ministerie, en zonder anderen vorm van geding, het verzochte verlof, bij eindvonnis, toestaan of weigeren.

97. Natuurlijke kinderen, wettiglijk door den vader erkend, kunnen, zoo lang zij minderjarig zijn, geen huwelijk aangaan, zonder de toestemming van hunnen vader.

Bij gebreke van den vader, wordt de toestemming der moeder vereischt.

98. Natuurlijke kinderen, of degene die, na de erkenning, verloren, of wier vader en hunne moeder hebben wil te verklaren, ouders buiten de mogelijkheid zijn hunnen huwelijk aangaan, kunnen, zoolang zij minderjarig zijn, geen zonder toestemming van hunnen voogd en hunnen toezienden voogd. In geval van weigering van beiden

of van een hunner, zal de kantonregter het verlof daartoe kunnen verleenen, na verhoor of behoorlijke oproeping van den voogd en toezienden voogd, behoudens het beroep, het zij van de kinderen, het zij van hunnen voogd of toezienden voogd, op dezelfde wijze als bij artikel 96 is voorgeschreven.

99. Echte kinderen, die meerderjarig zijn, doch den vollen onderdom van dertig jaren nog niet hebben bereikt, zijn insgelijks verpligt om tot het aangaan van een huwelijk de toestemming van hunnen vader en hunne moeder te verzoeken. Wanneer zij die toestemming niet hebben bekomen, kunnen zij de tusschenkomst inroepen van den kantonregter, binnen wiens gebied de vader of de moeder met der woon gevestigd zijn, en zulks met inachtneming der bepalingen van de volgende artikelen.

100. Binnen den tijd van drie weken, te rekenen van den dag waarop het verzoek aan den kantonregter is gedaan, zal deze voor zich doen verschijnen den vader, of, bij gebreke van den vader, de moeder, mitsgaders het kind, ten einde hun alle zoodanige vertoogen te doen als hij in hun wederzijdsch belang zal oorbaar achten. De kantonregter zal een proces-verbaal van de verschijning der partijen opmaken, zonder daarbij de redenen op te geven welke door haar over en weder zijn aangevoerd.

101. Indien de vader, of, bij gebreke van dien, de moeder niet verschijnt, zal tot het huwelijk worden overgegaan, op de vertooning der akte, waaruit van die nietverschijning blijkt.

102. Indien het kind niet verschijnt, kan het huwelijk niet worden voltrokken, zonder een hernieuwd verzoek tot tusschenkomst.

103. Indien, partijen verschenen zijnde, de vader, of, bij gebreke van dien, de moeder bij de weigering volhardt, mag het huwelijk niet worden voltrokken, dan na verloop van drie volle maanden, te rekenen van den dag der verschijning.

104. De bepalingen der vijf laatste artikelen zijn insgelijks toepasselijk op natuurlijke kinderen, ten aanzien van de personen, wier toestemming tot het huwelijk bij artikel 97 vereischt wordt.

TWEEDE AFDEELING.

Van de formaliteiten welke de voltrekking van het huwelijk moeten voorafgaan.

105. Alle personen die met elkander een huwelijk willen aangaan, moeten daarvan aangifte doen bij den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van eene der partijen.

106. Deze aangifte zal, het zij in persoon, het zij bij zoodanige geschriften geschieden, waaruit van het voornemen der aanstaande echtgenooten met genoegzame zekerheid kan blijken, waarvan eene akte door den ambtenaar van den burgerlijken stand zal worden opgemaakt.

107. Vóór het voltrekken van het huwelijk, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand twee afkondigingen doen voor de deur van het huis der gemeente, en wel op twee volgende zondagen.

Deze huwelijks-afkondigingen, en de akte die daarvan moet worden opgemaakt zullen bevatten:

1°. De voornamen, namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der aanstaande echtgenooten, en, indien dezelve reeds vroeger getrouwd zijn geweest, de namen van hunne vorige echtgenooten;

2°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats van hunne ouders;

3°. Den dag, de plaats en het uur waarop de afkondigingen zijn geschied, met vermelding of zulks de eerste of de tweede zij.

108. Wanneer de aanstaande echtgenooten hunne woonplaats niet in dezelfde gemeente hebben, zullen de beide afkondigingen moeten geschieden in de gemeenten, alwaar ieder der partijen gevestigd is.

109. Indien de aanstaande echtgenooten slechts zes maanden hunne woonplaats in eene gemeente hebben gehad, zullen de huwelijks-afkondigingen daarenboven moeten gedaan worden in de gemeente, alwaar zij laatstelijk zijn gevestigd geweest.

110. Een uittreksel van de akte van afkondiging moet, gedurende den tijd die tusschen de eerste en tweede afkondiging verloopt, aangeplakt worden en aangeplakt blijven aan de deur van het huis der gemeenten, alwaar die afkondigingen gedaan zijn.

111. De Koning of de ambtenaren welke hij daartoe zal aanwijzen, zijn bevoegd om, uit hoofde van gewigtige redenen, dispensatie te verleenen van de tweede afkondiging,

112. Wanneer het huwelijk binnen een jaar, te rekenen van de eerste huwelijks-afkondiging, niet is voltrokken, zal hetzelve niet voltrokken mogen worden. dan nadat alvorens wederom nieuwe afkondigingen zullen gedaan zijn.

113. Trouwbeloften geven geene regtsvordering tot het aangaan des huwelijks, noch tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, uit hoofde der niet-vervulling van de beloften, alle bedingen tot schadeloosstelling te dezer zake zijn nietig.

Wanneer echter de aangifte des huwelijks bij den ambtenaar van den burgerlijken stand van eene afkondiging gevolgd is,

kan zulks grond opleveren tot het vorderen van vergoeding van kosten, schaden en interessen, uit hoofde der werkelijke verliezen, welke de eene partij, door de weigering der andere, in hare goederen mogt hebben geleden, zonder dat daarbij eenige winstderving zal kunnen in aanmerking komen.

Deze regtsvordering verjaart door verloop van achttien maanden, te rekenen van de eerste huwelijks-afkondiging.

DERDE AFDEELING.

Van het stuiten des huwelijks.

114. Het regt om de voltrekking van een huwelijk te stuiten, komt alleenlijk toe aan de personen en in de gevallen, bij de volgende artikelen voorzien.

115. Degene die met eene der partijen door het huwelijk alsnog verbonden is, mitsgaders de kinderen uit dat huwelijk voortgesproten, zijn bevoegd om het nieuw aan te gaan huwelijk te stuiten, doch alleenlijk op grond van het bestaande

116. De vader, of, bij gebreke van dien, de moeder, kan het huwelijk stuiten, in de volgende gevallen:

1°. Wanneer hun kind, nog minderjarig zijnde, de vereischte toestemming niet bekomen heeft;

2°. Wanneer hun meerderjarig kind, den vollen ouderdom van dertig jaren niet hebbende bereikt, verzuimd heeft hunne toestemming, en, bij weigering daarvan, de tusschenkomst van den kantonrechter te verzoeken, welke volgens artikel 99 vereischt wordt;

3°. Wanneer eene der partijen, uit hoofde van gebrek aan verstandelijke vermogens, onder curatele gesteld, of de curatele uit dien hoofde verzocht, en op dat verzoek nog niet is beslist;

4°. Wanneer eene der partijen de vereischten niet bezit om, overeenkomstig de bepalingen van de eerste afdeeling van dezen titel, een huwelijk te kunnen aangaan;

5°. Wanneer degene, met wien hun kind in het huwelijk wil treden, uit hoofde van misdaad vervolgd wordt, of tot eene onteerende straf is veroordeeld;

6°. Wanneer de vereischte huwelijks-afkondigingen geen plaats hebben gehad;

7°. Wanneer eene der partijen, uit hoofde van verkwisting, is onder curatele gesteld, en het voorgenomen huwelijk blijkbaar het ongeluk van hun kind zoude te weeg brengen.

117. Bij gebreke van beide ouders, zijn de grootvaders of grootmoeders bevoegd om het huwelijk van hunne kleinkinde-

ren te stuiten, om de redenen, bij het 1, 3, 4, 5, 6 en 7de lid van het vorige artikel uitgedrukt.

De stuiting kan, voor zoo veel de reden aangaat, welke bij het eerste lid is vermeld, alleen plaats hebben met inachtneming der volgorde, welke bij artikel 93 en 94 is vastgesteld.

118. Bij gebreke van grootouders, kunnen de broeders, zusters, ooms en moeijen, mitsgaders de voogd, toeziende voogd, curator en toeziende curator, een voorgenomen huwelijk stuiten:

1°. Wanneer de voorschriften van artikel 95 en 98, omtrent het bekomen van verlof tot het aangaan van het huwelijk, niet zijn in acht genomen;

2°. Om de redenen bij het 3, 4, 5 en 6de lid van artikel 116 uitgedrukt.

119. De echtgenoot, wiens huwelijk door echtscheiding is ontbonden, kan het huwelijk zijner voormalige echtgenoote stuiten, wanneer zij een nieuw huwelijk wil aangaan, vóór het verloopen van drie honderd dagen na het ontbinden van het vroegere.

120. Het openbaar ministerie is verpligt een voorgenomen huwelijk te stuiten, in de gevallen bij artikel 84 tot 91 ingesloten vermeld.

121. Van de stuiting des huwelijks wordt kennis genomen door de arrondissements-regtbank, binnen welker ressort de gemeente gelegen is, alwaar het huwelijk moet worden voltrokken.

122. In de akte van stuiting moeten alle de middelen worden uitgedrukt, waarop de stuiting gegrond is, en mogen geene nieuwe middelen worden voorgedragen, voor zoo verre dezelve niet na de stuiting mogten zijn opgekomen.

123. Bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering is de wijze bepaald, waarop de stuiting des huwelijks zal moeten gedaan en derzelver opheffing gevraagd worden.

124. Wanneer de stuiting is afgewezen, zullen de opposanten, met uitzondering nogtans van bloedverwanten in de opgaande en nederdalende linie, en van het openbaar ministerie, tot vergoeding van kosten, schaden en interessen kunnen worden verwezen.

125. Wanneer er stuiting van een huwelijk plaats heeft, zal het aan den ambtenaar van den burgerlijken stand niet geoorloofd zijn hetzelve te voltrekken, dan nadat aan hem zal zijn ter hand gesteld een vonnis in kracht van gewijsde gegaan, of eene authentieke akte, waarbij de stuiting is opgeheven, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen.

Wanneer het huwelijk mogt zijn voltrokken voor dat de stuiting is opgeheven, zal het geding ter zake dier stuiting kunnen worden voortgezet, en het huwelijk worden nietig verklaard, bijaldien de eisch aan den opposant is toegewezen.

VIERDE AFDEELING.

Van de voltrekking des huwelijks.

126. Alvorens tot de voltrekking des huwelijks over te gaan, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand zich doen ter hand stellen:

1°. De geboorte-akte van ieder der aanstaande echtgenooten;

2°. Eene authentieke akte, houdende de toestemming van den vader, de moeder, den grootvader of de grootmoeder, den voogd en den toezienden voogd, of wel het bij den regter verkregen verlof, in de gevallen waar hetzelve vereischt wordt; de toestemming kan ook bij de huwelijks-akte zelve worden gegeven;

3°. De akte waaruit blijkt van de tusschenkomst van den kantonregter, in de gevallen waarin die vereischt wordt;

4°. In geval van tweede of volgend huwelijk, de akte van overlijden van den vorigen echtgenoot, of de akte van echtscheiding, of wel afschrift van het verlof van den regter, bij afwezigheid van den anderen echtgenoot verleend;

5°. De akte van overlijden van alle de zoodanigen die hunne toestemming tot het huwelijk zouden hebben moeten geven;

6°. Het bewijs dat de huwelijks-afkondigingen zonder stuiting zijn afgeloopen, ter plaatse alwaar die afkondigingen, overeenkomstig artikel 107 en volgende van dezen titel, vereischt worden, of wel dat eene gedane stuiting is opgeheven.

127. Degene der aanstaande echtgenooten, die buiten de mogelijkheid mogt zijn om zijne geboorte-akte, bij het eerste lid van het vorige artikel vereischt, te vertoonen, zal zulks kunnen aanvullen door eene akte van bekendheid, afgegeven door den kantonregter van zijne geboorteplaats of woonplaats, op de verklaring van vier getuigen van het mannelijk of vrouwelijk geslacht, bloedverwanten of geene bloedverwanten zijnde.

Deze verklaring zal inhouden de vermelding van de plaats en, zoo na mogelijk, van het tijdstip der geboorte, mitsgaders de oorzaken die beletten om eene akte daarvan over te leggen.

Het gebrek eener geboorte-akte zal ook kunnen worden verholpen, het zij door eene dergelijke, doch beëedigde verklaring, afgelegd door de getuigen, welke bij de voltrekking des huwelijks moeten tegenwoordig zijn, of wel door eene bij den ambtenaar van den burgerlijken stand afgelegde beëedigde verklaring van den aanstaanden echtgenoot, houdende dat hij

zich geene geboorte-akte of akte van bekendheid kan verschaffen.

In de huwelijks-akte zal van de eene of andere dier verklaringen worden melding gemaakt.

128. Indien partijen buiten de mogelijkheid zijn om de akten van overlijden, bij art. 126, n°. 5 vermeld, in te leveren, zal dat gebrek, op dezelfde wijze als in het geval van het voorgaande artikel, kunnen worden verholpen.

129. Indien de ambtenaar van den burgerlijken stand weigert om een huwelijk te voltrekken, op grond van de ongenoegzaamheid der stukken en verklaringen, bij de vorige artikelen gevorderd, zullen partijen de bevoegdheid hebben zich bij verzoekschrift tot de arrondissements-regtbank te keeren; welke regtbank na verhoor van het openbaar ministerie, mitsgaders, wanneer daartoe gronden zijn, van den ambtenaar van den burgerlijken stand, summier en zonder hooger beroep, over de genoegzaamheid of ongenoegzaamheid der stukken zal uitspraak doen.

130. Het huwelijk zal niet mogen worden voltrokken, vóór den derden dag na dien der laatste afkondiging, die dag zelve niet daaronder begrepen.

131. Het huwelijk zal in het openbaar, in het huis der gemeente, ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van eene der beide partijen, worden voltrokken, en in tegenwoordigheid van vier getuigen, het zij nabestaanden of vreemden, manspersonen, meerderjarig zijnde, en binnen het Koningrijk gevestigd.

132. Indien eene der partijen, uit hoofde van een behoorlijk bewezen wettig beletsel, verhinderd wordt zich naar het huis der gemeente te begeven, zal het huwelijk kunnen worden voltrokken in een bijzonder huis binnen dezelfde gemeente gelegen, mits geschiedende in tegenwoordigheid van zes getuigen.

Bij de huwelijks-akte zal, in dat geval, worden melding gemaakt van de oorzaak welke daartoe heeft aanleiding gegeven.

133. De aanstaande echtgenooten zijn verpligt bij de voltrekking van hun huwelijk in persoon voor den ambtenaar van den burgerlijken stand te verschijnen.

134. Het zal aan den Koning vrijstaan om, uit hoofde van gewigtige redenen, aan partijen te vergunnen het huwelijk door eenen bijzonderen bij authentieke akte gevolmagtigde te mogen voltrekken.

Indien de lastgever, voordat het huwelijk voltrokken is, wettiglijk met eenen anderen persoon mogt zijn in den echt getreden, zal het huwelijk, bij eenen gevolmagtigde voltrokken, als niet geschied beschouwd worden.

135. De aanstaande echtgenooten zullen, ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand, en in tegenwoordigheid der getuigen, moeten verklaren, dat zij elkander aannemen tot echtgenooten, en dat zij getrouwelijk alle de pligten zullen vervullen, welke door de wet aan den huwelijken staat verbonden zijn.

136. Geene godsdienstige plegtigheden zullen vermogen plaats te hebben, voordat de partijen aan den bedienaar van hunnen eeredienst zullen hebben doen blijken, dat het huwelijk ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand is voltrokken.

137. In geval van overtreding door de ambtenaren van den burgerlijken stand, tegen de bepalingen van dezen titel begaan, kunnen die ambtenaren, voor zoo ver daartegen niet bij het Wetboek van Strafregt is voorzien, door de arrondissements-regtbank worden gestraft met eene geldboete, de som van honderd gulden niet te boven gaande; behoudens de regtsvordering der belanghebbende partijen tot schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn.

VIJFDE AFDEELING.

Van de huwelijken welke buiten 's lands zijn voltrokken.

138. De huwelijken, in een vreemd land aangegaan, het zij tusschen Nederlanders, het zij tusschen Nederlanders en vreemdelingen, zijn van waarde, indien dezelve voltrokken zijn naar den vorm, in dat land gebruikelijk, mits de huwelijks-afkondigingen, volgens de tweede afdeeling van dezen titel, binnen dit Koningrijk, zonder stuiting des huwelijks, hebben plaats gehad, en de Nederlandsche echtgenooten niet hebben gehandeld tegen de bepalingen, in de eerste afdeeling van denzelfden titel vervat.

139. Binnen het jaar na de terugkomst der echtgenooten op het grondgebied van het Koningrijk, zal de akte van huwelijks-voltrekking, in een vreemd land aangegaan, in het openbaar huwelijks-register van hunne woonplaats moeten worden overgeschreven.

ZESDE AFDEELING.

Van de nietigheid eens huwelijks.

140. De nietigheid eens huwelijks kan alleen door den regter worden uitgesproken.

141. De nietigverklaring van een huwelijk, in strijd met

artikel 84 aangegaan, kan worden gevorderd door dengenen, die met een der echtgenooten door vroeger huwelijk is verbonden, door de echtgenooten zelve, door de bloedverwanten in de opgaande linie, door alle degenen die bij de verklaring der nietigheid belang hebben, en door het openbaar ministerie.

Indien de nietigheid van het vroegere huwelijk wordt staande gehouden, zal de bestaanbaarheid of onbestaanbaarheid van dat huwelijk vooraf moeten beslist worden.

142. De wettigheid eens huwelijks, zonder de vrije toestemming der beide echtgenooten, of ook van een van hen aangegaan, kan alleen worden tegengesproken door de echtgenooten of door dengenen van hen, wiens toestemming niet is vrij geweest.

Wanneer er dwaling heeft plaats gehad in den persoon met wien men gehuwd is, kan de wettigheid alleen worden betwist door dengenen der echtgenooten, die in dwaling gebragt is.

In alle de gevallen bij dit artikel voorkomende, is men in den eisch tot nietigverklaring niet ontvankelijk, wanneer er eene aanhoudende zamenwoning gedurende den tijd van drie maanden heeft plaats gehad, sedert dat de echtgenoot zijne volkomene vrijheid bekomen heeft, of de dwaling door hem ontdekt is.

143. Wanneer een huwelijk is aangegaan door iemand die, uit hoofde van gebrek aan verstandelijke vermogens, is onder curatele gesteld, kan de wettigheid des huwelijks worden betwist door deszelfs vader, moeder en andere bloedverwanten in de opgaande linie, broeders, zusters, ooms en moeijen, mitsgaders door den curator, en eindelijk door het openbaar ministerie.

Na de opheffing der curatele, kan de nietigheid alleen worden ingeroepen door den echtgenoot die onder curatele was gesteld, en is ook deze daartoe niet ontvankelijk, na eene zamenwoning van zes maanden, te rekenen van de intrekking der curatele.

144. Indien een huwelijk is aangegaan door een persoon, welke den bij art. 86 vereischten ouderdom niet bereikt had, zal de nietigverklaring kunnen worden gevraagd, het zij door dien echtgenoot, het zij door het openbaar Ministerie.

De wettigheid des huwelijks zal nogtans niet kunnen worden betwist:

1°. Wanneer op den dag der regtsvordering tot nietigverklaring, de echtgenoot of echtgenooten den vereischten ouderdom hebben bereikt;

2°. Wanneer de vrouw, den vereischten ouderdom niet hebbende bereikt, vóór den dag der regtsvordering zwanger is.

145. De nietigheid van alle huwelijken, aangegaan met over-

treding der bepalingen in artikel 87, 88, 89 en 90 vervat, kan worden ingeroepen, het zij door de echtgenooten zelven, het zij door hunne ouders of bloedverwanten in de opgaande linie, het zij door allen die daarbij belang hebben, het zij eindelijk door het openbaar ministerie.

146. Wanneer een huwelijk is aangegaan zonder toestemming van den vader, de moeder, de grootouders, den voogd of den toezienden voogd, zal deszelfs nietigverklaring, in de gevallen, waarin de toestemming, of wel het verhoor van den voogd, volgens artikel 92, 93, 94, 95, 97 en 98 vereischt wordt, alleen kunnen gevorderd worden door degenen wier toestemming of verhoor, volgens de wet, noodzakelijk is geweest.

De regtsvordering tot nietigverklaring kan door de bloedverwanten, wier toestemming vereischt werd, niet worden aangevangen, wanneer het huwelijk door hen uitdrukkelijk of stilzwijgend is goedgekeurd, of wanneer zes maanden zonder tegenspraak van hunne zijde verloopen zijn, sedert het tijdstip waarop zij van het huwelijk hebben kennis gedragen.

Ten aanzien van huwelijken, in een vreemd land aangegaan, wordt die kennis niet voorondersteld, zoo lang de echtgenooten zullen zijn in gebreke gebleven om de akte van huwelijks-voltrekking, overeenkomstig de voorschriften van artikel 139, in de openbare registers te doen overschrijven.

147. De nietigheid van een huwelijk, hetwelk niet ten overstaan van den bevoegden ambtenaar van den burgerlijken stand, en in tegenwoordigheid van het vereischte getal getuigen, is voltrokken, kan worden ingeroepen, door de echtgenooten, door den vader, de moeder en andere bloedverwanten in de opgaande linie, mitsgaders door den voogd, den toezienden voogd en door allen die daarbij belang hebben, en eindelijk door het openbaar ministerie.

In geval van overtreding van artikel 131, voor zoo veel de hoedanigheid der getuigen betreft, is het huwelijk niet noodwendig nietig, maar zal de regter naar de omstandigheden beslissen.

Wanneer er uiterlijk bezit van den huwelijken staat aanwezig is, en er eene akte van huwelijks-voltrekking, ten overstaan van eenen ambtenaar van den burgerlijken stand verleden, vertoond wordt, zijn de echtgenooten niet ontvankelijk om, ten gevolge van dit artikel, de nietigheid des huwelijks te vragen.

148. In alle de gevallen waarin, overeenkomstig art. 141, 145 en 147, eene regtsvordering tot nietigverklaring kan worden aangevangen, door degenen die daarbij belang hebben, kan zulks niet geschieden door de bloedverwanten in de zijdlinie, door kinderen uit een ander huwelijk geboren, of door

vreemden, zoo lang de echtgenooten beide in leven zijn, doch alleenlijk wanneer zij daarbij een reeds verkregen en dadelijk belang hebben.

149. Na de ontbinding van het huwelijk, is het openbaar ministerie niet ontvankelijk de nietigheid daarvan te vragen.

150. Een huwelijk, hetwelk nietig verklaard is, heeft niettemin alle deszelfs burgerlijke gevolgen, zoo wel ten opzigte der echtgenooten, als van de kinderen, wanneer hetzelve te goeder trouw door beide de echtgenooten is aangegaan.

151. Wanneer de goede trouw alleenlijk bestaat aan de zijde van een der echtgenooten, heeft het huwelijk geene burgerlijke gevolgen, dan alleen ten voordeele van dien echtgenoot en van de kinderen uit het huwelijk gesproten.

De echtgenoot die in de kwade trouw heeft verkeerd, kan tot vergoeding van kosten, schaden en interessen jegens den anderen verwezen worden.

152. In de gevallen van de twee voorgaande artikelen, houdt het huwelijk op burgerlijke gevolgen te hebben, te rekenen van den dag waarop hetzelve bij vonnis is nietig verklaard.

153. De nietigheid eens huwelijks kan aan de regten van derden geen nadeel toebrengen, wanneer deze ter goeder trouw met de echtgenooten hebben gehandeld.

154. Geen huwelijk is nietig in geval van overtreding der bepalingen van artikel 91, 99, 103, 107 en 130, of indien, buiten hetgeen bij artikel 132 is voorgeschreven, het huwelijk niet openlijk in het huis der gemeente is voltrokken geworden.

In die gevallen, is de bepaling van artikel 137 op de ambtenaren van den burgerlijken stand toepasselijk.

ZEVENDE AFDEELING.

Van het bewijs van het bestaan des huwelijks.

155. Het bestaan van een huwelijk kan niet anders worden bewezen dan door de akte van deszelfs voltrekking, in de registers van den burgerlijken stand ingeschreven, behoudens de gevallen bij de volgende artikelen voorzien.

156. Wanneer het blijkt dat er geene registers hebben bestaan, of dat dezelve zijn verloren geraakt, of ook dat de huwelijks-akte daaraan ontbreekt, wordt de genoegzaamheid der bewijzen van het bestaan des huwelijks ter beoordeeling van den regter overgelaten, mits er een uiterlijk bezit van den huwelijken staat aanwezig zij.

157. De wettigheid van een kind kan, uit hoofde van het gebrek van het vertoonen der trouw-akte zijner overledene

ouders, niet worden betwist, indien hetzelve het uiterlijk bezit heeft van zijnen staat, overeenkomstig zijne geboorte-akte, en de ouders openlijk als man en vrouw hebben geleefd.

ZESDE TITEL.

VAN DE REGTEN EN VERPLIGTINGEN DER ECHTGENOOTEN.

158. De echtgenooten zijn elkander wederkeerig getrouwheid, hulp en bijstand verschuldigd.

159. De echtgenooten verbinden zich over en weder, door de enkele daad des huwelijks, hunne kinderen te onderhouden en op te voeden.

160. De man is het hoofd der echtvereeniging.

Als zoodanig verleent hij aan zijne vrouw bijstand in regten, of verschijnt aldaar voor haar, behoudens de uitzonderingen hierna omschreven.

Hij bestuurt de goederen aan de vrouw persoonlijk toebehoorende, ten zij het tegendeel zij bedongen.

Hij moet die goederen als een goed huisvader beheeren, en is voor alle verzuim in dat beheer verantwoordelijk.

Hij vermag hare onroerende goederen, zonder hare medewerking, niet te vervreemden of te bezwaren.

161. De vrouw is aan haren man gehoorzaamheid verschuldigd.

Zij is verpligt met den man zamen te wonen, en hem overal te volgen waar hij dienstig oordeelt zijn verblijf te houden.

162. De man is verpligt zijne vrouw bij zich te ontvangen in het huis hetwelk hij bewoont.

Hij is gehouden haar te beschermen, en haar al hetgeen noodig is, volgens zijnen staat en zijn vermogen, te verschaffen.

163. De vrouw, al is zij zelfs buiten gemeenschap van goederen getrouwd, of van goederen gescheiden, kan, zonder bijstand van haren man in de akte, of zonder zijne schriftelijke toestemming, niets geven, vervreemden, verpanden, verkrijgen, het zij voor niet, het zij onder eenen bezwarenden titel.

Indien de man zijne vrouw heeft gemagtigd om zekere akte of verbindtenis aan te gaan, is de vrouw daardoor niet geregtigd om, zonder uitdrukkelijke toestemming van den man, eenige betaling te ontvangen, of daarvoor kwijting te geven.

164. Ten opzigte van handelingen of verbindtenissen, door de vrouw aangegaan, wegens alles wat de gewone en dagelijksche uitgaven der huishouding betreft, vooronderstelt de wet dat zij de bewilliging van haren man heeft bekomen.

165. De vrouw kan niet in regten verschijnen zonder bijstand van haren man, al is zij buiten gemeenschap van goederen

getrouwd, of van goederen gescheiden, of eene openbare koopvrouw.

166. De bijstand van den man is niet noodig:

1°. Wanneer de vrouw in strafzaken vervolgd wordt;

2°. In eene regtsvordering tot echtscheiding, tot scheiding van tafel en bed, of van goederen.

167. Wanneer de man weigert zijne vrouw te magtigen om eene akte aan te gaan, of om in regten te verschijnen, kan zij van de arrondissements-regtbank van hunne gemeene woonplaats verzoeken daartoe gemagtigd te worden.

168. Eene vrouw, met uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van haren man, openbare koopvrouw zijnde, kan zich zonder zijnen bijstand verbinden, in en omtrent alles wat die koopmanschap betreft.

Wanneer zij met haren man in gemeenschap is getrouwd, is ook hij door die handelingen verbonden.

Zij wordt voor eene openbare koopvrouw gehouden, wanneer zij, afzonderlijk van haren man, koopmanschap drijft.

Indien de man zijne toestemming intrekt, is hij verpligt die intrekking openlijk bekend te maken.

169. Wanneer de man uit hoofde van afwezigheid of andere redenen wordt verhinderd om zijne vrouw bij te staan of te magtigen, of een tegenstrijdig belang heeft, kan de kantonregter van de woonplaats der echtgenooten haar de bevoegdheid verleenen om in regten te verschijnen, verbindtenissen aan te gaan, beheer te voeren, en alle andere akten te verrigten.

170. Eene algemeene magtiging, zelfs bij huwelijksche voorwaarden bedongen is niet verder geldig dan met betrekking tot het beheer der goederen van de vrouw.

171. De nietigheid der handeling, gegrond op het ontbreken der magtiging, kan alleen door de vrouw, den man of hunne erfgenamen worden ingeroepen.

172. Wanneer eene vrouw, na de ontbinding des huwelijks, eene overeenkomst of akte, in het geheel of ten deele, heeft ten uitvoer gelegd, welke zij zonder de vereischte magtiging had aangegaan, is zij onbevoegd om de vernietiging dier overeenkomst of akte te vragen.

173. De vrouw kan zonder bewilliging van haren man uiterste wilsbeschikkingen maken.

ZEVENDE TITEL.

VAN DE WETTELIJKE GEMEENSCHAP VAN GOEDEREN EN DERZELVER BEHEER.

EERSTE AFDEELING.

Van de wettelijke gemeenschap van goederen.

174. Van het oogenblik der voltrekking des huwelijks bestaat, van regtswege, algeheele gemeenschap van goederen tusschen de echtgenooten, voor zoo verre daaromtrent bij huwelijksche voorwaarden geene andere bepalingen gemaakt zijn.

Die gemeenschap kan, staande huwelijk, niet door onderlinge overeenkomst der echtgenooten worden opgeheven of gewijzigd.

175. De gemeenschap omvat, wat hare baten betreft, alle de roerende en onroerende goederen der echtgenooten, zoo wel tegenwoordige als toekomende, ook die welke zij om niet verkrijgen, ten zij de erflater of de schenker uitdrukkelijk het tegendeel mogt hebben bepaald.

176. Zij omvat, wat hare lasten betreft, alle de schulden door ieder der echtgenooten, het zij vóór, het zij staande huwelijk gemaakt.

177. Alle vruchten en inkomsten, mitsgaders winst en verlies, staande huwelijk, komen mede ten bate en schade der gemeenschap.

178. De doodschulden, na het overlijden vallende, worden door des overledenens erfgenaam alleen gedragen.

TWEEDE AFDEELING.

Van het beheer der gemeenschap.

179. De man alleen beheert de goederen van de gemeenschap.

Hij kan dezelve verkoopen, vervreemden en bezwaren, zonder tusschenkomst van de vrouw, behoudens het geval, bij het derde lid van artikel 195 voorzien.

Hij kan, bij wege van schenking onder de levenden, niet beschikken, noch over de onroerende goederen der gemeenschap, noch over het geheel, of over een bepaald gedeelte of hoeveelheid der roerende goederen, dan alleen om aan kinderen, uit hun huwelijk gesproten, eenen stand te bezorgen.

Hij mag zelfs niet, bij wege van schenking, over een bijzon-

der stuk roerend goed beschikken, indien hij zich het vruchtgebruik daarvan voorbehoudt.

180. Wanneer de man afwezig is, of zich in de onmogelijkheid bevindt om zijnen wil te verklaren, en er onverwijlde noodzakelijkheid bestaat, kan de vrouw de goederen van de gemeenschap verbinden of vervreemden, na daartoe door den kantonregter gemagtigd te zijn.

DERDE AFDEELING.

Van de ontbinding der gemeenschap, en van het regt om daarvan afstand te doen.

181. De gemeenschap wordt van regtswege ontbonden:

1°. Door den dood;

2°. Door het aangaan van een huwelijk, op verlof van den regter, na afwezigheid van den echtgenoot;

3°. Door echtscheiding;

4°. Door scheiding van tafel en bed:

5°. Door scheiding van goederen.

De bijzondere gevolgen van de ontbinding, in de gevallen bij No. 2, 3, 4 en 5 van dit artikel voorzien, zijn geregeld in de titels welke over die onderwerpen handelen.

182. Na het overlijden van een der echtgenooten, is de langstlevende verpligt, indien er minderjarige kinderen overblijven, binnen den tijd van drie maanden, eene boedelbeschrijving te doen opmaken van de goederen, welke de gemeenschap uitmaken. Die boedelbeschrijving kan onderhands, doch moet in tegenwoordigheid van den toezienden voogd, worden opgemaakt. Bij gebreke van zoodanige boedelbeschrijving, duurt de gemeenschap voort, ten voordeele van de minderjarigen, doch nimmer ten hunnen nadeele.

183. Na de ontbinding der gemeenschap, wordt de gemeene boedel bij helfte verdeeld tusschen den man en de vrouw, of hunne erfgenamen, zonder aanzien der zijde waarvan die goederen zijn voortgekomen.

De regelen, welke zijn vastgesteld in den zestienden titel van het tweede boek, handelende v a n b o e d e l s c h e i d i n g, zijn toepasselijk op de verdeeling der wettelijke gemeenschap.

184. De kleedingstukken, de kleinooden en gereedschappen, behoorende tot het beroep van een der echtgenooten, mitsgaders de boekerijen en verzamelingen van voorwerpen van kunst en wetenschap, en eindelijk de papieren of gedenkstukken, bijzonder tot het geslacht van een der echtgenooten betrekkelijk kunnen aan de zijde waarvan zij oorspronkelijk afkomstig waren, worden terug gevorderd, tegen den prijs

waarop dezelve in der minne, of door deskundigen, geschat worden.

185. De man kan, na de ontbinding der gemeenschap, voor de schulden dier gemeenschap voor het geheel worden aangesproken, behoudens zijn verhaal tegen de vrouw of hare erfgenamen voor de helft.

186. De eene echtgenoot kan, na de scheiding en deeling der algeheele gemeenschap, niet door schuldeischers worden vervolgd voor schulden, welke de andere echtgenoot, vóór het huwelijk, mogt hebben gemaakt, blijvende die schulden ten laste van dengenen der echtgenooten, die dezelve heeft aangegaan, of van zijne erfgenamen; behoudens het verhaal, voor de wederhelft, tegen den anderen echtgenoot of diens erfgenamen.

187. De vrouw heeft het regt van de gemeenschap afstand te doen; alle overeenkomsten, daartegen strijdende, zijn nietig; afstand gedaan hebbende, kan zij uit de gemeenschap niets terug vorderen dan alleen het linnengoed en de kleederen tot haar lijf behoorende.

Zij wordt door dezen afstand ontheven van de verpligting om bij te dragen tot de schulden der gemeenschap, ten ware zij zich als openbare koopvrouw mogt hebben verbonden.

Onverminderd het regt der schuldeischers op de gemeenschap, blijft de vrouw in de verpligting om te voldoen, zoo wel de schulden die zij als openbare koopvrouw heeft aangegaan, als degene die zij vóór haar huwelijk heeft gemaakt; behoudens, in het eene of andere geval, haar verhaal voor het geheel op haren man, of diens erfgenamen.

188. De vrouw, die van het voorregt, bij het vorige artikel omschreven, wil gebruik maken, is verpligt, binnen den tijd van eene maand na de ontbinding der gemeenschap, ter griffie van de arrondissements-regtbank ter laatste gemeene woonplaats, eene akte van afstand uit te brengen, op verbeurte van dit voorregt.

Indien de gemeenschap door den dood van den man ontbonden wordt, begint de termijn van eene maand te loopen van den dag waarop de vrouw van dat overlijden heeft kennis gedragen.

189. Indien de vrouw binnen den voorzeiden termijn is overleden, zonder eene akte van afstand te hebben uitgebragt, zijn hare erfgenamen bevoegd, binnen den tijd van eene maand na haar overlijden, of nadat zij van dat overlijden hebben kennis gedragen, en op de wijze bij het vorige artikel omschreven, van de gemeenschap afstand te doen.

De aanspraak der vrouw tot terugvordering van haar linnengoed en kleederen uit de gemeenschap, kan door hare erfgenamen niet worden gemaakt.

190. Indien de erfgenamen van de vrouw niet eenpariglijk hebben gehandeld, zoodat de een de gemeenschap aanvaard, en de andere daarvan afstand gedaan heeft, kan degene, die dezelve aanvaard heeft, niet meer genieten dan het erfdeel, hetwelk hem voor zijn hoofd toekomt in de goederen, die bij scheiding aan de vrouw zouden zijn te beurt gevallen.

Het overschot blijft aan den man, of deszelfs erfgenamen, die daarentegen jegens den erfgenaam, die afstand gedaan heeft, belast zijn met de voldoening van al hetgeen de vrouw, in geval van gedanen afstand, zoude hebben kunnen vorderen, doch alleen ten beloope van het erfdeel, hetwelk dengenen, die afstand gedaan heeft, voor zijn hoofd toekomt.

191. De vrouw, die zich de goederen der gemeenschap heeft aangetrokken, kan van die gemeenschap geenen afstand meer doen.

Daden van eenvoudig beheer, of het behoud der goederen betreffende, brengen dat gevolg niet te weeg.

192. De vrouw, die eenige goederen van de gemeenschap heeft weggemaakt of verduisterd, blijft in gemeenschap, niettegenstaande haren gedanen afstand; hetzelfde geldt ten aanzien van hare erfgenamen.

193. In geval de gemeenschap door den dood van de vrouw ontbonden wordt, kunnen hare erfgenamen van de gemeenschap afstand doen, binnen den tijd, en in den vorm, ten aanzien der vrouw zelve voorgeschreven.

ACHTSTE TITEL.

VAN HUWELIJKSCHE VOORWAARDEN.

EERSTE AFDEELING.

Van huwelijksche voorwaarden in het algemeen.

194. De aanstaande echtgenooten kunnen door huwelijksche voorwaarden afwijken van de regelen, opzigtelijk de wettelijke gemeenschap vastgesteld, mits dezelve niet met de goede zeden of met de openbare orde strijdig zijn, en bovendien onder de navolgende bepalingen.

195. Zij vermogen niet af te wijken van de regten, welke uit de magt van den man, als zoodanig, en uit de vaderlijke magt voortspruiten, noch van de regten welke de wet aan de betrekking van langstlevenden echtgenoot heeft verbonden.

Zij kunnen insgelijks niet afwijken van de regten, welke aan den man, als het hoofd der echtverbindtenis, toekomen;

behoudens echter het vermogen der vrouw om voor zich te bedingen het beheer harer roerende en onroerende goederen, mitsgaders het vrije genot harer inkomsten.

Het staat hun ook vrij te bedingen dat, niettegenstaande de wettelijke gemeenschap, de onroerende goederen, de inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, en de andere effecten en inschulden, ten name der vrouw staande en door haar aangebragt, of die, staande huwelijk van hare zijde in de gemeenschap mogten vallen, buiten hare medewerking, niet door haren echtgenoot zullen mogen worden vervreemd of bezwaard.

196. De aanstaande echtgenooten kunnen bij huwelijksche voorwaarden geen afstand doen van hetgeen hun de wet in de nalatenschap hunner afkomelingen toekent noch de nalatenschap dier afkomelingen regelen.

197. Zij mogen niet bedingen dat de een tot een grooter aandeel in de schulden zal gehouden zijn dan deszelfs aandeel in de baten der gemeenschap beloopt.

198. Zij kunnen niet, in algemeene bewoordingen, bedingen dat hunne verbintenis zal geregeld worden door buitenlandsche wetten, of door eenige gewoonten, wetten, wetboeken of plaatselijke keuren, welke te voren in de onderscheiden gedeelten des Koningrijks zijn van kracht geweest.

199. De uitsluiting der gemeenschap van goederen brengt geene uitsluiting van winst en verlies mede, ten ware ook deze uitdrukkelijk uitgesloten mogt zijn.

De gemeenschap van winst en verlies wordt geregeld door de bepalingen van de tweede afdeeling van dezen titel.

200. Ook kan, in geval van uitsluiting of beperking van gemeenschap, de som worden bepaald, welke de vrouw jaarlijks tot de huishouding en de opvoeding der kinderen uit hare goederen zal moeten bijdragen.

201. Bij gebreke van bedingen daaromtrent, zijn alle de vruchten en inkomsten uit de goederen van de vrouw ter beschikking van den man.

202. De huwelijksche voorwaarden moeten, op straffe van nietigheid, vóór het aangaan des huwelijks, bij notariële akte worden verleden.

Zij beginnen te werken van het oogenblik der voltrekking van het huwelijk; geen ander tijdstip mag daarvoor worden bepaald.

203. De veranderingen die daarin, vóór het voltrekken des huwelijks, zouden mogen worden gemaakt, kunnen op geene andere wijze worden tot stand gebragt, dan door eene akte, in denzelfden vorm als de huwelijksche voorwaarden verleden.

Geene veranderingen zijn bovendien van waarde, zonder de tegenwoordigheid en de gelijktijdige toestemming van alle de

personen, die in de huwelijksche voorwaarden partijen geweest zijn.

204. Na de voltrekking des huwelijks, kunnen de huwelijksche voorwaarden op geenerlei wijze worden veranderd.

205. Bij uitsluiting der gemeenschap van goederen, kan de aanbrengst der roerende goederen, met uitzondering van inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, en andere op naam staande effecten en inschulden, op geene andere wijze worden bewezen, dan door derzelver vermelding bij de huwelijksche voorwaarden, of door eene beschrijving, door den notaris en de partijen onderteekend, en vastgehecht aan de minuut van de huwelijksche voorwaarden, in welke daarvan melding moet worden gemaakt.

206. Minderjarigen die de vereischten bezitten om een huwelijk aan te gaan, zijn ook bekwaam om toe te stemmen in alle overeenkomsten welke de huwelijksche voorwaarden bevatten mogen, mits de minderjarigen, bij het maken daarvan, den bijstand hebben gehad van diegenen, wier toestemming tot het aangaan van het huwelijk noodzakelijk was.

Indien het huwelijk plaats heeft uit kracht van het verlof waarvan bij artikel 95 en 98 gesproken wordt, moet het ontwerp der huwelijksche voorwaarden bij het verzoek om verlof worden gevoegd, ten einde daaromtrent gelijktijdig worde beschikt.

207. Geene bepalingen in huwelijksche voorwaarden voorkomende, waarbij van de wettelijke gemeenschap geheel of gedeeltelijk wordt afgeweken, zullen ten aanzien van derden vroeger kunnen werken, dan van den dag der overschrijving dier bepalingen in een openbaar register, hetwelk daarvan zal worden gehouden, ter griffie der regtbank van het arrondissement waarin het huwelijk is voltrokken, of de huwelijks-akte is overgeschreven, bijaldien het huwelijk buiten 's lands is aangegaan.

208. De regelen welke opzigtelijk de wettelijke gemeenschap zijn voorgeschreven, zijn steeds van toepassing, voor zoo verre daarvan niet, het zij uitdrukkelijk, het zij uit den aard der bedingen, bij huwelijksche voorwaarden gemaakt, is afgeweken.

Hoedanig en op welke wijze gemeenschap van goederen zij bedongen, heeft de vrouw, of hebben hare erfgenamen, de bevoegdheid om daarvan afstand te doen, op de wijze en in de gevallen bij den vorigen titel voorzien.

209. De huwelijksche voorwaarden, mitsgaders schenkingen ter zake van huwelijk, vervallen, wanneer dezelve niet door een huwelijk zijn opgevolgd.

TWEEDE AFDEELING.

Van de gemeenschap van winst en verlies en van die der vruchten en inkomsten.

210. Indien door de aanstaande echtgenooten slechts is bedongen, dat er zal bestaan gemeenschap van winst en verlies, sluit dit beding de wettelijke algeheele gemeenschap van goederen uit, en bepaalt zich daartoe dat, bij de ontbinding dezer gemeenschap, tusschen de echtgenooten de winsten, bij hen, staande huwelijk, verkregen, worden gedeeld, en de verliezen gedragen.

211. Elk der echtgenooten deelt in de winsten, en draagt in de verliezen, voor de helft, indien daaromtrent geene andere bepaling bij de huwelijksche voorwaarden gemaakt is.

212. Voor winst wordt bij deze gemeenschap gehouden de vermeerdering van beider bezittingen, staande huwelijk, opgekomen uit de vruchten en opbrengsten van elks goederen, arbeid en vlijt, en uit den opleg van onverteerde inkomsten; voor verlies, de vermindering dier bezittingen, door uitgaven boven de inkomsten veroorzaakt.

213. Onder winst is niet begrepen al hetgeen een der echtgenooten, staande huwelijken, bij erfenis, making of schenking verkrijgt, onverschillig of dit van nabestaanden, of van vreemden, afkomstig zij; behoudens de bepaling van art. 222.

214. Onroerende goederen en effecten, staande huwelijk aangekocht, op wiens naam dit ook geschied zij, worden voor winst gehouden, ten zij het tegendeel daarvan blijke.

215 Rijzing of daling van de waarde der goederen aan een der echtgenooten toekomende, wordt voor geen winst of verlies gerekend.

216. Verbetering van onroerende goederen, door aanwas, aanspoeling, vertimmering of op eenige andere wijze ontstaan, wordt mede niet als winst beschouwd, maar bevoordeelt alleen den eigenaar dier onroerende goederen.

217. Schade of vermindering, door brand, watersnood, afspoeling of anderzins veroorzaakt, behoort niet onder de gemeene verliezen, maar komt tot last van den eigenaar, wiens goederen beschadigd of verminderd zijn.

218. Alle schulden, de echtgenooten te zamen betreffende, en staande huwelijk gemaakt, moeten als verlies tot deze gemeenschap gebragt worden.

Wat een der echtgenooten door misdrijf verbeurt, is niet daar onder begrepen.

219. Het beding dat tusschen de echtgenooten slechts eene gemeenschap van v r u c h t e n e n i n k o m s t e n zal bestaan,

houdt eene stilzwijgende uitsluiting in, zoo van de wettelijke algeheele gemeenschap van goederen, als van die van winst en verlies.

220. Zoo wel bij de bedongene gemeenschap van winst en verlies, als bij die van vruchten en inkomsten alleen. in de artikelen 210 en 219 omschreven. moeten de roerende goederen, aan ieder der echtgenooten bij het aangaan des huwelijks toebehoorende, uitdrukkelijk worden opgegeven in de huwelijksche voorwaarden zelve, of wel in eene beschrijving, door den notaris en de partijen onderteekend, en vastgehecht aan de minuut van de huwelijksche voorwaarden, in welke daarvan melding moet zijn gemaakt; zonder dit bewijs, worden de roerende goederen voor winst gehouden.

221. Van de roerende goederen, staande huwelijk, bij erfenis, legaat of schenking, aan ieder der echtgenooten opkomende, moet door beschrijving blijken.

Bij gebreke van beschrijving, bevattende de roerende goederen welke, staande huwelijk, aan den man zijn opgekomen, of bij gebreke van bescheiden, waaruit daarvan kan blijken, is de man onbevoegd om zoodanige goederen als de zijne terug te nemen.

Indien geene beschrijving aanwezig is van de roerende goederen welke, staande huwelijk, aan de vrouw zijn opgekomen, of bij gebreke van bescheiden, waaruit kan blijken waarin die goederen hebben bestaan, en welke derzelver waarde is, is deze, of zijn hare erfgenamen bevoegd om van het bestaan en de waarde dier goederen door getuigen, en des noods door de algemeene bekendheid, te doen blijken.

222. Onder vruchten en inkomsten worden mede gerekend jaarlijksche, maandelijksche, wekelijksche, en andere dergelijke makingen, schenkingen of uitkeeringen, gelijk ook lijfrenten; en zijn mitsdien in beide de bedingen van gemeenschap begrepen, van welke in deze afdeeling wordt gehandeld.

DERDE AFDEELING.

Van de giften tusschen de aanstaande echtgenooten bedongen.

223. De aanstaande echtgenooten mogen bij huwelijksche voorwaarden aan elkander, wederkeerig, of een van beiden aan den anderen, zoodanige giften doen, als zij voegzaam zullen oordeelen, behoudens de inkorting dier giften, voor zoo verre daardoor de regten zouden zijn benadeeld van degenen aan wie een wettelijk aandeel toekomt.

224. Die giften kunnen betrekkelijk zijn, het zij tot tegenwoordige en bij de akte bepaaldelijk omschreven goederen, het zij tot de geheele of gedeeltelijke nalatenschap van den schenker.

225. Giften van dien aard zijn van waarde, zonder de uitdrukkelijke aanneming van dengenen aan wien dezelve gemaakt zijn.

226. Die giften kunnen plaats hebben onder voorwaarden, welker uitvoering van den wil des schenkers afhangt.

227. Alle giften van tegenwoordige en bepaalde goederen zijn onherroepelijk, behalve in het geval van niet voldoening aan de voorwaarden onder welke zij gemaakt zijn.

228. De giften van de geheele of gedeeltelijke nalatenschap van den schenker zijn onherroepelijk; met dien verstande, dat hij niet meer over de goederen, in die gift begrepen, om niet mag beschikken, behalve over geringe sommen tot belooning, of om andere redenen, door den regter te beoordeelen.

Uit hoofde der niet-voldoening aan de voorwaarden, kunnen die giften worden herroepen.

229. Geene giften van tegenwoordige en bepaaldelijk omschreven goederen, tusschen de echtgenooten bij huwelijksche voorwaarden gemaakt, worden geacht te zijn onderworpen aan de voorwaarde van overleving van den begiftigde, ten ware die voorwaarde uitdrukkelijk mogt zijn gemaakt.

230. Geene gift van de geheele of gedeeltelijke nalatenschap des schenkers bij huwelijksche voorwaarden, het zij door den eenen echtgenoot aan den anderen, het zij over en weder, gemaakt, zal aan de kinderen, uit het huwelijk gesproten, overgaan, wanneer de begiftigde echtgenoot vóór den schenker mogt komen te overlijden.

VIERDE AFDEELING.

Van giften welke aan de aanstaande echtgenooten, of aan kinderen uit hun huwelijk, gedaan zijn.

231. Zoo wel bij huwelijksche voorwaarden, als bij afzonderlijke notariële akte, vóór het aangaan des huwelijks, en ter zake van hetzelve verleden, kunnen derden aan de aanstaande echtgenooten, of aan een hunner, zoodanige giften doen a.s zij voegzaam oordeelen, behoudens de inkorting dier giften, voor zoo verre daardoor de regten zijn benadeeld van degenen aan wie een wettelijk aandeel toekomt.

232. Indien die giften bij huwelijksche voorwaarden zijn gedaan, wordt tot derzelver geldigheid niet gevorderd de uitdrukkelijke aanneming door den begiftigde; wanneer daarentegen de gift, bij afzonderlijke akte heeft plaats gehad, heeft dezelve geen gevolg dan na de uitdrukkelijke aanneming.

233. Eene gift van het geheel of van een gedeelte der nalatenschap van den schenker, hoezeer alleen ten behoeve der

echtgenooten, of van een hunner, gedaan, wordt echter altijd geacht ten behoeve van de kinderen en afkomelingen, uit het huwelijk geboren, te hebben plaats gehad, in het geval dat de schenker den begiftigde overleeft, en het tegendeel niet uitdrukkelijk bij de akte is bepaald.

Die giften vervallen, indien de schenker den begiftigde, en de kinderen en de afkomelingen uit het huwelijk geboren, overleeft.

234. De bepalingen van artikel 224, 226, 227 en 228 zijn insgelijks toepasselijk op de giften, waarvan in deze afdeeling gesproken wordt.

NEGENDE TITEL.

VAN GEMEENSCHAP OF HUWELIJKSCHE VOORWAARDEN, BIJ TWEEDE OF VERDER HUWELIJK.

235. Ook in tweede en verder huwelijk bestaat van regtswege algeheele gemeenschap van goederen tusschen de echtgenooten, voor zooverre daaromtrent bij huwelijksche voorwaarden geene andere bepalingen zijn gemaakt.

236. Bij tweede of verder huwelijk kan echter, indien er kinderen of afkomelingen uit het vroeger huwelijk aanwezig zijn, aan den nieuwen echtgenoot, door de vermenging van goederen en schulden bij eenige gemeenschap, geen meerder voordeel opkomen, dan ten beloope van het minste gedeelte hetwelk een dier kinderen, of bij vooroverlijden deszelfs afkomelingen, bij plaatsvervulling, genieten, en zonder dat dit voordeel immer het een vierde des boedels van den hertrouwden echtgenoot mag te boven gaan.

De voorkinderen of derzelver afkomelingen hebben, ten tijde van het openvallen der nalatenschap van den hertrouwden echtgenoot, eene regtsvordering tot inkorting of vermindering; en hetgeen het geoorloofd gedeelte te boven gaat, valt ten voordeele van die nalatenschap.

237. De man of de vrouw, kinderen of afkomelingen hebbende uit het vroeger bed, een tweede of volgend huwelijk aangaande, mag aan den tweeden of verderen echtgenoot, ook bij huwelijksche voorwaarden, geene meerdere voordeelen bespreken, dan hetgeen bij het vorige artikel breeder is omschreven.

238. De echtgenooten mogen elkander door zijdelingsche wegen niet meer geven, dan hun bij de hier-boven gemaakte bepalingen is toegestaan.

Alle giften onder eenen verdichten titel, of aan tusschen beide komende personen gedaan, zijn nietig.

239. Voor giften aan tusschen beide komende personen gedaan, zullen gehouden worden de zoodanige, welke door een der

echtgenooten aan de kinderen, of aan een der kinderen van den mede-echtgenoot, uit een vroeger huwelijk gesproten, gedaan worden, alsmede de giften welke door den schenker zijn gedaan aan bloedverwanten, van wie de andere echtgenoot, ten tijde der gift, de vermoedelijke erfgenaam zal zijn; al ware het ook dat de laatstgemelde den begiftigden bloedverwant niet hadde overleefd.

240. Ook in het geval waarin kinderen zijn uit een vroeger huwelijk, worden winst en verlies gelijkelijk tusschen de echtgenooten gedeeld, ten zij de gemeenschap daarvan bij huwelijksche voorwaarden zij uitgesloten of gewijzigd.

TIENDE TITEL.

VAN DE SCHEIDING VAN GOEDEREN.

241. De vrouw kan, staande huwelijk, bij den regter scheiding van goederen vragen, doch alleen in de volgende gevallen:

1°. Wanneer de man, door een kennelijk wangedrag, de goederen der gemeenschap verspilt, en het huisgezin aan ondergang blootstelt;

2°. Wanneer, door de wanorde en het slecht beheer zijner zaken, de waarborg voor het huwelijksgoed der vrouw, en voor hetgeen haar naar regten toekomt, zoude verloren gaan, of ook door grof verzuim in het beheer van het huwelijksgoed, hetzelve zoude worden in gevaar gebracht.

Scheiding van goederen bij onderlinge toestemming is nietig.

242. De eisch tot scheiding van goederen moet openlijk worden bekend gemaakt.

243. De schuldeischers van den man kunnen in het geding tusschen beide komen, om den eisch tot scheiding van goederen te betwisten.

244. De scheiding van goederen moet, voor het ten uitvoer leggen daarvan, openlijk worden bekend gemaakt, op straffe van nietigheid der tenuitvoerlegging.

Het vonnis, waarbij de scheiding van goederen is toegewezen, heeft, wat deszelfs gevolgen betreft, eene achteruitwerkende kracht, te rekenen van den dag der regtsvordering.

245. De vrouw kan gedurende het geding, met bewilliging van den regter, behoedmiddelen in het werk stellen, ten einde te voorkomen dat de goederen worden weggemaakt en verspild

246. Het vonnis, waarbij de scheiding van goederen is toegestaan, vervalt van regtswege, indien hetzelve niet, blijkens eene daarvan op te maken authentieke akte, vrijwillig is ten uitvoer gelegd door de werkelijke verdeeling der goederen; of

wanneer, binnen den tijd van ééne maand nadat het vonnis kracht van gewijsde heeft bekomen, geene regterlijke vervolgingen daartoe door de vrouw zijn begonnen en regelmatig worden voortgezet.

247. De schuldeischers van den man die niet in het geding zijn tusschen beide gekomen, kunnen zich tegen de scheiding verzetten, al ware dezelve reeds ten uitvoer gelegd, indien hunne regten daardoor opzettelijk mogten verkort zijn.

248. Niettegenstaande de scheiding van goederen, is de vrouw verplicht om, naar evenredigheid van haar vermogen en dat van haren man, bij te dragen tot de kosten der huishouding en de opvoeding der kinderen, door haren man bij haar verwekt.

Bij onvermogen van den man, komen die kosten ten laste van de vrouw alleen.

249. De vrouw, welke van goederen gescheiden is, bekomt de vrije beheering daarvan terug, en kan, niettegenstaande de bepalingen van artikel 163, van den regter eene algemeene bewilliging bekomen, om over hare roerende goederen te beschikken.

250. De man is niet verantwoordelijk aan de vrouw, indien zij van goederen gescheiden zijnde, nalatig is geweest om den koopprijs van een onroerend goed, hetwelk zij op bekomen bewilliging van den regter vervreemd heeft, te gebruiken of weder te beleggen, ten ware hij het contract mede hebbe helpen tot stand brengen, of bewezen zij dat de penningen door hem ontvangen zijn, of ten zijnen voordeele gestrekt hebben.

251. De gemeenschap, door scheiding van goederen ontbonden zijnde, kan, met toestemming der echtgenooten, worden hersteld.

Zulks kan niet anders geschieden dan bij eene authentieke akte.

252. Wanneer de gemeenschap hersteld is, worden de zaken in denzelfden staat terug gebragt alsof er geene scheiding had plaats gehad, onverminderd de nakoming der handelingen, welke, gedurende het tusschenvak sedert de scheiding tot op het herstel der gemeenschap, door de vrouw verrigt zijn.

Alle overeenkomsten waardoor de echtgenooten de gemeenschap zouden herstellen, op andere voorwaarden dan waarop zij bevorens geregeld was, zijn nietig.

253. De echtgenooten zijn verpligt het herstel der gemeenschap openlijk bekend te maken.

Zoo lang die openlijke bekendmaking geen plaats heeft gehad, kunnen de echtgenooten de gevolgen der herstelde gemeenschap niet aan derden tegenwerpen.

ELFDE TITEL.

VAN DE ONTBINDING DES HUWELIJKS.

EERSTE AFDEELING.

Van de ontbinding des huwelijks in het algemeen.

254 Het huwelijk wordt ontbonden:

1°. Door den dood;

2°. Door afwezigheid van een der echtgenooten gedurende tien jaren, en een daarop gevolgd nieuw huwelijk van den anderen echtgenoot, overeenkomstig de bepalingen van de vijfde afdeeling des negentienden titels;

3°. Door regterlijk vonnis, na scheiding van tafel en bed uitgesproken, in de gevallen, en overeenkomstig de bepalingen van de tweede afdeeling van dezen titel:

4°. Door echtscheiding, overeenkomstig de bepalingen van de derde afdeeling van dezen titel.

TWEEDE AFDEELING.

Van de ontbinding des huwelijks, na de scheiding van tafel en bed.

255. Wanneer echtgenooten van tafel en bed zijn gescheiden, het zij uit hoofde van eene der redenen bij artikel 288 vermeld, het zij op beider verzoek, en de scheiding gedurende vijf volle jaren, zonder verzoening der partijen, heeft stand gehouden, zal het aan ieder hunner vrijstaan om den anderen in regten op te roepen, en te eischen dat het huwelijk worde ontbonden.

256. Die eisch zal dadelijk worden ontzegd, indien de verwerende partij, na drie malen, van maand tot maand, in regten te zijn opgeroepen, niet verschijnt, of, opkomende, zich tegen den eisch verzet, of eindelijk, van hare zijde verklaart bereid te zijn zich met de wederpartij te verzoenen.

257. Indien de gedaagde partij in den eisch toestemt, zal de regtbank de echtgenooten bevelen om te zamen, en in persoon, voor een of meer harer leden te verschijnen, die hen tot eene verzoening zullen trachten over te halen.

Indien de poging daartoe niet mogt gelukken, zal de regter eene nieuwe verschijning bevelen, ten minste drie, en ten hoogste zes maanden na de eerste, en zullen daarbij worden opgeroepen de naaste bloedverwanten in de opgaande linie der beide echtgenooten.

258. Wanneer ook deze verschijning vruchteloos mogt af-

loopen, het zij de bloedverwanten, bij het vorige artikel vermeld, al of niet verschenen zijn, zal de regtbank, op het rapport van commissarissen, en na verhoor van het openbaar ministerie, uitspraak doen, en zal de eisch worden toegewezen, indien behoorlijk aan alle de formaliteiten, hierboven omschreven, is voldaan.

Het staat niettemin aan de regtbank vrij hare uitspraak, gedurende den tijd van zes maanden na het voldingen der zaak, aan te houden, indien het haar mogt zijn gebleken dat er nog waarschijnlijkheid van verzoening bestaat.

259. Tegen de uitspraak der regtbank wordt, uiterlijk gedurende ééne maand, beroep bij den hoogeren regter toegelaten.

260. Het vonnis waarbij de ontbinding is uitgesproken, moet in de registers van den burgerlijken stand worden ingeschreven, op dezelfde wijze en op dezelfde straffen als, ten aanzien der echtscheiding, bij artikel 276 is bepaald.

261. Door de ontbinding des huwelijks wordt geen inbreuk gemaakt op de wettelijke gevolgen der scheiding van tafel en bed, bij artikel 301 opgegeven, noch op de voorwaarden welke, in geval van minnelijke scheiding, naar aanleiding van artikel 292, door partijen zijn geregeld: blijvende deze gevolgen en voorwaarden in hunne volle kracht.

DERDE AFDEELING.

Van echtscheiding.

262. De vordering tot echtscheiding kan alleen in regten worden aangevangen, bij de arrondissements-regtbank der woonplaats van den man, behoudens het geval bij art. 266 voorzien.

263. Echtscheiding kan nimmer door onderlinge toestemming plaats hebben.

264. De gronden, welke eene echtscheiding kunnen ten gevolge hebben, bestaan alleen in de navolgende:

1°. Overspel;
2°. Kwaadwillige verlating;
3°. Veroordeeling wegens misdrijf tot eene vrijheidsstraf van vier jaren of langer, na het huwelijk uitgesproken;
4°. Zware verwondingen of zoodanige mishandelingen, door den eenen echtgenoot jegens den anderen gepleegd, waardoor diens leven wordt in gevaar gebragt, of waardoor hem gevaarlijke verwondingen zijn toegebragt.

265. Wanneer een der echtgenooten tot eenige straf is verwezen, bij een vonnis, waaruit van een begaan overspel blijkt, zal men tot het bekomen van echtscheiding geene andere for-

maliteiten behoeven in acht te nemen, dan dat aan de arrondissements-regtbank een afschrift van dat vonnis worde aangeboden, met bijvoeging van het bewijsschrift dat hetzelve vonnis door geene wettige regtsmiddelen aan eenig beroep onderworpen is.

Deze bepaling is insgelijks toepasselijk, wanneer de echtscheiding gevraagd wordt uit hoofde van de veroordeeling van één der echtgenooten wegens misdrijf tot eene vrijheidsstraf van vier jaren of langer.

266. De eisch tot echtscheiding, uit hoofde van kwaadwillige verlating, zal worden gedaan bij den regter der laatste gemeene woonplaats, welke de echtgenooten ten tijde der verlating hebben gehad, en kan alleen worden toegestaan, wanneer degene der echtgenooten die de gemeene woonplaats, zonder wettige oorzaak, heeft verlaten, in zijne weigering volhardt om tot zijnen echtgenoot terug te keeren.

De regtsvordering daartoe kan niet vroeger worden aangevangen, dan na verloop van vijf jaren, te rekenen van het tijdstip waarop de echtgenoot de gemeene woning verlaten heeft.

Wanneer de verwijdering eene wettige oorzaak heeft tot grond gehad, zal de termijn van vijf jaren beginnen te loopen van het oogenblik waarop die oorzaak heeft opgehouden.

267 De vrouw, het zij eischeresse tot echtscheiding, het zij verweerderesse, kan, met bewilliging van den regter, gedurende den loop van het geding, de woning van den man verlaten.

De regtbank zal het huis aanwijzen, alwaar de vrouw verplicht zal zijn haar verblijf te houden.

268. De vrouw is bevoegd eene uitkeering tot onderhoud te vorderen, welke door den regter bepaald zijnde, de man verpligt is aan haar, gedurende het regtsgeding, te voldoen.

Wanneer de vrouw, zonder verlof van den regter, het aan haar aangewezen verblijf verlaat, kan zij, naar omstandigheden, worden verstoken van alle aanspraak op die uitkeering, en zelfs, wanneer zij eischeresse is, niet ontvankelijk worden verklaard om hare regtsvordering voort te zetten.

269. De regtbank, aan de vrouw een verblijf aanwijzende, kan tevens, op het daartoe gedaan verzoek, bepalen aan wien der echtgenooten, hangende het geding, de kinderen zullen worden toevertrouwd.

270. De regten van den man, opzigtelijk het beheer der goederen van de vrouw, worden, gedurende het geding, niet geschorst, behoudens de bevoegdheid der vrouw om, ter bewaring van haar regt, gebruik te maken van de behoedmiddelen, welke bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering op dat stuk zijn aangewezen.

Alle akten van den man, waardoor de regten van de vrouw opzettelijk verkort worden, zijn nietig.

271. Het regt om echtscheiding te vorderen vervalt door de verzoening der echtgenooten, om het even of die verzoening hebbe plaats gehad, nadat de eene echtgenoot had kennis gedragen van de daadzaken, welke grond tot de regtsvordering hadden kunnen opleveren, dan wel, nadat de eisch tot echtscheiding in regten gedaan is.

De wet vooronderstelt die verzoening, wanneer man en vrouw weder zamen wonen, nadat laatstgemelde de gemeenschappelijke woning, op verlof van den regter, had verlaten.

272. De echtgenoot, welke eene nieuwe regtsvordering aanvangt, op grond van eene nieuwe oorzaak, na de verzoening opgekomen, mag, ter staving van zijnen eisch, van de oude redenen gebruik maken.

273. De regtsvordering tot echtscheiding, uit hoofde van kwaadwillige verlating, vervalt, indien de echtgenoot, vóór het uitspreken der echtscheiding, in de gemeene woonplaats terug keert. Wanneer echter, na de terugkeering, de echtgenoot andermaal, zonder wettige oorzaak, de gemeene woonplaats verlaat, zal de andere echtgenoot eene nieuwe regtsvordering tot echtscheiding kunnen aanvangen, zes maanden na de verlating, en van de oude redenen tot staving van zijnen eisch gebruik maken.

In dat geval, zal de regtsvordering tot echtscheiding, door eene opgevolgde terugkeering van den echtgenoot, niet vervallen.

274. Indien in de beide gevallen, bij artikel 265 voorzien, de echtgenoot zes maanden heeft laten verloopen, te rekenen van den dag waarop het vonnis kracht van gewijsde bekomen heeft, is hij niet meer ontvankelijk om eene regtsvordering tot echtscheiding aan te vangen.

Indien de eene echtgenoot zich buiten het Koningrijk bevindt, op het tijdstip der veroordeeling van den anderen, zal de voorschreven termijn van zes maanden aanvang nemen, te rekenen van den dag der terugkeering.

275. De regtsvordering tot echtscheiding vervalt, indien een der beide echtgenooten vóór de uitspraak is overleden.

276. Het vonnis, waarbij de echtscheiding is uitgesproken, moet, ten verzoeke van beide partijen, of van één derzelve, in de registers van den burgerlijken stand hunner woonplaats worden ingeschreven, uiterlijk binnen den tijd van zes maanden, te rekenen van den dag waarop dat vonnis voor geen wettelijk beroep vatbaar is.

Indien de inschrijving binnen dien termijn niet is geschied, vervalt daardoor de kracht van het vonnis, waarbij de echt-

scheiding is uitgesproken, en kan die om dezelfde redenen niet op nieuw worden geëischt.

277. De echtgenoot aan wien de eisch tot echtscheiding is toegewezen, behoudt alle de voordeelen, hem door den anderen echtgenoot ter zake des huwelijks toegezegd, al ware het dat deze voordeelen wederkeerig bedongen mogten zijn.

278. Daarentegen verliest de echtgenoot, tegen wien de echtscheiding uitgesproken is, alle de voordeelen, welke de andere echtgenoot ter zake des huwelijks aan hem had toegezegd.

279. Door echtscheiding worden niet dadelijk opvorderbaar de bedongen voordeelen, welke eerst na den dood van een der echtgenooten gevolg moesten hebben; maar hij, aan wien de eisch tot echtscheiding is toegewezen, kan zijn regt tot die voordeelen eerst na het overlijden van de wederpartij doen gelden.

280. Indien de echtgenoot, op wiens verzoek de echtscheiding is uitgesproken, geene genoegzame inkomsten heeft tot zijn levensonderhoud, zal de regtbank hem uit de goederen van den anderen echtgenoot eene uitkeering tot onderhoud mogen toeleggen.

281. De uitkeering zal worden bepaald volgens den staat en het fortuin van dengenen der echtgenooten welke dezelve verschuldigd is.

In geval van merkelijke vermindering van deszelfs fortuin zal de uitkeering kunnen worden ingekort, en zij zal zelfs ten eenen male ophouden, zoo dra de andere partij dezelve niet verder behoeft.

282. De verpligting tot het verschaffen van levensonderhoud houdt op door den dood van een der echtgenooten.

283. De uitkeeringen, welke door derden bij een huwelijkscontract zijn besproken, blijven bij voortduring verschuldigd aan dengenen der gescheiden echtgenooten, ten wiens behoeve dezelve beloofd waren.

284. De kinderen zullen verblijven bij dengenen der echtgenooten, op wiens verzoek de echtscheiding is uitgesproken.

Niettemin zal de regtbank, bij het uitspreken der echtscheiding, het zij ten verzoeke van bloedverwanten, het zij op de vordering van het openbaar ministerie, het zij ambtshalve, in het belang der kinderen kunnen bevelen, dat alle of eenigen hunner aan den anderen echtgenoot, of aan een derden persoon, zullen worden toevertrouwd.

In geval van overlijden van dengenen aan wien de kinderen waren toevertrouwd, zal de regtbank daartoe, op de wijze hierboven omschreven, eenen anderen persoon kunnen benoemen; onverminderd de bevoegdheid der regtbank om, bij veranderde omstandigheden, die beschikking, op verzoek van den belanghebbenden echtgenoot, in te trekken of te wijzigen.

285. Onverminderd de bepaling van het eerste lid van het vorige artikel, behouden de vader en de moeder de regten, welke uit de ouderlijke magt of de voogdij voortspruiten.

Wie ook de persoon zij aan wien de kinderen zijn toevertrouwd, behouden de beide ouders de bevoegdheid om voor hun onderhoud en hunne opvoeding te waken, en zullen daartoe, naar evenredigheid van hun vermogen, moeten bijdragen.

286. De ontbinding des huwelijks door echtscheiding zal de kinderen, uit dat huwelijk geboren, van geene der voordeelen versteken, die hun door de wetten, of door de huwelijksbedingen van hunne ouders, verzekerd waren.

Echter zullen de kinderen daarop geene aanspraak hebben, dan op dezelfde manier en in dezelfde omstandigheden, als of er geene echtscheiding had plaats gehad.

287. Indien de gescheiden echtgenooten in gemeenschap van goederen getrouwd waren, zal de verdeeling der goederen plaats hebben, op den voet en de wijze als bij den zevenden titel is bepaald.

TWAALFDE TITEL.

VAN DE SCHEIDING VAN TAFEL EN BED.

288. In de gevallen, welke grond tot echtscheiding opleveren, zal het aan de echtgenooten vrijstaan om de scheiding van tafel en bed in regten te vragen.

Die regtsvordering zal ook kunnen worden aangevangen, ter zake van buitensporigheden, mishandelingen en grove beleedigingen, door den eenen echtgenoot jegens den anderen begaan.

289. Zij wordt op dezelfde wijze als die tot echtscheiding aangelegd, voortgezet en uitgewezen.

290. De echtgenoot, welke eene regtsvordering tot scheiding van tafel en bed heeft aangevangen, is niet ontvankelijk om uit hoofde van dezelfde oorzaak echtscheiding te vragen.

291. Scheiding van tafel en bed kan ook door den regter worden uitgesproken, op het verzoek, door de beide echtgenooten te zamen gedaan, zonder dat deze gehouden zijn eene bepaalde oorzaak op te geven.

Zoodanige scheiding zal niet kunnen worden toegestaan, ten zij de echtgenooten gedurende den tijd van twee jaren zijn getrouwd geweest.

292. Alvorens scheiding van tafel en bed te vragen, zijn de echtgenooten verpligt, bij eene authentieke akte, alle de voorwaarden dier scheiding te regelen, zoo wel te hunnen opzigte, als met betrekking tot hunne kinderen.

De schikkingen tusschen hen beraamd, om plaats te hebben

gedurende het regterlijk onderzoek, moeten aan de bekrachtiging van de regtbank worden onderworpen, om, des noods, door haar geregeld te worden.

293. De aanvrage der beide echtgenooten geschiedt bij verzoekschrift aan de arrondissements-regtbank van hunne woonplaats; en moet daarbij worden overgelegd, zoo wel afschrift der huwelijks-akte, als van de overeenkomst waarvan bij het eerste lid van het vorige artikel wordt gesproken.

294. De regtbank zal daarop aan de beide echtgenooten bevelen om te zamen en in persoon te verschijnen voor een of meer harer leden, welke aan hen de noodige vertoogen zullen doen.

Indien de echtgenooten bij hun voornemen volharden, zal de regter eene nieuwe verschijning, na verloop van zes maanden, bevelen.

295. De regtbank zal zes maanden na de tweede verschijning uitspraak doen, na verhoor of behoorlijke oproeping der naaste bloedverwanten van de echtgenooten in de opgaande linie, en op de conclusiën van het openbaar ministerie.

296. Bij weigering van de gedane aanvrage, kunnen de echtgenooten te zamen, uiterlijk binnen eene maand na de uitspraak, daartegen bij verzoekschrift aan den hoogeren regter opkomen.

297. Door scheiding van tafel en bed wordt het huwelijk niet ontbonden, maar zijn de echtgenooten daardoor van de verpligting tot zamenwoning ontheven.

298. Scheiding van tafel en bed heeft altijd de scheiding van goederen ten gevolge, en zal grond opleveren tot de verdeeling der gemeenschap, even als of het huwelijk geheel ontbonden ware.

299. Door de scheiding van tafel en bed wordt het beheer van den man over de goederen zijner vrouw opgeschort.

De vrouw bekomt het vrije beheer harer goederen terug, en kan, niettegenstaande de bepalingen van artikel 163, van den regter eene algemeene magtiging erlangen om over hare roerende goederen te beschikken.

300. De vonnissen tot scheiding van tafel en bed zullen openlijk worden bekend gemaakt.

Zoo lang deze openlijke bekendmaking niet heeft plaats gehad, zal het vonnis tot scheiding van tafel en bed niet tegen derden kunnen werken.

301. De bepalingen van artikel 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285 en 286 zijn insgelijks toepasselijk op de scheiding van tafel en bed, door den eenen jegens den anderen echtgenoot gevraagd.

Indien de scheiding heeft plaats gehad om eene der redenen

welke grond tot echtscheiding zouden hebben kunnen opleveren. is ook artikel 372 te dezen toepasselijk.

302. Wanneer de regter, na de overeenkomst te hebben overwogen, waarvan in het eerste lid van artikel 292 gesproken wordt. de scheiding van tafel en bed op verzoek der beide echtgenooten toestaat, zal die scheiding alle de gevolgen hebben, welke bij de overeenkomst zijn bedongen.

303. De scheiding van tafel en bed gaat, van regtswege, te niet door de verzoening der echtgenooten, en doet alle de gevolgen van het huwelijk herleven, behoudens nogtans jegens derden de voortdurende kracht van de handelingen, welke gedurende het tijdvak tusschen de scheiding en de verzoening mogten hebben plaats gehad.

Alle hiermede strijdende bedingen tusschen de echtgenooten zijn nietig.

304. Wanneer het vonnis, waarbij de echtgenooten van tafel en bed worden gescheiden, openlijk is bekend gemaakt, zullen de echtgenooten de gevolgen hunner verzoening niet tegen derden kunnen doen werken, wanneer zij niet insgelijks en op dezelfde manier openlijk hebben doen bekend maken dat de scheiding heeft opgehouden te bestaan.

DERTIENDE TITEL.

VAN HET VADERSCHAP EN DE AFSTAMMING DER KINDEREN.

EERSTE AFDEELING.

Van wettige kinderen.

305. Het kind, hetwelk staande huwelijk is geboren of verwekt, heeft den man tot vader.

306. De wettigheid van een kind, hetwelk vóór den honderd tachtigsten dag des huwelijks geboren is, kan door den man worden ontkend. Nogtans zal de ontkenning geen plaats kunnen hebben in de navolgende gevallen:

1°. Wanneer de man, vóór het huwelijk, van de zwangerschap heeft kennis gedragen;

2°. Wanneer hij bij het opmaken van de akte van geboorte is tegenwoordig geweest, en deze akte door hem is onderteekend, of eene door hem gegevene verklaring inhoudt dat hij niet kan teekenen;

3°. Wanneer het kind niet levend is ter wereld gekomen.

307. De man kan de wettigheid des kinds ontkennen, indien hij bewijst, dat hij sedert den drie honderdsten tot den honderd tachtigsten dag vóór de geboorte van het kind, het zij

uit hoofde van verwijdering, het zij door de gevolgen van eenig toeval, in de natuurlijke onmogelijkheid geweest is met zijne vrouw gemeenschap te hebben.

De man kan, door zich op zijne natuurlijke onmagt te beroepen, niet ontkennen dat het kind het zijne is.

308. De man kan de wettigheid des kinds niet ontkennen op grond van overspel, ten ware de geboorte voor hem zij verborgen gehouden; in welk geval, hij zal worden toegelaten om het bewijs dat hij de vader des kinds niet is tot volkomenheid te brengen.

309. Hij kan de wettigheid ontkennen van een kind, hetwelk geboren is drie honderd dagen na dien, waarop een vonnis tot scheiding van tafel en bed kracht van gewijsde heeft verkregen, onverminderd het vermogen van de vrouw om alle zoodanige daadzaken aan te voeren, welke geschikt mogten zijn tot bewijs dat haar man de vader des kinds is.

Wanneer de ontkenning is geldig verklaard, zal door de verzoening der echtgenooten het kind geenen wettigen staat kunnen verkrijgen.

310. Het kind, hetwelk drie honderd dagen na de ontbinding des huwelijks wordt geboren, is onwettig.

311. In de gevallen bij artikel 306, 307, 308 en 309 voorzien, zal de man de wettigheid des kinds moeten ontkennen, binnen eene maand, indien hij zich bevindt op de geboorteplaats van het kind, of binnen den omtrek daarvan;

Binnen twee maanden na zijne terugkomst indien hij afwezig is;

Binnen twee maanden na de ontdekking van het bedrog, indien men de geboorte van het kind voor hem had verborgen gehouden.

Alle buiten regten verleden akten, inhoudende de ontkenning van den man, zijn krachteloos, zoo zij niet binnen twee maanden van eene regtsvordering zijn achtervolgd.

Indien de man, na de ontkenning, bij eene buiten regten verleden akte, te hebben gedaan, komt te overlijden binnen den voorschreven termijn, zal aan zijne erfgenamen een nieuwe termijn van twee maanden geopend zijn, ten einde hunne regtsvordering aan te vangen.

312. De regtsvordering, door den man aangevangen, vervalt, indien de erfgenamen dezelve niet voortzetten binnen twee maanden, te rekenen van het overlijden van den man.

313. Wanneer de man is overleden, voordat hij zijn regt te dezen opzichte heeft doen gelden, maar terwijl de tijd daartoe nog loopende was, zullen de erfgenamen de wettigheid des kinds niet kunnen ontkennen, dan alleen in het geval van artikel 307.

De regtsvordering tot het betwisten van de wettigheid van het kind, zal moeten worden aangevangen binnen den tijd van twee maanden, te rekenen van het tijdstip waarop het kind zich zal hebben in het bezit gesteld van de goederen van den man, of van het tijdstip waarop de erfgenamen in dat bezit door het kind gestoord zijn.

314. In de gevallen waarin de erfgenamen, naar aanleiding van artikel 311, 312 en 313, bevoegd zijn om eene regtsvordering tot het betwisten der wettigheid van een kind aan te vangen of te vervolgen, zullen zij een termijn hebben van zes maanden, indien een of meer hunner buiten het Koningrijk woonachtig zijn.

Indien een of meer hunner buiten Europa woonachtig zijn, zullen zij een termijn van een jaar hebben.

In geval van oorlog ter zee, zullen de termijnen van zes maanden en van een jaar worden verdubbeld.

315. Alle regtsvordering tot het ontkennen van de wettigheid van een kind zal gerigt moeten worden tegen eenen bijzonderen aan het kind toe te voegen voogd, en zal de moeder behoorlijk in het geding moeten worden opgeroepen.

316. De afstamming van wettige kinderen wordt bewezen door de akten van geboorten, in de registers van den burgerlijken stand ingeschreven.

Bij gebreke van zoodanige akten, is het ongestoord bezit van den staat van wettig kind voldoende.

317. Het bezit van dien staat wordt bewezen door daadzaken, welke, het zij te zamen, het zij afzonderlijk, de betrekking van afstamming en verwantschap tusschen eenen bepaalden persoon en het geslacht, tot hetwelk hij beweert te behooren, aantoonen.

De voornaamste van deze daadzaken zijn, onder anderen:

Dat die persoon altijd den naam heeft gedragen van den vader, van wien hij beweert af te stammen;

Dat de vader hem als zijn kind heeft behandeld, en als zoodanig in zijne opvoeding, zijn onderhoud en zijne kostwinning heeft voorzien;

Dat hij aanhoudend als zoodanig in de maatschappij erkend is;

Dat de nabestaanden hem als zoodanig erkend hebben.

318. Niemand kan zich op eenen staat beroepen die strijdig is met dien, welke zijne akte van geboorte en het bezit, met die akte overeenstemmende, hem geven, en wederkeerig kan niemand den staat betwisten van dengenen die een bezit heeft, overeenkomstig zijne akte van geboorte.

319. Bij gebreke van zoodanige akte en onafgebroken bezit van staat, of wanneer het kind onder valsche namen, of als geboren uit eenen vader en eene moeder die onbekend zijn, in

de registers is ingeschreven, kan de afstamming door getuigen bewezen worden.

Dit bewijs kan nogtans niet worden toegelaten, dan wanneer er een begin is van bewijs door geschrifte; of wanneer de vermoedens of aanwijzingen, voortvloeijende uit daadzaken die reeds onbetwistbaar zijn, als genoegzaam zwaarwigtig kunnen worden beschouwd om zoodanig middel van bewijs toe te laten.

320. Het begin van bewijs bij geschrifte vloeit voort uit familie-bescheiden, uit registers en huisselijke papieren van den vader of de moeder, of ook wel uit openbare of onderhandsche akten, voortkomende van iemand die in het geschil betrokken is, of, nog in leven zijnde, daarbij belang zoude hebben gehad.

321. Het tegenbewijs kan bestaan in alle zoodanige middelen als geschikt zijn om aan te toonen, dat degene die zich op zijne afstamming beroept het kind niet is van de moeder welke hij voorgeeft te hebben; of ook, het moederschap bewezen zijnde, dat hij het kind niet is van den man van die moeder.

322. De burgerlijke regtbanken alleen zijn bevoegd om kennis te nemen van regtsvorderingen, waarbij men zich op eenigen staat beroept.

323. De lijfstraffelijke regtsvordering wegens het misdrijf van verduistering van staat kan niet worden aangevangen, voordat het eindvonnis over het geschil van dien staat is uitgesproken.

Het staat evenwel aan het openbaar ministerie vrij om, wanneer de belanghebbende partijen stilzitten, eene lijfstraffelijke regtsvordering uit hoofde van verduistering van staat aan te vangen, mits er een begin van bewijs bij geschrifte, overeenkomstig art. 320, aanwezig zij, en over het aanwezen van dat begin van bewijs aanvankelijk zij beslist.

In het laatste geval, zal de voortzetting der openbare regtsvordering door geen burgerlijk geding kunnen worden geschorst.

324. De regtsvordering tot inroeping van den staat is, ten opzigte van het kind, aan geene verjaring onderworpen.

325. Deze regtsvordering kan door de erfgenamen van het kind, hetwelk zijnen staat niet heeft ingeroepen, niet worden aangevangen, ten ware het kind minderjarig, of binnen drie jaren na zijne meerderjarigheid mogt overleden zijn.

326. De erfgenamen kunnen echter zoodanige regtsvordering voortzetten, wanneer zij door het kind is aangelegd, ten zij hetzelve het geding drie jaren na de laatste proces-akte hebbe onvervolgd gelaten.

TWEEDE AFDEELING.

Van de wettiging van natuurlijke kinderen.

327. Kinderen buiten huwelijk verwekt, met uitzondering van degenen die in overspel of in bloedschande zijn geteeld, worden door het opvolgend huwelijk van hunnen vader en hunne moeder gewettigd, wanneer deze hen, vóór het aangaan des huwelijks, wettiglijk hebben erkend, of wanneer die erkenning plaats heeft bij de akte van voltrekking zelve.

328. Kinderen, uit ouders geboren, tusschen welke, zonder bekomene dispensatie van den Koning, geen huwelijk mogt bestaan, kunnen op geene andere wijze worden gewettigd, dan door derzelver erkenning bij de huwelijks-akte.

329. Indien de ouders, vóór of bij het aangaan des huwelijks, mogten hebben verzuimd hunne natuurlijke kinderen te erkennen, kan dit verzuim worden hersteld door brieven van wettiging, bij den Koning, na ingewonden advijs van den hoogen raad, verleend.

330. Op gelijke wijze als bij het vorige artikel is bepaald, kunnen ook worden gewettigd natuurlijke en wettiglijk erkende kinderen, uit ouders geboren die, uit hoofde van het overlijden van een hunner, hun voorgenomen huwelijk niet hebben kunnen tot stand brengen.

331. In de beide gevallen, bij de twee laatstvoorgaande artikelen uitgedrukt, zal de hooge raad, alvorens zijn advijs uit te brengen, de bloedverwanten der verzoekers hooren of doen hooren, en zelfs kunnen bevelen dat het verzoek ter wettiging, door middel van aan te wijzen openbare nieuwspapieren, worde bekend gemaakt.

332. Wettiging, het zij door het opvolgend huwelijk der ouders, het zij, in het geval van artikel 329, bij brieven van wettiging verleend, heeft ten gevolge, dat de kinderen dezelfde regten genieten als of zij sedert het huwelijk waren geboren.

333. In het geval bij artikel 330 voorzien, heeft de wettiging slechts kracht, van den dag waarop de brieven door den Koning zijn verleend; zij kan alzoo, ten aanzien der erfopvolging, niet strekken ten nadeele van wettige voorkinderen, gelijk zij ook niet werkt in de erfopvolging van andere bloedverwanten, dan voor zoo verre dezelve in het verleenen der brieven van wettiging hebben toegestemd.

334. Op gelijke wijze, en onder dezelfde bepalingen als bij de vorige artikelen is vermeld, kunnen ook reeds overledene kinderen, welke nakomelingen hebben nagelaten, gewettigd worden; in welk geval, de wettiging ten voordeele van die afkomelingen strekt.

DERDE AFDEELING.

Van de erkenning van natuurlijke kinderen.

335. Door het erkennen van een natuurlijk kind worden burgerlijke betrekkingen geboren tusschen dat kind en zijnen vader of zijne moeder.

336. Het erkennen van een natuurlijk kind kan door alle authentieke akten geschieden, wanneer zulks niet reeds bij de akte van geboorte, of ter gelegenheid van het aangaan des huwelijks, gedaan is.

Zoodanige erkenning kan ook plaats hebben door eene akte, bij den ambtenaar van den burgerlijken stand opgemaakt, en in de registers ingeschreven op de wijze als bij artikel 38 is bepaald.

337. De erkenning van een natuurlijk kind, door eenen minderjarige gedaan, zal niet van waarde zijn, ten zij de minderjarige den vollen ouderdom van negentien jaren hebbe bereikt, en de erkenning niet het gevolg zij van dwang, dwaling, bedrog of verleiding.

Eene minderjarige dochter nogtans zal die erkenning kunnen doen, voordat zij den ouderdom van negentien jaren vervuld heeft.

338. Kinderen in overspel of bloedschande geteeld kunnen niet worden erkend, behoudens, ten opzigte van laatstgemelde, de bepaling van artikel 328.

339. Geene erkenning van een natuurlijk kind zal, gedurende het leven van de moeder, worden aangenomen, wanneer zij niet in die erkenning heeft toegestemd.

Wanneer zoodanig kind, na het overlijden der moeder, erkend is, heeft de erkenning geen ander gevolg, dan alleen met opzigt tot den vader.

340. De erkenning, staande huwelijk, door een der echtgenooten gedaan, ten voordeele van een natuurlijk kind, hetwelk hij, vóór zijn huwelijk, bij eenen anderen persoon dan zijn echtgenoot verwekt heeft, kan noch aan dien echtgenoot, noch ook aan de kinderen uit dat huwelijk geboren, schade toebrengen.

Niettemin zal die erkenning hare gevolgen hebben, na de ontbinding van dat huwelijk, wanneer daaruit geene afkomelingen overblijven.

341. Alle erkenning door den vader of de moeder gedaan, gelijk mede alle inroeping van staat van de zijde van het kind, kan betwist worden door alle degenen die daarbij belang hebben.

342. Het onderzoek naar het vaderschap is verboden.

In geval echter van eenig misdrijf bij de artt. 242—245, 249 of 281 Wetboek van Strafrecht voorzien, wanneer het tijdstip, waarop het misdrijf begaan is, met dat der zwangerschap overeenstemt, kan de schuldige, op de daartoe gedane

vordering der belanghebbende partijen, verklaard worden vader van het kind te zijn.

343. Het onderzoek, wie moeder van het kind is, wordt toegelaten.

In zoodanig geval, is het kind verpligt te bewijzen dat het is hetzelfde kind van hetwelk de moeder is bevallen.

Tot geen bewijs door getuigen wordt het kind toegelaten, ten ware reeds een begin van bewijs bij geschrifte mogt bestaan.

344. Geen kind zal worden toegelaten om te onderzoeken wie zijn vader of zijne moeder is, in de gevallen, in welke, volgens artikel 338, de erkenning niet kan plaats hebben.

VEERTIENDE TITEL.

VAN BLOEDVERWANTSCHAP EN ZWAGERSCHAP.

345. Bloedverwantschap bestaat in de betrekking tusschen personen, welke de een van den anderen afstammen, of eenen gemeenen stamvader hebben.

De betrekking van bloedverwantschap wordt berekend door het getal der g e b o o r t e n; elke geboorte wordt een g r a a d genoemd.

346. De opvolging van graden maakt de l i n i e.

Men noemt eene r e g t e l i n i e de opvolging van graden tusschen personen, die de een van den anderen afstammen; z i j d l i n i e, de opvolging van graden tusschen personen, die niet van elkander afstammen, maar die eenen gemeenen stamvader hebben.

347. De regte linie wordt onderscheiden in r e g t e n e d e r d a l e n d e, en r e g t e o p g a a n d e l i n i e.

De eerste maakt het verband tusschen den stamvader en die van hem afstammen; de laatste verbindt eenen persoon met diengenen van welken hij afstamt.

348. In de regte linie rekent men, dat er tusschen de personen zoo vele graden zijn als er geboorten bestaan: zoo staat, in de nederdalende linie, de zoon, met betrekking tot den vader, in den eersten graad; de kleinzoon in den tweeden, en zoo voorts; en wederkeerig staan, in de opgaande linie, de vader en grootvader met betrekking tot den zoon en kleinzoon, in den eersten of tweeden graad, en zoo vervolgens.

349. In de zijdlinie worden de graden berekend door het getal der geboorten, eerst tusschen den eenen bloedverwant en den naasten gemeenen stamvader, en vervolgens tusschen dezen en den anderen bloedverwant: zoo bestaan twee broeders elkander in den tweeden graad, ooms en neven in den derden, volle neven in den vierden, en zoo vervolgens.

350. Zwagerschap bestaat in de betrekking welke door aanhuwelijking geboren wordt tusschen den eenen der echtgenooten en de bloedverwanten van den anderen.

Er bestaat geene zwagerschap tusschen de wederzijdsche bloedverwanten der echtgenooten.

351. De graden van zwagerschap worden op dezelfde manier als die der bloedverwantschap berekend.

352. Door de ontbinding des huwelijks wordt de zwagerschap tusschen den eenen der echtgenooten en de bloedverwanten van den anderen niet opgeheven.

VIJFTIENDE TITEL.

VAN DE VADERLIJKE MAGT.

EERSTE AFDEELING.

Van de gevolgen der vaderlijke magt, ten opzigte van den persoon des kinds.

353. Een kind, van welken ouderdom ook, is eerbied en ontzag aan zijne ouders verschuldigd.

De ouders zijn verpligt hunne minderjarige kinderen te onderhouden en op te voeden; ten aanzien van de meerderjarige, gelden de bepalingen in de derde afdeeling van dezen titel voorkomende.

354. Het kind blijft onder hunne magt tot aan zijne meerderjarigheid.

355. De vader alleen oefent, gedurende het huwelijk, deze magt uit.

Indien de vader daartoe buiten de mogelijkheid is wordt hij door de moeder vervangen.

356. Een minderjarig kind mag zonder toestemming van zijnen vader het ouderlijk huis niet verlaten.

357. Wanneer de vader gewigtige redenen van misnoegen heeft over het gedrag van zijn kind, kan de arrondissementsregtbank, op zijn verzoek en ten zijnen koste, dat kind in verzekerde bewaring doen stellen, op zoodanige plaats als de regtbank, op voordragt des vaders, zal oordeelen te behooren.

De regtbank, na verhoor van het openbaar ministerie, zal dat verzoek kunnen toestaan, doch niet langer dan voor den tijd van drie maanden, indien het kind den vollen ouderdom van vijftien jaren niet heeft bereikt, of voor den tijd van één jaar, nadat het kind zijn zestiende jaar is ingetreden, tot op deszelfs meerderjarigheid.

Er zal te dezen opzigte geene geregtelijke formaliteit worden in acht genomen, behalve het bevel tot vastzetting, waarin echter de redenen niet zullen worden uitgedrukt.

358. Wanneer de moeder de langstlevende en niet hertrouwd is, en de vastzetting van het kind verzoekt, zal de regtbank, na verhoor van twee uit de naaste vaderlijke bloedverwanten, het verlof daartoe kunnen verleenen.

359. De vader, en bij gebreke van dien de moeder, blijft altijd meester om den tijd der verzochte vastzetting te verkorten.

360. Het kind kan, na zijne vastzetting, daartegen opkomen, door middel van een verzoekschrift bij den hoogeren regter, welke, na verhoor van den vader of van de moeder, mitsgaders van het openbaar ministerie, onverwijld zoodanig zal beslissen als hij zal vermeenen te behooren.

361. Alle de bepalingen van deze afdeeling, met uitzondering alleen van de bij artikel 358 voorgeschreven verpligting tot verhoor van de vaderlijke bloedverwanten, zijn ook van toepassing op natuurlijke en wettelijk erkende kinderen en hunne ouders.

TWEEDE AFDEELING.

VAN DE GEVOLGEN DER VADERLIJKE MAGT, TEN OPZIGTE VAN DE GOEDEREN VAN HET KIND.

362. De vader heeft, gedurende het huwelijk, het bewind over de goederen aan zijne minderjarige kinderen toebehoorende.

Deze bepaling is echter niet toepasselijk op zoodanige goederen, welke, het zij bij akte onder de levenden, het zij bij eene uiterste wilsbeschikking, aan de kinderen zijn geschonken of gemaakt, onder bepaling dat het bewind daarover aan een of meerdere daartoe aangestelde bewindvoerders, buiten den vader, zal worden opgedragen.

Wanneer zoodanig gesteld bewind, om welke redenen ook, mogt vervallen, gaan de bedoelde goederen over onder het beheer van den vader.

Niettegenstaande de aanstelling van bijzondere bewindvoerders, in voege voorschreven, heeft de vader het regt om, gedurende de minderjarigheid van zijn kind, van eerstgemelden rekening en verantwoording te vragen.

363. De vader, als bewindvoerder over de goederen van zijne kinderen, is verantwoordelijk, zoo voor den eigendom, als voor de vruchten van zoodanige goederen waarvan hij het genot niet heeft.

Wat de goederen betreft, waarvan de wet hem het vruchtgenot toekent, is hij alleen verantwoordelijk voor derzelver eigendom.

364. De vader kan over de goederen zijner minderjarige kinderen niet beschikken, dan met inachtneming der regelen, welke ten opzigte van het vervreemden van goederen, aan minderjarigen toebehoorende, bij den titel van de minderjarigheid, voogdij, enz. zijn voorgeschreven.

365. In alle gevallen, waarin de vader een tegenstrijdig belang met dat zijner minderjarige kinderen mogt hebben, zullen laatstgemelde worden vertegenwoordigd door eenen bijzonderen curator, door den kantonregter te benoemen.

366. Gedurende het huwelijk, heeft de vader, en, na deszelfs ontbinding, heeft de langstlevende vader of moeder, het vruchtgenot van de goederen, welke aan hunne kinderen toebehooren, tot dat deze den vollen ouderdom van twintig jaren hebben bereikt, of eerder mogten zijn gehuwd.

367. Met dat vruchtgenot zijn de volgende lasten verbonden:

1°. De zoodanige, waartoe de vruchtgebruikers verpligt zijn;
2°. Het onderhoud en de opvoeding der kinderen, overeenkomstig het vermogen van laatstgemelden;
3°. De betaling van renten en van interessen van hoofdsommen;
4°. De begrafeniskosten van het kind.

368. Het vruchtgenot heeft geen plaats:

1°. Ten opzigte van zoodanige goederen, welke de kinderen door afzonderlijken arbeid en vlijt mogten hebben verkregen;
2°. Ten opzigte van de goederen, welke aan hen bij akte onder de levenden of bij uiterste wilsbeschikking zijn geschonken of gemaakt, onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de ouders daarvan het vruchtgenot niet zouden bekomen.

369. Het vruchtgenot houdt op door het overlijden der kinderen.

370. De langstlevende der echtgenooten, welke mogt verzuimd hebben om, overeenkomstig artikel 182, eenen inventaris te doen opmaken, zal door dat verzuim het vruchtgenot verliezen van alle de goederen, welke aan de minderjarige kinderen toebehooren.

371. Insgelijks houdt het vruchtgenot op ten aanzien van de moeder, welke een tweede huwelijk mogt hebben aangegaan.

372. Wanneer een huwelijk door echtscheiding is ontbonden, zal degene der echtgenooten, tegen wien de echtscheiding is uitgesproken, het vruchtgenot verliezen

Indien de echtscheiding tegen den vader is uitgesproken, treedt de moeder niet vroeger in het vruchtgenot dan na het overlijden van den vader.

373. In alle de gevallen waarin het vruchtgenot ophoudt of verloren wordt, heeft de kantonregter de bevoegdheid om aan de ouders, uit de inkomsten der kinderen, eene jaarlijksche uitkeering toe te leggen, ten einde, gedurende hunne minderjarigheid, tot bevordering hunner opvoeding te worden besteed.

374. De vader of de moeder van natuurlijke en wettelijk erkende kinderen hebben geen vruchtgenot van de goederen, aan die kinderen toebehoorende.

DERDE AFDEELING.

Van de wederzijdsche verpligtingen tusschen de ouders of voorouders en de kinderen en verdere afkomelingen.

375. Een kind heeft geene regtsvordering tegen zijne ouders tot het bekomen van eenen gevestigden stand door huwelijksuitzet, of op eene andere wijze.

376. De kinderen zijn verpligt hunne ouders en andere bloedverwanten in de opgaande linie, wanneer zij behoeftig zijn, te onderhouden.

377. Schoonzoons en schoondochters moeten insgelijks, en in dezelfde gevallen, aan hunne schoonouders onderhoud verschaffen, doch deze verpligting houdt op:

1°. Wanneer de schoonmoeder tot een tweede huwelijk is overgegaan;

2°. Wanneer diegene der echtgenooten, door wien de zwagerschap bestond, en de kinderen, uit deszelfs huwelijks-vereeniging met den anderen echtgenoot gesproten, overleden zijn.

378. De verpligtingen, welke uit de bepalingen der twee voorgaande artikelen voortvloeijen, zijn wederkeerig.

379. Het onderhoud zal worden geregeld naar evenredigheid der behoeften van dengenen, die hetzelve vordert, en het vermogen van dengenen, die tot dat onderhoud verpligt is.

380. Wanneer hij die onderhoud geeft of ontvangt tot zoodanigen staat geraakt, dat de een hetzelve niet meer kan geven, of de andere hetzelve niet meer noodig heeft, het zij geheel of gedeeltelijk, zal de ontheffing of vermindering daarvan kunnen gevorderd worden.

381. Wanneer degene, die tot het geven van onderhoud verpligt is, bewijst buiten staat te zijn het geld, daartoe vereischt, op te brengen, kan de regtbank, na onderzoek van zaken, bevelen dat hij dengenen, aan wien hij onderhoud verschuldigd is, bij zich in huis zal nemen en aldaar van het noodige voorzien.

382. Wanneer de vader of de moeder aanbiedt om het kind,

aan hetwelk zij onderhoud verschuldigd zijn, bij zich in huis te voeden en te onderhouden, zijn zij daardoor vrijgesteld van de gehoudenis om aan die verpligting op eene andere wijze te voldoen.

383. Natuurlijke en wettelijk erkende kinderen zijn onderhoud aan hunne ouders verschuldigd.

Deze verpligting is wederkeerig.

384. Alle overeenkomsten, waarbij zoude worden afgezien van het regt om onderhoud te genieten, zijn nietig en van onwaarde.

ZESTIENDE TITEL.

VAN MINDERJARIGHEID EN VOOGDIJ.

EERSTE AFDEELING.

Van de minderjarigheid.

385. Minderjarigen zijn de zoodanigen die den vollen ouderdom van drie en twintig jaren niet hebben bereikt, en niet vroeger in den echt zijn getreden.

Wanneer het huwelijk vóór hunnen vollen ouderdom van drie en twintig jaren is ontbonden, keeren zij niet tot den staat van minderjarigheid terug.

Minderjarigen welker ouders beiden, of een van beiden, zijn overleden of beiden ontzet zijn van de vaderlijke magt, staan onder voogdij, op den voet en de wijze als bij de derde, vierde en vijfde afdeelingen van dezen titel is voorgeschreven.

TWEEDE AFDEELING.

Van de voogdij in het algemeen.

386. In iedere voogdij is slechts een voogd, behoudens de bepalingen van artikel 401, 406 en 418.

387. Een ieder die niet, naar aanleiding van de achtste en van de negende afdeeling van dezen titel, van de voogdij is uitgesloten of verschoond, is verpligt dezelve aan te nemen.

Wanneer de benoemde voogd weigerachtig of in gebreke is de voogdij uit te oefenen, zal daarin door den kantonregter worden voorzien door de benoeming van eenen bewindvoerder, in de plaats en ten koste van den voogd.

In dat geval, is de voogd verantwoordelijk voor de verrigtingen van den bewindvoerder, behoudens zijn verhaal jegens laatstgemelden.

388. Wanneer, naar aanleiding der bepalingen van dezen en den volgenden titel, de tusschenkomst van bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige vereischt wordt, zullen deze steeds ten getalle van vier worden opgeroepen, en uit de naaste en zooveel mogelijk in de beide liniën, worden gekozen.

Indien eenig opgeroepen bloedverwant of aangehuwde niet verschijnt, kan de regter de verschijning gelasten van een ander bloedverwant of aangehuwde, zelfs in verderen graad.

Die bloedverwanten of aangehuwden moeten zijn manspersonen, meerderjarig en binnen het koningrijk woonachtig.

Wanneer zich geen genoegzaam getal bloedverwanten of aangehuwden binnen het koningrijk bevindt, is de regter slechts gehouden zoodanige te hooren, die binnen hetzelve woonachtig zijn.

389. Telken reize wanneer de tegenwoordigheid, het zij van den toezienden voogd, het zij van bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, gevorderd wordt, zullen zij zich door eenen bijzonderen gevolmagtigde kunnen laten vertegenwoordigen.

De gevolmagtigde zal slechts in den naam van één persoon kunnen optreden.

De regter kan gelasten, dat hij, die zich heeft laten vertegenwoordigen, in persoon verschijne.

Zij die, zonder voldoende reden van verschooning niet persoonlijk verschijnen en zich, voor zooverre hunne persoonlijke verschijning niet is gelast, ook niet door een bijzonderen gevolmagtigde doen vertegenwoordigen, zullen door den regter, voor wien zij moeten verschijnen, tot eene geldboete worden verwezen van ten hoogst vijf en twintig gulden.

390. Alle voogden zijn verpligt, tot zekerheid van hun beheer, hypotheek te geven tot beloop eener aan het beheer der voogdij geëvenredigde geldsom.

Tot dat einde zal de kantonregter onverwijld, na verhoor van den voogd, den toezienden voogd en de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, de hoegrootheid dier som bepalen, en daarbij acht slaan op den aard der goederen, den minderjarige toebehoorende, op derzelver opbrengst en op de verantwoordelijkheid, welke ten laste van den voogd uit het beheer dier goederen zoude kunnen voortvloeijen.

De kantonrechter zal, bij het daarvan op te maken procesverbaal, summiere opgaven doen van de onderscheidene geuitte meeningen, en de redenen zijner beslissing vermelden.

De uitspraak van den kantonregter zal door de zorg van den toezienden voogd, en op deszelfs verantwoordelijkheid, bij voorraad worden ten uitvoer gelegd, niettegenstaande het beroep, waarvan in artikel 393 wordt gesproken.

391. De kantonregter zal, ten verzoeke van den voogd, en na verhoor van de hierboven aangeduide personen, kunnen bevelen dat de effecten aan toonder, aan den minderjarige toebehoorende, in de consignatie-kas in bewaring worden gegeven; in welk geval, de waarde dier effecten, bij het bepalen der hoegrootheid van de hypotheek, niet zal in aanmerking worden genomen.

392. Indien de voogd, op het oogenblik waarop hij verpligt is hypotheek te geven, geene of geene genoegzame goederen bezit, welke voor zoodanig verband vatbaar zijn, is hij gehouden aan zijne verpligting, voor het geheel of voor het ontbrekende, te voldoen, zoo dra hij goederen van dien aard verkregen heeft.

393. De voogd, de toeziende voogd en de bloedverwanten of aangehuwden, die tot het uiten van hun gevoelen gehoord zijn, kunnen tegen de uitspraak van den kantonregter, bij verzoekschrift, in beroep komen bij de arrondissements-regtbank, welke, na verhoor van het openbaar ministerie, en, des noods, van den voogd, den toezienden voogd en de bloedverwanten of aangehuwden, zonder verderen vorm van proces, bij uiterlijk gewijsde, de som zal bepalen, tot welker beloop de hypotheek zal moeten worden gegeven.

394. Wanneer gedurende de voogdij de gegoedheid van den minderjarige merkelijk toeneemt, zal de kantonregter, na verhoor van de personen, bij artikel 390 vermeld, bevelen dat de hypotheek worde vergroot met eene door hem te bepalen som; behoudens het beroep, waarvan in het vorige artikel gesproken wordt.

De voogd zal vermindering van de hypotheek mogen vragen, indien buiten zijne schuld, gedurende zijn beheer, de gegoedheid van den minderjarige eene aanmerkelijke vermindering heeft ondergaan.

395. Alle geschillen over de waarde der tot hypotheek aangeboden goederen zullen door den kantonregter worden beslist, na verhoor der bij art. 390 vermelde personen, en behoudens het beroep aan de arrondissements-regtbank, welke zal handelen zoo als bij art. 393 is voorgeschreven.

396. De hypotheek zal worden gesteld, het zij bij de akte der benoeming van den voogd of bij zijne eedsaflegging, het zij bij elke andere authentieke akte.

397. De voogd zal het vermogen hebben om de hypotheek, waartoe hij verpligt is, of welke hij reeds mogt hebben gesteld, te vervangen, het zij door het stellen van hypotheek op de goederen van eenen derden daarin toestemmenden persoon, het zij door middel van, ten behoeve van den minderjarige, verbonden inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, berekend naar den koers van den dag.

398. De waarborg houdt op, en de hypothecaire inschrijvingen of verbanden op het grootboek zullen, ten koste van den minderjarige, worden doorgehaald of opgeheven, zoo dra het beheer van den voogd geëindigd en, door het afleggen der rekening, de overgifte der bescheiden en de betaling der slotsom, de verantwoordelijkheid is opgehouden.

399. De akten tot het vestigen der inschrijvingen en der doorhalingen van de hypotheek, welke uit krachte dezer afdeeling zullen plaats hebben, zijn aan geene regten van registratie en hypotheek onderworpen, behoudens het salaris van den bewaarder, hetwelk ten laste van den minderjarige valt.

DERDE AFDEELING.

Van de voogdij van den vader en de moeder.

400. Na de ontbinding van het huwelijk, door den dood van een der echtgenooten veroorzaakt, behoort de voogdij der minderjarige kinderen, van regtswege, aan den langstlevende der ouders.

401. De vader kan desniettemin aan de langstlevende moeder eenen bijzonderen raadsman toevoegen, zonder wiens toestemming zij geene daad, de voogdij betreffende, zal kunnen verrigten, behoudens haar beklag aan de arrondissements-regtbank, wanneer zij vermeent dat de weigering van den raadsman de belangen der minderjarigen benadeelt.

Indien de vader bijzonderlijk de handelingen heeft vermeld, waartoe de raadsman benoemd is, zal de voogdesse het vermogen hebben om de verdere handelingen zonder zijnen bijstand te verrichten.

402. De benoeming van den raadsman geschiedt, het zij bij uiterste wilsbeschikking, het zij bij alle andere authentieke en bijzonderlijk daartoe ingerigte akten.

403. Indien, na het overlijden van den man, de vrouw verklaart of, daartoe wettig opgeroepen, erkent zwanger te zijn, zal door den kantonregter een curator over de ongeboren vrucht worden benoemd, op de wijze als ten opzichte der benoeming van voogden is voorgeschreven,

Deze curator is verpligt alle noodige en dringende maatregelen in het werk te stellen, welke tot het behoud en beheer der goederen vereischt worden, en zulks zoo wel ten bate van het kind, indien hetzelve levend ter wereld komt, als van alle andere belanghebbende personen.

Wanneer het kind levend ter wereld komt, wordt die curator van regtswege deszelfs toeziende voogd, ten ware reeds voor de andere kinderen een zoodanige toeziende voogd mogt bestaan.

404. De moeder is niet verpligt de voogdij aan te nemen; echter moet zij, in geval van weigering, de plichten van voogdesse waarnemen, en eenen anderen voogd doen benoemen; zij blijft verantwoordelijk tot op het tijdstip dat laatstgemelde de voogdij zal hebben aanvaard.

405. Indien de moeder, voogdesse zijnde, tot een volgend huwelijk wil overgaan, zal zij, vóór het aangaan van dat huwelijk, zich tot den kantonregter moeten wenden, welke, na de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige te hebben gehoord of behoorlijk opgeroepen, en behoudens beroep aan den hoogeren regter, zal beslissen of de moeder de voogdij zal kunnen behouden.

Wanneer zij in gebreke blijft aan dit voorschrift te voldoen, verliest zij van rechtswege de voogdij, en haar man is hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk wegens alle gevolgen der voogdij, welke zijne vrouw onbevoegdelijk behouden heeft.

Het verlies der voogdij, in voege voorschreven, belet niet dat de moeder, zoo daartoe gronden zijn, door den kantonregter als voogdesse kan worden aangesteld, met inachtneming van de voorschriften der vijfde afdeeling van dezen titel.

406. Wanneer de moeder in de voogdij bevestigd, of op nieuw als voogdesse benoemd is, wordt haar man van regtswege mede voogd, en benevens zijne vrouw hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk wegens alle handelingen, na het aangaan des huwelijks verrigt; alles behoudens de bepalingen van artikel 401.

De mede-voogdij van den man vervalt, zoo dra de vrouw ophoudt voogdesse te zijn.

De voogdij van de vrouw vervalt, indien de mede-voogd tot de voogdij onbevoegd is, of daarvan ontzet wordt, ten ware de ontzetting geschied zij ter zake van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij.

Bij ontbinding van het tweede huwelijk treedt de moeder in de voogdij terug.

407. De vader of de moeder, alvorens een nieuw huwelijk aan te gaan, is verpligt aan den toezienden voogd der minderjarigen aan te bieden eenen behoorlijken staat der goederen, welke het vermogen van den minderjarige uitmaken.

Wanneer de vader of de moeder in gebreke blijft om, vóór het aangaan van het huwelijk, aan dit voorschrift te voldoen, verliest dezelve de voogdij, en zal er een andere voogd benoemd worden.

408. De vader, of, bij gebreke van dien, de moeder, heeft de voogdij zijner, of harer natuurlijke wettelijk erkende kinderen.

Bij minderjarigheid van den vader of de moeder, wordt inmiddels door den kantonregter in de voogdij voorzien.

VIERDE AFDEELING.

Van de voogdij, door den vader of de moeder opgedragen.

409. De langstlevende der ouders alleen heeft het regt om eenen voogd over zijne minderjarige kinderen te benoemen.

Hij zal zelfs verscheidene personen kunnen benoemen, ten einde, bij ontstentenis, elkander in de voogdij op te volgen.

410. De benoeming van den voogd geschiedt bij uiterste wilsbeschikking, of bij elke andere authentieke en bijzonderlijk daartoe ingerigte akte.

411. Wanneer de moeder hertrouwd zijnde niet in de voogdij is gehandhaafd, of niet op nieuw als voogdesse is benoemd; of, wanneer de vader of de moeder, naar aanleiding van art. 407, van de voogdij is uitgesloten, zijn zij onbevoegd om eenen voogd over hunne minderjarige kinderen te benoemen.

412. Wanneer de moeder hertrouwd is, en, in de voogdij gebleven zijnde, eenen voogd over de kinderen van haar eerder huwelijk benoemd heeft, zal die benoeming niet van waarde zijn, voordat die door den kantonregter, na verhoor of behoorlijke oproeping der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, zal zijn bekrachtigd.

VIJFDE AFDEELING.

Van de voogdij door den kantonregter opgedragen.

413. Indien een minderjarig kind overblijft, zonder vader, moeder, of voogd door den vader of de moeder benoemd, gelijk ook wanneer de voogd, eene der opgenoemde betrekkingen hebbende, zich in het geval van uitsluiting of vrijstelling bevindt, alsmede wanneer beide ouders ontzet zijn van de vaderlijke macht, zal in de voogdij door den kantonregter worden voorzien.

414. De kantonregter zal te dien einde doen oproepen de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, ten einde te zamen te worden geraadpleegd over den persoon, wiens benoeming het meest met de belangen van den minderjarige zoude strooken.

Hij zal daarvan een proces-verbaal opmaken, bevattende de verschillende gevoelens der verschijnende personen, en voorts dadelijk den voogd benoemen.

De ingevolge art. 388, tweede lid, en art. 389, derde lid, opgeroepen bloedverwant of aangehuwde kan ook afzonderlijk worden gehoord.

415. Wanneer de kantonregter den persoon benoemt, welke door de meerderheid der leden van de familie is aangeduid, zal de benoeming dadelijk van kracht zijn.

Indien daarentegen de keus op eenen anderen persoon valt dan die door de meerderheid is opgegeven, zal de kantonregter, wanneer de eene of andere der tegenwoordig zijnde bloedverwanten of aangehuwden zulks vordert, verpligt zijn het procesverbaal onverwijld aan de arrondissements-regtbank in te zenden welke, na verhoor of behoorlijke oproeping van dezelfde nabe, staanden, de benoeming zal moeten goedkeuren, of wel definitievelijk eenen voogd aanstellen.

416. Wanneer geene bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige binnen het Koningrijk aanwezig zijn, of ook wel, wanneer geen der nabestaanden, behoorlijk opgeroepen, verschijnt, zal de kantonregter alleen tot de keus van den voogd overgaan.

Indien de opgeroepen nabestaanden slechts gedeeltelijk zijn opgekomen, zal de benoeming plaats hebben, na verhoor der tegenwoordig zijnde bloedverwanten of aangehuwden.

417. De benoeming van eenen voogd geschiedt op het verzoek van de bloedverwanten van den minderjarige, van zijne schuldeischers, of andere belanghebbende partijen, of zelfs ambtshalve door den kantonregter der woonplaats van den minderjarige.

De ambtenaar van den burgerlijken stand zal verpligt zijn den kantonregter kennis te geven van het overlijden van alle personen, welke minderjarigen mogten nalaten, en van alle tweede en volgende huwelijken van ouders, die minderjarige kinderen hebben.

418. Indien de minderjarige, binnen het Koningrijk gevestigd zijnde, goederen in eene of meerdere koloniën bezit, zal het beheer over die goederen aan eenen bewindvoerder in iedere kolonie, op verzoek van den voogd, kunnen worden toevertrouwd.

In dat geval, is de voogd wegens de verrigtingen van dien bewindvoerder niet verantwoordelijk.

De bewindvoerder wordt op dezelfde wijze als de voogd gekozen.

419. De voogd zal de voogdij moeten aanvaarden op den dag zijner benoeming, wanneer die in zijne tegenwoordigheid heeft plaats gehad, of anderzins op den dag waarop de benoeming aan hem zal zijn beteekend geworden.

Hij is verpligt, vóór het aanvaarden der voogdij, in handen van den kantonregter den eed af te leggen, dat hij de aan hem toevertrouwde voogdij naar behooren en getrouwelijk zal waarnemen.

420. In de voogdij over natuurlijke kinderen wordt door den kantonrechter, zonder eenig voorafgaand verhoor, voorzien.

ZESDE AFDEELING.

Van de voogdij van kinderen, welke in eenig gesticht zijn opgenomen.

421. Minderjarigen, die in eenig gesticht van weldadigheid zijn opgenomen, verblijven, zoo lang zij zich daarin bevinden, of daartoe behooren, onder de voogdij van de regenten van dat gesticht.

Deze zijn van het stellen van zekerheid vrijgesteld.

ZEVENDE AFDEELING.

Van den toezienden voogd.

422. In elke voogdij, met uitzondering van degene waarover bij het vorige artikel wordt gehandeld, zal een toeziende voogd door den kantonregter worden benoemd, op de wijze als bij de vijfde afdeeling van dezen titel is voorgeschreven.

423. De voogden, welke in de derde en vierde afdeeling van dezen titel zijn aangeduid, zijn verpligt, alvorens de voogdij te aanvaarden, eenen toezienden voogd te doen benoemen; bij gebreke van dien, kunnen zij uit de voogdij worden ontzet, onverminderd de schadevergoedingen aan den minderjarige toekomende.

424. Wanneer de voogdij door den kantonregter is opgedragen, zal de benoeming van den toezienden voogd onmiddellijk na die van den voogd plaats hebben, en bij eene en dezelfde akte geschieden.

425. Indien de toeziende voogd, niet van de voogdij zijnde uitgesloten, of wettig verschoond, mogt in gebreke blijven zijne betrekking te aanvaarden, zal hij, ten zijnen koste, en onverminderd zijne gehoudenis tot vergoeding van kosten, schaden en interessen jegens den minderjarige, door eenen anderen persoon, op de wijze bij artikel 387 voorgeschreven, worden vervangen; onverlet zijn verhaal op laatstgemelden.

426. De toeziende voogd zal, alvorens zijne werkzaamheden aan te vangen, in handen van den kantonregter den eed moeten afleggen, dat hij zijnen pligt deugdelijk en getrouwelijk zal waarnemen.

427. De verpligtingen van den toezienden voogd bestaan in het waarnemen der belangen van den minderjarige, wanneer dezelve met die van den voogd in tweestrijd zijn.

428. Hij is, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, verpligt toe te zien dat de voogd aan zijne verpligting voldoe door het stellen van hypotheek, of door dezelve

zoo daartoe termen zijn, aan te vullen, overeenkomstig artikel 390 en volgende van dezen titel, mitsgaders dat de hypotheek behoorlijk worde ingeschreven.

Hij is insgelijks, en op dezelfde straffe, gehouden den voogd te noodzaken tot het maken van inventaris of boedelbeschrijving, in alle de nalatenschappen, welke aan den minderjarige zijn opgekomen.

429. Hij zal van den voogd (behalve vader en moeder) om de twee jaren eene summiere rekening en verantwoording vorderen, en zich doen vertoonen de effecten en bescheiden, aan den minderjarige toebehoorende.

Deze summiere rekening zal worden opgemaakt op ongezegeld papier, en overgegeven zonder eenige kosten, noch geregtelijken vorm.

430. Wanneer de voogd weigerachtig is om aan het voorschrift van het vorige artikel te voldoen, of wanneer de toeziende voogd in die summiere rekening sporen van ontrouw of grove nalatigheid ontdekt, zal hij de afzetting van den voogd moeten vorderen.

Hij zal die afzetting insgelijks moeten verzoeken in alle andere gevallen bij de wet bepaald.

431. Wanneer de voogdij opengevallen of door de afwezigheid van den voogd verlaten is, zal de toeziende voogd, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, de benoeming van eenen nieuwen voogd moeten doen bewerkstelligen, en verpligt zijn inmiddels alle zoodanige daden van voogdij te verrigten, welke geen uitstel kunnen lijden.

432. De bediening van toezienden voogd eindigt op hetzelfde tijdstip als de voogdij.

ACHTSTE AFDEELING.

Van de redenen die van de voogdij en de toeziende voogdij verschoonen.

433. Geen persoon, welke den minderjarige niet als bloedverwant of aangehuwde bestaat, kan genoodzaakt worden de voogdij of toeziende voogdij te aanvaarden, wanneer zich binnen het ressort van de arrondissements-regtbank alwaar dezelve is opgedragen, bloedverwanten of aangehuwden bevinden, welke in staat zijn de voogdij uit de oefenen.

434. Van de voogdij en de toeziende voogdij kunnen zich verschoonen:

1°. Zij, die zich in dienst van den staat buiten 's lands bevinden;
2°. Krijgslieden in werkelijken land- of zeedienst;
3°. Zij, die buiten hunne provincie met openbare ambten bekleed zijn, of ook wel dezulken, die ter oorzake van die ambten

verpligt zijn zich op bepaalde tijdstippen buiten de provincie te begeven;

De personen, bij de drie vorige nommers vermeld, kunnen zich van de voogdij of toeziende voogdij doen ontslaan, indien de daarbij vermelde redenen van verschooning na hunne benoeming zijn ontstaan;

4°. Zij, die den vollen ouderdom van zestig jaren hebben bereikt; wanneer zij vroeger benoemd zijn, kunnen zij zich op hun vijfenzestigste jaar van de voogdij of toeziende voogdij doen ontslaan;

5°. Zij, die door eene zware en behoorlijk bewezen ziekelijkheid of ongemak gekweld zijn;

Deze kunnen hun ontslag verzoeken, wanneer de ziekelijkheid of het ongemak, na hunne benoeming als voogd of toeziende voogd, is ontstaan;

6°. Zij, die, kinderloos zijnde, met twee voogdijen of toeziende voogdijen belast zijn;

7°. Zij, die, een of meer kinderen hebbende, met ééne voogdij of toeziende voogdij zijn belast;

8°. Zij, die op den dag hunner benoeming vijf wettige kinderen hebben, daaronder begrepen die, welke in den krijgsdienst voor het koningrijk gestorven zijn.

De vader kan, om geene der redenen hier boven vermeld, zich van de voogdij over zijne eigene kinderen doen ontslaan.

435. Hij die van eene voogdij of toeziende voogdij wenscht ontslagen te worden, is, op straffe van het verlies zijner bevoegdheid daartoe, verpligt zich bij verzoekschrift, en ten zijnen koste, tot de arrondissements-regtbank te wenden, en zulks binnen den tijd van acht dagen, te rekenen van den dag zijner benoeming, wanneer hij daarbij is tegenwoordig geweest, of wel van de gedane beteekening, en zal de regtbank, zonder vorm van proces, en behoudens beroep aan den hoogeren regter, de voorgedragene redenen van verschooning aannemelijk verklaren of wel verwerpen.

Niettegenstaande het aanvoeren van redenen tot verschooning, is de voogd of de toeziende voogd verpligt bij voorraad de voogdij of toeziende voogdij waar te nemen, tot dat deswege definitievelijk zal zijn beslist.

NEGENDE AFDEELING.

Van de bevoegdheid tot, de uitsluiting en afzetting van, en de tijdelijke voorziening in de voogdij of toeziende voogdij.

436. Tot de voogdij of toeziende voogdij zijn onbevoegd:

1°. Minderjarigen;

2°. Zij, die onder curateele zijn gesteld;
3°. Vrouwen, behalve de moeder;
4°. Allen, die in persoon, of wier vader, moeder, echtgenoot of kinderen, tegen den minderjarige een regtsgeding voeren, waarin de staat van den minderjarige, zijn fortuin of een aanmerkelijk gedeelte zijner goederen betrokken is.

437. Van de voogdij of toeziende voogdij zijn uitgesloten, en kunnen zelfs worden ontzet, wanneer zij reeds werkzaam zijn:
1°. Zij, die tot eene onteerende straf zijn veroordeeld;
2°. Zij, die een bekend slecht levensgedrag houden;
3°. Zij, die in de waarneming der voogdij of toeziende voogdij onbekwaamheid of ontrouw aan den dag leggen;
4°. Zij, die van eene andere voogdij of toeziende voogdij zijn ontzet geworden;
5°. Zij, die in staat van faillissement of kennelijk onvermogen verkeeren.

438. De afzetting van eenen voogd geschiedt, behoudens hooger beroep, door de arrondissements-regtbank, op verzoek van den toezienden voogd, of van een der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige tot den vierden graad ingesloten, en zelfs op aanvrage van het openbaar ministerie.

De regtbank, alvorens uitspraak te doen, is in alle gevallen verpligt den voogd en den toezienden voogd te hooren, wanneer laatstgemelde niet zelf de afzetting heeft verzocht.

In het vonnis, waarbij de voogd wordt afgezet, zal hij tevens worden veroordeeld om rekening en verantwoording van zijn beheer aan zijnen opvolger te doen.

439. De afzetting van den toezienden voogd geschiedt door dezelfde regtbank, en behoudens hetzelfde beroep, op verzoek van den voogd, of van een der bloedverwanten of aangehuwden, bij het vorige artikel omschreven, en zelfs op aanvrage van het openbaar ministerie; in allen gevalle, na verhoor van den toezienden voogd.

440. Het staat aan de arrondissements-regtbank vrij om, wanneer daartoe dringende redenen mogten bestaan, hangende het geding, den voogd, of den toezienden voogd, in de uitoefening zijner werkzaamheden te schorsen, en in het beheer der voogdij of der toeziende voogdij voorloopig te voorzien.

440*a*. Indien de voogd of toeziende voogd tot eene vrijheidsstraf van meer dan één jaar wordt veroordeeld, of zich ter zake van zoodanige veroordeeling tijdens het bekomen der voogdij of toeziende voogdij in verzekerde bewaring bevindt, kan de arrondissementsregtbank tijdelijk in de uitoefening zijner werkzaamheden voorzien door de benoeming van een plaatsvervangenden voogd of toezienden voogd.

De bepalingen van de artt. 438 en 439 betreffende de afzet-

ting zijn op deze tijdelijke voorziening toepasselijk, behoudens dat de voorziening ook op eigen verzoek van den voogd of toezienden voogd kan geschieden.

De bepalingen van de achtste afdeeling van dezen titel zijn op den plaatsvervangenden voogd of toezienden voogd van toepassing.

Geraakt de benoemde plaatsvervangende voogd of toezienden voogd zelf in het geval bij het eerste lid voorzien, dan kan de arrondissements-regtbank hem op gelijke wijze door een ander vervangen.

Het beheer van den plaatsvervangenden voogd of toezienden voogd eindigt van regtswege met de invrijheidstelling van hem, wien hij vervangt.

De bepalingen der Wet betreffende de regten en verplichtingen van voogden en toeziende voogden zijn op den plaatsvervangenden voogd of toezienden voogd toepasselijk.

TIENDE AFDEELING.

Van het toezigt van den voogd over den persoon des minderjarigen.

441. De voogd zal voor den persoon van den minderjarige zorg dragen, en denzelven in alle burgerlijke handelingen vertegenwoordigen.

De minderjarige is aan zijnen voogd eerbied verschuldigd.

442. Wanneer de voogd zwaarwigtige redenen van misnoegen heeft over het gedrag van den minderjarige, zal hij diens opsluiting kunnen verzoeken, met inachtneming van hetgeen te dien opzigte bij den vorigen titel is vastgesteld.

De regtbank kan in de opsluiting niet bewilligen dan na verhoor of behoorlijke oproeping van den toezienden voogd, en de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige.

ELFDE AFDEELING.

Van het bestuur van den voogd.

443. De voogd moet de goederen van den minderjarige als een goed huisvader besturen, en is verantwoordelijk voor de kosten, schaden en interessen, die uit zijn slecht beheer zouden kunnen voortvloeijen.

Indien aan den minderjarige, het zij bij akte onder de levenden, het zij bij eene uiterste wilsbeschikking, goederen zijn geschonken of gemaakt, en het bewind daarover aan een of meerder daartoe aangestelde bewindvoerders is opgedragen, zijn de bepalingen omtrent den vader, in artikel 362 voorkomende, op den voogd toepasselijk.

444. De voogd zal, binnen tien dagen nadat hij de voogdij heeft aanvaard, de ontzegeling vorderen, indien de verzegeling heeft plaats gehad; en dadelijk, in tegenwoordigheid van den toezienden voogd, overgaan of doen overgaan tot het inventariseren der goederen van den minderjarige.

De inventaris of boedelbeschrijving zal ook onderhands kunnen worden opgemaakt, en door den voogd en toezienden voogd moeten worden onderteekend; in alle gevallen, zal de deugdelijkheid daarvan door den voogd onder eede, ten overstaan van den kantonregter, moeten bevestigd worden; wanneer de inventaris onderhands is opgemaakt, zal dezelve ter griffie van den kantonregter moeten worden overgebracht.

445. Indien de minderjarige iets aan den voogd verschuldigd is, zal deze zulks bij den inventaris moeten opgeven; bij gebreke van die opgave, kan de voogd hetgeen aan hem mogt verschuldigd zijn niet vorderen, voordat de minderjarige meerderjarig geworden zal zijn; hij zal bovendien verliezen de achterstallige renten en interessen der hoofdsom, vervallen sedert het opmaken van den inventaris tot op het tijdstip dat de minderjarige zal zijn meerderjarig geworden; behouden echter dat gedurende dat tusschenvak de verjaring tegen den voogd niet zal loopen.

446. Bij het aanvaarden van elke voogdij, met uitzondering van die, welke door den vader of de moeder gevoerd wordt, zal de kantonregter, na verhoor van den toezienden voogd, en na oproeping der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, bij raming, en naar gelang der goederen die bestuurd moeten worden, het beloop der som bepalen, welke de minderjarige jaarlijks zal kunnen verteren, gelijk mede de kosten welke op het beheer der goederen kunnen vallen; alles behoudens het beroep aan de arrondissements-regtbank, indien de kantonregter zich niet met de meening van het meerendeel der verschenen nabestaanden vereenigd heeft.

Bij dezelfde akte zal ook worden bepaald, of de voogd gemagtigd is om zich in zijn beheer te bedienen van eenen of meer bijzondere loontrekkende bewindvoerders, onder zijne verantwoordelijkheid de zaken waarnemende.

447. De voogd is verpligt alle de meubelen of huisraad, die den minderjarige bij de opening der voogdij, of gedurende derzelver loop, te beurt vallen, mitsgaders de roerende goederen welke geene vruchten, inkomsten of voordeelen opleveren, te doen verkoopen, met uitzondering van de zoodanige, welke, met bewilliging van den kantonregter, en na verhoor of behoorlijke oproeping van den toezienden voogd, mitsgaders van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, *in natura* mogen bewaard blijven.

Die verkoop moet geschieden in het openbaar en door eenen

bevoegden ambtenaar, met inachtneming der plaatselijke gebruiken, ten ware de kantonregter, na verhoor of oproeping als voren, mogt bevelen dat deze of gene bepaaldelijk aan te wijzen voorwerpen, in het belang van den minderjarige, onder de hand worden verkocht, voor of boven den prijs, waarop dezelve door daartoe te benoemen deskundigen mogten geschat zijn.

De kantonregter kan ook, na hetzelfde verhoor, den openbaren of onderhandschen verkoop toestaan van roerende goederen, welke, naar aanleiding van het eerste lid van dit artikel, in natura bewaard zijn, indien het belang van den minderjarige zulks vordert.

Koopmanschappen kunnen door den voogd onder de hand, door middel van makelaars, tegen den koers, en vruchten van landgoederen, ter markte of anderzins, tegen den marktprijs worden verkocht.

448. De vader en de moeder, voor zoo verre zij het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen aan den minderjarige toebehoorende, zijn vrijgesteld van de verpligting om de meubelen of andere roerende goederen te verkoopen, zoo zij verkiezen dezelve te bewaren, ten einde die naderhand in natura terug te geven.

In dat geval, zullen zij, ten hunnen koste, die goederen naar derzelver opregte waarde doen schatten door eenen deskundige, die door den toezienden voogd zal worden benoemd, en bij den kantonregter den eed zal afleggen. Zij zullen de begroote waarde van zoodanige goederen moeten opleggen, welke zij niet in natura mogten kunnen opleveren.

449. De voogden zijn verpligt hetgeen van de inkomsten, na aftrek der verteering overschiet, te beleggen, zoodra het batig slot het vierde gedeelte der gewone inkomsten van den minderjarige te boven gaat.

Zij mogen de penningen van den minderjarige op geene andere wijze beleggen, dan door den aankoop van inschrijvingen op het grootboek der werkelijke schuld van dit koningrijk, van onroerende goederen of in rentegevende schuldbrieven, gehypothekeerd op vaste goederen, welker onbezwaarde waarde ten minste een derde boven de te beleggen som bedraagt.

Wanneer de voogden gedurende den tijd van één jaar zijn in gebreke gebleven om eenige geldsommen, overeenkomstig het voorschrift van dit artikel, te beleggen, zijn zij daarvan de wettelijke interessen verschuldigd.

450. Indien zich onder de goederen van den minderjarige bevinden certificaten van de nationale schuld, zijn de voogden verpligt de overschrijving daarvan op het grootboek, ten name van den minderjarige, te doen bewerkstelligen.

De toeziende voogd zal voor de uitvoering van dezen maat-

regel moeten zorg dragen, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen.

451. De voogd zal ten behoeve van den minderjarige geen geld mogen opnemen, noch diens onroerende goederen vervreemden of verpanden, noch deszelfs effecten, schuldvorderingen en actiën verkoopen of overdragen, zonder daartoe door den kantonregter te zijn gemagtigd. De kantonregter zal deze magt niet verleenen, dan uit hoofde eener volstrekte noodzakelijkheid of van een klaarblijkelijk voordeel, en na verhoor of na behoorlijke oproeping van den toezienden voogd en van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, mitsgaders op de conclusiën van het openbaar ministerie.

452. In geval van verkoop van onroerende goederen, zal de voogd bij zijn verzoekschrift moeten overleggen eenen staat van alle de goederen van den minderjarige, met opgave van de zoodanige welke hij zoude wenschen te vervreemden.

De kantonregter is bevoegd om den verkoop toe te staan, het zij van de aangewezen goederen, het zij van zoodanige andere, wier vervreemding aan hem min bezwarend in het belang des minderjarigen mogt toeschijnen.

453. De verkoop moet geschieden in het openbaar, ten overstaan van den toezienden voogd, door middel van een bevoegden ambtenaar, en volgens de plaatselijke gebruiken.

454. De kantonregter is bevoegd om, in buitengewone gevallen, en wanneer het belang van eenen minderjarige zulks vordert, verlof te verleenen tot den onderhandschen verkoop van een onroerend goed.

Dat verlof zal echter niet worden toegestaan, dan op een met redenen bekleed verzoek van den voogd, en met eenparig goedvinden van den toezienden voogd, en van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige.

Indien de opgeroepen bloedverwanten of aangehuwden niet allen verschijnen, zal het eenparig goedvinden van degenen die opkomen voldoende zijn.

Het onroerend goed zal voor geenen lageren prijs mogen worden verkocht, dan waarop hetzelve, vóór het verleend verlof, zal zijn geschat geworden, door drie deskundigen, door den kantonregter te benoemen.

455. De formaliteiten, bij artikel 451 voorgeschreven, zijn niet toepasselijk, wanneer bij een vonnis, op verzoek van een der mede-eigenaars van een onverdeeld stuk goed, de verkoop bevolen mogt zijn, behoudens echter dat die verkoop steeds in het openbaar zal moeten geschieden.

456. Indien de kantonregter, naar aanleiding van artikel 451, verlof verleent tot den verkoop van effecten, aan den minderjarige toebehoorende, kan hij tevens bepalen dat die verkoop onder de

hand, door middel van makelaars, geschiede, mits de effecten van dien aard zijn dat derzelver waarde, op den dag des verkoops, door gewone prijscouranten kan worden aangetoond.

457. De voogd vermag geen onroerend goed van den minderjarige op eene andere wijze dan in de openbare veiling te koopen.

In dat geval, zal de koop echter niet van kracht zijn, dan ten gevolge der goedkeuring van den kantonregter, verleend overeenkomstig de voorschriften en onder de bepalingen van het tweede, derde en vierde lid van artikel 454.

458. De voogd vermag de goederen van den minderjarige niet voor zich zelven te huren of in pacht te nemen, ten zij de voorwaarden door den kantonregter, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, mitsgaders van den toezienden voogd, zullen zijn goedgekeurd; in welk geval, laatstgemelde bevoegd is om de overeenkomst met den voogd te sluiten.

Hij vermag, zonder dezelfde goedkeuring geene opdragt aan te nemen van regten of schuldvorderingen jegens den onder zijne voogdij staande persoon.

459. De voogd vermag eene erfenis, aan den minderjarige opgekomen, niet anders te aanvaarden dan onder het voorregt van boedelbeschrijving.

Hij vermag geene erfenis te verwerpen, zonder daartoe, op de wijze bij artikel 451 vermeld, verlof bekomen te hebben.

460. Hetzelfde verlof wordt vereischt tot het aannemen eener gift aan eenen minderjarigen gedaan; zij zal ten opzigte van den minderjarige dezelfde gevolgen hebben als ten opzigte van een meerderjarig persoon.

461. Alvorens eene regtsvordering voor den minderjarige in te stellen, of zich op eene regtsvordering, tegen denzelven ingesteld, te verdedigen, kan de voogd, te zijner verantwoording, zich daartoe doen magtigen door den kantonregter, die daarop het gevoelen der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, en van den toezienden voogd, inneemt.

De voogd die, niet voorzien van dit verlof, eene regtsvordering heeft ingesteld, of zich daartegen verdedigt, kan door den regter tot de betaling der proces kosten uit eigene beurs worden verwezen, indien wordt bevonden dat hij zonder redelijken grond het regtsgeding aangevangen of volgehouden heeft; onverminderd zijne gehoudenheid tot verdere vergoeding van kosten, schaden en interessen, zoo daartoe gronden zijn.

Hetzelfde kan plaats hebben, indien mogt blijken dat de voogd door valsche voorgevens, of verberging der waarheid, zoodanig verlof mogt hebben verkregen.

462. Het staat aan den voogd niet vrij in eene regtsvorde-

ring, tegen den minderjarige ingesteld, te berusten, zonder daartoe gemagtigd te zijn door den kantonregter, op de wijze als in den aanvang van het vorige artikel is vermeld.

463. Hetzelfde verlof wordt vereischt, wanneer de voogd eene scheiding of verdeeling wil vragen; doch kan hij, zonder dat verlof, antwoorden op eenen eisch tot scheiding of verdeeling tegen den minderjarige gedaan.

464. De regelen, welke ten opzichte der scheiding en verdeeling van goederen, waarbij minderjarigen belang hebben, zullen moeten worden in acht genomen, zijn bepaald bij den zestienden titel van het tweede boek, handelende van boedelscheiding.

465. De voogd kan, zonder het verlof waarvan bij artikel 451 wordt gesproken, in den naam van den minderjarige geene dading aangaan, noch de beslissing van eene zaak aan scheidsmannen opdragen.

466. Indien de vader of de moeder met den vooroverleden echtgenoot in algeheele of in beperkte gemeenschap is getrouwd geweest, kan dezelve, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden, mitsgaders van den toezienden voogd, en op de conclusiën van het openbaar ministerie, door den kantonregter worden gemachtigd om de goederen, de nering, het bedrijf, den handel, de fabrijk of dergelijke, gedurende eenen bepaalden tijd, en zelfs tot de meerderjarigheid, in gemeenschap met de minderjarigen, te mogen aanhouden.

Dit verlof kan niet worden toegestaan, ten zij aan den kantonregter, na inzage van de boedelbeschrijving, zij gebleken van het aanmerkelijk belang der minderjarigen, en van den waarborg, dien de voogd of de voogdesse oplevert. Hetzelve zal, op verzoek van den voogd, of van den toezienden voogd, na verhoor als voren, kunnen worden ingetrokken.

TWAALFDE AFDEELING.

Van de rekening en verantwoording der voogdij.

467. Elke voogd is, bij het eindigen van zijn beheer, verpligt tot het doen van eene slotrekening en verantwoording.

468. Die rekening en verantwoording zal gedaan worden ten koste van den minderjarige, zoo dra deze zijne meerderjarigheid heeft bereikt, of aan zijne erfgenamen, zoo dra de minderjarige is overleden, of aan den vader of de moeder zoodra deze weder de vaderlijke magt kan uitoefenen.

De voogd zal de kosten daartoe voorschieten.

Men zal daarin aan den voogd goeddoen alle noodzakelijke, betamelijke en behoorlijk gerechtvaardigde uitgaven.

469. De voogd vermag ten zijnen eigen bate geene som als loon in rekening te brengen.

Hij mag nogtans het loon ontvangen, hetwelk hem bij uiterste wilsbeschikking, of bij de in artikel 410 vermelde authentieke akte, mogt zijn toegelegd.

470. Elke overeenkomst, rakende de voogdij of de voogdijrekening, welke tusschen den voogd en den minderjarige, meerderjarig geworden zijnde, mogt plaats hebben, is nietig en van onwaarde, wanneer dezelve niet is voorafgegaan van eene behoorlijke rekening en verantwoording, met overlegging der noodige bewijsstukken; van welk alles zal moeten blijken door eene schriftelijke erkentenis van dengenen aan wien de rekening gedaan is, ten minste tien dagen vóór de overeenkomst afgegeven.

471. Het slot van rekening, door den voogd verschuldigd, zal, zonder dat zulks geëischt worde, renten dragen van den dag af dat de rekening gesloten is.

De renten van hetgeen de minderjarige aan den voogd schuldig blijft zullen niet loopen, dan van den dag der aanmaning tot betaling, na het sluiten van de rekening en verantwoording gedaan.

472. Alle regtsvordering van den minderjarige tegen zijnen voogd, betrekkelijk de verrigtingen der voogdij, verjaart met tien jaren, te rekenen van den dag der meerderjarigheid.

ZEVENTIENDE TITEL.

VAN HANDLIGTING.

473. Door handligting kan de minderjarige meerderjarig worden verklaard, of kunnen aan hem bepaalde regten van meerderjarigheid worden toegekend.

474. De handligting, door welke de minderjarige meerderjarig wordt, wordt verkregen door venia aetatis of brieven van meerderjarigverklaring, te verleenen bij den hoogen raad, die echter niet van kracht zijn, dan nadat dezelve door den Koning zullen zijn goedgekeurd, en te dien einde aan hem door den hoogen raad opgezonden.

475. Het verzoek om brieven van meerderjarigverklaring kan aan den hoogen raad worden gedaan door den minderjarige, wanneer deze den vollen ouderdom van twintig jaren heeft bereikt.

Bij het verzoekschrift moet eene akte van geboorte, of, wanneer die niet geleverd kan worden, een ander deugdelijk blijk van den vereischten ouderdom worden overgelegd.

476. De hooge raad, alvorens op het verzoek te beslissen, hoort den vader, en bij gebreke van dezen, de moeder van den minderjarige; wanneer de vader en de moeder des minderjarigen overleden zijn, of zich in de onmogelijkheid mogten be-

vinden om hunnen wil te kennen te geven, moeten de voogd, de toeziende voogd, mitsgaders de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, worden gehoord of behoorlijk opgeroepen.

477. De hooge raad zal aan de arrondissements-regtbank van de woonplaats des minderjarigen, of ook wel, bij te grooten afstand van deze, aan den kantonregter kunnen opdragen om de hier boven vermelde personen te hooren.

Het verbaal van dit verhoor zal alsdan aan den hoogen raad worden ingezonden, met bijvoeging van alle de inlichtingen en aanmerkingen, welke de regtbank of de kantonregter zal noodig oordeelen.

478. De meerderjarigverklaarde staat in alles met den meerderjarige gelijk.

Ten opzigte van het aangaan van een huwelijk, blijft hij echter in de verpligting om, achtervolgens de bepalingen van de artikelen 92, 93 en 94, de toestemming zijner ouders of grootouders te verkrijgen, tot dat hij den vollen ouderdom van drie en twintig jaren zal hebben bereikt.

479. Het staat aan den hoogen raad vrij om, in het belang des minderjarigen, in de brieven van meerderjarigverklaring de bepaling te voegen, dat hij, aan wien dezelve verleend worden, desniettegenstaande, tot dat hij den vollen ouderdom van drie en twintig jaren hebbe bereikt, zijne onroerende goederen niet anders zal mogen vervreemden of bezwaren, dan met toestemming van den kantonregter zijner woonplaats, na verhoor of behoorlijke oproeping van den vader, of, deze ontbrekende, van de bloedverwanten of aangehuwden.

In geval van verkoop, mag de kantonregter ook toestaan dat dezelve onderhands geschiede.

480. Handligting, waarbij aan eenen minderjarige bepaalde regten van meerderjarigheid worden toegekend, kan, wanneer de minderjarige den vollen ouderdom van achttien jaren heeft bereikt, op zijn verzoek, door den kantonregter worden verleend.

Tegen den wil van dengene der ouders, die de vaderlijke magt uitoefent, wordt zij niet verleend.

481. Wanneer beide de ouders in leven zijn, beslist de kantonregter na verhoor of behoorlijke oproeping van dengene der ouders, die de vaderlijke magt uitoefent, en van de bloedverwanten of aangehuwden.

Wanneer de minderjarige onder voogdij staat, beslist de kantonregter na verhoor of behoorlijke oproeping van den voogd, den toezienden voogd, de bloedverwanten of aangehuwden en van den vader of de moeder, zoo een van beiden in leven mogt zijn zonder met de voogdij belast te wezen.

De artikelen 388 en 389 zijn ten deze van toepassing.

De kantonregter kan, alvorens te beslissen, de persoonlijke verschijning van den minderjarige gelasten.

Vóór het sluiten van het verhoor bepaalt de kantonregter den dag, waarop hij zijne beschikking geven zal.

Binnen veertien dagen nà den dag der beschikking kan hooger beroep worden ingesteld door den minderjarige en door ieder, die op het verzoek gehoord is.

Art. 342 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering is hier niet van toepassing.

Een nieuw verhoor kan in hooger beroep worden bevolen.

Is niet de verzoeker zelf in beroep gekomen, dan wordt op dat beroep niet beslist zonder dat hij is gehoord of opgeroepen om gehoord te worden.

482. Bij het verleenen der handligting bepaalt de kantonregter uitdrukkelijk, welke regten van meerderjarigheid aan den minderjarige worden toegekend.

483. De minderjarige, die dusdanige handligting heeft bekomen, wordt als meerderjarig beschouwd, alleen opzigtelijk de daden en verrigtingen, uitdrukkelijk, in voege voormeld, aan hem opgedragen, en kan daartegen, op grond van minderjarigheid, niet in zijn geheel worden hersteld. Voor het overige, blijft hij in den volstrekten toestand van minderjarigheid.

484. De bevoegdheid en de regten, uit krachte der artikelen 480, 481 en 482, aan den minderjarige toe te kennen, mogen zich niet verder uitstrekken dan tot de gedeeltelijke of de geheele ontvangst, de uitgave van, en de beschikking over zijne inkomsten, het sluiten van verhuringen, het bebouwen zijner landerijen, en het uitoefenen van zoodanige bedrijven als daartoe noodzakelijk zijn, het uitoefenen van eenig handwerk, het oprigten van, of deelnemen in eenige fabrijk, en eindelijk tot het drijven van nering en handel.

In de beide laatste gevallen is de minderjarige bevoegd om, evenals een meerderjarige, alle verbindtenissen te sluiten, tot die fabrijk, nering en handel betrekkelijk, met uitzondering van de vervreemding en de bezwaring zijner vaste goederen en van de vervreemding of verpanding zijner rentegevende effecten, inschrijvingen in grootboeken van openbare schuld, hypothecaire schuldvorderingen en aandeelen in naamlooze of andere vennootschappen.

Hij kan ter zake der handelingen, waartoe hij krachtens de verkregene handligting bevoegd was, het zij eischende of verwerende in regten optreden. Art. 78 geldt voor die handelingen niet.

485. De handligting, bij de vijf vorige artikelen omschreven, kan door de arrondissements-regtbank worden ingetrokken, indien de minderjarige daarvan misbruik maakt, of er gegronde vrees bestaat dat hij dit zal doen.

De intrekking geschiedt, wanneer beide de ouders in leven zijn, op verzoek van den vader of, zoo de vaderlijke magt door de moeder wordt uitgeoefend, op verzoek van deze; wanneer de minderjarige onder voogdij staat, op verzoek van den voogd of toezienden voogd.

Op het verzoek wordt niet beslist dan nà verhoor of behoorlijke oproeping van den minderjarige en van den voogd, indien het verzoek door den toezienden voogd, of van dezen; indien het verzoek door den voogd is gedaan.

De regtbank kan gelasten, dat ook de bloedverwanten of aangehuwden, en de vader of de moeder, zoo een van beiden in leven mogt zijn zonder met de voogdij belast te wezen, zullen worden opgeroepen om gehoord te worden.

Zij beslist zonder hooger beroep.

486. Alle handligting, in dezen titel vermeld, gelijk ook de intrekking volgens het voorgaande artikel, moet openbaar bekend worden gemaakt, bij behoorlijke afkondiging en plaatsing in het officieële dagblad en in dat van de woonplaats des minderjarigen, of, bij gebreke daarvan, in het dagblad eener naastgelegene plaats.

In de afkondiging der handligting moet naauwkeurig worden vermeld hoedanig, en tot welk einde dezelve is verleend. Vóór deze afkondiging, werkt zoomin de handligting als de intrekking van dezelve tegen derden.

ACHTIENDE TITEL.

VAN CURATELE.

487. De meerderjarige, die zich in eenen gedurigen staat van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij bevindt, moet onder curatele worden gesteld, al is het dat hij bij tusschenpozing het gebruik zijner verstandelijke vermogens bezit.

Een meerderjarig persoon kan ook uit hoofde van verkwisting onder curatele gesteld worden.

488. Elk bloedverwant is bevoegd om, uit hoofde van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij van zijnen bloedverwant, diens curatele te verzoeken.

Ter oorzake van verkwisting, kan de curatele alleen worden verzocht door de bloedverwanten in de regte linie, en door die in de zijdlinie tot den vierden graad ingesloten.

In het eene en andere geval, kan de eene echtgenoot verzoeken dat de andere onder curatele worde gesteld.

Hij die gevoelt door zwakheid van vermogens niet in staat te zijn om zijne eigene belangen behoorlijk waar te nemen, kan zelf vragen om onder curatele te worden gesteld.

489. Indien, in geval van razernij, de curatele niet is ver-

zocht door de personen, in het vorige artikel omschreven, is het openbaar ministerie daartoe verpligt.

In geval van onnoozelheid of krankzinnigheid, kan de curatele insgelijks door het openbaar ministerie worden gevorderd tegen iemand, die noch echtgenoot, noch bekende bloedverwanten, binnen het koningrijk heeft.

490. Alle verzoeken tot curatele moeten worden ingediend bij de regtbank van het arrondissement der woonplaats van dengenen, tegen wien het verzoek gerigt is.

491. De daadzaken, waaruit van de onnoozelheid, krankzinnigheid, razernij of verkwisting kan blijken, moeten bij het verzoekschrift bepaaldelijk worden opgegeven, en daarbij worden gevoegd zoo wel de bewijsstukken, als eene opgave der getuigen.

492. Indien de regtbank van oordeel is dat die daadzaken genoegzaam gewigtig zijn om tot curatele te kunnen aanleiding geven, zal zij de bloedverwanten of aangehuwden moeten hooren.

493. De regtbank zal, na verhoor of behoorlijke oproeping van de personen, bij het vorige artikel aangeduid, dengenen, wiens curatele verzocht is, moeten ondervragen; wanneer deze buiten staat mogt zijn om zich te kunnen verplaatsen, zal de ondervraging in zijne woning moeten geschieden, door een of meer daartoe benoemde regters, door den griffier vergezeld, en, in alle gevallen, in tegenwoordigheid van het openbaar ministerie.

De ondervraging zal niet vroeger plaats kunnen hebben, dan nadat zoo wel het verzoekschrift als het verslag, bevattende de door de bloedverwanten geuitte gevoelens, aan dengenen, wiens curatele verzocht is, zullen zijn beteekend geworden.

494. Indien de regtbank, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden, en na verhoor van dengenen, wiens curatele verzocht is, oordeelt genoegzaam te zijn ingelicht, zal zij, zonder eenige verdere formaliteiten, op het verzoekschrift kunnen beschikken; in het tegenovergestelde geval, zal zij het hooren van getuigen bevelen, ten einde de aangevoerde daadzaken tot klaarheid te brengen.

495. Na de ondervraging in artikel 493 vermeld, zal de regtbank, zoo daartoe gronden zijn, eenen provisionelen bewindvoerder benoemen, om voor den persoon en de goederen van dengenen wiens curatele verzocht is, zorg te dragen.

496. Het vonnis op een verzoek om curatele zal niet anders dan in eene openbare teregtzitting kunnen worden uitgesproken, na verhoor of behoorlijke oproeping der partijen, en op de conclusiën van het openbaar ministerie.

497. In geval van beroep, kan de hoogere regter, zoo daartoe gronden zijn, dengenen wiens curatele is verzocht, op nieuw ondervragen of doen ondervragen.

498. Alle vonnissen of arresten, waarbij curatele verleend wordt, zullen van wege de verzoekers binnen de tien dagen, aan de wederpartij moeten beteekend en openbaar gemaakt worden, door derzelver plaatsing in de officiëele dagbladen, mitsgaders in een nieuwspapier der provincie, indien hetzelve bestaat, alles op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, zoo daartoe gronden zijn.

499. Wanneer de curatele gevraagd wordt, naar aanleiding van het vierde lid van artikel 488, hoort de regtbank de bloedverwanten of aangehuwden, en den echtgenoot des verzoekers, en zullen gevolgd worden de bepalingen, in de artikelen 493, 494, 495 en 496 vervat. Het openbaar ministerie zorgt, in dat geval, voor de bekendmaking van de uitspraak, op de wijze in artikel 498 voorgeschreven.

500. De curatele zal aanvangen te werken, te rekenen van den dag dat het vonnis of het arrest zal zijn uitgesproken.

Alle handelingen, die daarna door den onder curatele gestelde zijn verrigt, zijn van regtswege nietig.

Nogtans behoudt degene, die uit hoofde van verkwisting is onder curatele gesteld, het vermogen om uiterste wilsbeschikking te maken.

501. Alle handelingen, welke mogten hebben plaats gehad voor het verleenen der curatele, op grond van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij uitgesproken, zullen kunnen worden vernietigd, indien de oorzaak der curatele blijkbaar bestond, op het tijdstip waarop die handelingen verrigt zijn.

502. Na iemands dood, kunnen de door hem verrigte handelingen, de uiterste wilsbeschikkingen alleen uitgezonderd, op grond van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij, niet worden bestreden, dan in geval de curatele vóór zijn overlijden mogt zijn verleend of verzocht geworden ten ware het bewijs der kwaal uit de bestredene handeling zelve voortvloeide.

503. Zoo dra de uitspraak tot curatele kracht van gewijsde bekomen heeft, zullen door den kantonregter een curator en een toeziende curator over den onder curatele gestelde worden benoemd, met inachtneming der bepalingen, bij de vijfde afdeeling van den zestienden titel van dit boek voorgeschreven.

In dat geval, houden de bemoeijenissen van den provisionelen bewindvoerder op, en is deze verpligt aan den curator rekening en verantwoording van zijn beheer af te leggen; wanneer hij zelf tot curator benoemd wordt, zal de aflegging dier rekening aan den toezienden curator geschieden.

504. De man wordt van regtswege curator over zijne onder curatele gestelde vrouw.

505. De vrouw kan tot curatrice over haren man worden benoemd. In dat geval, zal de kantonregter, na verhoor of op-

roeping van de bloedverwanten of aangehuwden van den onder curatele gestelde, eenen toezienden curator aanstellen, mitsgaders den vorm en de voorwaarden der besturing regelen; behoudens het beroep van de vrouw aan de arrondissements-regtbank zoo zij vermeent door de beschikkingen van den kantonregter bezwaard te zijn.

506. De onder curatele gestelde staat gelijk met eenen minderjarige.

Wanneer hij, die uit hoofde van verkwisting onder curatele gesteld is, zich ten huwelijk wil begeven, zijn daarop toepasselijk de bepalingen der artikelen 93 en 206.

De wetsbepalingen omtrent de voogdij over minderjarigen, bij artikel 386 tot en met 399, bij artikel 424 tot en met 443, bij artikel 444, 445, 446, 449 en volgende van de elfde en twaalfde afdeelingen van den zestienden titel voorkomende, gelden insgelijks bij de curatele.

507. Indien de onder curatele gestelde persoon minderjarige kinderen heeft, en de andere echtgenoot overleden is, of zich buiten de mogelijkheid bevindt om de voogdij te kunnen waarnemen, zal de curator van den onder curatele gestelden insgelijks voogd van die minderjarigen zijn.

508. De inkomsten van dengenen die, uit hoofde van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij, onder curatele is gesteld, moeten bijzonderlijk besteed worden om diens lot te verzachten en zijne genezing te bevorderen.

509. Ingetrokken bij de Wet van 27 April 1884 (Stbl. 96.)

510. Als boven.

511. De arrondissements-regtbank heeft mede het vermogen om den persoon die, volgens de laatste zinsnede van artikel 487, uit hoofde van verkwisting, onder curatele is gesteld, het zij te gelijk met deze voorziening, het zij daarna, uiterlijk voor één jaar, doch zoo noodig, telkens uiterlijk voor één jaar te verlengen, in een verbeterhuis te doen plaatsen, wanneer blijkt dat zijne eigene veiligheid of de openbare zedelijkheid dit vordert, en dat hij door een buitensporig en slecht gedrag voor de zamenleving gevaarlijk is. Indien er onverwijlde noodzakelijkheid bestaat, en de vertraging tot den afloop van het regterlijk onderzoek zoude kunnen gevaarlijk zijn, is de regtbank bevoegd om, hangende dat onderzoek, zoodanige voorloopige behoedmiddelen, en, des noods, de vastzetting te bevelen, als de omstandigheden vorderen.

512. Het verzoek tot vastzetting kan aan de regtbank worden gedaan door den echtgenoot van den onder curatele te stellen of gestelden persoon, door zijne bloedverwanten in de regte linie, en door die in de zijdlinie, tot den derden graad ingesloten, door

zijnen curator, en door het openbaar ministerie, dat altijd op zoodanig verzoek zal moeten worden gehoord.

Aan alle dezen staat de weg van hooger beroep open.

513. Het gedaan verzoek tot zoodanige vastzetting, of tot de verlenging van deze, moet beteekend worden aan hem tegen wien het is gerigt.

Hij is bevoegd om daartegen zijne bezwaren bij de regtbank, en zelfs, door beroep, bij den hoogeren regter in te brengen, terwijl het echter aan den regter vrijstaat om, daartoe billijke gronden zijnde, zijn bevel bij voorraad uitvoerbaar te verklaren.

De opheffing der vastzetting kan mede door hem gevraagd worden, en de arrondissements-regtbank moet, alvorens deze te verleenen, daarop hooren allen die, volgens het vorige artikel, de bevoegdheid zouden hebben om de vastzetting te verzoeken.

De beslissing daarop is aan beroep onderworpen.

514. Een minderjarig kind van eenen onder curatelen gestelden persoon kan geen huwelijk aangaan, noch bedingen deswege maken, dan met inachtneming der voorschriften van de artikelen 95 en 206.

515. Niemand, uitgezonderd echtgenooten en bloedverwanten in de opgaande of nederdalende linie, is verpligt eene curatele of toeziende curatele langer dan acht jaren te behouden; na verloop van dien tijd, kan de curator of de toeziende curator zijn ontslag vorderen, en moet hem dit worden verleend.

516. De curatele eindigt, wanneer de oorzaken ophouden die daartoe hebben aanleiding gegeven; nogtans zal de opheffing van dezelve niet worden verleend dan met inachtneming der formaliteiten, bij de wet voorgeschreven om curatele te bekomen; en zal degene, die onder curatele gesteld is, de uitoefening zijner regten niet kunnen hervatten, voordat het vonnis tot opheffing der curatele kracht van gewijsde zal hebben verkregen.

517. De opheffing van curatele moet worden bekend gemaakt op de wijze bij artikel 498 voorgeschreven.

SLOTBEPALING.

518. De minderjarige die zich in staat van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij bevindt, wordt niet onder curatele gesteld, maar blijft onder het toezigt van deszelfs vader, moeder of voogd.

NEGENTIENDE TITEL.

VAN AFWEZIGHEID.

EERSTE AFDEELING.

Van voorloopige voorzieningen.

519. Indien iemand zijne woonplaats verlaten heeft, zonder volmagt tot het waarnemen zijner zaken en belangen, of order op het beheer derzelve gesteld te hebben, of wel indien de door hem gegeven volmagt is vervallen, en indien er noodzakelijkheid is om in dat beheer, geheel of gedeeltelijk te voorzien, of hem te doen vertegenwoordigen, zal, op verzoek van belanghebbenden, of ook van het openbaar ministerie, door de regtbank van de woonplaats des afwezigen, een bewindvoerder worden benoemd om zijne goederen en belangen, geheel of gedeeltelijk, te beheeren en waar te nemen, voor zijne regten op te komen, en hem daarbij te vertegenwoordigen.

Alles onverminderd de bijzondere wetsbepalingen, voor het geval van faillissement, of van kennelijk onvermogen.

520. De bewindvoerder is verpligt om, des noods na verzegeling, te maken behoorlijke beschrijving van de goederen, waarover hem het beheer is toevertrouwd. Hij zal het gereede geld, daarbij gevonden, of hetwelk naderhand door hem mogt worden geïnd, storten in de kas der geregtelijke consignatien, en verder zich regelen naar de voorschriften omtrent het beheer van goederen aan minderjarigen toebehoorende, voor zoo verre die op zijn bewind van toepassing kunnen worden gemaakt, ten ware omtrent dit een of ander door de regtbank anders mogt zijn bepaald.

521. De bewindvoerder is verpligt jaarlijks aan het openbaar ministerie bij de regtbank die hem benoemd heeft, te doen summiere rekening en verantwoording, en te vertoonen de effecten en bescheiden tot zijn beheer behoorende. Deze rekening zal worden opgemaakt op ongezegeld papier, en overgegeven zonder eenigen geregtelijken vorm. Het openbaar ministerie kan daarop zoodanige voordragt aan de regtbank doen, als hetzelve in het belang van den afwezige zal noodig oordeelen.

De goedkeuring dezer rekening brengt geen nadeel toe aan het regt, hetwelk de afwezige, of andere belanghebbenden, tegen dezelve mogten kunnen doen gelden.

522. De bewindvoerder is bevoegd als belooning te berekenen, bij het doen van zijne jaarlijksche rekening, twee en een half ten honderd der ontvangst, en een en een half ten honderd der uitgaven.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verklaring van vermoedelijk overlijden.

523. (1). Indien iemand zijne woonplaats heeft verlaten, zonder volmagt tot het waarnemen van zijne zaken gegeven, of order op het beheer van dezelve gesteld te hebben, en wanneer vijf jaren zijn verloopen na zijn vertrek, of na de laatste tijding, waaruit kon blijken dat hij in leven was, zonder dat in die vijf jaren bewijs is ingekomen van zijn aanwezen of van zijn overlijden, om het even of er voorloopige voorzieningen zijn bevolen dan niet, zal zoodanige afwezige, ten verzoeke van belanghebbenden, op daartoe bekomen verlof van de regtbank zijner verlatene woonplaats voor diezelfde regtbank kunnen worden opgeroepen, bij eene openbare dagvaarding, loopende op eenen termijn van drie maanden, of zoo veel langer als door de regtbank mogt worden bevolen.

Wanneer op die dagvaarding noch de afwezige, noch iemand voor hem, opkomt, die van zijn aanwezen doet blijken, zal verlof tot eene tweede dergelijke dagvaarding, en op deze tweede, in het geval als voren, verlof tot eene derde dergelijke dagvaarding worden verleend.

Deze dagvaardingen moeten telkens worden geplaatst in zoodanige nieuwspapieren als de regtbank, bij het verleenen van het eerste verlof, uitdrukkelijk zal aanwijzen, en ook telkens worden aangeplakt aan de voorname deur der vergaderplaats van de rechtbank, en aan het huis der gemeente, binnen welke de afwezige zijne woonplaats had.

---

(1) Bij de Wet van 9 Julij 1855, Stbl. No. 67, zijn de artt. 523, 526 en 549 gewijzigd en is bepaald:

Art. 1. Het tijdsverloop van vijf tot tien jaren, in de artikelen 523, 526 en 549 van het Burgerlijk Wetboek gevorderd, wordt beperkt tot drie jaren, wanneer de afwezige tot de bemanning of passagiers blijkt behoort te hebben van een schip, waarvan gedurende dien tijd geene berigten zijn ingekomen.

De termijn van drie jaren vangt aan met de laatste tijding van het schip, en, zoo er van geene tijding blijkt, met den dag van het laatste in zee steken van het schip.

Art. 2. Hetzelfde tijdsverloop van vijf of tien jaren, wordt tot één jaar ingekort, wanneer de afwezige vermist is ter gelegenheid eener noodlottige gebeurtenis op 's lands kusten, binnenlandsche zeeën of wateren, aan eenig vaartuig, aan een deel zijner bemanning of zijner passagiers overkomen.

De termijn van één jaar vangt aan met het tijdstip waarop de gebeurtenis geacht moet worden te hebben plaats gegrepen.

524. Indien op de derde dagvaarding, noch de afwezige, noch iemand voor hem is opgekomen, die behoorlijk van zijn aanwezen doet blijken, kan door de regtbank, op daartoe gedanen eisch, na verhoor van het openbaar ministerie, worden verklaard, dat er regtsvermoeden van overlijden bestaat, sedert den dag nadat de afwezige kan worden gerekend zijne woonplaats te hebben verlaten, of na de laatste tijding van zijn leven, en welke dag bepaaldelijk in het vonnis moet worden uitgedrukt.

525. De regtbank zal, alvorens op den eisch uitspraak te doen, des noods na een daartoe bevolen getuigen-verhoor, te houden in tegenwoordigheid van het openbaar ministerie, letten op de beweegredenen der afwezigheid, op de oorzaken die het ontvangen van tijdingen van den afwezige hebben kunnen verhinderen, en op alle andere omstandigheden, tot het vermoeden van overlijden betrekkelijk.

Zij kan, naar aanleiding van dit alles, het doen van uitspraak uitstellen tot nog uiterlijk vijf jaren boven den tijd, in artikel §23 vermeld, en zoodanige nadere oproepingen en plaatsing daarvan in de nieuwspapieren bevelen, als zij in het belang des afwezigen mogt noodig oordeelen.

(1) **526.** Indien iemand bij het verlaten zijner woonplaats eene volmagt tot het waarnemen van zijne zaken gegeven, of orde op het beheer derzelve heeft gesteld, en er tien jaren zijn verloopen na zijn vertrek, of na de laatste tijding van zijn leven, zonder dat in die tien jaren bewijs van zijn aanwezen of van zijn overlijden zal zijn ingekomen, kan zoodanige afwezige, ten verzoeke van belanghebbenden, worden opgeroepen, en kan worden verklaard, dat er regtsvermoeden van overlijden bestaat, op de wijze en volgens de voorschriften in de drie voorgaande artikelen vermeld. Dit verloop van tien jaren wordt gevorderd, als ware het ook dat de gegeven volmagt of gestelde orde van den afwezige vroeger mogten zijn geëindigd.

In het laatste geval echter, zal in het beheer worden voorzien op de wijze, als in de eerste afdeeling van dezen titel is vermeld.

527. De verklaring van vermoedelijk overlijden moet algemeen worden bekend gemaakt door middel van dezelfde nieuwspapieren, in welke de openbare oproepingen zijn geplaatst geweest.

DERDE AFDEELING.

Van de regten en verpligtingen van vermoedelijke erfgenamen en andere belanghebbenden, na de verklaring van vermoedelijk overlijden.

528. De vermoedelijke erfgenamen van den afwezige, welke,

(1) Zie de noot bij art. 523.

het zij volgens versterfregt, het zij volgens uiterste wilsbeschikking, tot zijne nalatenschap geregtigd zouden zijn geweest op den dag, in het vonnis uitgedrukt, zijn bevoegd van den bewindvoerder, indien deze bestaat, rekening, verantwoording en afgifte te vorderen, en om de goederen van den afwezige in bezit te nemen; alles tegen het stellen van persoonlijke of zakelijke, geregtelijk goedgekeurde zekerheid dat die goederen zullen worden gebruikt, zonder dezelve te verslimmeren of te verwaarloozen, mitsgaders voor de teruggave der goederen of van derzelver waarde, indien de aard der goederen dit mogt medebrengen, en zulks ten behoeve van den afwezige, wanneer hij terug mogt komen, of van andere erfgenamen, van wier beter regt daarna mocht blijken.

De vermoedelijke erfgenamen, mitsgaders alle belanghebbenden zijn dienvolgens bevoegd om de opening der uiterste wilsbeschikkingen, zoo die bestaan, te vorderen.

529. Bij gebreke van het stellen der zekerheid in het voorgaande artikel vermeld, zullen de goederen onder het beheer van eenen derde worden gesteld, en kan ten opzichte van roerende goederen, verkoop worden bevolen, met inachtneming der voorschriften, in artikel 833 en 834 van dit Wetboek voorkomende.

530. De vermoedelijke erfgenamen hebben, ten opzigte van het genot van de goederen van den afwezige, dezelfde regten, en zijn aan dezelfde verpligtingen onderworpen, welke ten aanzien van vruchtgebruikers zijn voorgeschreven, voor zoo verre de bepalingen, op dat onderwerp gemaakt, toepasselijk zijn, en daaromtrent hierna niet anders is voorzien.

531. Op denzelfden voet als dit in de drie voorgaande artikelen omtrent de vermoedelijke erfgenamen des afwezigen is bepaald, kunnen de legatarissen, en alle anderen die op de goederen van den afwezige, na zijn overlijden, eenig regt zouden gehad hebben, hetzelve bij voorraad uitoefenen.

532. Zij die eenige goederen van den afwezigen onder hun bezit of beheer hebben verkregen, zijn, ieder voor zoo veel hem aangaat, daarvan aan den afwezige, wanneer hij terug mogt komen, of aan andere erfgenamen, of regthebbenden, welke mogten opkomen, en van hun beter regt doen blijken, rekening, verantwoording en afgifte schuldig.

533. De vermoedelijke erfgenamen zijn dadelijk bij het inbezitnemen verpligt tot eene behoorlijke beschrijving van alle de goederen, door den afwezige achtergelaten. Aan hen wordt het voorregt van boedelbeschrijving toegekend. Bij gebreke van zoodanige boedelbeschrijving, en in de gevallen bij artikel 1077 voorzien, verliezen zij het hier-boven toegekend voorregt, onverminderd de verpligtingen in het vorige artikel omschreven.

534. Behoudens de voorgaande bepalingen, en voor zoo verre dien ten gevolge niet anders is bevolen, kunnen de vermoedelijke erfgenamen de goederen van den afwezige, in welker bezit zij zijn getreden, bij voorraad onder elkander verdeelen, met inachtneming der voorschriften, omtrent boedelscheiding gemaakt.

De vaste goederen mogen nogtans, om tot de verdeeling te geraken, niet worden verkocht, maar zullen, in het geval dat zij niet kunnen worden verdeeld, of in eene of andere kaveling begrepen, onder sequestratie worden gesteld, en de inkomsten daarvan uitgekeerd, zoo als bij de verdeeling zal worden overeengekomen.

Van alles moet eene akte worden opgemaakt en geteekend, waaruit tevens blijkt wat aan legatarissen of andere geregtigden is uitgekeerd.

535. De beschrijving en de akte, in het voorgaande artikel vermeld, mitsgaders de akte waarbij zekerheid is gesteld, moeten worden gebragt en bewaard ter griffie van de regtbank, die het vonnis van vermoedelijk overlijden heeft gewezen.

536. Zij die, ten gevolge van de voorgaande bepalingen, vaste goederen in hun aandeel hebben gekregen, of met het beheer daarvan zijn belast, kunnen tot hunne zekerheid vorderen, dat die goederen worden opgenomen door deskundigen, daartoe te benoemen door de regtbank van het arrondissement waarin zij gelegen zijn, en zal van derzelver gesteldheid beschrijving worden gemaakt. Nadat de deskundigen verslag aan de regtbank gedaan, en deze hetzelve zal hebben goedgekeurd, het openbaar ministerie daarop gehoord zijnde, moet de beschrijving met het verslag op de griffie worden bewaard.

537. De vaste goederen van den afwezige, die aan iemand der vermoedelijke erfgenamen zijn toebedeeld of onder deszelfs beheer zijn gesteld, mogen vervolgens niet worden vervreemd, noch bezwaard, voordat de tijd, hierna in artikel 540 bepaald, zal zijn verloopen, ten zij om gewigtige redenen, en met verlof van de arrondissements-regtbank.

538. Indien de afwezige, na de verklaring van vermoedelijk overlijden, terugkeert, of er bewijs inkomt dat hij nog in leven is, zijn zij, welke vruchten en inkomsten van zijne goederen hebben getrokken, verpligt dezelve terug te geven, te weten, de helft wanneer de terugkomst plaats heeft, of het bewijs van leven inkomt, binnen vijftien jaren na den dag van het vermoedelijk overlijden, in het vonnis uitgedrukt, of wel een vierde, wanneer zulks later, doch vóór het verloop van dertig jaren na dat tijdstip, plaats heeft.

Alles echter met die bepaling, dat de regtbank die het vonnis van vermoedelijk overlijden heeft uitgesproken, uit aanmer-

king van de geringheid der achtergelatene goederen, de teruggave van vruchten en inkomsten anders mag regelen, of wel daarvan geheele ontheffing kan verleenen.

539. Indien de afwezige in gemeenschap van goederen, of slechts van winst en verlies, of van vruchten en inkomsten, is getrouwd, en zijn echtgenoot verkiest de bestaande gemeenschap te laten voortduren, kan dezelve de provisionele inbezitneming der vermoedelijke erfgenamen, en de uitoefening der regten, die eerst door den dood van den afwezige zouden worden geboren, tegenhouden, en, onder de verpligting der beschrijving in artikel 533 vermeld, het beheer der goederen, vóór alle anderen, op zich nemen of behouden.

Doch kan de opschorting dier inbezitneming en de verdere gevolgen daarvan niet langer plaats grijpen, dan gedurende tien volle jaren, te rekenen van den dag bij het vonnis uitgedrukt, waarbij het vermoedelijk overlijden is verklaard.

Indien echter de echtgenoot zich niet tegen de inbezitneming der vermoedelijke erfgenamen verzet, zal hij zijn aandeel in de gemeenschap, of eigene goederen, en al hetgeen waartoe hij overigens mogt geregtigd zijn, naar zich nemen, mits zekerheid stellende voor zoodanige goederen die voor teruggave vatbaar zijn.

De vrouw, de voortduring der gemeenschap verkiezende, behoudt het regt om, bij vervolg van tijd, van die gemeenschap afstand te doen.

540. Wanneer dertig jaren zijn verloopen na den dag van het vermoedelijk overlijden, in het vonnis uitgedrukt, of ook wanneer vroeger honderd volgende jaren zijn verstreken sedert de geboorte van den afwezige, zijn de borgen ontslagen, en blijft de verdeeling der achtergelaten goederen, voor zoo verre dezelve bereids heeft plaats gehad, stand houden, of kan anders door de vermoedelijke erfgenamen tot eene definitieve verdeeling worden overgegaan, en kunnen alle andere regten op die nalatenschap definitievelijk worden uitgeoefend. Het voorregt van boedelbeschrijving houdt alsdan op, en kunnen de vermoedelijke erfgenamen tot aanvaarding of tot verwerping worden verpligt, volgens de voorschriften op dat onderwerp bestaande.

541. Indien vóór den tijd, in het voorgaande artikel uitgedrukt, tijding inkomt van het overlijden van den afwezige, kunnen zij, die op het tijdstip van dat overlijden, uit krachte der wet, of uit beschikkingen van den afwezige, regten op zijne nalatenschap hebben verkregen, of in die regten zijn opgevolgd, rekening, verantwoording en afgifte vorderen, op den voet van artikel 532 en 538.

542. Indien de afwezige mogt terug komen, of van zijn leven doen blijken, nadat dertig jaren zijn verloopen, sedert den dag

van zijn vermoedelijk overlijden, bij het vonnis uitgedrukt, heeft hij alleen regt om zijne goederen terug te vorderen in den staat waarin zij zich alsdan bevinden, mitsgaders den prijs van die goederen, welke vervreemd zijn, of wel de zoodanige welke uit de opbrengst zijner vervreemde goederen zijn aangekocht, alles echter zonder eenige vruchten of inkomsten.

543. Eveneens zullen de kinderen en verdere afkomelingen van den afwezige zijne goederen terug ontvangen, voor zoo verre zij mogten opkomen binnen dertig jaren na het tijdsverloop bij artikel 540 vastgesteld.

544. Wanneer bij vonnis regtsvermoeden van overlijden is verklaard, moeten alle regtsvorderingen ten laste van den afwezige worden ingesteld tegen de vermoedelijke erfgenamen, welke zijne goederen hebben in bezit genomen; behoudens het vermogen van deze laatsten om het voorregt van boedelbeschrijving te doen gelden.

VIERDE AFDEELING.

Van de regten, opgekomen aan eenen afwezige, wiens bestaan onzeker is.

545. Hij die aanspraak maakt op een regt, hetwelk van eenen afwezige op hem overgegaan zoude zijn, doch hetwelk eerst aan den afwezige is opgekomen nadat zijn bestaan onzeker is geworden, is verpligt te bewijzen dat de afwezige heeft geleefd op het tijdstip dat het regt aan dezen is opgekomen; zoo lang hij zulks niet bewijst, zal hij verklaard worden in zijnen eisch niet ontvankelijk te zijn.

546. Indien aan eenen afwezige, wiens bestaan onzeker is, eene nalatenschap of een legaat opkomt, waartoe, indien hij niet in leven ware, anderen zouden geregtigd zijn, of waarin anderen met hem zouden moeten deelen, kan zoodanige nalatenschap of legaat, of het gedeelte daarvan, door die anderen in bezit worden genomen, even als of zoodanig iemand overleden ware, zonder dat zij verpligt zijn deszelfs overlijden te bewijzen: zij moeten echter daartoe vooraf vergunning verkrijgen van de regtbank waar het sterfhuis gevallen is, welke, des noods, openbare oproeping kan bevelen, en, in dat geval, ten behoeve der belanghebbenden de noodige behoedmiddelen voorschrijven.

547. De bepalingen van de twee voorgaande artikelen sluiten de bevoegdheid niet uit tot het opvorderen van erfenissen en alle andere regten, die aan den afwezige of aan zijne regthebbenden nader mogten blijken toe te komen. Die bevoegdheid en die regten gaan alleen te niet door het tijdsverloop, tot verjaring vereischt.

548. Indien daarna de afwezige terugkomt, of zijn regt op zijnen naam wordt vervolgd, kan de teruggave van vruchten en inkomsten worden gevorderd, te rekenen van den dag dat aan den afwezige het regt is opgekomen, op den voet en onder de bepalingen van artikel 538.

VIJFDE AFDEELING.

Van de gevolgen der afwezigheid, met betrekking tot het huwelijk en de kinderen.

[1]) **549.** Indien, buiten het geval van kwaadwillige verlating, een der echtgenooten gedurende tien volle jaren, van zijne woonplaats afwezig is, zonder dat eenige tijding van deszelfs leven of dood is ingekomen, is de achtergebleven echtgenoot bevoegd, op daartoe bekomen verlof van de arrondissements-regtbank der gemeene woonplaats, zoodanigen afwezige bij drie opeenvolgende openbare dagvaardingen op te roepen, op de de wijze in artikel 523 en 524 omschreven.

550. Indien, op de derde dagvaarding, noch de afwezige, noch iemand voor hem is opgekomen, die behoorlijk van zijn aanwezen doet blijken, kan de regtbank aan den achtergebleven echtgenoot vergunnen een ander huwelijk aan te gaan. De bepalingen van artikel 525 zijn te dezen toepasselijk.

551. Indien, na de verleende vergunning, doch vóór het aangaan van een ander huwelijk, de afwezige mogt opkomen, of iemand het behoorlijk bewijs van deszelfs leven inbragt, vervalt de verleende vergunning van rechtswege.

Na het aangaan van een ander huwelijk, heeft de afwezige regt om ook van zijne zijde een ander huwelijk aan te gaan.

552. Indien de vader zijne woonplaats verlaat, met achterlating van minderjarige kinderen, zonder orde op zijne zaken gesteld te hebben, zal de moeder alle regten van den man uitoefenen, zoo wel met betrekking tot de opvoeding der kinderen, als tot het beheer van hunne goederen. De bloedverwanten of aangehuwden van den afwezigen vader kunnen zich daartegen bij den kantonregter verzetten, die alsdan, behoudens beroep aan de arrondissements-regtbank, uitspraak doet.

553. Indien een der echtgenooten, minderjarige kinderen uit een vroeger huwelijk hebbende, of ook vader of moeder, weduwnaar of weduwe zijnde, hunne woonplaats verlaten, zonder voor hunne minderjarige kinderen te hebben gezorgd, voorziet de kantonregter bij voorraad in de voogdij, met inachtneming der voorschriften, vervat in de vijfde afdeeling van den zestienden titel van dit boek.

554. Hetzelfde moet plaats hebben, indien vader en moeder

(1) Zie de noot bij artikel 523.

afwezig zijn, of indien een der echtgenooten komt te overlijden, nadat de andere zijne woonplaats heeft verlaten, zonder voor hunne minderjarige kinderen te hebben gezorgd, gelijk mede in het geval dat minderjarige natuurlijke kinderen onverzorgd zijn achtergebleven.

Hetzelfde heeft mede plaats indien van beide ouders de een van de vaderlijke magt is ontzet en de andere zijne woonplaats verlaten heeft zonder voor zijne minderjarige kinderen gezorgd te hebben.

TWEEDE BOEK.

VAN ZAKEN.

EERSTE TITEL.

VAN DE ZAKEN EN DERZELVER ONDERSCHEIDING.

EERSTE AFDEELING.

Van zaken in het algemeen.

Artikel 555.

De wet verstaat door zaken alle goederen en regten welke het voorwerp van eigendom kunnen zijn.

556. Al hetgeen door regt van natrekking tot eene zaak behoort, daaronder begrepen de vruchten, zoo wel natuurlijke als die door nijverheid worden verkregen, zoo lang dezelve tak- of wortelvast, of aan den grond gehecht zijn, maakt een gedeelte der zaak uit.

557. De burgerlijke vruchten worden alleen geacht een gedeelte der zaak uit te maken, zoo lang dezelve niet opeischbaar zijn; behoudens de bijzondere wetsbepalingen en overeenkomsten.

558. Natuurlijke vruchten zijn:

1°. Degene welke de aarde uit haar zelve voortbrengt;

2°. Al hetgeen de beesten opleveren of uit de beesten geboren wordt.

Vruchten van nijverheid, die uit den grond getrokken worden, zijn al hetgeen door bebouwing verkregen wordt.

Burgerlijke vruchten zijn huur- en pachtpenningen, interessen van geldsommen en verschuldigde renten.

TWEEDE AFDEELING.

Van de onderscheiding der zaken.

559. Zaken zijn l i g c h a m e l i j k of o n l i g c h a m e l i j k.

560. Zaken zijn r o e r e n d of o n r o e r e n d, volgens de bepalingen der twee volgende afdeelingen.

561. Roerende zaken zijn verbruikbaar of onverbruikbaar; verbruikbaar zijn de zoodanige die door gebruik verloren gaan.

DERDE AFDEELING.

Van onroerende zaken.

562. Onroerende zaken zijn:

1°. Grouderven en hetgeen daarop gebouwd is;

2°. Molens, met uitzondering van zoodanige waarvan in artikel 566 wordt gehandeld;

3°. Boomen en veldgewassen, die met hunne wortels in den grond vast zijn, onafgeplukte boomvruchten, mitsgaders delfstoffen, als: steenkolen, veen en dergelijke, zoolang deze voorwerpen nog niet van den grond gescheiden en uitgedolven zijn;

4°. Schaarhout van kapbosschen en hout van hoogstammige boomen, zoolang hetzelve niet gekapt is;

5°. Buizen of goten, die tot waterleiding in een huis of op een erf dienen;

En, in het algemeen, alles wat aan een erf of aan een gebouw aard- of nagelvast is.

563. Door bestemming worden onder onroerende zaken begrepen:

1°. Bij fabrijken, trafij ken, molens, smederijen en dergelijke onroerende zaken, de persen, disteleerketels, ovens, kuipen, vaten, en verdere gereedschappen, bepaaldelijk tot derzelver wezen behoorende, al waren die voorwerpen niet aard- of nagelvast;

2°. Bij woonhuizen, de spiegels, schilderijen en andere sieraden, wanneer het hout of muurwerk waarop dezelve zijn vastgemaakt, een gedeelte is van het beschot, den muur of het pleisterwerk van het vertrek, al waren die voorwerpen overigens niet nagelvast;

3°. Bij landelijke eigendommen, de mesthoop of mestvaalt tot bemesting der landen bestemd;

De duiven tot eene duivenvlugt behoorende;

De konijnen in de konijnen-warande;

De visschen die zich in de vijvers bevinden;

4°. De bouwstoffen, welke van de afbraak van een gebouw voortkomen, indien zij bestemd zijn om het gebouw weder op te trekken;

En, in het algemeen, alle zoodanige voorwerpen welke de eigenaar tot een blijvend gebruik aan zijne onroerende zaak verbonden heeft.

De eigenaar wordt geacht zoodanige voorwerpen tot een blijvend gebruik aan zijne onroerende zaak verbonden te hebben, wanneer dezelve daaraan zijn vastgehecht door aard-, timmer- of metselwerk, of wanneer zij daarvan niet kunnen worden losgemaakt, zonder dezelve te breken of te beschadigen, of zonder het gedeelte van het onroerend voorwerp, waaraan zij zijn vastgehecht, te breken of te beschadigen.

564. Zijn almede onroerende zaken de navolgende regten:

1°. Het vruchtgebruik en gebruik van onroerende zaken;
2°. De erfdienstbaarheden;
3°. Het regt van opstal;
4°. Het erfpachtsregt;
5°. Grondrenten, het zij in geld of in natura verschuldigd:
6°. Het tiendregt;
7°. Het regt van beklemming;
8°. De regtsvorderingen, dienende om onroerende zaken terug te eischen of te doen leveren.

VIERDE AFDEELING.

Van roerende zaken.

565. Roerende zaken uit haren aard zijn de zoodanige die zich zelven kunnen verplaatsen, of die verplaatst kunnen worden.

566. Schepen, schuiten, ponten, op vaartuigen geplaatste of andere losse molens en baden, en dergelijke voorwerpen, zijn roerende zaken.

567. Als roerende zaken door wetsbepaling worden beschouwd:

1°. Het vruchtgebruik en gebruik van roerende zaken;
2°. Gevestigde renten, het zij altijddurende of lijfrenten;
3°. Verbindtenissen en vorderingen, die opeischbare geldsommen of roerende goederen tot onderwerp hebben;
4°. Actiën of aandeelen in maatschappijen van geldhandel, koophandel of nijverheid; zelfs wanneer onroerende goederen, tot die ondernemingen betrekkelijk, aan die maatschappijen toebehooren. Deze actiën of aandeelen worden geacht roerende zaken te zijn, doch ten opzigte van ieder der deelgenooten alleenlijk zoo lang de gemeenschap duurt;
5°. Aandeelen in 's Rijks schuld, het zij dezelve bestaan in inschrijvingen op het grootboek, het zij in certificaten, schuldbekentenissen, obligatiën of andere effecten, met de daartoebehoorende coupons of rente-bewijzen;
6°. Actiën in of coupons van obligatiën van alle andere geldleeningen, daaronder begrepen die, welke door vreemde mogendheden zijn aangegaan.

568. Indien bij de wet, of in eenige burgerlijke handeling, de uitdrukking wordt gebezigd van roerende goederen, inboedel, meubelen of huisraad, stoffering of een huis met al hetgeen zich daarin bevindt, zonder eenige bijvoeging, uitlegging, uitbreiding of beperking, worden de voorzeide uitdrukkingen geacht de voorwerpen te bevatten, welke bij de volgende artikelen zijn aangeduid.

569. De uitdrukking roerende goederen bevat, zonder uitzondering, alles wat, volgens de hier-boven vastgestelde regelen, voor roerend wordt gehouden.

570. De uitdrukking inboedel bevat alles wat in voege voorschreven voor roerend wordt gehouden, met uitzondering van het gereed geld, van actiën, schuldvorderingen en andere regten, bij artikel 567 vermeld, van koopmanschappen en grondstoffen, van werktuigen tot fabrijken, trafijken, of den landbouw behoorende, mitsgaders van bouwstoffen tot het opbouwen bestemd, of van afbraak afkomstig.

571. De uitdrukking meubelen of huisraad bevat al hetgeen, wat volgens het voorzeide artikel, tot den inboedel behoort, met uitzondering van paarden en levende have, van rijtuigen met hun toebehooren, van edelgesteenten, boeken en handschriften, teekeningen, prenten, schilderijen, beelden, gedenkpenningen, natuurkundige en wetenschappelijke werktuigen, en andere kostbaarheden en zeldzaamheden, van lijflinnen, wapens, granen, wijnen en andere levensmiddelen.

572. De uitdrukking een huis met al hetgeen zich daarin bevindt bevat alles wat, volgens artikel 569, voor roerende goederen wordt gehouden, en in het huis gevonden, met uitzondering van het gereed geld en van de inschulden en andere regten, waarvan de bescheiden zich in het huis mogten bevinden.

573. De uitdrukking stoffering bevat alleen die meubelen, welke tot gebruik en versiering der vertrekken dienen, als: behangsels en tapijten, bedden, stoelen, spiegels, pendules, tafels, porseleinen, en andere voorwerpen van dien aard.

Schilderijen en beelden, welke een gedeelte van de meubelen eens vertreks uitmaken, zijn daaronder insgelijks begrepen, doch geenszins de verzamelingen van schilderijen, prenten en beelden, die op galerijen en bijzondere vertrekken geplaatst zijn.

Hetzelfde geldt omtrent porseleinen; alle de zoodanige die een gedeelte uitmaken van de sieraden eens vertreks, zijn onder de uitdrukking van stoffering begrepen.

574. De uitdrukking een gemeubileerd huis of een huis met zijne meubelen, bevat alleen de stoffering.

VIJFDE AFDEELING.

Van zaken, met betrekking tot derzelver bezitters.

575. Er zijn zaken die aan niemand toebehooren; de overige zijn het eigendom of van den staat, of van gemeenschappen, of van bijzondere personen.

576. Gronderven en andere onroerende zaken die onbeheerd zijn en geenen eigenaar hebben, gelijk mede de zaken van dengenen die zonder erfgenaam overleden is, of wiens erfenis is verlaten, behooren aan den staat.

577. Insgelijks behooren aan den staat de wegen en straten, welke te zijnen laste zijn, de stranden der zee, de bevaarbare en vlotbare stroomen en rivieren met hunne oevers, de groote en kleine eilanden en de platen welke in die wateren opkomen, gelijk ook de havens en reeden; onverminderd de door titel of bezit verkregen regten van bijzondere personen of gemeenschappen.

578. Door oevers worden, in het vorige artikel, verstaan de boorden van rivieren, meeren of stroomen, welke bij gewone tijden, als het water op het hoogste is, door dat water overdekt worden, en niet hetgeen door watervloeden overstroomd is.

579. Als eigendom van den staat worden insgelijks aangemerkt alle gronden en getimmerten welke tot 's lands vestingwerken behooren, en gevolgelijk alle gronden waarop eenige werken van verdediging zijn aangelegd geworden, als: wallen, borstweringen, grachten, bedekte wegen, glacien of vooruitspringende werken, pleinen waarop krijgsgebouwen gesticht zijn, linien, posten, verschansingen, redouten, dijken, sluizen, kanalen en hunne boorden; insgelijks onverminderd de door titel of bezit verkregen regten van bijzondere personen of gemeenschappen.

580. In alle vestingen van den staat, wordt als militaire landsgrond aangemerkt de geheele oppervlakte, begrepen:

1°. In vestingen met bedekte wegen en glacis voorzien, tusschen den voet van de glooijing van den hoofdwal en den teen van den bedekten weg, en zoo deze van eene voorgracht is voorzien, tot en met den buitenboord van deze gracht. De walgang der bolwerken is hieronder begrepen, volgens eene getrokkene lijn door de keelen van de eene gordijn tot de andere;

2°. In vestingen zonder bedekte wegen of glacis, van den binnenteen des hoofdwals tot en met den overboord der grachten van de enveloppen of buitenwerken;

3°. In vestingen zonder eenige buitenwerken, van den binnenvoet des walgangs tot aan en met den overboord der daarom gelegene grachten;

4°. Eindelijk, indien er zich achter den binnenvoet der walgangen, scheislooten, bermen, enz. mogten bevinden, zullen ook deze strooken gronds, met hunne boomgewassen en andere opstallen, gerekend worden tot de militaire landsgronden te behooren.

581. Alle onbewoonde forten, mitsgaders redouten, vooruitspringende posten, verschansingen, liniën en batterijen, zijn geheel militaire landsgronden, met alle de zoo achterwaarts als voorwaarts en ter zijde gelegene gronden, bij derzelver aanleg door het gouvernement aangekocht..

Op alle de bewoonde forten zijn de bepalingen toepasselijk, in het voorgaande artikel vermeld.

582. Zaken aan eene gemeenschap toebehoorende zijn de zoodanige die het gezamenlijk eigendom zijn van een zedelijk ligchaam.

583. Zaken aan bijzondere personen toebehoorende zijn de zoodanige die het afzonderlijk eigendom zijn van een of meer enkele personen.

584. Men kan op zaken hebben, het zij een regt van bezit, het zij een regt van eigendom, het zij een regt van erfgenaamschap, het zij een vruchtgenot, het zij een regt van erfdienstbaarheid, het zij een regt van pand of hypotheek.

TWEEDE TITEL.

VAN BEZIT EN DE REGTEN DIE DAARUIT VOORTVLOEIJEN.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard van het bezit, en de voorwerpen die daarvoor vatbaar zijn.

585 Door bezit wordt verstaan het houden of genieten eener zaak, welke iemand, of in persoon, of door een ander in zijne magt heeft, als of zij hem toebehoorde.

586. Bezit is of te goeder trouw, of te kwader trouw.

587. Het bezit is te goeder trouw, wanneer de bezitter de zaak bezit uit kracht eener wijze van eigendomsverkrijging, waarvan de gebreken aan hem onbekend zijn.

588. Het bezit is te kwader trouw, wanneer de bezitter kennis draagt dat de zaak, welke hij bezit, aan hem niet in eigendom toebehoort.

De bezitter wordt geacht te kwader trouw te zijn, van het oogenblik dat eene regtsvordering tegen hem te dier zake is ingesteld, indien het geding te zijnen nadeele beslist wordt.

589. De goede trouw van den bezitter wordt steeds voorondersteld; hij die kwade trouw beweert, moet dezelve bewijzen.

590. Men wordt steeds geacht voor zich zelven te bezitten, zoo lang het niet bewezen is dat men heeft aangevangen voor een ander te bezitten.

591. Wanneer men heeft aangevangen voor een ander te bezitten, wordt men altijd voorondersteld het bezit onder denzelfden titel voort te zetten, zoo niet het tegendeel bewezen is.

592. Men kan noch uit eigen wille, noch door enkel tijdsverloop, voor zich zelven de oorzaak en het beginsel van zijn bezit veranderen.

593. Zaken welke niet in den handel zijn, kunnen geen voorwerp van bezit opleveren.

Hetzelfde geldt zoo wel ten opzigte van niet voortdurende als van niet zigtbare erfdienstbaarheden, behoudens de bepaling van artikel 609.

TWEEDE AFDEELING.

Van de wijze waarop het bezit wordt verkregen, wordt behouden, en verloren gaat.

594. Bezit wordt verkregen door de daad van eene zaak onder zijne magt te brengen, met het oogmerk om dezelve voor zich te behouden.

595. Zinneloozen kunnen door zich zelve geen bezit verkrijgen.

Minderjarigen en gehuwde vrouwen kunnen, door de daad, het bezit eener zaak verkrijgen.

596. Men kan het bezit eener zaak verkrijgen, of door zich zelven, of door een ander, die in onzen naam heeft aangevangen te bezitten.

In het laatste geval, verkrijgt men het bezit, zelfs alvorens men van het in bezit nemen der zaak kennis heeft bekomen.

597. Het bezit van alles wat een overledene heeft bezeten gaat, van het oogenblik van zijn overlijden, over tot zijne erfgenamen, met alle hoedanigheden en gebreken van hetzelve.

598. Men behoudt het bezit, zoo lang hetzelve niet aan een ander is overgegaan, of kennelijk is verlaten geworden.

599. Men verliest het bezit vrijwillig, zoo dra men hetzelve aan een ander overdraagt.

600. Men verliest het bezit, zelfs zonder den wil om de zaak aan een ander over te dragen, wanneer men die kennelijk verlaat.

601. Men verliest, tegen zijnen wil, het bezit van een stuk lands, erf of gebouw:

1°. Wanneer een ander zich daarvan, tegen wil en dank van den bezitter, in het bezit stelt, en gerustelijk het genot, gedurende den tijd van één jaar, behoudt;

2°. Wanneer een erf door een buitengewoon toeval verdronken is.

Het bezit gaat door eene tijdelijke overstrooming niet verloren.

Men verliest het bezit van eene algemeenheid van roerende zaken, op de wijze bij het eerste lid van dit artikel omschreven.

602. Het bezit eener roerende zaak wordt tegen den wil van den bezitter verloren:

1°. Wanneer de zaak is weggenomen of gestolen;

2°. Wanneer dezelve is verloren, en men niet weet op welke plaats zij zich bevindt.

603. Men verliest het bezit van onlichamelijke zaken, wanneer, gedurende een jaar, een ander daarvan het rustig genot heeft gehad.

DERDE AFDEELING.

Van de regten die uit het bezit voortvloeijen.

604. Het bezit te goeder trouw geeft, ten opzichte der zaak, aan den bezitter het regt:

1°. Dat hij bij voorraad, en tot het tijdstip der geregtelijke terugvordering, als eigenaar wordt aangemerkt;

2°. Dat hij den eigendom der zaak, door middel van verjaring, verkrijgt;

3°. Dat hij tot op de geregtelijke terugvordering de vruchten geniet, welke de zaak oplevert;

4°. Dat hij in het bezit der zaak moet worden gehandhaafd, wanneer hij daarin gestoord wordt; of in het bezit moet worden hersteld, wanneer hij hetzelve verloren heeft.

605. Het bezit te kwader trouw geeft aan den bezitter, ten opzigte der zaak, het regt:

1°. Om bij voorraad, en tot op het tijdstip der geregtelijke terugvordering, als eigenaar te worden aangemerkt;

2°. Om de vruchten der zaak te genieten, doch onder gehoudenis om die aan den regthebbende terug te geven;

3°. Om in het bezit te worden gehandhaafd of hersteld, zoo als in het vierde lid van het vorige artikel gezegd is

606. De regtsvordering tot handhaving in het bezit heeft plaats, indien iemand is gestoord in het bezit van een stuk lands of erf, van een huis of gebouw, van een zakelijk regt of van eene algemeenheid van roerende zaken.

607. Deze regtsvordering wordt ook toegelaten, al ware het bezit bekomen van iemand die onbekwaam was om te kunnen vervreemden.

608. Zij heeft geen plaats tegen dengenen die het regt tot

eene erfdienstbaarheid betwist, ten zij het geschil eene voortdurende en zigtbare erfdienstbaarheid mogt gelden.

609 Indien er geschil ontstaat over de geldigheid van den regtstitel tot eene niet voortdurende, of tot eene niet zigtbare erfdienstbaarheid, kan de regter bevelen dat de partij, die bij het ontstaan van het geschil het genot daarvan heeft, dat genot gedurende het geding behoude.

610. Er kan geene regtsvordering tot handhaving in het bezit plaats hebben, opzigtelijk voorwerpen welke de bezitter niet wettiglijk kan bezitten.

611. Roerende ligchamelijke zaken kunnen geen onderwerp uitmaken van eene regtsvordering tot handhaving in derzelver bezit, behoudens de slotbepaling van artikel 606.

612. Huurders, pachters en anderen die houders van eene zaak voor een ander zijn, kunnen geene regtsvordering tot handhaving in het bezit aanvangen.

613. De regtsvordering om in het bezit te worden gehandhaafd kan worden aangevangen, tegen elk en een iegelijk die den bezitter in zijn bezit stoort, zelfs tegen den eigenaar, behoudens de regtsvordering van dezen ten petitoire.

Indien niettemin dat bezit ter bede, heimelijk of door geweld verkregen is, kan de bezitter de regtsvordering om in het bezit te worden gehandhaafd niet aanvangen tegen dengenen van wien het bezit in diervoege is verkregen, of aan wien hetzelve is ontnomen.

614. De regtsvordering tot handhaving in het bezit moet worden aangevangen binnen het jaar, te rekenen van den dag waarop de bezitter in zijn bezit gestoord is geworden.

615. Deze regtsvordering strekt om de stoornis te doen ophouden en den bezitter in zijn bezit te handhaven, met vergoeding van kosten, schaden en interessen.

616. Het bezit wordt gerekend steeds bij hem geweest te zijn die, het regt van bezit niet verloren hebbende, daarin door den regter is gehandhaafd geworden, behoudens hetgeen nader omtrent de vruchten is bepaald.

617. Indien ter gelegenheid eener regtsvordering tot handhaving in een bezit, hetgeen van wederzijde gevorderd wordt, de regter vermeent dat hetzelve niet behoorlijk bewezen is, zal hij, zonder over het bezitregt uitspraak te doen, kunnen bevelen, of dat het voorwerp onder geregtelijke bewaring worde gesteld, of dat de partijen ten petitoire zullen procederen, of hij zal aan eene der partijen het bezit bij voorraad toestaan.

Dat bezit geeft alleen het regt om het genot der betwiste zaak te hebben gedurende het geding over den eigendom, en onder gehoudenis om van de genotene vruchten rekening te doen.

618. Indien de bezitter van een erf of van een gebouw daarvan het bezit zonder geweld verloren heeft, kan hij tegen den houder eene regtsvordering aanvangen, strekkende om in het bezit hersteld en gehandhaafd te worden.

619. In geval van gewelddadige ontzetting, heeft de regtsvordering tot herstelling in het bezit plaats, zoo wel tegen degenen, die de gewelddadigheid hebben gepleegd, als die dezelve hebben bevolen.

Zij zijn allen hoofdelijk voor het geheel verantwoordelijk.

Om in die regtsvordering ontvankelijk te zijn, behoeft de aanlegger slechts de daad der gewelddadige ontzetting te bewijzen.

620. Diezelfde regtsvordering kan worden aangevangen tegen alle degenen die zich te kwader trouw van het bezit hebben ontdaan.

621. De regtsvordering tot herstelling en handhaving, waarvan in artikel 618 gesproken wordt, moet worden aangevangen binnen het jaar, te rekenen van den dag waarop het bezit is gestoord geworden; en in geval van gewelddadige ontzetting, moet de regtsvordering tot herstelling in het bezit worden aangevangen binnen denzelfden termijn, te rekenen van den dag waarop het geweld heeft opgehouden.

Men is in die regtsvordering niet meer ontvankelijk, zoo dra men een geding ten petitoire heeft aangevangen.

622. De regtsvordering tot teruggave en herstelling in het bezit strekt altijd om den vorigen bezitter in zijn bezit te handhaven of te herstellen, en hem te doen beschouwen even als of hij het bezit nimmer verloren had.

623. Bij deze regtsvorderingen zullen ten aanzien der bezitters, zoo te goeder als te kwader trouw, omtrent hunne regten aangaande het genot der vruchten en de gemaakte kosten gedurende het bezit, de regelen gelden, welke hierna in den derden titel op dat stuk voor de opvordering van eigendom zijn voorgeschreven.

624. Ook na verloop van het jaar, hetwelk de wet toekent om de regtsvordering tot herstelling in het bezit aan te vangen, heeft degene, die op eene gewelddadige wijze van zijn bezit is beroofd, het regt om, bij wege eener gewone regtsvordering, dengenen, die het geweld heeft gepleegd, te doen veroordeelen tot de teruggave van alles wat hem ontnomen is, en tot de vergoeding der kosten, schaden en interessen, door die feitelijkheden veroorzaakt.

DERDE TITEL.

VAN EIGENDOM.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

625. Eigendom is het regt om van eene zaak het vrij genot te hebben en daarover op de volstrektste wijze te beschikken, mits men er geen gebruik van make, strijdende tegen de wetten of de openbare verordeningen, daargesteld door zoodanige magt, die daartoe, volgens de Grondwet, de bevoegdheid heeft, en mits men aan de regten van anderen geen hinder toebrenge; alles behoudens de onteigening ten algemeenen nutte tegen behoorlijke schadeloosstelling, ingevolge de Grondwet.

626. De eigendom van den grond bevat in zich den eigendom van hetgeen op en in den grond is.

De eigenaar kan op den grond alle beplantingen doen en gebouwen stellen, welke hij goedvindt; behoudens de uitzonderingen in den vierden en vijfden titel van dit boek gemaakt.

Onder den grond mag hij naar goedvinden bouwen en graven, en uit dat graven alle vruchten trekken, welke hetzelve kan opleveren: behoudens de wijzigingen, uit de wetten en verordeningen van politie op het stuk der mijnen, uitveening en andere dergelijke voorwerpen voortvloeijende.

627. Ieder eigendom wordt vermoed vrij te zijn.

Hij die beweert eenig regt op eens anders zaak te hebben, moet dat regt bewijzen.

628. De verdeeling van eene zaak, welke aan meer dan een persoon toebehoort, geschiedt overeenkomstig de regelen, ten opzigte van de scheiding en verdeeling der nalatenschappen voorgeschreven.

629. De eigenaar heeft het regt om de aan hem toebehoorende zaak van iederen houder terug te vorderen, in den staat waarin zij zich bevindt.

630. De bezitter te goeder trouw heeft het regt om alle de vruchten, welke hij van de teruggevorderde zaak tot op den dag der regtsvordering genoten heeft, voor zich te behouden. Hij is verpligt tot teruggave van alle de vruchten sedert den aanvang dier regtsvordering genoten, onder aftrek van de kosten, tot de verkrijging dier vruchten, voor het bebouwen, bezaaijen en bearbeiden van den grond, besteed.

Hij heeft wijders regt tot terugvordering der noodzakelijke uitgaven, tot het behoud en ten nutte der zaak aangewend,

gelijk ook om de opgeëischte zaak onder zich te houden, zoo lang de kosten en uitgaven, in dit artikel opgenoemd, niet aan hem zijn vergoed.

631. Met hetzelfde regt, en op dezelfde wijze, kan de bezitter te goeder trouw, bij de teruggave van de opgeëischte zaak, terug vorderen de door hem in voege als voren bestede kosten tot het verkrijgen dier vruchten welke, op het oogenblik der teruggave, nog niet van den grond zijn gescheiden.

632. Hij heeft daarentegen geene aanspraak op de teruggave van zoodanige kosten, als door hem gemaakt zijn ter verkrijging van de vruchten die hij ten gevolge van zijn bezit behoudt.

633. Hij heeft evenmin regt om, bij de teruggave der zaak, de kosten en uitgaven in rekening te brengen, door hem gemaakt tot onderhoud der zaak, als welke onder de uitgaven tot behoud en ten nutte der zaak, hier-boven in artikel 630 vermeld, niet worden verstaan.

Wanneer er geschil ontstaat over hetgeen als kosten tot onderhoud moet worden beschouwd, zullen de voorschriften omtrent het vruchtgebruik te dien aanzien gevolgd worden.

634. De bezitter te kwader trouw is verpligt:

1°. Om alle de vruchten der opgeëischte zaak met dezelve terug te geven, zelfs de zoodanige die niet genoten zijn, indien de eigenaar die had kunnen genieten; hij kan echter, zoo als dit in artikel 630 is bepaald, de kosten aftrekken of terug vorderen, welke door hem gedurende zijn bezit tot behoud der zaak zijn gemaakt, en ook de zoodanige die, tot de verkrijging der vruchten, voor het bebouwen, bezaaijen en bearbeiden van den grond, zijn besteed;

2°. Om alle kosten, schaden en interessen te vergoeden;

3°. Om, in geval hij het goed niet mogt kunnen teruggeven, daarvan de waarde te voldoen, zelfs wanneer dat goed buiten zijne schuld, of bij toeval, is verloren gegaan, ten zij hij mogt kunnen bewijzen dat de zaak evenzeer zoude vergaan zijn, indien de eigenaar die had bezeten.

635. Hij, die zich op eene gewelddadige wijze heeft in het bezit gesteld, kan de door hem gedane uitgaven niet terug vorderen, al waren dezelve ook tot behoud van het goed noodzakelijk geweest.

636. De uitgaven tot nut en verfraaijing blijven ten laste van dengenen, die te goeder of te kwader trouw bezeten heeft, doch hij heeft het regt om de door hem aangebragte voorwerpen van nut en verfraaijing tot zich te nemen, indien zulks kan geschieden zonder het goed te beschadigen.

637. Hij, die de teruggave van eene ontvreemde of verlorene

zaak vordert, is niet verpligt aan den houder den door dezen besteden koopprijs terug te geven, ten ware de houder de zaak op eene jaar- of eene andere markt, op eene openbare veiling, of van eenen koopman gekocht heeft, die bekend staat in dergelijke voorwerpen gewoonlijk handel te drijven.

638. In zee geworpene en door de zee opgeworpene goederen kunnen door den eigenaar worden terug gevorderd, met inachtneming der wettelijke voorschriften op dat stuk bestaande.

TWEEDE AFDEELING.

Van de wijze waarop eigendom verkregen wordt.

639. Eigendom van zaken kan op geene andere wijze worden verkregen, dan door toeëigening, door natrekking, door verjaring, door wettelijke of testamentaire erfopvolging, en door opdragt of levering ten gevolge van eenen regtstitel van eigendoms overgang, afkomstig van dengenen die geregtigd was over den eigendom te beschikken.

640. Roerende zaken, welke aan niemand toebehooren, worden het eigendom van dengenen die zich dezelve het eerst toeëigent.

641. Het regt om zich het wild of de visschen toe te eigenen behoort, bij uitsluiting, aan den eigenaar van den grond waarop zich het wild, of van het water waarin zich de visschen bevinden; behoudens de regten door derden verkregen, waarvan zij tegenwoordig het genot hebben, en onverminderd de wetten en verordeningen op dat stuk aanwezig.

642. De eigendom van eenen schat behoort aan dengenen, die denzelven op zijn eigen grond gevonden heeft. Indien de schat op den grond van een ander gevonden wordt, behoort de eene helft aan den vinder, en de wederhelft aan den grondeigenaar.

Men verstaat door eenen schat al zoodanige verborgene of begravene zaak, waarop niemand zijn regt van eigendom kan bewijzen, en die door een louter toeval ontdekt is.

643. Al hetgeen met eene zaak vereenigd is, of met dezelve één ligchaam uitmaakt, behoort aan den eigenaar, volgens de regelen bij de volgende artikelen vastgesteld.

644. Groote en kleine eilanden, en door aanslijking droog gewordene platen, die zich in onbevaarbare en onvlotbare rivieren nederzetten, behooren aan de eigenaars der oevers aan de zijde waar zij zich gevormd hebben. Indien het eiland zich niet aan éénen kant heeft opgeworpen, behoort hetzelve aan de eigenaars der beide oevers, te rekenen van de lijn die men vooronderstelt in het midden van de rivier getrokken te zijn.

645. Indien een stroom of eene rivier, door eenen nieuwen arm te maken, het aan den oever liggend land van eenen eigenaar doorsnijdt en tot een eiland maakt, behoudt de eigenaar den eigendom van zijn land, zelfs wanneer dat eiland zich in eenen stroom of in eene bevaarbare en vlotbare rivier gevormd had.

646. De eigendom van stroomen en rivieren brengt mede den eigendom van den grond, waarover het water loopt.

647. Indien een stroom of eene rivier eenen nieuwen loop aanneemt en zijne oude beddingen verlaat, nemen de eigenaars van de gronden, welke zij hierdoor verloren hebben, bezit van de verlatene beddingen om zich schadeloos te stellen, een iegelijk naar evenredigheid van den grond dien hij verloren heeft.

648. De tijdelijke overstrooming van eenen stroom of eene rivier doet den eigendom noch verkrijgen noch verloren gaan.

649. Verdronken landen blijven aan den eigenaar toebehooren.

Niettemin, indien derzelver bepoldering of droogmaking, door den Koning, voor het algemeen belang, of tot beveiliging van nabijgelegen eigendommen, noodzakelijk wordt geacht, en door deskundigen bewezen wordt dat die verdronken landen voor bepoldering of droogmaking vatbaar zijn, zullen derzelver eigenaars aangemaand worden om dezelve te bewerkstelligen of daaraan deel te nemen, en, bij weigering of ontstentenis daarvan, van hunnen eigendom ten behoeve van den staat kunnen worden onteigend, tegen gelijktijdige voldoening van de waarde, waarop die gronden, als verdronken land, zullen worden geschat.

650. De eigenaar van een zeeduin is van regtswege eigenaar van den grond, waarop het zeeduin rust.

Indien een aan het zeeduin aangrenzend stuk lands door den wind met zand zoodanig wordt overstoven, dat het land met het zeeduin vereenigd wordt, en daarvan niet kan worden onderscheiden, wordt het land de eigendom van dengenen aan wien het zeeduin toebehoort, ten ware hetzelve, binnen vijf jaren na de overstuiving, door eene afheining of grenspalen zij afgescheiden.

651. De aanslijkingen en aanwassen, welke natuurlijk, langzamerhand en ongemerkt, aan de landen, bij een loopend water gelegen, aangroeijen, worden a a n s p o e l i n g e n genaamd.

De aanspoeling komt ten voordeele van de eigenaars van den oever, zonder onderscheid of in den titel van eigendom al of niet melding worde gemaakt van de hoegrootheid der landen; behoudens de wetten en verordeningen opzigtelijk voet- en jaagpaden.

652. De bij het tweede lid van het vorige artikel gemaakte bepaling is ook toepasselijk op aanspoelingen, welke aan de oevers van bevaarbare meeren plaats hebben.

Dezelfde bepaling is eindelijk ook toepasselijk op aanwassen, gorsingen en schorren, door de zee aan de stranden en aan de oevers der rivieren, alwaar ebbe en vloed gaat, aangespoeld, het zij de oever aan den staat, of wel aan bijzondere personen of gemeenschappen, toebehoort.

653. Aanspoeling heeft geen plaats ten aanzien van vijvers.

De eigenaars derzelve behouden steeds den grond die door het water bedekt wordt, wanneer het tot die hoogte gekomen is dat de vijver zich daarvan ontlast, ofschoon ook de hoeveelheid van het water naderhand weder afneme.

Zoo ook, omgekeerd, verkrijgt de eigenaar van den vijver geen regt op de landen aan den oever gelegen, die door zijn water, bij buitengewone hoogte van hetzelve, overdekt worden.

654. Het wordt als geene aanspoeling aangemerkt, indien een stuk lands door het geweld van den stroom in eens van het eene land afgescheurd en aan het andere aangeworpen wordt, mits de eigenaar zijn regt binnen drie jaren na die gebeurtenis doe gelden. Na dit tijdsverloop, wordt ook dat afgescheurde en niet gevorderde stuk gronds de eigendom van dengenen, aan wiens land hetzelve aangeworpen is.

655. Al hetgeen op een erf geplant of gezaaid is, behoort aan den eigenaar des gronds.

656. Al hetgeen op een erf gebouwd is, behoort aan de grondeigenaars, mits het gebouwde met den grond vereenigd zij; behoudens de wijzigingen in artikel 658 en 659 voorkomende.

657. De eigenaar van den grond, die met bouwstoffen, welke aan hem niet toebehoorden, gebouwd heeft, moet daarvan de waarde voldoen; hij kan tot vergoeding van kosten, schaden en interessen worden veroordeeld, indien daartoe gronden zijn, doch heeft de eigenaar der bouwstoffen geen regt om dezelve weg te nemen.

658. Indien iemand met zijne eigene bouwstoffen op den grond van een ander werken heeft aangelegd, kan de grondeigenaar het gebouwde voor zich behouden, of den anderen noodzaken om hetzelve weg te nemen.

Indien de grondeigenaar vordert dat het gebouwde worde weggenomen, zal het afbreken moeten geschieden ten koste van dengenen die de werken gemaakt heeft, en deze laatste kan zelfs tot vergoeding van kosten, schaden en interessen worden veroordeeld.

Indien daarentegen de grondeigenaar het gebouwde wil aan zich behouden, moet hij de waarde van de bouwstoffen, mitsgaders het werkloon, betalen, zonder dat echter de meerdere

waarde van het erf daarbij in aanschouw zal kunnen worden genomen.

659. Indien het bouwen door eenen bezitter te goeder trouw is verrigt, kan de eigenaar niet vorderen dat het gebouwde worde weggenomen; maar hij heeft de keus om, of de waarde der bouwstoffen en het werkloon te voldoen, of eene geldsom te betalen, evenredig aan de meerdere waarde van het erf.

660. De drie bovenstaande artikelen zijn ook toepasselijk op de beplantingen en bezaaijngen.

661. Hij, die van eene niet aan hem toebehoorende stof een voorwerp van eene nieuwe soort maakt, wordt eigenaar van dat voorwerp, mits hij den prijs der stof betale, en, zoo daartoe gronden zijn, de kosten, schaden en interessen vergoede.

662. Wanneer het nieuwe voorwerp zonder toedoen van den mensch en door de toevallige vereeniging van onderscheidene stoffen, aan verschillende eigenaars toebehoorende, is voortgebragt, alsdan wordt het nieuwe voorwerp eene tusschen alle de eigenaars gemeene zaak, naar evenredigheid van de waarde der stoffen, welke oorspronkelijk aan ieder hunner hebben toebehoord.

663. Indien het nieuwe voorwerp is voortgebragt door de vereeniging van onderscheidene stoffen, aan verschillende eigenaars toebehoorende, en door de daad van een dier eigenaars, zoo bekomt laatstgemelde daarvan den eigendom onder gehoudenis om aan de anderen de waarde der stoffen te voldoen, met vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn.

664. Wanneer, in de gevallen bij de twee bovenstaande artikelen voorzien, de stoffen gevoegelijk kunnen worden gescheiden, zal een ieder kunnen terug vorderen hetgeen hem toebehoort.

665. Eigendom wordt verkregen door verjaring, nadat men eene zaak heeft bezeten gedurende den tijd welken de wet bepaalt, en overeenkomstig de voorwaarden en onderscheidingen, welke bij den zevenden titel van het vierde boek van dit wetboek zijn vastgesteld.

666. De wijze waarop eigendom door middel van wettelijke erfopvolging of testamentaire erfstelling verkregen wordt, is bij den elfden en twaalfden titel van dit boek behandeld.

667. De levering van roerende zaken, onligchamelijke uitgezonderd, geschiedt door de enkele overgave, welke door den eigenaar of in zijnen naam is verrigt, of door de sleutels van het gebouw, waarin zich die zaken bevinden, over te geven.

De levering wordt niet vereischt, indien de verkrijger de

zaak reeds, uit krachte van eenen anderen titel, in zijne magt heeft.

668. De levering van schuldvorderingen die niet aan toonder luiden, en andere onligchamelijke zaken, geschiedt door middel van eene authentieke of onderhandsche akte, waarbij de regten op die voorwerpen aan een ander worden overgedragen.

Die overdragt heeft ten aanzien van den schuldenaar geen gevolg dan van het oogenblik dat dezelve aan hem is beteekend geworden, of dat hij de overdragt schriftelijk heeft aangenomen of erkend.

Ten opzigte van effecten en schuldvorderingen aan toonder wordt de overgave voor levering gehouden.

669. De levering van inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld geschiedt ingevolge de voorschriften en verordeningen op dat stuk bestaande.

De levering van op naam staande aandeelen in maatschappijen geschiedt overeenkomstig derzelver statuten, en, bij gebreke van bepalingen daaromtrent, op de wijze als bij het Wetboek van Koophandel op dat stuk is voorgeschreven.

670. De bepalingen der twee voorgaande artikelen, maken geen inbreuk op de wetten en gebruiken in zaken van koophandel.

671. De levering of opdragt van onroerende zaken geschiedt door de overschrijving van de akte in de daartoe bestemde openbare registers.

Indien de akte onderwerpen of handelingen inhoudt, welke niet tot de geleverde zaak betrekkelijk zijn, is het voldoende om bij authentiek uittreksel slechts te doen overschrijven al hetgeen die zaak betreft, mits in dat geval de partijen, het zij bij het opmaken van het uittreksel voor den notaris en getuigen, het zij bij eene onderhandsche verklaring, op het uittreksel te stellen, hare toestemming geven dat de overschrijving der akte overeenkomstig dat uittreksel geschiede.

VIERDE TITEL.

VAN DE REGTEN EN VERPLIGTINGEN TUSSCHEN EIGENAARS VAN NABURIGE ERVEN.

672. Er bestaan tusschen de eigenaars van naburige erven regten en verpligtingen, welke voortvloeijen, het zij uit de natuurlijke ligging der erven, het zij uit de bepalingen der wet.

673. Erven die lager liggen zijn, ten behoeve van degene die hooger gelegen zijn, verpligt het water te ontvangen, hetwelk daarvan natuurlijk afloopt, zonder dat zulks door menschen toedoen bevorderd worde.

De eigenaar van het erf dat lager ligt mag geenen dijk of dam opwerpen, waardoor deze uitwatering belet wordt; daar entegen mag de eigenaar van het hooger gelegen erf niets in het werk stellen, waardoor de toestand van hetgene dat lager ligt verzwaard wordt.

674. Die eene waterbron op zijn erf heeft mag daarvan, naar goeddunken, gebruik maken, behoudens het regt hetwelk de eigenaars van lager gelegene erven, het zij door eenigen titel, het zij door verjaring, overeenkomstig artikel 745, mogten verkregen hebben.

675. De eigenaar van de waterbron mag den loop der bron niet veranderen, indien dezelve aan de inwoners van eene stad, een dorp of gehucht, het voor hen noodzakelijke water verschaft.

In dat geval, heeft de eigenaar aanspraak op eene door deskundigen te regelen schadeloosstelling, ten ware het gebruik des waters wettig verkregen of verjaard mogt zijn.

676. Hij wiens eigendom gelegen is aan den oever van een stroomend water, hetwelk niet tot het openbaar domein behoort, mag van dat voorbij loopend water tot bespoeling van zijn erf gebruik maken.

Degene wiens erf door dat water doorsneden wordt, mag daarvan zelfs in de tusschenruimte, welke het water doorloopt, gebruik maken, mits hij, ter plaatse waar zijn erf eindigt, aan het water deszelfs natuurlijken loop wedergeve.

677. Wanneer er tusschen eigenaars, aan welke die wateren eenig nut kunnen verschaffen, geschil ontstaat, moeten de regtbanken, bij de beslissing daarvan, het belang van den landbouw met de onschendbaarheid van het regt van eigendom trachten overeen te brengen, en zich, in allen gevalle, gedragen naar de bijzondere en plaatselijke verordeningen opzigtelijk den loop, de hoogte en het gebruik der wateren.

678. Ieder eigenaar kan zijnen nabuur noodzaken hunne aan elkander grenzende eigendommen af te scheiden.

De afscheiding moet ten gemeenen koste gedaan worden.

679. Ieder eigenaar mag zijn erf afsluiten, behoudens de uitzondering bij artikel 715 gemaakt.

680. De eigenaar die zijn erf heeft afgesloten, verliest het regt van klaauwengang en stoppelweide, naar evenredigheid van den grond, welken hij door de afsluiting aan de gemeene weiding onttrekt.

681. Alle muren dienende tot afscheiding tusschen gebouwen, landerijen, hoven en tuinen, worden gerekend gemeene muren te zijn, ten ware er een titel of teeken, het tegendeel aanduidende, mogt bestaan.

Indien de gebouwen niet even hoog zijn, wordt de scheids-

muur slechts voorondersteld gemeen te zijn, tot de hoogte van het minst verhevene gebouw.

682. Het teeken dat een scheidsmuur niet gemeen is bestaat onder anderen daarin :

1°. Dat het bovenste van den muur aan den eenen kant opstaande en loodregt met deszelfs voetstuk is, en aan den anderen kant schuins afloopt ;

2°. Dat de muur een gebouw of eene terras steunt of schraagt, zonder dat er van den anderen kant een gebouw of ander werk aanwezig zij ;

3°. Dat bij het bouwen van den muur slechts aan de eene zijde, het zij een kap, het zij steenen lijsten en vooruitstekende steenen zijn geplaatst geworden.

In die gevallen wordt de muur gerekend bij uitsluiting toe te behooren aan den eigenaar, aan wiens kant het gebouw, de terras, de lijsten en vooruitstekende steenen of de goot van zoodanige kappen, gevonden worden.

683. De reparatiën en wederopbouwing van den gemeenen scheidsmuur komen ten laste van alle degenen die op den muur regt hebben, en zulks naar evenredigheid van ieders regt.

Niettemin kan elke mede-eigenaar zich bevrijden om tot de kosten van reparatie en wederopbouwing bij te dragen, door zijn regt van mede-eigendom op den weder op te bouwen of te herstellen muur te laten varen, mits de scheidsmuur geen aan hem toebehoorend gebouw schrage of steune, of in de steden en aaneengebouwde voorsteden en dorpen niet tot afscheiding verstrekke van aan elkander grenzende huizen, opene plaatsen en tuinen.

684. Elke mede-eigenaar mag tegen den gemeenen muur aanbouwen, en in denzelven, tot op de helft der dikte, balken ribben, ankers of andere ijzer- of houtwerken doen plaatsen, mits de muur zelf daardoor geene schade lijde.

685. Ieder mede-eigenaar mag den gemeenen scheidsmuur hooger doen optrekken, maar hij moet alleen de kosten van verhooging dragen, mitsgaders de reparatiën tot onderhoud van hetgeen zich boven de hoogte der gemeene scheiding bevindt, en bovendien de vergoeding der schade, die door de zwaarte veroorzaakt wordt, naar evenredigheid van den last, en volgens de waarde.

Indien de gemeene scheidsmuur niet in staat is om de verhooging te dragen, moet degene die den muur wil optrekken denzelven voor zijne kosten geheel op nieuw doen opbouwen, en de meerdere dikte moet van den grond aan zijnen kant afgenomen worden.

686. Ieder mede-eigenaar van eenen gemeenen scheidsmuur mag op het gedeelte hetwelk hem toebehoort eene goot leggen,

en het water doen uitloopen, het zij op zijn erf, het zij op den openbaren weg, indien zulks niet bij de wetten of verordeningen verboden is.

687. De mede-eigenaar des muurs, welke niet tot de verhooging heeft bijgedragen, kan den mede-eigendom dier verhooging verkrijgen, mits betalende de helft van de gemaakte onkosten, mitsgaders de helft der waarde van den grond, indien daarvan tot verbreeding is gebruik gemaakt.

688. Geen muur kan zonder den wil van deszelfs eigenaar worden gemeen gemaakt.

689. Geen der mede-eigenaars mag, zonder toestemming van den anderen, in den gemeenen muur eenige diepte of holte maken, noch tegen denzelven eenig werk aanbrengen of doen steunen.

In de gevallen, bij artikel 684 en 685 voorzien, kan de mede-eigenaar vorderen, dat vooraf door deskundigen de noodige middelen worden beraamd, ten einde het nieuwe werk aan zijne regten geen nadeel toebrenge.

Indien het nieuwe werk aan den eigendom van den nabuur nadeel veroorzaakt heeft, moet hij daarvoor schadeloos worden gesteld; zullende echter de schade, toegebragt aan hetgeen tot verfraaijing van den scheidsmuur heeft verstrekt, bij het opmaken der schadeloosstelling, niet in aanmerking komen.

690. Een ieder kan in de steden en aaneengebouwde voorsteden en dorpen zijnen nabuur noodzaken om bij te dragen tot het maken of het stellen van afsluiting, dienende tot afscheiding van hunne huizen, opene plaatsen en tuinen.

De wijze en de hoogte der afsluiting zullen geregeld worden volgens de bijzondere verordeningen en plaatselijke gebruiken.

691. Elk der naburen mag te zijnen koste in de plaats van eene gemeene heining eenen gemeenen muur zetten, maar geenszins eene heining in plaats van eenen muur.

692. Geen der naburen mag, zonder de toestemming van den anderen, in den gemeenen scheidsmuur eenig venster of andere opening maken, op welke wijze het ook zijn moge. Hij mag dit echter doen in dat gedeelte van den muur, hetwelk hij te zijnen koste optrekt, mits zulks dadelijk bij de optrekking geschiede, op de wijze bij de twee volgende artikelen omschreven.

693 De eigenaar van eenen muur die niet gemeen is, en waartegen het erf van eenen andere onmiddelijk aanligt, mag in dien muur lichten of vensters maken van digte ijzeren traliën voorzien, en met vaststaande ramen.

De traliën zullen, ten hoogste, één palm tusschen ruimte de eene van de andere mogen hebben.

694. Deze vensters of openingen mogen niet lager gemaakt worden dan vijf en twintig palmen boven den vloer of grond der kamer, welke men verlichten wil, indien dezelve met de straat gelijkvloers is, en niet lager dan twintig palmen boven den vloer, voor hoogere verdiepingen.

695. Men mag over het afgesloten of onafgesloten erf van zijne naburen geene regtstreeksche uitzigten hebben, noch vensters waardoor men op eens ander erf ziet, noch balkons of andere dergelijke vooruitspringende werken, ten zij er een afstand van twintig palmen worde gelaten, tusschen den muur waarin men zoodanige werken maakt, en het erf.

696. Ter zijde of in de schuinte mag men op het erf van zijnen nabuur geene uitzigten hebben, ten zij op eenen afstand van vijf palmen.

697. De afstand, waarvan in de twee voorgaande artikelen gesproken is, wordt gerekend van den buitenkant van den muur in welken de opening gemaakt wordt, en indien er balkons of soortgelijke uitstekende werken zijn, van derzelver buitensten rand tot aan de scheidslinie der beide erven.

698. De bepalingen in artikel 681 tot en met artikel 697 vervat, zijn toepasselijk op iedere afsluiting van hout, dienende tot scheiding tusschen gebouwen, opene plaatsen en tuinen.

699. Wanneer het tot reparatie van eenig gebouw noodzakelijk is om op den grond van den nabuur eenig steigerwerk te plaatsen, of daarover te gaan, om bouwstoffen aan te brengen, is de eigenaar van dien grond verpligt zulks te dulden, behoudens schadeloosstelling, indien daartoe gronden zijn.

700. Elk eigenaar is verpligt zijne daken zoodanig in te rigten, dat het regenwater op zijn erf of op den openbaren weg afloope, indien dit laatste niet bij de wetten of bij verordeningen is verboden; hij mag het water niet op den grond van zijnen nabuur doen uitloopen.

701. Niemand vermag water of vuilnis door de goten van eens anders erf te laten loopen, ten ware hij daartoe het regt mogt hebben verkregen.

702. Alle gebouwen [1]), muren, heiningen of andere scheidingen, welke, het zij door ouderdom, het zij uit anderen hoofde, dreigen in te storten, en die het naburige erf in gevaar brengen, of over hetzelve heen hangen, moeten afgebroken, opgebouwd of hersteld worden, op de eerste aanmaning van den eigenaar des naburigen erfs.

---

[1]) In art. 9 der Wet van 29 Maart 1833 (Stbl. no. 11) luidt deze bepaling: Alle gebouwen, schoorsteenen enz. Het woord „schoorsteenen" is in de officieele uitgave weggelaten.

703. Hij, die, in de nabijheid van eenen gemeenen of niet gemeenen muur, eenen put, een riool, of een sekreet laat graven; die aldaar eenen schoorsteen of eene stookplaats, een oven of fornuis wil metselen; er eenen stal of mestbak tegen aan wil bouwen, of tegen dien muur een magazijn of pakhuis van zout, of eene verzamelplaats van bijtende stoffen, wil aanleggen, of daartegen andere schadelijke of gevaarlijke werken wil maken, is verpligt de tusschenruimte te laten of te maken, welke bij de bijzondere verordeningen of gebruiken te dien opzigte is voorgeschreven, of al zoodanige werken aan te leggen als die reglementen en gebruiken voorschrijven, ten einde alle schaden voor de naburige erven te voorkomen.

704. Regenbakken, putten, sekreten, riolen, goten en dergelijke, tusschen naburige erven gemeen, moeten ten koste der eigenaars onderhouden, geruimd of gereinigd worden.

705. De ruiming van gemeene sekreten moet beurtelings, dan over het eene, en dan over het andere erf geschieden.

706. Alle grachten of slooten tusschen twee erven worden vooronderstelt gemeen te zijn, indien er geen titel of teeken van het tegendeel aanwezig is.

707. Het wordt, onder anderen, als een teeken dat de gracht of sloot niet gemeen is, beschouwd, wanneer de kade of opgeworpene aarde alleenlijk aan de eene zijde van de gracht of sloot gevonden wordt.

In dat geval, wordt de gracht of sloot gerekend voor het geheel aan dengenen toe te behooren, aan wiens kant de opgeworpene aarde zich bevindt.

708. De gemeene grachten of slooten moeten op gezamenlijke kosten worden onderhouden.

709. Ieder der aangrenzende eigenaars mag in de gemeene gracht of sloot visschen, varen, zijne beesten drenken, en daaruit tot zijn gebruik water scheppen.

710. Iedere hegge, welke twee erven van elkander scheidt, wordt vooronderstelt gemeen te zijn, ten ware er titel, bezit of teeken van het tegendeel mogt bestaan.

De boomen die zich in de gemeene hegge bevinden zijn gemeen, gelijk de hegge zelve, en ieder der eigenaars heeft het regt om te vorderen dat die boomen omgehakt worden.

711. De eene nabuur kan den anderen noodzaken tot het planten van nieuwe heggen, ten gemeenen koste, indien de vorige, gemeen zijnde geweest, tot aanwijzing der scheidslinie tusschen de beide erven hebben verstrekt.

712. Het wordt, onder anderen, als een teeken dat de hegge niet gemeen is, aangemerkt, wanneer slechts een der erven afgesloten is.

713. Het is niet geoorloofd hoog opschietende boomen of

heggen te planten, dan op den afstand welke bij de tegenwoordig bestaande bijzondere reglementen, of ten gevolge van vaste en erkende gebruiken, bepaald is, en bij ontstentenis van reglementen of gebruiken, op den afstand van twintig palmen van de scheidslinie der beide erven, voor zoo verre de hoogopschietende boomen betreft, en op den afstand van vijf palmen, ten aanzien der heggen.

714. De nabuur heeft het regt om te vorderen dat de boomen en heggen, op eenen korteren afstand geplant, worden uitgeroeid.

Hij op wiens erf de takken der boomen van zijnen nabuur overhangen, kan den laatstgenoemden noodzaken die takken af te snijden.

Indien de wortels der boomen op zijn erf doorschieten, heeft hij het regt om die aldaar zelf weg te hakken; ook de takken mag hij zelfs afsnijden, indien de nabuur op zijne eerste aanmaning geweigerd heeft zulks te doen, en mits hij niet op den eigendom van den nabuur trede.

715. De eigenaar van een stuk lands of erf, hetwelk tusschen andere landen zoodanig ligt ingesloten dat hetzelve geenen toegang heeft tot den gemeenen weg of de gemeene vaart, is bevoegd om van de eigenaars der naastgelegen landen te vorderen, dat zij hem eenen uitweg, ten dienste van zijn land of erf, aanwijzen, onder verpligting eener vergoeding, geëvenredigd aan de schade daardoor te veroorzaken.

716. Deze uitweg moet gemeenlijk genomen worden aan de zijde waar de toegang van dit stuk lands of erf tot den gemeenen weg of de gemeene vaart de kortste is, zoo echter dat altijd bij voorkeur die rigting genomen worde, welke de minste schade veroorzaakt aan het land, waarover die uitweg is verleend.

717. Indien het regt tot schadevergoeding, aan het slot van artikel 715 vermeld, door verjaring is te niet gegaan, blijft niettemin de uitweg voortduren.

718. De verleende uitweg houdt op, van het oogenblik dat dezelve door het ophouden der omstandigheden, bij artikel 715 vermeld, niet meer noodzakelijk is, en men kan zich op geene verjaring beroepen, hoe lang de uitweg ook moge hebben bestaan.

719. Voetpaden, dreven of wegen aan verscheiden geburen gemeen, en welke hun tot eenen uitweg dienen, kunnen niet dan met gemeene toestemming worden verlegd, vernietigd of tot een ander gebruik gebezigd, dan waartoe dezelve zijn bestemd geweest.

720. De regten en verpligtingen ten openbaren of gemeentelijken nutte daargesteld, ten onderwerp hebbende de voet-

en jaagpaden langs bevaarbare of vlotbare rivieren, het maken of het herstellen van wegen, dijken en andere openbare of gemeentelijke werken, zijn bij bijzondere wetten en verordeningen geregeld.

VIJFDE TITEL.

VAN ERFDIENSTBAARHEDEN.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard en de onderscheidene soorten van erfdienstbaarheden.

721. Erfdienstbaarheid is een last waarmede een erf bezwaard is, tot gebruik en ten nutte van een erf, hetwelk aan eenen anderen eigenaar toebehoort.

Dezelve mag, noch ten laste, noch ten behoeve van eenen persoon, daargesteld worden.

722. Alle erfdienstbaarheden bestaan in de verpligting om iets te dulden, of iets niet te doen.

723. Erfdienstbaarheid geeft geenen voorrang aan het eene erf boven het andere

724. De erfdienstbaarheden zijn voortdurende of niet voortdurende.

Voortdurende erfdienstbaarheden zijn de zoodanige welker gebruik voortduurt of kan voortduren, zonder dat daartoe des menschen toedoen noodig zij; van dien aard zijn de waterloopen, het gootregt, het uitzigt en andere dergelijke.

Niet voortdurende erfdienstbaarheden zijn dezulke welke tot derzelver uitoefening 's menschen toedoen noodig hebben, als daar zijn: het regt van overgang, van water te halen, beesten te weiden en andere soortgelijke.

725. De erfdienstbaarheden zijn zigtbaar of onzigtbaar.

Zigtbare erfdienstbaarheden zijn de zoodanige waarvan door uitwendige werken blijkt, gelijk eene deur, een venster, eene waterleiding en soortgelijke.

Onzigtbare zijn dezulke welke geen uitwendig teeken van hun bestaan hebben, gelijk het verbod om op een erf te bouwen, of om niet dan tot op eene bepaalde hoogte te mogen bouwen, het regt om beesten te weiden, en andere waartoe 's menschen toedoen noodig is.

726. Wanneer men eenen muur of een gebouw op nieuw optrekt, blijven de heerschende en lijdende dienstbaarheden ten opzigte van den nieuwen muur of van het nieuwe gebouw,

voortduren, zonder dat dezelve evenwel kunnen verzwaard worden, en mits de wederopbouwing geschiede voordat de verjaring der dienstbaarheden plaats hebbe gehad.

727. Hij die het regt van erfdienstbaarheid van uitzigt of van licht heeft, mag zoo vele vensters of lichten maken als hij goedvindt; maar hij mag, na te hebben gebouwd of van zijn regt gebruik gemaakt, derzelver getal in het vervolg niet vermeerderen.

Door licht wordt alleen het noodige licht, zonder uitzigt, verstaan.

728. Een ieder is bevoegd om zoo hoog te bouwen als hem goeddunkt, mits de verhooging van een gebouw niet ten behoeve van een ander erf verboden zij. In dat geval, heeft de eigenaar van het heerschende erf het regt om alle timmering of verhooging, bij den titel verboden, te beletten of te doen wegnemen.

729. Onder de erfdienstbaarheid van waterloop en drop verstaat men slechts het regt om schoon water, maar niet om vuilnis te doen uitloopen.

730. De dienstbaarheid van gootregt is het regt om water en vuilnis te kunnen doen uitloopen.

731. De eigenaar van een erf die het regt heeft van inbalking of inankering in eens anders muur, is bevoegd om nieuwe balken en ankers in de plaats der vergane te leggen, maar hij mag derzelver getal niet vermeerderen, noch de plaatsing veranderen.

732. Hij die het regt heeft om op het water van een naburig erf te varen, moet bijdragen tot de onkosten welke noodzakelijk zijn om het water steeds vaarbaar te houden, ten ware hij mogt verkiezen van zijn regt af te zien.

733. De erfdienstbaarheid van voetpad is het regt om te voet over eens anders land te mogen gaan;

Die van rijpad of dreef is het regt om daarover te paard te rijden, of beesten te drijven;

Die van weg is het regt om er met een wagen, een rijtuig, enz., over te rijden.

Indien de breedte van het voetpad, van de dreef of van den weg, niet bij den titel is bepaald, wordt die breedte geregeld overeenkomstig de bijzondere verordeningen of plaatselijke gebruiken.

Onder de erfdienstbaarheid van rijpad of dreef is die van voetpad; onder de erfdienstbaarheid van weg, die van rijpad, dreef en voetpad stilzwijgend begrepen.

734. De erfdienstbaarheid van waterleiding is het regt om water uit of over eenig naburig erf naar het zijne heen te leiden.

735. Hij aan wien eene erfdienstbaarheid verschuldigd is, heeft het regt om al zoodanige werken te maken, welke tot het gebruik en behoud dier erfdienstbaarheid noodzakelijk zijn. Die werken komen te zijnen koste, en niet ten koste van den eigenaar van het dienstbaar erf.

736. In geval de eigenaar van het dienstbaar erf bij den titel belast is om te zijnen koste de tot gebruik en behoud der erfdienstbaarheid noodzakelijke werken te maken, kan hij zich ten allen tijde van dien last bevrijden, door aan den eigenaar van het goed, aan hetwelk de erfdienstbaarheid verschuldigd is, zoodanig gedeelte van het dienstbaar erf af te staan, als tot het genot der erfdienstbaarheid noodzakelijk is.

737. Indien het heerschende erf mogt worden verdeeld, blijft de erfdienstbaarheid voor ieder gedeelte verschuldigd, zonder dat evenwel de toestand van het dienstbaar erf moge verzwaard worden.

Indien het alzoo een regt van o v e r g a n g geldt, zijn alle de mede-eigenaars van het verdeelde erf verpligt dat regt langs denzelfden weg als vóór de verdeeling uit te oefenen.

738. Hij die een regt van erfdienstbaarheid heeft, mag daarvan slechts gebruik maken volgens zijnen titel, en, bij gebreke van titel, volgens de verordeningen of plaatselijke gebruiken, en in allen gevalle op de minst bezwarende wijze.

Hij mag, noch op het dienstbare, noch op het heerschende erf, eenige verandering maken, waardoor de toestand van het eerstgemelde zoude verzwaard worden.

739. De eigenaar van het dienstbare erf mag niets verrigten hetgeen strekken mogt om het gebruik der erfdienstbaarheid te verminderen, of hetzelve ongemakkelijker te maken.

Hij mag noch de gesteldheid der plaats veranderen, noch de uitoefening der erfdienstbaarheid verleggen naar eene plaats, verschillende van die waarop de erfdienstbaarheid oorspronkelijk gevestigd is, ten ware de verandering mogt kunnen geschieden zonder den eigenaar van de heerschende erfdienstbaarheid te benadeelen.

740. Die een regt van erfdienstbaarheid heeft wordt geacht al datgene te hebben hetgeen noodzakelijk is om daarvan, op de minst bezwarende wijze voor den eigenaar van het dienstbare erf, gebruik te maken. Alzoo omvat het regt om uit eens anders bron water te halen noodzakelijk het regt van toegang tot de bron over het dienstbare erf.

741. Indien het dienstbare erf verdeeld wordt, blijft ieder gedeelte met de erfdienstbaarheid bezwaard, voor zoo veel tot derzelver uitoefening noodzakelijk is.

TWEEDE AFDEELING.

Op hoedanige wijze erfdienstbaarheden worden daargesteld.

742. Erfdienstbaarheden worden daargesteld of door eenen titel, of door verjaring.

743. De titel van aankomst van eene erfdienstbaarheid moet in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven.

744. De voortdurende en zigtbare erfdienstbaarheden kunnen, zoo wel door verjaring, als door titel, verkregen worden.

745. Voor den eigenaar van een lager gelegen erf, die van de bron van een hooger liggend erf gebruik maakt, begint de verjaring niet te loopen dan van het oogenblik waarop hij zoodanige uiterlijke werken heeft gemaakt en voleind, welke tot bevordering van den val, of van den loop des waters op zijnen eigendom, bestemd zijn.

746. De voortdurende en te gelijker tijd onzigtbare erfdienstbaarheden, zoo als ook de niet voortdurende, het zij dezelve zigtbaar of onzigtbaar zijn, kunnen slechts bij eenen titel worden daargesteld. Het genot, zelfs sedert onheugelijke jaren, is niet voldoende om dezelve te verkrijgen.

747. Wanneer het bewezen is dat tegenwoordig van elkander gescheiden erven voorheen aan denzelfden eigenaar hebben toebehoord, en dat deze dezelve in zoodanig eenen toestand gesteld heeft, waaruit eene voortdurende en zigtbare erfdienstbaarheid zoude zijn ontstaan, geldt deze bestemming in plaats van eenen titel van erfdienstbaarheid.

748. Indien de eigenaar van twee erven tusschen welke, vóór de verkrijging daarvan, een zigtbaar teeken van erfdienstbaarheid bestond, over één dezer erven beschikt, zonder dat de overeenkomst eenige bepaling omtrent deze erfdienstbaarheid behelze, zal dezelve, het zij heerschende, het zij lijdende, ten behoeve of ten laste van het vervreemde erf blijven bestaan.

749. Een der mede-eigenaars van een erf kan, door zijn toedoen alleen, buiten weten der andere, het regt van erfdienstbaarheid voor hunne gezamenlijke bezittingen verkrijgen.

DERDE AFDEELING.

Op hoedanige wijze erfdienstbaarheden te niet gaan.

750. Erfdienstbaarheden gaan te niet, wanneer de zaken zich in zoodanigen staat bevinden dat men van dezelve geen gebruik meer kan maken.

751. Indien het dienstbare of het heerschende erf niet geheel

en al te niet gegaan of vernield is, blijft de erfdienstbaarheid voortduren, naar mate de gesteldheid der erven zulks toelaat.

752. Erfdienstbaarheden, welke te niet zijn gegaan uit hoofde der oorzaak in artikel 750 vermeld, herleven, indien de zaken in zoodanigen staat hersteld zijn, dat men daarvan gebruik kan maken, ten ware er een voldoende tijd verloopen zij, waardoor, volgens artikel 754, de verjaring zoude plaats hebben.

753. Alle erfdienstbaarheden gaan te niet, wanneer het heerschende en het dienstbare erf in dezelfde hand vereenigd zijn; behoudens de bepaling van artikel 748.

754. Erfdienstbaarheid gaat ook te niet, wanneer daarvan in dertig achtereenvolgende jaren geen gebruik is gemaakt.

Deze dertig jaren beginnen niet te loopen dan van den dag waarop men eene blijkbare en met de erfdienstbaarheid strijdige daad heeft verrigt.

755. Indien niettemin het heerschende erf in zoodanig eenen toestand is gesteld geweest, waardoor de uitoefening der erfdienstbaarheid onmogelijk is geworden, heeft de verjaring plaats door het enkele verloop van dertig jaren, te rekenen van het oogenblik waarop het erf in dier voege heeft kunnen hersteld zijn, dat de uitoefening der erfdienstbaarheid daardoor wederom zoude zijn mogelijk geworden.

756. De wijze waarop men van eene erfdienstbaarheid kan gebruik maken, verjaart even als de erfdienstbaarheid zelve, en op gelijke manier.

757. Indien het heerschende erf aan verscheiden eigenaars onverdeeld toebehoort, belet het genot van één dier eigenaars de verjaring ten opzigte van alle de overige.

ZESDE TITEL.

VAN HET REGT VAN OPSTAL.

758. Het regt van opstal is een zakelijk regt om gebouwen, werken of beplantingen op eens anders grond te hebben.

759. Hij, die het regt van opstal heeft, kan hetzelve vervreemden en met hypotheek belasten.

Hij kan de goederen, aan het regt van opstal onderworpen, met erfdienstbaarheden bezwaren, doch alleen voor het tijdvak gedurende hetwelk hij het genot van dat regt bezit.

760. De titel van aankomst van het regt van opstal moet in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven.

761. Zoo lang het regt van opstal duurt, kan de grondeigenaar dengenen die dat regt heeft niet beletten de gebouwen en andere werken te sloopen, of de beplantingen te rooijen.

en een en ander weg te nemen, mits laatstgemelde den prijs daarvan, tijdens het verkrijgen van het regt van opstal, hebbe voldaan, of wel de gebouwen, werken en beplantingen door hem zelven gesteld of gemaakt zijn, en voorbehoudens dat de grond zal moeten worden hersteld in den staat waarin dezelve zich vóór het opbouwen of beplanten bevond.

762. Bij het eindigen van het regt van opstal treedt de grondeigenaar in den eigendom van de gebouwen, werken en beplantingen, onder gehoudenis om de waarde daarvan op dien tijd te betalen aan dengenen die het regt van opstal had, welke laatste regt van terughouding zal hebben, tot dat die betaling zal voldaan zijn.

763. Indien het regt van opstal gevestigd is op eenen grond waarop zich reeds gebouwen, werken en beplantingen bevonden, welker waarde door den verkrijger van dat regt niet voldaan is, zal de grondeigenaar, bij het eindigen van het regt van opstal, alle die voorwerpen terugnemen, zonder daarvoor tot eenige schadeloosstelling gehouden te zijn.

764. De verordeningen van dezen titel zullen alleen van kracht zijn, voor zoo verre daarvan door de overeenkomsten der partijen niet is afgeweken.

765. Het regt van opstal gaat, onder anderen, verloren:

1°. Door vermenging;

2°. Door het te niet gaan van den grond;

3°. Door de verjaring van dertig jaren;

4°. Na verloop van den tijd, welke bij de vestiging van het regt bedongen of bepaald is.

766. Indien geene bijzondere bedingen of bepalingen omtrent het eindigen van het regt van opstal gemaakt zijn, zal de eigenaar van den grond hetzelve kunnen doen ophouden, doch niet vroeger dan na verloop van dertig jaren, mits ten minste een jaar te voren aan dengenen, die het regt van opstal heeft, bij behoorlijk exploit aanzegging doende.

ZEVENDE TITEL.

VAN HET ERFPACHTSREGT.

767. Erfpachtsregt is een zakelijk regt om het vol genot te hebben van een aan een ander toebehoorend onroerend goed, onder gehoudenis om aan laatstgemelden, als eene erkentenis van deszelfs eigendom, eene jaarlijksche pacht te voldoen, het zij in geld, het zij in voortbrengselen of vruchten.

De titel van aankomst van het erfpachtsregt moet in de openbare daartoe bestemde registers worden overgeschreven.

768. De erfpachter oefent alle de regten uit, welke aan

den eigendom van het erf verknocht zijn, doch hij vermag niets te verrigten, waardoor de waarde van den grond zoude worden verminderd.

Hij mag alzoo, onder anderen, geene af- of uitgravingen doen van steen, steenkolen, turf, klei of andere soortgelijke tot het erf behoorende grondspeciën, ten ware de ontginning reeds mogt zijn aangevangen, toen zijn regt is geboren.

769. De boomen welke gedurende het erfpachtsregt sterven, of door een toeval worden omgeworpen, komen ten voordeele van den erfpachter, mits hij andere in derzelver plaats stelle.

Hij heeft insgelijks de vrije beschikking over alle beplantingen, door hem zelven aangelegd.

770. De grondeigenaar is tot geenerlei reparatie gehouden.

Daarentegen is de erfpachter verpligt het in erfpacht uitgegeven goed te onderhouden, en daaraan de gewone reparatiën te doen

Hij mag door het stellen van gebouwen, of door het ontginnen of beplanten van gronden, het erf verbeteren.

771. Hij is bevoegd om zijn regt te vervreemden, met hypotheek te belasten, en den grond, in erfpacht uitgegeven, met erfdienstbaarheden te bezwaren, voor het tijdvak van zijn genot.

772. Bij het eindigen van zijn regt, kan hij wegnemen alle zoodanige door hem gestelde gebouwen of gemaakte beplantingen, waartoe hij, uit kracht der overeenkomst, niet gehouden was; doch hij is verpligt de schade te vergoeden welke door dat wegnemen aan den grond mogt veroorzaakt zijn.

Niettemin heeft de grondeigenaar regt van terughouding op die voorwerpen, tot dat de erfpachter hem het verschuldigde volledig voldaan heeft.

773. De erfpachter is onbevoegd om van den grondeigenaar te vorderen dat hij de waarde betale van de gebouwen, werken, betimmeringen en beplantingen, hoegenaamd, welke eerstgemelde heeft gemaakt, en die zich bij het eindigen der erfpacht op den grond bevinden.

774. Hij draagt alle belastingen, welke op het erf zijn gelegd, het zij gewone, het zij buitengewone, het zij jaarlijksche, het zij dezulke die slechts eenmaal moeten worden betaald.

775. De verpligting om de erfpacht te voldoen is onsplitsbaar, blijvende ieder gedeelte van den in erfpacht uitgegeven grond voor de geheele pacht aansprakelijk.

776. De erfpachter kan geenerlei vrijstelling van betaling der pacht vorderen, noch uit hoofde van vermindering, noch van het geheel ophouden des genots.

Zoo niettemin de erfpachter gedurende vijf achtereenvolgende jaren van het geheel genot is beroofd geweest, zal hem kwijtschelding verschuldigd zijn voor den tijd van zijn gemis.

777. Ter zake van elken overgang van het erfpachtsregt of van verdeeling eener gemeenschap, is geene buitengewone uitkeering daarvoor verschuldigd.

778. Bij het eindigen van het erfpachtsregt, heeft de eigenaar tegen den erfpachter eene personele regtsvordering tot vergoeding der kosten, schaden en interessen, veroorzaakt door nalatigheid en gebrek van onderhoud van het erf, en voor de regten die de erfpachter door zijne schuld mogt hebben laten verjaren.

779. Wanneer het erfpachtsregt door het verloop des tijds is geëindigd, wordt hetzelve niet stilzwijgend vernieuwd, doch kan hetzelve bij voortduring blijven bestaan tot wederopzegging toe.

780. De erfpachter kan van zijn recht worden vervallen verklaard, ter zake van merkelijke aan het goed toegebragte schade, of van het grovelijk misbruiken daarvan; onverminderd de regtsvordering tot vergoeding van kosten, schaden en interessen.

De vervallenverklaring kan ook worden uitgesproken ter zake van wanbetaling der erfpacht, gedurende vijf op elkander volgende jaren, en nadat de erfpachter vruchteloos tot de betaling bij behoorlijk exploit zal zijn aangemaand, ten minste zes weken vóór het aanvangen der regtsvordering.

781. De erfpachter zal de vervallenverklaring, uit hoofde van aan het goed toegebragte schade of misbruik van genot, kunnen verhinderen, wanneer hij de zaken in haren vorigen staat herstelt, en voor het vervolg voldoende zekerheid geeft.

782. Alle de bij dezen titel vastgestelde verordeningen zullen alleen plaats grijpen, voor zoo verre daarvan door de overeenkomsten der partijen niet is afgeweken.

783. Erfpachtsregt gaat op dezelfde wijze te niet, als bij artikel 765 en 766 opzigtelijk het regt van opstal is bepaald.

ACHTSTE TITEL.

VAN GRONDRENTEN EN TIENDEN.

784. Door grondrenten wordt verstaan eene schuldpligtigheid, het zij in geld, het zij in voortbrengselen of vruchten, welke de eigenaar van een stuk onroerend goed daarop vestigt, of bij de vervreemding of vermaking van hetzelve, te zijnen voordeele, of ten voordeele van eenen derde, voorbehoudt.

De titel van aankomst zal in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven.

785. Indien eene grondrente op een stuk goed is gevestigd, heeft de vorige eigenaar, aan wien de rente verschuldigd is,

geen regt om dat goed, uit hoofde van wanbetaling der rente, terug te vorderen.

786. De schuldpligtigheid der grondrente rust bij uitsluiting op het goed zelf, en blijft, ingeval van deeling, ieder deel voor de geheele rente verbonden, zonder dat, in eenig geval, de persoon van den bezitter in zijne overige goederen daarvoor aansprakelijk zij.

De bovenstaande bepaling is niet toepasselijk op de schuldpligtigheid van een zeker evenredig aandeel der vruchten, waarvan in de volgende artikelen gehandeld wordt.

787. De schuldpligtigheid van tienden, of van eenige andere evenredige hoeveelheid van vruchten, moet, over elke inzameling van vruchten, aan de schuldpligtigheid onderworpen, voldaan worden.

788. Indien bij de vestiging, of bij het voorbehoud van tienden, geen uitdrukkelijk beding wordt gemaakt, het zij ten aanzien der soorten van vruchten daaraan onderworpen, het zij ten aanzien van derzelver evenredige hoeveelheid, wordt daardoor verstaan een tiende gedeelte van zoodanige vruchten, welke, volgens het gebruik der plaats, aan tiendpligtigheid onderworpen zijn; of zoodanige uitkeering in geld als, volgens dat gebruik, wegens sommige vruchten, in plaats van tienden in natura, voldaan wordt.

789. Er is niets verschuldigd indien het land braak of onbebouwd is blijven liggen, of gebezigd is tot het kweeken van vruchten welke niet aan de schuldpligtigheid onderworpen zijn.

790. Insgelijks is niets verschuldigd van de graanvruchten die onrijp zijn afgesneden.

791. De schuldpligtigen van welke in artikel 787 en volgende gesproken wordt, zijn gehouden om, ten tijde van het inzamelen der vruchten, dezelve aan hoopen of schoven van dezelfde grootte, in rijen te stellen.

De hoopen of schoven moeten onuitgezocht worden geplaatst, naar mate de vruchten worden ingezameld.

792. Zij zijn verpligt de hoopen of schoven gedurende vier en twintig uren op hunne akkers te laten staan, na vooraf den tiendheffer, volgens plaatselijk gebruik, te hebben doen verwittigen.

793. Gedurende dien tijd, kan dengene, aan wien de uitkeering verschuldigd is, de hoopen of schoven aanwijzen welke hem toekomen; hij zal de telling mogen beginnen waar hij verkiest, maar wijders moeten volgen de orde waarin de hoopen of schoven gesteld zijn.

794. Indien degene, aan wien de uitkeering verschuldigd is, in gebreke blijft die aanwijzing te doen, zal de schuld

pligtige het vermogen hebben om aan denzelven zijn aandeel aan te wijzen, en de hoopen of schoven ter beschikking van den daartoe geregtigde moeten laten.

795. De schuldpligtige die de vruchten heeft weggevoerd zonder aan zijne verpligting te hebben voldaan, zal de dubbele waarde moeten betalen van de uitkeering waartoe hij verpligt was.

796. Indien de schuldpligtigheid op jongen van beesten of bijen-zwermen gevestigd is, zal de schuldpligtige aan den geregtigde zijn aandeel kunnen uitleveren, of hem de waarde daarvan in geld voldoen, berekend naar den hoogsten prijs, gedurende den tijd van zes weken nadat de uitkeering kan worden gevorderd.

De schuldpligtigheid waarover dit artikel handelt, wordt nimmer onder de algemeene benaming van tienden begrepen, maar moet uitdrukkelijk zijn gevestigd of voorbehouden.

De tienden worden gekweten zoo als die uit de hand vallen, zonder dat de tiendheffer de beste kiezen, of de tiendpligtige de slechtste geven mag.

797. De verschenen en niet voldane schuldpligtigheden, waarover bij artikel 787 en volgende gesproken wordt, verjaren door het tijdsverloop van één jaar, te rekenen van den dag waarop de uitkeering kon gevorderd worden.

Die van de overige grondrenten verjaren door een tijdsverloop van vijf jaren.

798. De grondrenten, mitsgaders de tienden en andere schuldpligtigheden, in eene zekere evenredige hoeveelheid van vruchten bestaande, kunnen altijd worden afgekocht, al ware het tegendeel uitdrukkelijk bedongen.

Het is echter geoorloofd de voorwaarden van den afkoop te bepalen, en zelfs te bedingen dat de rente niet kan worden afgekocht dan na een bepaald tijdsverloop, mits den tijd van dertig jaren niet te boven gaande.

799. Indien de afkoopprijs van grondrenten, tienden of andere evenredige schuldpligtigheden niet bepaald is bij de vestiging, noch daaromtrent bij den afkoop tusschen partijen wordt overeengekomen, zal dezelve geregeld worden op de navolgende wijze:

Bij eene grondrente in geld, kan de schuldpligtige volstaan met de oplegging van het twintigvoudig bedrag derzelve.

Indien de schuldpligtigheid niet in geld, maar in andere voorwerpen, verschuldigd is, bestaat de afkoopprijs evenzeer uit het twintigvoud van de jaarlijksche opbrengst, en wordt de waarde daarvan gerekend volgens de landelijke marktprijzen der laatstverloopene tien jaren, door elkander gerekend, en bij gebreke van dezelve, bepaald bij deskundigen, door partijen of door den regter te benoemen.

Bij tienden en andere evenredige jaarlijksche uitkeeringen, strekt de zuivere opbrengst der vijftien laatste jaren, door elkander, tot maatstaf der hoeveelheid van de jaarlijksche opbrengst, na voorafgaanden aftrek der twee voordeeligste en der twee nadeeligste jaren. De verpachtingen der vijftien laatste jaren, onder aftrek als hier-boven, leveren het bewijs op van die opbrengst, en alleen bij gebreke van zoodanige verpachtingen worden de gewone en hier-boven gemelde regelen bij de waardering gevolgd.

800. Indien het goed, gedurende de laatste vijftien jaren, geene zoodanige vruchten heeft opgebragt die aan tienden en andere evenredige en jaarlijksche uitkeeringen onderworpen zijn, zal het beloop van den afkoop, door den regter, na verhoor van deskundigen, worden geregeld.

801. Het regt van grondrenten en van alle andere schuldpligtigheden, waarvan in dezen titel wordt gehandeld, gaat verloren:

1°. Door vermenging, wanneer de renten of schuldpligtigheid en de eigendom van den grond in dezelfde hand komen;
2°. Door onderlinge overeenkomst;
3°. Door afkoop, op de wijze hier-boven omschreven;
4°. Door verjaring, wanneer hij, aan wien de grondrente of schuldpligtigheid verschuldigd was, dertig jaren heeft laten verloopen, zonder van zijn regt gebruik te maken;
5°. Door het te niet gaan van den grond.

Echter gaat door overstrooming, vergraving of uitveening het regt niet verloren, wanneer de grond daarna door de natuur of door den arbeid weder droog wordt.

(1) **802.** De bepalingen, in dezen titel voorkomende, zijn alleen toepasselijk op grondrenten, tienden en andere schuldpligtigheden, welke na de invoering van dit Wetboek zullen worden gevestigd of voorbehouden. Zij strekken dus geenszins om zoodanige tienden, of andere schuldpligtigheden, als bij vorige wetten zijn afgeschaft, te doen herleven, noch ook om de bestaande te regelen, te wijzigen of te vernietigen.

---

(1) De afkoopbaarstelling van alle vóór de invoering van het B. W. gevestigde tienden enz. is geregeld bij de wet van 12 April 1872, Stbl. No. 25.

NEGENDE TITEL.

VAN HET VRUCHTGEBRUIK.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard des vruchtgebruiks en de wijze om hetzelve te verkrijgen.

803. Vruchtgebruik is een zakelijk regt om van eens anders goed de vruchten te trekken, als of men zelf eigenaar daarvan was, mits zorgende dat de zaak zelve in stand blijve.

804. Indien echter onder het vruchtgebruik verbruikbare zaken zijn begrepen, kan de vruchtgebruiker volstaan met, bij het eindigen van het vruchtgebruik, eene gelijke hoeveelheid, hoedanigheid en waarde terug te geven, of den prijs te betalen op welken de zaken bij den aanvang des vruchtgebruiks mogten geschat zijn, of volgens de waarde van dat tijdstip mogten geschat worden.

805. Vruchtgebruik kan gevestigd worden ten behoeve van een of meerdere bepaalde personen, ten einde daarvan het genot te hebben, het zij gezamenlijk, het zij bij opvolging.

In geval van genot bij opvolging, zal het vruchtgebruik alleen genoten worden door de personen welke in leven zijn op het oogenblik dat het regt van den eersten vruchtgebruiker zijnen aanvang neemt.

806. Vruchtgebruik wordt verkregen door de wet, of door den wil des eigenaars.

807. De titel van vruchtgebruik van een onroerend goed moet in de openbare daartoe bestemde registers worden overgeschreven.

Wanneer het een roerend goed geldt, wordt door de levering het zakelijk regt geboren.

TWEEDE AFDEELING.

Van de regten van den vruchtgebruiker.

808. De vruchtgebruiker heeft het regt om alle soorten van vruchten te genieten, die van het goed, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, kunnen voortkomen, om het even of de voortbrengselen bestaan in natuurlijke vruchten, in vruchten van nijverheid, of in burgerlijke vruchten.

809. De natuurlijke vruchten en de vruchten van nijverheid, die bij den aanvang van het vruchtgebruik nog aan boomen of wortels vast zijn, behooren aan den vruchtgebruiker.

Degene die zich in denzelfden staat bevinden op het oogenblik dat het vruchtgebruik eindigt, behooren aan den eigenaar, zonder vergoeding, van de eene of andere zijde, der kosten van bearbeiding en bezaaijing, maar onverminderd dat gedeelte der vruchten, hetwelk aan eenen deelhebbenden pachter, het zij bij het begin, het zij bij het eindigen des vruchtsgebruiks, mogt toekomen.

810. De burgerlijke vruchten worden gerekend van dag tot dag verkregen te worden, en behooren aan den vruchtgebruiker, naar mate zijn vruchtgebruik duurt, welk ook het tijdstip moge wezen waarop dezelve betaalbaar zijn gesteld.

811. Het vruchtgebruik van eene lijfrente geeft ook aan den vruchtgebruiker, gedurende het vruchtgebruik, het regt om de loopende renten te ontvangen.

Indien de voldoening der lijfrente bij vooruitbetaling moet plaats hebben, is de vruchtgebruiker geregtigd tot den geheelen termijn, welke gedurende het vruchtgebruik heeft moeten voldaan worden.

Die het vruchtgebruik eener lijfrente heeft zal nimmer tot eenige teruggave verpligt zijn.

812. Indien het vruchtgebruik zaken bevat die zonder dadelijk te niet te gaan, echter langzamerhand door het gebruik verminderen, zoo als kleederen, linnen, huisraad en andere soortgelijke, heeft de vruchtgebruiker het regt om zich daarvan te bedienen tot het gebruik, waartoe die zaken bestemd zijn, zonder evenwel verpligt te zijn om, bij het eindigen des vruchtgebruiks, die zaken in eenen anderen staat terug te geven, dan in dien waarin zij zich alsdan bevinden, voor zoo verre zij niet door de kwade trouw of schuld van den vruchtgebruiker mogten zijn slechter geworden.

813. Indien het vruchtgebruik kaphout bevat, zal de vruchtgebruiker daarvan het genot hebben, mits in acht nemende de orde en hoeveelheid van het kappen, overeenkomstig het doorgaand gebruik der eigenaars, zonder dat de vruchtgebruiker of zijne erfgenamen eenige schadeloosstelling kunnen vorderen, ter zake dat de gewoonlijke kapping, het zij van kaphout, rijshout, of hoogstammige boomen, gedurende het vruchtgebruik, door hem mogt nagelaten zijn.

814. De vruchtgebruiker, mits in acht nemende de vaste tijdstippen, en de gewoonten der vorige eigenaars, heeft ook het genot van die partijen hout van opgaande boomen, welke regelmatig gehakt worden, het zij dit hakken geschiede op gezette tijden over eene zekere uitgestrektheid lands, het zij hetzelve besta in eene zekere hoeveelheid boomen, zonder onderscheid over de geheele uitgestrektheid van het land genomen.

815. In alle andere gevallen, vermag de vruchtgebruiker zich geene opgaande boomen toe te eigenen.

Niettemin kan hij de door toeval uit den grond gerukte of afgebrokene boomen gebruiken tot het doen der reparatiën, tot welke hij gehouden is.

Hij kan zelfs, te dien einde, indien het noodig is, boomen doen omhakken, mits hij van de noodzakelijkheid der reparatiën, ten overstaan van den eigenaar, doe blijken.

816. De vruchtgebruiker kan uit de bosschen staken nemen voor de wijngaarden, en hetgeen noodig is om de vruchtboomen te stutten en de tuinen te onderhouden en te beteelen.

Hij heeft geen regt om boomen tot brandhout te kappen, maar hij heeft het genot van hetgeen jaarlijks, of op andere gezette tijden, van de boomen afkomt; alles echter met inachtneming van het gebruik der plaats, of van de gewoonte des eigenaars.

817. De boomen, welke uit eene kweekerij, zonder die te beschadigen, kunnen getrokken worden, behooren insgelijks tot het vruchtgebruik, mits de vruchtgebruiker zich omtrent de weder-aanvulling gedrage naar het plaatselijk gebruik en de gewoonte der eigenaars.

818. Doode vruchtboomen, gelijk ook die bij toeval zijn uit den grond gerukt of afgebroken, behooren aan den vruchtgebruiker, mits hij andere in derzelver plaats stelle.

819. De vruchtgebruiker kan in persoon het regt van zijn vruchtgebruik uitoefenen, of het goed verhuren, of verpachten, of zelfs het vruchtgenot verkoopen, bezwaren, of om niet afstaan. Hij moet zich echter, het zij bij eigen genot, het zij in geval van verhuring, verpachting of afstand, ten aanzien van dat genot, gedragen naar het plaatselijk gebruik en de gewoonte der eigenaars, zonder de bestemming van het goed ten nadeele des eigenaars te veranderen.

Ten aanzien van den tijd der verhuring of verpachting, moet hij zich, volgens den verschillenden aard en de bestemming der zaken, mede gedragen naar de plaatselijke gebruiken en de gewoonte der eigenaars.

Bij gebreke van zoodanige gebruiken of gewoonte, mogen huizen voor geen langeren tijd dan voor vier, en landerijen dan voor zeven jaren worden verhuurd.

820. Alle verhuringen of verpachtingen van in vruchtgebruik bezeten onroerende goederen, aangegaan meer dan twee jaren vóór het ingaan van de huur of de pacht, zullen ten verzoeke van den eigenaar kunnen worden vernietigd, indien het regt van den vruchtgebruiker binnen dien tijd ophoudt.

821. De vruchtgebruiker heeft het genot van de vermeerdering, welke aan het goed, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, door aanspoeling is aangekomen.

Hij heeft, even als of hij zelf eigenaar was, het genot van de erfdienstbaarheden, en, in het algemeen, van alle andere regten, waarvan de eigenaar het genot kan hebben. Hij heeft alzoo het genot der jagt en visscherij.

822. Hij heeft, op dezelfde wijze als de eigenaars, ook het genot van de mijnen, steen- of kolengroeven en veenderijen, die bij den aanvang van het vruchtgebruik reeds ontgonnen waren.

823. De vruchtgebruiker heeft geen regt, hoe ook genaamd, op mijnen, steen- of kolengroeven en veenderijen, die nog niet ontgonnen zijn; en vermag derhalve geen steenkolen, turf of andere delfstoffen uit te graven, wanneer de ontginning of verveening nog niet begonnen is, ten zij het tegendeel uit zijnen titel blijke.

824. De vruchtgebruiker heeft geen regt op den schat, die, gedurende het vruchtgebruik, op het erf waarvan hij het genot heeft, door een ander mogt gevonden worden.

Indien hij zelf den schat vindt, vermag hij zijn deel daarvan te vorderen, overeenkomstig artikel 642.

825. De eigenaar is gehouden den vruchtgebruiker het vruchtgebruik te laten genieten, zonder hem daarin eenige belemmering toe te brengen.

826. De vruchtgebruiker kan bij het eindigen van het vruchtgebruik geene schadeloosstelling vorderen, wegens verbeteringen die hij mogt beweren gemaakt te hebben, al ware het dat de waarde van het goed daardoor mogt zijn vermeerderd.

Desniettegenstaande kunnen die verbeteringen in aanmerking worden genomen, bij de waardeering der schaden welke aan het goed mogten zijn aangebragt.

827. De spiegels, schilderijen en andere sieraden, welke de vruchtgebruiker heeft aangebragt, kunnen door hem of zijne erfgenamen worden terug genomen, mits de plaatsen in haren vorigen staat worden hersteld.

828. De vruchtgebruiker mag alle zakelijke regtsvorderingen uitoefenen, welke de wet aan den eigenaar toekent.

DERDE AFDEELING.

Van de verpligtingen des vruchtgebruikers.

829. De vruchtgebruiker neemt de zaken over in den staat waarin zij zich bij den aanvang des vruchtgebruiks bevinden.

Hij moet dezelve bij het einde des vruchtgebruiks terug geven in den staat waarin zij zich op dat tijdstip bevinden, behoudens de bepalingen van artikel 826 en 827, en de schadeloosstellingen, welke aan den eigenaar, wegens aangebragte schade, verschuldigd zijn.

830. De vruchtgebruiker moet te zijnen koste, en in tegenwoordigheid van den eigenaar, of deze ten minste behoorlijk opgeroepen zijnde, eene beschrijving der roerende en eenen staat der onroerende goederen, welke aan het vruchtgebruik onderworpen zijn, laten opmaken.

Niemand kan van deze verpligting, bij de akte waarbij het vruchtgebruik wordt daargesteld, worden ontheven.

De beschrijving en staat kunnen onderhands worden opgemaakt, indien de eigenaar tegenwoordig is.

831. De vruchtgebruiker moet persoonlijke of zakelijke, geregtelijk goedgekeurde, zekerheid stellen, dat hij van de zaak, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, als een goed huisvader zal gebruik maken, zonder dezelve te verslimmeren, of te verwaarloozen, mitsgaders dat de goederen zullen worden terug gegeven, of derzelver waarde, indien het goederen geldt waarvan bij artikel 804 wordt gehandeld.

832. De vruchtgebruiker kan, bij de akte waarbij het vruchtgebruik wordt daargesteld, van de verpligting om zekerheid te stellen worden ontheven.

Ouders die het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen hunner kinderen, zoo als ook diegenen, welke hun goed onder voorbehoud van vruchtgebruik hebben verkocht of ten geschenke gegeven, zijn daartoe niet gehouden.

Hetzelfde geldt ook omtrent den vruchtgebruiker van zaken, die onder het beheer van andere personen gesteld zijn, behoudens, voor zoo veel deze aangaat, de bepaling van artikel 836.

833. Zoo lang de vruchtgebruiker geene zekerheid stelt, heeft de eigenaar het regt om het aan vruchtgebruik onderworpen goed zelf te besturen, mits van zijne zijde zekerheid stellende. Bij gebreke van dit laatste, zullen de onroerende goederen verhuurd, verpacht, of onder het beheer van eenen derde gesteld worden; de geldsommen, onder het vruchtgebruik begrepen, zullen worden belegd, en de eetwaren en andere zaken, waarvan men geen gebruik kan maken, zonder die te verteren, worden verkocht, ten einde de prijs, welke zij opbrengen, insgelijks belegd worde.

De renten dezer geldsommen, mitsgaders de huur- en pachtpenningen, behooren aan den vruchtgebruiker.

834. Indien het vruchtgebruik, voor het geheel of gedeeltelijk, in roerende goederen bestaat, welke door het gebruik verminderen, verliest de vruchtgebruiker, bij gebreke van het stellen van zekerheid, het genot dier goederen niet, mits hij onder eede verklare dat hij geene zekerheid heeft kunnen vinden, en belove dat hij de goederen, bij het einde des vruchtgebruiks, zal terug leveren.

Niettemin mag de eigenaar vorderen dat aan den vruchtge-

bruiker slechts dat gedeelte der roerende goederen worde overgelaten, hetwelk voor deszelfs gebruik noodzakelijk is, en dat het overschot worde verkocht en de prijs daarvan belegd, gelijk in het voorgaande artikel gezegd is.

835. Door de vertraging in het stellen van zekerheid wordt de vruchtgebruiker niet verstoken van de vruchten waarop hij aanspraak kan maken, als welke hem verschuldigd zijn van het oogenblik waarop het vruchtgebruik zijnen aanvang heeft genomen.

836. Zij, die benoemd zijn om de aan vruchtgebruik onderworpen goederen te besturen, zijn gehouden, alvorens hun bewind te aanvaarden, persoonlijke of zakelijke geregtelijk goedgekeurde, zekerheid te stellen.

837. De bewindvoerders zijn verpligt ieder jaar aan den vruchtgebruiker rekening en verantwoording te doen, mitsgaders het slot van rekening uit te keeren.

Bij het eindigen van hun beheer moeten zij zoo wel aan den eigenaar, als aan den vruchtgebruiker, rekening en verantwoording afleggen.

De eigenaar die, naar aanleiding van het eerste lid van artikel 833, het bestuur der goederen heeft, is gehouden, op dezelfde wijze, aan den vruchtgebruiker rekening en verantwoording af te leggen.

838. De bewindvoerders kunnen worden afgezet om dezelfde redenen als de voogden; mitsgaders, uit hoofde van nalatigheid in de voldoening der verpligting, aan hen bij het eerste lid van het vorige artikel opgelegd.

839. Indien, om welke redenen ook, het bewind ophoudt, treedt de vruchtgebruiker in alle zijne regten terug.

840. De vruchtgebruiker is alleen verpligt de reparatiën tot onderhoud te doen.

De grove reparatiën blijven ten laste van den eigenaar, ten ware dezelve veroorzaakt mogten zijn door verzuim van gewoon onderhoud, sedert den aanvang van het vruchtgebruik; in welk geval, de vruchtgebruiker ook daartoe gehouden is.

841. Als grove reparatiën worden aangemerkt:

Die van zware muren en gewelven;

De herstelling van balken en geheele daken;

De geheele herstelling van dijken, van winterkaden, gemetselde waterwerken, mitsgaders die van steun en scheidsmuren.

Alle andere reparatiën worden als gewoon onderhoud gerekend.

842. Noch de eigenaar, noch de vruchtgebruiker, is gehouden te doen opbouwen hetgeen door ouderdom ingestort, of door toeval vernield is.

843. De vruchtgebruiker is gehouden, gedurende zijn genot, voor zijne rekening te nemen alle jaarlijksche en gewone lasten van het erf, gelijk grondrenten, belastingen en andere, die gewoonlijk als lasten der vruchten worden beschouwd.

844. Wat de buitengewone lasten betreft, waarmede het goed, gedurende het vruchtgebruik, mogt worden bezwaard, is de eigenaar verpligt dezelve te betalen, doch de vruchtgebruiker is gehouden hem de interessen daarvan, gedurende het vruchtgebruik, te vergoeden.

Indien de vruchtgebruiker die lasten voorgeschoten heeft, vermag hij dezelve, bij het eindigen van het vruchtgebruik, terug te eischen, doch zonder eenige interessen.

845. Die een algemeen vruchtgebruik of een vruchtgebruik onder algemeeneh titel heeft, moet met en benevens den eigenaar de schulden betalen, op de wijze als volgt:

Men begroot de waarde van het goed, hetwelk aan het vruchtgebruik is onderworpen; men bepaalt vervolgens, naar evenredigheid van die waarde, hetgeen tot de betaling der schulden door het goed moet worden opgebragt.

Indien de vruchtgebruiker de som welke van het goed moet worden opgebragt wil voorschieten, moet de hoofdsom, bij het eindigen des vruchtgebruiks, zonder eenige renten, aan hem worden terug gegeven.

Zoo de vruchtgebruiker dit voorschot niet wil doen, heeft de eigenaar de keus, of om deze som te betalen; in welk geval, de vruchtgebruiker de interessen daarvan, gedurende het vruchtgebruik, aan hem schuldig wordt; of om een gedeelte der goederen, aan het vruchtgebruik onderworpen, tot het beloop der som die opgebragt moet worden, te doen bezwaren of verkoopen.

846. Hij, die onder eenen bijzonderen titel een vruchtgebruik heeft, is niet gehouden de schulden te voldoen, waarvoor het aan vruchtgebruik onderworpen erf verhypothekeerd is.

Indien hij dezelve betaalt om de gedwongene onteigening van het erf te voorkomen; heeft hij zijn verhaal op den eigenaar.

847. Eene lijfrente, of jaarwedde tot onderhoud, welke door eenen erflater is gemaakt, moet door dengenen aan wien het geheele vruchtgebruik is gemaakt, voor het geheel worden voldaan, en door hem, aan wien slechts een gedeelte van het vruchtgebruik is nagelaten, naar evenredigheid van zijn genot, zonder dat door een van beiden eenige terugvordering mag worden gedaan.

848. De vruchtgebruiker is alleen gehouden tot de kosten van regtsgedingen welke zijn vruchtgebruik betreffen, en tot alle overige veroordeelingen, waartoe die gedingen kunnen aanleiding geven.

Indien het geschil te gelijker tijd den eigenaar en den vruchtgebruiker aangaat, en zij beiden in het geding betrokken zijn, zullen zij tot de kosten bijdragen, in evenredigheid hunner wederzijdsche belangen, door den regter te bepalen.

849. Indien, gedurende het vruchtgebruik een derde persoon zich eenige onwettige aanmatiging op het erf veroorlooft, of anderzins de regten van den eigenaar tracht te verkorten, is de vruchtgebruiker gehouden daarvan aan den eigenaar kennis te geven; bij gebreke hiervan, is hij verantwoordelijk voor alle schaden, welke daardoor voor den laatstgenoemden zouden mogen ontstaan, op dezelfde wijze als hij zoude moeten vergoeden het nadeel, door hem of door degenen, voor wie hij moet instaan, toegebragt.

850. Indien de goederen onder beheer van derden gebragt zijn, zijn de bewindvoerders, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, gehouden voor de regten des eigenaars en voor die van den vruchtgebruiker te waken.

Zij kunnen, voor den eigenaar of voor den vruchtgebruiker, noch eischende, noch verwerende, in regten optreden, zonder daartoe door dengenen dien de zaak aangaat gemagtigd te zijn.

851. Indien eene kudde beesten, waarvan het vruchtgebruik is gegeven, door toeval of door ziekte, en buiten de schuld des vruchtgebruikers, geheel verloren gaat, is deze alleenlijk verpligt aan den eigenaar verantwoording te doen van de huiden, of van derzelver waarde.

Indien de kudde niet geheel is verloren gegaan, is de vruchtgebruiker gehouden het getal der gestorven beesten uit de jongen aan te vullen.

852. Indien het vruchtgebruik niet op eene geheele kudde, maar op een of meer beesten is gelegd, en een of meer derzelve, buiten de schuld des vruchtgebruikers, zijn komen te sterven, is deze niet verpligt dezelve aan te vullen, of de waarde daarvan uit te keeren, maar hij moet alleen de huiden of de waarde daarvan teruggeven.

853 De vruchtgebruiker van een schip is verpligt om hetzelve, in geval eener buitenlandsche reis, te laten verzekeren. Bij gebreke hiervan, is hij verantwoordelijk voor alle schade, welke daardoor voor den eigenaar zoude mogen bestaan.

VIERDE AFDEELING.

Hoe het vruchtgebruik eindigt.

854. Vruchtgebruik eindigt:

1°. Door den dood van den vruchtgebruiker;

2°. Wanneer de tijd tot welken, of de voorwaarden waaronder dezelve is toegestaan, verloopen of vervuld zijn;

3°. Door vermenging, wanneer de bloote eigendom en het vruchtgebruik zijn gekomen in dezelfde hand;
4°. Door afstand van den vruchtgebruiker, ten behoeve van den eigenaar;
5°. Door verjaring, wanneer de vruchtgebruiker gedurende dertig jaren van zijn regt geen gebruik heeft gemaakt;
6°. Door den geheelen ondergang der zaak, waarop het vruchtgebruik is gevestigd.

855. Vruchtgebruik ten voordeele van verscheiden personen gezamenlijk gegeven, houdt eerst op door den dood van den laatsten.

Vruchtgebruik ten voordeele van een zedelijk ligchaam houdt op door ontbinding van hetzelve.

856. Het vruchtgebruik, hetwelk gegeven is tot dat een derde persoon eenen zekeren ouderdom zal bereikt hebben, blijft tot dat tijdstip voortduren, al ware het dat deze persoon vóór den vastgestelden ouderdom mogt overleden zijn; behoudens hetgeen, bij den vijftienden titel van het eerste boek van dit Wetboek, aangaande het wettelijk genot van de ouders bepaald is.

857. Geen vruchtgebruik kan aan een zedelijk ligchaam langer dan voor dertig jaren worden toegestaan.

858. Indien slechts een gedeelte der aan vruchtgebruik onderworpene zaak is te niet gedaan, blijft het vruchtgebruik voor hetgeen overig is bestaan.

Overstrooming van den grond doet het vruchtgebruik geenszins te niet gaan, voor zoo verre de vruchtgebruiker, naar den aard der zaak, in staat is zijn regt uit te oefenen.

Het vruchtgebruik herleeft in zijn geheel, nadat de grond door de natuur of door den arbeid weder zal zijn droog geworden; behoudens de bepaling van artikel 649.

859. Indien het vruchtgebruik alleen op een gebouw gevestigd is, en dit gebouw door brand of een ander toeval vernield, of door ouderdom is ingestort, heeft de vruchtgebruiker geen regt van genot, noch op den grond, noch op de bouwstoffen.

Indien het vruchtgebruik gevestigd is op een stuk goed, waarvan het gebouw een gedeelte uitmaakt, blijft de vruchtgebruiker in het genot van den grond, en mag zich van de bouwstoffen bedienen, het zij om hetgeen vernield is weder op te bouwen, het zij om andere gebouwen te herstellen, welke een gedeelte van het goed uitmaken.

860. Het vruchtgebruik van een vaartuig gaat te niet, wanneer dit zich buiten staat bevindt om hersteld te worden.

De vruchtgebruiker heeft geen regt op het wrak of de overblijfselen.

861. Het vruchtgebruik van eene rente, inschuld of verbintenis, houdt niet op door de aflossing der hoofdsom.

De vruchtgebruiker heeft het regt om de wederbeleggin daarvan te zijnen voordeele te vorderen.

862. Het vruchtgebruik kan ook eindigen door het misbruik hetwelk de vruchtgebruiker van zijn genot maakt, hetzij door het goed te beschadigen, het zij door hetzelve, bij gebreke van genoegzame herstelling en onderhoud, te laten vervallen.

863. De regter kan, in die gevallen, en naar gelang der omstandigheden, het zij de geheele vernietiging van het vruchtgebruik uitspreken, het zij de goederen onder het beheer van eenen derde stellen, of wel dezelve aan den eigenaar doen overgeven, met last om jaarlijks aan den vruchtgebruiker eene bepaalde som te betalen, tot op het oogenblik toe, waarop het vruchtgebruik zoude hebben moeten ophouden.

Indien evenwel de vruchtgebruiker of deszelfs schuldeischers aanbieden om het gepleegde misbruik dadelijk te herstellen, en voor het vervolg voldoende zekerheid te geven, zal de regter den vruchtgebruiker in het genot van zijne regten kunnen handhaven,

864. Het te niet gaan van het vruchtgebruik doet de huurcontracten, volgens artikel 819 aangegaan niet ophouden.

TIENDE TITEL.

VAN HET GEBRUIK EN DE BEWONING.

865. Het regt van gebruik en dat van bewoning zijn zakelijke regten, welke verkregen worden en te niet gaan op dezelfde wijze als het vruchtgebruik.

866. De verpligting aan den vruchtgebruiker opgelegd om zekerheid te stellen, staat en beschrijving te maken, als een goed huisvader te genieten en de zaak terug te geven, is ook op hem die het regt van gebruik of bewoning heeft toepasselijk.

867. Het regt van gebruik en dat van bewoning worden geregeld naar den titel, waarbij dezelve zijn daargesteld; indien bij den titel geene bepalingen omtrent de uitgestrektheid dier regten gemaakt zijn, worden dezelve overeenkomstig de volgende artikelen geregeld.

868. Hij, die het regt van gebruik op een erf heeft, vermag daarvan slechts zoo vele vruchten te trekken, als hij voor zich en zijn huisgezin noodig heeft.

869. Zaken welke door het gebruik verloren gaan, kunnen geen onderwerp uitmaken van het regt van gebruik, doch

indien dat regt op soortgelijke zaken is toegestaan, wordt hetzelve als vruchtgebruik beschouwd.

870. De gebruiker mag zijn regt aan geen ander afstaan of verhuren.

871. Ten aanzien van beesten, heeft de gebruiker het regt daarmede zijn werk te doen, en de melk, voor zoo verre de behoefte van hem en zijn huisgezin vordert, alsmede de mest, te gebruiken, doch hij heeft geenszins het genot van de wol of de jongen der beesten.

872. Het regt van gebruik, op een erf gevestigd, bevat noch de jagt, noch de visscherij, maar de gebruiker heeft het genot der erfdienstbaarheden.

873. Ten opzigte van een huis, bestaat er geen onderscheid tusschen het regt van gebruik en dat van bewoning.

Hij die het regt van bewoning in een huis heeft, mag daarin met zijn huisgezin wonen, zelfs indien hij op het tijdstip, waarop hem dat regt werd toegestaan, mogt zijn ongehuwd geweest.

Dat regt bepaalt zich tot hetgeen noodzakelijk is ter bewoning van den gebruiker en van deszelfs huisgezin.

874. Het regt van bewoning mag niet worden afgestaan, noch verhuurd.

875. Indien de gebruiker alle de vruchten van het erf geniet, of het geheele huis bewoont, is hij even als een vruchtgebruiker verpligt de kosten van bebouwing en de herstellingen tot onderhoud, mitsgaders de belastingen en andere lasten, te dragen.

Indien hij slechts een gedeelte der vruchten geniet, of een deel van het huis bewoont, moet hij tot die kosten en lasten bijdragen, naar evenredigheid van zijn genot.

876. Het gebruik van bosschen en beplantingen, aan eenen bijzonderen persoon toegestaan, geeft aan den gebruiker alleen het regt om zich van het doode hout te bedienen, en om van het hakhout te nemen hetgeen voor hem en zijn huisgezin noodig is.

ELFDE TITEL.

VAN ERFOPVOLGING BIJ VERSTERF.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene Bepalingen.

877. Erfopvolging heeft alleen door den dood plaats.

878. Indien verscheiden personen, van welke de een tot des

anderen erfenis geroepen is, door een en hetzelfde ongeval, of op denzelfden dag, omkomen, zonder dat men weten kunne wie het eerst overleden zij, worden zij vermoed op hetzelfde oogenblik gestorven te zijn, en er heeft geen overgang van erfenis van den eenen ten behoeve van den anderen plaats.

879. Tot de erfenis worden door de wet geroepen:

1°. De wettige en de natuurlijke bloedverwanten, volgens de hierna vastgestelde regelen;

2°. Bij gebreke van deze, de langstlevende echtgenoot.

Bij gebreke van bloedverwanten en van eenen overblijvenden echtgenoot, vervallen de goederen aan den staat, onder den last om de schulden te voldoen, voor zoo ver de waarde dier goederen toereikende is.

880. De erfgenamen treden van regtswege in het bezit der goederen, regten en regtsvorderingen van den overledene.

Indien er geschil ontstaat wie erfgenaam, en alzoo tot dat bezit bevoegd is, kan de regter bevelen dat de goederen onder geregtelijke bewaring zullen worden gesteld.

De staat moet zich door den regter doen in het bezit stellen, en is, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interessen, gehouden de nalatenschap te laten verzegelen, en eene boedelbeschrijving te doen opmaken, in den vorm, voor de aanvaarding van nalatenschappen onder het voorregt van boedelbeschrijving vastgesteld.

881. De erfgenaam heeft eene regtsvordering tot verkrijging der erfenis tegen alle degenen die, het zij onder dien titel of zonder titel, in het bezit zijn van de geheele nalatenschap, of van een gedeelte daarvan, mitsgaders tegen degenen, die met arglist hebben opgehouden te bezitten.

Hij kan deze regtsvordering instellen voor het geheel, indien hij alleen erfgenaam is, en voor zijn aandeel, zoo er meerdere erfgenamen zijn.

Die regtsvordering strekt tot afgifte van al hetgeen zich, onder welken titel ook, in de nalatenschap bevindt, met de vruchten, inkomsten en schadeloosstelling, volgens de regelen welke in den derden titel van dit boek ten aanzien van de opvordering van eigendom zijn voorgeschreven.

882. Die regtsvordering verjaart door een tijdsverloop van dertig jaren, te rekenen van den dag waarop de erfenis is opengevallen.

883. Ten einde als erfgenamen te kunnen optreden, moet men bestaan op het oogenblik dat de erfenis is opengevallen, met inachtneming van den regel, bij artikel 3 van dit Wetboek vastgesteld.

884. Bij de Wet v. d. 7 April 1869, (Sb. No. 56) is dit art. afgeschaft en voorts bepaald:

Indien eene nalatenschap, waartoe zoowel goederen in Nederland als buiten 's lands behooren, gedeeld wordt tusschen vreemdelingen en Nederlanders, nemen de laatstgenoemden eene waarde vooruit, evenredig naar de mate van hun erfdeel met de waarde der goederen, van welker eigendomsverkrijging zij door buitenlandsche wetten of gewoonten zijn uitgesloten.

De waarde wordt vooruit genomen op de goederen der nalatenschap ten aanzien waarvan de uitsluiting niet bestaat.

885. Als onwaardig om erfgenamen te zijn, worden beschouwd en als zoodanig van de erfenis uitgesloten:

1°. Hij, die veroordeeld is, ter zake dat hij den overledene heeft omgebragt of getracht om te brengen;

2°. Hij, die bij regterlijke uitspraak overtuigd is tegen den erflater lasterlijk te hebben ingebragt eene beschuldiging van een misdrijf waartegen eene vrijheidsstraf met een maximum van ten minste vier jaren is bedreigd;

3°. Hij, die den overledene door geweld of feitelijkheid belet heeft zijnen uitersten wil te maken of te herroepen;

4°. Hij, die den uitersten wil van den overledene heeft verduisterd, vernietigd of vervalscht.

886. De erfgenaam, die uit hoofde van onwaardigheid van de erfenis is uitgesloten, is gehouden tot de teruggave van alle vruchten en inkomsten, waarvan hij sedert het openvallen der erfenis genot heeft gehad.

887. Kinderen van eenen onwaardig verklaarden persoon, uit eigen hoofde tot de erfenis komende, zijn niet uitgesloten door de schuld van hunne ouders; doch deze zijn in geen geval bevoegd om van de goederen dier nalatenschap het vruchtgenot te vorderen, hetwelk de wet aan ouders op de goederen van hunne kinderen toekent.

888. Plaatsvervulling geeft aan den vertegenwoordigenden persoon het regt om te treden in de plaats, in den graad en in de regten van dengenen die vertegenwoordigd wordt.

889. Plaatsvervulling heeft in de regte nedergaande wettige linie in het oneindige plaats.

Dezelve wordt in alle gevallen toegelaten, het zij de kinderen van den overledene te zamen tot de erfenis komen met de nakomelingen van een vooroverleden kind, het zij, alle de kinderen van den overledene vóór hem gestorven zijnde, de nakomelingen dier vooroverledene kinderen zich onderling in gelijke of ongelijke graden bestaan.

890. Er bestaat geene plaatsvervulling ten opzigte van naastbestaanden in de opgaande linie. De naaste in ieder der beide liniën sluit ten allen tijde dengenen uit, die in eenen verderen graad is.

891. In de zijdlinie wordt de plaatsvervulling toegelaten ten

voordeele van kinderen en nakomelingen van des overledenens broeders en zusters, het zij die gezamenlijk met hunne ooms of moeijen tot de nalatenschap komen, het zij dat, na het vooroverlijden der broeders en zusters van den overledene, de erfenis overga tot derzelver nakomelingen, aan elkander in gelijke of in ongelijke graden bestaande.

892. Plaatsvervulling wordt ook toegelaten in iedere erfopvolging van zijdmagen, wanneer, nevens dengenen die den erflater het naast in den bloede bestaat, er nog kinderen of afkomelingen aanwezig zijn van vooroverleden broeders of zusters van eerstgemelden; in welk geval, deze bij plaatsvervulling met hunne ooms of moeijen, oudooms of oudmoeijen, tot de erfenis geregtigd zijn.

893. In alle de gevallen, waarin plaatsvervulling wordt toegelaten, heeft de verdeeling bij staken plaats; indien dezelfde staak verscheidene takken heeft voortgebragt, geschiedt de onderverdeeling in iederen tak wederom bij staken, en onder de personen in denzelfden tak geschiedt de verdeeling bij hoofden.

894. Niemand kan voor eenen levenden persoon bij plaatsvervulling optreden.

895. Een kind ontleent niet van zijne ouders het regt om hen te vertegenwoordigen, en men kan zelfs dengenen vertegenwoordigen wiens boedel men niet heeft willen aanvaarden.

896. De wet slaat geen acht, noch op den aard, noch op den oorsprong der goederen, om de erfopvolging in dezelve te regelen.

897. Alle erfenissen welke, hetzij geheellijk, het zij voor een gedeelte, aan bloedverwanten in de opgaande of zijdlinie te beurt vallen, worden in twee gelijke deelen gekloofd, waarvan het eene aan de nabestaanden in de vaderlijke, en het andere aan die in de moederlijke linie, te beurt valt, behoudens de bepalingen in artikel 901, 902 en 906, voorkomende.

De erfenis kan nimmer uit de eene linie tot de andere overgaan, dan wanneer er in één der beide liniën, noch bloedverwant in de opgaande linie, noch zijdmaag gevonden wordt.

898. Deze eerste verdeeling tusschen de vaderlijke en de moederlijke liniën daargesteld zijnde, heeft er geene verdere kloving tusschen de onderscheidene takken plaats; maar de helft, aan iedere linie te beurt gevallen, behoort aan den erfgenaam, of de erfgenamen, welke den overledene het naast in graad bestaan, behoudens het geval van plaatsvervulling.

TWEEDE AFDEELING.

Van de erfopvolging in de wettige nederdalende, opgaande en zijdlinie.

899. De kinderen of hunne afstammelingen erven van hunne ouders, grootouders, of verdere bloedverwanten in de opgaande linie, zonder onderscheid van kunne of eerstgeboorte, en zelfs wanneer zij uit verschillende huwelijken verwekt zijn.

Zij erven voor gelijke deelen bij hoofden, wanneer zij allen in den eersten graad zijn en uit eigen hoofde geroepen worden; zij erven bij staken, wanneer zij allen, of een gedeelte hunner, bij plaatsvervulling opkomen.

900. Indien de overledene noch nakomelingen, noch broeders of zusters achtergelaten heeft, wordt de nalatenschap in twee gelijke deelen tusschen de bloedverwanten in de vaderlijke, en die in de moederlijke opgaande linie verdeeld, behoudens de bepaling van artikel 906.

De naaste in graad in de opgaande linie bekomt de helft aan zijne linie behoorende, met uitsluiting van alle anderen.

Bloedverwanten in de opgaande linie, van denzelfden graad, erven bij hoofde.

901. Wanneer de vader en de moeder van eenen persoon, welke zonder nakomelingen overleden is, hem overleven, bekomt ieder hunner een derde gedeelte der nalatenschap, indien de verstorvene slechts éénen broeder, of ééne zuster heeft achtergelaten, welke het overige derde gedeelte bekomt.

De vader en de moeder erven ieder voor een vierde gedeelte, indien de overledene meerdere broeders of zusters heeft achtergelaten, en in dat geval, vallen aan deze laatstgemelde de twee overige vierde gedeelten te beurt.

902. Wanneer de vader of de moeder van iemand, zonder nakomelingen overleden, vóór hem gestorven is, zal de langstlevende de helft der nalatenschap bekomen, indien de overledene slechts éénen broeder of ééne zuster achterlaat; één derde, indien hij er twee achtergelaten heeft; en één vierde gedeelte, indien er meerdere broeders of zusters achtergebleven zijn. De overige deelen vallen aan de broeders en zusters te beurt.

903. Indien vader en moeder van eenen persoon, welke zonder nakomelingschap gestorven is, vooroverleden zijn, worden de broeders en zusters tot de geheele erfenis geroepen, met uitsluiting der bloedverwanten in de opgaande linie, en der overige zijdmagen.

904. De verdeeling van al hetgeen, volgens de bepalingen, der hier bovenstaande artikelen, aan de broeders en de zusters

toekomt, geschiedt onder hen in gelijke deelen, indien zij allen, van hetzelfde bed zijn; doch indien zij uit verschillende huwelijken zijn voortgesproten, wordt hetgeen zij erven in twee gelijke deelen tusschen de vaderlijke en de moederlijke linien des overledenen verdeeld; de volle broeders en zusters bekomen hun deel in beide de liniën, en die van halven bedde slechts in de linie tot welke zij behooren. Indien er niet dan halve broeders of zusters, van éénen kant slechts, zijn achtergebleven, bekomen zij de geheele nalatenschap, met uitsluiting van alle andere bloedverwanten in de andere linie.

905. Bij gebreke van broeders en zusters, en tevens van nabestaanden in eene der beide opgaande liniën, komt de nalatenschap voor de eene helft aan de in leven zijnde bloedverwanten in de opgaande linie, en voor de wederhelft aan de zijdmagen in de andere linie, met uitzondering van het geval bij het volgende artikel vermeld.

Bij gebreke van broeders en zusters en van nabestaanden in de beide opgaande liniën, worden in iedere zijdlinie de naaste bloedverwanten, ieder voor de helft, tot de erfenis geroepen.

Indien er in dezelfde zijdlinie bloedverwanten van denzelfden graad gevonden worden, deelen zij onder elkander bij hoofden, behoudens de bepaling van arikel 892.

906. De langstlevende vader of moeder erft alleen de geheele nalatenschap van zijn kind, hetwelk zonder afkomelingen en zonder broeders of zusters na te laten, overleden is.

907. Onder de benaming van broeders en zusters, in deze afdeeling voorkomende, worden steeds de wettige afstammelingen van ieder hunner begrepen.

908. Bloedverwanten welke den overledene verder dan in den twaalfden graad bestaan erven niet.

Indien in de eene linie geene bloedverwanten van den graad, waarin men erven kan, gevonden worden, bekomen de bloedverwanten in de andere linie de geheele erfenis.

DERDE AFDEELING.

Van erfopvolging wanneer er natuurlijke kinderen aanwezig zijn.

909. Indien de overledene wettelijk erkende natuurlijke kinderen heeft achtergelaten, wordt de nalatenschap gebeurd op de wijze als bij de drie volgende artikelen bepaald is.

910. Indien de overledene wettige afstammelingen heeft achtergelaten, erven de natuurlijke kinderen een derde van het aandeel, hetwelk zij zouden gehad hebben, indien zij wettig waren geweest; zij erven de helft der nalatenschap, indien de

overledene geene afstammelingen, maar wel bloedverwanten in de opgaande linie, of broeders en zusters of derzelver afstammelingen heeft achtergelaten; en drie vierden, indien er slechts nabestaanden in eenen verderen graad zijn overgebleven.

Indien de wettige erfgenamen den overledene in ongelijke graden bestaan, bepaalt de naaste in de eene linie, zelfs ten aanzien dergenen welke zich in de andere linie bevinden, de hoegrootheid van het aandeel, hetwelk aan het natuurlijk kind verschuldigd is.

911. In alle de gevallen, bij het vorige artikel voorzien, wordt het overschot der nalatenschap, op de wijze als bij de tweede afdeeling van dezen titel bepaald is, onder de wettelijke erfgenamen verdeeld.

912. Indien de overledene geenen bloedverwant in den graad, waarin men erven mag, achtergelaten heeft, bekomen de natuurlijke kinderen de geheele nalatenschap.

913. In geval een natuurlijk kind vooroverleden is, zijn deszelfs wettige kinderen en afstammelingen bevoegd de bij artikel 910 en 912 aan hen toegekende voordeelen te vorderen.

914. De hier-bovenstaande bepalingen zijn niet op in overspel of in bloedschande verwekte kinderen toepasselijk.

De wet verleent hun alleenlijk het noodige levensonderhoud.

915. Dat onderhoud wordt geregeld overeenkomstig de gegoedheid des vaders of der moeder, en naar het getal en de hoedanigheid der wettelijke erfgenamen.

916. Indien de vader of de moeder, bij hun leven, aan een in overspel of bloedschande verwekt kind het noodige levensonderhoud heeft verzekerd, kan dat kind geene verdere aanspraak hoegenaamd op de nalatenschap van deszelfs vader of moeder maken.

917. De nalatenschap van een natuurlijk kind, zonder nakomelingschap overleden, vervalt aan den vader of aan de moeder, die hetzelve erkend heeft, of aan ieder hunner voor de helft, indien het door beide is erkend geweest.

918. In geval van vooroverlijden der ouders van een natuurlijk kind, hetwelk geene nakomelingschap heeft nagelaten, keeren de goederen, welke hetzelve uit de nalatenschap der ouders verkregen heeft, indien die goederen nog in natura in den boedel aanwezig zijn, tot de wettige afstammelingen van zijnen vader of zijne moeder terug; hetzelfde geldt ten aanzien van actiën tot terugvordering, indien er zoodanige bestaan, en van den koopprijs der goederen, zoo dezelve vervreemd zijn, en die koopprijs nog verschuldigd is.

Alle de overige goederen gaan over tot de natuurlijke broeders of zusters, of tot hunne wettige nakomelingen.

919. De wet kent aan een natuurlijk kind geen regt hoe-

genaamd toe op de goederen der bloedverwanten van zijne ouders, behalve in het geval bij het volgende artikel vermeld.

920. Indien een dier bloedverwanten kwam te overlijden, zonder nabestaanden in den erfelijken graad, noch langstlevenden echtgenoot achter te laten, is het natuurlijk erkend kind geregtigd om de nalatenschap te vorderen, met uitsluiting van den staat.

En indien het natuurlijk kind sterft, zonder afstammelingen, noch ouders, noch natuurlijke broeders of zusters of nakomelingen van deze, noch langstlevenden echtgenoot achter te laten, behoort deszelfs nalatenschap insgelijks, en met uitsluiting van den staat, aan de naaste bloedverwanten van zijnen vader of van zijne moeder, welke hem erkend heeft; en indien hij door beide erkend is, behoort de eene helft zijner nalatenschap aan de naaste bloedverwanten van vaders kant, en de wederhelft aan die van moeders zijde.

De verdeeling in beide liniën geschiedt volgens de regelen, omtrent gewone erfopvolging voorgeschreven.

TWAALFDE TITEL.

VAN UITERSTE WILLEN.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

921. De goederen welke iemand bij zijn overlijden nalaat, behooren aan zijne wettelijke erfgenamen, voor zoo verre hij daarover niet bij uitersten wil wettiglijk mogt hebben beschikt.

922. Een testament of uiterste wil is eene akte, houdende de verklaring van hetgeen iemand wil dat na zijnen dood zal geschieden, en welke akte door hem kan worden herroepen.

923. Uiterste wilsbeschikkingen ten aanzien van goederen zijn, of algemeen, of onder eenen algemeenen titel, of onder eenen bijzonderen titel.

Elke dezer beschikkingen, het zij dezelve gedaan zij onder de benaming van erfstelling, het zij onder de benaming van legaat, of onder elke andere benaming, zal kracht hebben, volgens de regelen bij dezen titel voorgeschreven.

924. Eene uiterste wilsbeschikking ten voordeele van de naaste bloedverwanten, of het naaste bloed van den erflater, zonder verdere aanduiding, wordt geacht te zijn gemaakt ten voordeele van zijne door de wet geroepen erfgenamen.

925. De uiterste wilsbeschikking ten voordeele van de armen, zonder andere aanduiding, wordt geacht gemaakt te zijn ten behoeve van alle de noodlijdenden, zonder onderscheid van godsdienst, welke in de plaats, alwaar de erfenis is opengevallen, door armen-inrigtingen bedeeld worden.

926. De erfstellingen over de hand, of fidei-commissaire substitutiën zijn verboden.

Dienvolgens is, zelfs ten aanzien van den benoemden erfgenaam of legataris, nietig en van onwaarde elke beschikking, waarbij dezelve belast wordt de erfenis of het legaat te bewaren, en aan eenen derde, voor het geheel, of voor een gedeelte, uit te keeren.

927. Van de bij het vorige artikel verboden erfstellingen over de hand zijn uitgezonderd die welke bij de zevende en achtste afdeelingen van dezen titel zijn toegelaten.

928. De bepaling waarbij een derde, of, bij diens voorooverlijden, alle deszelfs wettige kinderen, reeds geboren of die nog zullen worden geboren, zijn geroepen tot het geheel of tot een gedeelte van hetgeen de erfgenaam of legataris, bij zijn overlijden, van de erfenis of van het legaat onvervreemd of onverteerd zal overlaten, is geene verbodene erfstelling over de hand.

Door zoodanige erfstelling of legaat mag de erflater zijne erfgenamen, aan welke een wettelijk erfdeel toekomt, niet benadeelen.

929. De beschikking, waardoor een derde tot eene erfenis of een legaat geroepen wordt, in het geval dat de geroepen erfgenaam of legataris dezelve niet geniet, is van waarde.

930. Hetzelfde heeft plaats omtrent een uiterste wilsbeschikking, waarbij het vruchtgebruik aan den eenen, en de bloote eigendom aan den anderen gegeven wordt.

931. De bepaling waarbij de nalatenschap of het legaat, of wel een gedeelte van dezelve, onvervreemdbaar is verklaard, wordt voor niet geschreven gehouden.

932. Indien de bewoordingen eener uiterste wilsbeschikking duidelijk zijn, mag men daarvan door uitlegging niet afwijken.

933. Indien daarentegen de bewoordingen eener uiterste wilsbeschikking voor onderscheidene opvattingen vatbaar zijn, moet men veeleer nagaan welke de bedoeling des erflaters geweest zij, dan zich, tegen die bedoeling, aan den letterlijken zin der woorden houden.

934. In zoodanig geval, moeten ook de bewoordingen worden opgevat in den zin die met den aard der beschikking en derzelver onderwerp het meest overeenkomt, en bij voorkeur in dier voege dat de beschikking eenige uitwerking of gevolg hebbe.

935. In alle uiterste wilsbeschikkingen worden de voorwaarden, die onverstaanbaar of onmogelijk zijn, of die met de wetten en goede zeden strijden, voor niet geschreven gehouden.

936. De voorwaarde wordt gehouden voor vervuld, wanneer hij, die bij de niet-vervulling daarvan belang mogt hebben, de vervulling heeft belet.

937. De vermelding van een valsche beweegreden wordt voor niet geschreven gehouden, ten zij uit den uitersten wil blijken mogt dat de erflater de beschikking niet zoude hebben gemaakt, indien hij van de valschheid der beweegreden kennis had gedragen.

938. De vermelding van eene, het zij ware, het zij valsche, beweegreden, die echter met de wetten of de goede zeden strijdt, maakt de erfstelling of het legaat nietig.

939. Indien een ondeelbare last aan verscheidene erfgenamen of legatarissen is opgelegd geworden, en een of meerder hunner van de erfenis of het legaat afzien, of wel onbekwaam zijn om het gemaakte te beuren, zal hij die zich voor het geheel van den last wil kwijten, het hem nagelaten gedeelte kunnen vorderen, en zijn verhaal hebben op de nalatenschap, voor hetgeen hij voor de andere mogt hebben betaald.

940. Uiterste willen, gemaakt ten gevolge van dwang, bedrog of arglist, zijn nietig.

941. Indien door een en hetzelfde ongeval, of op denzelfden dag, mogten omkomen de erflater en de erfgenaam of de legataris, of degene, die bij eene geoorloofde ondererfstelling in plaats van dezen laatsten zoude zijn opgetreden, zonder dat men weten kunne, wie van de alzoo omgekomene het eerst overleden zij, worden zij vermoed op hetzelfde oogenblik gestorven te zijn, en er heeft geen overgang van regten ten gevolge van den uitersten wil plaats.

TWEEDE AFDEELING.

Van de bekwaamheid om bij uitersten wil te beschikken of daarvan voordeel te genieten.

942. Tot het maken of herroepen van eenen uitersten wil moet men zijne verstandelijke vermogens bezitten.

943. Alle personen kunnen bij uitersten wil beschikken, en daaruit voordeel genieten, uitgezonderd de zoodanige die daartoe, volgens de bepalingen van deze afdeeling, zijn onbekwaam verklaard.

944. Minderjarigen, die den vollen ouderdom van achttien jaren niet hebben bereikt, mogen geen uitersten wil maken.

945. De bekwaamheid van den erflater wordt beoordeeld

naar den staat waarin hij zich bevond op het oogenblik dat de uiterste wil gemaakt is.

946. Om uit krachte van eenen uitersten wil iets te kunnen genieten, moet men bestaan op het oogenblik van den dood des erflaters, met inachtneming van den regel bij art. 3 van dit Wetboek vastgesteld.

Deze bepaling is niet toepasselijk op personen, die geroepen zijn om uit stichtingen genot te trekken.

947. Makingen bij uiterste wilsbeschikking ten behoeve van openbare instellingen, godsdienstige gestichten, kerken of armen-inrigtingen, hebben geen gevolg, dan voor zoo ver de Koning aan de bewindvoerders dier gestichten de magt zal hebben verleend om die aan te nemen.

948. Een echtgenoot kan geen voordeel genieten door de uiterste wilsbeschikkingen van zijnen mede-echtgenoot, indien het huwelijk zonder behoorlijke toestemming mogt zijn aangegaan, en de erflater gestorven is op een tijdstip, waarop de wettigheid van dit huwelijk te dier oorzake nog in regten kon worden betwist.

949. De man of de vrouw, die, kinderen uit een vroeger bed hebbende, een tweede of volgend huwelijk aangaat, zal bij uitersten wil aan zijnen lateren echtgenoot niet meer mogen geven dan het minste gedeelte hetwelk één der wettige kinderen geniet, en zonder dat, in eenig geval, de beschikking het vierde deel van zijne goederen mag te boven gaan.

950. Echtgenooten kunnen, ten opzigte van de goederen welke in gemeenschap zijn, niet verder beschikken dan over het aandeel dat ieder hunner in de gemeenschap heeft. Indien echter eenig goed uit de gemeenschap is gemaakt, kan de legataris hetzelve niet *in natura* vorderen, indien dat goed niet aan de erfgenamen van den erflater is aanbedeeld. In dat geval, wordt de legataris schadeloos gesteld uit het aandeel in de gemeenschap, aan de erfgenamen van den erflater aangekomen, en, bij ongenoegzaamheid, uit de goederen aan die erfgenamen persoonlijk toebehoorende.

951. Een minderjarige, ofschoon den ouderdom van achttien jaren bereikt hebbende, kan bij uitersten wil ten voordeele van zijnen voogd geene beschikking maken.

Meerderjarig geworden zijnde, kan hij zijnen gewezen voogd niet bij uitersten wil bevoordeelen, dan na het afleggen en sluiten der voogdijrekening.

Van de twee hier-boven gemelde gevallen zijn uitgezonderd bloedverwanten van den minderjarige in de opgaande linie, die zijne voogden zijn, of geweest zijn.

952. Minderjarigen kunnen niet bij uitersten wil beschikken ten voordeele van hunne leermeesters, gouverneurs of gouver-

nanten, welke met hen te zamen wonen, noch ten voordeele van hunne onderwijzers of onderwijzeressen, bij welke de minderjarigen in de kost besteed zijn.

Hiervan zijn uitgezonderd de beschikkingen tot vergelding van gedane diensten, bij wijze van legaat gemaakt, met inachtneming echter zoo wel van de gegoedheid van den maker, als van de diensten die aan denzelven zijn bewezen.

953. De geneesheeren, heelmeesters, apothekers en andere personen de geneeskunde uitoefenende, welke iemand gedurende de ziekte, waaraan hij overleden is, bediend hebben, alsmede de bedienaars van den godsdienst, welke hem gedurende die ziekte hebben bijgestaan, kunnen geen voordeel trekken uit de uiterste wilsbeschikkingen, welke zoodanig persoon, gedurende den loop dier ziekte, te hunnen behoeve mogt hebben gemaakt.

Hiervan zijn uitgezonderd:

1°. De beschikkingen tot vergelding van gedane diensten, bij wijze van legaat gemaakt, even als bij het vorige artikel is vastgesteld;

2°. De beschikkingen ten voordeele van den echtgenoot van den erflater;

3°. De beschikkingen, zelfs algemeene, gemaakt ten voordeele van bloedverwanten tot den vierden graad ingesloten, indien de overledene geene erfgenamen in de regte linie mogt hebben nagelaten; ten ware degene, te wiens voordeele de beschikking gemaakt is, zelf onder het getal dier erfgenamen mogt behooren.

954. De notaris, die eenen uitersten wil bij openbare akte heeft verleden, en de getuigen die daarbij zijn tegenwoordig geweest, kunnen niets genieten van hetgeen aan hen bij dien uitersten wil mogt zijn gemaakt.

955. Indien ouders wettige en ook natuurlijke, doch wettiglijk erkende, kinderen nalaten, zullen deze laatste uit de uiterste wilsbeschikkingen hunner ouders niet meer mogen genieten, dan hetgeen aan hen bij den elfden titel van dit Boek is toegekend.

956. Overspelers of overspeelsters en hunne medepligtigen kunnen uit elkanders uitersten wil geen voordeel genieten, mits van het overspel, voor het overlijden van den erflater, door een regterlijk gewijsde gebleken zij.

957. (Afgeschaft bij de Wet van den 7 April 1869, *Stbl.* n°. 56).

958. Een uiterste wilsbeschikking, gemaakt ten voordeele van iemand die onbekwaam is om te erven, is nietig, zelfs wanneer de beschikking mogt zijn gemaakt op den naam van eenen tusschenbeiden komenden persoon.

Voor tusschenbeiden komende personen worden gehouden,

de vader en de moeder, de kinderen en afstammelingen, en de echtgenoot van dengenen die onbekwaam is om te erven.

959. Hij, die veroordeeld is omdat hij den erflater heeft omgebragt; hij, die den uitersten wil des erflaters heeft verdonkerd, vernietigd of vervalscht; of die den erflater door geweld of dadelijkheden heeft belet zijnen uitersten wil te herroepen of te veranderen, zal, evenmin als zijn mede-echtgenoot en zijne kinderen, uit den uitersten wil eenig voordeel kunnen genieten.

DERDE AFDEELING.

Van de legitime portie of het wettelijk erfdeel, en van de inkorting der giften, welke die portie zouden verminderen.

960. De legitime portie of het wettelijk erfdeel is een gedeelte der goederen, hetwelk aan de bij de wet geroepene erfgenamen in de regte linie wordt toegekend, en waarover de overledene, noch bij gifte onder de levenden, noch bij uitersten wil, heeft mogen beschikken.

961. In de nederdalende linie, indien de erflater slechts één wettig kind nalaat, bestaat dat wettelijk erfdeel in de helft van de goederen, welke het kind bij versterf zoude hebben geërfd.

Indien er twee kinderen overblijven, is het wettelijk erfdeel voor ieder kind twee derde gedeelten van hetgeen hetzelve bij versterf zoude erven.

In geval de overledene drie of meer kinderen nalaat, zal het wettelijk erfdeel drie vierde gedeelte bedragen van hetgeen elk kind bij versterf zoude gehad hebben.

Onder den naam van kinderen worden begrepen de afstammelingen, in welken graad zij ook zijn; echter worden deze alleen gerekend in plaats van het kind, hetwelk zij in de nalatenschap van den erflater vertegenwoordigen.

962. In de opgaande linie bedraagt het wettelijk erfdeel altijd de helft van hetgeen, volgens de wet, aan elken bloedverwant in die linie bij versterf toekomt.

963. Het wettelijk erfdeel van een natuurlijk, doch wettiglijk erkend kind, bestaat uit de helft van dat gedeelte, hetwelk de wet aan hetzelve in de nalatenschap bij versterf toekent.

964. Bij gebreke van bloedverwanten in de opgaande en de nederdalende linie, en van natuurlijke, wettiglijk erkende kinderen, mogen de giften, bij akte onder de levenden of bij uitersten wil gedaan, het geheele beloop der goederen van de nalatenschap bevatten.

965. Wanneer de beschikking, bij akte onder de levenden of bij uitersten wil gedaan, bestaat in een vruchtgebruik of in eene lijfrente, waarvan het beloop het wettelijk erfdeel benadeelt, hebben de erfgenamen, aan welke dat erfdeel is toegekend, de keus of om deze beschikking uit te voeren, of wel om aan de begiftigden of legatarissen den eigendom van het beschikbaar gedeelte af te staan.

966. Het aandeel, waarover men beschikken mag, kan, het zij in het geheel of gedeeltelijk, bij akte onder de levenden of bij uitersten wil, aan vreemden, of wel aan kinderen of andere personen die tot eene erfenis geregtigd zijn, worden weggeschonken, behoudens de gevallen waarin deze laatste, naar aanleiding van den zestienden titel van dit boek, tot inbreng gehouden zijn.

967. De giften of schenkingen, het zij onder de levenden, het zij bij uitersten wil gemaakt, welke aan het wettelijk erfdeel mogten te kort doen, zullen bij het openvallen der nalaschap kunnen worden verminderd, doch alleen op de vordering van de legitimarissen en van derzelver erfgenamen of regthebbenden.

Desniettegenstaande zullen de legitimarissen van die vermindering niets kunnen genieten ten nadeele van de schuldeischers van den overledene.

968. Om de hoegrootheid van het wettelijk erfdeel te bepalen, maakt men eene opsomming van alle de goederen, die op het tijdstip van het overlijden van den gever of erflater aanwezig waren; men voegt daarbij het beloop der goederen, waarover bij giften onder de levenden beschikt is, berekend naar den staat, waarin zij zich op het tijdstip der gift bevonden hebben, en hunne waarde op het oogenblik van het overlijden van den gever; men berekent over alle die goederen, na de schulden daarvan te hebben afgetrokken, hoeveel, naar mate van de betrekking der legitimarissen, het erfdeel is hetwelk zij kunnen vorderen, en men trekt daarvan af hetgeen deze, zelfs met vrijstelling van inbreng, van den overledene hebben ontvangen.

969. Alle vervreemding van eenig goed, het zij onder den last eener lijfrente, het zij met voorbehoud van vruchtgebruik, aan een der erfgenamen in de regte linie gedaan, wordt beschouwd als eene gift.

970. Indien de gegevene zaak voor het overlijden van den schenker, buiten schuld van den begiftigde, is verloren gegaan, zal zij niet worden begrepen onder de massa der goederen over welke het wettelijk erfdeel moet worden berekend.

De gegevene zaak zal onder de massa worden begrepen, indien zij ter oorzaak van het onvermogen van den begiftigde niet kan worden terug verkregen.

971. De giften onder de levenden zullen nimmer mogen worden verminderd, dan nadat alle de goederen, welke bij uitersten wil zijn weggemaakt, zullen bevonden worden niet genoegzaam te zijn om het wettelijk aandeel te verzekeren. Wanneer alsdan eene vermindering van de giften onder de levenden moet plaats hebben, zal men dezelve aanvangen met de gift welke het laatst gedaan is, en alzoo verder van deze tot de vroegere opklimmen.

972. De teruggave van de onroerende goederen, welke naar aanleiding van het voorgaande artikel moet plaats hebben, geschiedt in natura, niettegenstaande alle tegenstrijdige bepalingen.

Indien echter de vermindering moet worden toegepast op een erf, hetwelk niet gevoegelijk kan worden verdeeld, zal de begiftigde, zelfs wanneer het een vreemde is, de bevoegdheid hebben om in gereed geld op te leggen hetgeen den legitimaris toekomt.

973. De vermindering der bij uitersten wil gedane makingen zal geschieden zonder onderscheid te maken tusschen de erfstellingen en legaten, ten zij de erflater uitdrukkelijk mogt hebben bevolen dat deze of gene erfstelling of legaat bij voorkeur moest worden voldaan; in welk geval, zoodanige erfstelling of legaat niet zal worden verminderd, dan in geval de waarde van de andere makingen niet mogt toereikend zijn om het wettelijk erfdeel op te leveren.

974. De begiftigde zal de vruchten van hetgeen de gift meer bedraagt dan het gedeelte waarover beschikt kan worden terug geven, te rekenen van den dag dat de gever overleden is, indien de eisch tot vermindering is gedaan binnen het jaar, en anderszins van den dag dat die eisch gedaan zal zijn.

975. De onroerende goederen, die uit krachte van vermindering in den boedel moeten terug keeren, worden daardoor vrij van de schulden of hypotheken, door den begiftigde daarop gelegd.

976. De regtsvordering tot vermindering of teruggave kan door de erfgenamen vervolgd worden tegen derde bezitters van de onroerende goederen, welke een gedeelte van het gegevene uitmaken en door de begiftigden vervreemd zijn, op dezelfde wijze en in dezelfde rangschikking als tegen de gevers zelve.

Deze regtsvordering moet aangelegd worden volgens de orde van de dagteekeningen dier vervreemdingen, te beginnen met die gift welke het laatst gedaan is.

Desniettemin zal de regtsvordering tot vermindering of teruggave tegen derde verkrijgers geen plaats hebben, dan voor zoo verre de begiftigde geene andere goederen mogt

hebben overgehouden, welke in de gift begrepen waren, en deze niet genoegzaam zijn om het wettelijk erfdeel in zijn geheel te voldoen, of indien de waarde der vervreemde goederen niet op zijne persoonlijke goederen mogt kunnen worden verhaald.

Die regtsvordering zal, in allen gevalle, verloren gaan door het tijdsverloop van drie jaren, te rekenen van den dag waarop de legitimaris de erfenis heeft aanvaard.

VIERDE AFDEELING.

Van den vorm der uiterste willen.

977. Geen uiterste wil kan bij dezelfde akte door twee of meer personen gemaakt worden, het zij ten voordeele van eenen derde, het zij onder den titel van eene wederkeerige of onderlinge beschikking.

978. Een uiterste wil kan alleen worden gemaakt, of bij eene olographiesche of eigenhandig geschreven akte, of bij eene geheime of geslotene beschikking.

979. Een olographiesche uiterste wil moet met de hand des erflaters geheel geschreven en geteekend zijn.

Dezelve moet door den erflater bij eenen notaris in bewaring worden gesteld.

De notaris, bijgestaan door twee getuigen, zal daarvan onmiddellijk eene door hem met den erflater en de getuigen geteekende akte van bewaargeving opmaken, het zij aan den voet van den uitersten wil, indien dezelve open aan hem is ter hand gesteld, het zij afzonderlijk, indien het stuk verzegeld aan hem mogt zijn aangeboden; in welk laatste geval, de erflater, in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen, op den omslag moet aanteekenen en door zijne onderteekening bekrachtigen, dat hetzelve zijnen uitersten wil bevat.

In geval de erflater door eenige verhindering, die na de onderteekening van den uitersten wil of van den omslag is opgekomen, den omslag of de akte van bewaargeving, of wel beiden, niet kan teekenen, moet de notaris daarvan, even als van de oorzaak des beletsels, melding maken.

980. Zoodanige olographiesche uiterste wil, overeenkomstig het voorgaande artikel, door den notaris zijnde in bewaring genomen, heeft dezelfde kracht als een bij openbare akte gemaakte uiterste wil, en wordt gerekend gemaakt te zijn op den dag der akte van bewaargeving, zonder aanzien der dagteekening welke zich in den uitersten wil zelven mogt bevinden.

De als olographiesche uiterste wil door den notaris in bewaring genomen akte wordt, tot het bewijs van het tegendeel vermoed met de hand van den erflater geheel geschreven en geteekend te zijn.

(Het tweede lid is bijgevoegd door de Wet van 18 Juni 1892 *St.bl. no. 146;* Het tweede lid is ook van toepassing op de in de beide voorgaande artikelen bedoelde testamenten, die voor het in werking treden dier Wet bij eenen notaris zijn in bewaring gegeven.)

981. De erflater kan ten allen tijde zijn olographiesch testament terugvorderen, mits hij, ter verantwoording van den notaris, van de teruggave bij eene authentieke akte doe blijken.

Door de teruggave wordt het olographiesch testament als herroepen beschouwd.

982. Bij een enkel onderhandsch, door den erflater geheel geschreven, gedagteekend en onderteekend stuk, kunnen, zonder verdere formaliteiten, beschikkingen na doode worden gemaakt, doch alleen en bij uitsluiting, ter aanstelling van executeuren, ter bestelling van begrafenis, tot het maken van legaten van kleederen, van lijfstoebehooren, van bepaalde lijfssieraden en van bijzondere meubelen.

De herroeping van zoodanig stuk kan op dezelfde wijze onder de hand geschieden.

983. Indien zoodanig stuk, als waarvan in het vorige artikel is gesproken, na het overlijden van den erflater gevonden wordt, moet hetzelve worden aangeboden aan den regter van het kanton alwaar de erfenis is opengevallen; deze zal, indien het stuk verzegeld is, hetzelve openen, en, in allen gevalle, een proces-verbaal van de aanbieding, alsmede van den staat waarin hetzelve zich bevindt, opmaken; hij zal eindelijk dat stuk aan eenen notaris ter hand stellen, ten einde hetzelve onder zijne minuten te bewaren.

984. Een olographiesche uiterste wil, welke gesloten aan den notaris is ter hand gesteld, zal, na den dood des erflaters, aan den kantonregter worden aangeboden, welke zal handelen zoo als bij artikel 989, ten aanzien van beslotene uiterste willen is voorgeschreven.

985. Een uiterste wil bij openbare akte moet ten overstaan van eenen notaris, en in tegenwoordigheid van twee getuigen, worden verleden.

986. De notaris moet den wil des erflaters, zoo als die zakelijk aan hem door den erflater is opgegeven, in duidelijke bewoordingen schrijven of doen schrijven.

Indien de opgave buiten de tegenwoordigheid der getuigen is gedaan, en het opstel door den notaris is gereed gemaakt, moet de erflater, alvorens de voorlezing daarvan geschiede, ijnen wil nader zakelijk, in tegenwoordigheid der getuigen, opgeven.

Daarna zal, in tegenwoordigheid der getuigen, de uiterste wil door den notaris worden voorgelezen, en na die voorlezing

door hem aan den erflater worden afgevraagd of het voorgelezene zijnen uitersten wil bevat.

Indien de uiterste wil in tegenwoordigheid der getuigen is opgegeven, en terstond is in geschrift gebragt, zal gelijke voorlezing en afvraging in tegenwoordigheid der getuigen geschieden.

De akte moet vervolgens door den erflater, den notaris en de getuigen worden onderteekend.

Indien de erflater verklaart dat hij niet kan onderteekenen, of indien hij daarin verhinderd wordt, moet ook die verklaring en de oorzaak der verhindering in de akte worden vermeld.

Van de nakoming van alle deze formaliteiten moet uitdrukkelijk worden melding gemaakt in de akte van uitersten wil.

987. Wanneer de erflater een besloten of geheim testament wil maken, zal hij verpligt zijn zijne beschikkingen te onderteekenen, het zij hij die zelf geschreven hebbe, het zij hij die door eenen anderen hebbe laten schrijven; het papier hetwelk zijne beschikkingen bevat, of het papier hetwelk tot een omslag dient, indien er een omslag gebruikt wordt, zal gesloten en verzegeld worden.

De erflater zal hetzelve alzoo gesloten en verzegeld aan den notaris, in tegenwoordigheid van vier getuigen, aanbieden, of hij zal het in hunne tegenwoordigheid moeten doen sluiten en verzegelen, en moeten verklaren dat in het gemelde papier zijn uiterste wil begrepen is, en dat die uiterste wil, het zij door hem zelven geschreven en door hem geteekend is of door een ander geschreven en door hem geteekend is. De notaris zal daarvan eene akte van superscriptie opmaken, die op dat papier, of op het papier tot omslag dienende, zal geschreven worden; deze akte zal zoo wel door den erflater, als door den notaris, benevens de getuigen, onderteekend worden, en in geval de erflater door eenige verhindering, die na de onderteekening van den uitersten wil is opgekomen, de akte van superscriptie niet kan onderteekenen, zal van de oorzaak van het beletsel melding gemaakt worden.

Alle de in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen in acht te nemen formaliteiten moeten worden vervuld, zonder intusschen tot eenige andere akte over te gaan.

De besloten of geheime uiterste wil moet onder de minuten van den notaris blijven berusten, die dat stuk ontvangen heeft.

988. In geval de erflater niet kan spreken, maar wel schrijven, zal hij een besloten uitersten wil kunnen maken, mits dezelve met zijne hand geheel geschreven, gedagteekend en onderteekend worde, hij denzelven aan den notaris en de getuigen aanbiede, en boven de akte van superscriptie in hunne tegenwoordigheid schrijve en onderteekene dat het

papier hetwelk hij hun aanbiedt zijn uiterste wil is; waarna de notaris de akte van superscriptie zal schrijven en daarin melding maken dat de erflater die verklaring, in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen, geschreven heeft; en zal bovendien worden in acht genomen al hetgeen bij het voorgaande artikel is bepaald.

De uiterste willen, in het voorgaande en in dit artikel bedoeld, worden, tot het bewijs van het tegendeel, vermoed door de erflaters onderteekend, laatstgemelde uiterste willen daarenboven met zijne hand geheel geschreven en gedagteekend te zijn.

(Het tweede lid is bijgevoegd door de Wet van 18 Juni 1892 *Stbl. no 146.*)

989. Na den dood van den erflater, moet de besloten of geheime uiterste wil worden aangeboden aan den regter van het kanton alwaar de erfenis is opengevallen; deze regter zal dien uitersten wil openen en proces-verbaal opmaken van de aanbieding en de opening van den uitersten wil, alsmede van den staat waarin zich dezelve bevindt, en dit stuk daarna aan den notaris, die de aanbieding heeft gedaan, terug geven.

990. De notaris, die onder zijne minuten eenen uitersten wil, van welken aard ook, heeft, moet daarvan, na den dood van den erflater, aan de belanghebbende personen kennis geven.

991. De getuigen, die bij het maken van uiterste willen tegenwoordig zijn, moeten zijn van het mannelijk geslacht, meerderjarig, en ingezetenen van het koningrijk. Zij moeten de taal verstaan, waarin de uiterste wil is opgesteld, of die waarin de akte van superscriptie of van bewaargeving is geschreven.

Tot getuigen van eenen uitersten wil, bij openbare akte op te maken, kunnen niet genomen worden de erfgenamen of de legatarissen, noch derzelver bloedverwanten of aangehuwden, tot in den vierden graad ingesloten, noch de zoons of kleinzoons, of bloedverwanten in denzelfden graad, noch de huisbedienden der notarissen voor welke de uiterste wil verleden wordt.

992. Een Nederlander, die zich in een vreemd land bevindt, zal geenen anderen uitersten wil kunnen maken, dan bij authentieke akte en met inachtneming van de formaliteiten welke in het land, alwaar de akte verleden wordt, gebruikelijk zijn.

Hij is echter bevoegd om bij een onderhandsch stuk te beschikken, op den voet en de wijze als hier-boven bij artikel 982 is omschreven.

993. In tijd van oorlog, kunnen de krijgslieden en andere personen tot de legers behoorende, en zich in het veld of wel

in eene belegerde plaats bevindende, hunnen uitersten wil maken ten overstaan van eenen officier, welke ten minste den graad van luitenant heeft, en in tegenwoordigheid van twee getuigen.

994. De uiterste wil van personen die zich, gedurende den loop eener reis, op zee bevinden, kan verleden worden ten overstaan van den kapitein of den stuurman van het vaartuig, of, bij gebreke van dezelve, voor dengenen die hunne plaats vervult, in tegenwoordigheid van twee getuigen.

995. In plaatsen met welke alle gemeenschap, uit hoofde van de pest of andere besmettelijke ziekte, verboden is, kunnen de uiterste willen gemaakt worden voor elk openbaar ambtenaar, in tegenwoordigheid van twee getuigen.

996. De uiterste willen, in de drie voorgaande artikelen vermeld, zullen door de erflaters, alsmede door degenen voor wie zij verleden zijn, en ten minste door een der getuigen, onderteekend moeten worden.

Indien de erflater of een der getuigen verklaart dat hij niet schrijven kan of belet wordt te teekenen, zal van die verklaring, alsmede van de oorzaak van het beletsel, in de akte uitdrukkelijk worden melding gemaakt.

997. Deze uiterste willen zullen krachteloos zijn, indien de erflater komt te sterven zes maanden nadat de oorzaak, waarom dezelve in dien vorm zijn gemaakt, heeft opgehouden.

998. In de gevallen bij artikel 993, 994 en 995 voorzien, kunnen de daarbij vermelde personen beschikken bij een onderhandsch stuk, mits hetzelve geheel door de hand des erflaters zij geschreven, gedagteekend en onderteekend.

999. Zoodanige uiterste wil zal krachteloos zijn, indien de erflater is overleden drie maanden nadat de oorzaak, in voorzeide drie artikelen vermeld, heeft opgehouden, ten ware dat stuk bij eenen notaris mogt zijn in bewaring gegeven, op de wijze als bij artikel 979 is voorgeschreven.

1000. De formaliteiten, waaraan de onderscheidene uiterste willen, volgens de bepalingen van deze afdeeling, onderworpen zijn, moeten worden in acht genomen, op straffe van nietigheid.

VIJFDE AFDEELING.

Van de erfstellingen.

1001. Erfstelling is eene uiterste wilsbeschikking, waarbij de erflater aan een of meer personen de goederen geeft, welke hij bij zijn overlijden zal nalaten, het zij in het geheel, het zij voor een gedeelte, zoo als de helft, een derde.

1002. Bij het overlijden van den erflater, treden van regts-

wege in het bezit van de nagelatene goederen, zoo wel de bij uitersten wil benoemde erfgenamen, als degenen aan wie de wet een gedeelte in de nalatenschap toekent.

De artikelen 881 en 882 zijn op hen toepasselijk.

1003. Indien er geschil ontstaat wie erfgenaam, en alzoo tot het bezit bevoegd is, kan de regter bevelen dat de goederen onder geregtelijke bewaring zullen worden gesteld.

ZESDE AFDELING.

Van legaten.

1004. Een legaat is eene bijzondere beschikking, waarbij de erflater aan een of meer personen zekere bepaalde goederen geeft, of wel alle zijne goederen van eene zekere soort; als, bij voorbeeld, alle zijne roerende of onroerende goederen, of het vruchtgebruik van alle of van een gedeelte zijner goederen.

1005. Alle zuivere en onvoorwaardelijke legaten geven, van den dag van het overlijden van den erflater af, aan den legataris het regt om de gelegateerde zaak te vorderen, welk regt op zijne erfgenamen of regtverkrijgenden overgaat.

1006. De legataris zal de afgifte van de gelegateerde zaak aan de erfgenamen of legatarissen, die daarmede belast zijn, moeten vragen.

Hij heeft het regt op de vruchten of interessen, van den dag af van het overlijden van den erflater, indien de eisch tot afgifte binnen het jaar is gedaan, of indien die afgifte binnen hetzelfde tijdvak vrijwillig heeft plaats gehad. Indien die eisch later geschiedt, heeft hij slechts regt op de vruchten en de interessen, te rekenen van den dag dat de eisch gedaan is.

1007. De interessen of vruchten van de gelegateerde zaak loopen ten voordeele van den legataris, van den dag van het overlijden, welk ook het tijdstip zij waarop hij de afgifte heeft geëischt:

1°. Wanneer de erflater zijne begeerte daaromtrent in den uitersten wil verklaard heeft;

2°. Wanneer eene lijfrente of een jaar-, maand- of weekgeld, onder den titel van levensonderhoud, is gelegateerd.

1008. De belastingen welke, onder welke benaming ook, op legaten ten behoeve van den staat gelegd zijn, komen ten laste van den legataris, ten zij de erflater het tegendeel hebbe bevolen.

1009. Indien de erflater aan onderscheidene legatarissen de voldoening van eenen last heeft opgelegd, zijn zij daartoe gehouden, elk in evenredigheid van de hoegrootheid van zijn legaat, ten zij de erflater daaromtrent anders mogt hebben beschikt.

1010. De gelegateerde zaak zal worden uitgekeerd met al hetgeen daartoe behoort, en in den staat waarin zij zich op den dag van het overlijden van den erflater bevindt.

1011. Hetgeen echter de erflater, na het legateren van eenig onroerend goed, tot vergrooting van hetzelve aangekocht of verkregen heeft, is, al ware het ook daaraan grenzende, niet in het legaat begrepen, ten zij de erflater anders hadde bevolen.

De verbeteringen, verfraaijingen of nieuwe opbouwingen, op den gelegateerden grond door den erflater gemaakt, of de vergrooting van den omtrek van eenen ingesloten grond, zullen zonder nieuwe beschikking gerekend worden een gedeelte van het legaat uit te maken.

1012. Indien vóór of na het maken van den uitersten wil, de gelegateerde zaak voor eene schuld van de nalatenschap, of ook voor de schuld van eenen derde, bij hypotheek verbonden of met een vruchtgebruik belast is, is degene die het legaat moet uitkeeren niet gehouden, om het goed van dat verband te ontheffen, ten ware hij bij eene uitdrukkelijke beschikking van den erflater belast zij zulks te doen.

Indien echter de legataris de gehypothekeerde schuld mogt hebben voldaan, zal hij deswege een verhaal hebben op de erfgenamen, overeenkomstig artikel 1152.

1013. Wanneer de erflater eenig bepaald goed van een ander gelegateerd heeft, zal dit legaat nietig zijn, hetzij de erflater al dan niet geweten hebbe dat dit goed hem niet toebehoorde.

1014. De bepaling van het vorige artikel belet echter niet dat aan den erfgenaam of legataris, als voorwaarde, de verpligting kan worden opgelegd om aan derden zekere uitkeeringen uit zijne eigene goederen te doen, of schulden kwijt te schelden.

1015. Legaten van onbepaalde zaken, doch van een zeker geslacht, zijn bestaanbaar, het zij de erflater zoodanige zaken hebbe nagelaten of niet.

1016. Wanneer het legaat in eene onbepaalde zaak bestaat, is de erfgenaam niet verpligt de beste soort te geven, maar hij kan ook met het afgeven der slechtste niet volstaan.

1017. Indien blootelijk de vruchten of inkomsten zijn gelegateerd, zonder dat de erflater het woord v r u c h t g e b r u i k of g e b r u i k heeft gebezigd, blijft het goed onder het beheer van den erfgenaam, die verpligt is de vruchten en inkomsten aan den legataris uit te keeren.

1018. Een legaat, aan eenen schuldeischer gemaakt, wordt niet gerekend tot afdoening der schuld te zijn nagelaten, zoo min als een legaat, aan dienstboden gemaakt, kan geacht worden tot betaling van verdiend loon gegeven te zijn.

1019. Wanneer de nalatenschap niet voor het geheel of een gedeelte is aanvaard, of wanneer dezelve is aanvaard onder het voorregt van boedelbeschrijving, en de nagelatene goederen niet voldoende zijn om de legaten in hun geheel te voldoen, zullen alle de legaten, in evenredigheid van hunne hoegrootheid, worden verminderd, ten ware de erflater daaromtrent anders mogt hebben beschikt.

ZEVENDE AFDEELING.

Van de geoorloofde erfstellingen over de hand, ten behoeve van kleinkinderen en afstammelingen van broeders en zusters.

1020. De goederen waarover ouders het regt van beschikking hebben, kunnen door hen, bij uitersten wil, geheel of gedeeltelijk, worden gegeven aan een of meer hunner kinderen, met last om die goederen uit te keeren, zoo wel aan derzelver kinderen die reeds geboren zijn, als aan die welke nog geboren zullen worden.

In geval van vooroverlijden van een kind, zal dezelfde beschikking kunnen worden gemaakt ten voordeele van een of meer kleinkinderen, met last om de goederen aan hunne kinderen, welke reeds geboren zijn, en nog geboren zullen worden, uit te keeren.

1021. Insgelijks zal de uiterste wilsbeschikking bestaanbaar zijn ten voordeele van een of meer broeders of zusters van den erflater, voor het geheel of een gedeelte der goederen die bij de wet niet buiten beschikking gehouden zijn, onder den last om de goederen uit te keeren, zoo wel aan de kinderen van zijne voorzeide broeders en zusters, welke reeds geboren zijn, als aan die welke nog geboren zullen worden.

Dezelfde beschikking kan worden gemaakt ten voordeele van een of meer kinderen van vooroverleden broeders of zusters, onder den last om de goederen uit te keeren, zoo wel aan derzelver kinderen die reeds geboren zijn, als aan die welke nog geboren zullen worden.

1022. Indien de bezwaarde erfgenaam sterft, met achterlating van kinderen in den eersten graad, en afkomelingen van een vooroverleden kind, zullen deze laatste, bij plaatsvervulling, het aandeel van het vooroverleden kind genieten.

Hetzelfde zal plaats hebben, indien, alle de kinderen in den eersten graad vooroverleden zijnde, degene die met de overgave belast is niet dan kleinkinderen nalaat.

1023. De beschikkingen, bij art. 1020 en 1021 toegelaten, zullen niet anders gelden dan voor zoo verre de erfstelling over de hand slechts zal zijn gemaakt voor éénen graad, en ten voordeele van alle de kinderen van den bezwaarden per-

soon, die reeds geboren zijn en nog geboren zullen worden, zonder uitzondering, of voorrang van ouderdom of kunne.

1024. De regten van de bij erfstelling over de hand geroepene erfgenamen nemen aanvang op het tijdstip dat het genot van den bezwaarde ophoudt.

De vrijwillige afstand van het genot, ten voordeele van de verwachters gedaan, zal geen nadeel kunnen toebrengen aan de schuldeischers van den bezwaarden persoon, wier schuldvorderingen ouder dan deze afstand zijn, noch aan de kinderen die na dien afstand mogten geboren worden.

1025. Hij die de, volgens de voorgaande artikelen, geoorloofde beschikkingen maakt, mag bij uitersten wil, of bij eene latere notariële akte, het goed zelf, gedurende den tijd van het bezwaar, onder het beheer stellen van een of meer bewindvoerders.

In dat geval, zijn de bepalingen van artikel 836, van het eerste en tweede lid van artikel 837 en van artikel 838 op de bewindvoerders toepasselijk. Zij mogen loon voor hunne moeite in rekening brengen, in de gevallen en op de wijze als ten aanzien der uitvoerders van uiterste willen bij den volgenden titel is bepaald.

1026. Bij overlijden, of bij gebreke van den gestelden bewindvoerder, benoemt de regtbank, op verzoek van de bezwaarden of van andere belanghebbenden, of ook op vordering van het openbaar ministerie, eenen anderen in de plaats van den ontbrekenden.

1027. Binnen eene maand na het overlijden van dengenen die, onder den last van uitkeering, over de goederen beschikt heeft, zal, op verzoek van den gestelden bewindvoerder, van den belanghebbende, of van het openbaar ministerie, eene boedelbeschrijving worden gemaakt van alle de goederen die de nalatenschap uitmaken.

Indien het gemaakte slechts in een legaat bestaat, zal er eene bijzondere lijst worden gemaakt van alle de daaronder begrepene voorwerpen.

Deze boedelbeschrijving of lijst zal de begrooting der roerende goederen bevatten.

1028. De boedelbeschrijving of lijst zal gemaakt worden in tegenwoordigheid van den benoemden bewindvoerder en andere belanghebbenden, of deze behoorlijk zijnde opgeroepen.

Indien deze bij de boedelbeschrijving tegenwoordig zijn, kan dezelve onder de hand geschieden; in welk geval, dat stuk, binnen den tijd van veertien dagen na het voleindigen van de boedelbeschrijving, ter griffie van de arrondissements-regtbank moet worden overgebragt.

De kosten, daarop vallende, komen ten laste der goederen, in de beschikking over de hand begrepen.

1029. Indien de erflater geenen bewindvoerder heeft benoemd, worden de goederen door den bezwaarden erfgenaam beheerd, en is deze verpligt zekerheid te stellen voor de bewaring, het behoorlijk gebruik en de wederoplevering der goederen, ten ware de erflater hem uitdrukkelijk van alle verpligting tot het stellen van zekerheid hadde vrijgesteld.

1030. De bezwaarde erfgenaam die, in het geval van het vorige artikel, geene zekerheid kan stellen, moet gedoogen dat de goederen, op verzoek van belanghebbenden, of op de vordering van het openbaar ministerie, worden gesteld onder het beheer van eenen bewindvoerder, door de regtbank te benoemen, te wiens aanzien zullen gelden alle de regten en verpligtingen, ten opzigte van voogden over minderjarigen vastgesteld. De slotbepaling van artikel 1025 hier-boven is ook op deze bewindvoerders toepasselijk.

1031. De bezwaarde erfgenaam, die zelf het beheer heeft, moet het bezwaarde goed als een goed huisvader gebruiken, en staat daaromtrent, alsmede ten aanzien van het dragen van kosten en lasten, en het doen van reparatiën, gelijk met eenen vruchtgebruiker.

1032. De onroerende goederen, alsmede de renten en schuldvorderingen, mogen niet worden vervreemd of bezwaard dan op verlof van de arrondissements-regtbank, na verhoor van den verwachter en van het openbaar ministerie.

Dat verlof kan alleen verleend worden, in geval van volstrekte noodzakelijkheid, of van blijkbaar voordeel, zoo wel van den verwachter als van de bezwaarde erfgenamen, en, in geval van vervreemding, tegen zekerheid van wederbelegging onder het fideicommissair verband, indien de bezwaarde het goed zelf beheert.

Indien de goederen onder bewind zijn gesteld, zijn de bewindvoerders verpligt de opbrengst te beleggen op den voet als ten aanzien van voogden is voorgeschreven.

1033. De erfstellingen over de hand, welke bij deze afdeeling zijn geoorloofd, kunnen zelfs door geene minderjarigen aan derden worden tegengeworpen, indien zij niet zijn openbaar gemaakt, te weten: wat de onroerende goederen betreft, door overschrijving in de daartoe bestemde registers, en voor zoo veel gehypothekeerde schuldvorderingen aangaat, door eene inschrijving op de goederen welke voor die schuldvorderingen verbonden zijn, of door eene te doene vermelding ter zijde der reeds bestaande inschrijvingen.

1034. De wettelijke of bij uitersten wil geroepen erfgenamen van dengenen die de erfstelling over de hand heeft gemaakt, zullen, in geen geval, aan de verwachters het gebrek van overschrijving, inschrijving of vermelding, bij het vorige artikel bevolen, kunnen tegenwerpen.

1035. De bewindvoerders zijn verpligt voor de overschrijving, inschrijving of vermelding bij artikel 1033 bevolen, te waken, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interessen.

Alle belanghebbenden hebben het regt te vorderen dat aan de gezegde voorschriften worde voldaan.

ACHTSTE AFDEELING.

Van de erfstellingen over de hand in hetgeen de erfgenaam of legataris onvervreemd en onverteerd zal nalaten.

1036. In geval van erfstelling, of van legaat, op den voet als bij artikel 928 is vermeld, is de bezwaarde erfgenaam of legataris bevoegd om het aan hem gemaakte te vervreemden en te verteren, en zelfs bij schenking onder de levenden daarover te beschikken, ten zij dit laatste door den erflater, voor het geheel of ten deele, mogt zijn verboden.

1037. De verpligting tot het maken eener boedelbeschrijving of lijst, na het overlijden van den erflater, en tot het overbrengen van die stukken ter griffie van de arrondissementsregtbank, bij artikel 1027 en 1028 voorgeschreven, is ook toepasselijk op den bezwaarden erfgenaam of legataris, van welken bij deze afdeeling wordt gehandeld, doch hij is niet gehouden om eenige zekerheid te stellen.

1038. Na het overlijden van den bezwaarden erfgenaam of legataris, heeft de verwachter het regt om de dadelijke afgifte te vorderen van hetgeen van de erfenis of van het legaat in natura mogt zijn overgebleven.

Ten aanzien van de gereede penningen of van de opbrengst der vervreemde voorwerpen, kan uit aanteekeningen van den bezwaarden erfgenaam of legataris, uit huisselijke papieren, of door alle andere bewijsmiddelen worden opgemaakt, of, en in hoeverre, er iets van de erfenis of van het legaat is overgebleven.

NEGENDE AFDEELING.

Van het herroepen van uiterste wilsbeschikkingen en het vervallen van dezelve.

1039. Een uiterste wil kan, noch in zijn geheel, noch ten deele, herroepen worden dan bij eene latere uiterste wilsbeschikking, of bij eene bijzondere notariële akte, waarbij de erflater de geheele of gedeeltelijke intrekking van zijnen vroegeren uitersten wil te kennen geeft, onverminderd de bepaling van artikel 981.

1040. Indien een latere uiterste wil, welke de uitdrukke-

lijke herroeping van den vorigen bevat, niet is voorzien van de formaliteiten welke tot de deugdelijkheid van eenen uitersten wil worden vereischt, maar wel van die welke gevorderd worden tot de deugdelijkheid van eene notariële akte, zullen de vroegere beschikkingen, welke in de latere akte mogten zijn herhaald, niet als herroepen worden beschouwd.

1041. Eene latere uiterste wil, waarbij de voorgaande niet op eene uitdrukkelijke wijze herroepen wordt, vernietigt alleen de beschikkingen, in dien vroegeren uitersten wil vervat, welke met de nieuwe beschikkingen niet zijn overeen te brengen, of daarmede strijden.

De bepaling van dit artikel is niet toepasselijk, wanneer de latere uiterste wil nietig is, uit hoofde van gebrek in den vorm, al ware dezelve ook geldig als notariële akte.

1042. De herroeping, het zij uitdrukkelijk, het zij stilzwijgende, bij eenen lateren uitersten wil gedaan, zal volkomen van kracht zijn, ofschoon die nieuwe akte buiten gevolg blijve, door de onbevoegdheid van den gestelden erfgenaam of legataris, of door hunne weigering om de erfenis te aanvaarden.

1043. Alle vervreemding, zelfs bij verkoop, met vermogen van weder-inkoop, of bij verruiling, welke de erflater van het gelegateerde goed, geheel of gedeeltelijk, doet, zal de herroeping van het legaat, ten aanzien van al wat vervreemd of verruild is, met zich brengen; ten ware het vervreemde goed in des erflaters boedel mogt zijn teruggekeerd.

1044. Alle beschikking bij uitersten wil gedaan, onder eene voorwaarde, van eene onzekere gebeurtenis afhangende, en van zoodanigen aard dat de erflater gerekend moet worden aan het al of niet voorvallen dier gebeurtenis de uitvoering zijner beschikkiug verbonden te hebben, zal vervallen, indien de gestelde erfgenaam of legataris vóór de vervulling der voorwaarde komt te overlijden.

1045. Wanneer de voorwaarde, volgens de bedoeling van den erflater, alleen de uitvoering der beschikking opschort, belet zulks niet dat de gestelde erfgenaam of legataris een verkregen regt hebbe, hetwelk hij aan zijne erfgenamen overdraagt.

1046. Een legaat vervalt, wanneer het gelegateerde goed, bij het leven van den erflater, geheel is te niet gegaan.

Hetzelfde heeft ook plaats, indien het goed, na zijnen dood, zonder toedoen of schuld van den erfgenaam of van andere personen, door welke het legaat verschuldigd is, te niet is gegaan, ofschoon deze mogten hebben verzuimd dat goed op zijn tijd uit te keeren, wanneer het, in handen van den legataris geweest zijnde, eveneens zoude zijn te niet gegaan.

1047. Een legaat van eene rente, inschuld of andere schuld-

vordering op eenen derde, vervalt ten aanzien van hetgeen gedurende het leven van den erflater daarop mogt zijn betaald.

1048. Eene beschikking, bij uitersten wil gedaan, vervalt, wanneer de gestelde erfgenaam of legataris de erfenis of het legaat verwerpt, of onbekwaam bevonden wordt om dezelve te genieten.

Indien bij de beschikking voordeelen aan derden waren gemaakt, zullen dezelve, in dat geval, niet vervallen, maar zal degene aan wien de erfenis of het legaat opkomt daarmede belast blijven, behoudens echter de bevoegdheid van dezen, om van de erfenis of van het legaat gaaf en onvoorwaardelijk afstand te doen, ten behoeve van dengenen aan wien de voordeelen waren besproken.

1049. Er zal aanwas plaats hebben ten voordeele van de gestelde erfgenamen of legatarissen, in geval de erfstelling of het legaat aan verscheidene personen gezamenlijk gemaakt is, en de beschikking ten opzigte van eenigen der mede-erfgenamen of mede-legatarissen geen gevolg kan hebben.

De erfstelling of het legaat zal geacht worden gezamenlijk gemaakt te zijn, wanneer het gemaakt is bij eene en dezelfde beschikking, en de erflater niet aan elk der mede-erfgenamen of mede-legatarissen zijn bepaald aandeel in het goed heeft aangewezen, zoo als de helft, een derde deel, enz.

De uitdrukking voor gelijke aandeelen of gedeelten wordt niet geacht eene aanwijzing te zijn van een zoodanig bepaald aandeel, als waarvan in dit artikel gesproken wordt.

1050. Voorts zal de erflater mede geacht worden gezamenlijk gelegateerd te hebben, wanneer eene zaak, die zonder schade te lijden niet voor verdeeling vatbaar is, bij dezelfde akte aan onderscheidene personen, al ware het ook afzonderlijk, is gemaakt geworden.

1051. De vervallen-verklaring van uiterste wilsbeschikkingen kan, na den dood des erflaters, worden gevraagd, ter zake van het niet ten uitvoer brengen der voorwaarden.

In dit geval, zullen zij te wier behoeve de vervallen-verklaring zal zijn gedaan, de goederen terug nemen, vrij van alle lasten en hypotheken, welke de vervallen verklaarde erfgenaam of legataris daarop mogt hebben gelegd.

Zij zullen zelfs tegen derde houders der onroerende goederen dezelfde regten als tegen den benoemden erfgenaam of legataris kunnen uitoefenen.

DERTIENDE TITEL.

VAN UITVOERDERS VAN UITERSTE WILSBESCHIKKINGEN EN VAN BEWINDVOERDERS.

1052. Een erflater mag, het zij bij uitersten wil, het zij bij zoodanige onderhandsche akte als bij artikel 982 vermeld is, het zij bij eene bijzondere notariële akte, een of meer uitvoerders van zijne uiterste wilsbeschikkingen aanstellen.

Hij kan ook verscheiden personen benoemen, ten einde bij ontstentenis elkander als uitvoerders op te volgen.

1053. Getrouwde vrouwen, minderjarigen, zelfs wanneer deze handligting hebben bekomen, onder curatele gestelde personen, en alle degenen die onbevoegd zijn om verbindtenissen aan te gaan, mogen geene uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen zijn.

1054. Aan de uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen kan door den erflater de bezitneming van alle de goederen der nalatenschap, of van een bepaald gedeelte daarvan, worden gegeven.

In het eerste geval strekt zich die bezitneming uit zoo wel tot de onroerende als tot de roerende zaken.

Het bezit zal van regtswege niet langer duren dan één jaar, te rekenen van den dag waarop de uitvoerders zich in het bezit hebben kunnen stellen.

1055. Indien alle de erfgenamen het daaromtrent eens zijn, kunnen zij het bezit doen ophouden, mits zij de uitvoerders der uiterste wilsbeschikking in staat stellen tot de betaling of afgifte der zuivere en onvoorwaardelijke legaten, of doen blijken dat die legaten reeds zijn voldaan.

1056. De uitvoerders eener uiterste wilsbeschikking moeten de nalatenschap doen verzegelen, indien er minderjarigen of onder curatele gestelde erfgenamen zijn, welke op het overlijden van den erflater van geene voogden of curators zijn voorzien, of zoodanige erfgenamen welke noch in persoon, noch bij gemagtigden, tegenwoordig zijn.

1057. Zij moeten eene boedelbeschrijving doen opmaken van de goederen der nalatenschap, in tegenwoordigheid, of na bij behoorlijk exploit gedane oproeping der erfgenamen welke zich binnen het koningrijk bevinden.

1058. Zij dragen zorg dat des overledenens uiterste wil worde ten uitvoer gelegd, en zij kunnen, in geval van geschil, in regten optreden, om de geldigheid van den uitersten wil staande te houden.

1059. Indien de vereischte penningen niet voorhanden zijn tot het uitkeeren der legaten, hebben de uitvoerders de be-

voegdheid om de roerende goederen des boedels en, des noods ook een of meer der vaste goederen, doch de laatstgemelde niet anders dan met toestemming der erfgenamen, of, bij, gebreke daarvan, met verlof van de arrondissements-regtbank, in het openbaar, en volgens de gebruiken der plaats, te doen verkoopen; alles ten ware de erfgenamen mogten goedvinden om het noodige voorschot van penningen te doen.

Die verkoop zal ook onder de hand kunnen geschieden, indien alle de erfgenamen het daaromtrent zijn eens geworden, behoudens de bepalingen ten opzigte van minderjarigen en onder curatele gestelde personen.

1060. De uitvoerders die het bezit van de nalatenschap hebben zijn bevoegd om, zelfs in regten, de schulden in te vorderen welke, gedurende dat bezit, vervallen en opeischbaar zijn.

1061. Zij hebben geene bevoegdheid om de goederen der nalatenschap te verkoopen, ten einde dezelve in staat van scheiding en deeling te brengen, maar zijn verpligt om, bij het eindigen van hun beheer, aan de belanghebbenden rekening en verantwoording te doen, met uitkeering van alle de goederen en effecten des boedels, benevens het slot der rekening, ten einde tusschen de erfgenamen gescheiden en gedeeld te worden. In het maken der scheiding moeten zij de erfgenamen behulpzaam zijn, indien deze zulks vorderen.

1062. De magt van den uitvoerder eens uitersten wils gaat niet tot zijne erfgenamen over.

1063. Indien er verscheidene uitvoerders van eene uiterste wilsbeschikking zijn, die dezen last aangenomen hebben, kan één hunner, bij gebreke van de andere, alleen werkzaam zijn, en zij zijn ieder voor het geheel ter zake van hun beheer aansprakelijk, ten ware de erflater hunne werkzaamheden mogt verdeeld hebben, en dat ieder hunner zich binnen den kring der hem opgedragene bemoeijenissen hebbe gehouden.

1064. De onkosten, door den uitvoerder eener uiterste wilsbeschikking gemaakt, voor de verzegeling, de boedelbeschrijving, de rekening en verantwoording, en de overige tot zijne werkzaamheden betrekkelijke zaken, komen ten laste der nalatenschap.

1065. Elke bepaling, waarbij de erflater bevolen heeft dat de uitvoerder zijns uitersten wils van het opmaken eener boedelbeschrijving, of van het afleggen van rekening en verantwoording, zal zijn ontheven, is van regtswege nietig.

1066. Onverminderd het reeds bepaalde voor het geval van vruchtgebruik, van erfstellingen over de hand, en van minderjarigen en onder curatele gestelden, mag de erflater bij uitersten wil, of bij eene bijzondere notariële akte, een of meer bewindvoerders aanstellen, ten einde de goederen, aan zijne

erfgenamen of legatarissen nagelaten, gedurende derzelver leven, of gedurende eenen bepaalden tijd te beheeren, mits hierdoor geene inbreuk worde gemaakt op de vrije uitkeering van het wettelijk aandeel der erfgenamen.

De bepalingen van artikel 1063 zijn op dit geval toepasselijk.

1067. Indien de erflater geene personen heeft aangewezen welke in de plaats van de ontbrekende bewindvoerders zullen optreden, wordt daarin door de arrondissements-regtbank, op verhoor van het openbaar ministerie, voorzien.

1068. Niemand is gehouden den last van uitvoerder eener uiterste wilsbeschikking, of van bewindvoerder eener erfenis of eens legaats, aan te nemen, doch hij die zoodanigen last heeft aanvaard is verpligt denzelven te voleindigen.

Indien de erflater aan den uitvoerder voor de waarneming zijner werkzaamheden geene bepaalde belooning heeft toegekend, of geen bijzonder legaat daarvoor aan denzelven gemaakt heeft, is laatstgemelde voor zich, of, meer dan één uitvoerder benoemd zijnde, zijn zij bevoegd voor hen te zamen het loon in rekening te brengen, hetwelk bij artikel 522 aan bewindvoerders van goederen van afwezigen is toegekend.

1069. De uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen, mitsgaders de bewindvoerders, bij artikel 1066 vermeld, kunnen om dezelfde redenen als de voogden worden afgezet.

VEERTIENDE TITEL.

VAN HET REGT VAN BERAAD EN HET VOORREGT VAN BOEDELBESCHRIJVING.

1070. Alle personen, aan welke eene erfenis is opgekomen en die verkiezen mogten om de gesteldheid der nalatenschap te onderzoeken, ten einde te kunnen beoordeelen of het van hun belang is dezelve, het zij zuiver, het zij onder het voorregt van boedelbeschrijving, te aanvaarden, of wel te verwerpen, zullen het regt hebben om zich te beraden, en daarvan eene verklaring moeten afleggen ter griffie van de regtbank van het arrondissement, binnen hetwelk de erfenis is opengevallen; zullende die verklaring in het daartoe bestemde register worden ingeschreven.

1071. Aan den erfgenaam wordt, te rekenen van den dag der afgelegde verklaring, een tijdvak van vier maanden vergund ten einde den boedel te doen beschrijven en zich te beraden.

Niettemin is de arrondissements-regtbank bevoegd om, wanneer de erfgenaam in regten vervolgd wordt, uit hoofde van dringende redenen, den hier-boven bepaalden termijn te verlengen.

1072. Gedurende den voorschreven termijn, kan de erfgenaam, die zich beraadt, niet worden genoodzaakt de hoedanigheid van erfgenaam aan te nemen. Geene regterlijke veroordeeling kan tegen hem worden verkregen, en de uitvoering van de vonnissen, die ten laste van den overledene zijn uitgesproken, blijft opgeschort.

Hij is verpligt, even als een goed huisvader, voor het behoud der goederen van de nalatenschap zorg te dragen.

1073. De erfgenaam die zich beraadt is bevoegd om aan den regter verlof te vragen, ten einde al zoodanige voorwerpen te verkoopen welke niet behoeven of niet kunnen worden bewaard, mitsgaders om al zulke daden te verrigten die geen uitstel dulden.

De wijze van verkoop zal bij het regterlijk verlof worden bepaald.

1074. De regter kan, op verzoek der belanghebbende partijen, alzoodanige maatregelen voorschrijven welke hij mogt noodig achten, zoo wel tot behoud van de goederen der nalatenschap, als van de belangen van derden.

1075. Na verloop van den termijn bij artikel 1071 bepaald, kan de erfgenaam worden genoodzaakt de nalatenschap te verwerpen of dezelve te aanvaarden, het zij zuiver, het zij onder het voorregt van boedelbeschrijving. In het laatste geval, moet daarvan eene verklaring worden afgelegd, op dezelfde wijze als bij artikel 1070 is vastgesteld.

1076. Zelfs na verloop van den termijn, behoudt de erfgenaam het vermogen om den boedel te doen beschrijven, en denzelven onder het voorregt van boedelbeschrijving te aanvaarden, ten zij hij zich als zuiver erfgenaam hebbe gedragen.

1077. De erfgenaam verliest het voorregt van boedelbeschrijving, en wordt als zuiver erfgenaam beschouwd:

1°. Indien hij willens en wetens, en te kwader trouw, eenige goederen, tot de nalatenschap behoorende, niet op de boedelbeschrijving heeft gebragt;

2°. Indien hij zich aan verduistering van goederen, tot de erfenis behoorende, heeft schuldig gemaakt.

1078. Het voorregt van boedelbeschrijving heeft ten gevolge:

1°. Dat de erfgenaam niet verder tot de betaling der schulden en lasten der nalatenschap gehouden is, dan ten beloope der waarde van de goederen welke dezelve bevat, en zelfs dat hij zich van die betaling kan ontslaan, door alle de goederen, tot de nalatenschap behoorende, aan de beschikking der schuldeischers en legatarissen over te laten;

2°. Dat de eigen goederen van den erfgenaam niet met die der nalatenschap worden vermengd, en dat hij het regt

behoudt om zijne eigen inschulden tegen de nalatenschap te doen gelden.

1079. De erfgenaam, die de nalatenschap onder het voorregt van boedelbeschrijving heeft aanvaard, is verpligt de daartoe behoorende goederen als een goed huisvader te besturen, en de nalatenschap, zoo dra mogelijk, tot effenheid te brengen; hij is aan de schuldeischers en legatarissen verantwoording verschuldigd.

1080. Hij vermag de roerende en onroerende goederen der nalatenschap op geene andere wijze te verkoopen dan in het openbaar, en volgens de gebruiken der plaats, of door makelaars, indien er koopmansgoederen in den boedel aanwezig zijn.

Hij is gehouden om, in geval van verkoop van onroerende goederen welke met hypotheek belast zijn, de opgekomen hypothekaire schuldeischers te voldoen door middel van eene overwijzing op den kooper van het onroerend goed, ten bedrage van hetgeen die schuldeischers te vorderen hebben.

1081. Hij is verpligt, indien de schuldeischers of andere belanghebbenden zulks vorderen, voldoende zekerheid te stellen voor de waarde der roerende goederen in de boedelbeschrijving begrepen, en voor dat gedeelte van de waarde der onroerende goederen, hetwelk niet aan de hypothekaire schuldeischers is overgewezen.

Indien hij in gebreke blijft deze zekerheid te stellen, zullen de roerende goederen worden te gelde gemaakt, en zoo wel de opbrengst daarvan, als het niet overgewezen gedeelte der onroerende goederen, in handen van eenen daartoe door den regter te benoemen persoon worden gesteld, om daaruit de schulden en lasten der nalatenschap te voldoen, voor zoo verre het bedrag derzelve nalatenschap toereikende zal zijn.

1082. Binnen den tijd van drie maanden, te rekenen van het verloop des termijns bij artikel 1071 bepaald, zal de erfgenaam verpligt zijn om, door middel van eene aankondiging in een der officiële dagbladen, mitsgaders in een nieuwspapier van de provincie, indien hetzelve bestaat, de onbekende schuldeischers op te roepen, ten einde zoo wel aan deze als aan degene die bekend zijn, en aan de legatarissen, dadelijk rekening en verantwoording van zijn beheer af te leggen, en hunne schuldvorderingen en legaten te voldoen, voor zoo verre het bedrag der nalatenschap toereikend zal zijn.

1083. Na het aanzuiveren der rekening en verantwoording, zal de erfgenaam aan de schuldeischers, welke op dat tijdstip mogten bekend zijn, hunne vorderingen, het zij in het geheel, het zij in evenredigheid van het beloop der nalatenschap, moeten voldoen.

De schuldeischers, die na de uitdeeling opkomen, zullen,

naar mate dat zij zich aanmelden, alleen uit de onverkochte goederen en het overschot worden betaald.

1084. Indien er eenig verzet plaats heeft, kunnen de schuldeischers niet worden voldaan, dan ten gevolge eener rangschikking, door den regter te regelen.

1085. De legatarissen kunnen de voldoening van hunne legaten niet eischen, dan na verloop van den bij artikel 1082 bepaalden termijn, en na de uitbetaling, waarvan bij artikel 1083 gesproken wordt.

De schuldeischers, die na de voldoening der legaten opkomen, hebben alleen hun verhaal tegen de legatarissen.

Dat verhaal verjaart door een verloop van drie jaren, na den dag op welken de uitbetaling aan den legataris heeft plaats gehad.

1086. De erfgenaam, die de nalatenschap onder het voorregt van boedelbeschrijving heeft aanvaard, kan niet vroeger in zijne eigene goederen worden aangesproken, dan nadat hij, tot het afleggen zijner rekening zijnde aangemaand, mogt zijn in gebreke gebleven aan die verpligting te voldoen.

Na het aanzuiveren der rekening, zijn zijne eigen goederen alleen aansprakelijk voor de voldoening der geldsommen, welke, van de nalatenschap afkomstig, in zijne handen zijn gekomen.

1087. De kosten van verzegeling, van boedelbeschrijving, van het opmaken der rekening, mitsgaders alle andere, die op eene wettige wijze gemaakt zijn, komen ten laste der nalatenschap.

1088. De bepalingen van artikel 1071, 1077 en volgende zijn insgelijks toepasselijk op erfgenamen, die, zonder zich van het regt van beraad bediend te hebben, eene erfenis onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaard hebben, door de verklaring af te leggen, bij het slot van artikel 1075 vermeld.

1089. Eene bepaling, waarbij de erflater zoude hebben verboden om van het regt van beraad en van het voorregt van boedelbeschrijving gebruik te maken, is nietig en van onwaarde.

VIJFTIENDE TITEL.

VAN HET AANVAARDEN EN VERWERPEN VAN ERFENISSEN.

EERSTE AFDEELING.

Van het aanvaarden van erfenissen.

1090. Eene erfenis kan of zuiver, of onder voorregt van boedelbeschrijving, worden aanvaard.

1091. Niemand is gehouden eene hem opgekomene erfenis te aanvaarden.

1092. Erfenissen, aan getrouwde vrouwen, minderjarige en onder curatele gestelde personen opgekomen, kunnen niet wettiglijk worden aanvaard, dan met inachtneming der wetsbepalingen welke die personen betreffen.

Erfstellingen, bij artikel 947 vermeld, en door den Koning goedgekeurd, kunnen alleen worden aangenomen onder het voorregt van boedelbeschrijving.

1093. Het aanvaarden eener erfenis heeft eene terugwerkende kracht tot op den dag waarop dezelve is opengevallen.

1094. De aanvaarding eener erfenis geschiedt uitdrukkelijk of stilzwijgend; dezelve geschiedt uitdrukkelijk, wanneer men in een authentiek of onderhandsch geschrift den titel of de hoedanigheid van erfgenaam aanneemt; de aanvaarding geschiedt stilzwijgend, wanneer de erfgenaam eene daad verrigt, welke zijne meening om de erfenis te aanvaarden noodzakelijk aan den dag legt, en waartoe hij slechts in zijne hoedanigheid als erfgenaam zoude zijn bevoegd geweest.

1095. Al hetgeen tot de begrafenis betrekking heeft, de daden dienende alleen tot bewaring, als ook die welke strekken om op de nalatenschap toezigt te hebben, of dezelve bij voorraad te beheeren, worden niet gerekend daden te zijn, welke de stilzwijgende aanvaarding eener erfenis kenschetsen.

1096. Indien erfgenamen verschillen omtrent het al of niet aanvaarden eener erfenis, kan de een dezelve aanvaarden, en de andere die verwerpen.

Indien de erfgenamen verschillen omtrent de wijze van aanvaarding eener erfenis, wordt dezelve onder voorregt van boedelbeschrijving aanvaard.

1097. Wanneer iemand aan wien eene erfenis is opgekomen overleden is, zonder die verworpen of aanvaard te hebben, zijn deszelfs erfgenamen bevoegd de erfenis in zijne plaats te aanvaarden of te verwerpen, en de bepaling van het voorgaande artikel is op hen toepasselijk.

1098. Hij, die voor zijn erfdeel eene erfenis heeft aanvaard vermag het aandeel niet te verwerpen, hetwelk hem door regt van aanwas is opgekomen, behalve in het geval bij artikel 1100 voorzien.

1099. Een meerderjarige kan tegen eene door hem gedane aanvaarding eener erfenis niet in zijn geheel worden hersteld, dan alleen in het geval dat die aanvaarding mogt geschied zijn ten gevolge van dwang of van een te zijnen opzigte gepleegd bedrog.

Hij kan niet tegen zijne aanvaarding opkomen, onder voorgeven van daardoor benadeeld te zijn, dan alleen in geval de

erfenis meer dan de helft is verminderd, ten gevolge der ontdekking van eene op het oogenblik der aanvaarding onbekende uiterste wilsbeschikking.

1100. Het aandeel eens erfgenaams, die tegen zijne aanvaarding is in zijn geheel hersteld, behoort niet door aanwas aan zijne mede-erfgenamen, dan voor zoo verre zij hetzelve aanvaarden.

1101. De bevoegdheid om eene erfenis te aanvaarden verjaart door het verloop van dertig jaren, te rekenen van den dag waarop dezelve is opengevallen, mits vóór of na het verloop van dat tijdvak de nalatenschap aanvaard zij door een van degenen die door de wet, of door eenen uitersten wil, daartoe geroepen zijn; onverminderd echter de regten van derden op de nalatenschap, door eenigen wettigen titel verkregen.

1102. De erfgenaam die de erfenis verworpen heeft, kan dezelve nog aanvaarden, zoo lang zij nog niet door degenen welke door de wet of door eenen uitersten wil geroepen worden aanvaard is, behoudens de regten van derden, zoo als bij het voorgaande artikel gezegd is.

TWEEDE AFDEELING.

Van het verwerpen van erfenissen.

1103. Het verwerpen eener erfenis moet uitdrukkelijk geschieden, en moet plaats hebben door middel eener verklaring, afgelegd ter griffie van de arrondissements-regtbank, onder welks ressort de erfenis opengevallen is.

1104. De erfgenaam die de nalatenschap verwerpt wordt geacht nooit erfgenaam geweest te zijn.

1105. Het erfdeel van dengenen die de erfenis verworpen heeft, wordt door regt van aanwas door zijne mede-erfgenamen verkregen. Indien hij alleen erfgenaam is, vervalt hetzelve aan de nabestaanden in den volgenden graad, of, indien er geene bloedverwanten in den graad, waarin men erven kan, aanwezig zijn, aan den overgebleven echtgenoot.

Indien deze allen de nalatenschap verwerpen, kan de staat dezelve vorderen.

1106. Hij die eene erfenis verworpen heeft kan nimmer bij plaatsvervulling vertegenwoordigd worden; indien hij de eenige erfgenaam in zijnen graad is, of indien alle de erfgenamen de erfenis verwerpen, komen de kinderen uit eigen hoofde en erven bij gelijke deelen.

1107. De schuldeischers van dengenen die ten nadeele hun-

ner regten eene erfenis heeft verworpen, kunnen zich door den regter doen magtigen om de nalatenschap in naam van hunnen schuldenaar, in zijne plaats en voor hem, te aanvaarden.

In dat geval, wordt de verwerping der erfenis niet verder dan ten voordeele der schuldeischers, en ten beloope van hunne schuldvorderingen, vernietigd; dezelve is geenszins nietig ten voordeele van den erfgenaam die de erfenis heeft verworpen.

1108. De bevoegdheid om eene erfenis te verwerpen kan door geene verjaring verloren gaan.

1109. Men kan, zelfs bij huwelijksche voorwaarden, geenen afstand doen van de erfenis van iemand, die nog in leven is, noch de regten vervreemden, welke men, bij vervolg van tijd, op zoodanige erfenis mogt kunnen verkrijgen.

1110. Erfgenamen welke goederen, tot eene nalatenschap behoorende, hebben te zoek gemaakt, of verborgen gehouden, verliezen de bevoegdheid om de erfenis te verwerpen; zij blijven zuivere erfgenamen, niettegenstaande hunne verwerping, zonder dat zij eenig deel in het te zoek gemaakte of verborgene mogen vorderen.

1111. Niemand kan tegen de verwerping eener nalatenschap worden in zijn geheel hersteld, dan in geval die verwerping heeft plaats gehad ten gevolge van bedrog of dwang.

ZESTIENDE TITEL.

VAN BOEDELSCHEIDING.

EERSTE AFDEELING.

Van boedelscheiding en hare gevolgen.

1112. Niemand is genoodzaakt in eenen onverdeelden boedel te blijven.

De boedelscheiding kan, niettegenstaande eenig daarmede strijdig verbod, ten allen tijde worden gevorderd.

Er mag echter overeengekomen worden, om de boedelscheiding gedurende eenen bepaalden tijd niet te doen plaats grijpen.

Zoodanige overeenkomst is slechts voor vijf jaren verbindend, maar kan telkens na afloop van den termijn vernieuwd worden.

1113. De schuldeischers van den erflater, mitsgaders de legatarissen, zijn bevoegd, om zich tegen de boedelscheiding te verzetten.

De akte van boedelscheiding, verleden na zoodanig verzet, en voor dat voldaan is hetgeen tijdens het verzet ten behoeve

van den schuldeischer of legataris verschenen en opvorderbaar was, is nietig ten opzigte van zoodanigen schuldeischer of legataris.

1114. Tegen de regtsvordering tot de boedelscheiding kan de verjaring alleen worden ingeroepen door den erfgenaam of den mede-erfgenaam, die afzonderlijk, gedurende den tijd tot de verjaring gevorderd, het bezit heeft gehad van goederen, tot den boedel behoorende, edoch niet verder dan ten aanzien van die goederen.

1115. Indien al de erfgenamen het vrije beheer over hunne goederen hebben, en tegenwoordig zijn, kan de boedelscheiding plaats hebben op de wijze en door middel van zoodanige akte als zij goedvinden.

1116. Namens hen, die het vrije beheer over hunne goederen niet bezitten, kan de boedelscheiding niet gevorderd worden, dan met inachtneming der omtrent zoodanige personen bij de wet vastgestelde voorschriften.

De man kan, zonder medewerking zijner vrouw, de boedelscheiding vorderen, of mede tot stand brengen, van al de goederen, welke in de gemeenschap vallen.

Ten aanzien van goederen, welke aan de vrouw zijn opgekomen en niet tot de gemeenschap behooren, gelijk mede, indien er tusschen de echtgenooten scheiding van goederen plaats heeft, is de vrouw bevoegd de boedelscheiding te vorderen of mede tot stand te brengen, mits zij daartoe door den man bijgestaan of gemagtigd, of door den regter gemagtigd zij.

1117. Indien een of meer der belanghebbenden weigeren of nalatig blijven tot de boedelscheiding mede te werken, nadat die bij regterlijk vonnis bevolen is geworden, benoemt de arrondissements-regtbank, indien deze benoeming niet reeds bij het vonnis heeft plaats gehad, op het verzoekschrift der meest gereede belanghebbenden, voor de weigerachtigen of nalatigen, of, voor zoo verre zij tegenstrijdige belangen hebben, voor ieder hunner, een onzijdigen persoon, ten einde als bewindvoerder, op den voet van art. 519 tot 522, zoodanige erfgenamen bij de boedelscheiding te vertegenwoordigen, en hetgeen zij ontvangen te beheeren.

In dat geval, gelijk mede indien zich onder de erfgenamen personen bevinden, welke het vrije beheer over hunne goederen niet bezitten, kan de boedelscheiding niet plaats hebben, dan met inachtneming der bepalingen, vervat in de volgende artikelen, en zulks op straffe van nietigheid, in geval van overtreding van eenige der voorschriften, vervat in de artikelen 1118, 1ste lid en 1120.

1118. Bij de boedelscheiding moeten de toeziende voogden en toeziende curators tegenwoordig zijn.

Indien de kantonregter van oordeel is, dat de voogd en de toeziende voogd beiden, of de curator en de toeziende curator beiden, of de bewindvoerder, een met de door hen vertegenwoordigde erfgenamen tegenstrijdig belang hebben, worden door hem ambtshalve een of meer deelvoogden benoemd, om bij de scheiding te waken voor het belang van die erfgenamen.

1119. Indien er nog geene boedelbeschrijving bestaat, zal die, het zij vooraf bij eene afzonderlijke, het zij tegelijk met de boedelscheiding, en bij eene en dezelfde akte, worden opgemaakt, overeenkomstig de voorschriften van de wet.

Indien echter al de erfgenamen, tijdens het overlijden van den erflater tegenwoordig zijnde, en het vrije beheer over hunne goederen hebbende, geene boedelbeschrijving hebben opgemaakt, en later voorgevallen veranderingen in den staat des boedels de naleving der wetsbepalingen omtrent de boedelbeschrijving onmogelijk maken, vangt de boedelscheiding aan met eene zoo nauwkeurig mogelijke opgave van den boedel, zoodanig als die door den erflater is nagelaten, van de daarin sedert voorgevallen veranderingen en van deszelfs tegenwoordigen staat. De deugdelijkheid van die opgave wordt daarbij beëedigd door dengenen of door diegenen, die in het bezit der onverdeelde nalatenschap is of zijn gebleven.

1120. De boedelscheiding wordt verleden bij akte, ten overstaan van eenen door partijen verkozen, of, in geval van verschil, door de arrondissements-regtbank, op het verzoekschrift van de meest gereede belanghebbenden, benoemden notaris, in tegenwoordigheid en onder goedkeuring van den kantonregter, die, tot bewijs daarvan, de akte mede onderteekent, zonder daarvan echter een proces-verbaal op te maken.

1121. Indien de kantonregter zijne goedkeurig aan de ontworpen boedelscheiding weigert, en de gezamenlijke erfgenamen en hunne vertegenwoordigers mogten vermeenen, dat die weigering niet gegrond is, geeft de kantonregter de redenen zijner weigering op, en worden dezelve opgenomen in een door den notaris op te maken proces-verbaal.

De ontworpen boedelscheiding, door den kantonregter en den notaris gewaarmerkt, wordt, met een afschrift van dit proces-verbaal, door den notaris ter griffie gebragt.

Het proces-verbaal van den notaris en de ontworpen boedelscheiding zijn vrij van zegel en registratie.

De erfgenamen, of de meest gereede hunner, kunnen hunne bezwaren, bij een met redenen bekleed verzoekschrift, inbrengen bij de arrondissements-regtbank. Deze doet daarop, des noods na verhoor van den kantonregter en van partijen, en in allen gevalle van het openbaar ministerie, uitspraak in het hoogste ressort.

In geval van goedkeuring, wordt daarna de boedelscheiding, ten overstaan van den notaris, in tegenwoordigheid van den kantonregter verleden, overeenkomstig het ontwerp, hetwelk, na door den president en griffier gewaarmerkt te zijn, wordt terug gegeven aan den notaris en door dezen aan de minute vastgehecht.

1122. Indien de erfgenamen, of een of meer hunner, van oordeel zijn, dat de onroerende goederen des boedels, of sommige daarvan, het zij in het belang van den boedel, tot betaling van schulden als anderszins, het zij om eene behoorlijke verdeeling te kunnen daarstellen, verkocht behooren te worden, kan de regtbank, na verhoor der andere belanghebbenden of deze behoorlijk opgeroepen zijnde, den verkoop bevelen, overeenkomstig de voorschriften van de artikelen 690 tot 694 van het Wetboek van Burgerlijk eRegtsvordering, des echter, dat, indien de verkoop in het openbaar geschiedt, de tegenwoordigheid, immers de behoorlijke oproeping, van toeziende voogden en toeziende curators wordt gevorderd.

Indien een der mede-erfgenamen een stuk onroerend goed koopt, heeft zulks ten zijnen opzigte hetzelfde gevolg, als of hij het bij scheiding verkregen had.

1123. De waardering der op het tijdstip der boedelscheiding in den boedel aanwezige goederen, geschiedt als volgt:

Schuldvorderingen en aandeelen in maatschappijen, welke in prijscouranten, op openbaar gezag daargesteld en uitgegeven, vermeld zijn, worden volgens die prijscouranten gewaardeerd.

Andere roerende goederen, tegen de waarden op welke zij bij de boedelbeschrijving geschat zijn, ten ware een of meer erfgenamen eene nadere schatting door eenen deskundige mogten verlangen.

Onroerende goederen, tegen den prijs, door drie deskundigen te bepalen.

1124. De deskundigen worden benoemd door de belanghebbenden, of, in geval van verschil, door den kantonregter, binnen wiens kanton de erfenis is opengevallen, of, voor zoo ver het de waardering van onroerende goederen betreft, door den kantonregter, binnen wiens kanton die goederen gelegen zijn.

Makelaars doen de waardering op den eed, bij den aanvang hunner bediening afgelegd.

Andere deskundigen worden vóór de waardering beëedigd door den kantonregter, binnen wiens kanton de erfenis is opengevallen, of, voor zoo verre het de waardering van onroerende goederen betreft, door den kantonregter, binnen wiens kanton die goederen gelegen zijn.

Indien partijen, ten aanzien van onroerende goederen, buiten het koningrijk gelegen, omtrent de deskundigen niet kunnen

overeenkomen, bepaalt de kantonregter van het kanton, waar de erfenis is opengevallen, hoe die deskundigen benoemd en beëedigd worden en is ook zelf tot die benoeming en beëediging bevoegd.

1125. Na de regeling van den inbreng en van hetgeen door den boedel aan een of meer der erfgenamen, uit welken hoofde ook, verschuldigd is, wordt het overschot van den boedel en het aandeel van iederen erfgenaam of staak bepaald.

Vervolgens wordt, met onderling goedvinden der belanghebbenden, bij toescheiding aangewezen, welke goederen in ieders aandeel vallen, en, zoo daartoe gronden zijn, welke geldsom wegens een of meer aandeelen ter gelijkmaking moet uitbetaald worden. Zoo de belanghebbenden zich wegens zoodanige toescheiding niet kunnen verstaan, worden er zoo vele kavelingen gemaakt, als er erfgenamen of staken zijn, en bepaalt het lot de toedeeling der kavelingen.

De onderverdeeling van de aan eenen staak toebedeelde goederen, geschiedt op gelijke wijze.

1126. Na de loting zijn de erfgenamen bevoegd tot de ruiling van de hun bij het lot toebedeelde kavelingen, mits zulks geschiede vóór het sluiten der akte van scheiding, en daarin worde opgenomen.

Deze ruiling heeft hetzelfde gevolg, als of de over en weder geruilde goederen waren toegescheiden.

Eene dergelijke ruiling kan, op dezelfde wijze en met hetzelfde gevolg, ook omtrent een gedeelte der toegescheiden goederen plaats hebben tusschen erfgenamen, welke het vrije beheer over hunne goederen bezitten.

1127. De papieren en bewijzen van eigendom, tot de toebedeelde goederen behoorende, worden overgegeven aan hem aan wien de goederen zijn toebedeeld.

Indien die stukken betrekking hebben op een aan meer dan één erfgenaam toebedeeld goed, verblijven zij bij dengenen, aan wien het voornaamste gedeelte van zoodanig goed is toegescheiden, onder verpligting, om daarvan aan de medeerfgenamen inzage, en, zoo iemand hunner zulks begeert, afschriften of uittreksels ten diens koste te geven.

1128. De algemeene boedelpapieren blijven in bewaring van hem, dien de meerderheid der erfgenamen, of, in geval van verschil, de kantonregter daartoe benoemd heeft, onder gelijke verpligting, om inzage en uittreksels of afschriften te geven, als bij het vorige artikel is bepaald.

1129. Ieder erfgenaam wordt geacht onmiddelijk te zijn opgevolgd in de hem toebedeelde, of in de door hem bij aankoop, krachtens art. 1122, verkregen goederen.

Geen der erfgenamen wordt alzoo gerekend immer den

eigendom van de andere goederen der nalatenschap gehad te hebben.

1130. De mede-erfgenamen zijn verpligt, ieder in evenredigheid van zijn aandeel, elkander over en weder te vrijwaren tegen alle stoornis en uitwinning, welke uit eene oorzaak, vóór de verdeeling ontstaan, voortkomen, mitsgaders voor de gegoedheid van schuldenaren van renten of andere schuldvorderingen.

De vrijwaring heeft geen plaats, wanneer die bepaaldelijk bij een bijzonder en uitdrukkelijk beding in de akte van boedelscheiding is uitgesloten. Zij houdt op wanneer de mede-erfgenaam door zijne schuld de uitwinning ondergaat.

De vrijwaring voor gegoedheid van schuldenaren van eene rente of anders schuldvordering des boedels, is alleen dan verschuldigd, wanneer de schuldvordering aan een der erfgenamen voor het volle bedrag is toebedeeld, en indien door zoodanigen erfgenaam wordt bewezen, dat de schuldenaar reeds tijdens het verlijden der akte van boedelscheiding onvermogend was.

De vordering tot vrijwaring in het voorgaande lid bedoeld, kan niet worden ingesteld na verloop van drie jaren sedert de boedelscheiding.

1131. Indien een of meer der erfgenamen zich buiten staat bevinden om hun aandeel in de ter zake van eenige vrijwaring aan hunnen mede-erfgenaam verschuldigde schadeloosstelling te voldoen, wordt het door hem of hen verschuldigde aandeel, naar evenredigheid van ieders erfdeel, omgeslagen over den gewaarborgden en de mede-erfgenamen, die in staat zijn te betalen.

TWEEDE AFDEELING.

Van inbreng.

1132. Onverminderd de verpligting van alle erfgenamen tot voldoening aan, of verrekening met hunne mede-erfgenamen, van alles wat zij aan de nalatenschap schuldig zijn, moeten alle schenkingen onder de levenden, welke zij van den erflater hebben genoten, worden ingebragt:

1°. Door de erfgenamen in de nederdalende linie, wettige of natuurlijke, het zij dezelve de nalatenschap zuiver, of onder het voorregt van boedelbeschrijving hebben aanvaard; en het zij dezelve slechts tot het wettelijk erfdeel of tot meerder zijn geroepen; ten ware de giften met uitdrukkelijke vrijstelling van inbreng zijn gedaan, of de begiftigden bij eene authentieke akte, of bij uitersten wil, van de verpligting tot inbreng zijn ontheven;

2°. Door alle andere erfgenamen, het zij bij versterf, het zij bij uitersten wil, doch alleen in het geval dat de erflater of schenker den inbreng uitdrukkelijk heeft bevolen of bedongen.

1133. De erfgenaam die de erfenis verwerpt is niet gehouden in te brengen hetgeen aan hem geschonken is, dan ter aanvulling van zoodanig gedeelte als waardoor het wettelijk erfdeel zijner mede-erfgenamen mogt verkort zijn.

1134. Indien de inbreng meer bedraagt dan het erfdeel, behoeft dat meerdere niet te worden ingebragt, onverminderd het bepaalde bij het vorige artikel.

1135. De ouders behoeven de giften niet in te brengen die aan hun kind door deszelfs grootouders gedaan zijn.

Op gelijke wijze behoeft een kind, dat uit eigen hoofde de erfenis zijner grootouders beurt, niet in te brengen de door deze aan zijne ouders gedane gift.

Daarentegen moet het kind, dat slechts bij plaatsvervulling die erfenis beurt, de giften inbrengen, welke aan zijne ouders gedaan zijn, zelfs indien het kind de nalatenschap zijner ouders mogt hebben verworpen.

Het kind is echter, in geval van zoodanige verwerping, niet jegens zijne mede-erfgenamen in de grootouderlijke nalatenschap aansprakelijk voor de schulden zijner ouders.

1136. Giften, welke aan den eenen echtgenoot door een der ouders van den anderen echtgenoot gedaan zijn, zijn zelfs voor de helft niet aan inbreng onderworpen, al ware het ook dat de geschonken voorwerpen in de gemeenschap vielen.

Indien de giften gezamenlijk aan de beide echtgenooten door den vader of de moeder van een hunner gedaan zijn, moet de inbreng voor de helft plaats hebben.

Wanneer de giften aan den echtgenoot door zijnen eigen vader of zijne eigene moeder gedaan zijn, moet hij dezelve voor het geheel inbrengen.

1137. De inbreng geschiedt alleen in de nalatenschap des schenkers; dezelve is slechts door den eenen erfgenaam ten behoeve van den anderen verschuldigd.

Ten behoeve van legatarissen, of van schuldeischers van den boedel, heeft geen inbreng plaats.

1138. Inbreng geschiedt, het zij door het genotene in natura in den boedel terug te brengen, het zij door zoo veel minder dan de andere deelgenooten te ontvangen.

1139. De inbreng van onroerende goederen kan geschieden ter keuze des inbrengers, het zij door dezelve in natura terug te geven zooals zij zich op het oogenblik van den inbreng bevonden, het zij door het inbrengen der waarde, welke zij ten tijde der gifte hadden.

In het eerste geval, is de inbrenger verantwoordelijk voor de vermindering, welke de goederen door zijne schuld hebben ondergaan, en verpligt om dezelve te zuiveren van de lasten en de hypotheken, daarop door hem gelegd.

Alle noodzakelijke uitgaven, tot behoud van het goed gedaan, en de kosten van onderhoud, moeten, in hetzelfde geval, aan den inbrenger worden vergoed, met inachtneming der regelen bij den titel van vruchtgebruik voorgeschreven.

1140. De inbreng van gereed geld geschiedt ter keuze des inbrengers door de betaling van deszelfs bedrag, of door zich dat bedrag in mindering van zijn erfdeel te doen aanbedeelen.

1141. De inbreng van roerende goederen geschiedt ter keuze des inbrengers door de teruggave der waarde zoo als die ten tijde der schenking geweest is, of door de goederen in natura terug te geven.

1142. Behalve de schenkingen in artikel 1132 aan inbreng onderworpen, moet ook worden ingebragt al hetgeen is verstrekt om aan den erfgenaam eenen stand, een beroep of bedrijf te verschaffen, of ter betaling van deszelfs schulden, en al hetgeen ten huwelijk is gegeven.

1143. Aan inbreng zijn niet onderworpen:

De kosten van onderhoud en opvoeding;

De uitkeeringen tot noodzakelijk levens-onderhoud;

De uitgaven tot het aanleeren van eenigen tak van koophandel, kunst, handwerk of bedrijf.

De kosten van studie;

De kosten tot plaatsvervanging of nummerverwisseling in 's lands gewapenden dienst;

De bruiloftskosten, kleederen en kleinoodien tot huwelijksuitzet gegeven.

1144. De interessen en vruchten van hetgeen aan inbreng is onderworpen, worden eerst vorschuldigd van den dag dat eene erfenis is opengevallen.

1145. Al hetgeen door toeval en zonder schuld van den begiftigde is verloren gegaan, behoeft niet te worden ingebragt.

DERDE AFDEELING.

Van de betaling der schulden.

1146. De erfgenamen die eene erfenis hebben aanvaard, moeten in de betaling der schulden, legaten en andere lasten, zooveel dragen als in evenredigheid staat met hetgeen ieder uit de nalatenschap ontvangt.

1147. Zij zijn tot die betaling persoonlijk, en ieder naarmate van de hoegrootheid van zijn erfdeel, gehouden, onverminderd de regten der schuldeischers op de geheele nalatenschap, zoolang die nog is onverdeeld, mitsgaders die der hypothekaire schuldeischers.

1148. Indien onroerende en tot de nalatenschap behoorende goederen met hypotheken bezwaard zijn, heeft ieder der mede-erfgenamen het regt om te vorderen dat die lasten uit den boedel worden gekweten, en de goederen van het verband bevrijd, alvorens er tot het vormen der kavelingen worde overgegaan.

Wanneer de erfgenamen de nalatenschap verdeelen in den staat waarin zij zich bevindt, moet het bezwaarde onroerende goed worden geschat op denzelfden voet als de overige onroerende goederen; alsdan wordt de hoofdsom der lasten van den geheelen prijs des goeds afgetrokken, en de erfgenaam, aan wien het onroerend goed te beurt is gevallen, blijft alsdan alleen ten aanzien zijner mede-erfgenamen met de voldoening der schuld belast, en moet hen daarvoor vrijwaren.

Indien de lasten alleen op het onroerende goed gevestigd zijn, zonder dat daarbij een personeel verband bestaat, kan geen der mede-erfgenamen vorderen dat de last worde afbetaald, en alsdan wordt het onroerende goed onder de verdeeling begrepen, onder aftrek van de hoofdsom dier lasten.

1149. Een erfgenaam die, ten gevolge van eene hypotheek, meer dan zijn aandeel in de gemeene schuld betaald heeft, kan van zijne mede-erfgenamen terug vorderen hetgeen ieder hunner persoonlijk in de schuld had moeten bijdragen.

1150. Indien een der mede-erfgenamen in verval van zaken geraakt, wordt zijn aandeel in de hypothekaire schuld over de overige omgeslageu, naar evenredigheid van eens ieders erfdeel.

1151. Een legataris is niet voor de schulden en lasten der nalatenschap verbonden, onverminderd het verhaal van den hypothekairen schuldeischer op het gelegateerde onroerend goed.

1152. Indien de legataris de schuld heeft gekweten, waarmede het gelegateerde onroerend goed bezwaard was, treedt hij daardoor van regtswege in de regten van den schuldeischer, ten laste der erfgenamen.

1153. De schuldeischers en de legatarissen van den overledene mogen van de schuldeischers van den erfgenaam vorderen, dat de boedel van den overledene worde afgescheiden van dien des erfgenaams.

1154. Indien de schuldeischers of legatarissen hunne regtsvordering tot afscheiding hebben aangevangen binnen den tijd

van zes maanden nadat de nalatenschap is opengevallen, hebben zij de bevoegdheid om hunnen eisch in de daartoe bestemde openbare registers, ter zijde van ieder stuk onroerend goed, tot de nalatenschap behoorende, te doen aanteekenen, met dat gevolg, dat de erfgenaam, na die aanteekening, het goed niet mag vervreemden of bezwaren, ten nadeele van de regten dier eischers ten laste der nalatenschap.

1155. Dat regt kan echter niet meer worden uitgeoefend, zoo dra er schuldvernieuwing in de schuldvordering tegen den overledene plaats heeft, door den erfgenaam als schuldenaar aan te nemen.

1156. Hetzelve regt verjaart door het tijdsverloop van drie jaren

1157. De schuldeischers van den erfgenaam hebben geene bevoegdheid om die afscheiding des boedels tegen de schuldeischers der nalatenschap te vorderen.

VIERDE AFDEELING.

Van de vernietiging van aangegane boedelscheiding.

1158. Boedelscheidingen kunnen worden te niet gedaan:
1°. Ter zake van dwang;
2°. Ter zake van bedrog, door een of meer deelgenooten gepleegd;
3°. Ter zake van benadeeling, meer dan een vierde gedeelte bedragende.

Het enkel overslaan van een of meer voorwerpen, tot den boedel behoorende, geeft alleen regt om deswege eene nadere scheiding te vorderen.

1159. Om te beoordeelen of er benadeeling plaats heeft, moeten de goederen naar derzelver waarde op het tijdstip der scheiding worden geschat.

1160. Degene tegen wien, ter zake van benadeeling, eisch tot vernietiging gedaan is, kan de herscheiding beletten, door aan den eischer, het zij in gereed geld, het zij *in natura*, op te leggen hetgeen aan diens erfdeel ontbreekt.

1161. De mede-erfgenaam, die het aan hem toebedeelde geheel of gedeeltelijk heeft vervreemd, kan geene vernietiging der boedelscheiding, ter zake van dwang of bedrog, vragen, indien de vervreemding heeft plaats gehad na het ophouden van den dwang of het ontdekken des bedrogs.

1162. De regtsvordering tot vernietiging verjaart door het tijdsverloop van drie jaren, te rekenen van den dag der boedelscheiding.

1163. De regtsvordering tot vernietiging heeft plaats opzig-

telijk elke akte welke ten oogmerk heeft om den onverdeelden staat tusschen medeerfgenamen te doen ophouden, om het even of de akte onder den naam van koop en verkoop, ruiling, dading, of anderzins, mogt verleden zijn.

Doch wanneer de boedelscheiding, of eene daarmede gelijkstaande akte, is voltrokken, kan er geene vernietiging worden gevraagd van eene dading, welke mogt gemaakt zijn om de wezenlijke zwarigheden, in de eerste akte voorkomende, uit den weg te ruimen.

1164. De regtsvordering tot vernietiging der boedelscheiding wordt niet toegelaten tegen den verkoop van erfregt, zonder bedrog aan een of meerder mede-erfgenamen te hunnen bate of schade door de mede-erfgenamen of door een hunner gedaan.

1165. Geene herscheiding, na de vernietiging der boedelscheiding gedaan, kan nadeel toebrengen aan de regten bevorens wettiglijk door derden verkregen.

1166. Alle afstand van het regt om vernietiging eener scheiding te vragen is van onwaarde.

VIJFDE AFDEELING.

Van boedelverdeeling door den vader, de moeder of andere bloedverwanten in de opgaande linie, tusschen hunne afkomelingen gemaakt.

1167. De vader, de moeder en andere bloedverwanten in de opgaande linie mogen bij uiterste wilsbeschikking, of bij notariële akte, tusschen hunne kinderen en afkomelingen de verdeeling en scheiding hunner goederen maken.

1168. Indien alle de goederen, welke de bloedverwant in de opgaande linie op den dag van zijn overlijden nalaat, niet in de verdeeling begrepen zijn geweest, zullen die niet verdeelde goederen volgens de wet worden verdeeld.

1169. Indien de verdeeling niet gemaakt is tusschen alle de kinderen, die ten tijde van het overlijden in leven zijn, en de afkomelingen der vooroverledene, zal de verdeeling geheel en al nietig zijn. Er kan eene nieuwe verdeeling in den wettelijken vorm worden gevorderd, het zij door de kinderen of afkomelingen die daarbij geen aandeel gekregen hebben, het zij zelfs door degenen tusschen welke de verdeeling gemaakt is.

1170. De verdeeling, door eenen bloedverwant in de opgaande linie gedaan, kan worden betwist uit hoofde van benadeeling, meer dan een vierde bedragende. Zij kan almede worden betwist, indien de verdeeling, en hetgeen met vrijstelling van inbreng is vooruit gemaakt, het wettelijk erfdeel van den een of ander der afkomelingen mogt hebben verkort.

De regtsvordering, bij dit artikel toegelaten, verjaart door een tijdsverloop van drie jaren, te rekenen van den dag waarop de erflater is overleden.

1171. De afkomelingen welke, om eene der redenen in het voorgaande artikel uitgedrukt, de verdeeling betwisten, zullen de kosten, tot de schatting der goederen vereischt, moeten vooruitschieten, en die kosten zullen te hunnen laste blijven, indien hunne vordering ongegrond bevonden wordt.

ZEVENTIENDE TITEL.

VAN ONBEHEERDE NALATENSCHAPPEN.

1172. Wanneer, bij het openvallen eener nalatenschap, zich niemand opdoet die daarop aanspraak maakt, of wanneer de bekende erfgenamen dezelve verwerpen, wordt de nalatenschap als onbeheerd beschouwd.

1173. De arrondissements-regtbank, onder welker ressort de nalatenschap opengevallen is, moet op verzoek der belanghebbende personen, of op de voordragt van het openbaar ministerie, eenen curator benoemen.

Indien de curateele verleend wordt ter zake dat zich niemand opdoet, die als erfgenaam aanspraak op de nalatenschap maakt, benoemt de regtbank bij voorkeur tot curator den gestelden uitvoerder van den uitersten wil, ten ware deze mogt verlangen door een ander vervangen te worden.

1174. De curator is gehouden de nalatenschap te doen verzegelen, en door eenen notaris eene boedelbeschrijving te doen opmaken, mitsgaders de nalatenschap te beheeren en tot effenheid te brengen.

Hij is verpligt, door oproepingen in de openbare nieuwspapieren of andere doelmatige middelen, de erfgenamen op te sporen.

Hij moet in regten optreden ten aanzien der regtsvorderingen, die tegen de nalatenschap zijn aangevangen, en alle regten die den overledene toebehoorden uitoefenen en voortzetten. Hij is verpligt het gereed geld, hetwelk zich in de nalatenschap bevindt, mitsgaders de opbrengst der verkochte roerende en onroerende goederen, in de kas der geregtelijke consignatiën te storten, ten einde te strekken tot behoud der regten van belanghebbende partijen, en daarvan, aan wien zulks zal behooren, rekening te doen.

1175. Indien zich, na verloop van drie jaren, te rekenen van het openvallen der nalatenschap, geen erfgenaam opdoet, zal de slotrekening moeten worden gedaan aan den staat, welke

bevoegd zal zijn om zich bij voorraad in het bezit der nagelaten goederen te doen stellen.

1176. De bepalingen voorkomende in art. 522, mitsgaders in art. 1082, 1083, 1084, 1085 en 1087, zijn ook op de curators van onbeheerde nalatenschappen toepasselijk.

ACHTTIENDE TITEL.

VAN BEVOORREGTE SCHULDEN.

EERSTE AFDEELING.

Van bevoorregte schulden in het algemeen.

1177. Alle de roerende en onroerende goederen van den schuldenaar, zoowel tegenwoordige als toekomstige, zijn voor deszelfs persoonlijke verbindtenissen aansprakelijk.

1178. Die goederen strekken tot gemeenschappelijken waarborg voor zijne schuldeischers; derzelver opbrengst wordt onder hen, ponds ponds gelijke, naar evenredigheid van eens ieders inschuld, verdeeld, ten ware er tusschen de schuldeischers wettige redenen van voorrang mogten bestaan.

1179. De voorrang tusschen schuldeischers spruit voort uit privilegie, uit pand, en uit onderzetting of hypotheek.

Van pand en onderzetting wordt bij den negentienden en twintigsten titel van dit boek gehandeld.

1180. Privilegie is een regt door de wet toegekend aan den eenen schuldeischer boven den anderen, alleen uit hoofde van den aard der schuld.

Pand en hypotheek gaan boven privilegie, behalve in de gevallen, waarin de wet uitdrukkelijk het tegendeel bepaalt.

1181. Tusschen bevoorregte schuldeischers wordt de rang geregeld naar den verschillenden aard der voorregten.

1182. Bevoorregte schuldeischers, die in denzelfden rang zijn, worden ponds ponds gelijke betaald.

1183. De voorrang van 's rijks schatkist, de orde waarin dezelve wordt uitgeoefend, en de tijd van deszelfs duur, worden geregeld door de bijzondere wetten daartoe betrekkelijk.

Die van de besturen der gewesten, gemeenten, dijken, polders, wateringen, en andere dergelijke gemeenschappen, wegens de door hen te heffen lasten, worden geregeld door de wetten en de wettige op dat stuk daargestelde verordeningen.

1184. De privilegiën hebben tot onderwerp, of zekere bepaalde goederen, of alle de roerende en onroerende goederen

in het algemeen. De eerste hebben den voorrang boven laatstgenoemde.

TWEEDE AFDEELING.

Van de voorregten gevestigd op zekere bepaalde goederen.

1185. De bevoorregte schulden op zekere bepaalde goederen zijn:

1°. De geregtskosten uitsluitend veroorzaakt door de uitwinning van eene roerende of onroerende zaak. Deze worden uit de opbrengst van het uitgewonnene goed boven alle andere bevoorregte schulden, en zelfs boven pand en hypotheek, gekweten;

2°. De huur-penningen van onroerende goederen, de kosten van reparatie waartoe de huurder verpligt is, mitsgaders alles wat tot de nakoming van de huur-overeenkomst betrekking heeft;

3°. De nog onbetaalde koopprijs van roerende goederen;

4°. De kosten tot behoud eener zaak gemaakt;

5°. De kosten tot bearbeiding eener zaak aan den werkman verschuldigd;

6°. Hetgeen door eenen herbergier, als zoodanig, aan eenen reiziger is geleverd;

7°. De vrachtloonen en bijkomende onkosten;

8°. Hetgeen aan metselaars, timmerlieden en andere werkbazen is verschuldigd wegens den opbouw, aanbouw en de reparatiën van onroerende goederen, mits de schuldvordering niet ouder zij dan drie jaren, en de eigendom van het perceel aan den schuldenaar zij verbleven;

9°. De vergoedingen en betalingen waartoe openbare ambtenaren, uit hoofde van verzuim, misslagen en misdrijven, in de uitoefening hunner bediening gepleegd, gehouden zijn.

1186. De verhuurder kan zijn voorregt doen gelden op de vruchten welke door takken aan de boomen, of door wortels aan den grond, nog zijn vastgehecht; voorts op de ingeëogste en nog niet ingeëogste vruchten die zich op den bodem bevinden, en op al hetgeen op den bodem is, zoo tot stoffering van het gehuurde huis of der landhoeve, als tot bebouwing of gebruik van het land, zoo als het vee, de bouwgereedschappen en dergelijken; onverschillig of de hier-boven gemelde voorwerpen al dan niet aan den huurder toebehooren.

Indien de huurder een gedeelte van het verhuurde goed aan een ander wettig in huur heeft afgestaan, kan de verhuurder zijn voorregt op de voorwerpen, die zich in of op dat gedeelte

bevinden, niet verder doen gelden, dan alleen in evenredigheid van het door den tweeden huurder overgenomen gedeelte, en voor zoo verre de laatstgemelde niet mogt kunnen aantoonen zijne huurpenningen volgens de overeenkomst te hebben voldaan.

1187. Niettemin worden de nog verschuldigde koopprijs van gekochte zaden en de nog verschuldigde kosten van den oogst van het loopende jaar, bij voorrang boven den verhuurder, betaald uit de opbrengst van den oogst, en de nog niet betaalde koopprijs van gereedschappen uit de opbrengst van die gereedschappen.

1188. De verhuurder kan de roerende goederen, waarop hem bij artikel 1186 voorregt is toegestaan, in beslag nemen, indien dezelve buiten zijne toestemming vervoerd zijn; en hij behoudt daarop zijn voorregt, al waren dezelve ook aan eenen derde, door inpandgeving, of op eene andere wijze, verbonden, mits hij die voorwerpen geregtelijk hebbe opgeëischt binnen den tijd van veertig dagen na het vervoeren der roerende goederen tot eene landhoeve behoorende, en binnen den tijd van veertien dagen, indien het zaken betreft welke tot stoffering van een huis hebben verstrekt.

1189. Het voorregt van den verhuurder strekt zich uit tot de vervallen huur- en pachtpenningen, gedurende de laatste drie jaren en het loopende jaar.

1190. De verkooper van roerende en nog onbetaalde goederen kan zijn voorregt doen gelden op den koopprijs van die goederen, indien zij zich nog in handen van den schuldenaar bevinden, zonder onderscheid of hij die goederen op tijd of zonder tijdsbepaling verkocht heeft.

1191. Indien de verkoop zonder tijdsbepaling gedaan is, heeft de verkooper zelfs de bevoegdheid om de goederen terug te eischen, zoo lang deze zich in handen van den kooper bevinden, en het wederverkoopen daarvan te beletten, mits de terugeisching geschiede binnen dertig dagen na de aflevering, en de goederen zich nog bevinden in denzelfden staat waarin zij zijn geleverd geworden.

1192. De verkooper kan evenwel zijn regt niet uitoefenen dan na den verhuurder van het huis of van de landhoeve, ten ware bewezen zij dat de verhuurder kennis droeg dat de meubelen en verdere goederen, voor het huis of de landhoeve dienende, door den huurder niet waren betaald.

1193. De voorregten vermeld bij artikel 1185, N°. 4, 5, 6, 7, 8 en 9, worden uitgeoefend als volgt:

Die van N°. 4, op de zaak tot welker behoud de kosten zijn gemaakt;

Die van N°. 5, op de zaak die bearbeid is;

Die van N°. 6, op de goederen die door den reiziger in de herberg zijn gebragt;

Die van N°. 7, op het vervoerde goed;

Die van N°. 8, op de opbrengst van het opgebouwde, aangebouwde of herstelde perceel;

Die van N°. 9, op het bedrag van de door de ambtenaren gestelde zekerheid, en de daarop verschuldigde renten.

1194. Indien onderscheiden bevoorregte schuldeischers, van welke in deze afdeeling wordt melding gemaakt, mogten te zamen loopen, hebben de onkosten, die gemaakt zijn tot behoud van het goed, den voorrang, indien dezelve gemaakt zijn na het tijdstip waarop de overige bevoorregte schulden zijn geboren.

DERDE AFDEELING.

Van de voorregten op alle de roerende en onroerende goederen in het algemeen.

1195. De bevoorregte inschulden op alle de roerende en onroerende goederen in het algemeen zijn de hierna vermelde, en worden in de volgende orde verhaald:

1°. De geregtskosten, uitsluitend veroorzaakt door uitwinning en boedelredding: deze hebben voorrang boven pand en hypotheek;

2°. De begrafeniskosten, behoudens de bevoegdheid des regters om dezelve te verminderen, indien zij bovenmatig zijn;

3°. Alle kosten van de laatste ziekte;

4°. Het loon van dienst- en werkboden over het verschenen jaar, en hetgeen over het loopende jaar verschuldigd is;

5°. De schuldvorderingen wegens levering van levensmiddelen, gedaan aan den schuldenaar en deszelfs huisgezin, gedurende de laatste zes maanden;

6°. De schuldvorderingen van kostschoolhouders voor het laatste jaar;

7°. De schuldvordering van minderjarigen of onder curatele gestelden ten laste van hunne voogden en curators, ter zake van derzelver beheer: voor zoo verre dezelve niet kunnen worden verhaald uit de hypotheken of andere zekerheid, welke, naar aanleiding van den zestienden titel van het eerste boek van dit Wetboek, mogt gesteld zijn.

NEGENTIENDE TITEL.

VAN PAND.

1196. Pand is een regt hetwelk de schuldeischer verkrijgt op eene roerende zaak, die hem door den schuldenaar, of door een ander in deszelfs naam, tot zekerheid der schuld, is ter hand gesteld, en aan den schuldeischer de bevoegdheid geeft om zich bij voorkeur boven de andere schuldeischers uit die zaak te doen betalen; met uitzondering van de kosten van uitwinning en van de onkosten die, na de inpandgeving, tot behoud van de zaak gemaakt zijn, en welke den voorrang zullen hebben.

1197. Pandovereenkomst wordt bewezen door alle middelen, die voor het bewijs der hoofdverbindtenis zijn toegelaten.

1198. Pandregt op ligchamelijke roerende zaken en op inschulden aan toonder wordt gevestigd door het brengen van het pand onder de magt van den schuldeischer of van een derde, omtrent wien partijen zijn overeengekomen.

Het is niet bestaanbaar op zaken, die in de magt van den schuldenaar of den pandgever worden gelaten of met den wil van den schuldeischer terugkeeren.

Het gaat te niet, wanneer het pand uit de magt van den pandhouder geraakt.

Is het echter door dezen verloren of aan hem ontvreemd, dan heeft hij het regt van terugvordering bij art. 2014, tweede lid, bedoeld, en wordt bij terugbekoming van het pand het pandregt geacht nooit verloren te zijn geweest.

De onbevoegdheid van den pandgever om over de zaak te beschikken, kan aan den schuldeischer, die haar in pand heeft genomen, niet worden tegengeworpen, onverminderd het regt tot terugvordering van hem, die de zaak verloren heeft, of aan wien zij is ontvreemd.

1198bis. Tot vestiging van pandregt op papier aan order wordt behalve het endossement de overgaaf van het papier gevorderd.

1199. Pandregt op onligchamelijke roerende zaken, met uitzondering van papier aan order of aan toonder, wordt gevestigd door kennisgeving der verpanding aan hem, tegen wien het in pand gegeven regt moet worden uitgeoefend. Door dezen kan van die kennisgeving en van de toestemming des pandgevers een schriftelijk bewijs worden gevorderd.

1200. De schuldeischer mag, ingeval de schuldenaar of de pandgever niet aan zijne verpligtingen voldoet, zich het pand niet toeëigenen. Alle hiermede strijdende bedingen zijn nietig.

1201. Wanneer door partijen niet anders is overeengekomen, is de schuldeischer, ingeval de schuldenaar of pandgever niet aan zijne verpligtingen voldoet, geregtigd om na het verstrijken van den bepaalden termijn, of, indien geen vaste termijn is bepaald, na eene sommatie tot voldoening, het pand in het openbaar, naar plaatselijke gewoonten en op de gebruikelijke voorwaarden, te doen verkoopen, ten einde uit de opbrengst het beloop der schuld met de renten en kosten te verhalen.

Bestaat het pand uit ter markt of ter beurze verhandelbare koopmansgoederen of effecten, dan kan de verkoop ook aldaar geschieden, mits door tusschenkomst van twee makelaars in het vak.

1202. In allen geval kan, wanneer de schuldenaar of de pandgever in gebruike is aan zijne verpligtingen te voldoen, de schuldeischer in regten vorderen, dat het pand tot verhaal der schuld met de renten en kosten zal worden verkocht op de wijze door den regter te bepalen of wel de regter op des schuldeischers vordering toestaan, dat het pand aan dezen, voor een bedrag bij het vonnis te bepalen, tot het beloop der schuld met renten en kosten in betaling zal verblijven.

Van de vervreemding van het pand in de gevallen, bij dit en het vorig artikel bedoeld, is de schuldeischer verpligt den pandgever uiterlijk den volgenden dag kennis te geven. Berigt per telegraaf of aangeteekenden brief geldt voor behoorlijke kennisgeving.

1203. De schuldeischer is verantwoordelijk voor het verlies of de vermindering van het pand, voor zooverre zulks door zijne nalatigheid mogt hebben plaats gehad.

De schuldenaar is van zijne zijde verpligt aan den schuldeischer te vergoeden de nuttige en noodzakelijke onkosten die de laatstgemelde tot het behoud van het pand gemaakt heeft

1204. Indien eene inschuld in pand gegeven is, en deze inschuld interessen opbrengt, verrekent de schuldeischer die interessen met degene welke hem mogten verschuldigd zijn.

Indien de schuld, tot welker zekerheid eene inschuld in pand gegeven is, geene interessen opbrengt, worden de interessen, die de pandhouder ontvangt, op de hoofdsom gekort.

1205. Zoo lang de houder het in pand gegeven goed niet misbruikt, is de schuldenaar onbevoegd om daarvan de teruggave te vorderen, voordat hij ten volle betaald hebbe, zoo wel de hoofdsom, als de interessen en onkosten der schuld, voor welker zekerheid het pand gegeven is, alsmede de onkosten die tot behoud van het pand gedaan zijn.

Indien er tusschen denzelfden schuldenaar en denzelfden schuldeischer eene tweede schuld mogt bestaan, tusschen hen

zelve aangegaan na het tijdstip der pandgeving, en opeischbaar vóór de betaling, of op den dag zelve van de betaling, der eerste schuld, is de schuldeischer niet gehouden zich van het pand te ontdoen, voordat hem beide schulden ten volle zijn voldaan, al mogt er zelfs geen beding gemaakt zijn om het pand voor de betaling der tweede schuld te verbinden.

1206. Het pand is ondeelbaar, niettegenstaande de schuld onder de erfgenamen van den schuldenaar of onder die van den schuldeischer mogt deelbaar zijn.

De erfgenaam van den schuldenaar die zijn gedeelte in de schuld betaald heeft, kan de teruggave van zijn aandeel in het pand niet vorderen, zoolang de schuld niet ten volle is gekweten.

Wederkeerig mag de erfgenaam van den schuldeischer die zijn aandeel in de schuld ontvangen heeft, het pand niet terug geven ten nadeele van diegenen zijner mede-erfgenamen die niet betaald zijn.

1207. De hier-boven gemaakte bepalingen zijn niet toepasselijk op zaken van koophandel, of op banken van leening welke bij openbaar gezag zijn gevestigd, voor zoo verre bij het Wetboek van Koophandel, of bij de verordeningen omtrent die instellingen, bijzondere bepalingen zijn gemaakt.

TWINTIGSTE TITEL.

VAN ONDERZETTNG OF HYPOTHEEK.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1208. Onderzetting of hypotheek is een zakelijk regt op onroerende goederen, strekkende om daaraan de voldoening eener verbindtenis te verhalen.

1209. Dat regt is uit deszelfs aard ondeelbaar en gevestigd op alle de verbodene onroerende goederen in hun geheel, op elk van die goederen en op ieder gedeelte van dezelve.

De goederen blijven daarmede belast, in welke handen dezelve ook overgaan.

1210. Voor hypotheek zijn alleen vatbaar:

1°. Onroerende goederen welke in den handel zijn, met derzelver toebehooren, voor zoo verre dat laatste als onroerend goed beschouwd wordt;

2°. Het vruchtgebruik derzelve goederen en hun toebehooren;
3°. De regten van opstal en erfpacht;
4°. De grondrenten, het zij in geld, het zij in natura verschuldigd;
5°. Het tiendregt;
6°. Het regt van beklemming.

1211. De hypotheken strekken zich uit tot alle de latere verbeteringen van het bezwaarde goed, ook tot hetgeen, door aanwas of opbouw, met hetzelve vereenigd is.

1212. Het onverdeeld aandeel in een gemeen onroerend goed kan met hypotheek worden bezwaard. Na de verdeeling van hetzelve, blijft de hypotheek alleen gevestigd op het deel dat aan den schuldenaar, die de onderzetting heeft verleend, is toebedeeld, behoudens de bepaling van artikel 1377.

1213. Roerende goederen zijn voor geene hypotheek vatbaar.

1214. Hypotheek kan niet worden gevestigd dan door hem die de bevoegdheid heeft het bezwaarde goed te vervreemden.

1215. Zij die op een onroerend goed slechts een zoodanig regt hebben, hetwelk door eene voorwaarde is opgeschort, of in zekere gevallen kan worden ontbonden of te niet gedaan, kunnen geene hypotheek toestaan, dan die aan dezelfde voorwaarden, ontbinding of te niet doening onderworpen is.

1216. Goederen van minderjarigen, van degenen die onder curatele staan, en van afwezigen, zoolang derzelver bezit slechts bij voorraad verleend is, kunnen niet anders met hypotheek worden bezwaard, dan om de redenen, en overeenkomstig de formaliteiten, welke bij de wet zijn vastgesteld.

1217. Hypotheek kan alleen bij notariële akte worden verleend, uitgezonderd in de gevallen bij de wet uitdrukkelijk aangewezen.

De volmagt tot het verleenen van hypotheek moet bij authentieke akte worden verleden.

De voogd, de curator, de getrouwde man, of elk ander die, uit kracht der wet of eener overeenkomst, verpligt is hypotheek te geven, kan daartoe bij vonnis worden genoodzaakt, hetwelk dezelfde kracht zal hebben als of hij in de hypotheek hadde toegestemd, en bepaaldelijk zal aanduiden de goederen op welke de inschrijving zal geschieden.

De getrouwde vrouw welke bij huwelijksche voorwaarden hypotheek heeft bedongen, kan, zonder den bijstand van haren man, of de magtiging van den regter, de hypothekaire inschrijvingen bewerkstelligen, en de vereischte regtsvorderingen daartoe aanleggen.

1218. Uit kracht van eene overeenkomst in een vreemd land verleden, kan geen hypotheek worden ingeschreven op goederen

binnen het koningrijk gelegen, ten ware het tegendeel bij traktaten mogt zijn bepaald.

1219. De akte waarbij hypotheek wordt gevestigd moet bevatten eene bijzondere opgave van het bezwaarde goed, en van deszelfs aard en ligging, naar aanleiding der kadastrale indeeling.

Ten aanzien van tienden en grondrenten, waaromtrent niet bepaaldelijk kan worden opgegeven welke bijzondere perceelen daarmede belast zijn, zal men met de juiste omschrijving en aanwijzing der schuldpligtige streek, gemeente of polder in de akte kunnen volstaan.

1220. Hypotheek kan alleen op tegenwoordige goederen worden gevestigd. Eene hypotheek op toekomstige goederen is nietig.

Indien echter de vrouw bij huwelijksche voorwaarden het vestigen van hypotheek heeft bedongen, of, in het algemeen, een schuldenaar zich heeft verpligt aan den schuldeischer hypotheek te geven, kan de man of de schuldenaar worden genoodzaakt aan zijne verpligting te voldoen, door aanwijzing ook van goederen welke hij, na het ontstaan der verbindtenis, mogt hebben verkregen.

1221. Eene hypotheek is slechts van waarde, in zoo verre de som, waarvoor dezelve is toegestaan, zeker en bij de akte bepaald is.

Indien de schuld voorwaardelijk of derzelver hoegrootheid onbepaald is, zal de vestiging der hypotheek slechts kracht hebben tot het beloop der geschatte waarde, welke partijen gehouden zijn in de akte op te geven.

1222. De schuldeischer kan, in geen geval, eene vermeerdering van hypotheek vorderen, ten ware het tegendeel bedongen of bij de wet bepaald zij.

1223. Alle bedingen, bij welke de schuldeischer gemagtigd zoude worden om zich het gehypothekeerde goed toe te eigenen, zijn nietig.

Het staat echter den eersten hypothekairen schuldeischer vrij om, bij het vestigen der hypotheek, uitdrukkelijk te bedingen dat, bij gebreke van behoorlijke voldoening der hoofdsom, of van de betaling der verschuldigde renten, hij onherroepelijk zal zijn gemagtigd het verbonden perceel in het openbaar te doen verkoopen, ten einde uit de opbrengst te verhalen zoo wel de hoofdsom als de renten en de kosten. Dat beding zal op de openbare registers moeten worden aangeteekend, en zal de veiling moeten plaats hebben op de wijze als bij artikel 1255 is voorgeschreven, met uitzondering alleen dat de tegenwoordigheid van den kantonregter niet vereischt wordt.

TWEEDE AFDEELING.

Van de inschrijving der hypotheken en van den vorm der inschrijving.

1224. De inschrijving der hypothekaire verbanden moet geschieden in de daartoe bestemde openbare registers.

Bij gebreke van die inschrijving, heeft de hypotheek geene kracht hoegenaamd, zelfs niet ten opzigte van schuldeischers, die geen hypothekair verband hebben.

1225. De inschrijving van eene hypotheek is van onwaarde, indien dezelve gedaan is op eenen tijd, waarop de eigendom van het goed aan eenen derde zijnde overgegaan, de schuldenaar daarop zijn eigendomsregt reeds verloren had.

1226. De rang der hypothekaire schuldeischers wordt bepaald naar de dagteekening hunner inschrijving, behoudens de uitzonderingen bij de twee volgende artikels vermeld.

Zij die op denzelfden dag zijn ingeschreven, hebben gezamenlijk eene hypotheek van dezelfde dagteekening, zonder onderscheid op welk uur de inschrijving gedaan is, al ware het ook dat het uur door den bewaarder mogt zijn aangeteekend.

1227. Indien bij de koopakte, tot waarborg van onbetaalde kooppenningen, hypotheek op het verkochte goed is bedongen, en de inschrijving is geschied binnen acht vrije dagen na de overschrijving dier koop-akte op de daartoe bestemde openbare registers, zal deze hypotheek den voorrang hebben boven de hypotheken welke de kooper, binnen dat tijdsverloop, op het goed mogt hebben toegestaan.

1228. Dezelfde bepaling is toepasselijk, indien bij akte van scheiding hypotheek is bedongen tot waarborg van hetgeen de eene deelgenoot aan den anderen, ten gevolge eener scheiding, schuldig blijft, of tot vrijwaring van het aanbedeelde goed. Ook in dat geval geven de inschrijvingen, binnen acht vrije dagen na de overschrijving der akte van scheiding, voor zoo veel dit beding betreft, door den deelgenoot bewerkstelligd, den voorrang boven de hypotheken welke de verkrijger, binnen dat tijdsverloop, op het goed mogt hebben toegestaan.

1229. De schuldeischer die ingeschreven is voor eene hoofdsom welke interessen of renten voortbrengt, is geregtigd om, uiterlijk voor twee jaren en voor het loopende jaar, wegens interessen of renten in denzelfden rang van hypotheek geplaatst

te worden als voor zijne hoofdsom; onverminderd zijn regt om, ten aanzien van andere renten dan bij de eerste inschrijving verzekerd waren, bijzondere inschrijvingen te nemen welke sedert derzelver dagteekening hypotheek zullen te weeg brengen.

1230. Indien de akte, waarbij de hypotheek is gevestigd, een uitdrukkelijk beding bevat, waarbij de schuldenaar in zijne bevoegdheid is beperkt, het zij om het bezwaarde goed buiten toestemming des schuldeischers te mogen verhuren, het zij ten aanzien van de wijze waarop, of van den tijd gedurende welken hetzelve zal kunnen worden verhuurd, het zij ten aanzien van de vooruitbetaling der huurpenningen, zal zoodanig beding niet alleen verbindende zijn tusschen de partijen, maar ook tegen den huurder kunnen worden ingeroepen door den schuldeischer die zoodanig beding op de openbare registers zal hebben doen aanteekenen.

Alles onverminderd de bepalingen van artikel 1377, welke, zoo daartoe gronden zijn, door alle de schuldeischers zullen kunnen worden ingeroepen, om het even of er al dan niet eenig beperkend beding op het stuk der verhuring of vooruitbetaling gemaakt zij.

1231. Om de inschrijving te bewerkstelligen, stelt de schuldeischer, het zij in persoon, het zij door eenen derde, aan den bewaarder der hypotheken, van den kring waarin de goederen gelegen zijn, ter hand twee, door den schuldeischer of den derde onderteekende borderellen, waarvan het eene op het uitgegeven afschrift van den titel kan gesteld worden.

Die borderellen bevatten:

1°. Eene bepaalde aanduiding van den schuldeischer en van den schuldenaar, en de opgave der woonplaats, door eerstgemelden gekozen binnen den kring van het kantoor des bewaarders.

De inschrijving op de goederen van eenen overledene kan gedaan worden ten name van den overledene;

2°. De dagteekening en den aard van den regtstitel, met opgave van den ambtenaar door of ten overstaan van welken de akte is verleden, of van den regter die de te bezwaren goederen, naar aanleiding van het voorlaatste lid van artikel 1217, heeft aangeduid;

3°. Het beloop der inschuld, of de begrooting der voorwaardelijke en onbepaalde regten welke verzekerd moeten worden, mitsgaders den tijd waarop de schuld opeischbaar is;

4°. De aanduiding van den aard en de ligging der goederen waarop de hypotheek is gevestigd, naar aanleiding der kadastrale indeeling, onverminderd het bepaalde bij

het tweede lid van artikel 1219, ten aanzien van tiende en grondrenten;

5°. De bedingen welke, naar aanleiding van het vorige artikel, mitsgaders van het tweede lid van art. 1223 en van het tweede lid van art. 1254, tusschen den schuldeischer en den schuldenaar mogten gemaakt zijn.

1232. De bewaarder behoudt een der borderellen, ten einde hetzelve in zijn register in te schrijven onder de dagteekening van de overgave. Hij geeft onmiddelijk aan dengenen die de inschrijving verzocht heeft het andere borderel terug, aan den voet van hetwelk hij den dag der overgave vermeldt. Hij is eindelijk verpligt, indien zulks gevorderd wordt, uiterlijk binnen vier en twintig uren, op dat borderel naderhand bij te voegen het nommer waaronder de inschrijving in zijne registers heeft plaats gehad. Beide deze verklaringen zullen door hem worden onderteekend.

1233. Bij het vorderen der aanteekening, waarvan in artikel 1154 gesproken wordt, zijn de schuldeischers of de legatarissen verpligt aan den bewaarder der hypotheken ter hand te stellen:

1°. Een authentiek afschrift van den eisch tot afscheiding der goederen;

2°. De doodakte van den overledene, of een ander deugdelijk bewijs dat de regtsvordering is aangevangen binnen de zes maanden na het openvallen der nalatenschap;

3°. Twee borderellen houdende, naar het voorschrift van artikel 1231, N°. 4, de aanduiding van den aard en de ligging der goederen, ter zijde van welke de aanteekening wordt gevorderd; en zijn de bepalingen van art. 1232 op deze borderellen toepasselijk.

1234. Het is aan dengenen die eene inschrijving heeft laten doen, alsmede aan zijne vertegenwoordigers, of die uit krachte eener authentieke akte deszelfs regt verkregen hebben, geoorloofd om in het register der hypotheken de door hem gekozen woonplaats te veranderen, mits hij eene andere in denzelfden kring kieze en aanwijze.

1235. De inschrijving kan, ter zake van verzuim der hierboven voorgeschrevene formaliteiten, niet worden vernietigd, dan alleenlijk in geval zij den schuldeischer, den schuldenaar, de schuld, of het bezwaarde goed, niet op eene voldoende wijze kenbaar maken.

1236. De inschrijving doet de hypotheek stand houden zonder vernieuwing.

1237. De kosten der inschrijving zijn voor rekening van den schuldenaar, indien het tegendeel niet bedongen is.

1238. De regtsvorderingen tegen de schuldeischers, waartoe

de inschrijvingen aanleiding kunnen geven, moeten aangelegd worden voor de bevoegde regtbank, door middel van dagvaardingen, gedaan aan hunnen persoon, of aan de laatste woonplaats, die blijkens het register gekozen is; en zulks niettegenstaande het overlijden, het zij van de schuldeischers, het zij van degenen bij wie zij domicilie hebben gekozen.

DERDE AFDEELING.

Van de doorhaling der inschrijvingen.

1239. De inschrijvingen worden ten koste van den schuldenaar doorgehaald, of met toestemming der daartoe bevoegde belanghebbende partijen, of ten gevolge van een vonnis, het zij in het hoogste ressort gewezen, het zij in kracht van gewijsde gegaan.

1240. In beide gevallen, leggen degenen die de doorhaling verzoeken ten kantore van den bewaarder over eene authentieke akte, waarbij tot de doorhaling wordt gemagtigd, of een authentiek afschrift van zoodanige akte of van het vonnis, daartoe strekkende.

Bij de in het vorig lid bedoelde authentieke akte mag niemand als lasthebber optreden dan voorzien van eene schriftelijke volmagt.

1241. Indien in eene doorhaling niet wordt toegestemd, moet dezelve gevraagd worden voor de regtbank, onder welker regtsgebied de inschrijving gedaan is, ten ware die vordering ondergeschikt zij aan een geschil, hangende voor eene andere regtbank; in welk geval, de eisch tot doorhaling zal verwezen worden naar de regtbank, voor welke het hoofdgeschil aanhangig is.

Echter zal de overeenkomst, tusschen den schuldeischer en den schuldenaar aangegaan, om, ingeval van geschil de vordering voor eene door hen bepaalde regtbank te brengen, tusschen henlieden moeten nagekomen worden.

VIERDE AFDEELING.

Van de gevolgen der hypotheken tegen derde bezitters.

1242. De schuldeischer die eene ingeschrevene hypotheek heeft, vervolgt zijn regt op het verbonden onroerende goed, in welke handen zich dat ook bevinde, om gerangschikt en betaald te worden volgens de orde van inschrijving.

1243, De schuldeischer heeft het regt om, na gedaan bevel aan den schuldenaar, het verbonden onroerende goed onder den derden bezitter in beslag te nemen en te doen verkoopen. Hierbij, en bij de rangschikking op de opbrengst daarvan, tusschen de onderscheidene schuldeischers, moeten de formaliteiten worden in acht genomen ten opzigte van geregtelijke uitwinningen en rangschikking, in het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering voorgeschreven.

1244. De derde bezitter kan zich tegen den verkoop verzetten, indien hij kan aanwijzen, dat zich alsnog in het bezit van den oorspronkelijken schuldenaar bevinden een of meer onroerende goederen, mede hypothekair voor dezelfde schuld verbonden, en klaarblijkelijk voldoende om daaraan die schuld te verhalen. In zoodanig geval kan hij, met schorsing der uitwinning van zijn eigendom, de voorafgaande uitwinning van het mede-verbonden goed onder den oorspronkelijken schuldenaar vorderen.

1245. In geval eene hypotheek is gevestigd op één onroerend goed, en een of meerder gedeelten daarvan tot derde bezitters mogten zijn overgegaan, behoudt de schuldeischer de bevoegdheid om zijn regt op het verbonden goed, of op zoodanig gedeelte daarvan, als hij raadzaam of voldoende acht, voor het geheel te doen gelden, even als of het verhondene zich nog onverdeeld in het bezit van den schuldenaar bevond.

1246. De derde bezitter die, het zij bij uitwinning, het zij vrijwillig, de schuld heeft gekweten, is bevoegd, als daardoor, uit kracht der wet, in de regten des schuldeischers zijnde getreden, om, na aftrek van zijn aandeel in evenredigheid tot de gezamenlijke waarde van de verbondene goederen, de verdere hypothekaire regten voor deze inschuld op de mede-verbondene goederen, of gedeelten van dezelve, te doen gelden.

1247. In de gevallen bij de twee vorige artikelen vermeld, zal de inschrijving van de hypotheek alleen op dat goed of gedeelte van hetzelve worden doorgehaald, waarop de schuldvordering is verhaald, of waarvan de derde bezitter de schuld heeft gekweten, en op het verder verbondene niet eer dan nadat de betaald hebbende of uitgewonnen derde bezitter zijn regt, volgens het laatstvoorgaande artikel, zal hebben doen gelden, of in de doorhaling zal hebben toegestemd. Tot verzekering van zijn regt, is de gesubrogeerde schuldeischer verpligt daarvan aanteekening te laten doen op de openbare registers.

1248. De derde bezitter heeft altijd het regt, tot op het tijdstip der toewijzing toe, om de uitwinning van het bij hem bezeten verbonden goed te doen ophouden, door de kwijting van de ingeschrevene schuld met de renten overeenkomstig artikel 1229, mitsgaders de kosten.

1249. Hetgeen het verbonden goed bij uitwinning meer opbrengt dan de hypothekaire lasten en kosten bedragen, wordt uitgekeerd aan den derden bezitter.

1250. De erfdienstbaarheden en andere zakelijke regten, zoo wel ten laste als ten bate van het uitgewonnen goed, die door den overgang aan den derden bezitter waren te niet gegaan, herleven, nadat hetzelve aan een ander is toegewezen.

1251. De verminderingen welke, door schuld of onachtzaamheid van den derden bezitter, ten nadeele der hypothekaire schuldeischers, aan het goed zijn veroorzaakt, leveren tegen denzelven eene regtsvordering tot schadeloosstelling op; hij kan de door hem gemaakte onkosten en verbeteringen niet terug vorderen, dan ten beloope van hetgeen het goed, door de verbeteringen, in waarde vermeerderd is.

1252. De derde bezitter die de hypothekaire schuld betaald, of de geregtelijke uitwinning daarvoor heeft ondergaan, heeft zijn verhaal tot vrijwaring tegen den schuldenaar.

VIJFDE AFDEELING.

Van het te niet gaan der hypotheken.

1253. De hypotheken gaan te niet:

1°. Door het te niet gaan der hoofd-verbindtenis;

2°. Door des schuldeischers afstand van de hypotheek;

3°. Door geregtelijke rangschikking.

1254. Degene die het bezwaarde goed heeft gekocht, het zij bij geregtelijke uitwinning, het zij ten gevolge eener willige verkooping voor eenen in geld bepaalden prijs, kan vorderen dat het gekochte perceel worde ontlast van alle hypothekaire lasten, die den koopprijs te boven gaan, met inachtneming der voorschriften bij de volgende artikelen gegeven.

De zuivering zal echter bij willige verkooping geene plaats hebben, indien de partijen bij het vestigen der hypotheek zulks uitdrukkelijk zijn overeengekomen, en dat beding op de openbare registers is aangeteekend.

Zoodanig beding kan slechts door den eersten hypothekairen schuldeischer gemaakt worden.

1255. In geval van willige verkooping, zal de vordering tot ontlasting niet kunnen worden gedaan, ten zij de verkooping hebbe plaats gehad in het openbaar, volgens plaatselijke gebruiken, ten overstaan van eenen openbaren ambtenaar, en in tegenwoordigheid van den regter van het kanton,

alwaar alle of het meerendeel der goederen gelegen zijn; en voorts de ingeschrevene schuldeischers daarvan zijn verwittigd geworden, ten minste dertig dagen voor de toewijzing, bij een exploit, hetwelk zal moeten worden beteekend aan de woonsteden die de schuldeischers bij de inschrijving hebben gekozen.

1256. De kooper die het genot wil hebben van het voorregt, bij artikel 1254 vermeld, is gehouden om, binnen eene maand na de toewijzing, eene geregtelijke rangschikking tot verdeeling van den koopprijs te doen openen, overeenkomstig de regelen bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering voorgeschreven.

1257. Bij de rangschikking zal de doorhaling worden bevolen van de inschrijvingen die niet batig zijn gerangschikt.

Zoodanige inschrijvingen die slechts voor een gedeelte batig in aanmerking komen, zullen slechts voor dat gedeelte in stand blijven, tot op de betaling toe, welke de schuldeischer dadelijk zal kunnen vorderen, zonder aanzien of de inschulden opeischbaar of niet opeischbaar zijn.

Ten opzigte van inschulden welker geheel bedrag batig is gerangschikt, zullen de inschrijvingen gehandhaafd blijven, en de kooper tot dezelfde verpligtingen zijn verbonden, en dezelfde tijdsbepalingen en uitstellen genieten, als de oorspronkelijke schuldenaar.

1258. Bij het opmaken der hoegrootheid van hypothekaire inschrijvingen, zal de altijddurende rente worden berekend tegen de hoofdsom, in de akte vermeld, en, bij gebreke daarvan, tegen het twintigvoud der rente; en zullen lijfrenten of levenslange pensioenen worden berekend, en tot hoofdsom gebragt, naar gelang van den ouderdom des genieters, of van dengenen op wiens lijf de lijfrente is gevestigd, of naar den tijd gedurende welken het genot moet duren; alles overeenkomstig de gewone waarde der lijfrenten, naar begrooting van deskundigen.

1259. Inschrijvingen op goederen van voogden, curators en mans, ten behoeve van minderjarigen, onder curatele gestelden, of getrouwde vrouwen, en, in het algemeen, alle inschrijvingen voor schulden, voortspruitende uit verbindtenissen die voorwaardelijk zijn, of welker hoegrootheid onbepaald is, blijven, in zoo verre zij voor het geheel, of voor een gedeelte, batig zijn gerangschikt, ten laste van het verkochte perceel gehandhaafd, tot op het tijdstip waarop, na het vervallen der voogdij of der curatele, de ontbinding des huwelijks, of de uitkomst van de voorwaardelijke of onbepaalde verbindtenis, zal blijken of, en tot welk beloop, de hypothekaire schuldeischers op de kooppenningen geregtigd zijn.

1260. De kooper houdt de kooppenningen onder zich tot het beloop der som waarmede het perceel, naar aanleiding van het vorig artikel, belast blijft; indien daaromtrent bij de veilconditiën niets anders is bepaald, is hij verpligt aan den verkooper of andere geregtigden de wettelijke rente dier som uit te keeren tot op het tijdstip der eindelijke uitbetaling van den koopschat.

1261. Indien echter de kooper, of zijne opvolgers, het perceel zoodanig verslimmeren of verwaarloozen, dat daardoor de zekerheid der geregtigden zoude kunnen verminderen of verloren gaan, hebben deze de bevoegdheid om in regten te eischen dat de onbetaalde kooppenningen dadelijk zullen worden afgelost, en belegd, het zij in hypothekaire inschrijvingen op andere onroerende goederen, het zij in inschrijvingen op het grootboek der nationale werkelijke schuld; in beide gevallen, onder hetzelfde verband, en onder dezelfde bepalingen, als of de kooppenningen onder den kooper, of diens opvolgers, waren verbleven; alles onverminderd de vergoeding van kosten, schaden en interessen, zoo daartoe gronden zijn.

Ingeval de eisch tot dadelijke aflossing, bij het vorige lid bedoeld, wordt toegewezen, zal de regter tevens eenen bekwamen persoon benoemen, die met de ontvangst der kooppenningen en de belegging zal belast zijn.

1262. Indien, in het geval van art. 1259, bij uitkomst blijkt dat degene te wiens behoeve de inschrijving is geschied niets te vorderen heeft, of minder dan de oorspronkelijk ingeschrevene som, wordt het verband opgeheven, en worden de onvoldane kooppenningen uitgekeerd, het zij ten behoeve van de hypothekaire schuldeischers, wier inschrijvingen geheel of gedeeltelijk niet batig waren gerangschikt, en zulks met inachtneming van den rang waarin zij waren geplaatst, het zij ten behoeve van den oorspronkelijken eigenaar des perceels, of andere regthebbenden.

1263. Indien ter zake van inschrijvingen, bij hetzelfde artikel 1259 vermeld, latere geheel of gedeeltelijk niet batig zijn gerangschikt, en alzoo moeten worden doorgehaald, zal de regter bij het vonnis van rangschikking bevelen dat door den hypotheek-bewaarder, ambtshalve, nevens de doorhaling, op de registers worde aangeteekend dat de schuldeischers hun regt behouden op hetgeen bij uitkomst van de onbetaalde kooppenningen mogt overschieten.

1264. In geval, bij regterlijke uitwinning, één perceel, bevattende onderscheidene onroerende goederen, waarvan een of meer onbelast, en andere met hypotheek bezwaard zijn, in zijn geheel voor éénen prijs is verkocht, zal de prijs van elk onroerend goed, naar evenredigheid van den geheelen koopprijs,

ten behoeve van de op elk stuk goed ingeschreven schuldeischers, door den regter, na verhoor van deskundigen, worden bepaald.

ZESDE AFDEELING.

Van de openbare bekendheid der registers, en van de verantwoordelijkheid van de bewaarders der hypotheken.

1265. De bewaarders der hypotheken zijn gehouden om aan alle degenen die zulks verlangen inzage te geven van hunne registers, en een afschrift uit te leveren van de akten welke op hunne registers zijn overgeschreven, en van de bestaande inschrijvingen en aanteekeningen, of wel een getuigschrift dat er geene bestaan.

In allen gevalle, zijn zij verpligt, bijaldien bevorens inschrijvingen op het goed hebben bestaan die naderhand zijn doorgehaald, van die daadzaak, zonder verdere bijzondere aanduiding, melding te maken op het door hen te geven afschrift of getuigschrift.

1266. Zij zijn verantwoordelijk voor de nadeelen spruitende:

1°. Uit hunne nalatigheid in het doen van tijdige en naauwkeurige overschrijvingen, inschrijvingen, melding van beperkende bedingen en van aanteekeningen, welke te hunnen kantore gevorderd zijn;

2°. Uit het verzuim om in hunne getuigschriften melding te maken van eene of meer bestaande inschrijvingen, ten ware, in het laatste geval, de misslag voortkwame uit onvoldoende opgave, die hun niet zoude kunnen worden ten laste gelegd;

3°. Uit doorhalingen, gedaan zonder dat de stukken, bij artikel 1240 vermeld, aan hen zijn overgelegd;

4°. Uit het verzuim der opgave, bij het tweede lid van het vorige artikel vermeld.

1267. Het onroerende goed, te welks aanzien de bewaarder, in zijn getuigschrift, één of meerdere ingeschrevene lasten mogt verzuimd hebben op te geven, is van die lasten niet ontheven; behoudens de verantwoordelijkheid van den bewaarder jegens dengenen die het getuigschrift, waarin de misslag heeft plaats gehad, verlangd heeft, en onverminderd het verhaal van den bewaarder op de schuldeischers die onverschuldigde betaling hebben genoten.

1268. In geen geval mogen de bewaarders der hypotheken weigeren of vertragen om akten, waarbij de eigendom wordt overgedragen, over te schrijven, hypothekaire regten in te

schrijven, inzage van hunne registers te geven, of verzochte getuigschriften af te geven, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen jegens de partijen; te welken einde, op verzoek van hen die zulks begeeren, door eenen notaris of deurwaarder, met twee getuigen, een verslag van des bewaarders weigering of vertraging zal worden opgemaakt.

DERDE BOEK.

VAN VERBINDTENISSEN.

EERSTE TITEL.

VAN VERBINDTENISSEN IN HET ALGEMEEN.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene Bepalingen.

Artikel 1269.

Alle verbindtenissen ontstaan of uit overeenkomst, of uit de wet.

1270. Zij strekken om iets te geven, te doen, of niet te doen.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verbindtenissen om iets te geven.

1271. In de verbindtenis om iets te geven is begrepen de verpligting om de zaak te leveren, en voor derzelver behoud, tot op het tijdstip der levering, als een goed huisvader te zorgen.

Deze laatste verpligting is meer of minder uitgestrekt ten aanzien van zekere overeenkomsten, waarvan de gevolgen te dezen opzigte in de titels daartoe betrekkelijk aangewezen worden.

1272. De schuldenaar is jegens den schuldeischer tot vergoeding van kosten, schaden en interessen gehouden, indien hij zich in de onmogelijkheid heeft gesteld om de zaak te leveren, of voor derzelver behoud niet behoorlijk heeft gewaakt.

1273. Bij eene verbindtenis om eene bepaalde zaak te geven, is deze voor rekening van den schuldeischer, van het oogenblik der verbindtenis. Bij nalatigheid van den schuldenaar om

de zaak te leveren, is dezelve, van het oogenblik dier nalatigheid, voor zijne rekening.

1274. De schuldenaar wordt in gebreke gesteld, het zij door een bevel of andere soortgelijke akte, het zij uit krachte der verbindtenis zelve, wanneer deze medebrengt dat de schuldenaar in gebreke zal zijn, door het enkel verloop van den bepaalden termijn.

DERDE AFDEELING.

Van verbindtenissen om iets te doen, of niet te doen.

1275. Alle verbindtenissen om iets te doen, of niet te doen, worden opgelost in vergoeding van kosten, schaden en interessen, ingeval de schuldenaar niet aan zijne verpligting voldoet.

1276. Niettemin heeft de schuldeischer het regt om de vernietiging te vorderen van hetgeen strijdig met de verbindtenis verrigt is, en hij kan zich door den regter doen magtigen om, ten koste van den schuldenaar, het gedane te doen vernietigen; onverminderd de vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden bestaan.

1277. De schuldeischer kan ook, in geval de verbindtenis niet ten uitvoer wordt gebragt, gemagtigd worden om zelf die verbindtenis te doen uitvoeren ten koste van den schuldenaar.

1278. Indien de verbindtenis bestaat in iets niet te doen, is degene die daartegen handelt, uit hoofde van die overtreding alleen, gehouden tot vergoeding van kosten, schaden en interessen.

VIERDE AFDEELING.

Van de vergoeding van kosten, schaden en interessen, voortspruitende uit het niet nakomen eener verbindtenis.

1279. Vergoeding van kosten, schaden en interessen, voortspruitende uit het niet nakomen eener verbindtenis, is dan eerst verschuldigd, wanneer de schuldenaar, na in gebreke te zijn gesteld, nalatig blijft om die verbindtenis te vervullen, of indien hetgeen de schuldenaar verpligt was te geven of te doen, slechts kon gegeven of gedaan worden binnen zekeren tijd, welken hij heeft laten voorbijgaan.

1280. De schuldenaar moet, indien daartoe gronden bestaan, veroordeeld worden tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, zoo dikwijls hij niet bewijzen kan dat het niet uitvoeren of het niet tijdig uitvoeren der verbindtenis voortkomt uit eene vreemde oorzaak, die hem niet kan worden toege-

rekend, al heeft er ook geene kwade trouw van zijne zijde plaats gehad.

1281. Geene vergoeding van kosten, schaden en interessen heeft plaats, indien de schuldenaar door overmagt of door toeval verhinderd is geworden om iets te geven of te doen, waartoe hij verpligt was, of iets gedaan heeft hetwelk hem verboden was.

1282. De vergoeding van kosten, schaden en interessen, welke de schuldenaar regt heeft te vorderen, bestaat, in het algemeen, in het verlies hetwelk hij heeft geleden, en in de winst welke hij heeft moeten derven, behoudens de hierna vermelde uitzonderingen en wijzigingen.

1283. De schuldenaar is slechts gehouden tot vergoeding der kosten, schaden en interessen, welke men voorzien heeft of heeft kunnen voorzien, ten tijde van het aangaan der verbindtenis, ten ware het aan zijne arglist te wijten zij dat de verbindtenis niet is nagekomen.

1284. Zelfs indien het niet nakomen der verbindtenis te wijten is aan de arglist van den schuldenaar, moet de vergoeding van kosten, schaden en interessen, ten opzigte van de door den schuldeischer geledene schade en de winstderving, alleenlijk datgene bevatten, hetwelk een onmiddelijk en dadelijk gevolg is van het niet nakomen der verbindtenis.

1285. Indien bij de verbindtenis bepaald is dat degene die in gebreke blijft om dezelve na te komen, bij wege van schadevergoeding, eene zekere som zal betalen, kan aan de andere partij geene meerdere noch mindere som worden toegewezen.

1286. In verbindtenissen die alleen betrekkelijk zijn tot de betaling van eene zekere geldsom, bestaat de vergoeding van kosten, schaden en interessen, uit vertraging in de uitvoering voortkomende, alleenlijk in de bij de wet bepaalde interessen, behoudens de bijzondere regelen op den koophandel en op borgtogten betrekkelijk.

Die vergoeding van kosten, schaden en interessen is verschuldigd, zonder dat de schuldeischer eenig verlies behoeve te bewijzen.

Zij is alleenlijk verschuldigd van den dag dat dezelve in regten gevorderd is, uitgezonderd de gevallen waarin de wet die van regtswege doet loopen.

1287. Vervallene interessen van hoofdsommen kunnen wederom interessen opbrengen, het zij ten gevolge eener geregtelijke aanvraag, het zij krachtens eene bijzondere overeenkomst, mits de aanvraag of de overeenkomst loope over interessen, ten minste voor een geheel jaar verschuldigd.

1288. Niettemin brengen vervallen inkomsten, als pachten huurpenningen, altijddurende of lijfrenten, interessen voort,

van den dag dat de eisch gedaan, of de overeenkomst gesloten is.

Dezelfde regel is toepasselijk op teruggaven van vruchten en op interessen, die door eenen derde aan den schuldeischer tot ontlasting van den schuldenaar betaald zijn.

VIJFDE AFDEELNG.

Van voorwaardelijke verbindtenissen.

1289. Eene verbindtenis is voorwaardelijk, wanneer men dezelve doet afhangen van eene toekomstige en onzekere gebeurtenis, het zij door de verbindtenis op te schorten, tot zoodanige gebeurtenis plaats hebbe, het zij door de verbindtenis te doen vervallen, naar mate de gebeurtenis al of niet voorvalt.

1290. Alle voorwaarden om iets te doen dat onmogelijk, met de goede zeden strijdig, of bij de wet verboden is, zijn nietig, en maken de overeenkomst, die men daarvan heeft doen afhangen, van onwaarde.

1291. De voorwaarde om iets niet te doen hetwelk onmogelijk is, maakt de verbindtenis, onder die voorwaarde aangegaan, niet van onwaarde.

1292. Alle verbindtenissen zijn nietig, indien derzelver vervulling alleenlijk afhangt van den wil van dengenen die verbonden is. Indien echter de verbindtenis afhangt van eene daad, waarvan de vervulling in zijne magt staat, en die daad heeft plaats gehad, is de verbindtenis van kracht.

1293. Alle voorwaarden moeten vervuld worden op zoodanige wijze als partijen waarschijnlijk gewild en verstaan hebben.

1294. Indien eene verbindtenis afhangt van de voorwaarde dat zekere gebeurtenis binnen eenen bepaalden tijd zal plaats hebben, wordt de voorwaarde gehouden te ontbreken, indien de tijd verloopen is, zonder dat de gebeurtenis hebbe plaats gehad.

Bijaldien de tijd niet bepaald is, kan de voorwaarde altijd vervuld worden, en wordt dezelve niet gehouden te ontbreken, voordat het zeker is dat de gebeurtenis geen plaats zal hebben.

1295. Indien eene verbindtenis afhangt van de voorwaarde dat zekere zaak binnen eenen bepaalden tijd niet zal gebeuren, is die voorwaarde vervuld, indien de tijd verloopen is, zonder dat de bedoelde zaak gebeurd zij. De voorwaarde is insgelijks vervuld, indien het, vóór het verloop van dien tijd, zeker is dat de gebeurtenis geen plaats zal hebben; doch wanneer er geen tijd is bepaald, is de voorwaarde niet vervuld voordat het zeker is dat de bedoelde zaak niet zal gebeuren.

1296. De voorwaarde wordt gehouden voor vervuld, indien

de schuldenaar, die zich onder dezelve verbonden heeft, de vervulling der voorwaarde heeft verhinderd.

1297. Indien de voorwaarde vervuld is, werkt zij achteruit, tot den tijd, waarop de verbindtenis is geboren.

Bij overlijden van den schuldeischer vóór de vervulling van de voorwaarde, gaan mitsdien deszelfs regten over op zijne erfgenamen.

1298. De schuldeischer kan, vóór de vervulling der voorwaarde, alle middelen in het werk stellen welke tot bewaring van zijn regt noodzakelijk zijn.

1299. Eene verbindtenis onder eene opschortende voorwaarde is de zoodanige welke afhangt, of van eene toekomstige en onzekere gebeurtenis, of van eene reeds gebeurde, doch aan partijen nog onbekende zaak.

In het eerste geval, kan de verbindtenis niet worden ten uitvoer gebragt, dan nadat de gebeurtenis heeft plaats gehad; in het tweede geval, is de verbindtenis van kracht van den dag af dat dezelve is ontstaan.

1300. Indien de verbindtenis van eene opschortende voorwaarde afhangt, blijft de zaak die het onderwerp van de verbindtenis uitmaakt voor rekening van den schuldenaar, die slechts verbonden is om dezelve te leveren, wanneer de voorwaarde vervuld is.

Indien de zaak geheel en al is verloren gegaan buiten toedoen van den schuldenaar, blijft er noch van de eene, noch van de andere zijde, eenige verbindtenis bestaan.

Indien de zaak buiten toedoen van den schuldenaar in waarde is verminderd, heeft de schuldeischer de keus om of de verbindtenis te verbreken, of de zaak te eischen in den staat waarin dezelve zich bevindt, zonder eenige vermindering van den uitgeloofden prijs.

Indien de zaak door toedoen van den schuldenaar in waarde is verminderd, is de schuldeischer geregtigd om, of de verbindtenis te verbreken, of de zaak te eischen in den staat waarin dezelve zich bevindt, met vergoeding van kosten, schaden en interessen.

1301. Eene ontbindende voorwaarde is de zoodanige welke, na hare vervulling, de verbindtenis doet ophouden, en de zaken weer tot den vorigen stand doet terugkeeren, even als of er geene verbindtenis bestaan had.

De voorwaarde schort de nakoming der verbindtenis niet op; alleenlijk verpligt zij den schuldeischer om hetgeen hij ontvangen heeft terug te geven, in geval de bij de voorwaarde bedoelde gebeurtenis stand grijpt.

1302. De ontbindende voorwaarde wordt altijd vooronderstelt in wederkeerige overeenkomsten plaats te grijpen, in

geval eene der partijen aan hare verpligting niet voldoet.

In dat geval, is de overeenkomst niet van regtswege ontbonden, maar moet de ontbinding in regten gevraagd worden.

Deze aanvraag moet ook plaats hebben, zelfs indien de ontbindende voorwaarde wegens het niet nakomen der verpligting in de overeenkomst mogt zijn uitgedrukt.

Indien de ontbindende voorwaarde niet in de overeenkomst is uitgedrukt, staat het den regter vrij om, naar gelang der omstandigheden, aan den verweerder, op deszelfs verzoek, eenen termijn te gunnen om alsnog aan zijne verpligting te voldoen, welke termijn echter den tijd van ééne maand niet mag te boven gaan.

1303. Degene te wiens opzigte de verbindtenis niet is nagekomen, heeft de keus om of de andere partij, indien zulks mogelijk is, tot de nakoming der overeenkomst te noodzaken, of derzelver ontbinding te vorderen, met vergoeding van kosten, schaden en interessen.

ZESDE AFDEELING.

Van verbindtenissen met tijdsbepaling.

1304. Eene tijdsbepaling schort de verbindtenis niet op, maar slechts hare uitvoering.

1305. Hetgeen slechts op tijd verschuldigd is, kan niet geëischt worden, voordat de vervaltijd verschenen is; maar hetgeen vooraf betaald is kan niet worden teruggevorderd.

1306. Eene tijdsbepaling wordt altijd verondersteld bepaald te zijn ten voordeele van den schuldenaar, ten ware uit den aard van de verbindtenis zelve, of uit de omstandigheden, mogt blijken dat de tijdsbepaling ten voordeele van den schuldeischer is geschied.

1307. De schuldenaar kan het voorregt eener bijgevoegde tijdsbepaling niet meer inroepen, wanneer hij in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen verklaard is, of door zijn toedoen de door hem ten behoeve van den schuldeischer gestelde zekerheid is verminderd.

ZEVENDE AFDEELING.

Van alternatieve verbindtenissen, of van verbindtenissen die ter keuze van eene der partijen staan.

1308. In alternatieve verbindtenissen wordt de schuldenaar bevrijd door de levering van ééne der beide zaken, welke in de verbindtenis vervat zijn, maar hij kan den schuldeischer

niet noodzaken om een gedeelte van de eene, en een gedeelte van de andere te ontvangen.

1309. De keus behoort aan den schuldenaar, indien dezelve niet uitdrukkelijk aan den schuldeischer is toegestaan.

1310. Eene verbindtenis is zuiver en eenvoudig, schoon dezelve ter keuze of op eene alternatieve wijze is aangegaan, indien eene der beide beloofde zaken geen onderwerp der verbindtenis kon uitmaken.

1311. Eene alternatieve verbindtenis is zuiver en eenvoudig, indien eene der beloofde zaken verloren gaat, of zelfs door toedoen van den schuldenaar niet meer kan geleverd worden. De waarde dier zaak kan niet in derzelver plaats worden aangeboden. Indien beide zaken zijn verloren gegaan, en de schuldenaar oorzaak is van het vergaan van eene van beide, moet hij de waarde betalen van die zaak, welke het laast is te niet gegaan.

1312. Indien in de gevallen, bij het voorgaande artikel vermeld, de keus aan den schuldeischer is gelaten, en eene der zaken slechts verloren is gegaan, moet de schuldeischer, indien zulks buiten toedoen van den schuldenaar geschied is, de zaak hebben, die overgebleven is; indien het door toedoen van den schuldenaar geschied is, kan de schuldeischer of de overgebleven zaak vorderen, of de waarde van die welke verloren is gegaan.

In geval beide zaken zijn vergaan, kan de schuldeischer, indien zulks ten aanzien van beide, of zelfs van eene derzelve, aan de schuld van den schuldenaar is toe te schrijven, de waarde van de eene of andere vorderen, naar zijne keus.

1313. Dezelfde beginselen gelden zoo wel in het geval dat meer dan twee zaken in de verbindtenis zijn begrepen, als dat de verbindtenis bestaat in iets te doen of niet te doen.

ACHTSTE AFDEELING.

Van solidaire of hoofdelijke verbindtenissen.

1314. Eene hoofdelijke of solidaire verbindtenis heeft tusschen verscheidene schuldeischers plaats, wanneer de titel uitdrukkelijk aan ieder van hen het regt geeft om de voldoening der geheele schuld te eischen, in dier voege dat de betaling, aan een hunner gedaan, den schuldenaar bevrijdt, ofschoon ook de verbindtenis uit haren aard tusschen de onderscheidene schuldeischers splitsbaar en deelbaar mogt zijn.

1315. Het staat aan de keus van den schuldenaar om den eenen of anderen der schuldeischers te voldoen, zoo lang hij niet door een van hen in regten is aangesproken.

Niettemin bevrijdt de kwijtschelding, door een der hoofdelijke schuldeischers gedaan, den schuldenaar niet verder dan voor het aandeel van dien schuldeischer.

1316. Er heeft hoofdelijke verbindtenis van de zijde der schuldenaren plaats, wanneer zij allen verpligt zijn tot eene en dezelfde zaak, zoo dat elk hunner voor het geheel kan worden aangesproken, en de voldoening, door een van hen geschied, de overige schuldenaars ten aanzien van den schuldeischer bevrijdt.

1317. Eene verbindtenis kan hoofdelijk zijn, alhoewel een der schuldenaren op eene andere wijze, dan de overige, tot voldoening derzelfde zaak mogt verpligt zijn, bij voorbeeld, indien de eene slechts voorwaardelijk verbonden is, terwijl de verbindtenis van den anderen zuiver en eenvoudig is, of indien de een eene tijdsbepaling heeft bedongen, welke aan den anderen niet is toegestaan.

1318. Geene verbindtenis wordt voorondersteld hoofdelijk te zijn, ten zij zulks uitdrukkelijk bepaald zij.

Deze regel lijdt alleenlijk uitzondering in de gevallen, waarin een verbindtenis uit kracht eener wetsbepaling voor hoofdelijk gehouden wordt.

1319. De schuldeischer eener hoofdelijke verbindtenis kan diengenen der schuldenaren aanspreken, welken hij verkiest, zonder dat deze hem het voorregt van schuldsplitsing kunne tegenwerpen.

1320. De vervolgingen, tegen éénen der schuldenaren gerigt, beletten den schuldeischer niet om ook tegen de overige zijn regt te doen gelden.

1321. Indien de verschuldigde zaak mogt vergaan door toedoen van een of meer der hoofdelijke schuldenaren, of nadat deze in gebreke waren gesteld, zijn de overige mede-schuldenaren niet ontheven van de verpligting om de waarde der zaak te betalen, doch zijn dezelve niet gehouden tot vergoeding van kosten, schaden en interessen.

De schuldeischer kan alleenlijk de vergoeding van kosten, schaden en interessen verhalen, zoowel op de schuldenaren, door wier toedoen de zaak is verloren gegaan, als op degenen die in de voldoening nalatig zijn geweest.

1322. De eisch tot betaling van interessen, tegen een der hoofdelijke schuldenaren gedaan, maakt dat de interessen ook loopen ten aanzien van alle de overige.

1323. Een hoofdelijke mede-schuldenaar, in regten door den schuldeischer aangesproken zijnde, kan zich bedienen van alle exceptiën die uit den aard der verbindtenis voortvloeijen, en van alle die hem persoonlijk eigen zijn, mitsgaders van alle de zoodanige welke aan alle de mede-schuldenaren gemeen zijn.

Hij kan zich niet bedienen van zoodanige exceptiën die enkel aan de personen van sommige der overige mede-schuldenaren eigen zijn.

1324. Indien een der schuldenaren de eenige erfgenaam wordt van den schuldeischer, of indien de schuldeischer de eenige erfgenaam wordt van een' der schuldenaren, doet deze schuldvermenging de hoofdelijke schuld niet vervallen, dan alleenlijk voor zoo veel het aandeel van dien schuldenaar of schuldeischer betreft.

1325. De schuldeischer in de verdeeling der schuld ten aanzien van een der mede-schuldenaren toegestemd hebbende, behoudt zijne hoofdelijke vordering tegen de overige, doch onder aftrek van het aandeel van den schuldenaar, welken hij van de hoofdelijke verbindtenis ontslagen heeft.

1326. Een schuldeischer, die het aandeel van een der schuldenaren afzonderlijk ontvangt, zonder bij de kwijting zijn hoofdelijk regt, of zijne regten in het algemeen, voor te behouden, doet geenen afstand van zijn hoofdelijk regt, dan alleen met betrekking tot dezen schuldenaar.

Een schuldeischer wordt niet geacht den schuldenaar van zijne hoofdelijke verbindtenis te hebben ontslagen, indien hij van denzelven eene gelijke som ontvangt als zijn aandeel in de schuld bedraagt, indien de kwijting niet met zoo vele woorden inhoudt dat het ontvangene voor zijn aandeel strekken zal.

Hetzelfde geldt ook omtrent den eisch tegen een der mede-schuldenaren enkel voor zijn aandeel gedaan, zoo lang deze schuldenaar in den eisch niet heeft toegestemd, of daarop geene regterlijke veroordeeling gevolgd is.

1327. Een schuldeischer, die afzonderlijk en zonder voorbehouding het aandeel van een der mede-schuldenaren in achterstallige renten of interessen eener schuld ontvangt, verliest zijn hoofdelijk regt slechts ten aanzien der vervallene renten of interessen, en niet ten opzigte van degene welke nog vervallen moeten, of van de hoofdsom, ten ware de afzonderlijke betaling gedurende tien achtereenvolgende jaren mogt hebben plaats gehad.

1328. Eene verbindtenis, schoon hoofdelijk zijnde ten aanzien van den schuldeischer, is nogtans van regtswege deelbaar tusschen de schuldenaren, welke onder elkander niet verder dan ieder voor zijn aandeel verbonden zijn.

1329. De mede-schuldenaar eener hoofdelijke verbindtenis die de geheele schuld voldaan heeft, kan van de overige niet meer terugvorderen dan het aandeel van ieder hunner bedraagt.

Indien een van hen onvermogend is om te betalen, wordt het verlies, door zijn onvermogen veroorzaakt, ponds ponds

gelijk verdeeld tusschen de overige schuldenaren die betalen kunnen en dengenen die de schuld voldaan heeft.

1330. In geval de schuldeischer een der schuldenaren van deszelfs hoofdelijke verbindtenis heeft ontslagen, en een of meer der overige schuldenaren onvermogend zijn geworden, wordt het aandeel der onvermogende ponds ponds gelijk omgeslagen over alle de schuldenaren, zelfs over degenen die bevorens van de hoofdelijke verbindtenis zijn ontslagen.

1331. Indien de zaak, waarvoor verscheidene personen zich als hoofdelijke mede-schuldenaren hebben verbonden, slechts een van hen aangaat, zijn zij wel ieder voor het geheel aan den schuldeischer verbonden, maar onder elkander worden zij beschouwd als borgen voor dengenen wien de zaak betreft, en moeten dienvolgens door denzelven worden schadeloos gesteld.

NEGENDE AFDEELING.

Van deelbare en ondeelbare verbindtenissen.

1332. Eene verbindtenis is deelbaar of ondeelbaar naar mate dezelve tot onderwerp heeft of eene zaak die in de levering, of eene daad die in de uitvoering al of niet vatbaar is, het zij voor ligchamelijke, het zij voor onligchamelijke verdeeling.

1333. Eene verbindtenis is ondeelbaar, ofschoon de zaak of de daad welke zij tot onderwerp heeft uit haren aard deelbaar zij, indien de strekking der verbindtenis dezelve niet vatbaar maakt voor eene gedeeltelijke uitvoering.

1334. Het hoofdelijke eener verbindtenis geeft aan dezelve geenszins het kenmerk van ondeelbaarheid.

1335. De verbindtenis die voor verdeeling vatbaar is moet tusschen den schuldenaar en den schuldeischer worden ten uitvoer gebragt, even alsof dezelve ondeelbaar was; de deelbaarheid is slechts van toepassing ten opzigte van hunne erfgenamen, die de schuld niet kunnen vorderen, of die niet verpligt zijn dezelve te voldoen, dan alleenlijk voor het aandeel waarvan zij erfgenamen zijn, of waartoe zij gehouden zijn, als vertegenwoordigende den schuldeischer of den schuldenaar.

1336. Het beginsel, in het vorige artikel vastgesteld, lijdt uitzondering opzigtelijk de erfgenamen van den schuldenaar:

1°. In geval het eene hypothekaire schuld betreft:
2°. Wanneer de schuld in eene bepaalde zaak bestaat;
3°. Ten opzigte van eene alternatieve schuld van zaken, ter keuze van den schuldeischer, indien eene dier zaken ondeelbaar is;
4°. Indien bij den titel een der erfgenamen alleen met de uitvoering der verbindtenis belast is;

5°. Indien, het zij uit den aard der verbindtenis, het zij van de zaak die daarvan het onderwerp uitmaakt, het zij uit het oogmerk hetwelk men zich in de overeenkomst heeft voorgesteld, blijkbaar is dat het de bedoeling der handelende partijen geweest is, dat de schuld niet bij gedeelten zoude kunnen voldaan worden.

In de drie eerste gevallen, kan de erfgenaam, die in het bezit is van de verschuldigde zaak, of van het goed dat voor de schuld met hypotheek belast is, voor het geheel vervolgd worden op de verschuldigde zaak, of op het met hypotheek bezwaarde goed, behoudens zijn verhaal op zijne mede-erfgenamen.

In het vierde geval, kan de erfgenaam die alleen met de schuld belast is, en in het vijfde geval kan ook ieder erfgenaam voor het geheel, worden vervolgd, behoudens het verhaal van laatstgemelden op zijne mede-erfgenamen.

1337. Een iegelijk dergenen die gezamenlijk tot eene ondeelbare schuld verpligt zijn, is voor het geheel derzelve aansprakelijk, al ware het ook dat de verbindtenis niet hoofdelijk mogt zijn aangegaan.

1338. Hetzelfde geldt ook omtrent de erfgenamen van dengenen die tot eene zoodanige verbindtenis gehouden is.

1339. Ieder erfgenaam van den schuldeischer kan de uitvoering eener ondeelbare verbindtenis in derzelver geheel vorderen.

Geen hunner alleen mag de geheele schuld kwijtschelden, noch de waarde ontvangen, in plaats van de zaak.

Indien slechts een der erfgenamen de schuld heeft kwijtgescholden, of de waarde der zaak ontvangen, mag zijn mede-erfgenaam de ondeelbare zaak niet vorderen, ten zij in rekening brengende het aandeel van den mede-erfgenaam die de schuld kwijtgescholden of de waarde ontvangen heeft.

TIENDE AFDEELING.

Van verbindtenissen onder beding van straf of poenaliteit.

1340. Het beding van straf is zoodanige bepaling waarbij iemand tot zekerheid van de uitvoering eener verbindtenis tot iets bepaalds verpligt is, in geval dezelve niet nagekomen wordt.

1341. De nietigheid der hoofdverbindtenis maakt ook het beding van straf nietig.

De nietigheid van het beding van straf heeft geenszins die der hoofdverbindtenis ten gevolge.

1342. De schuldeischer kan, in plaats van de straf te vorderen

tegen den schuldenaar die in gebreke is, de nakoming der hoofdverbindtenis eischen.

1343. De bepaling van straf strekt in plaats van vergoeding van kosten, schaden en interessen, welke de schuldeischer lijdt uit hoofde van het niet nakomen der hoofdverbindtenis.

Hij kan niet te gelijk de hoofdschuld en de straf vorderen, ten ware de laatstgenoemde enkel op de eenvoudige vertraging mogt gesteld zijn.

1344. Het zij de oorspronkelijke verbindtenis al of niet eene tijdsbepaling bevatte, binnen welke dezelve moest uitgevoerd zijn, is de straf niet verbeurd dan wanneer degene die verbonden is om iets te geven, of om iets te ontvangen, of wel om iets te doen, daarin nalatig gebleven is.

1345. De straf kan door den regter gewijzigd worden, indien de hoofdverbindtenis voor een gedeelte is vervuld.

1346. Indien de oorspronkelijke verbintenis, met bepaling van straf, eene ondeelbare zaak betreft, is de straf verschuldigd door de overtreding van een enkelen der erfgenamen van den schuldenaar; en dezelve kan gevorderd worden, het zij voor het geheel van dengenen die tegen de verbindtenis gehandeld heeft; het zij van ieder der mede-erfgenamen voor zijn aandeel, behoudens derzelver verhaal op dengenen die veroorzaakt heeft dat de straf verbeurd is; alles onverminderd de regten der hypothekaire schuldeischers.

1347. Indien de oorspronkelijke verbindtenis, onder bepaling van straf, deelbaar is, wordt de straf slechts verbeurd door dengenen der erfgenamen van den schuldenaar, die tegen dezelve verbindtenis handelt, en alleen voor zoo verre zijn aandeel in de hoofdverbindtenis betreft, zonder dat er eenige regtsvordering kunne bestaan tegen degenen die de verbindtenis hebben nagekomen.

Deze regel lijdt uitzondering, wanneer het beding van straf bijgevoegd is met het oogmerk dat de voldoening niet bij gedeelten zoude kunnen geschieden, en een der mede-erfgenamen de nakoming der verbindtenis in derzelver geheel verhinderd heeft; in dit geval, kan de straf van dezen laatstgemelden voor het geheel geëischt worden, en van de overige mede-erfgenamen slechts voor hun aandeel, behoudens hun regt van verhaal.

1348. Indien eene d e e l b a r e hoofdverbindtenis, onder bepaling eener o n d e e l b a r e straf, slechts ten deele is nagekomen, wordt de straf, ten aanzien der erfgenamen van den schuldenaar, vervangen door eene vergoeding van kosten, schaden en interessen.

TWEEDE TITEL.

VAN VERBINDTENISSEN DIE UIT CONTRACT OF OVEREENKOMST GEBOREN WORDEN.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene Bepalingen.

1349. Eene overeenkomst is eene handeling waarbij een of meer personen zich jegens een of meer andere verbinden.

1350. Eene overeenkomst wordt aangegaan om niet, of onder eenen bezwarenden titel.

De overeenkomst om niet is de zoodanige waarbij de eene partij aan de andere, zonder eenige baat, een voordeel toekent.

Een overeenkomst onder eenen bezwarenden titel is zoodanig eene welke ieder der partijen in de verpligting brengt om iets te geven, te doen, of niet te doen.

1351. In het algemeen, kan niemand zich op zijnen eigen naam verbinden, of iets bedingen, dan voor zich zelven.

1352. Niettemin kan men zich voor eenen derde sterk maken of instaan, door te beloven dat dezelve iets doen zal, behoudens de vordering tot schadevergoeding tegen dengenen die voor eenen derde ingestaan of beloofd heeft denzelven iets te doen bekrachtigen, indien deze derde weigert om de verbindtenis na te komen.

1353. Men kan ook ten behoeve van eenen derde iets bedingen, wanneer een beding, hetwelk men voor zich zelven maakt, of eene gift, die men aan een ander doet, zulk eene voorwaarde bevat.

Die zoodanig een beding gemaakt heeft, kan hetzelve niet meer herroepen, indien die derde verklaard heeft daarvan te willen gebruik maken.

1354. Men wordt vooronderstеld bedongen te hebben voor zich zelven, en voor zijne erfgenamen en regtverkrijgenden, ten ware het tegendeel uitdrukkelijk bepaald zij, of uit den aard der overeenkomst mogt voortvloeijen.

1355. Alle overeenkomsten, het zij dezelve eene eigene benaming hebben, het zij dezelve onder geene bijzondere benaming bekend zijn, zijn onderworpen aan algemeene regelen, welke het onderwerp van dezen en van den vorigen titel uitmaken.

De bijzondere regelen ten aanzien van bepaalde overeenkomsten worden opgegeven in de titels welke over ieder dezer

overeenkomsten handelen, en de bijzondere regelen omtrent handelszaken zijn vastgesteld bij de wetten tot den koophandel betrekkelijk.

TWEEDE AFDEELING.

Van de voorwaarden welke vereischt worden tot de bestaanbaarheid der overeenkomsten.

1356. Tot de bestaanbaarheid der overeenkomsten worden vier voorwaarden vereischt:

1°. De toestemming van degenen die zich verbinden;
2°. De bekwaamheid om eene verbindtenis aan te gaan;
3°. Een bepaald onderwerp;
4°. Eene geoorloofde oorzaak.

1357. Geene toestemming is van waarde, indien dezelve door dwaling is gegeven, door geweld afgeperst, of door bedrog verkregen.

1358. Dwaling maakt geene overeenkomst nietig, dan wanneer dezelve plaats heeft omtrent de zelfstandigheid der zaak welke het onderwerp der overeenkomst uitmaakt,

Dwaling is geene oorzaak van nietigheid, indien zij alleenlijk plaats heeft omtrent den persoon met wien men voornemens is te handelen, ten zij de overeenkomst voornamelijk uit aanmerking van dezen persoon zij aangegaan.

1359. Geweld, gepleegd tegen dengenen die eene verbindtenis heeft aangegaan, levert grond op tot nietigheid der overeenkomst, ook dan wanneer hetzelve gepleegd is door eenen derde, ten wiens behoeve de overeenkomst niet gemaakt is.

1360. Geweld heeft plaats, wanneer hetzelve van zoodanigen aard is om op een redelijk mensch indruk te maken, en wanneer het hem de vrees kan inboezemen dat hij zijnen persoon of zijn vermogen aan een aanmerkelijk en dadelijk aanwezend nadeel zoude blootstellen.

In het beoordeelen daarvan, moet men acht slaan op den ouderdom, de kunne en den stand der personen.

1361. Geweld maakt eene overeenkomst nietig, niet alleen wanneer hetzelve gepleegd is jegens eene der handelende partijen, maar ook jegens derzelver echtgenoot of bloedverwanten in de opgaande of de nederdalende linie.

1362. De vrees alleen uit eerbied jegens vader, moeder of andere bloedverwanten in de opgaande linie voortkomende, zonder bijkomend geweld, is onvoldoende tot vernietiging der overeenkomst.

1363. Men kan niet meer tegen eene overeenkomst, uit hoofde van geweld, opkomen, indien na het ophouden van

het geweld die overeenkomst is goedgekeurd, het zij uitdrukkelijk, het zij stilzwijgende, het zij dat men den tijd, bij de wet bepaald om in zijn geheel hersteld te worden, hebbe laten voorbijgaan.

1364. Bedrog levert eenen grond op tot vernietiging der overeenkomst, wanneer de kunstgrepen, door eene der partijen gebezigd, van dien aard zijn dat het klaarblijkelijk is dat de andere partij zonder die kunstgrepen de verbindtenis niet zoude hebben aangegaan.

Bedrog wordt niet voorondersteld, maar moet bewezen worden.

1365. Een ieder is bevoegd om verbindtenissen aan te gaan, indien hij daartoe door de wet niet onbekwaam is verklaard.

1366. Onbekwaam om overeenkomsten te treffen zijn:

1°. Minderjarigen;

2°. Die onder curatele gesteld zijn;

3°. Getrouwde vrouwen, in de gevallen bij de wet voorzien, en, in het algemeen, alle degenen aan wie de wet het aangaan van zekere overeenkomsten verboden heeft.

1367. De bij het vorige artikel onbekwaam verklaarde personen kunnen mitsdien tegen hunne verbindtenissen opkomen in alle gevallen, waarin dat vermogen niet bij de wet is uitgesloten.

De personen die bekwaam zijn om zich te verbinden kunnen zich geenszins beroepen op de onbekwaamheid der minderjarigen, onder curatele gestelden, en getrouwde vrouwen, met welke zij gehandeld hebben.

1368. De zaken welke in den handel zijn kunnen alleenlijk het onderwerp van overeenkomsten uitmaken.

1369. Eene overeenkomst moet tot onderwerp hebben eene zaak welke ten minste ten aanzien van hare soort bepaald is.

De hoeveelheid der zaak kan onzeker zijn, mits die hoeveelheid naderhand kunne worden bepaald of uitgemaakt.

1370. Toekomstige zaken kunnen het onderwerp eener overeenkomst uitmaken.

Men kan echter geenen afstand doen van eene erfenis die nog niet opengevallen is, noch over zoodanig eene nalatenschap eenig beding aangaan, zelfs niet met toestemming van dengenen over wiens nalatenschap gehandeld wordt; behoudens de bepalingen van artikel 224, 231 en 233.

1371. Eene overeenkomst zonder oorzaak, of uit eene valsche of ongeoorloofde oorzaak, aangegaan, is krachteloos.

1372. Indien er geene oorzaak is uitgedrukt, en er echter eene geoorloofde aanwezig is, of ook indien er eene andere geoorloofde oorzaak dan de uitgedrukte bestaat, is niettemin de overeenkomst van kracht.

1373. Eene oorzaak is ongeoorloofd, wanneer dezelve bij de wet verboden is, of wanneer dezelve strijdig is met de goede zeden, of met de openbare orde.

DERDE AFDEELING.

Van het gevolg der overeenkomsten.

1374. Alle wettiglijk gemaakte overeenkomsten strekken dengenen die dezelve hebben aangegaan tot wet.

Zij kunnen niet herroepen worden, dan met wederzijdsche toestemming, of uit hoofde der redenen welke de wet daartoe voldoende verklaart.

Zij moeten te goeder trouw worden ten uitvoer gebragt.

1375. Overeenkomsten verbinden niet alleen tot datgene hetwelk uitdrukkelijk bij dezelve bepaald is, maar ook tot al hetgeen dat, naar den aard van dezelve overeenkomsten, door de billijkheid, het gebruik, of de wet, wordt gevorderd.

1376. Overeenkomsten zijn alleen van kracht tusschen de handelende partijen.

Dezelve kunnen aan derden niet ten nadeele verstrekken; zij kunnen aan derden geen voordeel aanbrengen, dan alleen in het geval voorzien bij artikel 1353.

1377. Niettemin kan door ieder schuldeischer de nietigheid worden ingeroepen van alle door den schuldenaar onverpligt verrigte handelingen, hoe ook genaamd, waardoor de schuldeischers zijn benadeeld, mits bewezen worde, dat hij het verrigten der handeling zoowel de schuldenaar als degene met wien of ten wiens behoeve hij handelde, de wetenschap bezat, dat daarvan benadeeling van de schuldeischers het gevolg zoude zijn.

Regten, door derden te goeder trouw verkregen op de goederen die het voorwerp waren van de nietige handeling, worden geëerbiedigd.

Om de nietigheden van door den schuldenaar gedane handelingen om niet in te roepen, kan de schuldeischer volstaan met aan te toonen, dat de schuldenaar op het oogenblik der handeling wist, dat hij daardoor zijne schuldeischers benadeelde, onverschillig of de begiftigde die wetenschap al dan niet deelde.

VIERDE AFDEELING.

Van de uitlegging der overeenkomsten.

1378. Indien de bewoordingen eener overeenkomst duidelijk zijn, mag men daarvan door uitlegging niet afwijken.

1379. Indien de bewoordingen eener overeenkomst voor onderscheiden uitleggingen vatbaar zijn, moet men veeleer nagaan welke de bedoeling der handelende partijen geweest zij, dan zich aan den letterlijken zin der woorden binden.

1380. Indien een beding voor tweederlei zin vatbaar is, moet men het veeleer opvatten in den zin waarin hetzelve van eenige uitwerking kan zijn, dan in dien waarin het geen het minste gevolg zoude kunnen hebben.

1381. De bewoordingen voor tweederlei zin vatbaar, moeten opgevat worden in den zin die met den aard van de overeenkomst het meest overeenstemt.

1382. Hetgeen dubbelzinnig is moet uitgelegd worden naar hetgeen gebruikelijk is in het land of op de plaats, alwaar de overeenkomst is aangegaan.

1383. Bestendig gebruikelijke bedingen worden geacht stilzwijgend in de overeenkomst te zijn begrepen, schoon dezelve daarbij niet zijn uitgedrukt.

1384. Alle bedingen, in eene overeenkomst gemaakt, moeten in derzelver verband genomen, en het eene door het andere uitgelegd worden; ieder derzelve moet in den zin worden opgevat welken het geheel beloop der overeenkomst medebrengt.

1385. In geval van twijfel, wordt eene overeenkomst uitgelegd ten nadeele van dengenen die iets bedongen, en ten voordeele van hem die zich verbonden heeft.

1386. Hoe algemeen ook de bewoordingen zijn waarin eene overeenkomst aangegaan is, omvat dezelve echter alleen die zaken waaromtrent het blijkt dat partijen voornemens waren te handelen.

1387. Indien men in eene overeenkomst een geval heeft uitgedrukt, om de verbindtenis duidelijk te maken, wordt men niet geacht daardoor te hebben willen inkorten en beperken de naar regten verbindende kracht, welke de overeenkomst in de niet-uitgedrukte gevallen heeft.

DERDE TITEL.

VAN VERBINDTENISSEN DIE UIT KRACHT DER WET GEBOREN WORDEN.

1388. De verbindtenissen, die uit kracht der wet geboren worden, spruiten voort of uit de wet alleen, of uit de wet ten gevolge van 's menschen toedoen.

1389. De verbindtenissen, welke uit kracht der wet geboren worden ten gevolge van 's menschen toedoen, vloeijen voort of uit eene regtmatige, of uit eene onregtmatige daad.

1390. Wanneer iemand vrijwillig, zonder daartoe last te hebben bekomen, eens anders zaak met of zonder deszelfs

weten waarneemt, verbindt hij zich daardoor stilzwijgend om de waarneming voort te zetten en te voltooijen, tot dat degene wiens belangen hij waarneemt in staat zij om in die zaak zelf te voorzien.

Hij moet zich insgelijks belasten met al hetgeen tot die zaak behoort.

Hij onderwerpt zich aan alle de verpligtingen welke hij zoude hebben moeten nakomen, in geval hij bij eene uitdrukkelijke lastgeving was gemagtigd geworden.

1391. Hij is verpligt met zijn beheer voort te gaan, al ware het ook dat degene wiens belangen hij waarneemt mogt komen te overlijden voordat de zaak is ten einde gebragt, tot tijd en wijle de erfgenaam dit beheer op zich kan nemen.

1392. Hij is gehouden opzigtelijk dat beheer de pligten van een goed huisvader te vervullen.

Niettemin is de regter bevoegd om de vergoeding der kosten, schaden en interessen, welke door schuld of nalatigheid des waarnemers mogten veroorzaakt zijn, te matigen, naar gelang der omstandigheden die hem tot de waarneming der zaak bewogen hebben.

1393. Degene wiens belangen door een ander behoorlijk zijn waargenomen, is gehouden de verbindtenissen, door den waarnemer in zijnen naam aangegaan, na te komen, denzelven schadeloos te stellen wegens alle persoonlijke door hem aangegane verbindtenissen, en aan hem alle nuttige of noodzakelijk gedane uitgaven te vergoeden.

1394. Hij die eens anders zaak zonder lastgeving heeft waargenomen, is tot geen loon geregtigd.

1395. Iedere betaling doet eene schuld vooronderstellen; hetgeen zonder verschuldigd te zijn betaald is, kan teruggevorderd worden.

Ten opzigte van natuurlijke verbindtenissen, waaraan men vrijwillig voldaan heeft, kan geene terugvordering vallen.

1396. Die bij vergissing, of met zijn weten, iets ontvangen heeft dat hem niet verschuldigd was, is verpligt het niet-verschuldigde terug te geven aan dengenen van wien hij hetzelve ontvangen heeft.

1397. Wanneer iemand die bij vergissing meent schuldenaar te zijn eene schuld betaald heeft, is hij geregtigd om het betaalde van den schuldeischer terug te vorderen.

Niettemin houdt dit regt op, in geval de schuldeischer, ten gevolge van die betaling, de schuldbekentenis vernietigd heeft, behoudens het verhaal van dengenen die betaald heeft op den wezenlijken schuldenaar.

1398. Degene die, te kwader trouw, iets ontvangen heeft hetgeen hem niet verschuldigd was, moet hetzelve teruggeven

met de interessen en vruchten, te rekenen van den dag der betaling, en zulks onverminderd de vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien de zaak eenige vermindering heeft ondergaan.

Indien de zaak vergaan is, al had zulks ook door toeval plaats gehad, is hij verpligt de waarde te betalen, met vergoeding van kosten, schaden en interessen, ten ware hij konde bewijzen dat de zaak insgelijks zoude vergaan zijn, indien zij verbleven was onder dengenen aan wien dezelve had moeten terug gegeven worden.

1399. Die iets, hetwelk onverschuldigd te goeder trouw door hem ontvangen was, verkocht heeft, kan volstaan met den koopprijs terug te geven.

Indien hij de zaak te goeder trouw om niet heeft vervreemd, behoeft hij niets uit te keeren.

1400. Hij aan wien de zaak is terug gegeven, is gehouden zelfs aan dengenen die dezelve te kwader trouw bezeten heeft alle noodzakelijke uitgaven te vergoeden, welke tot behoud der zaak zijn aangewend.

De bezitter is geregtigd om de zaak zoo lang in zijn bezit te houden, tot dat die uitgaven vergoed zijn.

1401. Elke onregtmatige daad, waardoor aan een ander schade wordt toegebragt, stelt dengenen door wiens schuld die schade veroorzaakt is in de verpligting om dezelve te vergoeden.

1402. Een ieder is verantwoordelijk, niet alleen voor de schade, welke hij door zijne daad, maar ook voor die welke hij door zijne nalatigheid of onvoorzigtigheid veroorzaakt heeft.

1403. Men is niet alleen verantwoordelijk voor de schade, welke men door zijne eigene daad veroorzaakt, maar ook voor die welke veroorzaakt is door de daad van personen voor welke men aansprakelijk is, of door zaken welke men onder zijn opzigt heeft.

De vader en, bij gebreke van dien, de moeder zijn verantwoordelijk voor de schade, veroorzaakt door hunne minderjarige kinderen, die bij hen inwonen.

De meesters en degenen die anderen aanstellen tot de waarneming hunner zaken zijn verantwoordelijk voor de schade, door hunne dienstboden en ondergeschikten veroorzaakt in de werkzaamheden waartoe zij dezelve gebruikt hebben.

De schoolonderwijzers en werkmeesters zijn verantwoordelijk voor de schade door hunne leerlingen en knechts veroorzaakt, gedurende den tijd dat dezelve onder hun toezigt staan.

De hier-boven vermelde verantwoordelijkheid houdt op, indien de vader en de moeder, de schoolonderwijzers en werkmeesters bewijzen dat zij de daad, voor welke zij aansprakelijk zouden zijn, niet hebben kunnen beletten.

1404. De eigenaar van een dier, of degene die zich van hetzelve bedient, is, zoo lang hetzelve tot zijn gebruik verstrekt, aansprakelijk wegens de schade welke het dier heeft veroorzaakt, het zij hetzelve onder zijn toezigt en bewaring, dan wel verdwaald of ontsnapt zij.

1405. De eigenaar van een gebouw is verantwoordelijk voor de schade door deszelfs geheele of gedeeltelijke instorting veroorzaakt, indien deze door verzuim van onderhoud, of door een gebrek in de bouwing of inrigting, is te weeg gebragt.

1406. In geval van moedwilligen of onvoorzigtigen doodslag, hebben de overblijvende echtgenoot, de kinderen of de ouders van den nedergeslagene, die door zijnen arbeid plegen te worden onderhouden, eene regtsvordering tot schadevergoeding, te waarderen naar gelang van den wederzijdschen stand en de fortuin der personen, en naar de omstandigheden.

1407. Moedwillige of onvoorzigtige kwetsing of verminking van eenig deel des ligchaams geeft aan den gewonde het regt om, behalve de vergoeding der kosten van herstel, ook die der schade, door de kwetsing of de verminking veroorzaakt, te vorderen.

Ook deze worden gewaardeerd naar gelang van den wederzijdschen stand en de fortuin der personen, en naar de omstandigheden.

Deze laatste bepaling is in het algemeen toepasselijk bij de waardering der schade, ontstaan uit elk misdrijf tegen den persoon gepleegd.

1408. De burgerlijke regtsvordering ter zake van beleediging strekt tot vergoeding der schade, en tot betering van het nadeel, in eer en goeden naam geleden.

De regter zal, bij de waardering daarvan, letten op het min of meer grove van de beleediging, benevens op de hoedanigheid, den stand en de fortuin der wederzijdsche partijen, en op de omstandigheden.

1409. De beleedigde kan bovendien eischen dat bij hetzelfde vonnis worde verklaard, dat de gepleegde daad is lasterlijk, of beleedigend.

Het vonnis zal, indien de beleedigde zulks vordert, ten koste des veroordeelden, openbaar worden aangeplakt, bij zoo vele exemplaren als, en daar waar de regter zulks zal bevelen.

1410. Onverminderd hare gehoudenheid tot schadevergoeding, kan de verwerende partij de toewijzing van de vordering, bij het voorgaande artikel vermeld, voorkomen, door het aanbod en de werkelijke aflegging van eene openbare verklaring voor den regter, houdende dat haar de gepleegde daad leed doet; dat zij deswege verschooning vraagt, en den beleedigde houdt voor een persoon van eer.

1411. De regtsvorderingen in de drie voorgaande artikelen vermeld, komen ook toe aan de echtgenooten, ouders, grootouders, kinderen en kleinkinderen, wegens beleediging hunnen echtgenooten, kinderen, kleinkinderen, ouders en grootouders, na derzelver overlijden, aangedaan.

1412. De burgerlijke regtsvordering ter zake van beleediging kan niet worden toegewezen, indien niet blijkt van het oogmerk om te beleedigen.

Het oogmerk om te beleedigen wordt niet aanwezig geacht voorzoover de dader klaarblijkelijk heeft gehandeld in het algemeen belang of tot noodzakelijke verdediging.

1413. Ook kan de burgerlijke regtsvordering niet worden toegewezen, indien de beleedigde aan het telaste gelegd feit bij regterlijk gewijsde onherroepelijk is schuldig verklaard.

Hij echter die kennelijk met het eenige doel van beleediging, ook dan wanneer de waarheid der aantijging uit een gewijsde of eene authentieke akte, blijkt, iemand deswege met beleedigingen vervolgt, is verpligt aan denzelven de schade te vergoeden, welke deze daardoor lijdt.

1414. Alle regtsvorderingen, waaromtrent bij de voorgaande zes artikelen is gehandeld, vervallen door uitdrukkelijke kwijtschelding, òf ook door stilzwijgende, indien, na de gedane en aan den beleedigde bekend gewordene beleediging, door hem zoodanige blijken van verzoening of van vergiffenis zijn gegeven, die met het voornemen om schadevergoeding of betering van eer te vorderen niet kunnen worden overeengebragt.

1415. De regtsvordering tot schadevergoeding, bij artikel 1408 vermeld, gaat niet verloren noch door den dood van den beleediger, noch door dien van den beleedigde.

1416. De burgerlijke regtsvordering ter zake van beleediging vervalt door verloop van een jaar, te rekenen van den dag dat de daad gepleegd en aan den aanlegger bekend was.

Alle overige burgerlijke regtsvorderingen tot schadevergoeding wegens daden welke tot strafvordering kunnen aanleiding geven, gaan te niet door de verjaring die ten opzigte dezer strafvordering is vastgesteld.

VIERDE TITEL.

VAN HET TE NIET GAAN DER VERBINDTENISSEN.

1417. Verbindtenissen gaan te niet:

Door betaling;

Door aanbod van gereede betaling, gevolgd van consignatie of bewaargeving;

Door schuldvernieuwing;
Door vergelijking of compensatie;
Door schuldvermenging;
Door kwijtschelding der schuld;
Door het vergaan der verschuldigde zaak;
Door de nietigheid of de te nietdoening;
Door de werking eener ontbindende voorwaarde, waarvan in den eersten titel van dit boek gehandeld is; en
Door verjaring, welke het onderwerp van eenen afzonderlijken titel uitmaakt.

EERSTE AFDEELING.

Van betaling.

1418. Eene verbindtenis kan gekweten worden door een ieder die daarbij belang heeft, gelijk een mede-schuldenaar of een borg.

Eene verbindtenis kan zelfs gekweten worden door eenen derde, die daarbij geen belang heeft, mits die derde handelde in naam en tot kwijting van den schuldenaar, of, indien hij in zijn eigen naam handelt, hij niet in de regten van den schuldeischer gesteld worde.

1419. Eene verbindtenis om iets te doen kan door eenen derde niet gekweten worden in weerwil van den schuldeischer, indien deze belang heeft dat de daad door den schuldenaar zelven verrigt worde.

1420. Men moet eigenaar zijn van de zaak die in betaling gegeven wordt en bevoegd zijn om die te vervreemden, zal de betaling geldig wezen.

Niettemin kan de voldoening van eene geldsom, of van eenige andere verbruikbare zaak, niet terug gevorderd worden van dengenen die dat in betaling gegevene te goeder trouw verbruikt heeft, alhoewel die voldoening geschied zij door iemand die daarvan geen eigenaar of onbekwaam was om de zaak te vervreemden.

1421. De betaling moet gedaan worden aan den schuldeischer, of aan iemand die volmagt van hem heeft, of die door den regter of door de wet gemagtigd is om voor denzelven te ontvangen.

De betaling, gedaan aan iemand die geene magt had om voor den schuldeischer te ontvangen, is van waarde, voor zoo verre de schuldeischer dezelve goedkeurt of daardoor werkelijk is gebaat geworden.

1422. De betaling te goeder trouw gedaan aan iemand die in het bezit is der inschuld, is van waarde, ook dan wanneer die bezitter naderhand bij uitwinning uit dat bezit gestooten is.

1423. De betaling, aan den schuldeischer gedaan, is niet van waarde, indien hij niet bekwaam was om dezelve te ontvangen, dan voor zoo verre de schuldenaar mogt bewijzen dat de schuldeischer door de betaling werkelijk is gebaat geworden.

1424. De betaling, gedaan door eenen schuldenaar aan zijnen schuldeischer, in weerwil van eene inbeslagneming of oppositie, is niet van waarde ten aanzien der schuldeischers die de inbeslagneming of oppositie gedaan hebben; dezelve kunnen, naar aanleiding van hun regt, den schuldenaar noodzaken om op nieuw te betalen, behoudens, in dat geval, deszelfs verhaal op den schuldeischer.

1425. Geen schuldeischer kan genoodzaakt worden eene andere zaak in betaling te nemen, dan die hem verschuldigd is, ofschoon ook de aangebodene zaak van gelijke of zelfs van meerdere waarde zij.

1426. Geen schuldenaar kan zijnen schuldeischer verpligten om betaling van eene schuld bij gedeelten te ontvangen, al mogt die schuld ook deelbaar zijn.

1427. De schuldenaar van eene zekere en bepaalde zaak is bevrijd door de afgifte der zaak, in den staat waarin dezelve zich ten tijde der levering bevond, mits de verminderingen, welke die zaak mogt ondergaan hebben, niet door zijn toedoen of verzuim veroorzaakt zijn, noch ook door de schuld of het verzuim van zoodanige personen voor welke hij verantwoordelijk is, noch ook door dat hij, vóór het opkomen dier verminderingen, in de levering achterlijk gebleven is.

1428. Indien de zaak welke verschuldigd is alleenlijk is bepaald ten aanzien van hare soort, is de schuldenaar, om zich van de schuld te ontheffen, niet verpligt om van de beste soort, maar hij kan ook niet volstaan met van de slechtste te geven.

1429. De betaling moet gedaan worden ter plaatse welke bij de overeenkomst bepaald is; indien geene plaats daarbij vastgesteld is, moet de betaling, ten aanzien van eene zekere en bepaalde zaak, geschieden ter plaatse alwaar, tijdens het aangaan der verbindtenis, de zaak, die daarvan het onderwerp uitmaakt, zich bevond.

Buiten deze twee gevallen, moet de betaling geschieden ter woonplaatse van den schuldeischer, zoo lang deze bij voortduring blijft wonen in de gemeente alwaar hij, ten tijde van het aangaan der verbindtenis, woonachtig was, en anderzins ter woonplaatse van den schuldenaar.

1430. Ten opzigte van huren, pachten, jaarwedden tot onderhoud, altijddurende renten of lijfrenten, interessen van geleende geldsommen, en, in het algemeen, van al wat bij

het jaar of bij kortere geregelde termijnen betaalbaar is, wordt door drie kwijtingen, waaruit van de betaling van drie achtereenvolgende termijnen blijkt, het vermoeden geboren dat ook de vroegere termijnen voldaan zijn, ten ware het tegendeel mogt bewezen worden.

1431. De kosten, op de betaling vallende, komen ten laste van den schuldenaar.

1432. De schuldenaar van verscheidene schulden heeft het regt, bij het doen der betaling, te verklaren tot voldoening van welke dier schulden hij de betaalde som wil doen verstrekken.

1433. De schuldenaar van eene schuld die op interessen loopt kan, buiten de toestemming van den schuldeischer, de betaling, welke hij doet, niet doen verstrekken tot aflossing van de hoofdsom bij voorkeur van voldoening der interessen.

De betaling die gedaan is op de hoofdsom en op de interessen, maar waarmede de geheele schuld niet is afgedaan, strekt in de eerste plaats tot voldoening der interessen.

1434. Wanneer hij die verscheiden sommen schuldig is eene kwijting heeft aangenomen, waarbij de schuldeischer verklaard heeft dat hetgeen hij ontvangen heeft in het bijzonder tot voldoening van eene dezer schulden verstrekt, kan die schuldenaar niet meer vorderen dat de betaling gerekend wörde tot kwijting van eene andere schuld gedaan te zijn, ten zij er van de zijde van den schuldeischer bedrog of verrassing hebbe plaats gehad.

1435. Indien de kwijting niet inhoudt voor welke schuld de betaling gedaan is, moet de betaling gerekend worden gedaan te zijn in voldoening van die schuld, welke de schuldenaar, onder de te gelijk vervallene schulden, destijds het meeste belang had te voldoen; doch indien alle de schulden niet mogten vervallen zijn, wordt de betaling geacht gedaan te zijn in voldoening der schuld die vervallen was, boven de nog niet vervallene, ofschoon deze eerste minder bezwarende zijn mogt, dan de andere.

Indien de schulden van gelijken aard zijn, moet de toerekening op de oudste gedaan worden; doch alles gelijk staande, geschiedt de toerekening op elke schuld naar evenredigheid.

Indien eene der schulden vervallen is, wordt de toerekening gedaan even als omtrent de vervallene schulden.

1436. De subrogatie, of indeplaatsstelling in de regten van den schuldeischer ten behoeve van eenen derden persoon, die denzelven betaalt, geschiedt of bij overeenkomst, of uit kracht der wet.

1437. Deze indeplaatsstelling geschiedt bij overeenkomst:

1°. Wanneer de schuldeischer, de betaling van eenen derden

persoon ontvangende, denzelven doet treden in de regten, regtsvorderingen, voorregten en hypotheken, welke hij ten laste van den schuldenaar heeft.

Deze subrogatie moet uitdrukkelijk. en gelijktijdig met de betaling, geschieden;

2°. Wanneer de schuldenaar eene som gelds ter leen opneemt, ten einde zijne schuld te betalen, en den geldschieter in de regten van den schuldeischer te doen treden, moeten, om deze subrogatie van waarde te doen zijn, zoowel de akte van geldopneming als de kwijting bij authentieke akte verleden worden, en moet in de akte van geldopneming verklaard worden dat de som geleend is om daarmede de betaling te doen; terwijl voorts de kwijting moet inhouden dat de betaling gedaan is uit penningen die tot dat einde door den nieuwen schuldeischer zijn voorgeschoten.

Deze subrogatie wordt zonder de medewerking van den schuldeischer bewerkstelligd.

1438. Subrogatie heeft plaats uit kracht der wet:

1°. Ten behoeve van dengenen die, zelf schuldeischer zijnde, eenen anderen schuldeischer, die, uit hoofde van deszelfs bevoorregte schuld of hypotheek, een beter regt heeft, voldoet;

2°. Ten behoeve van den kooper van eenig onroerend goed, die den koopprijs daarvan besteedt tot betaling der schuldeischers, aan welke dat goed door hypotheek verbonden was;

3°. Ten behoeve van dengenen die, met anderen, of voor anderen, gehouden zijnde tot voldoening van eene schuld, belang had om dezelve te voldoen;

4°. Ten behoeve van den erfgenaam die, eenen boedel onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaard hebbende, de schulden der nalatenschap met zijne eigene penningen betaald heeft.

1439. De subrogatie, bij de voorgaande artikelen bepaald, heeft plaats zoo wel tegen de borgen als tegen de schuldenaren; dezelve kan den schuldeischer in zijne regten niet verkorten, indien hij slechts gedeeltelijk betaald is; in dit geval, kan hij zijne regten, ten aanzien van hetgeen hem nog verschuldigd blijft, uitoefenen, bij voorkeur boven dengenen van wien hij slechts eene gedeeltelijke voldoening bekomen heeft.

TWEEDE AFDEELING.

Van aanbod van gereede betaling, gevolgd van consignatie of bewaargeving.

1440. Indien de schuldeischer weigert zijne betaling te ontvangen, kan de schuldenaar hem aanbod van gereede betaling van het verschuldigde doen, en, bij weigering van den schuldeischer om hetzelve aan te nemen, de geldsom of zaak in geregtelijke bewaring stellen.

Zoodanig aanbod, gevolgd van bewaargeving, bevrijdt den schuldenaar, en strekt te zijnen opzigte tot betaling, mits hetzelve op eene wettige wijze gedaan zij; blijvende het alzoo in bewaring gebragte voor rekening van den schuldeischer.

1441. Om zoodanig aanbod van waarde te doen zijn, is het noodig:

1°. Dat hetzelve gedaan worde aan eenen schuldeischer die bevoegd is om te ontvangen, of aan dengenen die de magt heeft om voor hem te ontvangen;

2°. Dat het gedaan worde door iemand die bevoegd is om te betalen;

3°. Dat het loope over de geheele opeischbare som en de interessen, mitsgaders over de kosten die vereffend zijn, en over eene som gelds voor de kosten die nog niet vereffend zijn, onder voorbehoud van nadere vereffening;

4°. Dat de tijdsbepaling verschenen zij, indien dezelve ten behoeve van den schuldeischer bedongen is;

5°. Dat de voorwaarde waaronder de schuld is aangegaan vervuld zij:

6°. Dat het aanbod gedaan worde op de plaats alwaar de betaling, volgens de overeenkomst, zoude moeten geschieden, en indien er geene bijzondere overeenkomst deswege bestaat, het zij aan den persoon van den schuldeischer het zij te zijner werkelijke of gekozene woonplaats;

7°. Dat het aanbod gedaan worde door eenen notaris of door eenen deurwaarder, beide met twee getuigen.

1442. Om eene consignatie van waarde te doen zijn, wordt geene magtiging van den regter vereischt; het is genoegzaam:

1°. Dat dezelve zij voorafgegaan van eene aan den schuldeischer beteekende kennisgeving, houdende aanwijzing van den dag, het uur en de plaats, waarop de aangebodene zaak in bewaring zal gesteld worden;

2°. Dat de schuldenaar zich van de aangebodene zaak ontdaan hebbe, door dezelve in bewaring te stellen ter plaatse door de wet tot het ontvangen van consignatiën

aangewezen, met de interessen tot den dag der bewaarstelling toe;

3°. Dat er door den notaris, of door den deurwaarder, beide met twee getuigen, een proces-verbaal worde opgemaakt behelzende den aard der aangebodene muntspeciën, de weigering van den schuldeischer om dezelve te ontvangen, of dat hij tot die ontvangst niet verschenen is, en eindelijk het doen van de consignatie zelve;

4°. Dat bijaldien de schuldeischer tot de ontvangst niet verschenen is, het proces-verbaal der consignatie hem beteekend zij, met aanmaning om het in bewaring gebragte te ligten.

1443. De onkosten, gevallen op het aanbod van gereede betaling en op de consignatie, zijn voor rekening van den schuldeischer, indien dezelve wettiglijk zijn geschied.

1444. Zoo lang het in bewaring gebragte niet door den schuldeischer is aangenomen, kan de schuldenaar hetzelve terug nemen; in dat geval, zijn deszelfs medeschuldenaren en borgen niet bevrijd.

1445. Wanneer de schuldenaar zelf een vonnis verkregen heeft, hetwelk in kracht van gewijsde gegaan is, en waarbij zijn gedaan aanbod goed en van waarde verklaard is, kan hij, zelfs met toestemming van den schuldeischer, het in bewaring gebragte niet meer terug nemen ten nadeele zijner mede-schuldenaren en borgen.

1446. De mede-schuldenaren en borgen zijn insgelijks bevrijd, indien de schuldeischer, na den dag van de beteekening der consignatie, een jaar heeft laten voorbijgaan, zonder derzelver bestaanbaarheid te betwisten.

1447. De schuldeischer die zijne toestemming gegeven heeft dat de schuldenaar het in bewaring gebragte terug neme, nadat de consignatie bij een regterlijk vonnis, dat kracht van gewijsde bekomen had, was verklaard van waarde te zijn, kan niet meer, om betaling van zijne schuld te bekomen, gebruik maken van de voorregten of hypotheken welke daaraan verknocht waren.

1448. In geval het verschuldigde bestaat in eene zekere zaak, welke geleverd moet worden op de plaats alwaar dezelve zich bevindt, moet de schuldenaar den schuldeischer geregtelijk doen aanmanen om dezelve naar zich te nemen bij eene akte, welke aan deszelfs persoon of woonplaats, of aan de woonplaats die tot de volbrenging der overeenkomst gekozen is, moet beteekend worden. Indien deze aanmaning gedaan is, en de schuldeischer de zaak niet tot zich neemt, kan de schuldenaar van den regter verlof bekomen om dezelve op eene andere plaats in bewaring te stellen.

DERDE AFDEELING.

De schuldvernieuwing.

1449. Schuldvernieuwing wordt op drieërlei wijze te weeg gebragt:

1°. Wanneer een schuldenaar ten behoeve van zijnen schuldeischer eene nieuwe schuldverbindtenis aangaat, welke in de plaats gesteld wordt van de oude, die daardoor vernietigd wordt;

2°. Wanneer een nieuwe schuldenaar wordt gesteld in de plaats van den vorigen, die door den schuldeischer van zijne verbindtenis ontslagen wordt;

3°. Wanneer, ten gevolge eener nieuwe overeenkomst, een nieuwe schuldeischer gesteld wordt in de plaats van den vorigen, te wiens opzigte de schuldenaar van zijne verbindtenis ontslagen wordt.

1450. Schuldvernieuwing kan slechts plaats hebben tusschen personen die bekwaam zijn om verbindtenissen aan te gaan.

1451. Schuldvernieuwing wordt niet verondersteld; de wil om dezelve daar te stellen, moet duidelijk uit de akte blijken.

1452. Schuldvernieuwing, door het in de plaats stellen van eenen nieuwen schuldenaar, kan geschieden zonder medewerking van den eersten schuldenaar.

1453. Delegatie of overzetting, waarbij een schuldenaar aan zijnen schuldeischer eenen anderen schuldenaar geeft, die zich ten behoeve van den schuldeischer verbindt, brengt geene schuldvernieuwing te weeg, indien de schuldeischer niet uitdrukkelijk verklaard heeft dat hij van meening was om zijnen schuldenaar, die de overzetting gedaan heeft, van deszelfs verbindtenis te ontslaan.

1454. De schuldeischer zijnen schuldenaar, door wien de overzetting geschied is, van zijne verpligting ontslagen hebbende, heeft op denzelven geen verhaal, indien de in de plaats gestelde in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is geraakt, ten ware zulks bij de overeenkomst uitdrukkelijk mogt zijn voorbehouden, of de in de plaats gestelde schuldenaar reeds op het oogenblik der overzetting openlijk in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen mogt zijn geraakt.

1455. De schuldenaar die zich, bij overzetting, aan eenen nieuwen schuldeischer verbonden heeft, en daardoor ten aanzien van zijnen vorigen schuldeischer ontslagen is, kan aan den nieuwen schuldeischer niet tegenwerpen de exceptiën, welke hij tegen den eersten zoude hebben kunnen doen gelden, al ware het

dat dezelve hem bij het aangaan der nieuwe verbindtenis niet bekend zijn geweest, behoudens echter, in het laatste geval, deszelfs verhaal op den oorspronkelijken schuldeischer.

1456. Enkele aanwijzing, door den schuldenaar gedaan, van iemand die voor hem betalen moet, brengt geene schuldvernieuwing te weeg.

Hetzelfde geldt ook omtrent een enkele aanwijzing, door den schuldeischer gedaan, van iemand die voor hem moet ontvangen.

1457. De voorregten en hypotheken, aan de oude schuldvordering verbonden, gaan niet over tot die welke in derzelver plaats is gesteld, ten ware de schuldeischer zich zulks uitdrukkelijk mogt hebben voorbehouden.

1458. Wanneer de schuldvernieuwing wordt te weeg gebragt door eenen nieuwen schuldenaar in de plaats van den vorigen te stellen, gaan de voorregten en hypotheken die oorspronkelijk aan de schuldvordering verbonden waren niet over op de goederen van den nieuwen schuldenaar.

1459. Wanneer de schuldvernieuwing plaats vindt tusschen den schuldeischer en een der hoofdelijke schuldenaren, kunnen de voorregten en hypotheken niet voorbehouden worden, dan alleenlijk op de goederen van dengenen die de nieuwe schuldverbindtenis aangaat.

1460. Door de schuldvernieuwing, tusschen den schuldeischer en een der hoofdelijke schuldenaren gemaakt, worden de overige mede-schuldenaren van hunne verbindtenis ontslagen.

Schuldvernieuwing, ten aanzien van den hoofdschuldenaar te weeg gebragt, ontslaat de borgen.

Indien evenwel de schuldenaar, in het eerste geval, de toetreding der mede-schuldenaren, en, in het tweede, die der borgen gevorderd heeft, en de mede-schuldenaren of borgen weigeren om tot de nieuwe schikking toe te treden, blijft de oude schuldverbindtenis voortduren.

VIERDE AFDEELING.

Van compensatie of vergelijking van schuld.

1461. Twee personen wederkeerig elkanders schuldenaren zijnde, heeft tusschen dezelve vergelijking plaats, door welke de wederzijdsche schulden worden vernietigd, op de wijze en in de gevallen hierna vermeld.

1462. Vergelijking heeft van regtswege plaats, zelfs buiten weten der schuldenaren, en de beide schulden vernietigen elkander over en weder, op het oogenblik dat zij te gelijk bestaan, ten beloope van derzelver wederkeerig bedrag.

1463. Vergelijking heeft alleen plaats tusschen twee schulden die beide tot onderwerp hebben eene geldsom, of eene zekere hoeveelheid van zaken die door het gebruik te niet gaan, van dezelfde soort, en die wederzijds voor eene dadelijke vereffening en opeisching vatbaar zijn.

Leveringen van granen en levensmiddelen welke niet betwist worden, en waarvan de waarde bij prijscouranten bepaald is, kunnen in vergelijking gebragt worden tegen vereffende en opeischbare geldsommen.

1464. Bekomen uitstel van betaling verhindert geene vergelijking.

1465. De vergelijking heeft plaats uit welke oorzaak ook de wederzijdsche schulden voortspruiten, uitgezonderd:

1°. Wanneer de teruggave geëischt wordt van eene zaak, waarvan de eigenaar wederregtelijk ontzet is;

2°. Wanneer geëischt wordt de teruggave van iets hetwelk in bewaring of bruikleen gegeven is;

3°. Ten aanzien eener schuld, spruitende uit hoofde van levens-onderhoud hetwelk verklaard is niet in beslag te kunnen worden genomen.

1466. Een borg kan in vergelijking brengen hetgeen de schuldeischer aan den hoofdschuldenaar verschuldigd is, maar de hoofdschuldenaar kan niet in vergelijking brengen hetgeen de schuldeischer aan den borg verschuldigd is.

De hoofdelijke schuldenaar mag insgelijks niet in vergelijking brengen hetgeen door den schuldeischer aan zijnen mede-schuldenaar verschuldigd is.

1467. Een schuldenaar die zuiver en eenvoudig heeft toegestemd in de overdragt van regten, door den schuldeischer aan eenen derden gedaan, kan zich niet meer tegen dengenen te wiens behoeve die overdracht gedaan is bedienen van de vergelijking, welke hij, vóór dezelve, aan zijnen schuldeischer had kunnen tegenwerpen.

De overdragt van regten, waarin de schuldenaar niet heeft toegestemd, maar die aan denzelven is beteekend geworden, verhindert slechts de vergelijking der schulden welke na de gedane beteekening zijn aangegaan.

1468. Indien de wederzijdsche schulden niet ter zelfde plaatse betaalbaar zijn, kunnen dezelve niet in vergelijking gebragt worden. dan met vergoeding van de kosten der overmaking.

1469. Indien er verscheiden voor vergelijking vatbare en van denzelfden persoon vorderbare schulden bestaan, moet men, ten aanzien der vergelijking, de regelen volgen welke bij artikel 1435 zijn voorgeschreven.

1470. Vergelijking heeft geene plaats ten nadeele der verkregene regten van eenen derde.

Aldus kan hij die, schuldenaar zijnde, schuldeischer geworden is, nadat op het door hem verschuldigde door eenen derde is beslag gelegd, zich niet, ten nadeele van den in beslagnemer, van de schuldvergelijking bedienen.

1471. Hij, die eene schuld betaald heeft welke van regtswege door vergelijking vernietigd was, kan zich, bij het invorderen der inschuld welke hij niet in vergelijking gebragt heeft, niet meer, ten nadeele van derden, bedienen van de voorregten en hypotheken welke aan die inschuld verbonden waren, ten ware hij eene wettige reden van onkunde mogt gehad hebben omtrent het bestaan der inschuld met welke zijne schuld had moeten worden in vergelijking gebracht.

VIJFDE AFDEELING.

Van schuldvermenging.

1472. Wanneer de hoedanigheden van schuldeischer en schuldenaar zich in denzelfden persoon vereenigen, heeft van regtswege eene schuldvermenging plaats, waardoor de schuldvordering vernietigd wordt.

1473. Schuldvermenging welke in den persoon van den hoofdschuldenaar plaats vindt, strekt ook ten voordeele van deszelfs borgen.

Die welke in den persoon van den borg plaats vindt, heeft geenszins de vernietiging der hoofdverbindtenis ten gevolge.

Die welke in den persoon van een der hoofdelijke schuldenaren plaats heeft, strekt niet verder tot voordeel zijner hoofdelijke mede-schuldenaren, dan voor het aandeel in de schuld waarvoor hij zelf schuldenaar was.

ZESDE AFDEELING.

Van kwijtschelding van schuld.

1474. De kwijtschelding eener schuld wordt niet voorondersteld, maar moet bewezen worden.

1475. De vrijwillige teruggave van een oorspronkelijk onderhandsch schuldbewijs, door den schuldeischer aan den schuldenaar gedaan, bewijst de kwijtschelding der schuld, zelfs ten aanzien der hoofdelijke mede-schuldenaren.

1476. De kwijtschelding eener schuld, of het ontslag bij overeenkomst, ten behoeve van éénen der hoofdelijke medeschuldenaren gegeven, bevrijdt alle de overige, ten ware zich de schuldeischer uitdrukkelijk zijne regten tegen de laatstgemelde mogt hebben voorbehouden.

In welk laatste geval, hij de schuld niet verder kan invorderen, dan na aftrek van het aandeel van dengenen aan wien hij de schuld heeft kwijtgescholden.

1477. De teruggave van eene in pand gegevene zaak is niet voldoende om de vrijstelling der schuld te doen vermoeden.

1478. De kwijtschelding eener schuld, of het ontslag bij overeenkomst, aan den hoofdschuldenaar toegestaan, bevrijdt de borgen.

De kwijtschelding, aan den borg toegestaan, bevrijdt den hoofdschuldenaar niet.

De kwijtschelding, aan eenen der borgen toegestaan, ontslaat de overigen niet.

1479. Hetgeen de schuldeischer van eenen borg heeft ontvangen tot afdoening van deszelfs borgtogt, moet gerekend worden in mindering der schuld betaald te zijn, en moet verstrekken tot ontlasting van den hoofdschuldenaar en van de overige borgen.

ZEVENDE AFDEELING.

Van het vergaan der verschuldigde zaak.

1480. In geval de zekere en bepaalde zaak, welke het onderwerp der overeenkomst uitmaakte, vergaat, buiten den handel der menschen geraakt, of verloren gaat, zoodanig dat men van derzelver bestaan te eenenmale onkundig is, vervalt de verbindtenis, mits de zaak vergaan of verloren zij buiten de schuld van den schuldenaar, en voordat hij in de levering daarvan nalatig gebleven was.

Zelfs dan wanneer de schuldenaar in gebreke is om eene zaak te leveren, en hij voor geen onvoorziene toevallen heeft ingestaan, is de verbindtenis vernietigd, indien de zaak op gelijke wijze bij den schuldeischer zoude vergaan zijn, in geval dezelve aan hem ware geleverd geweest.

De schuldenaar is gehouden het onvoorziene toeval, waarop hij zich beroept, te bewijzen.

Op welke wijze ook eene ontvreemde zaak vergaan of verloren zij, ontslaat dit verlies dengenen die deze zaak ontvreemd heeft geenszins van de verpligting om de waarde te vergoeden.

1481. Indien de verschuldigde zaak zonder toedoen van den schuldenaar vergaan, buiten den handel der menschen geraakt of verloren is, is de schuldenaar gehouden, in geval hij eenige regten of vorderingen tot schadevergoeding betrekkelijk deze zaak heeft, die aan zijnen schuldeischer af te staan.

ACHTSTE AFDEELING.

Van de nietigheid en van de vernietiging der verbindtenissen.

1432. Alle verbindtenissen door minderjarige of onder curatele gestelde personen aangegaan zijn van regtswege nietig, en moeten, op eene door hen of van hunnentwege daartoe gedane vordering, worden nietig verklaard, op den enkelen grond der minderjarigheid of der curatele.

De verbindtenissen, aangegaan door getrouwde vrouwen en door minderjarigen die handligting hebben bekomen, zijn slechts van regtswege nietig, voor zoo verre die verbindtenissen hunne bevoegdheid te boven gaan.

1433. De bepaling van het vorige artikel is niet toepasselijk op verbindtenissen, voortvloeijende uit een begaan misdrijf, of uit eene daad welke aan een ander schade heeft veroorzaakt.

Ook kan de minderjarigheid niet worden ingeroepen tegen verbindtenissen door minderjarigen, bij huwelijksche voorwaarden, met inachtneming van art. 206, aangegaan.

1434. Indien de formaliteiten ten voordeele der minderjarigen en onder curatele gestelden, tot de bestaanbaarheid van zekere akten voorgeschreven, zijn vervuld, of de vader, de voogd of de curator, handelingen heeft verrigt die de grenzen van zijne bevoegdheid niet te buiten gaan, worden de minderjarigen en onder curatele gestelden, met opzigt tot die handelingen, beschouwd als of zij dezelve na hunne meerderjarigheid, of buiten curatele, hadden verrigt, onverminderd hun verhaal op den vader, den voogd, of den curator, zoo daartoe gronden zijn.

1435. Verbindtenissen door geweld, dwaling of bedrog aangegaan leveren eene regtsvordering op tot derzelver vernietiging.

1436. Uit hoofde van benadeeling kunnen meerderjarigen en ook minderjarigen, wanneer zij als meerderjarig worden aangemerkt, alleen de vernietiging der verbindtenissen vorderen, in de bijzondere gevallen bij de wet voorzien.

1437. De nietigverklaring der verbindtenissen, op grond der onbekwaamheid van de personen, bij artikel 1366 vermeld, heeft ten gevolge dat de zaak en de partijen worden hersteld in den staat waarin zij zich vóór het aangaan der verbindtenis bevonden, met dien verstande dat al hetgeen aan de onbevoegden, ten gevolge der verbindtenis, is uitgekeerd of betaald, slechts kan worden teruggevorderd, voor zoo verre hetzelve nog onder den onbevoegde berust, of voor zoo verre mogt blijken dat deze door het uitgekeerde of betaalde werkelijk is gebaat,

of dat het genotene te zijnen nutte is aangewend of gestrekt heeft.

1488. De nietigverklaring, op grond van geweld, dwaling of bedrog, heeft insgelijks ten gevolge dat de zaak en de partijen worden hersteld in den staat waarin zij zich vóór het aangaan der verbindtenis bevonden.

1489. In de gevallen, bij de artikelen 1482 en 1485 voorzien, is degene tegen wien de regtsvordering tot nietigverklaring is toegewezen daarenboven tot vergoeding van kosten, schaden en interessen verbonden, indien daartoe gronden zijn.

1490. In alle gevallen waarin eene regtsvordering tot nietigverklaring eener verbindtenis niet bij eene bijzondere wetsbepaling tot eenen korteren tijd is beperkt, duurt dezelve vijf jaren.

Die tijd begint te loopen:

In geval van minderjarigheid, van den dag der meerderjarigheid;

In geval van curatele, van den dag van derzelver opheffing;

In geval van geweld, van den dag waarop hetzelve heeft opgehouden;

In geval van dwaling of bedrog, van den dag der ontdekking;

In geval van handelingen eener getrouwde vrouw, zonder magtiging van den man aangegaan, van den dag der ontbinding des huwelijks;

In geval van nietigheid, waarvan in artikel 1377 wordt gehandeld, van den dag der ontdekking, dat de voor nietigheid vereischte wetenschap bestond;

De hierboven vermelde tijd voor het aanleggen der regtsvordering is niet toepasselijk op de nietigheid, bij wege van verdediging of exceptie voorgedragen, welke men steeds zal kunnen doen gelden.

1491. Hij die vermeent de nietigverklaring eener verbindtenis op onderscheidene gronden te kunnen vorderen, is verpligt alle die gronden te gelijk aan te voeren, op straffe van verstek der zoodanige, die later mogten zijn aangevoerd, ten ware de laatstgemelde door het toedoen der wederpartij niet vroeger hadden kunnen berekend worden.

1492. De regtsvordering tot nietigverklaring vervalt, indien de minderjarige, de onder curatele gestelde, de getrouwde vrouw die zonder bijstand van haren man heeft gehandeld, of hij die zich op geweld, dwaling of bedrog kan herroepen, de verbindtenis uitdrukkelijk of stilzwijgend heeft bekrachtigd, na den dag van de meerderjarigheid, de opheffing der curatele, de ontbinding des huwelijks, het ophouden van het geweld, of de ontdekking van de dwaling of des bedrogs.

VIJFDE TITEL.

VAN KOOP EN VERKOOP.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1493. Koop en verkoop is eene overeenkomst, waarbij de eene zich verbindt om eene zaak te leveren, en de andere om daarvoor den bedongen prijs te betalen.

1494. Zij wordt gehouden tusschen de partijen voltrokken te zijn, zoodra deze het eens zijn geworden over de zaak en den prijs, hoewel ook de zaak nog niet mogt geleverd, noch de prijs betaald zijn.

1495. De eigendom van het verkochte goed gaat niet eer tot den kooper over, dan nadat de levering daarvan geschied is, overeenkomstig artikel 667, 668 en 671.

1496. Indien de verkochte zaak in een zeker en bepaald voorwerp bestaat, is dezelve, van het oogenblik van den koop af, voor rekening van den kooper, hoewel de levering nog niet hebbe plaats gehad; en heeft de verkooper het regt om den prijs te vorderen.

1497. In geval goederen niet bij den hoop, maar bij het gewigt, het getal of de maat verkocht zijn, blijven dezelve voor rekening van den verkooper, tot dat dezelve gewogen, geteld of gemeten zijn.

1498. Indien, daarentegen, de goederen bij den hoop verkocht zijn, zijn dezelve voor rekening van den kooper, alhoewel dezelve nog niet gewogen, geteld of gemeten mogten zijn.

1499. Koop en verkoop op de proef aangegaan, of van goederen die men gewoon is vooraf te proeven, wordt altijd vooronderstelt onder eene opschortende voorwaarde te hebben plaats gehad.

1500. Indien de koop met het geven van eene handgift of eenen godspenning is gesloten, kan geene der partijen van dien koop afzien, het zij door het laten behouden, het zij door het terug geven, van de handgift of godspenning.

1501. De koopprijs moet door de partijen bepaald worden. Dezelve kan echter aan de begrooting van eenen derde worden overgelaten.

Indien de derde de begrooting niet wil of kan doen, heeft er geen koop plaats.

1502. De kosten der akten van koop en verkoop, en andere bijkomende onkosten, komen ten laste van den kooper, indien het tegendeel niet bedongen is.

1503. Tusschen echtgenooten kan geen koop of verkoop plaats hebben, dan in de drie volgende gevallen:

1°. Wanneer een der echtgenooten aan den anderen van wien hij geregtelijk gescheiden is goederen overdraagt, tot voldoening van hetgeen aan denzelven naar rechten toekomt;

2°. Wanneer de overdragt die de man doet aan zijne vrouw, zelfs van welke hij niet gescheiden is, eenige wettige oorzaak heeft, als daar is tot wederbelegging van hare vervreemde goederen, of van penningen die haar toebehooren, indien namelijk die goederen of die penningen van de gemeenschap zijn uitgesloten;

3°. In geval de vrouw aan haren man goederen overdraagt tot betaling eener som, welke zij hem als huwelijksgoed heeft beloofd, voor zoo ver die goederen van de gemeenschap zijn uitgesloten.

Behoudens echter, in deze drie gevallen, de regten der erfgenamen van de handelende partijen, wanneer eene van laatst gemelde alzoo eenig zijdelingsch voordeel mogt hebben bekomen.

1504. Regters, leden van het openbaar ministerie, griffiers, advocaten, procureurs, deurwaarders en notarissen mogen door overdragt geene eigenaars worden van regten en regtsvorderingen, waarover gedingen aanhangig zijn voor de regtbank, onder welker regtsgebied zij hunne bedieningen uitoefenen, op straffe van nietigheid, en vergoeding van kosten, schaden en interessen.

1505. Openbare ambtenaren mogen, op dezelfde straf, door henzelven of door tusschenkomende personen, geene zaken koopen die door hen of te hunnen overstaan verkocht worden.

1506. Insgelijks mogen, op dezelfde straffen, door henzelven of door tusschenkomende personen, bij onderhandschen verkoop geene koopers worden:

Lasthebbers van zaken met welker verkoop zij belast waren;

Bewindvoerders van zaken, aan het rijk, de gewesten, de gemeenten, of aan andere openbare instellingen, toebehoorende, welke aan hunne zorg en beheer zijn toevertrouwd.

Het blijft echter aan den Koning voorbehouden om aan openbare bewindvoerders vrijstelling van dit verbod te verleenen.

De voogden kunnen de onroerende goederen, aan hunne pupillen toebehoorende, koopen, op de wijze bij artikel 457 bepaald.

1507. Koop en verkoop van eens anders goed is nietig, en kan tegen den verkooper grond opleveren tot vergoeding van

kosten, schaden en interessen, indien de kooper niet geweten heeft dat de zaak aan een ander toebehoorde.

1508. Indien, op het oogenblik der verkooping, het verkochte goed geheellijk mogt vergaan zijn, is de koop nietig.

Bijaldien slechts een gedeelte daarvan vergaan is, staat het aan den kooper vrij om of den koop te laten varen, of het behouden gebleven gedeelte te vorderen, en den koopprijs daarvoor bij vergelijkende waardering te doen bepalen.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verpligtingen der verkoopers.

1509. De verkooper is gehouden om duidelijk uit te drukken waartoe hij zich verbindt; alle duistere en dubbelzinnige bedingen worden te zijnen nadeele uitgelegd.

1510. Hij heeft twee hoofdverpligtingen, namelijk, om de verkochte zaak te leveren en dezelve te vrijwaren.

1511. De levering is eene overdragt van het verkochte goed in de magt en het bezit van den kooper.

1512. De kosten der levering zijn ten laste van den verkooper, en die der weghaling ten laste van den kooper, zoo niet het tegendeel bedongen is.

1513. De levering moet geschieden ter plaatse waar het verkochte goed zich op het tijdstip der verkooping bevond, indien daaromtrent geene andere overeenkomst getroffen is.

1514. De verkooper is niet verpligt het goed te leveren, indien de kooper den koopprijs niet betaalt, en de verkooper hem geen uitstel van betaling heeft toegestaan.

1515. (Ingetrokken bij art. 2 der Wet tot invoering van de Faillissementswet.)

1516. Indien de levering door de nalatigheid des verkoopers achterwege blijft, kan de kooper vernietiging van den koop vorderen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 1302 en 1303.

1517. Het goed moet geleverd worden in den staat waarin hetzelve zich op het oogenblik van den verkoop bevindt.

Van dien dag af aan, behooren alle vruchten aan den kooper.

1518. De verpligting om eene zaak te leveren bevat al wat daartoe behoort en tot derzelver bestendig gebruik bestemd is, mitsgaders de bewijzen van eigendom, indien die aanwezig zijn.

1519. De verkooper is verpligt het verkochte te leveren in deszelfs geheelen omvang, zoo als het in de overeenkomst uitgedrukt wordt, onder de navolgende wijzigingen.

1520. Indien de verkoop van een onroerend goed geschied is met vermelding van deszelfs uitgestrektheid of inhoud, tegen bepaling van eenen zekeren prijs voor de maat, is de verkooper gehouden om de hoeveelheid, bij de overeenkomst uitgedrukt, te leveren; en indien hem dit onmogelijk is, of de kooper zulks niet vordert, is de verkooper verpligt zich met eene evenredige vermindering van prijs te vergenoegen.

1521. Indien, daarentegen, in het geval bij het vorige artikel vermeld, het onroerend goed eenen grooteren omvang bevat, dan in de overeenkomst uitgedrukt is, heeft de kooper de keus om of den prijs in evenredigheid te verhoogen, of van den koop af te zien, indien namelijk het meerdere een twintigste gedeelte beloopt boven den omvang, bij de overeenkomst uitgedrukt.

1522. In alle andere gevallen, het zij een zeker bepaald voorwerp verkocht zij, het zij de verkoop afgescheidene en afzonderlijke erven tot onderwerp hebbe, het zij dezelve beginne met de opgave der maat, of met de aanduiding van het verkochte goed, gevolgd van de opgave der maat, levert de vermelding dezer maat ten behoeve van den verkooper geen grond op tot eenige vermeerdering van prijs voor het meerdere der maat, noch ten behoeve van den kooper tot eenige vermindering van prijs voor het mindere der maat, dan voor zoo verre het onderscheid tusschen de werkelijke maat, en die welke in de overeenkomst is uitgedrukt, een twintigste meer of minder bedraagt, berekend naar de waarde van het geheel der verkochte voorwerpen, ten zij het tegendeel mogt bedongen zijn.

1523. Indien er, volgens het voorgaande artikel, grond bestaat tot verhooging van den koopprijs voor het meerdere der maat, heeft de kooper de keus om of van den koop af te zien, of den verhoogden koopprijs te betalen, en zulks met de interessen, in geval hij het onroerend goed gehouden heeft.

1524. In alle gevallen waarin de kooper het regt heeft om van den koop af te zien, is de verkooper gehouden hem, behalve den koopprijs, indien hij denzelven ontvangen heeft, de kosten, op den koop en de levering gevallen, terug te geven, voor zoo verre hij die volgens overeenkomst mogt hebben betaald.

1525. De regtsvordering tot aanvulling van den koopprijs, van de zijde des verkoopers, en die tot vermindering van den prijs, of tot vernietiging van den koop, van den kant des koopers, moeten aangelegd worden binnen den tijd van een jaar, te rekenen van den dag waarop de levering is geschied; zullende, bij gebreke van dien, deze regtsvorderingen vervallen zijn.

1526. Indien twee erven bij dezelfde overeenkomst en gezalijk voor éénen prijs verkocht zijn, met opgave van de hoe-

grootheid van ieder, en er bevonden wordt dat het eene meer en het andere minder omvang heeft, wordt dit verschil tot het vereischte beloop bij wege van vergelijking vereffend, en heeft de vordering, het zij tot aanvulling, het zij tot vermindering van den koopprijs, niet verder plaats, dan overeenkomstig de hier boven vastgestelde regelen.

1527. De vrijwaring, waartoe de verkooper, jegens den kooper gehouden is, heeft twee strekkingen, namelijk, voor eerst, het rustig en vreedzaam bezit van de verkochte zaak; ten tweede, de verborgene gebreken dier zaak, of de zoodanige die aanleiding geven tot vernietiging van den koop.

1528. Hoezeer bij den verkoop geen beding omtrent de vrijwaring gemaakt zij, is de verkooper van regtswege verpligt den kooper te waarborgen voor de uitwinning, welke deze op het geheel verkochte goed, of op een gedeelte daarvan, komt te lijden, of wegens de lasten welke men beweert op dat goed te hebben, en die bij het aangaan van den koop niet opgegeven zijn.

1529. Partijen kunnen, bij bijzondere overeenkomsten, deze door de wet opgelegde verpligting uitbreiden of inkorten; zij kunnen zelfs overeenkomen dat de verkooper tot geene vrijwaring hoegenaamd zal gehouden zijn.

1530. Alhoewel bedongen moge zijn dat de verkooper tot geene vrijwaring zal gehouden zijn, blijft hij nogtans aansprakelijk voor de zoodanige, welke uit eene daad, door hem zelven verrigt, voortspruit; alle hiermede strijdende overeenkomsten zijn nietig.

1531. De verkooper is, bij hetzelfde beding, in geval van uitwinning, gehouden den koopprijs terug te geven, ten ware de kooper, ten tijde van den koop, het gevaar van uitwinningen mogt gekend hebben, of de zaak op eigen bate en schade mogt hebben gekocht.

1532. Indien vrijwaring beloofd, of dienaangaande niets is bedongen geworden, heeft de kooper, in geval van uitwinning het regt om van den verkooper te vorderen:

1°. De teruggave van den koopprijs;
2°. De teruggave der vruchten, in geval hij verpligt is die aan den uitwinnenden eigenaar uit te keeren;
3°. De kosten op den eisch van den kooper tot vrijwaring gevallen, alsmede de kosten door den oorspronkelijken eischer gemaakt;
4°. De vergoeding van kosten, schaden en interessen, mitsgaders de geregtelijke kosten op den koop en de levering gevallen, voor zoo verre de kooper die mogt hebben betaald.

1533. Indien op het oogenblik der uitwinning het verkochte

goed bevonden wordt in waarde verminderd, of aanmerkelijk vervallen te zijn, het zij door de nalatigheid van den kooper, het zij door overmagt, is de verkooper niettemin gehouden den geheelen koopprijs terug te geven.

Doch indien de kooper voordeel heeft genoten van de door hem toegebragte schaden, heeft de verkooper de bevoegdheid om eene met dat voordeel gelijk staande som van den koopprijs af te trekken.

1534. Indien het verkochte goed bevonden wordt op het tijdstip der uitwinning, in waarde te zijn vermeerderd, zelfs zonder toedoen van den kooper, is de verkooper verpligt aan dezen te betalen hetgeen het verkochte goed boven den koopprijs waardig is.

1535. De verkooper is verpligt aan den kooper terug te geven, of door dengenen die de uitwinning gedaan heeft te doen terug geven, al hetgene hij wegens reparatiën en nuttige verbeteringen aan het goed heeft uitgeschoten.

Indien de verkooper te kwader trouw eens anders goed verkocht heeft, is hij gehouden aan den kooper alle gemaakte onkosten terug te geven, zelfs de zoodanige welke alleen tot sieraad of vermaak aan het goed besteed zijn.

1536. Indien slechts een gedeelte van het goed uitgewonnen is, en dat gedeelte, met betrekking tot het geheel, zoo aanmerkelijk is, dat de kooper zonder het uitgewonnen gedeelte den koop niet zoude hebben aangegaan, kan hij den koop doen vernietigen, mits hij de regtsvordering daartoe aanlegge binnen één jaar na den dag, waarop het vonnis van uitwinning in kracht van gewijsde is gegaan.

1537. Wanneer, in geval van uitwinning van een gedeelte van het verkochte goed, de koop niet vernietigd is, moet de kooper voor het uitgewonnen gedeelte worden schadeloos gesteld, volgens de geschatte waarde welke het goed ten tijde der uitwinning gehad heeft, doch niet naar evenredigheid van den geheelen koopprijs, het zij het verkochte goed in waarde moge zijn vermeerderd of verminderd.

1538. Indien het verkochte goed bevonden wordt bezwaard te zijn met erfdienstbaarheden, zonder dat die aan den kooper zijn bekend gemaakt, of dat deze daarvan kennis kon dragen, en die erfdienstbaarheden van zoo groot belang zijn, dat men reden heeft om te vermoeden dat de kooper den koop niet zoude hebben gesloten, indien hij daarvan ware onderrigt geweest, kan hij de vernietiging van den koop vorderen, ten ware hij liever verkoos zich met eene schadeloosstelling te vergenoegen.

1539. De vrijwaring ter zake van uitwinning houdt op, indien de kooper zich bij een vonnis, hetwelk in kracht van gewijsde

is gegaan, heeft laten veroordeelen, zonder den verkooper te roepen, en deze bewijst dat er genoegzame gronden aanwezig waren om den eisch te doen ontzeggen.

1540. De verkooper is gehouden tot vrijwaring wegens verborgene gebreken van het verkochte goed, die hetzelve ongeschikt maken tot het gebruik waartoe het bestemd is, of die dat gebruik in dier voege verminderen dat, bijaldien de kooper de gebreken gekend had, hij het goed, of in het geheel niet, of niet dan voor eenen minderen prijs, zoude gekocht hebben.

1541. De verkooper is niet gehouden in te staan voor zigtbare gebreken, welke de kooper zelf had kunnen ontdekken.

1542. Hij moet voor de verborgene gebreken instaan, al ware hij daarvan ook zelf onkundig geweest, ten zij hij, in dat geval, bedongen had dat hij tot geene vrijwaring hoegenaamd zal gehouden zijn.

1543. In de gevallen bij artikel 1540 en 1542 vermeld, heeft de kooper de keus om of het goed terug te geven en den koopprijs terug te vorderen, of het goed te behouden, en zich zoodanig gedeelte van den koopprijs te doen terug geven, als de regter, na deskundigen hierop te hebben gehoord, zal bepalen.

1544. Indien de verkooper de gebreken van het goed gekend heeft, is hij, behalve tot teruggave van den daarvoor ontvangen koopprijs, nog jegens den kooper tot vergoeding van alle kosten, schaden en interessen gehouden.

1545. Indien de verkooper de gebreken van het goed niet gekend heeft, is hij slechts gehouden tot de teruggave van den koopprijs, alsmede om aan den kooper de kosten op den koop en de levering gevallen, te vergoeden, voor zoo verre hij die mogt hebben betaald.

1546. Indien de verkochte zaak die verborgen gebreken had, ten gevolge van dezelve, vergaan is, valt het verlies voor rekening van den verkooper, die jegens den kooper gehouden zal zijn tot teruggave van den koopprijs, en tot de overige schadevergoedingen, waarvan in de twee voorgaande artikelen is melding gemaakt.

Doch het verlies, door toeval veroorzaakt, is voor rekening van den kooper.

1547. De regtsvordering, voortspruitende uit gebreken die de vernietiging van den koop ten gevolge hebben, moet door den kooper aangelegd worden binnen eenen korten tijd, overeenkomstig den aard dier gebreken, en met inachtneming der gebruiken van de plaats alwaar de koop gesloten is.

1548. Deze regtsvordering heeft geene plaats bij verkoopingen die op regterlijk gezag geschieden.

DERDE AFDEELING.

Van de verpligtingen van den kooper.

1549. De hoofdverpligting van den kooper bestaat in het betalen van den koopprijs, ten tijde en ter plaatse bij de overeenkomst bepaald.

1550. Indien er bij het aangaan van den koop niets daaromtrent bepaald, is, moet de kooper betalen ter plaatse alwaar, en op den tijd waarop de levering geschieden moet.

1551. De kooper is, zelfs zonder uitdrukkelijk beding, tot het betalen van interessen van den koopprijs verpligt, indien de gekochte en geleverde zaak vruchten of andere inkomsten oplevert.

1552. Indien de kooper door eene hypothekaire regtsvordering, of door eene regtsvordering tot reclame, in zijn bezit gestoord is, of gegronde reden heeft om te vreezen dat hij daarin zal gestoord worden, kan hij de betaling van den koopprijs opschorten, tot dat de verkooper de stoornis heeft doen ophouden, ten ware deze liever verkoos zekerheid te stellen, of er bedongen mogt zijn, dat de kooper, niettegenstaande alle stoornis, tot de betaling verpligt is.

1553. Indien de kooper den koopprijs niet betaalt, kan de verkooper de vernietiging van den koop vorderen, overeenkomstig de bepalingen van art. 1302 en 1303.

1554. Niettemin zal, in geval van verkoop van waren en meubelen, de vernietiging van den koop, ten behoeve van den verkooper, van regtswege en zonder aanmaning plaats hebben, na het verloopen van den tijd, tot afhaling van het verkochte bepaald.

VIERDE AFDEELING.

Van het regt van wederinkoop.

1555. Het vermogen om het verkochte weder in te koopen spruit voort uit een beding, waarbij de verkooper zich het regt voorbehoudt om het verkochte terug te nemen, tegen teruggave van den oorspronkelijken koopprijs, en de vergoeding waarvan in artikel 1568 gesproken wordt.

1556. Het regt van wederinkoop mag voor geenen langeren tijd dan voor vijf jaren worden bedongen.

Indien hetzelve voor een langer tijdvak bedongen is, wordt die tijd tot de gemelde vijf jaren ingekort.

1557. Het bepaalde tijdvak moet naar scherpheid van reg-

ten worden opgevat, hetzelve mag door den regter niet verlengd worden, en wanneer de verkooper verzuimt om zijne regtsvordering tot wederinkoop binnen den voorschreven termijn te doen gelden, blijft de kooper onherroepelijk eigenaar van het gekochte.

1558. Dit tijdvak loopt ten nadeele van een ieder, zelfs van minderjarigen, behoudens hun verhaal op die het aangaat, indien daartoe gronden bestaan.

1559. De verkooper van een onroerend goed, die zich het vermogen om het verkochte weder in te koopen heeft voorbehouden, kan tegen eenen tweeden kooper zijn recht doen gelden, al ware ook bij de tweede overeenkomst van dat beding geene melding gemaakt.

1560. Hij die gekocht heeft onder beding van wederinkoop treedt in alle de regten van zijnen verkooper; hij kan zich van de verjaring bedienen, zoo wel tegen den waren eigenaar, als tegen degenen die eenige hypothekaire of andere regten op de verkochte zaak mogten vermeenen te hebben.

1561. Hij kan tegen de schuldeischers van den verkooper het voorregt van uitwinning doen gelden.

1562. Indien hij die onder beding van wederinkoop een onverdeeld aandeel in een onroerend goed gekocht heeft, na eene tegen hem gerigte regtsvordering tot scheiding en deeling, kooper van het geheel is geworden, kan hij den verkooper verpligten het geheel over te nemen, in geval deze van het gemelde beding wil gebruik maken.

1563. Indien verscheidene personen eenig goed, tusschen hen gemeen, gezamenlijk en bij eene en dezelfde overeenkomst verkocht hebben, kan ieder hunner het regt van wederinkoop slechts doen gelden voor zoo verre zijn aandeel bedroeg.

1564. Hetzelfde heeft ook plaats wanneer iemand die alleen eenig goed heeft verkocht verscheidene erfgenamen nalaat.

Ieder van deze mede-erfgenamen kan slechts van het vermogen van wederinkoop gebruik maken, voor zoo veel zijn aandeel in de nalatenschap bedraagt.

1565. Doch, in de gevallen der twee voorgaande artikelen, kan de kooper vorderen dat alle de mede-verkoopers, of mede-erfgenamen, worden opgeroepen, ten einde zich onderling nopens den wederinkoop van het geheele goed te verstaan; en indien zij het niet eens worden, zal de eisch tot wederinkoop worden ontzegd.

1566. Indien de verkoop eener zaak, aan verscheidene personen toebehoorende, niet door alle gezamenlijk en voor het geheel geschied is, maar ieder van dezelve afzonderlijk dat gedeelte verkocht heeft, hetwelk hem daarin toebehoorde, kan ieder hunner het regt van wederinkoop afzonderlijk, ten aan-

zien van het deel dat hem daarin toekwam, uitoefenen; en de kooper kan dengenen die op deze wijze van zijn regt gebruik maakt niet dwingen om het geheel over te nemen.

1567. Indien de kooper verscheidene erfgenamen heeft nagelaten, kan van het regt van wederinkoop tegen ieder van dezelve niet verder worden gebruik gemaakt, dan voor zooveel zijn aandeel betreft, zoo wel in het geval dat de boedel nog niet gescheiden is, als in het geval dat het verkochte goed onder de erfgenamen is verdeeld.

Maar indien de boedel gescheiden is, en het verkochte goed aan een der erfgenamen is te beurt gevallen, kan de regtsvordering tot wederinkoop voor het geheel tegen dezen worden aangelegd.

1568. De verkooper die van het beding van wederinkoop gebruik maakt is niet alleen verpligt den geheelen oorspronkelijken koopprijs terug te geven, maar ook te vergoeden alle regtmatige kosten op en ter zake van den koop en de levering gevallen, mitsgaders de noodzakelijke kosten van reparatiën, en die waardoor het verkochte goed in waarde vermeerderd is, ten beloope van deze vermeerdering.

Hij kan niet in het bezit van het weder-ingekochte treden, dan na aan alle deze verpligtingen te hebben voldaan.

Wanneer de verkooper, ten gevolge van het beding van wederinkoop, zijn goed terug bekomt, moet hetzelve vrij van alle lasten en hypotheken, door den kooper daarop gelegd, tot hem overgaan; hij is echter verpligt de huurovereenkomsten, welke de kooper te goeder trouw mogt hebben aangegaan, gestand te doen.

VIJFDE AFDEELING.

Bijzondere bepalingen betrekkelijk den koop en verkoop van inschulden en andere onligchamelijke regten.

1569. De verkoop van eene inschuld bevat al wat daartoe behoort, als borgtogten, voorregten en hypotheken.

1570. Hij die eene inschuld of een ander onligchamelijk regt verkoopt moet instaan voor het aanwezen daarvan ten tijde van de levering, hoewel ook de verkoop zonder belofte van vrijwaring geschied zij.

1571. Hij is voor de genoegzame gegoedheid van den schuldenaar niet verantwoordelijk, ten zij hij zich daartoe verbonden hebbe, en slechts ten beloope van den koopprijs, welken hij voor de inschuld ontvangen heeft.

1572. Indien hij beloofd heeft te zullen instaan voor ge-

noegzame gegoedheid van den schuldenaar, moet deze belofte verstaan worden van deszelfs tegenwoordige gegoedheid, en strekt zich niet uit tot het toekomstige, ten ware het tegendeel uitdrukkelijk bedongen zij.

1573. Die eene erfenis verkoopt, zonder dat hij, stuk voor stuk, opgeeft waarin dezelve bestaat, is niet verder gehouden, dan tot vrijwaring van zijne hoedanigheid van erfgenaam,

1574. Indien hij reeds de vruchten van eenig stuk goed genoten, of het beloop van eenige inschuld, tot die erfenis behoorende, ontvangen, of eenige goederen uit die nalatenschap verkocht mogt hebben, is hij verpligt dezelve aan den kooper te vergoeden, indien niet uitdrukkelijk anders is bedongen.

1575. De kooper is van zijnen kant verpligt aan den verkooper te vergoeden al hetgeen deze wegens de schulden en lasten der nalatenschap mogt hebben betaald, en datgene te voldoen hetwelk de verkooper, als schuldeischer van de erfenis, te vorderen had, ten ware het tegendeel mogt bedongen zijn.

1576. Indien vóór de levering van eene verkochte inschuld of van eenig ander onligchamelijk regt, de schuldenaar aan den verkooper de schuld voldaan heeft is hij op eene voldoende wijze bevrijd.

ZESDE TITEL.

VAN RUILING.

1577. Ruiling is eene overeenkomst, waarbij partijen zich verbinden om aan elkander wederkeerig eene zaak in de plaats van eene andere te geven.

1578. Al hetgeen voor verkoop vatbaar is, kan ook het onderwerp van ruiling uitmaken.

1579. Indien de eene partij de zaak, welke haar in ruiling gegeven wordt, reeds ontvangen heeft, en naderhand bewijst dat de andere daarvan geen eigenaar was, kan zij niet genoodzaakt worden tot levering van de zaak, welke zij van haren kant heeft beloofd, doch alleenlijk om die welke zij ontvangen heeft terug te geven..

1580. Hij, die door uitwinning gesteld is uit het bezit der zaak, welke hij in ruiling heeft ontvangen, heeft de keus om van de wederpartij vergoeding van kosten, schaden en interessen, of de teruggave der door hem gegevene zaak te vorderen.

1581. Indien eene zekere en bepaalde zaak, welke men beloofd had in ruiling te geven, buiten schuld van den eigenaar is verloren gegaan, wordt de overeenkomst voor vervallen

gehouden, en kan degene die van zijne zijde aan de overeenkomst voldaan heeft de teruggave van het in ruiling gegeven goed vorderen.

1582. Voor het overige zijn de regelen van de overeenkomst van koop en verkoop op die van ruiling toepasselijk.

ZEVENDE TITEL.

VAN HUUR EN VERHUUR.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1583. Er bestaan tweederlei soorten van overeenkomsten van huur en verhuur; huur van goederen, en huur van diensten, werk en nijverheid.

1584. Huur van goederen is eene overeenkomst, waarbij de eene partij zich verbindt om der andere het genot eener zaak te doen hebben, gedurende eenen bepaalden tijd en tegen eenen bepaalden prijs, welken de laatstgemelde aanneemt te betalen.

Men kan allerlei soort van goederen, het zij onroerende, het zij roerende, verhuren.

1585. Huur van diensten, van werk en van nijverheid is eene overeenkomst waarbij de eene partij zich verbindt om iets voor de andere, tegen betaling van eenen tusschen haar bepaalden prijs of loon, te verrigten.

TWEEDE AFDEELING.

Van de regelen welke gemeen zijn aan verhuringen van huizen en van landen.

1586. De verhuurder is, door den aard van de overeenkomst, en zonder dat daartoe eenig bijzonder beding vereischt wordt, verpligt:

1°. Om het verhuurde aan den huurder te leveren;

2°. Om hetzelve te onderhouden in zoodanigen staat, dat het tot het gebruik waartoe het verhuurd is dienen kan;

3°. Om den huurder het rustig genot daarvan te doen hebben, zoo lang de huur duurt.

1587. De verhuurder is gehouden het verhuurde goed in alle opzigten in goeden staat van onderhoud te leveren.

Hij moet daaraan, gedurende den huurtijd, alle reparatiën

laten doen welke noodzakelijk mogten worden, met uitzondering van degene tot welke de huurder verpligt is.

1588. De verhuurder moet den huurder instaan voor alle gebreken van het verhuurde goed, welke het gebruik daarvan verhinderen, al mogt ook de verhuurder dezelve tijdens het doen der verhuring niet gekend hebben.

Indien door die gebreken eenig nadeel voor den huurder ontstaat, is de verhuurder gehouden hem deswege schadeloos te stellen

1589. Indien, gedurende den huurtijd, het verhuurde goed door eenig toeval geheel en al vergaan is, vervalt de huurovereenkomst van regtswege. Indien het goed slechts ten deele vergaan is, heeft de huurder de keus om, naar gelang der omstandigheden, of eene vermindering van den huurprijs, of zelfs de vernietiging van de huur-overeenkomst, te vorderen; doch hij kan, in geen dier beide gevallen, aanspraak op schadevergoeding maken.

1590. De verhuurder mag, gedurende den huurtijd, de gedaante of inrigting van het verhuurde goed niet veranderen.

1591. Indien, gedurende den huurtijd, het verhuurde goed dringende reparatiën noodig heeft, welke niet tot na het eindigen der huur kunnen worden uitgesteld, moet de huurder dezelve gedoogen, welke ongemakken hem ook hierdoor worden veroorzaakt, en hoewel hij ook, gedurende het doen dier reparatiën, van een gedeelte van het verhuurde goed verstoken zij.

Doch indien deze reparatiën langer dan veertig dagen duren, zal de huurprijs verminderd worden naar evenredigheid van den tijd, en van het gedeelte van het verhuurde goed, waarvan de huurder zal zijn verstoken geweest.

Indien de reparatiën van dien aard zijn, dat daardoor het gehuurde, hetgeen den huurder en zijn huisgezin ter bewoning noodzakelijk is, onbewoonbaar wordt, kan dezelve de huur doen verbreken.

1592. De verhuurder is niet verpligt den huurder te waarborgen tegen de belemmeringen welke hem derden, door feitelijkheden, in zijn genot toebrengen, zonder overigens eenig regt op het gehuurde te beweren; behoudens het regt van den huurder om dezelve uit eigen hoofde te vervolgen.

1593. Indien, daarentegen, de huurder in deszelfs genot is gestoord geworden, ten gevolge eener regtsvordering welke tot den eigendom van het goed betrekking heeft, heeft hij het regt om eene geëvenredigde vermindering van den huurprijs te vorderen, mits van die stoornis of belemmering aan den eigenaar behoorlijk kennis gegeven zij.

1594. Indien degenen die de feitelijkheden gepleegd heb-

ben eenig regt op het verhuurde goed beweren te hebben, of indien de huurder zelf in regten gedagvaard is om tot ontruiming van het geheel of van een gedeelte van het goed verwezen te worden, of om de uitoefening van eenige erfdienstbaarheid te gedoogen, moet hij den verhuurder daarvan beteekening doen, en hij kan denzelven tot vrijwaring oproepen.

Hij kan zelfs vorderen buiten het geding te worden gesteld, mits hij dengenen opgeve voor wien hij in het bezit is.

1595. De huurder mag, indien hem dit vermogen niet is toegestaan, het goed niet weder verhuren, noch zijne huur aan een ander afstaan, op straf van vernietiging der huur-overeenkomst, en vergoeding van kosten, schaden en interessen, zonder dat de verhuurder, na die vernietiging, verpligt zij de onderhuur gestand te doen.

Indien het gehuurde in een huis of in eene woning bestaat, welke de huurder zelf bewoont, kan hij een gedeelte daarvan, onder zijne verantwoordelijkheid, aan een ander verhuren, indien hem dat vermogen niet bij de overeenkomst is ontzegd geworden.

1596. De huurder is tot twee hoofdverpligtingen gehouden :

1°. Om het gehuurde als een goed huisvader te gebruiken, en overeenkomstig de bestemming welke daaraan bij de huur-overeenkomst gegeven is, of volgens die welke, bij gebreke van overeenkomst daaromtrent, naar gelang der omstandigheden voorondersteld wordt;

2°. Om den huurprijs op de bepaalde termijnen te voldoen.

1597. Indien de huurder het gehuurde tot een ander gebruik bezigt dan waartoe het bestemd is, of tot een zoodanig gebruik waardoor aan den verhuurder eenig nadeel kan veroorzaakt worden, kan deze, naar gelang der omstandigheden, de huur doen vernietigen.

1598. Indien tusschen den verhuurder en den huurder eene beschrijving van het verhuurde is opgemaakt, is laatstgemelde gehouden het goed in dien staat weder op te leveren, waarin hij hetzelve, volgens die beschrijving, heeft aanvaard; met uitzondering van hetgeen door ouderdom of door onvermijdelijke toevallen vergaan of van waarde verminderd is.

1599. Indien geene beschrijving is opgemaakt, wordt de huurder ten aanzien van het onderhoud, hetwelk ten laste van huurders komt, behoudens tegenbewijs, voorondersteld het gehuurde in goeden staat te hebben aanvaard, en moet hij hetzelve in dien staat teruggeven.

1600. De huurder is aansprakelijk voor alle schaden, gedurende den huurtijd aan het verhuurde toegebragt, ten ware hij bewees dat dezelve buiten zijne schuld hebben plaats gehad.

1601. Hij is echter niet verantwoordelijk voor brand, ten zij de verhuurder mogt bewijzen dat de brand door de schuld van den huurder is veroorzaakt.

1602. De huurder is verantwoordelijk voor alle schaden of verliezen door zijne huisgenooten, of door degenen aan wie hij de huur mogt hebben overgedaan, aan het gehuurde toegebragt.

1603. De huurder mag, bij ontruiming van het gehuurde goed, afbreken en naar zich nemen al hetgeen hij daaraan, op zijn kosten, heeft doen maken, mits zulks gedaan worde zonder beschadiging van het goed.

1604. Indien de huur, zonder geschrift aangegaan, nog op geenerlei wijze is ten uitvoer gebragt, en eene der partijen dezelve ontkent, kan geen bewijs door getuigen worden aangenomen, hoe gering de huurprijs ook zij, en ofschoon men zich ook op het geven van eenen godspenning mogt beroepen; alleenlijk kan de beslissende eed worden gevorderd van dengenen die het aangaan der huur ontkent.

1605. Wanneer er geschil ontstaat over den prijs eener verhuring, bij monde aangegaan, waarvan de uitvoering begonnen is, en er geene kwijting aanwezig is, moet de verhuurder op zijnen eed gelooft worden, ten ware de huurder mogt verkiezen den huurprijs door deskundigen te doen begrooten.

1606. Indien de huur bij geschrift is aangegaan, houdt dezelve van regtswege op, wanneer de bepaalde tijd verstreken is, zonder dat daartoe eene opzegging vereischt worde.

1607. Indien de huur zonder geschrift is aangegaan, houdt dezelve op den bepaalden tijd niet op, dan voor zoo verre de eene partij aan de andere de huur heeft opgezegd, met inachtneming der termijnen welke het plaatselijk gebruik medebrengt.

1608. Wanneer de eene partij aan de andere eene opzegging van huur heeft beteekend, kan de huurder, hoewel in het genot blijvende, zich niet beroepen op eene stilzwijgende wederinhuring.

1609. Indien, na het eindigen van eene verhuring bij geschrifte aangegaan, de huurder in het bezit is gebleven en gelaten, ontstaat daardoor eene nieuwe huur, waarvan de gevolgen geregeld worden bij de artikelen, tot mondelinge verhuringen betrekkelijk.

1610. In het geval der twee voorgaande artikelen, strekt zich de borgtogt, voor de huur gesteld, niet uit tot de verpligtingen die uit de verlenging der huur ontstaan.

1611. De huur-overeenkomst gaat geenszins te niet door den dood van den verhuurder, noch door dien van den huurder.

1612. Door verkoop van het verhuurde wordt eene te voren

aangegane huur niet verbroken, ten ware dit bij de verhuring mogt voorbehouden zijn.

Bij zoodanig voorbehoud, kan de huurder, zonder uitdrukkelijk beding, geene aanspraak op vergoeding maken, maar met dat laatste beding, is hij niet tot ontruiming van het gehuurde verpligt, zoo lang de verschuldigde vergoeding niet is gekweten.

1613. De kooper, met beding van wederinkoop, kan geen gebruik maken van de bevoegdheid om den huurder tot ontruiming van het gehuurde te noodzaken, voordat hij, door het verstrijken van den termijn, voor den wederinkoop bepaald, onherroepelijk eigenaar is geworden.

1614. Een kooper die gebruik wil maken van de bevoegdheid, bij de huur-overeenkomst voorbehouden, om, in geval van verkoop, den huurder tot de ontruiming van het gehuurde te noodzaken, is verpligt den huurder zoodanigen tijd te voren te waarschuwen, als het plaatselijk gebruik tot het doen van opzeggingen medebrengt.

Bij huur van landerijen moet de waarschuwing ten minste een jaar aan de ontruiming voorafgaan.

1615. De verhuurder kan de huur niet doen ophouden door te verklaren dat hij het verhuurde goed zelf wil betrekken, ten ware het tegendeel mogt bedongen zijn.

1616. Indien men bij de huur-overeenkomst is overeengekomen dat de verhuurder de bevoegdheid zoude hebben om het verhuurde huis of land zelf te betrekken, is hij verpligt vooraf eene opzegging te doen beteekenen, zoo veel tijd te voren, als bij artikel 1614 is vastgesteld.

DERDE AFDEELING.

Van de regelen welke bijzonder betrekkelijk zijn tot huur van huizen en huisraad.

1617. De huurder die een verhuurd huis niet van genoegzaam huisraad voorziet, kan tot de ontruiming daarvan worden genoodzaakt, tenzij hij voldoende zekerheid geve voor de betaling der huurpenningen.

1618. Een tweede huurder is, ten aanzien van den eigenaar, niet verder gehouden dan tot het beloop van den huurprijs der tweede huur, welken hij, op het oogenblik van een gedaan beslag, aan den eersten huurder zoude mogen schuldig zijn, en zonder dat hij zich op betalingen, bij voorraad gedaan, beroepen kan, ten ware die betalingen mogten zijn geschied uit krachte van een beding, bij zijne huur-overeenkomst uitgedrukt, of ten gevolge van plaatselijke gebruiken.

1619. Geringe en dagelijksche reparatiën zijn voor rekening van den huurder.

Bij gebreke van overeenkomst, worden als zoodanig aangemerkt reparatiën aan winkelkasten, de sluiting der luiken of blinden, de binnensloten, de vensterglazen, zoo binnen als buiten 's huis, en al hetgeen verder door het plaatselijk gebruik daaronder begrepen wordt.

Niettemin komen die reparatiën ten laste van den verhuurder, indien zij door den vervallen toestand van het verhuurde of door overmagt zijn noodzakelijk geworden.

1620. Het schoonhouden van putten, regenbakken en sekreten komt ten laste van den verhuurder, indien het tegendeel niet bedongen is.

Het schoonhouden der schoorsteenen komt, bij gebreke van beding, ten laste van den huurder.

1621. De huur van meubelen, om een geheel huis, eene geheele woning, een winkel, of eenig ander vertrek, daarmede te stofferen, wordt gehouden voor zoo lang te zijn aangegaan, als de huizen, woningen, winkels of vertrekken, volgens plaatselijk gebruik, doorgaans verhuurd worden.

1622. De huur van gestoffeerde kamers wordt gehouden bij het jaar te zijn aangegaan, wanneer dezelve is aangegaan voor eene zekere som in het jaar;

Bij de maand, wanneer dezelve is aangegaan tegen eene bepaalde som in de maand;

Bij den dag, wanneer dezelve is aangegaan tegen eene bepaalde som voor iederen dag.

Indien niet blijkt dat de huur voor eene zekere som bij het jaar, bij de maand, of voor iederen dag, is aangegaan, wordt dezelve geacht volgens plaatselijk gebruik te zijn gesloten.

1623. Indien de huurder van een huis of vertrek, na het eindigen van den huurtijd, bij schriftelijke overeenkomst bepaald, in het bezit van het gehuurde blijft, zonder dat zich de verhuurder daartegen verzet, wordt hij geacht het verhuurde op dezelfde voorwaarden te blijven behouden, voor den tijd welken het plaatselijk gebruik medebrengt, en kan hij het verhuurde niet verlaten, noch daaruit gezet worden, dan na eene tijdige opzegging, overeenkomstig het plaatselijk gebruik gedaan.

VIERDE AFDEELING.

Van de regelen welke bijzonder betrekkelijk zijn tot huur van landerijen.

1624. Indien bij eene huur-overeenkomst van landerijen eene kleinere of grootere uitgestrektheid wordt opgegeven,

dan dezelve werkelijk hebben, geeft zulks geen grond tot vermeerdering of vermindering van den huurprijs, dan alleen in de gevallen en volgens de bepalingen bij den vijfden titel van dit boek vastgesteld.

1625. Indien de huurder van landerijen dezelve niet van de tot beweiding of bebouwing noodzakelijke beesten en bouwgereedschappen voorziet; indien hij met de beweiding of bebouwing ophoudt, of te dien opzigte niet als een goed huisvader handelt; indien hij het gehuurde goed tot een ander einde gebruikt, dan waartoe hetzelve bestemd is; of indien hij, in het algemeen, de bedingen, bij de huur-overeenkomst gemaakt, niet nakomt, en daardoor eenig nadeel voor den verhuurder ontstaat, is deze bevoegd om, naar gelang der omstandigheden, de vernietiging van de huur, met vergoeding van kosten, schaden en interessen te vorderen.

1626. Alle huurders van landerijen zijn gehouden de vruchten in de daartoe bestemde bergplaatsen te bergen.

1627. De huurder van landerijen is, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, gehouden den eigenaar van alle feitelijkheden te doen kennis dragen, welke op de gehuurde erven mogten gepleegd worden.

Deze kennisgeving moet gedaan worden binnen denzelfden termijn, welke tusschen den tijd der dagvaardingen en den dag der verschijning, naar mate van den afstand der plaatsen, bepaald is.

1628. Indien bij eene huur voor verscheidene jaren, gedurende den huurtijd, de geheele of de halve oogst van een jaar, door onvermijdelijke toevallen, is verloren gegaan, kan de huurder eene vermindering der huurpenningen vorderen, ten ware hij door den oogst der vorige jaren reeds mogt zijn schadeloos gesteld.

Indien hij niet schadeloos gesteld is, kan de begrooting der vermindering van de huurpenningen niet geschieden, dan op het einde van de huur, wanneer het genot van alle de jaren tegen elkander wordt in vergelijking gebragt.

De regter kan niettemin den huurder toestaan om voorloopig, naar mate van het geleden verlies, een gedeelte der huurpenningen in te houden.

1629. Indien de huur slechts voor één jaar is aangegaan, en de oogst voor het geheel of voor de helft is verloren, is de huurder ontheven van de betaling van den geheelen huurprijs of van een evenredig gedeelte van denzelven.

Wanneer het verlies minder dan de helft bedraagt, heeft hij geene aanspraak op eenige korting.

1630. De huurder kan geen korting erlangen, indien het verlies der vruchten geleden is nadat dezelve van den grond

zijn afgescheiden, ten ware bij de huur-overeenkomst een zeker gedeelte van den oogst in natura voor den eigenaar bedongen zij; in welk geval de eigenaar zijn aandeel in het verlies moet dragen, mits de huurder niet achterlijk geweest zij om aan den eigenaar deszelfs aandeel in den oogst te leveren.

De huurder kan evenmin eenige korting vorderen, indien de oorzaak der schade, tijdens het aangaan der huur, reeds bestond en bekend was.

1631. De huurder kan, bij een uitdrukkelijk beding, voor de onvoorziene toevallen worden aansprakelijk gesteld.

1632. Zoodanig beding wordt echter alleen verstaan gemaakt te zijn ten aanzien van de gewone onvoorziene toevallen, als daar zijn: hagel, bliksem, vorst, of het ontijdig afvallen der bloesems van den boom of wijngaard.

Hetzelve strekt zich niet uit tot buitengewone toevallen, als daar zijn: verwoestingen van den oorlog, of overstroomingen, waaraan het land niet gewoonlijk onderworpen is; ten ware de huurder alle, zoo wel voorziene als onvoorziene, toevallen hebbe op zich genomen.

1633. De huur van landen, zonder geschrift aangegaan, wordt gerekend aangegaan te zijn voor zoodanigen tijd als de huurder noodig heeft tot het inzamelen van alle de vruchten van het verhuurde erf.

Aldus wordt de huur van eene weide, van eenen boomgaard, wijngaard, en van alle andere gronden, waarvan de vruchten binnen den loop van een jaar geheel worden ingezameld, gerekend voor een jaar te zijn aangegaan.

De huur van bouwlanden, welke bij afwisselende zaaibeurten bebouwd worden, wordt gerekend te zijn aangegaan voor zoo vele jaren, als er beurten van dien aard zijn.

1634. Indien, na het eindigen van eene schriftelijk aangegane verhuring, de huurder in het bezit van het goed blijft en daarin gelaten wordt, worden de gevolgen van de nieuwe huur door het voorgaande artikel geregeld.

1635. De huurder wiens huur eindigt en hij welke hem in de huur opvolgt zijn verpligt elkander over en weder met al datgene te gerieven, dat vereischt wordt om het verlaten en het betrekken van het goed gemakkelijk te maken, zoo wat betreft de bebouwing voor het volgende jaar, het inoogsten der nog te velde staande vruchten, als anderzins; alles overeenkomstig het plaatselijk gebruik.

1636. De huurder moet insgelijks, bij zijn vertrek, het stroo en de mest van het afgeloopen jaar achterlaten, indien hij dezelve bij den aanvang van zijne huur ontvangen heeft; en al had hij die zelfs niet ontvangen, kan de eigenaar dezelve, volgens eene te maken begrooting, aan zich houden.

VIJFDE AFDEELING.

Van huur van dienstboden en werklieden.

1637. Men kan zijne diensten slechts voor eenen tijd, of voor eene bepaalde onderneming, verbinden.

1638. De meester wordt op zijn woord, des gevorderd met eede gesterkt, geloofd:

Ten aanzien van de hoegrootheid van het bedongen loon;

Ten aanzien van de betaling van het loon over het verschenen jaar;

Ten opzigte van hetgeen op rekening gegeven is van het loon over het loopende jaar; en

Ten opzigte der tijdsbepaling, voor welke de huur is aangegaan.

1639. Dienst- en werkboden mogen, indien zij voor eenen bepaalden tijd gehuurd zijn, zonder wettige redenen hunnen dienst niet verlaten, noch uit denzelven worden weggezonden voordat de tijd verstreken zij.

Indien zij binnen den bepaalden of gewonen huurtijd den dienst, zonder wettige redenen, verlaten, verbeuren zij het verdiende loon.

De meester is echter bevoegd om hen te allen tijde, zonder het aanvoeren van redenen, weg te zenden, doch hij is, in dat geval, verpligt aan hen, behalve het verschenen loon, tot schadeloosstelling te betalen zes weken, te rekenen van den dag waarop zij uit den dienst zijn weggezonden.

Indien de huur voor eenen korteren tijd dan zes weken is aangegaan, of minder dan zes weken te loopen heeft, hebben zij, in dat geval, regt op het volle loon.

ZESDE AFDEELING.

Van aanneming van werk.

1640. Bij het laten maken van werk, kan men overeenkomen dat de werkman alleen zijnen arbeid of zijne nijverheid, of wel dat hij ook de stof leveren zal.

1641. In geval de werkman de stof moet leveren, en het werk, op welke wijze ook, vergaat, alvorens het geleverd is, komt het verlies voor zijne rekening, ten ware hij die het werk besteld heeft nalatig zij geweest om hetzelve te ontvangen.

1642. Indien de werkman alleen zijnen arbeid of zijne nijverheid moet leveren, en het vergaat, is hij slechts voor zijne schuld aansprakelijk.

1643. Indien het werk, in het geval bij het voorgaande

artikel vermeld, buiten eenig pligtverzuim van den werkman is verloren gegaan, voordat de levering geschied is, en zonder dat hij die het werk besteld heeft nalatig is geweest om hetzelve op te nemen en goed te keuren, heeft de werkman geene aanspraak op zijn loon, ten ware de zaak door een gebrek in de stof zelve verloren ware gegaan.

1644. Indien een werk bij het stuk of bij de maat bearbeid wordt, kan hetzelve bij gedeelten worden opgenomen; die opneming wordt geacht geschied te zijn voor alle de betaalde gedeelten, wanneer de aanbesteder den werkman telkens betaalt naar evenredigheid van hetgeen afgewerkt is.

1645. Indien een gebouw, voor eenen bepaalden prijs aangenomen en gemaakt, geheel of gedeeltelijk vergaat door een gebrek in de zamenstelling, of zelfs uit hoofde van de ongeschiktheid van den grond, zijn de bouwmeesters en aannemers daarvoor, gedurende tien jaren, aansprakelijk.

1646. Indien een bouwmeester of aannemer op zich genomen heeft om een gebouw bij aanneming te maken, volgens een bestek, met den eigenaar van den grond beraamd en vastgesteld, kan hij geene vermeerdering van den prijs vorderen, noch onder voorwendsel van vermeerdering der dagloonen of bouwstoffen, noch onder dat van gemaakte veranderingen of bijvoegselen die niet in het bestek begrepen zijn, indien die veranderingen of vergrootingen niet schriftelijk zijn ingewilligd, en over derzelver prijs met den eigenaar geene overeenkomst is getroffen.

1647. De aanbesteder kan, des goedvindende, de aanneming opzeggen, ofschoon het werk reeds begonnen zij, mits hij den aannemer, wegens alle deszelfs gemaakte kosten, arbeid en winstderving, volkomen schadeloos stelle.

1648. Huur van werk houdt op door den dood van den werkman, bouwmeester of aannemer.

Maar de eigenaar is gehouden aan de erfgenamen, naar evenredigheid van den bij de overeenkomst bedongen prijs, te betalen de waarde van het gedane werk en die der in gereedheid gebragte bouwstoffen, mits dat werk of die bouwstoffen hem tot eenig nut kunnen verstrekken.

1649. De aannemer is verantwoordelijk voor de daden van degenen die hij in het werk stelt.

1650. Metselaars, timmerlieden, smids en andere ambachtslieden, welke tot het zetten van een gebouw of het maken van eenig ander aangenomen werk gebezigd zijn, hebben geene regtsvordering tegen dengenen te wiens behoeve de werken gemaakt zijn, dan ten beloope van hetgeen deze aan den aannemer schuldig is op het oogenblik waarop zij hunne regtsvordering aanleggen.

1651. Metselaars, timmerlieden, smids en andere ambachtslieden, die zelven onmiddellijk en voor eenen bepaalden prijs een werk op zich nemen, zijn gehouden aan de regelen in deze afdeeling voorgeschreven.

Zij zijn aannemers in het vak waarin zij werkzaam zijn.

1652. Arbeidslieden die eenig goed van een ander onder zich hebben, om daaraan eenig werk te verrigten, zijn geregtigd om dat goed onder zich te houden tot de volle voldoening van de kosten en arbeidsloonen daaraan besteed, ten zij de eigenaar voor die kosten en arbeidsloonen genoegzame zekerheid hebbe gesteld.

1653. De regten en verpligtingen van voerlieden en schippers zijn in het Wetboek van Koophandel vastgesteld.

ACHTSTE TITEL.

VAN HET REGT VAN BEKLEMMING.

1654. Het regt van beklemming en van altijddurende beklemming, geboren uit overeenkomst, of door andere wettige middelen ingesteld, wordt door de aan hetzelve eigene bepalingen en bedongene voorwaarden, en, bij gebreke van deze, door de plaatselijke gewoonten geregeerd.

NEGENDE TITEL.

VAN MAATSCHAP OF VENNOOTSCHAP.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1655. Maatschap is eene overeenkomst, waarbij twee of meerdere personen zich verbinden om iets in gemeenschap te brengen, met het oogmerk om het daaruit ontstaande voordeel met elkander te deelen.

1656. Alle maatschap moet een geoorloofd onderwerp hebben, en tot het gemeenschappelijk belang der partijen aangegaan worden.

Ieder der vennooten moet of geld, of andere goederen, of zijne nijverheid, in de maatschap inbrengen.

1657. Maatschappen zijn of algeheel, of bijzonder.

1658. De wet kent slechts de algeheele maatschap van winst. Zij verbiedt alle maatschappen, het zij van alle de goederen, het zij van een bepaald gedeelte van dezelve, onder eenen

algemeenen titel; onverminderd de bepalingen, vastgesteld in den zevenden en achtsten titel van het eerste boek van dit Wetboek.

1659. De algeheele maatschap van winst bevat slechts hetgeen partijen, onder welke benaming ook, gedurende den loop der maatschap door hare vlijt zullen verkrijgen.

1660. De bijzondere maatschap is de zoodanige welke slechts betrekking heeft tot zekere bepaalde zaken, of tot derzelver gebruik, of tot de vruchten die daarvan zullen getrokken worden, of tot eene bepaalde onderneming, of tot de uitoefening van eenig bedrijf of beroep.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verbindtenissen der vennooten onderling.

1661. De maatschap begint van het oogenblik der overeenkomst, indien daarbij geen ander tijdstip bepaald is.

1662. Ieder vennoot is aan de maatschap verschuldigd al hetgene hij beloofd heeft daarin te zullen brengen; en, indien deze inbrengst in een bepaald voorwerp bestaat, is hij tot vrijwaring gehouden, op gelijke wijze als bij koop en verkoop plaats vindt.

1663. De vennoot die eene som gelds in de maatschap moest inbrengen, en zulks niet gedaan heeft, wordt van regtswege, en zonder daartoe aangesproken te worden, schuldenaar der interessen van deze som, te rekenen van den dag waarop dezelve had behooren ingebragt te worden.

Hetzelfde geldt omtrent de geldsommen, welke hij uit de gemeene kas genomen heeft, te rekenen van den dag waarop hij dezelve tot zijn bijzonder voordeel daaruit getrokken heeft.

Alles onverminderd de vergoeding van meerdere kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn.

1664. De vennooten die zich verbonden hebben om hunnen arbeid en hunne vlijt in de maatschap aan te brengen, zijn aan dezelve rekenschap verschuldigd van alle winsten, welke zij, door zoodanige soort van nijverheid als welke het onderwerp der maatschap uitmaakt, verkregen hebben.

1665. Wanneer een der vennooten, voor zijne eigene rekening, eene opeischbare som te vorderen heeft van iemand die mede eene insgelijks opeischbare som verschuldigd is aan de maatschap, moet de betaling, welke hij ontvangt, op de inschuld der maatschap en op die van hemzelven, naar evenredigheid van beide die vorderingen, toegerekend worden, al ware het ook dat hij, bij de kwijting, alles in mindering of voldoening van zijne eigene inschuld mogt gebragt hebben; maar indien

hij bij de kwijting bepaald heeft dat de geheele betaling zoude strekken voor de inschuld der maatschappij, zal deze bepaling worden nagekomen.

1666. Indien een der vennooten zijn geheel aandeel in eene gemeene inschuld der maatschap ontvangen heeft, en de schuldenaar naderhand onvermogend is geworden, is die vennoot gehouden het ontvangene in de gemeene kas in te brengen, al had hij ook voor zijn aandeel kwijting gegeven.

1667. Ieder vennoot is jegens de maatschap gehouden tot vergoeding der schaden, welke hij aan dezelve door zijne schuld heeft veroorzaakt, zonder dat hij die schaden kan in vergelijking brengen met de voordeelen, welke hij door zijnen arbeid en zijne vlijt in andere zaken aan de maatschap mocht hebben aangebragt.

1668. Indien de zaken, waarvan slechts het genot in de maatschap is ingebragt, in zekere en bepaalde voorwerpen bestaan, welke niet door het gebruik te niet gaan, zijn dezelve voor rekening van den vennoot, aan wien zij in eigendom toebehooren.

Indien die zaken door het gebruik vergaan; indien zij in waarde verminderen door dezelve te behouden; indien zij bestemd geweest zijn om verkocht te worden, of indien zij in de maatschap zijn aangebragt volgens eene begrooting, bij eene beschrijving of inventaris bepaald, zijn zij voor rekening der maatschap.

Indien het goed geschat is, kan de vennoot niets meer vorderen dan het beloop van die schatting.

1669. Een vennoot heeft aanspraak op de maatschap, niet alleen wegens de gelden welke hij voor dezelve heeft uitgeschoten, maar ook wegens de verbindtenissen welke hij, te goeder trouw, ten behoeve der maatschap heeft aangegaan, en wegens de schaden welke onafscheidbaar zijn van zijn beheer.

1670. Indien bij de overeenkomst van maatschap het aandeel van ieder vennoot in de winsten en de verliezen niet is bepaald, is elks aandeel geëvenredigd aan hetgeen hij in de maatschap heeft ingebragt.

Ten aanzien van dengenen die slechts zijne nijverheid heeft ingebragt, wordt het aandeel in de winsten en de verliezen berekend gelijk te staan met het aandeel van dengenen der vennooten, die het minst heeft ingebragt.

1671. De vennooten kunnen niet bedingen dat zij de regeling der hoegrootheid van hun aandeel aan een' hunner of aan eenen derde zullen overlaten.

Een zoodanig beding wordt voorondersteld niet geschreven te zijn, en zullen alzoo de verordeningen van het voorgaande artikel worden in acht genomen.

1672. Het beding, waarbij aan een' der vennooten alle de voordeelen mogten toegezegd zijn, is nietig.

Maar het is geoorloofd te bedingen dat alle de verliezen bij uitsluiting door een' of meer der vennooten zullen gedragen worden.

1673. De vennoot die bij een bijzonder beding van de overeenkomst van maatschap met het beheer belast is, kan, zelfs in weerwil der overige vennooten, alle daden verrigten, welke tot zijn beheer betrekkelijk zijn, mits hierin te goeder trouw te werk gaande.

Deze magt kan, zoo lang de maatschappij duurt, niet zonder wettige redenen herroepen worden; maar indien dezelve niet bij de overeenkomst der maatschap, maar bij eene latere akte, is gegeven, is zij, evenals eene eenvoudige lastgeving, herroepelijk.

1674. Indien verscheidene vennooten met het beheer belast zijn, zonder dat hunne bijzondere werkzaamheden bepaald zijn, of zonder beding dat de een buiten den anderen niets zouden moge verrigten, is ieder van hen afzonderlijk tot alle handelingen, dat beheer betreffende, bevoegd.

1675. Indien er bedongen is dat een der beheerders niets buiten den anderen zoude mogen verrigten, vermag de eene, zonder eene nieuwe overeenkomst, niet te handelen zonder medewerking van den anderen, al mogt deze zich ook voor het oogenblik in de onmogelijkheid bevinden om aan de daden van beheer deel te nemen.

1676. Bij gebreke van bijzondere bedingen omtrent de wijze van beheer, moeten de volgende regelen worden in acht genomen:

1°. De vennooten worden geacht zich over en weder de magt te hebben verleend om, de een voor den anderen, te beheeren.

Hetgeen ieder van hen verrigt is ook verbindende voor het aandeel der overige vennooten, zonder dat hij hunne toestemming hebbe bekomen; onverminderd het regt van deze laatstgemelden, of van een' hunner, om zich tegen de handeling, zoo lang die nog niet gesloten is, te verzetten.

2°. Ieder der vennooten mag gebruik maken van de zaken aan de maatschap toebehoorende, mits hij dezelve tot zoodanige einden gebruike, als waartoe zij gewoonlijk bestemd zijn, en mits hij zich van dezelve niet bediene tegen het belang der maatschap, of op zoodanige wijze dat de overige vennooten daardoor verhinderd worden om van die zaken, volgens hun regt, mede gebruik te maken.

3°. Ieder vennoot heeft de bevoegdheid om de overige ven-

nooten te verpligten in de onkosten te dragen, welke tot behoud der aan de maatschap behoorende zaken noodzakelijk zijn.

4°. Geen der vennooten kan, zonder toestemming der overige, eenige nieuwigheden daarstellen ten aanzien der onroerende goederen, welke tot de maatschap behooren, al beweerde hij ook dat dezelve voor de maatschap voordeelig waren.

1677. De vennooten die geen beheer hebben, mogen zelfs de roerende goederen tot de maatschap behoorende, noch vervreemden, noch verpanden, noch bezwaren.

1678. Elk der vennooten mag, zelfs zonder toestemming der overige, eenen derden persoon aannemen als deelgenoot in het aandeel hetwelk hij in de maatschap heeft; doch hij kan denzelven, zonder zoodanige toestemming, niet als medelid der maatschap toelaten, al mogt hij ook met het beheer der zaken van de maatschap belast zijn.

DERDE AFDEELING.

Van de verbindtenissen der vennooten ten aanzien van derden.

1679. De vennooten zijn niet ieder voor het geheel voor de schulden der maatschap verbonden; en een der vennooten kan de overige niet verbinden, indien deze hem daartoe geene volmagt gegeven hebben.

1680. De vennooten kunnen door den schuldeischer, met wien zij gehandeld hebben, aangesproken worden, ieder voor gelijke som en gelijk aandeel, al ware het dat het aandeel in de maatschap van den eenen minder dan dat van den anderen bedroeg; ten zij, bij het aangaan der schuld, derzelver verpligting, om in evenredigheid van het aandeel in de maatschap van elk vennoot te dragen, uitdrukkelijk zij bepaald.

1681. Het beding dat eene handeling voor rekening der maatschap is aangegaan, verbindt slechts den vennoot die dezelve aangegaan heeft, maar niet de overige, ten zij de laatstgenoemde hem daartoe volmagt hadden gegeven, of de zaak ten voordeele der maatschap gestrekt hebbe.

1682. Indien een der vennooten in naam der maatschap eene overeenkomst heeft aangegaan, kan de maatschap de uitvoering daarvan vorderen.

VIERDE AFDEELING.

Van de verschillende wijze, waarop de maatschap eindigt.

1683. Maatschap eindigt:
1°. Door verloop van den tijd voor welken dezelve is aangegaan;
2°. Door de vernietiging der zaak of de volbrenging der handeling, die het onderwerp der maatschap uitmaakt;
3°. Door den enkelen wil van eenige of van slechts eenen der vennooten;
4°. Door den dood of de curatele van één hunner, of indien hij in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is verklaard.

1684. De ontbinding van maatschappen, voor eenen bepaalden tijd aangegaan, kan door eenen der vennooten, vóór den afloop van dien tijd, niet anders gevorderd worden dan om wettige redenen; zoo als, indien een ander vennoot niet aan zijne verpligtingen voldoet, of eene aanhoudende ongesteldheid hem onbekwaam maakt om de zaken der maatschap waar te nemen; of andere soortgelijke gevallen, waarvan de wettigheid en het gewigt aan de beoordeeling des regters worden overgelaten.

1685. Indien een der vennooten beloofd heeft den eigendom eener zaak in gemeenschap te zullen brengen, en deze zaak, voordat zulks geschied is, vergaat, wordt de maatschap daardoor, ten opzigte van alle de vennooten, ontbonden.

De maatschap is insgelijks, in alle gevallen, ontbonden door het vergaan der zaak, wanneer alleen derzelver genot in gemeenschap is gesteld, en de eigendom aan den vennoot is verbleven.

Maar de maatschap wordt niet verbroken door het vergaan der zaak, waarvan de eigendom reeds in maatschap is ingebragt.

1686. Maatschap kan slechts door den wil van eenige of van slechts eenen der vennooten worden ontbonden, in geval dezelve voor geenen bepaalden tijd is aangegaan.

De ontbinding geschiedt, in dat geval, door eene opzegging aan alle de overige vennooten gedaan, mits die opzegging te goeder trouw en niet ontijdig plaats hebbe.

1687. De opzegging wordt geacht niet te goeder trouw te zijn geschied, wanneer een vennoot de maatschap opzegt, met oogmerk om zich alleen een voordeel toe te eigenen, hetwelk de vennooten zich hadden voorgesteld gemeenschappelijk te zullen genieten.

De opzegging geschiedt ontijdig, wanneer de zaken niet meer in haar geheel zijn, en het belang der maatschap vordert dat derzelver ontbinding uitgesteld worde.

1688. Indien bedongen is dat, in geval van overlijden van een der vennooten, de maatschap met deszelfs erfgenaam, of alleen tusschen de overblijvende vennooten, zoude voortduren, moet dat beding worden nagekomen.

In het tweede geval, heeft de erfgenaam des overledenen geen verder regt dan op de verdeeling der maatschap, overeenkomstig de gesteldheid waarin dezelve zich ten tijde van dat overlijden bevond; doch hij deelt in de voordeelen en draagt in de verliezen, die de noodzakelijke gevolgen zijn van verrigtingen, welke vóór het overlijden van den vennoot, wiens erfgenaam hij is, hebben plaats gehad.

1689. De regelen omtrent de verdeeling der nalatenschappen, de wijze dier verdeeling en de verpligtingen die daaruit tusschen de mede-erfgenamen voortspruiten, zijn ook toepasselijk op de verdeeling tusschen vennooten.

TIENDE TITEL.

VAN ZEDELIJKE LIGCHAMEN.

1690. Behalve de eigenlijke maatschap erkent de wet ook vereenigingen van personen als zedelijke ligchamen, het zij dezelve op openbaar gezag als zoodanig zijn ingesteld of erkend, het zij zij als geoorloofd zijn toegelaten, of alleen tot een bepaald oogmerk, niet strijdig met de wetten of met de goede zeden, zijn zamengesteld.

1691. Alle wettig bestaande zedelijke ligchamen zijn, even als particuliere personen, bevoegd tot het aangaan van burgerlijke handelingen, behoudens de openbare verordeningen, waarbij die bevoegdheid mogt zijn gewijzigd, beperkt of aan zekere formaliteiten onderworpen.

1692. De bestuurders van een zedelijk ligchaam zijn, voor zoo verre daaromtrent niet anders bij de instellingen, de overeenkomsten en de reglementen is bepaald, geregtigd om in naam van het ligchaam te handelen, hetzelve aan derden en derden aan hetzelve te verbinden, mitsgaders, zoo eischende als verwerende, in regten op te treden.

1693. Alle handelingen, waartoe de bestuurders onbevoegd waren, verbinden het zedelijk ligchaam slechts in zoo verre hetzelve daardoor werkelijk is gebaat, of de handelingen naderhand behoorlijk zijn goedgekeurd geworden.

1694. Indien de instellingen, de overeenkomsten en de reglementen niets bepalen nopens het bestuur van het zedelijk ligchaam, is niemand der leden bevoegd in naam van hetzelve te handelen, of het ligchaam op eene andere wijze te verbinden, dan bij het slot des vorigen artikels is bepaald.

1695. Voor zoo verre daaromtrent niet bij de instellingen, de overeenkomsten en de reglementen op eene andere wijze is voorzien, zijn de bestuurders verpligt om aan de gezamenlijke leden van het zedelijk ligchaam rekening en verantwoording af te leggen, waartoe elk lid bevoegd is hen in regten op te roepen.

1696. Indien bij de instellingen, de overeenkomsten en de reglementen geene bepalingen opzigtelijk het stemregt zijn gemaakt, heeft ieder lid van een zedelijk ligchaam gelijk regt zijne stem uit te brengen, en wordt het besluit bij meerderheid van stemmen opgemaakt.

1697. De regten en verpligtingen der leden van zoodanige vereeniging worden geregeld naar de verordeningen, waarop zij door het openbaar gezag zijn ingesteld of erkend, of naar haar eigene instellingen, overeenkomsten en reglementen, en, voor zoo verre die ontbreken, naar de bepalingen van dezen titel.

1698. De leden van een zedelijk ligchaam zijn niet persoonlijk aansprakelijk voor de verbindtenissen van hetzelve.

De schulden kunnen alleen verhaald worden op de goederen van dat ligchaam.

1699. Het zedelijk ligchaam op openbaar gezag ingesteld wordt niet vernietigd door den dood of den afstand van het lidmaatschap van alle leden, maar blijft als zoodanig bestaan, tot zoo lang hetzelve wettiglijk is ontbonden.

Indien alle de leden in voege voorschreven ontbreken, is de arrondissements-regtbank, onder welker gebied het ligchaam is gevestigd, bevoegd om, op verzoek van den belanghebbenden, en na verhoor en zelfs op requisitoir van het openbaar ministerie, de maatregelen voor te schrijven, welke tusschentijds, in het belang van het zedelijk ligchaam mogten worden vereischt.

1700. Alle andere zedelijke ligchamen blijven bestaan tot dat zij uitdrukkelijk zijn ontbonden, volgens hunne instellingen, reglementen of overeenkomsten, of tot dat het doel of het voorwerp der vereeniging ophoudt.

1701. Indien de verordeningen van het zedelijk ligchaam, of deszelfs instellingen, reglementen en overeenkomsten, deswege geene andere bepalingen inhouden, is het regt der leden van hetzelve persoonlijk, en gaat niet over op hunne erfgenamen.

1702. Bij de ontbinding van zoodanig zedelijk ligchaam, zijn de overblijvende leden, of wel het laatst overblijvend lid verpligt de schulden van het ligchaam te voldoen, ten bedrage der baten, en kunnen zij alleen het voordeelig slot onderling verdeelen, of zich persoonlijk toeëigenen, en alzoo op hunne erfgenamen overdragen.

Zij zijn ten opzigte van de oproeping der schuldeischers, het aanzuiveren der rekening en verantwoording, en het uitbetalen der schulden, aan dezelfde verpligtingen onderworpen als erfgenamen die eene erfenis onder het voorregt van boedelbeschrijving hebben aanvaard.

Bij gebreke van voldoening aan die verpligtingen, zijn zij persoonlijk, elk voor het geheel, aansprakelijk voor de schulden, en dragen zij den last daarvan op hunne erfgenamen over.

ELFDE TITEL.

VAN SCHENKINGEN.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1703. Schenking is eene overeenkomst, waarbij de schenker, bij zijn leven, om niet en onherroepelijk eenig goed afstaat ten behoeve van den begiftigde die hetzelve aanneemt.

De wet erkent geene andere schenkingen dan schenkingen onder de levenden.

1704. Schenking vermag alleen de tegenwoordige goederen van den schenker te bevatten.

Indien dezelve toekomstige goederen bevat, is zij te dien opzichte nietig.

1705. De schenker mag zich niet voorbehouden de bevoegdheid om over een voorwerp, in de schenking begrepen, te beschikken; zoodanige schenking wordt voor zoo veel dat voorwerp aangaat als nietig beschouwd.

1706. Het is aan den schenker geoorloofd zich het genot of vruchtgebruik van geschonkene, roerende of onroerende goederen, te zijnen eigen voordeele voor te behouden, of daarover ten behoeve van een ander te beschikken; in welke gevallen, de bepalingen van den negenden titel van het tweede boek van dit Wetboek zullen moeten worden in acht genomen.

1707. Eene schenking is nietig, indien zij gemaakt is onder voorwaarde om andere schulden of lasten te voldoen dan die welke uitgedrukt staan in de akte van schenking zelve, of in eenen staat welke daaraan zal moeten zijn vastgehecht.

1708. De schenker mag zich voorbehouden om over eene bepaalde geldsom uit de geschonkene goederen te beschikken.

Indien hij overlijdt zonder over die geldsom beschikt te hebben, blijft het geschonkene in het geheel aan den begiftigde.

1709. De schenker vermag zich het regt voor te behouden om de gegevene goederen tot zich te doen terugkeeren, het zij in geval de begiftigde alleen, of deze en zijne afkomelingen, vóór den schenker kwamen te overlijden, maar dit kan niet anders bedongen worden dan ten behoeve van den schenker alleen.

1710. Het gevolg van het regt van terugkeering zal daarin bestaan, dat alle vervreemdingen der geschonkene goederen worden vernietigd, en die goederen tot den schenker terug keeren, vrij en ontheven van alle lasten en hypotheken, welke daarop sedert het tijdstip der schenking mogten gelegd zijn.

1711. De schenker is in geval van uitwinning tot geene vrijwaring gehouden.

1712. De bepalingen van artikel 926, 927, 928, 929 en 931, die van art. 941, en eindelijk de zevende en achtste afdeelingen van den twaalfden titel van het tweede boek, zijn op schenkingen toepasselijk.

TWEEDE AFDEELING.

Van de bekwaamheid om bij wege van schenking te beschikken, en voordeel te genieten.

1713. Alle personen mogen bij wege van schenking beschikken en genieten, uitgezonderd de zoodanige welke de wet daartoe onbekwaam verklaart.

1714. Minderjarigen mogen niet bij wege van schenking beschikken, behoudens hetgeen bij den achtsten titel van het eerste boek van dit Wetboek is vastgesteld.

1715. Schenkingen tusschen echtgenooten, staande huwelijk gedaan, zijn verboden.

Deze bepaling is echter niet toepasselijk op geschenken of handgiften van roerende, ligchamelijke voorwerpen, waarvan de waarde niet bovenmatig is, in aanmerking van de gegoedheid des schenkers.

1716. Ten einde bekwaam te zijn om bij wege van schenking voordeel te genieten, moet de begiftigde, op het tijdstip waarop de schenking heeft plaats gehad, bestaan, met inachtneming van den regel bij artikel 3 vastgesteld.

1717. Schenkingen aan openbare of godsdienstige gestichten gedaan, hebben geen gevolg, dan voor zoo verre de Koning aan de bewindvoerders dier gestichten de magt zal hebben verleend om die giften aan te nemen.

1718. De bepalingen van het tweede en van het laatste lid van artikel 951, mitsgaders artikel 953, 954, 955, 956 en 958, zijn op schenkingen toepasselijk.

DERDE AFDEELING.

Van den vorm der schenkingen.

1719. Geene schenking, uitgezonderd degene waarvan bij artikel 1724 wordt gehandeld, kan op straffe van nietigheid anders gedaan worden dan bij eene notariëele akte, waarvan de minuut onder den notaris is verbleven.

1720. Geene schenking is voor den schenker verbindende, of brengt eenig gevolg hoegenaamd te weeg, dan van den dag waarop dezelve in uitdrukkelijke bewoordingen zal zijn aangenomen, het zij door den begiftigde zelven, het zij door eenen persoon, aan wien door dezen, bij eene authentieke akte, de volmagt is verleend om schenkingen aan te nemen, welke aan den begiftigde gedaan zijn, of in het vervolg mogten gedaan worden.

Indien de aanneming niet bij de akte van schenking zelve gedaan is, zal zulks kunnen geschieden bij eene latere authentieke akte, waarvan eene minute zal worden gehouden, mits dit plaats hebbe gedurende het leven van den schenker; in welk geval, de schenking, ten opzigte van dezen laatstgenoemde, slechts van kracht zal zijn van den dag, waarop de aanneming aan dezen zal zijn beteekend geworden.

1721. Schenkingen aan eene getrouwde vrouw gedaan, kunnen niet anders worden aangenomen dan overeenkomstig de bepalingen van den zesden titel van het eerste boek van dit Wetboek.

1722. Schenking aan minderjarigen gedaan kan, gedurende het leven der beide ouders, door den vader worden aangenomen.

Schenking aan onder voogdij staande minderjarigen, of onder curatele gestelden, gedaan, wordt door den voogd of den curator, daartoe door den kantonregter gemagtigd, aangenomen.

Indien de kantonregter de magtiging verleent, blijft de schenking van kracht, al mogt de schenker vóór het verleenen der magtiging zijn overleden.

1723. De eigendom der in de schenking begrepene goederen wordt, zelfs wanneer die schenking behoorlijk is aangenomen, niet door den begiftigde verkregen, dan door middel van de overdragt, gedaan overeenkomstig art. 667, 668, en 671.

1724. De giften van hand tot hand, van roerende, ligchamelijke voorwerpen, of van schuldvorderingen aan toonder, vereischen geene akte, en zijn van kracht door de enkele overlevering aan den begiftigde, of aan eenen derde, die het gegevene voor hem aanneemt.

VIERDE AFDEELING.

Van het herroepen en te niet doen van schenkingen.

1725. Eene schenking kan niet worden herroepen, noch dien ten gevolge te niet gedaan, ten zij in de volgende gevallen:

1°. Uit hoofde der niet-vervulling der voorwaarden, waaronder zij gedaan is;

2°. Indien de begiftigde zich schuldig of medepligtig heeft gemaakt aan eenen aanslag op het leven van den schenker, of aan een ander misdrijf jegens denzelven;

3°. Indien hij weigert aan den schenker, nadat deze in armoede is vervallen, levens-onderhoud te verschaffen.

1726. In het eerste geval, blijft het geschonkene aan den schenker, of hij kan hetzelve terug vorderen, vrij van alle lasten en hypotheken welke daarop door den begiftigde mogten gelegd zijn, met de vruchten en inkomsten bij denzelven sedert zijne nalatigheid genoten.

De schenker kan, in dat geval, tegen den derden houder van eene geschonkene onroerende zaak dezelfde regten uitoefenen als tegen den begiftigde zelven.

1727. In de twee laatste gevallen bij artikel 1725 uitgedrukt, wordt geen hinder toegebragt aan de vervreemding van de geschonkene zaak, of aan de hypotheken of andere zakelijke lasten welke de begiftigde op dezelve mogt gelegd hebben, voordat de eisch tot tenietdoening der gift was ingeschreven naast de bij artikel 671 vermelde overschrijving. Alle vervreemdingen, hypotheken, of andere zakelijke lasten, welke later dan de voorz. inschrijving door den begiftigde mogten zijn gedaan, zijn nietig, indien de eisch ten gevolge der herroeping wordt toegewezen

1728. De begiftigde moet, in het geval van het vorige artikel, de geschonkene zaak terug geven, met de vruchten en inkomsten, te rekenen van den dag der regtsvordering, of, in geval de zaak vervreemd mogt zijn, de waarde van dezelve, op het tijdstip der regtsvordering, mede met de vruchten en inkomsten sedert dat tijdstip.

Hij is daarenboven verpligt den schenker schadeloos te stellen voor de hypotheken en andere lasten, waarmede on-

roerende zaken, ook vóór de regtsvordering, door hem mogten zijn bezwaard.

1729. De regtsvordering, in het vorige artikel uitgedrukt, vervalt na verloop van een jaar, te rekenen van den dag waarop de daadzaak die grond tot dezelve geeft heeft plaats gehad, en aan den schenker heeft kunnen bekend zijn.

Die regtsvordering kan niet worden aangelegd door den schenker tegen de erfgenamen van den begiftigde, noch door de erfgenamen van den schenker tegen den begiftigde, ten ware, in dat laatste geval, de regtsvordering reeds door den schenker ware aangevangen, of deze binnen het jaar van de ten laste gelegde daad mogt zijn overleden.

1730. Door de bepalingen van dezen titel wordt geen hinder toegebragt aan hetgeen bij den achtsten titel van het eerste boek van dit Wetboek is vastgesteld.

TWAALFDE TITEL.

VAN BEWAARGEVING.

EERSTE AFDEELING.

Van bewaargeving in het algemeen, en van derzelver verschillende soorten.

1731. Bewaargeving heeft plaats, wanneer men het goed van een ander aanneemt, onder de voorwaarde van hetzelve te bewaren en in natura terug te geven.

1732. Er zijn twee soorten van bewaargeving: de eigenlijk gezegde en de sequestratie.

TWEEDE AFDEELING.

Van eigenlijk gezegde bewaargeving.

1733. Eigenlijk gezegde bewaargeving wordt geacht om niet te zijn aangegaan, zoo niet het tegendeel is bedongen.

Dezelve kan slechts roerende goederen tot onderwerp hebben.

1734. Deze overeenkomst is niet voltrokken dan door de wezenlijke of vooronderstelde overgave der zaak.

1735. Bewaargeving geschiedt, of vrijwillig, of uit noodzaak.

1736. Vrijwillige bewaargeving heeft plaats, ten gevolge

van de wederkeerige toestemming van den bewaargever en den bewaarnemer.

1737. Indien men zich zonder schriftelijk bewijs, of zonder begin van schriftelijk bewijs, mogt beroepen op eene vrijwillige bewaargeving, welker bestaan niet voor bewijs bij getuigen vatbaar is, wordt degene, die als bewaarnemer aangesproken wordt, geloofd, het zij omtrent de daadzaak zelve der bewaargeving, het zij omtrent de zaak die het onderwerp der bewaring uitmaakt, het zij omtrent de teruggave daarvan; alles overminderd hetgeen, in het vierde boek, opzigtelijk den beslissenden eed bepaald is.

1738. Vrijwillige bewaargeving kan slechts plaats hebben tusschen personen die de bekwaamheid hebben om verbindtenissen aan te gaan.

Indien evenwel iemand die bekwaam is om verbindtenissen aan te gaan iets in bewaring aanneemt van eenen daartoe onbekwamen persoon, is hij aan alle de verpligtingen van eenen wezenlijken bewaarnemer onderworpen.

1739. Indien de bewaargeving door eenen bevoegden persoon gedaan is aan iemand die niet bekwaam is om verbindtenissen aan te gaan, heeft de bewaargever tegen den bewaarnemer slechts eene regtsvordering tot teruggave der in bewaring gegevene zaak, zoo lang de laatstgemelde nog in het bezit van dezelve is; of, indien de zaak niet meer bij den bewaarnemer berust, eene regtsvordering tot vergoeding, voor zoo verre deze daardoor gebaat is.

1740. Bewaargeving uit noodzaak is de zoodanige welke men door eenig toeval gedwongen wordt te doen, zoo als door brand, instorting van gebouwen, plundering, schipbreuk, overstrooming, of andere onvoorziene toevallen.

1741. Het bewijs door getuigen wordt omtrent de bewaargeving uit noodzaak toegelaten, al mogt de waarde van hetgeen in bewaring gegeven is ook de som te boven gaan, welke, naar den regel, niet voor bewijs bij getuigen vatbaar is.

1742. Voor het overige wordt de bewaargeving uit noodzaak geregeld overeenkomstig de bepalingen op vrijwillige bewaargeving toepasselijk.

1743. De bewaarnemer moet omtrent de bewaring der aan hem toevertrouwde zaak dezelfde zorg aanwenden, welke hij omtrent de bewaring zijner eigene zaken aanwendt.

1744. De bepaling van het voorgaande artikel moet met meerdere strengheid worden toegepast:

1°. Indien de bewaarnemer zich zelven tot de bewaring heeft aangeboden;

2°. Indien hij eenig loon voor de bewaring bedongen heeft;

3°. Indien de bewaargeving eeniglijk in het belang van den bewaarnemer geschied is;

4°. Indien uitdrukkelijk bedongen is dat de bewaarnemer voor alle soort van verzuim zoude aansprakelijk zijn.

1745. In geen geval, is de bewaarnemer aansprakelijk wegens onvermijdelijke toevallen, ten ware hij in de teruggave der in bewaring gegevene zaak mogt zijn nalatig geweest.

Zelfs in dat laatste geval, is hij niet aansprakelijk, indien het goed bij den bewaargever insgelijks zoude vergaan zijn.

1746. Herbergiers en logementhouders zijn als bewaarnemers verantwoordelijk voor de goederen welke de reizigers, die bij dezelve hunnen intrek nemen, medebrengen. De bewaargeving van zoodanige soort van goederen wordt als eene bewaargeving uit noodzaak aangemerkt.

1747. Zij zijn verantwoordelijk wegens diefstal of beschadiging van de goederen der reizigers, het zij de diefstal begaan, of de schade veroorzaakt zij door de dienstboden of andere bedienden der herberg, het zij door ieder ander persoon.

1748. Zij zijn niet verantwoordelijk voor gewelddadige diefstallen, of die begaan zijn door personen welke de reiziger zelf bij zich toegelaten heeft.

1749. De bewaarnemer mag zich van het in bewaring gegeven goed niet bedienen, zonder het uitdrukkelijk of vooronderstelt verlof van den bewaargever, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn.

1750. Hij mag niet onderzoeken waarin de zaken bestaan die hem in bewaring zijn gegeven, indien hem dezelve in eene geslotene kist, of onder eenen verzegelden omslag, zijn toevertrouwd geworden.

1751. De bewaarnemer moet dezelfde zaak welke hij ontvangen heeft, terug geven.

Aldus moeten geldsommen in dezelfde stukken geld worden teruggegeven, welke in bewaring zijn gegeven, het zij die muntspeciën in waarde vermeerderd of verminderd zijn.

1752. De bewaarnemer behoeft de in bewaring gegevene zaak slechts terug te geven in den staat, waarin dezelve zich bevindt op het tijdstip der teruggave.

De verminderingen, die dezelve buiten zijne schuld heeft ondergaan, komen voor rekening van den bewaargever.

1753. De bewaarnemer aan wien het goed door eene overmagt ontnomen is, en die de waarde daarvan of iets anders in de plaats ontvangen heeft, moet dit ontvangene aan den bewaargever teruggeven.

1754. De erfgenaam van den bewaarnemer, die, niet wetende dat eene zaak in bewaring ontvangen was, dezelve te goeder trouw verkocht heeft, is alleenlijk gehouden den door hem ontvangen koopprijs terug te geven, of, indien hij den-

zelven nog niet ontvangen heeft, zijne regtsvordering tegen den kooper af te staan.

1755. Indien het in bewaring gegeven goed vruchten heeft opgeleverd, die door den bewaarnemer geïnd of ontvangen zijn, is hij verpligt dezelve terug te geven.

Hij is geene interessen van de aan hem toevertrouwde geldsommen verschuldigd, dan van den dag dat hij, daartoe aangemaand, in de teruggave daarvan nalatig is geweest.

1756. De bewaarnemer mag het bewaarde goed niet teruggeven dan aan dengene die hem hetzelve heeft toevertrouwd, of aan hem in wiens naam de bewaring gedaan is, of die aangewezen is om hetzelve terug te ontvangen.

1757. Hij kan van dengenen die de zaak in bewaring gegeven heeft geen bewijs vorderen dat deze de eigenaar van dezelve was.

Indien hij niettemin ontdekt dat het goed is gestolen, en wie daarvan de wezenlijke eigenaar is, moet hij dezen kennis geven dat hetzelve goed bij hem in bewaring gesteld is, met aanzegging om hetzelve binnen eenen bepaalden en genoegzamen tijd op te eischen. Indien degene aan wien de aanzegging gedaan is verzuimt het in bewaring gestelde goed terug te eischen, is de bewaarnemer wettiglijk ontslagen door de overgave van hetzelve goed aan dengene van wien hij zulks ontvangen heeft.

1758. In geval van overlijden van den bewaargever, kan het goed alleenlijk aan deszelfs erfgenaam worden terug gegeven.

Indien er meerdere erfgenamen zijn, moet hetzelve terug gegeven worden aan alle gezamenlijk, of aan elk van hen, voor zijn aandeel.

Indien de in bewaring gestelde zaak ondeelbaar is, moeten de erfgenamen zich onderling omtrent de overneming van dezelve verstaan.

1759. Indien degene die de zaak in bewaring gegeven heeft van staat veranderd is, bij voorbeeld, indien eene op het tijdstip der bewaargeving niet gehuwde vrouw naderhand getrouwd is, en zich alzoo onder de magt van haren man bevindt; indien een meerderjarige bewaargever onder curatele is gesteld; in alle deze en soortgelijke gevallen, mag het in bewaring gegeven goed niet teruggegeven worden, dan aan dengenen die het beheer heeft over de regten en goederen van den bewaargever, ten ware de bewaarnemer wettige gronden mogt hebben om de verandering van staat niet te weten.

1760. Indien de bewaargeving door eenen voogd, curator, echtgenoot of bewindvoerder gedaan is, en hun beheer geëindigd is, kan het goed alleenlijk terug gegeven worden aan

den persoon die door dezen voogd, curator, echtgenoot, of bewindvoerder, vertegenwoordigd werd.

1761. De teruggave der in bewaring gegevene zaak moet geschieden ter plaatse bij de overeenkomst aangewezen.

Indien de overeenkomst de plaats tot de teruggave niet aanwijst, moet dezelve gedaan worden op de plaats zelve waar de bewaargeving geschied is.

De kosten, deswege te vallen, zijn voor rekening van den bewaargever.

1762. De in bewaring gegevene zaak moet aan den bewaargever teruggegeven worden, zoodra hij zulks vordert, al ware het ook dat bij de overeenkomst een bepaalde tijd voor de teruggave mogt zijn vastgesteld, ten zij onder de handen van den bewaarnemer beslag mogt gelegd zijn.

1763. De bewaarnemer die wettige redenen mogt hebben om zich van het in bewaring gegevene goed te ontlasten, kan hetzelve ook, vóór het tijdstip bij de overeenkomst bepaald, aan den bewaargever terug geven, of, bij deszelfs weigering, van den regter verlof bekomen om hetzelve op eene andere plaats in bewaring te stellen.

1764. Alle verpligtingen van den bewaarnemer houden op, indien hij mogt ontdekken en bewijzen dat hij zelf eigenaar is van het in bewaring gestelde goed.

1765. De bewaargever is verpligt aan den bewaarnemer te vergoeden alle onkosten welke hij mogt gemaakt hebben tot behoud van het in bewaring gestelde goed, en hem schadeloos te stellen wegens alle de schaden welke hem door de bewaring mogten zijn veroorzaakt.

1766. De bewaarnemer is geregtigd om het goed onder zich te houden, tot de volle voldoening van hetgeen hem, ter zake der bewaring, verschuldigd is.

DERDE AFDEELING.

Van sequestratie en derzelver verschillende soorten.

1767. Sequestratie is de bewaargeving van eene zaak, waarover geschil is, in de handen van eenen derde, die zich verbindt om dezelve, nadat het geschil zal zijn uitgemaakt, met de vruchten terug te geven aan dengenen die daartoe zal worden geregtigd verklaard.

Deze bewaargeving heeft plaats, of door overeenkomst, of op regterlijk bevel.

1768. De sequestratie heeft bij overeenkomst plaats, wanneer het betwiste goed door een of meer personen vrijwillig in handen van eenen derde is gesteld.

1769. Het is geen noodzakelijk vereischte dat sequestratie om niet geschiede.

1770. Sequestratie is aan dezelfde regelen onderworpen, als de eigenlijk gezegde bewaargeving, behoudens de hierna volgende uitzonderingen.

1771. Zij kan roerende en onroerende zaken tot onderwerp hebben.

1772. De bewaarnemer, die met de sequestratie belast is, kan niet van de bewaring der zaak worden ontslagen voordat het geschil uitgemaakt is, ten ware alle de belanghebbende partijen daarin mogten toestemmen, of er eene andere wettige reden mogt bestaan.

1773. Sequestratie op regterlijk bevel heeft plaats, wanneer de regter gelast dat eene zaak waarover geschil is in bewaring gesteld worde.

1774. Geregtelijke sequestratie wordt opgedragen, het zij aan iemand omtrent wien de belanghebbende partijen onderling zijn overeengekomen, het zij aan iemand die door den regter van ambtswege daartoe benoemd is.

In beide gevallen, is degene aan wien de zaak is toevertrouwd aan alle de verpligtingen onderworpen, welke de sequestratie bij overeenkomst medebrengt, en daarenboven gehouden om jaarlijks aan de arrondissements-regtbank, op de vordering van het openbaar ministerie, eene summiere rekening van zijn beheer af te leggen, met vertooning of aanwijzing der aan hem toevertrouwde goederen, zonder dat echter de goedkeuring der rekening aan de belanghebbende partijen zal kunnen worden tegengeworpen.

1775. De regter kan sequestratie bevelen:

1°. Van roerende zaken, welke onder eenen schuldenaar zijn in beslag genomen;

2°. Van een roerende of onroerende zaak, waarvan de eigendom of het bezit tusschen twee of meer personen in geschil is;

3°. Van zaken, welke een schuldenaar tot kwijting zijner schuld aanbiedt.

1776. De aanstelling van eenen geregtelijken bewaarder brengt tusschen den inbeslagnemer en den bewaarder wederkeerige verpligtingen voort.

De bewaarder moet voor het behoud der in beslag genomene zaken de zorg dragen van een goed huisvader.

Hij moet dezelve overgeven, het zij ten verkoop, om daaruit den inbeslagnemer te voldoen, het zij aan de partij tegen welke de inbeslagneming heeft plaats gehad, indien deze inbeslagneming is opgeheven.

De verpligting van den inbeslagnemer bestaat in het betalen van het bij de wet bepaalde loon aan den bewaarder.

DERTIENDE TITEL.

VAN BRUIKLEENING.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1777. Bruikleening is eene overeenkomst, waarbij de eene partij aan de andere eene zaak om niet ten gebruike geeft, onder voorwaarde dat degene die deze zaak ontvangt, dezelve, na daarvan gebruik te hebben gemaakt, of na eenen bepaalden tijd, zal terug geven.

1778. De uitleener blijft eigenaar van de geleende zaak.

1779. Al hetgeen tot den handel der menschen behoort, en niet door het gebruik verloren gaat, kan het onderwerp dezer overeenkomst zijn.

1780. De verbindtenissen, welke uit de bruikleening voortspruiten, gaan over tot de erfgenamen van dengenen die ter leen geeft, en van hem die ter leen ontvangt.

Maar indien men de uitleening gedaan heeft alleen uit aanmerking van dengenen die ter leen ontvangt, en aan deszelfs persoon in het bijzonder, kunnen deszelfs erfgenamen het verder genot van het geleende goed niet blijven behouden.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verpligtingen van dengenen die iets ter bruikleening ontvangt.

1781. Die iets ter leen ontvangt is gehouden, als een goed huisvader, voor de bewaring en het behoud van het geleende goed te zorgen.

Hij mag daarvan geen ander gebruik maken dan hetwelk de aard der zaak medebrengt, of bij de overeenkomst bepaald is; alles op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn.

Indien hij het geleende goed gebruikt tot een ander einde, of gedurende eenen langeren tijd, dan hij zulks behoorde te doen, is hij daarenboven aansprakelijk voor het verlies van dat goed, al had dit verlies ook door een bloot toeval plaats.

1782. Indien de geleende zaak verloren gaat door een toeval, hetwelk degene die dezelve ter leen ontvangen heeft,

door zijne eigene zaak te gebruiken, had kunnen voorkomen, of, indien hij, slechts een van beide kunnende behouden, aan de zijne eenen voorrang heeft gegeven, is hij voor het verlies der andere zaak aansprakelijk.

1783. Indien de zaak bij het ter leen geven geschat is, komt het verlies van dezelve, al ontstond dat ook door toeval, ten laste van dengenen die de zaak ter leen ontvangen heeft, ten ware het tegendeel mogt bedongen zijn.

1784. Indien de zaak alleen ten gevolge van het gebruik waartoe dezelve geleend is, en buiten schuld van den gebruiker, in waarde vermindert, is deze wegens die vermindering niet aansprakelijk.

1785. Indien de gebruiker, om van de geleende zaak gebruik te kunnen maken, eenige onkosten gemaakt heeft, kan hij dezelve niet terug vorderen.

1786. Indien verscheidene personen gezamenlijk dezelfde zaak ter leen hebben ontvangen, zijn zij, ieder voor het geheel, jegens den uitleener daarvoor aansprakelijk.

DERDE AFDEELING.

Van de verpligtingen van den uitleener.

1787. De uitleener kan de geleende zaak niet terug vorderen dan na verloop van den bepaalden tijd, of, bij gebreke eener dusdanige bepaling, nadat dezelve tot het gebruik waartoe zij was uitgeleend gediend heeft, of heeft kunnen dienen.

1788. Indien evenwel de uitleener, gedurende dat tijdsverloop, of voordat de behoefte van den gebruiker opgehouden heeft, de geleende zaak, om dringende en onverwachts opkomende redenen, zelf benoodigd heeft, kan de regter, naar gelang der omstandigheden, den gebruiker noodzaken het geleende aan den uitleener terug te geven.

1789. Indien de gebruiker, gedurende de bruikleening, tot behoud der zaak eenige buitengewone noodzakelijke onkosten heeft moeten maken, welke zoo dringende waren dat hij daarvan te voren aan den uitleener geene kennis heeft kunnen geven, is deze verpligt hem dezelve te vergoeden.

1790. Indien de ter leen gegevene zaak zoodanige gebreken heeft, dat daardoor aan dengenen die zich van dezelve bedient nadeel zoude kunnen worden toegebragt, is de uitleener, zoo hij die gebreken gekend, en daarvan aan den gebruiker geene kennis gegeven heeft, voor de gevolgen verantwoordelijk.

VEERTIENDE TITEL.

VAN VERBRUIKLEENING.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1791. Verbruikleening is eene overeenkomst, waarbij de eene partij aan de andere eene zekere hoeveelheid van verbruikbare zaken afgeeft, onder voorwaarde dat de laatstgemelde haar even zoo veel, van gelijke soort en hoedanigheid, terug geve.

1792. Uit krachte dezer verbruikleening, wordt degene die ter leen ontvangt eigenaar van het geleende goed; en indien hetzelve, op welke wijze ook, vergaat, komt dat verlies voor zijne rekening.

1793. De schuld, uit leening van geld voortspruitende, bestaat alleen in de geldsom die bij de overeenkomst is uitgedrukt.

Indien er, vóór het tijdstip der voldoening, vermeerdering of vermindering van de waarde der geldspecie, of verandering in de gangbaarheid, plaats heeft, geschiedt de teruggave der geleende som in zoodanige specie als ten tijde der voldoening gangbaar is, berekend naar derzelver gangbare waarde op dat tijdstip.

1794. De regel, bij het vorige artikel vastgesteld, is van geene toepassing, indien, ten opzigte der leening van een zeker getal stukken van eene bepaalde munt, de partijen uitdrukkelijk zijn overeengekomen, dat hetzelfde getal en dezelfde soort van stukken zullen worden terug gegeven. In dit geval, moet degene die ter leen ontvangen heeft het juiste getal stukken van denzelfden aard, en niet meer noch minder, terug geven.

Indien dezelfde soort van stukken niet meer in voldoende hoeveelheid bestaat, moet het ontbrekende worden vergoed met munt van hetzelfde metaal, zoo na mogelijk van hetzelfde gehalte, en te zamen inhoudende even veel metaal fijn, als de ontbrekende hoeveelheid der verschuldigde stukken metaal fijn inhielden.

1795. Indien staven goud of zilver, of wel andere waren, zijn ter leen gegeven, moet de schuldenaar, hoezeer derzelver waarde ook moge vermeerderd of verminderd zijn, altijd eene gelijke hoeveelheid en hoedanigheid terug geven, en is tot niets meerder gehouden.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verpligtingen des uitleeners.

1796. De uitleener kan het ter leen gegevene niet terug eischen, voordat de tijd, bij de overeenkomst bepaald, verstreken is.

1797. Geene tijdsbepaling gemaakt zijnde, kan de regter, wanneer de uitleener de teruggave vordert, naar gelang der omstandigheden, aan dengenen die de zaak ter leen ontvangen heeft, eenig uitstel toestaan.

1798. Indien men is overeengekomen dat hij die eene zaak of geldsom ter leen heeft ontvangen dezelve zal terug geven, wanneer hij daartoe in staat zal zijn, zal de regter, naar gelang der omstandigheden, den tijd der teruggave bepalen.

1799. De bepaling van art. 1790 is op verbruikleening toepasselijk.

DERDE AFDEELING.

Van de verpligtingen des leeners.

1800. Die iets ter leen ontvangt is verpligt hetzelve in gelijke hoeveelheid en hoedanigheid, en op den bepaalden tijd, terug te geven.

1801. Indien hij zich in de onmogelijkheid bevindt om hieraan te voldoen, is hij gehouden de waarde van het geleende te betalen, waarbij zal moeten in aanmerking genomen worden de tijd en de plaats, waarop het goed, ten gevolge der overeenkomst, had moeten worden terug gegeven.

Indien deze tijd en plaats niet bepaald zijn, moet de voldoening geschieden overeenkomstig de waarde welke de geleende zaak, ten tijde waarop en ter plaatse alwaar de leening geschied is, gehad heeft.

VIERDE AFDEELING.

Van het ter leen geven op interessen.

1802. Het is geoorloofd, voor leening van geld of andere verbruikbare zaken, interessen te bedingen.

1803. Hij die ter leen ontvangen, en interessen betaald heeft die niet bedongen waren, kan dezelve niet terug eischen, noch in mindering der hoofdsom doen verstrekken, ten ware dezelve de wettelijke interessen te boven gingen; in welk ge-

val, het te veel betaalde kan worden terug geëischt, of in mindering van de hoofdsom verstrekken.

De betaling van onbedongen interessen verpligt den schuldenaar niet dezelve in het vervolg te betalen; maar bedongene interessen zijn verschuldigd tot de teruggave of consignatie der hoofdsom toe, zelfs indien de eene of andere na den vervaltijd mogt hebben plaats gehad.

1804. Interessen zijn of wettelijke, of bij overeenkomst bedongen. De wettelijke interessen zijn bij de wet bepaald. De bij overeenkomst bedongene interessen mogen de wettelijke te boven gaan, in alle de gevallen waarin de wet zulks niet verbiedt.

De hoegrootheid der bij overeenkomst bedongene interessen moet in geschrift worden bepaald.

1805. Indien de uitleener interessen bedongen heeft, zonder dat het beloop daarvan bepaald zij, is degene die ter leen ontvangen heeft gehouden het beloop der wettelijke interessen te voldoen.

1806. Het bewijs van de betaling der hoofdsom zonder voorbehoud van interessen gegeven zijnde, doet de voldoening der interessen vooronderstellen, en de schuldenaar wordt daarvan bevrijd.

VIJFTIENDE TITEL.

VAN GEVESTIGDE OF ALTIJDDURENDE RENTEN.

1807. Het vestigen eener altijddurende rente is eene overeenkomst, waarbij de uitleener interessen bedingt, tegen betaling eener hoofdsom welke hij aanneemt niet terug te zullen vorderen.

1808. Deze rente is uit haren aard aflosbaar.

Partijen kunnen alleenlijk overeenkomen dat de aflossing niet geschieden zal dan na verloop van eenen zekeren tijd, welke niet langer dan voor tien jaren mag gesteld worden, of zonder dat zij den schuldeischer vooraf verwittigd hebben op eenen zekeren, door hen bevorens vastgestelden termijn, welke echter den tijd van een jaar niet zal mogen te boven gaan.

1809. De schuldenaar eener altijddurende rente kan tot de aflossing genoodzaakt worden:

1°. Indien hij niets betaald heeft op de gedurende twee achtereenvolgende jaren verschuldigde renten;

2°. Indien hij verzuimt aan den geldschieter de bij de overeenkomst beloofde zekerheid te bezorgen;

3°. Indien hij in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is verklaard.

1810. In de twee eerste gevallen, bij het vorige artikel vermeld, kan de schuldenaar zich van de verpligting tot aflossing ontheffen, indien hij binnen de twintig dagen, te rekenen van de geregtelijke aanmaning, alle de verschenen termijnen betaalt of de beloofde zekerheid stelt.

ZESTIENDE TITEL.

VAN KANS-OVEREENKOMSTEN.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepaling.

1811. Eene kans-overeenkomst is eene handeling, waarvan de uitkomsten, met betrekking tot voordeel en nadeel, het zij voor alle de partijen, het zij voor eenige derzelve, van eene onzekere gebeurtenis afhangen.

Van dien aard zijn:

De overeenkomst van verzekering;

Bodemerij;

Lijfrenten;

Spel en weddingschap.

De beide eerste worden bij het Wetboek van Koophandel geregeld.

TWEEDE AFDEELING.

Van de overeenkomst van lijfrenten en derzelver gevolgen.

1812. Lijfrente kan bij eenen bezwarenden titel, of bij akte van schenking, worden gevestigd.

Zij kan ook worden verkregen bij uiterste wilsbeschikking.

1813. Lijfrente kan worden gevestigd, het zij op het lijf des geldschieters, of van hem wien men daarvan het genot geeft, het zij op dat van eenen derde, ofschoon deze daarvan geen genot hebbe.

1814. Dezelve kan gevestigd worden op het lijf van een of meer personen.

1815. Zij kan gevestigd worden ten behoeve van een' derde, hoewel het geld door een' ander' persoon geschoten zij.

In dat geval, is zij echter niet onderworpen aan de formaliteiten welke tot schenkingen vereischt worden.

1816. Alle lijfrente, gevestigd op het lijf van iemand die overleden was op den dag waarop de overeenkomst is aangegaan, is krachteloos.

1817. Lijfrente kan tot zoodanig beloop van renten gesteld worden, als partijen goedvinden te bepalen.

1818. Degene te wiens behoeve eene lijfrente bij bezwarenden titel is gevestigd, kan de vernietiging van de overeenkomst vorderen, indien de schuldenaar hem de bedongene zekerheid voor derzelver nakoming niet bezorgt.

In geval van vernietiging, is de schuldenaar gehouden de achterstallige bedongene renten te betalen, tot den dag toe waarop de hoofdsom zal zijn afgelost.

1819. Wanbetaling der verschenen lijfrente geeft den rentheffer geen regt om aflossing van de hoofdsom, of teruggave van het door hem daarvoor afgestane goed, te vorderen; hij heeft alleen het regt om zijnen schuldenaar voor de verschuldigde renten aan te spreken en uit te winnen, en om zekerheid te vragen voor de te vervallene renten.

1820. (Ingetrokken bij art. 2 der Wet ter invoering van de Faillissementswet.)

1821. De schuldenaar kan zich niet van de betaling der lijfrente ontheffen door de teruggave der hoofdsom aan te bieden, en door af te zien van de terugvordering der betaalde renten; hij is gehouden met de betaling der lijfrente voort te gaan, gedurende het geheele leven van den persoon of der personen op wier lijf de rente gevestigd is, hoe bezwarend ook de betaling dier rente voor hem worden moge.

1822. De eigenaar eener lijfrente heeft slechts een verkregen regt op de lijfrente, naar evenredigheid van het getal der dagen welke degene geleefd heeft, op wiens lijf de rente is gevestigd.

Indien echter de overeenkomst medebrengt dat de rente vooruit moet worden betaald, is het regt op den termijn die betaald had behooren te zijn verkregen van den dag waarop de betaling had moeten geschieden.

1823. Men kan niet bedingen dat eene lijfrente aan geene inbeslagneming zal onderworpen zijn, ten ware dezelve om niet gevestigd zij.

1824. De rentheffer kan de verschenen rente niet vorderen, dan door te doen blijken van het leven van hem op wien de lijfrente gevestigd is.

DERDE AFDEELING.

Van spel en weddingschap.

1825. De wet staat geene regtsvordering toe, ter zake van eene schuld uit spel of uit weddingschap voortgesproten.

1826. Onder de hier-boven staande bepaling zijn echter niet begrepen die spelen welke geschikt zijn tot ligchaamsoefening, als het schermen, wedloopen en dergelijke.

Niettemin kan de regter den eisch ontzeggen of verminderen, wanneer hem de som overmatig toeschijnt.

1827. Men mag de bepalingen der twee voorgaande artikelen door geene schuldvernieuwing ontwijken.

1828. In geen geval, kan hij die het verlorene vrijwillig betaald heeft hetzelve terug eischen, ten ware, van den kant van dengenen die gewonnen heeft, bedrog, list of opligting hebbe plaats gehad.

ZEVENTIENDE TITEL.

VAN LASTGEVING.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard der lastgeving.

1829. Lastgeving is eene overeenkomst, waarbij iemand aan eenen anderen de magt geeft, en deze aanneemt, om eene zaak voor den lastgever, in deszelfs naam, te verrigten.

1830. Last kan worden gegeven en aangenomen bij openbare akte, bij onderhandsch geschrift, zelfs bij eenen brief en ook bij monde.

De aanneming van eenen last kan ook stilzwijgende geschieden, en afgeleid worden uit de volvoering van den last door den lasthebber.

1831. Lastgeving geschiedt om n et, ten ware het tegendeel bedongen zij.

1832. Lastgeving is of bijzonder, en slechts tot eene of meerdere bepaalde zaken, of algemeen en tot alle de zaken van den lastgever betrekkelijk.

1833. Lastgeving, in algemeene bewoordingen vervat, strekt zich alleen uit tot daden van beheer.

Om goederen te vervreemden, of met hypotheek te bezwaren, om eene dading aan te gaan, of om eenige andere daad van eigendom te verrigten, wordt eene uitdrukkelijke lastgeving vereischt.

1834. De lasthebber mag niets doen hetwelk zijnen last te buiten gaat; de magt om eene zaak bij wege van dading af te doen bevat geenszins de bevoegdheid om dezelve aan de beslissing van scheidsmannen te onderwerpen.

1835. Vrouwen en minderjarigen kunnen tot zaakgelastigden

gekozen worden, maar de lastgever heeft geene andere regtsvordering tegen minderjarigen, dan overeenkomstig de algemeene bepalingen, die tot de verbindtenissen der minderjarigen betrekkelijk zijn, en tegen getrouwde vrouwen, die zonder machtiging harer mans den last hebben op zich genomen, dan volgens de regelen, bij den zesden en achtsten titel van het eerste boek van dit Wetboek voorgeschreven.

1836. De lastgever kan dengenen met wien de zaakgelastigde in die hoedanigheid gehandeld heeft onmiddellijk in regten betrekken en de voldoening der overeenkomst vorderen.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verpligtingen van den lasthebber.

1837. De lasthebber is gehouden den last, zoo lang hij daarvan niet ontheven is, te volvoeren, en is verantwoordelijk voor de kosten, schaden en interessen, die door het niet ten uitvoer brengen van dien last zouden kunnen ontstaan.

Insgelijks is hij gehouden de zaak, waarmede hij ten tijde van het overlijden van den lastgever eenen aanvang heeft gemaakt, ten einde te brengen, indien er, door het niet onmiddellijk afdoen van de zaak, eenig nadeel zoude kunnen ontstaan.

1838. De lasthebber is niet alleen aansprakelijk wegens kwaad opzet, maar ook wegens verzuimen welke hij bij het volvoeren van zijnen last mogt hebben gepleegd.

Niettemin wordt de verantwoordelijkheid wegens verzuimen minder streng toegepast, ten aanzien van dengenen die eenen last om niet op zich neemt, dan van hem die daarvoor eenige belooning ontvangt.

1839. De lasthebber is verpligt rekenschap te geven van hetgeen hij verrigt heeft, en aan den lastgever verantwoording te doen van al hetgeen hij uit krachte van zijne volmagt ontvangen heeft, al ware het ook dat het ontvangene niet aan den lastgever mogt zijn verschuldigd geweest.

1840. De lasthebber is verantwoordelijk voor dengenen dien hij tot uitvoering van dien last in zijne plaats gesteld heeft:

1°. Indien hij geene magt heeft bekomen om een' ander in zijne plaats te stellen;

2°. Indien hem die magt verleend is zonder aanduiding van eenen bepaalden persoon, en degene dien hij daartoe gekozen heeft blijkbaar onbekwaam of onvermogend is.

De lastgever wordt steeds voorondersteld aan den lasthebber het vermogen te hebben gegeven om een' ander in zijne plaats te stellen tot het beheer van goederen welke buiten het grondgebied des koningrijks gelegen zijn.

In allen gevalle, kan de lastgever den persoon, welken de lasthebber in zijne plaats heeft gesteld, onmiddellijk aanspreken.

1841. Indien, bij dezelfde akte, verscheidene gevolmagtigden of zaakgelastigden zijn aangesteld, heeft te hunnen aanzien geene hoofdelijke verbindtenis plaats, dan voor zoo verre zulks uitdrukkelijk bepaald is.

1842. De lasthebber is de interessen der hoofdsommen, welke hij tot zijn eigen gebruik besteed heeft, verschuldigd, te rekenen van het tijdstip waarop hij daarvan gebruik heeft gemaakt; en van de sommen die hij bij slot van rekening moet uitkeeren, van den dag af, waarop hij in verzuim gesteld is.

1843. De lasthebber die aan dengenen met wien hij in die hoedanigheid handelt behoorlijk kennis gegeven heeft van zijne volmagt, is niet aansprakelijk ten aanzien van hetgeen boven zijnen last geschied is, ten ware hij zich daartoe persoonlijk had verbonden.

DERDE AFDEELING.

Van de verpligtingen van den lastgever.

1844. De lastgever is verpligt na te komen de verbindtenissen, door den lasthebber, overeenkomstig de magt welke hij hem heeft verleend, aangegaan.

Hij is niet gehouden tot hetgeen bovendien mogt geschied zijn, dan voor zoo verre hij zulks uitdrukkelijk of stilzwijgend bekrachtigd heeft.

1845. De lastgever is verplicht aan den lasthebber terug te geven de voorschotten en onkosten, welke deze tot uitvoering van den last gedaan heeft, en hem zijn loon te betalen indien zulks bedongen is.

Indien aan den lasthebber geen verzuim te wijten is, kan de lastgever zich aan deze teruggave en betaling niet onttrekken, al mogt de zaak ook mislukt zijn.

1846. Ook moet de lastgever den lasthebber schadeloos stellen wegens de verliezen welke deze, ter gelegenheid der uitvoering van zijnen last, mogt geleden hebben, mits hem te dien opzigte geene onvoorzigtigheid te wijten zij.

1847. De lastgever is aan den lasthebber interessen voor gedane voorschotten verschuldigd, te rekenen van den dag waarop de voorschotten gedaan zijn.

1848. Indien een lasthebber door verscheidene personen is aangesteld tot het waarnemen eener zaak, die aan hen allen gemeen is, is elk hunner jegens hem, voor het geheel aansprakelijk voor alle de gevolgen van de lastgeving.

1849. De lasthebber heeft het regt om hetgeen hij van den lastgever in handen heeft zoo lang terug te houden, tot dat hem alles betaald is hetwelk hij ten gevolge der lastgeving te vorderen heeft.

VIERDE AFDEELING.

Over de verschillende wijzen waarop lastgeving eindigt.

1850. Lastgeving eindigt:

Door herroeping der volmagt van den lasthebber;

Door de opzegging van den last door den lasthebber;

Door den dood, de curatele, den staat van faillissement of van kennelijk onvermogen, het zij van den lastgever, het zij van den lasthebber;

Door het huwelijk der vrouw die den last gegeven of ontvangen heeft.

1851. De lastgever kan den last herroepen wanneer hem zulks goeddunkt, en, indien daartoe gronden bestaan, den lasthebber noodzaken hem de volmagt, welke hij in handen heeft, terug te geven.

1852. De herroeping, alleen aan den lasthebber kenbaar gemaakt zijnde, kan aan derden, die, daarvan onkundig, met hem gehandeld hebben, niet worden tegengeworpen; behoudens het verhaal van den lastgever op den lasthebber.

1853. De aanstelling van eenen nieuwen lasthebber, tot het verrigten van dezelfde zaak, brengt de herroeping van den eersten mede, te rekenen van den dag waarop die aanstelling aan den laatstgemelde is kenbaar gemaakt.

1854. De lasthebber kan zich van den last ontslaan door opzegging aan den lastgever.

Indien evenwel deze opzegging door hare ontijdigheid, of uit eenigen anderen hoofde, door de schuld van den lasthebber aan den lastgever tot nadeel verstrekt, moet hij deswege door den lasthebber schadeloos worden gesteld; ten ware de laatstgemelde zich in de onmogelijkheid bevond om den last verder te volbrengen, zonder daardoor zelf eene aanmerkelijke schade te lijden.

1855. Indien de lasthebber onbewust is van den dood des lastgevers, of van het bestaan van eenige andere oorzaak die den last doet eindigen, is hetgeen hij in die onwetendheid verrigt heeft van waarde.

In dat geval, moeten de verbindtenissen, door den lasthebber aangegaan, nagekomen worden ten aanzien van derden die in goede trouw zijn.

1856. In geval de lasthebber overlijdt, moeten deszelfs erf-

genamen daarvan aan den lastgever kennis geven, indien hun de lastgeving bekend is, en inmiddels zorg dragen voor hetgeen de omstandigheden in het belang van den lastgever mogten vereischen; op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn.

ACHTTIENDE TITEL.

VAN BORGTOGT.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard van den borgtogt.

1857. Borgtogt is eene overeenkomst, waarbij een derde zich, ten behoeve van den schuldeischer, verbindt om aan de verbindtenis van den schuldenaar te voldoen, indien deze niet zelf daaraan voldoet.

1858. Geen borgtogt kan bestaan, of er moet eene wettige hoofdverbindtenis zijn.

Men kan zich niettemin borg stellen voor eene verbindtenis, al mogt die ook kunnen vernietigd worden door eene exceptie, welke alleen den verbondene in persoon betreft, bij voorbeeld in geval van minderjarigheid.

1859. Een borg kan zich tot niets meerder, noch onder meer bezwarende voorwaarden, verbinden, dan waartoe de hoofdschuldenaar verbonden is.

Borgtogt kan ook worden aangegaan voor slechts een gedeelte der schuld of onder minder bezwarende voorwaarden. Indien de borgtogt voor meerder dan de schuld, of onder meer bezwarende voorwaarden, is aangegaan, is hij niet geheel van onwaarde, maar bepaalt zich slechts tot datgene hetwelk in de hoofdverbindtenis is begrepen.

1860. Men kan zich borg stellen zonder daartoe aangezocht te zijn door dengenen voor wien men zich verbindt, en zelfs buiten zijn weten.

Men kan zich ook borg stellen, niet alleen voor den hoofdschuldenaar, maar ook voor deszelfs reeds gestelden borg.

1861. Borgtogt wordt niet voorondersteld, maar moet uitdrukkelijk worden aangegaan; men kan die niet verder uitstrekken dan de bepalingen, onder welke dezelve is aangegaan.

1862. Onbepaalde borgtogt voor eene hoofdverbindtenis strekt zich uit tot alle de gevolgen der schuld, zelfs tot de kosten der tegen den hoofdschuldenaar gedane regtsvordering, en tot alle zoodanige welke gemaakt zijn nadat de borg deswege is aangemaand.

1863. De verbindtenissen der borgen gaan over op hunne erfgenamen.

1864. De schuldenaar die verpligt is borg te stellen moet daartoe zoodanigen persoon aanbieden die de bekwaamheid heeft om zich te verbinden, die genoegzaam gegoed is om aan de verbindtenis te kunnen voldoen, en binnen het koningrijk woonachtig is.

1865. De gegoedheid van eenen borg wordt alleen beoordeeld naar deszelfs vaste goederen of inschrijvingen op het grootboek der nationale werkelijke schuld, uitgezonderd in zaken van koophandel, en wanneer de schuld eene geringe som bedraagt. Men kan geen acht slaan op onroerende goederen, waarover geschil in regten bestaat, of waarvan de uitwinning, wegens derzelver verren afstand, te moeijelijk zoude zijn.

1866. Wanneer de borg, die door den schuldeischer vrijwillig, of op regterlijke uitspraak, is aangenomen, naderhand onvermogend is geworden, moet er een nieuwe borg gesteld worden.

Deze regel lijdt alleenlijk uitzondering, in geval de borg gesteld is ten gevolge eener overeenkomst, waarbij de schuldeischer eenen bepaalden persoon tot borg gevorderd heeft.

1867. Hij, die door de wet, of ten gevolge van een regterlijk gewijsde, verpligt is eenen borg te stellen, en dien niet mogt kunnen vinden, kan volstaan met, in deszelfs plaats, een pand of hypotheek te geven.

TWEEDE AFDEELING.

Van de gevolgen van borgtocht tusschen den schuldeischer en den borg.

1868. De borg is jegens den schuldeischer niet tot betaling gehouden, dan bij gebreke van den schuldenaar, wiens goederen vooraf moeten uitgewonnen worden.

1869. De borg kan niet vorderen dat des schuldenaars goederen vooraf uitgewonnen worden:

1°. Wanneer hij van het voorregt van uitwinning heeft afstand gedaan;

2°. Wanneer hij zich hoofdelijk met den hoofdschuldenaar verbonden heeft; in welk geval de gevolgen van deszelfs verbindtenis geregeld worden naar de beginselen welke ten opzigte van hoofdelijke schulden zijn vastgesteld;

3°. Indien de schuldenaar eene exceptie kan in het midden brengen, welke hem alleen en persoonlijk betreft;

4°. Indien de schuldenaar zich in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen bevindt;

5°. In geval van geregtelijken borgtogt.

1870. De schuldeischer is niet verpligt den hoofdschuldenaar eerst uit te winnen, dan wanneer de borg, op de eerste geregtelijke tegen hem gerigte aanspraak, zulks vordert.

1871. De borg die de uitwinning van den hoofdschuldenaar vordert moet aan den schuldeischer de goederen van denzelven aanwijzen, en de noodige penningen voorschieten om de uitwinning te bewerkstelligen.

Hij kan geene aanwijzing doen van goederen, waarover geschil in regten bestaat, noch van de zoodanige welke voor de schuld zijn gehypothekeerd, en waarvan de schuldenaar niet meer in het bezit is, noch eindelijk van goederen buiten het koningrijk gelegen.

1872. Wanneer de borg, overeenkomstig het voorgaande artikel, eene aanwijzing van goederen gedaan en de noodige penningen tot de uitwinning geschoten heeft, is de schuldeischer, ten beloope der aangewezene goederen, met opzigt tot den borg, verantwoordelijk voor het onvermogen van den hoofdschuldenaar, hetwelk bij gebreke van vervolgingen daarna ontstaan zijn.

1873. Wanneer verscheiden personen zich tot borgen hebben gesteld voor denzelfden schuldenaar en voor dezelfde schuld, is ieder van hen voor de geheele schuld verbonden.

1874. Niettemin kan elk hunner, zoo hij geen afstand heeft gedaan van het voorregt van schuldsplitsing, op de eerste geregtelijke aanspraak, vorderen dat de schuldeischer zijne schuldvordering alvorens verdeele, en dezelve vermindere tot het aandeel van elken deugdelijk verbonden borg.

Indien, ten tijde dat een der borgen de schuldsplitsing heeft doen uitspreken, een of meerder medeborgen onvermogend zijn, is die borg, naar evenredigheid van zijn aandeel, gehouden voor de onvermogenden te voldoen; maar hij is niet aansprakelijk, indien derzelver onvermogen na de schuldsplitsing is opgekomen.

1875. Indien de schuldeischer zelf, en vrijwillig, zijne regtsvordering verdeeld heeft, kan hij tegen die schuldsplitsing niet weder opkomen, al waren zelfs eenige der borgen onvermogend, vóór den tijd dat hij de schuld verdeeld heeft.

DERDE AFDEELING.

Van de gevolgen van borgtogt tusschen den schuldenaar en den borg, en tusschen de borgen onderling.

1876. De borg, die betaald heeft, heeft zijn verhaal op den hoofdschuldenaar, het zij de borgtogt met of zonder deszelfs medeweten gesteld zij. Dit verhaal heeft plaats, zoo wel ten aanzien van de hoofdsom, als van de interessen en de kosten.

Ten aanzien dier kosten heeft de borg slechts zijn verhaal, voor zoo verre hij tijdig aan den hoofdschuldenaar heeft kennis gegeven van de tegen hem gerigte vervolgingen.

De borg heeft ook verhaal tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn.

1877. De borg die de schuld betaald heeft treedt van regtswege in alle de regten welke de schuldeischer tegen den schuldenaar gehad heeft.

1878. Indien verscheiden hoofdschuldenaars van dezelfde schuld ieder voor het geheel verbonden waren, heeft degene die zich voor allen tot borg gesteld heeft op een ieder hunner zijn verhaal tot terugvordering van al hetgeen hij betaald heeft.

1879. De borg die eenmaal de schuld betaald heeft, heeft geen verhaal op den hoofdschuldenaar die voor de tweede maal betaald heeft, indien hij denzelven van de door hem gedane betaling geene kennis heeft gegeven; behoudens zijne actie tot terugvordering tegen den schuldeischer.

Indien de borg betaald heeft, zonder daartoe in regten te zijn aangesproken, en zonder den hoofdschuldenaar daarvan te hebben verwittigd, heeft hij op dezen geen verhaal, in geval die schuldenaar, op het oogenblik der betaling, gronden mogt hebben gehad om de schuld te doen vervallen verklaren; onverminderd de regtsvordering van den borg tot terugvordering tegen den schuldeischer.

1880. De borg kan, zelfs voordat hij betaald heeft, den schuldenaar aanpreken om door denzelven schadeloos gesteld, of van zijne verbindtenis ontheven te worden:

1°. Indien hij tot betaling in regten vervolgd wordt;

2°. (Ingetrokken bij art. 2 der Wet ter invoering van de Faillissementswet.)

3°. Indien de schuldenaar zich verbonden heeft om hem binnen zekeren tijd het ontslag van zijn borgtogt te bezorgen;

4°. Indien de schuld opeischbaar is geworden, door het verschijnen van den termijn op welken zij betaalbaar was gesteld.

5°. Na verloop van tien jaren, indien de hoofdverbindtenis geenen bepaalden vervaltijd heeft, ten ware de hoofdverbindtenis van dien aard zij, dat zij niet vóór eenen bepaalden tijd kan vervallen, zoo als eene voogdij.

1881. Indien verscheiden personen zich tot borgen hebben gesteld voor denzelfden schuldenaar en ter zake van dezelfde schuld, heeft de borg die de schuld voldaan heeft, in het geval bij N°. 1 van het vorige artikel voorzien, als ook wanneer de schuldenaar is verklaard in staat van faillissement, zijn verhaal op de overige borgen, ieder voor zijn aandeel.

De bepaling van het tweede lid van artikel 1329 is ten dezen toepasselijk.

VIERDE AFDEELING.

Van het te niet gaan van borgtogt.

1882. De verbindtenis, uit borgtogt voortspruitende, gaat te niet door dezelfde oorzaken, waardoor de overige verbindtenissen eindigen.

1883. De schuldvermenging, welke plaats heeft tusschen den persoon van den hoofdschuldenaar en dien van den borg, wanneer de een erfgenaam wordt van den anderen, vernietigt geenzins de regtsvordering van den schuldeischer tegen dengenen die zich tot borg gesteld heeft van den borg.

1884. De borg kan zich tegen den schuldeischer van alle exceptiën bedienen, die aan den hoofdschuldenaar toekomen, en tot de schuld zelve behooren.

Maar hij kan geene exceptiën in het midden brengen, welke alleen den persoon van den schuldenaar betreffen.

1885. De borg is ontslagen, wanneer hij, door toedoen van den schuldeischer, niet meer treden kan in de regten, hypotheken en voorregten van dien schuldeischer.

1886. De vrijwillige aanneming van eenig onroerend of ander goed, door den schuldeischer in betaling der hoofdschuld gedaan, ontslaat den borg, al ware het ook dat hetzelve goed naderhand van den schuldeischer wierd uitgewonnen.

1887. Een eenvoudig uitstel van betaling, door den schuldeischer aan den hoofdschuldenaar toegestaan, ontslaat den borg niet; doch deze kan in dat geval, den schuldenaar vervolgen, om hem tot betaling te noodzaken, of om hem het ontslag van zijn borgtogt te bezorgen.

NEGENTIENDE TITEL.

VAN DADING.

1888. Dading is eene overeenkomst waarbij partijen, tegen overgave, belofte of terughouding eener zaak, een aanhangig geding ten einde brengen, of een te voeren geding voorkomen.

Deze overeenkomst is slechts van waarde, indien zij schriftelijk is aangegaan, al mogt zij ook eene zaak betreffen waaromtrent het bewijs door getuigen zoude kunnen worden toegelaten.

1889. Om eene dading te treffen, moet men de bevoegdheid hebben om over de onderwerpen, in de dading begrepen, te kunnen beschikken.

Voogden en curators kunnen geene dading treffen dan zich gedragende overeenkomstig de bepalingen van den zestienden en achttienden titel des eersten boeks van dit Wetboek.

De gemeenten en openbare instellingen kunnen geene dading treffen, dan met inachtneming der formaliteiten, voorgeschreven bij de wetten die haar betreffen.

1890. Men kan over de burgerlijke belangen die uit een strafbaar feit ontstaan, dading treffen.

De dading belet geenszins de vervolging van het openbaar ministerie.

1891. Dadingen bepalen zich tot derzelver onderwerp; de daarbij gedane afstand van alle regten, actiën en vorderingen moet slechts verstaan worden, voor zoo verre die betrekking hebben tot het verschil hetwelk tot de dading heeft aanleiding gegeven.

1892. Dadingen maken slechts een einde aan die verschillen welke daarin begrepen zijn, het zij partijen derzelver bedoeling in bijzondere of algemeene bewoordingen bevat hebben, het zij men die bedoeling afleide als een noodzakelijk gevolg van hetgeen uitgedrukt is.

1893. Indien degene die eene dading getroffen heeft over een regt hetwelk hem uit eigen hoofde toekwam, vervolgens een dergelijk regt van een' ander' verkrijgt, is hij, met betrekking tot het nieuw bekomen regt, aan de bevorens aangegane dading niet gebonden.

1894. Dadingen, door een' der belanghebbenden aangegaan, verbinden de overige belanghebbenden niet, en kunnen door hen niet worden ingeroepen.

1895. De dadingen hebben tusschen de partijen kracht van gewijsde in het hoogste ressort.

Men kan tegen dezelve niet opkomen, het zij uit hoofde van dwaling in het regt, het zij uit hoofde van benadeeling.

1896. Niettemin kan eene dading vernietigd worden, wanneer er dwaling heeft plaats gehad omtrent den persoon, of omtrent het onderwerp van het geschil.

Zij kan vernietigd worden in alle de gevallen, waarin bedrog of geweld heeft plaats gehad.

1897. Insgelijks kan men de vernietiging eener dading vragen, wanneer dezelve, ten gevolge eener dwaling in feiten, is aangegaan ten aanzien van eenen titel die nietig was, behalve in het geval dat partijen uitdrukkelijk over die nietigheid eene dading gesloten hebben.

1898. Eene dading, aangegaan op grond van stukken die naderhand zijn bevonden valsch te zijn, en ten eenenmale nietig.

1899. Eene dading over een geschil, waaraan reeds een einde is gemaakt door een vonnis hetwelk in kracht van ge-

wijsde is gegaan, doch waarvan partijen, of eene derzelve, geene kennis droegen, is nietig.

Indien het vonnis, waarvan partijen geene kennis droegen, aan eenig beroep onderhevig was, is de dading van waarde.

1900. Indien partijen, in het algemeen, eene dading hebben aangegaan over alle zaken welke zij met elkander uitstaande hebben, leveren de bescheiden die hun toen onbekend waren, doch naderhand ontdekt zijn, geenen grond op tot vernietiging der dading, ten ware dezelve door toedoen van eene der partijen mogten zijn achtergehouden.

Maar de dading is nietig, indien dezelve slechts eene enkele zaak tot onderwerp had, waarop door de naderhand ontdekte bescheiden gebleken mogt zijn dat eene der partijen geen het minste regt had.

1901. Een misslag van berekening, bij eene dading begaan, moet hersteld worden.

VIERDE BOEK.

VAN BEWIJS EN VERJARING.

EERSTE TITEL.

VAN BEWIJS IN HET ALGEMEEN.

Artikel 1902.

Een iegelijk, die beweert eenig regt te hebben, of zich op eenig feit tot staving van zijn regt, of tot tegenspraak van eens anders regt, beroept, moet het bestaan van dat regt of van dat feit bewijzen.

1903. De bewijsmiddelen bestaan in:
Het schriftelijk bewijs;
Het bewijs door getuigen;
De vermoedens;
De bekentenis;
Den eed.
Alles met inachtneming der regelen bij de volgende titels voorgeschreven.

TWEEDE TITEL.

VAN SCHRIFTELIJK BEWIJS.

1904. Schriftelijk bewijs geschiedt door authentieke of door onderhandsche geschriften.

1905. Een authentieke akte is de zoodanige welke in den wettelijken vorm is verleden, door of ten overstaan van openbare ambtenaren die daartoe bevoegd zijn ter plaatse alwaar zulks is geschied.

1906. Eene akte welke, uit hoofde van onbevoegdheid of onbekwaamheid van den ambtenaar, of uit hoofde van een gebrek in den vorm, niet voor authentiek kan gehouden worden, heeft echter kracht van een onderhandsch geschrift, indien dezelve door partijen onderteekend is.

1907. Eene authentieke akte levert tusschen partijen en derzelver erfgenamen of regtverkrijgenden een volledig bewijs op van hetgeen daarin vermeld staat.

1908. Eene authentieke akte levert echter geen volledig bewijs op omtrent hetgeen daarin als een bloot te kennen geven voorkomt, dan voor zoo verre het te kennen gegevene in een dadelijk verband staat met het onderwerp der akte.

Indien hetgeen daarbij als een bloot te kennen geven voorkomt, niet in een dadelijk verband staat met het onderwerp der akte, kan hetzelve alleen dienen tot begin van schriftelijk bewijs.

1909. Indien eene authentieke akte van welken aard ook, van valschheid beticht wordt, kan derzelver uitvoering worden geschorst, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

1910. Nadere overeenkomsten, aangegaan bij eene afzonderlijke akte, in strijd met de oorspronkelijke, leveren alleen bewijs op tusschen de partijen die tot zoodanige akte zijn toegetreden, en hunne erfgenamen of regthebbenden, doch zij kunnen niet tegen derden werken.

1911. Als onderhandsche geschriften worden aangemerkt onderhands geteekende akten, brieven, registers, huiselijke papieren en andere schriften, welke zonder tusschenkomst van eenen openbaren ambtenaar zijn opgemaakt.

1912. Een onderhandsch geschrift, hetwelk erkend is door dengenen tegen wien men zich daarop beroept, of hetwelk op eene wettige wijze voor erkend wordt gehouden, levert, ten aanzien van de onderteekenaars, en derzelver erfgenamen en regtverkrijgenden, hetzelfde volledig bewijs op als eene authentieke akte, en de bepaling van artikel 1908 is op gelijke wijze daarop toepasselijk.

1913. Hij, tegen wien men zich op een onderhandsch geschrift beroept, is verpligt zijn schrift of zijne handteekening stellig te erkennen of te ontkennen; doch zijne erfgenamen of regtverkrijgenden kunnen volstaan met te verklaren dat zij hetzelve niet erkennen als het schrift en de handteekening van dengenen wien zij vertegenwoordigen.

1914. In geval iemand zijn schrift of zijne handteekening ontkent, of indien deszelfs erfgenamen of regtverkrijgenden verklaren dezelve niet te erkennen, moet de regter bevelen dat de echtheid daarvan geregtelijk onderzocht worde.

1915. Onderhandsche eenzijdige schuldverbindtenissen tot voldoening van gereed geld, of van eene zaak welke op eene bepaalde waarde kan worden gesteld, moeten geheel geschreven worden met de hand van dengenen die dezelve onderteekend heeft, of ten minste moet daaronder, behalve de handteekening, met de hand des onderteekenaars geschreven worden eene goedkeuring, houdende in voluitgeschrevene letters de som of de hoegrootheid, of de hoeveelheid der verschuldigde zaak.

Bij gebreke hiervan, kan de geteekende akte, indien de verbindtenis wordt ontkend, slechts als een begin van schriftelijk bewijs worden aangenomen.

De bepalingen van dit artikel, zijn niet toepasselijk op zaken van koophandel.

1916. Indien de som welke bij de akte zelve vermeld is, verschilt van die welke bij de goedkeuring uitgedrukt staat, wordt de verbindtenis gerekend voor de minste som te zijn aangegaan, zelfs dan ook wanneer de akte, mitsgaders de goedkeuring, geheel en al door de hand van dengenen die zich verbonden heeft geschreven zijn; ten ware men kunne bewijzen in welk van beide gedeelten van het stuk de misslag heeft plaats gehad.

1917. Onderhandsche akten hebben, ten aanzien harer dagteekening, tegen derden geene kracht, dan van den dag dat dezelve zijn geregistreerd; of van den dag waarop degenen, of een van degenen, die dezelve onderteekend hebben overleden zijn; of van dien waarop derzelver bestaan bewezen wordt bij akten, door openbare ambtenaren opgemaakt; of wel van den dag waarop de derde, tegen wien men zich van de akte bedient, derzelver bestaan schriftelijk heeft erkend.

1918. Registers en huiselijke papieren leveren geen bewijs op ten voordeele van dengenen die dezelve geschreven heeft; zij strekken tot bewijs tegen hem:

1°. In alle de gevallen waarin die stukken stellig melding maken van eene ontvangene betaling;

2°. Wanneer zij uitdrukkelijke melding maken dat de aanteekening geschied is om een gebrek in den titel aan te vullen, ten behoeve van dengenen te wiens voordeele zij eene verbindtenis aanduiden.

In alle andere gevallen, zal de rechter daarop zoodanig acht slaan als hij zal vermeenen te behooren.

1919. Koopmansboeken leveren een bewijs op tegen personen die geen handel drijven, ten aanzien der hoedanigheid en der hoeveelheid van de leveranciën welke daarop gebragt zijn; mits het van elders bewezen zij dat de koopman gewoon was aan de tegenpartij dergelijke leveringen op crediet te doen, mitsgaders dat de boeken overeenkomstig de bij het Wetboek van Koophandel voorgeschrevene formaliteiten gehouden zijn, en eindelijk, dat de koopman de echtheid zijner vordering onder eede bevestige.

Indien de koopman overleden is, moeten zijne erfgenamen onder eede verklaren dat zij te goeder trouw gelooven dat de schuld bestaat en onvoldaan is.

Koopmansboeken, niet rigtig gehouden, kunnen echter tot bewijs strekken tegen den koopman.

1920. Aanteekeningen, door eenen schuldeischer gesteld op eenen titel die altijd in deszelfs bezit is gebleven, verdienen geloof, alhoewel dezelve door hem noch onderteekend, noch gedagteekend zijn, wanneer het geschrevene strekt tot bevrijding van den schuldenaar.

Hetzelfde geldt omtrent aanteekeningen welke de schuldeischer op het dubbel van eenen titel of op eene kwijting gesteld heeft, mits dit dubbel of deze kwijting in het bezit van den schuldenaar zij.

1921. De eigenaar van eenen titel kan daarvan, te zijnen koste, de vernieuwing vorderen, indien het schrift wegens ouderdom of eenige andere reden onleesbaar wordt.

1922. Indien een titel gemeen is tusschen verscheidene personen, is ieder derzelve bevoegd te vorderen dat die op eene derde plaats in bewaring worde gebragt, mitsgaders om daarvan te zijnen koste een afschrift of uittreksel te laten maken.

1923. In elken stand van een regtsgeding kan eene partij van den regter verzoeken dat hare wederpartij bevolen worde om de stukken over te leggen die aan beide partijen gemeen zijn, de zaak in geschil betreffen, en zich onder hare berusting bevinden.

1924. Kerfstokken, met hun dubbel overeenkomende, verdienen geloof tusschen degenen die gewoon zijn om de leveranciën, welke zij in het klein doen, of ontvangen, op dusdanige manier te bewijzen.

1925. De kracht van een schriftelijk bewijs is in de oorspronkelijke akte gelegen.

Wanneer de oorspronkelijke akte bestaat, verdienen de afschriften en de uittreksels slechts geloof, voor zoo verre die overeenstemmen met het oorspronkelijke stuk, welks vertooning steeds kan gevorderd worden.

1926. Wanneer de oorspronkelijke titel niet meer aanwezig is, leveren de afschriften bewijs op, met inachtneming der navolgende bepalingen:

1°. De grossen of eerst uitgegevene afschriften leveren hetzelfde bewijs op als de oorspronkelijke akte; hetzelfde geldt omtrent afschriften welke op regterlijk gezag, in tegenwoordigheid van partijen, of deze partijen behoorlijk opgeroepen zijnde, zijn opgemaakt, gelijk mede omtrent de zoodanige welke opgemaakt zijn in tegenwoordigheid der partijen, en met derzelver wederzijdsche goedkeuring;

2°. De afschriften welke zonder tusschenkomst van den regter, of buiten toestemming van partijen, en na de uitgifte der grossen of eerste afschriften, volgens de minuut van de akte gemaakt zijn door den notaris voor wien die akte is verleden, of door een van zijne opvolgers of door ambtenaren welke, in deze hunne betrekking, de minuten

in bewaring hebben en tot de uitgifte van afschriften bevoegd zijn, kunnen, in geval de oorspronkelijke akte verloren is geraakt, door den regter als volledig bewijs worden aangenomen;

3°. Wanneer de afschriften die naar de minuut eener akte gemaakt zijn niet vervaardigd zijn door den notaris voor wien die akte verleden is, of door een zijner opvolgers, of door openbare ambtenaren die als zoodanig de minuten onder hunne berusting hebben, kunnen dezelve nimmer anders dan tot een begin van bewijs door geschrift verstrekken;

4°. Authentieke afschriften van authentieke afschriften, of van onderhandsche akten, kunnen, naar omstandigheden, een begin van schriftelijk bewijs opleveren.

1927. De overschrijving van eene akte in de openbare registers kan alleenlijk tot een begin van bewijs door geschrift verstrekken.

1928. Akten van erkentenis ontslaan van de verpligting om den oorspronkelijken titel te berde te brengen, mits daaruit genoegzaam van den inhoud des titels blijke.

1929. Eene akte waarbij eene verbindtenis, tegen welke de wet eene vordering tot nietigverklaring of tenietdoening toelaat, bevestigd of bekrachtigd wordt, is slechts van waarde, indien zij melding maakt van den hoofdinhoud dezer verbindtenis, alsmede van de redenen waarom de te nietdoening zoude kunnen gevraagd worden, en van het oogmerk om het gebrek, waarop die vordering zoude berusten, te verbeteren.

Bij gebreke van eene akte van bevestiging of bekrachtiging, is het voldoende dat de verbindtenis vrijwillig is ten uitvoer gebragt na het tijdstip waarop dezelve, op eene bestaanbare wijze, had kunnen bevestigd of bekrachtigd worden.

De bevestiging, bekrachtiging of vrijwillige nakoming eener verbindtenis, in den vorm en op het tijdstip, door de wet vereischt, gedaan, wordt gerekend voor eenen afstand der middelen en exceptiën, welke men anders tegen die akte zoude hebben kunnen in het midden brengen; onverminderd nogtans het regt van derden.

1930. Een schenker kan door geene akte van bevestiging de gebreken verhelpen eener schenking die nietig in den vorm is; dezelve schenking moet, om geldig te zijn, op nieuw in den wettigen vorm worden gebragt.

1931. De bevestiging, bekrachtiging of vrijwillige nakoming eener schenking, door de erfgenamen of regtverkrijgenden van den schenker, na deszelfs overlijden, gedaan, versteekt dezelve van de bevoegdheid om zich op eenig gebrek in den vorm te beroepen.

DERDE TITEL.

VAN BEWIJS DOOR GETUIGEN.

1932. Het bewijs door getuigen wordt toegelaten in alle de gevallen waarin hetzelve niet door de wet wordt uitgesloten.

1933. Dit bewijs wordt niet toegelaten om het aanwezen aan te toonen van eenige akte of overeenkomst welke, het zij eene verbindtenis, het zij eene ontheffing van schuld bevat, wanneer het onderwerp de som of de waarde van drie honderd gulden te boven gaat.

1934. Geen bewijs door getuigen wordt toegelaten nopens hetgeen tegen of boven den inhoud der schriftelijke akte gevorderd wordt, noch ook omtrent hetgeen men mogt beweren dat vóór, ten tijde, of na het opmaken van zoodanige akte zoude zijn gezegd, al mogt ook de som of waarde, waarover het geschil is, minder dan drie honderd gulden bedragen.

1935. De bepalingen der twee bovenstaande artikelen zijn geenszins op zaken van koophandel toepasselijk.

1936. De bepaling van artikel 1933 is van toepassing, wanneer bij de regtsvordering, buiten en behalve de hoofdsom, ook interessen gevorderd worden, welke, met de hoofdsom vereenigd, de som van drie honderd gulden te boven gaan.

1937. Die eenen eisch gedaan heeft, drie honderd gulden te boven gaande, kan niet meer tot het bewijs door getuigen worden toegelaten, al mogt hij ook zijne oorspronkelijke vordering tot die som verminderen.

1938. Het bewijs door getuigen wordt niet toegelaten in een geding, waarin minder dan drie honderd gulden geëischt wordt, wanneer de gevorderde som het overschot of een gedeelte uitmaakt van eene grootere inschuld welke niet bij geschrifte bewezen is.

1939. De hier-boven gestelde regelen, lijden uitzondering, wanneer er een begin van bewijs door geschrift aanwezig is.

Men noemt aldus alle geschrevene akten welke voortgekomen zijn van dengenen tegen wien de vordering gedaan wordt, of van dengenen dien hij vertegenwoordigt, en welke de daadzaak waarop men zich beroept, waarschijnlijk maken.

1940. Dezelfde regelen lijden insgelijks uitzondering in alle de gevallen waarin het uit den aard der zaak niet mogelijk is geweest zich een schriftelijk bewijs te verschaffen.

Deze uitzondering is onder anderen toepasselijk:

1°. Op verbindtenissen die uit kracht der wet, ten gevolge van 's menschen toedoen, geboren worden;

2°. Op bewaargevingen uit noodzaak, en op de zoodanige welke

gedaan zijn door reizigers in de herberg waar zij hunnen intrek hebben genomen : alles naarmate van de hoedanigheid der personen, en naar gelang van de omstandigheden der zaak ;

3°. Op verbindtenissen welke bij onvoorziene toevallen, waarbij men geene schriftelijke akte heeft kunnen opmaken, aangegaan zijn ;

4°. In geval de titel welke tot schriftelijk bewijs dienen moest, door eene toevallige, onvoorziene en door overmagt te weeg gebragte gebeurtenis, is verloren geraakt.

1941. In de gevallen waarin bewijs door getuigen wordt toegelaten, moeten de volgende bepalingen worden in acht genomen.

1942. De verklaring van eenen enkelen getuige, zonder eenig ander middel van bewijs, verdient in regten geen geloof.

1943. Indien de afzonderlijke en op zich zelve staande getuigenissen van verscheidene personen, omtrent verschillende feiten, door haren zamenloop en verband strekken tot staving eener bepaalde daadzaak, wordt het aan het oordeel des regters overgelaten om aan die afzonderlijke getuigenissen zoodanige kracht toe te kennen als de omstandigheden dit mogten vereischen.

1944. Iedere getuigenis moet met reden van wetenschap bekleed zijn.

Bijzondere meeningen of gissingen, bij redenering opgemaakt, zijn geene getuigenissen.

1945. In de beoordeeling der waarde van de getuigenis moet de regter bijzonder acht geven op de onderlinge overeenkomst der getuigen, op de overeenstemming der getuigenissen met hetgeen van elders aangaande de zaak in het geding bekend is, op de beweegredenen welke de getuigen kunnen hebben gehad om de zaak op deze of gene wijze voor te dragen, op de levenswijze, de zeden en den stand der getuigen, en, in het algemeen, op alles wat op derzelver meerdere of mindere geloofwaardigheid invloed zoude kunnen hebben.

1946. Alle personen, bekwaam om getuigen te zijn, zijn verpligt getuigenis in regten af te leggen.

Niettemin kunnen zich van het afleggen van getuigenis verschoonen :

1°. Die aan eene der partijen in de zijdlinie bestaan in den tweeden graad van bloedverwantschap of zwagerschap ;

2°. Die den echtgenoot van eene der partijen bestaan in de regte linie onbeperkt, en in de zijdlinie in den tweeden graad ;

3°. Alle degenen die, uit hoofde van hunnen stand, beroep of wettige betrekking, tot geheimhouding verpligt zijn,

doch alleen en bij uitsluiting nopens hetgeen waarvan de wetenschap aan hen als zoodanig is toevertrouwd.

1947. Als onbekwaam om getuigen te zijn worden beschouwd, en mogen niet worden gehoord, de bloed- en aanverwanten van eene der partijen in de regte linie, en de echtgenoot, zelfs na eene plaats gehad hebbende echtscheiding.

1948. De getuigen moeten, volgens de wijze hunner godsdienstige gezindheid, zweren of beloven dat zij de waarheid zullen zeggen.

1949. Zij die den vollen ouderdom van vijftien jaren niet hebben bereikt, mitsgaders zij die ter zake van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij zijn onder curatele gesteld of hangende het geding, op bevel des regters, zich bij voorraad in verzekerde bewaring bevinden, kunnen niet als getuigen worden toegelaten.

Het staat echter aan den regter vrij om zoodanige minderjarigen, of ook onder curatele gestelden, die bij tusschenpoozen het genot hunner verstandelijke vermogens bezitten, zonder eeds-aflegging te hooren, doch derzelver verklaringen zullen slechts als toelichting mogen worden aangemerkt.

De regter zal alzoo geen geloof mogen slaan op hetgeen die onbevoegde personen verklaren te hebben gehoord, gezien, bijgewoond en ondervonden, al ware zulks met redenen van wetenschap bekleed, maar hunne verklaringen alleen doen strekken om bekend te worden met, en op het spoor te geraken van daadzaken, welke door de gewone middelen nader kunnen worden bewezen.

1950. Als getuigen kunnen gewraakt worden:

1°. Die in de zijdlinie bloed- of aanverwant is van eene der partijen, tot den vierden graad ingesloten;

2°. De aanverwant van den echtgenoot van eene der partijen, in de regte linie onbeperkt, en in de zijdlinie tot in den vierden graad ingesloten;

3°. De vermoedelijke erfgenaam, de begiftigde, de dienstboden of bedienden van eene der partijen, of hij die een dadelijk of zijdelingsch belang bij het geding heeft;

4°. Die ter zake van meineed of van een der misdrijven, waarop in geval van herhaling art. 421 van het Wetboek van Strafrecht toepasselijk is, is veroordeeld.

1951. Nogtans zullen bloed- en aanverwanten, mitsgaders dienstboden of bedienden, in twistgedingen betrekkelijk tot den burgerlijken staat der partijen, als zoodanig noch onbekwaam zijn, noch kunnen gewraakt worden.

VIERDE TITEL.

VAN VERMOEDENS.

1952. Vermoedens zijn gevolgtrekkingen welke de wet of de regter uit eene bekende tot eene onbekende daadzaak afleidt.

Zij zijn van tweederlei aard:

Wettelijke,

En de zoodanige welke niet op de wet zelve zijn gegrond.

1953. Wettelijke vermoedens zijn de zoodanige welke, uit krachte eener bijzondere wetsbepaling, met zekere handelingen of met zekere daadzaken verbonden zijn.

Van dien aard zijn, onder andere:

1°. De handelingen welke de wet nietig verklaart, omdat zij, door haren aard en hare hoedanigheid alleen, vermoed worden gepleegd te zijn om eene wetsbepaling te ontduiken;

2°. De gevallen waarin de wet verklaart dat de eigendom, of de bevrijding van schuld, uit zekere bepaalde omstandigheden wordt afgeleid;

3°. Het gezag hetwelk de wet aan een regterlijk gewijsde toekent;

4°. De kracht welke de wet aan de bekentenis van eene der partijen of aan derzelver eed toekent.

1954. Het gezag van een geregtelijk gewijsde strekt zich niet verder uit dan tot het onderwerp van het vonnis.

Om dat gezag te kunnen inroepen, wordt vereischt dat de zaak welke gevorderd wordt dezelfde zij; dat de eisch op dezelfde oorzaak beruste, en door en tegen dezelfde partijen in dezelfde betrekking gedaan zij.

1955. Een arrest of vonnis in kracht van gewijsde gegaan, waarbij iemand wegens eenig feit tot straf is verwezen, zal in een burgerlijk geschil als een bewijs van dat feit worden aangenomen, behoudens tegenbewijs.

1956. Indien iemand van een aan hem ten laste gelegd feit is vrijgesproken, kan die vrijspraak bij den burgerlijken regter niet worden ingeroepen om eenen eisch tot schadevergoeding af te weren.

1957. Vonnissen betrekkelijk den staat van personen, gewezen tegen dengenen die wettiglijk bevoegd was om den eisch tegen te spreken, zijn van kracht tegen elk en een iegelijk.

1958. Een wettelijk vermoeden ontslaat dengenen, in wiens voordeel hetzelve bestaat, van alle verdere bewijzen.

Geen bewijs wordt tegen een wettelijk vermoeden toegelaten, in geval de wet, op grond van dit vermoeden, zekere bepaalde

handelingen nietig verklaart, of den regtsingang weigert; ten zij de wet zelve het tegenbewijs mogt hebben vrijgelaten, en onverminderd hetgeen omtrent den geregtelijken eed en de geregtelijke bekentenis vastgesteld is.

1959. Vermoedens welke niet op de wet zelve gegrond zijn worden overgelaten aan het oordeel en aan de voorzigtigheid van den regter, die echter op geene andere letten mag dan op die welke gewigtig, nauwkeurig, bepaald en met elkander in overeenstemming zijn. Zoodanige vermoedens kunnen alleenlijk in aanmerking komen in de gevallen waarin de wet het bewijs door getuigen toelaat, en ook bijaldien, uit hoofde van kwade trouw of bedrog, tegen eene handeling of akte wordt opgekomen.

VIJFDE TITEL.

VAN BEKENTENIS.

1960. De bekentenis welke aan eene partij wordt tegengeworpen, is, of geregtelijk, of buiten regten afgelegd.

1691. Eene bekentenis mag niet gesplitst worden ten nadeele van dengenen die dezelve heeft afgelegd.

Het staat echter aan den regter vrij om de bekentenis te splitsen, indien de schuldenaar daarbij, tot zijne bevrijding, daadzaken heeft aangevoerd, welker valschheid wordt bewezen.

1962. De geregtelijke bekentenis levert een volledig bewijs op tegen dengenen die dezelve, hetzij in persoon, het zij bij eenen bijzonderen daartoe gevolmagtigde, heeft afgelegd.

1963. De geregtelijke bekentenis kan niet herroepen worden, ten ware bewezen wierd dat dezelve een gevolg is geweest van eene dwaling omtrent daadzaken.

Onder voorwendsel van eene dwaling omtrent het regt, kan dezelve niet herroepen worden.

1964. Eene mondelinge bekentenis, buiten regten gedaan, kan niet worden ingeroepen, dan in de gevallen waarin het bewijs door getuigen is toegelaten.

1965. In het geval bij het slot van het vorige artikel voorzien, blijft het aan des regters oordeel overgelaten welke kracht aan eene mondelinge bekentenis, buiten regten gedaan, moet worden toegekend.

ZESDE TITEL.

Van den geregtelijken eed.

1966. De geregtelijke eed is van tweederlei aard:

1°. Die welke door de eene partij aan de andere wordt opge-

dragen om de beslissing der zaak daarvan te doen afhangen: deze wordt genaamd beslissende eed.

2°. Die welke door den regter, ambtshalve, aan eene der beide partijen wordt opgelegd.

1967. De beslissende eed kan worden opgedragen omtrent alle geschillen, van welken aard ook, behalve degene waarover partijen geene dading zouden mogen treffen, of waarin hare bekentenis niet zoude kunnen worden in aanmerking genomen.

Dezelve kan in elken stand van het regtsgeding worden opgedragen, zelfs dan wanneer geen ander middel hoegenaamd aanwezig is om de vordering of de exceptie, ten aanzien van welke de eed gevorderd wordt, te bewijzen.

1968. Die eed kan alleen worden opgedragen omtrent eene daadzaak welke persoonlijk zoude zijn verrigt, door dengenen aan wiens eed de beslissing wordt opgedragen.

1969. Hij aan wien de eed is opgedragen, en die weigert denzelven af te leggen of terug te wijzen, of ook hij die den eed heeft opgedragen, doch aan wien dezelve is terug gewezen, en die weigert den eed af te leggen, moet in zijne vordering of exceptie in het ongelijk worden gesteld.

1970. Indien de daad omtrent welke de eed wordt opgedragen niet is de daad van beide partijen, maar alleen van degene aan welker eed de beslissing wordt overgelaten, mag de eed niet worden terug gewezen.

1971. Geen eed kan opgedragen, terug gewezen of aangenomen worden, dan door de partij zelve, of door eenen daartoe bijzonder gevolmagtigden persoon.

1972. Die den eed heeft opgedragen of terug gewezen, kan die daad niet weder intrekken, indien de wederpartij zich bereid heeft verklaard dien eed af te leggen.

1973. Wanneer hij aan wien de beslissende eed is opgedragen, of hij aan wiens eed de beslissing is terug gewezen, den eed heeft afgelegd, is de tegenpartij niet ontvankelijk om de valschheid daarvan te beweren.

1974. De afgelegde eed levert geen bewijs op dan alleen ten voordeele of ten nadeele van dengenen die denzelven opgedragen of terug gewezen heeft, en van zijne erfgenamen en regthebbenden.

1975. Niettemin wordt een schuldenaar, aan wien de eed door eenen der hoofdelijke schuldeischers is opgedragen, en die denzelven heeft afgelegd, daardoor niet verder bevrijd dan voor het aandeel van dien schuldeischer.

De eed, door den hoofdschuldenaar afgelegd, bevrijdt de borgen.

1976. De eed, door een der hoofdschuldenaren afgelegd, strekt ten voordeele der mede-schuldenaren, en die welke door den

borg is afgelegd strekt ten voordeele van den hoofdschuldenaar. indien namelijk, in deze beide gevallen, de eed is opgedragen of terug gewezen geworden omtrent de schuld zelve, en niet omtrent het hoofdelijke der verbindtenis of van den borgtogt.

1977. De regter kan ambtshalve aan eene der partijen den eed opleggen, het zij om daarvan de beslissing der zaak te doen afhangen, het zij om daardoor een toe te wijzen bedrag te bepalen.

1978. Hij kan dat slechts doen in de twee volgende gevallen:

1°. Indien de vordering of exceptie niet volledig bewezen is;

2°. Indien dezelve ook niet geheel van bewijs ontbloot is.

1979. De eed omtrent de waarde der gevorderde zaak kan door den regter aan den eischer niet worden opgelegd, dan wanneer het onmogelijk is om die waarde op eene andere wijze te bepalen.

Zelfs moet de regter, in dat geval, de som bepalen tot welker beloop de eischer op zijnen eed zal geloofd worden.

1980. De eed, door den regter aan eene der partijen opgelegd, kan door deze niet aan de wederpartij worden terug gewezen.

1981. De eed moet worden afgelegd voor de regtbank die van het regtsgeding kennis neemt.

Indien een wettig beletsel dit onuitvoerlijk maakt, kan de regtbank tot het afnemen van den eed een harer leden magtigen, die zich alsdan naar de woning of het verblijf zal begeven van hem die den eed afleggen moet.

Indien, in dit geval, die woning of dat verblijf te ver mogt zijn verwijderd, of buiten het regtsgebied van de regtbank gelegen, kan zij het afnemen van den eed opdragen aan den regter der woonplaats of des verblijfs van dengenen die tot de eeds-aflegging verpligt is.

1982. De eed moet persoonlijk worden afgelegd.

Om gewigtige redenen is het den regter geoorloofd aan eene partij toe te staan om den eed door een bijzonderen bij authentieke akte daartoe gemagtigde te doen afleggen.

De volmagt moet, in zoodanig geval, den af te leggen eed omstandig en nauwkeurig inhouden.

Geen eed mag worden afgenomen dan in tegenwoordigheid der wederpartij, of deze daartoe behoorlijk zijnde opgeroepen.

ZEVENDE TITEL.

VAN VERJARING.

EERSTE AFDEELING.

Van verjaring in het algemeen.

1983. Verjaring is een middel om, door het verloop van eenen zekeren bepaalden tijd, en onder de voorwaarden bij de wet bepaald, iets te verkrijgen of van eene verbindtenis bevrijd te worden.

1984. Men kan vooraf geen afstand doen van de verjaring, maar men kan wel afstand doen van eene verjaring welke reeds verkregen is.

1985. De afstand van verjaring geschiedt uitdrukkelijk of stilzwijgende. De stilzwijgende afstand wordt afgeleid uit eene daad welke doet vooronderstellen dat men zijn verkregen regt heeft laten varen.

1986. Hij, die niet mag vervreemden, mag geen afstand doen van eene verkregene verjaring.

1987. De regter mag ambtshalve het middel van verjaring niet toepassen.

1988. In elken staat van het geding kan men zich op verjaring beroepen, zelfs in hooger beroep.

1989. Schuldeischers of andere belanghebbenden kunnen opkomen tegen den afstand van verjaring door den schuldenaar, ter bedriegelijke verkorting hunner regten gedaan.

1990. Men kan door verjaring den eigendom niet verkrijgen van zaken die buiten den handel zijn.

1991. De staat, de gemeenten en andere openbare gestichten zijn aan dezelfde verjaringen onderworpen als bijzondere personen, en kunnen daarvan op gelijke wijze gebruik maken.

1992. Om door middel van verjaring den eigendom eener zaak te verkrijgen, wordt vereischt een voortdurend en onafgebroken, ongestoord, openbaar en niet dubbelzinnig bezit, als eigenaar.

1993. Daden van geweld, van zuivere willekeur, of van eenvoudig gedoogen, kunnen geen bezit te weeg brengen, dat de kracht heeft om eene verjaring te doen geboren worden.

1994. De tegenwoordige bezitter die bewijst van ouds bezeten te hebben wordt voorondersteld mede het bezit te hebben gehad gedurende den tijd die tusschen beide verloopen is; onverminderd het tegenbewijs.

1995. Om den tot verjaring vereischten tijd te vervullen, kan men bij zijn eigen bezit dat van den vorigen bezitter. van wien men de zaak verkregen heeft, voegen, op welke wijze men dezen ook zij opgevolgd, het zij onder eenen algemeenen of bijzonderen titel, het zij om niet, het zij onder eenen bezwarenden titel.

1996. Zij die voor een ander bezitten, mitsgaders hunne erfgenamen, kunnen nimmer iets door verjaring verkrijgen, door welk tijdsverloop zulks ook zoude mogen wezen.

Alzoo kan een huurder, bewaarder, vruchtgebruiker, en alle anderen die het goed van den eigenaar ter bede onder zich hebben, hetzelve niet door verjaring verkrijgen.

1997. De personen, bij het voorgaande artikel vermeld, kunnen den eigendom door verjaring verkrijgen, indien de titel van hun bezit veranderd is, het zij uit eene oorzaak, die van eenen derde afkomt, het zij door hunne tegenspraak tegen het regt van den eigenaar.

1998. Zij, aan wien de huurders, bewaarders en andere bezitters ter bede het goed hebben overgedragen, bij eenen titel tot overgang van eigendom geschikt, kunnen dat goed door verjaring verkrijgen.

1999. De verjaring wordt gerekend bij dagen, en niet bij uren.

Zij is verkregen wanneer de laatste dag van den vereischten tijd verloopen is.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verjaring, beschouwd als een middel om iets te verkrijgen.

2000. Die te goeder trouw, en uit kracht van eenen wettigen titel, een onroerend goed, eene rente of eenige andere, aan toonder niet betaalbare, inschuld verkrijgt, bekomt daarvan den eigendom, bij wege van verjaring, door een bezit van twintig jaren.

Die te goeder trouw het bezit heeft gedurende dertig jaren, verkrijgt den eigendom, zonder dat hij kan worden genoodzaakt zijnen titel te toonen.

2001. Een regtstitel die nietig is uit hoofde van een gebrek in den vorm kan niet tot grondslag eener twintigjarige verjaring verstrekken.

2002. De goede trouw wordt steeds voorondersteld, en degene die zich op kwade trouw beroept moet dezelve bewijzen.

2003. Het is voldoende dat op het oogenblik der verkrijging de goede trouw bestond.

DERDE AFDEELING.

Van de verjaring, beschouwd als een middel om van eene verpligting bevrijd te worden.

2004. Alle regtsvorderingen, zoo wel zakelijke als persoonlijke, verjaren door dertig jaren, zonder dat hij die zich op de verjaring beroept verpligt zij eenigen titel aan te toonen, of dat men hem eenige exceptie, uit zijne kwade trouw ontleend, kunne tegenwerpen.

2005. De regtsvordering van meesters en onderwijzers in kunsten en wetenschappen, wegens de lessen welke zij bij de maand, of voor korter tijd, geven;

Die van herbergiers en tafelhouders, wegens het verschaffen van woning en kost;

Die van arbeiders en handwerkslieden, wegens hun loon;

Verjaren door verloop van een jaar.

2006. De regtsvordering der artsen, heelmeesters en apothekers, wegens hunne bezoeken, heelkundige diensten en geneesmiddelen;

Die van deurwaarders, wegens hun loon voor het beteekenen van akten en het ten uitvoer brengen van de hun opgedragene werkzaamheden;

Die der kostschoolhouders, wegens het kost- en schoolgeld voor derzelver leerlingen, en van andere meesters, voor het loon van hun onderwijs;

Die der dienstboden, wegens de betaling van hun loon;

Verjaren door verloop van twee jaren.

2007. De regtsvordering der advokaten tot de betaling hunner verdiensten, die der procureurs tot de betaling van hunne voorschotten en loon, verjaren door verloop van twee jaren, te rekenen van den dag dat het geding is uitgewezen, of dat de partijen eene schikking hebben getroffen, of de volmagt op die procureurs is ingetrokken.

Ten aanzien van onafgedane zaken kunnen zij geene voldoening vorderen van voorschotten en verdiensten die meer dan tien jaren mogten ten achteren zijn.

De regtsvordering der notarissen tot betaling hunner voorschotten en loon verjaart insgelijks door verloop van twee jaren, te rekenen van den dag waarop de akten zijn verleden.

2008. De regtsvorderingen:

Van timmerlieden, metselaars en andere werk-bazen, tot betaling hunner leveranciën en loonen;

Van kooplieden, voor de koopwaren, aan bijzondere, geene

handeldrijvende personen, of aan kooplieden die denzelfden handel niet drijven, geleverd;

Verjaren door verloop van vijf jaren.

2009. De verjaring, in de vier voorgaande artikelen vermeld, heeft plaats, ofschoon men met het doen van leveranciën, diensten en arbeid zij voortgegaan.

Dezelve houdt slechts dan op te loopen wanneer eene schriftelijke schuldbekentenis opgemaakt, of de verjaring, volgens art. 2016 en 2017, gestuit is.

2010. Niettemin kunnen degenen aan wie de verjaring, bij art. 2005, 2006, 2007 en 2008 vermeld, wordt tegengeworpen, van hen die zich daarvan bedienen den eed vorderen dat de schuld werkelijk is betaald geworden.

De eed kan opgelegd worden aan de weduwen en de erfgenamen, of aan de voogden van laatstgemelde, indien zij minderjarig zijn, ten einde te verklaren dat zij niet weten dat de zaak verschuldigd is.

2011. De regters en procureurs zijn niet meer aansprakelijk wegens de afgifte der stukken na verloop van vijf jaren, na de uitwijzing der gedingen.

Insgelijks zijn de deurwaarders ontheven van alle aansprakelijkheid dienaangaande na verloop van twee jaren, te rekenen sedert het uitvoeren van den last, of het beteekenen der akten, waarmede zij belast waren.

2012. De interessen van altijddurende renten of van lijfrenten;

Die van jaarwedden, tot onderhoud verstrekkende;

De huurprijzen van huizen en van landgoederen;

De interessen van geleende geldsommen, en, in het algemeen, al hetgeen betaalbaar is bij het jaar, of bij kortere vastgestelde termijnen;

Verjaren na verloop van vijf jaren.

2013. De verjaringen, waarvan in artikel 2005 en volgende van deze afdeeling gehandeld wordt, loopen tegen de minderjarigen en tegen degenen die onder curatele staan; onverminderd hun verhaal op hunne voogden of curators.

2014. Met betrekking tot roerende goederen die noch in renten bestaan, noch in inschulden welke niet aan toonder betaalbaar zijn, geldt het bezit als volkomen titel.

Niettemin kan degene die iets verloren heeft of aan wien iets ontvreemd is, gedurende drie jaren, te rekenen van den dag waarop het verlies of de ontvreemding heeft plaats gehad, het verlorene of ontvreemde als zijn eigendom terug vorderen van dengenen in wiens handen hij hetzelve vindt, behoudens het verhaal van den laatstgemelde op dengenen van wien hij het bezit bekomen heeft, en onverminderd de bepaling van art. 637.

VIERDE AFDEELING.

Van de oorzaken die de verjaring stuiten.

2015. De verjaring is gestuit wanneer de bezitter gedurende meer dan een jaar van het genot der zaak beroofd is, het zij door den vorigen eigenaar, het zij zelfs door eenen derde.

2016. Zij wordt mede gestuit door aanmaning, dagvaarding en elke daad van regtsvervolging, alle in den vereischten vorm beteekend door eenen daartoe bevoegden ambtenaar, uit naam van den regthebbende aan dengenen dien men beletten wil de verjaring te verkrijgen.

2017. Ook de dagvaarding voor eenen onbevoegden regter stuit de verjaring.

2018. Verjaring is echter niet gestuit indien het zij de aanmaning of dagvaarding wordt ingetrokken of nietig verklaard, het zij de aanlegger van zijnen eisch afstand doet, of dezelve wordt ontzegd; het zij de aanleg, uit hoofde van het tijdsverloop, is vervallen verklaard.

2019. De erkentenis, door woorden of door daden, van het regt van dengenen tegen wien de verjaring loopt, door den bezitter of den schuldenaar gedaan, stuit almede de verjaring.

2020. De beteekening, overeenkomstig artikel 2016, aan een der hoofdelijke schuldenaars gedaan, of diens erkentenis, stuit de verjaring tegen alle de overige, zelfs tegen hunne erfgenamen.

De beteekening aan een der erfgenamen van eenen hoofdelijken schuldenaar gedaan, of de erkentenis van dien erfgenaam, stuit de verjaring niet ten aanzien van de overige mede-erfgenamen, zelfs niet in het geval van eene hypothekaire schuld; ten ware de verbindtenis ondeelbaar mogt zijn.

Door deze beteekening of erkentenis wordt de verjaring ten aanzien van de andere mede-schuldenaren niet verder gestuit dan voor zoo veel het aandeel van dien erfgenaam betreft.

Om de verjaring der geheele schuld ten aanzien van andere mede-schuldenaren te stuiten, wordt vereischt eene beteekening van alle de erfgenamen van den overleden schuldenaar, of eene erkentenis door alle die erfgenamen gedaan.

2021. De beteekening aan den hoofdschuldenaar gedaan, of deszelfs erkentenis, stuit de verjaring tegen den borg.

2022. De stuiting der verjaring door een der hoofdelijke schuldeischers geldt voor alle hoofdelijke mede-schuldeischers.

VIJFDE AFDEELING.

Van de oorzaken die den loop der verjaring schorsen.

2023. De verjaring loopt tegen alle personen, behalve diegenen ten wier behoeve de wet eene uitzondering maakt.

2024. Verjaring kan niet beginnen noch voortgaan tegen minderjarigen en tegen degenen die onder curatele gesteld zijn, uitgezonderd in de gevallen bij de wet bepaald.

2025. Verjaring heeft geen plaats tusschen echtgenooten.

2026. Verjaring loopt niet tegen eene vrouw gedurende haar huwelijk:

1°. Ingeval de regtsvordering der vrouw niet zoude kunnen vervolgd worden dan na het doen eener keus omtrent de aanvaarding of den afstand der gemeenschap;

2°. Ingeval de man, het eigen goed der vrouw zonder hare toestemming verkocht hebbende, den verkoop moet vrijwaren, en in alle andere gevallen waarin de actie van de vrouw op den man zoude terugkomen.

2027. Verjaring loopt niet:

Met betrekking tot eene inschuld welke van eene voorwaarde afhangt, zoo lang die voorwaarde niet vervuld is;

Met betrekking tot een regtsgeding tot vrijwaring, zoo lang de uitwinning geen plaats heeft gehad;

Met betrekking tot eene inschuld welke op eenen bepaalden dag vervalt, zoo lang die dag niet verschenen is.

2028. Verjaring loopt niet tegen eenen erfgenaam die eene nalatenschap onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaard heeft, ten opzigte zijner inschulden, ten laste der nalatenschap.

Verjaring loopt tegen eene onbeheerde nalatenschap, ofschoon dezelve van geenen curator voorzien zij.

2029. Zij loopt insgelijks gedurende den tijd dat de erfgenaam zich beraadt.

Algemeene bepaling

2030. De verjaringen welke reeds vóór de afkondiging van dit Wetboek eenen aanvang genomen hebben, zullen overeenkomstig de bepalingen van het vorige Wetboek worden geregeld.

WET,

TOT REGELING VAN HET KIESRECHT EN DE BENOEMING VAN AFGEVAARDIGDEN TER EERSTE EN TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

(Vastgesteld den 7den September 1896, Stbl. no. 154, uitgegeven den 14den September d. a. v. Gewijzigd bij de wet van 31 Dec. 1896, Stbl. no. 245.).

EERSTE AFDEELING.

Van het kiesrecht.

§ 1. *Van de kiezers.*

Art. 1. De leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal worden gekozen door de mannelijke ingezetenen des Rijks, tevens Nederlanders, die den leeftijd van vijf en twintig jaren hebben bereikt, voor zoover zij over het laatstverloopen dienstjaar in eene of meer der Rijks directe belastingen zijn aangeslagen, het te dier zake verschuldigde voor of op den 1sten Maart voldaan hebben, en

a. over het volle laatstverloopen dienstjaar zijn aangeslagen in de grondbelasting voor een bedrag van ten minste een gulden, in de vermogensbelasting, in de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten of naar een of meer der vijf eerste grondslagen van de personeele belasting, zooals die is geregeld bij de wet van 16 April 1896 (*Stbl.* no. 72); of

b. indien zij niet overeenkomstig het bepaalde sub *a* zijn aangeslagen, voldoen aan eene der volgende voorwaarden:

1°. dat zij als hoofden van gezinnen of als alleenwonende personen op den 31sten Januari sedert den 1sten Augustus van het vorige jaar hebben bewoond,

krachtens huur, achtereenvolgens in dezelfde gemeente niet

meer dan twee huizen of gedeelten van huizen, voor elk waarvan, met of zonder bijbehoorenden grond of lokalen en bijgebouwen, niet ter bewoning bestemd, de werkelijke huurprijs, per week berekend, ten minste heeft bedragen de som, voor de gemeente of het gedeelte der gemeente, waar het huis gelegen is, vermeld in de bij deze wet gevoegde tabel;

of, krachtens eigendom, vruchtgebruik of huur, eenzelfde vaartuig van ten minste 24 kubieke Meter;

2°. dat zij op den 31sten Januari sedert den 1sten Januari van het laatstverloopen jaar bij dezelfde persoon, onderneming, openbare of bijzondere instelling in dienstbetrekking of als inwonende zoon in het bedrijf of beroep der ouders werkzaam zijn en als zoodanig over dat jaar een inkomen hebben genoten als voor de gemeente of het gedeelte der gemeente, waar zij wonen, is vermeld in de bij deze wet gevoegde tabel;

of dat zij op den 1sten Februari in het genot zijn van een door eene openbare instelling verleend pensioen van gelijk bedrag;

met dien verstande dat voor hen, die in beide gevallen verkeeren, zoo noodig, ter bereiking van het vereischte bedrag, het inkomen en het pensioen worden samengeteld;

3°. dat zij op den 1sten Februari sedert een jaar den eigendom met recht van vrije beschikking hebben van ten minste *f* 100 (nominaal), ingeschreven in de Grootboeken der Nationale Schuld of van ten minste *f* 50, ingelegd in de Rijkspostspaarbank;

4°. dat zij hebben voldaan aan de eischen van bekwaamheid, door of krachtens de wet gesteld voor de benoembaarheid tot eenig ambt, voor de vervulling van eenige betrekking of voor de uitoefening van eenig bedrijf of beroep.

2. Onder hen, die den leeftijd van vijf en twintig jaren hebben bereikt, verstaat deze wet hen, die dien leeftijd hebben bereikt vóór of op den 15den Mei.

De aanslag der vrouw in de Rijks directe belastingen geldt voor haren man; die van minderjarige kinderen wegens goederen, waarvan hun vader het vruchtgenot heeft, voor hunnen vader.

Aanslagen in de grondbelasting wegens onroerende goederen eener onverdeelde nalatenschap gelden ook voor den medeeigenaar, wiens naam niet bij den aanslag in het kohier is vermeld, mits zijn aandeel in dien aanslag ten minste één gulden bedraagt.

Door den aanslag in de grondbelasting, in art. 1 vermeld, worden de hoofdsom en de Rijks-opcenten verstaan.

Aanslag in de vermogens- of in de bedrijfsbelasting geeft geene aanspraak op kiesrecht, indien hij het gevolg is van eene met de waarheid strijdige aangifte.

Bij de berekening van den werkelijken huurprijs wordt maandhuur tot weekhuur herleid door deeling met 4, jaarhuur door deeling met 50.

Bij de berekening van het inkomen, bedoeld in art. 1 *b*, 2°., eerste lid, worden vrije woning of inwoning en vrije kost en inwoning gerekend op het bedrag, voor de gemeente of het gedeelte der gemeente, waar zij genoten worden, vermeld in de bij deze wet gevoegde tabel; enkel vrije kost op het bedrag, vermeld in de laatste kolom, verminderd met dat, vermeld in de voorlaatste kolom dier tabel. Overigens komt alleen geld in aanmerking.

Indien het inkomen, bedoeld in art. 1 *b*, 2°., als vast week-, veertiendaagsch-, maand- of jaarloon is genoten en dit loon wegens ziekte of verwonding gedurende ten hoogste twee maanden niet of niet ten volle is ontvangen, wordt het geacht tot het normale bedrag te zijn genoten.

Indien gedeelten eener gemeente in de bij deze wet gevoegde tabel afzonderlijk worden genoemd, wordt de grens tusschen die gedeelten door Ons, Gedeputeerde Staten gehoord, bepaald en wanneer verandering van omstandigheden daartoe aanleiding geeft, gewijzigd.

Van deze besluiten wordt mededeeling gedaan in de *Staatscourant*, met bijvoeging van de adviezen van Gedeputeerde Staten, voor zoover bij de besluiten van die adviezen is afgeweken.

3. Van de uitoefening van het kiesrecht zijn uitgesloten:

zij, wien het kiesrecht ontzegd is bij eene onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak.

zij, die in gevangenschap of hechtenis zijn;

zij, die bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren;

zij, die in het burgerlijk jaar, voorafgaande aan de vaststelling der kiezerslijsten onderstand van eene instelling van weldadigheid of van een gemeentebestuur hebben genoten.

4. Deze wet verstaat onder onderstand elke ondersteuning in geld of andere benoodigdheden, tot leniging van nood aan behoeftigen verstrekt.

5. De uitoefening van het kiesrecht wordt geschorst voor de militairen beneden den graad van sergeant bij de zee- en landmacht en de daarmede gelijkgestelden:

a. ten aanzien van vrijwillig dienenden bij de zeemacht gedurende hun diensttijd;

b. ten aanzien van vrijwillig dienenden bij de landmacht voor den tijd, gedurende welken zij zich onder de wapenen bevinden;

c. ten aanzien van ingelijfden bij de militie voor den tijd, gedurende welken zij niet met groot verlof zijn;

d. ten aanzien van hen, die behooren tot de Koninklijke Nederlandsche Marine-reserve voor den tijd, gedurende welken zij in actieven dienst zijn.

De schorsing wordt niet toegepast ten aanzien van de bij lit. *a* en *b* bedoelde militairen, voor zooverre zij kiesgerechtigd zijn krachtens betaalde Rijks directe belasting of krachtens huur, een en ander overeenkomstig het daaromtrent bepaalde bij art. 1 dezer wet.

6. Voor de bevoegdheid tot het kiezen van leden der Provinciale Staten gelden dezelfde regelen, als die welke in de artt. 1—5 voor de bevoegdheid tot het kiezen van leden der Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn gesteld, met dien verstande, dat men bovendien ingezeten der provincie moet zijn.

7. Voor de bevoegdheid tot het kiezen van leden van den gemeenteraad gelden dezelfde regelen, als die, welke in de artt. 1—5 voor de bevoegdheid tot het kiezen van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn gesteld, met dien verstande, dat men bovendien ingezeten der gemeente moet zijn, en dat zij, die niet vallen onder art. 1 *a*, over het volle laatstverloopen dienstjaar in de gemeente moeten zijn aangeslagen in eene plaatselijke directe belasting tot ten minste het bedrag, voor de gemeente of het gedeelte der gemeente, waar zij wonen, vermeld in de tweede kolom der sub art. 1 *b*, 1°., bedoelde tabel en hun aanslag in die belasting op den 1sten Maart ten volle moeten hebben voldaan.

§ 2. *Van de lijsten der kiezers.*

8. In elke gemeente wordt jaarlijks, naar aanleiding van de opgaven en van het onderzoek in de artt. 10 en volgende vermeld, door het gemeentebestuur eene lijst opgemaakt, de inwoners aanwijzende, die tot het kiezen van leden van de Tweede Kamer, van de Provinciale Staten en van den gemeenteraad bevoegd zijn.

Vormt eene gemeente meer dan één kiesdistrict voor de Tweede Kamer, dan kan, voor zooveel die kiesdistricten samenvallen met die voor de verkiezing van de Provinciale Staten en van den gemeenteraad, voor ieder kiesdistrict eene afzonderlijke lijst worden opgemaakt.

9. De lijst vermeldt, in alphabetische volgorde, de namen der kiezers en verder hunne voornamen, de plaats en dagteekening hunner geboorte en de dagteekening hunner naturalisatie, zoo die heeft plaats gevonden, de bepaling, waaraan zij

het kiesrecht ontleenen en tot welke verkiezing zij bevoegd zijn.

Is eene gemeente in kiesdistricten verdeeld en geene toepassing gegeven aan het tweede lid van art. 8, of is eene gemeente in stemdistricten verdeeld, dan wordt daarenboven melding gemaakt van de plaats hunner woning op den 1sten Februari van het jaar der vaststelling, en van het kiesdistrict en het stemdistrict, waartoe zij dientengevolge behooren.

De kiezers van wie de plaats der woning niet met zekerheid kan worden aangewezen, behooren tot het eerste kiesdistrict en tot het stemdistrict, waarin het hoofdstembureau is gevestigd, of, is in de gemeente geen hoofdstembureau gevestigd, tot het eerste stemdistrict der gemeente.

De vorm en de inrichting der kiezerslijst worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

10. Jaarlijks vóór den 15den Februari zenden de ontvangers der directe belastingen en der successierechten, ieder voor zijn ressort, aan den burgemeester door hen te waarmerken opgaven, waarin alle mannelijke inwoners der gemeente worden opgenomen, die in de gemeente over het volle laatstverloopen dienstjaar, overeenkomstig art. 1 *a* zijn aangeslagen, met aanteekening van hen, die het te dier zake verschuldigde op den 1sten Februari niet hebben voldaan.

Eveneens zenden gemelde ontvangers jaarlijks vóór den 15den Februari aan den burgemeester gelijke opgaven van de overige over het laatstverloopen dienstjaar in eenige Rijks directe belasting aangeslagen mannelijke inwoners der gemeente, die het te dier zake verschuldigde op den 1sten Februari niet hebben voldaan.

Van betalingen, in de maand Februari gedaan, kunnen de belanghebbenden vóór den 3den Maart aan den burgemeester doen blijken.

11. De burgemeester noodigt vóór den 8sten Februari bij kennisgeving de mannelijke inwoners der gemeente uit, om zoo zij in eene andere gemeente over het volle laatstverloopen dienstjaar in eene der Rijks directe belastingen zijn aangeslagen, wat de grondbelasting betreft in eene andere gemeente of in meer gemeenten te zamen tot een bedrag van ten minste één gulden, daarvan door overlegging der overeenkomstig het bepaalde bij art. 1*a* voor voldaan geteekende aanslagbiljetten vóór den 15den Februari te doen blijken. Deze aanslagbiljetten worden na de vaststelling der kiezerslijsten aan belanghebbenden teruggegeven.

12. Bij dezelfde kennisgeving noodigt de burgemeester de mannelijke inwoners der gemeente, die op grond van het bepaalde bij het derde lid van art 2 aanspraak meenen te kunnen maken om geplaatst te worden op de kiezerslijst, uit,

daarvan vóór den 15den Februari aangifte te doen. Het model dezer aangifte wordt door Ons vastgesteld.

De bewijsstukken, bij zoodanige aangifte over te leggen, waartoe moeten behooren het aanslagbiljet of door den ontvanger gewaarmerkt duplicaat daarvan, eene opgaaf van het bedrag van het aandeel in den aanslag en de noodige bescheiden ten bewijze van het gemeenschappelijk bezit, worden na de vaststelling der kiezerslijsten aan belanghebbenden teruggegeven.

13. Bij de kennisgeving, in art. 11 vermeld, noodigt de burgemeester tevens de mannelijke inwoners der gemeente, die krachtens art. 1 *b* aanspraak meenen te kunnen maken om geplaatst te worden op de kiezerslijst uit, daarvan voor zooveel noodig, vóór den 15den Februari aangifte te doen.

14. De in het voorgaand artikel bedoelde aangiften, waarvan de modellen door Ons worden vastgesteld, moeten behelzen eene opgaaf van naam en voornamen en woonplaats van den belanghebbende en eene door hem onderteekende verklaring, betreffende de vereischten in art. 1 *b* omschreven, waarop hij zijne aangifte grondt.

In geval de belanghebbende verklaart niet in staat te zijn, zijne handteekening te stellen, kan worden volstaan met het plaatsen van een handmerk in tegenwoordigheid van den secretaris, of van een door den burgemeester aangewezen ambtenaar ter secretarie der gemeente, die van de verklaring en van het plaatsen van het handmerk in zijne tegenwoordigheid aanteekening doet op de aangifte.

Voorts moeten bij die aangiften worden overgelegd de opgaven en bewijsstukken, in de volgende artikelen genoemd.

15. In het geval, voorzien bij art. 1 *b*, 1°., tweede lid, moet worden overgelegd eene opgaaf, zoo mogelijk met aanduiding van straat en nummer, van het huis of gedeelte van het huis of wel, ingeval van eene verhuizing als aldaar bedoeld, van de huizen of gedeelten van huizen, met of zonder bijbehoorenden grond en lokalen en bijgebouwen, niet ter bewoning bestemd, door den belanghebbende van den 1sten Augustus van het laatstverloopen tot en met den 31sten Januari van het loopende jaar bewoond, van het bedrag van den huurprijs en van naam en woonplaats van den verhuurder.

16. In het geval, voorzien bij art. 1 *b*, 1°., derde lid, moet worden overgelegd eene opgaaf van den naam van het vaartuig, van den inhoud, van den rechtstitel, krachtens welken het is bewoond en, is deze huur, van naam en woonplaats van den verhuurder.

17. In het geval van dienstbetrekking als bedoeld bij art. 1 *b*, 2°., eerste lid, moet worden overgelegd eene opgaaf van

den aard der dienstbetrekking van den belanghebbende, van naam en woonplaats van den persoon bij wien, of van naam en plaats van vestiging der onderneming of der bijzondere instelling of van den naam der openbare instelling, waarbij hij van 1 Januari van het laatstverloopen tot en met den 31sten Januari van het loopende jaar in dienstbetrekking was, van het bedrag van het door hem over het laatstverloopen jaar in die dienstbetrekking genoten inkomen, benevens van vrije kost en vrije woning, voor zoover genoten.

Indien het inkomen geheel of ten deele heeft bestaan uit een vast week-, veertiendaagsch-, maand- of jaarloon, kan met de opgave van het periodiek bedrag, en van den tijd, gedurende welken dit werd genoten of wegens ziekte of verwonding niet of niet ten volle werd genoten, worden volstaan.

Door den inwonenden zoon, die de bepaling van art. 1 *b*, 2°., inroept, moet worden overgelegd eene opgaaf van den naam zijner ouders, vader of moeder, van het door hen uitgeoefend bedrijf, van de werkzaamheden, die hij daarin verrichtte, van het daarvoor over het laatstverloopen jaar in geld genoten inkomen, benevens van vrije kost en vrije woning, voor zoover genoten.

In het geval, voorzien bij art. 1 *b*, 2°., tweede lid, moet worden overgelegd eene opgaaf van den naam der openbare instelling en van het bedrag van het pensioen.

18. In het geval, voorzien bij art. 1 *b*, 3°., moet worden overgelegd eene door of vanwege de directie van de Grootboeken der Nationale Schuld of den directeur der Rijkspostspaarbank afgegeven verklaring.

De verklaring van den directeur der Rijkspostspaarbank wordt den belanghebbende toegezonden op schriftelijke aanvraag met opgaaf van het nummer waaronder en het kantoor, alwaar het spaarbankboekje is uitgegeven. In de verklaring worden dit nummer en dit kantoor vermeld.

19. In het geval, voorzien bij art. 1 *b*, 4°., moet worden overgelegd eene opgaaf van het door den belanghebbende met goed gevolg afgelegde examen en van het jaar en de plaats der aflegging.

20. Hij, die krachtens het bepaalde bij art. 1 *b*. 1°., 2°. tweede lid, 3° of 4°., op de kiezerslijst voorkomt, wordt, tenzij hij eene der voor de kiesbevoegdheid gestelde vereischten heeft verloren of opgehouden heeft inwoner der gemeente, op welker kiezerslijst hij geplaatst is, te zijn, op de kiezerslijsten voor volgende jaren geplaatst, zonder nadere aangifte, in het geval, voorzien bij art. 1 *b*, 1°., zoolang hij alsnog hetzelfde huis of een gedeelte van hetzelfde huis of hetzelfde vaartuig bewoont.

Aan hem, die krachtens het bepaalde bij art. 1 *b*, 2°., eerste of derde lid, op de kiezerslijst voorkomt wordt, zoo hij nog in de gemeente woont, door den burgemeester vóór den 8sten Februari een aangiftebiljet ter invulling toegezonden.

21. De burgemeester zendt jaarlijks vóór den 1sten Februari eene lijst van hen, die krachtens het bezit van *f* 100 (nominaal), ingeschreven in de Grootboeken der Nationale Schuld overeenkomstig het bepaalde bij art. 1 *b*, 3°., op de kiezerslijst voorkomen, aan de directie dier Grootboeken. Deze doet vóór den 15den Februari aan den burgemeester opgaaf van hen, die op den 1sten Februari niet meer aan de bij gemeld artikel gestelde voorwaarden voldeden.

De burgemeester zendt jaarlijks vóór den 15den Januari aan den directeur der Rijkspostspaarbank eene lijst van hen, die krachtens het bezit van *f* 50, ingelegd in de Rijkspostspaarbank, overeenkomstig het bepaalde bij art. 1 *b*, 3°., op de kiezerslijst voorkomen, met vermelding der nummers waaronder, en der kantoren, alwaar de spaarbankboekjes zijn uitgegeven. Deze doet vóór den 15den Februari aan den burgemeester opgaaf van hen, die op den 1sten Februari niet meer aan de bij gemeld artikel gestelde voorwaarden voldeden.

22. De Minister van Justitie doet jaarlijks vóór den 15den Februari aan de burgemeesters toekomen eene gewaarmerkte opgaaf van de namen in alphabetische volgorde gesteld, en van de voornamen, met vermelding van plaats en dagteekening van geboorte, van de mannelijke personen, die vóór of op den 15den Mei den leeftijd van vijf en twintig jaren zullen hebben bereikt en bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, of aan wie bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak het kiesrecht is ontzegd, en voor wie dat verlies of die ontzegging op den 1sten Februari van hetzelfde jaar voortduurde.

23. De burgemeester zendt jaarlijks na het van kracht worden der kiezerslijst aan het bestuur van elke der in de gemeente gevestigde instellingen van weldadigheid, voorkomende op de lijst, bedoeld in art. 3 der wet van 28 Juni 1854 (*Stbl.* no. 100) een afschrift of afdruk daarvan, benevens eene afzonderlijke lijst, gemerkt A, van de namen der personen, die voor plaatsing op de kiezerslijst in aanmerking kwamen, doch wegens het genieten van onderstand van eene instelling van weldadigheid of van een gemeentebestuur niet op die lijst voorkomen. De gemelde besturen zijn verplicht jaarlijks vóór den 15den Februari aan den burgemeester eene gewaarmerkte opgave te doen toekomen van de namen van alle op deze toegezonden lijsten voorkomende personen, welke in het laatst-

verloopen burgerlijk jaar van hunnentwege onderstand, rechtstreeks of middellijk, hebben genoten.

Voorts zendt de burgemeester jaarlijks vóór den 22sten Februari aan de gemelde besturen eene lijst, gemerkt B, van de personen, die voor plaatsing op de kiezerslijst in aanmerking kunnen komen en niet voorkomen op de van kracht zijnde kiezerslijst of op voormelde lijst A. Die besturen zijn verplicht jaarlijks vóór den 8sten Maart omtrent die personen gelijke opgave te doen, als in het vorig lid voorgeschreven,

24. De bevelhebbers der in eene gemeente aanwezige zee- of landmacht doen, ieder voor zooveel hem aangaat, jaarlijks vóór den 15den Februari, aan den burgemeester toekomen door hen gewaarmerkte opgaven van de namen, in alphabetische volgorde gesteld, en van de voornamen, met vermelding van plaats en dagteekening van geboorte en van de woonplaats, der manschappen beneden den in art. 5 bedoelden graad, die voor of op den 15den Mei den leeftijd van vijf en twintig jaren zullen hebben bereikt en op wie op den 1sten Februari van hetzelfde jaar art. 5, *a*, *b*, *c* of *d*, toepasselijk is. Zij verstrekken telkenmale gelijke opgaven omtrent de personen, op wie art. 5, *a*, *b*, *c* of *d*, toepasselijk wordt, of ophoudt toepasselijk te zijn.

Van deze opgaven wordt door de burgemeesters, die ze ontvangen, ten aanzien van elk der daarin genoemde personen zoo spoedig mogelijk mededeeling gedaan aan het bestuur der gemeente zijner inwoning.

25. De burgemeester stelt een voorloopig onderzoek in:

1°. of de opgaven der ontvangers personen vermelden, wier aanslag in de vermogens- of in de bedrijfsbelasting grond oplevert tot het vermoeden, dat hij het gevolg is van eene met de waarheid strijdige aangifte;

2°. of de feiten, vermeld in de bij de artt. 15, 16, 17 en 19 bedoelde aangiften juist zijn;

3°. of zij, die krachtens art. 1 *b*, 1°., op de kiezerslijst voorkomen op den 1sten Februari alsnog aan de daarbij gestelde voorwaarden voldoen;

4°. of er onder hen, die voor plaatsing op de kiezerslijst in aanmerking kunnen komen, zich personen bevinden, die krachtens het bepaalde bij art. 3, laatste lid, van plaatsing op de kiezerslijst zijn uitgesloten.

Vóór den 8sten Maart brengt de burgemeester omtrent de uitkomsten van dit onderzoek een schriftelijk verslag uit aan het gemeentebestuur.

26. Op verzoek van den burgemeester zijn verhuurders van woningen, als bedoeld in art. 15, van vaartuigen, als bedoeld in art. 16, en de personen en de bestuurders van ondernemin-

gen of instellingen, als bedoeld in art. 17, verplicht binnen 14 dagen inlichtingen te verschaffen ten behoeve van het in art. 25, 2°. en 3°., bedoelde onderzoek.

27. Indien ten gevolge van het onderzoek, bij art. 25 bedoeld, het gemeentebestuur besluit een persoon voorloopig niet op de kiezerslijst te plaatsen, geeft de burgemeester dezen daarvan vóór den 23sten Maart schriftelijk kennis.

28. Het gemeentebestuur stelt de kiezerslijst telken jare opnieuw vast op den 22sten Maart.

Het stelt tegelijkertijd alphabetische lijsten vast der namen en voornamen van hen, die van de kiezerslijst zijn afgevoerd en van hen, die daarop zijn gebracht, met vermelding van de verder omtrent hen in de kiezerslijst voorkomende opgaven.

De kiezerslijst wordt, met de in het voorgaande lid bedoelde lijsten, van den 23sten Maart tot en met den 21sten April op de secretarie der gemeente voor een ieder ter inzage nedergelegd en, tegen betaling der kosten, in afschrift of afdruk verkrijgbaar gesteld. Van dit een en ander geschiedt te gelijker tijd openbare kennisgeving.

29. Tot en met den 15den April is een ieder bevoegd bij het gemeentebestuur verbetering van de door dat bestuur vastgestelde kiezerslijst te vragen, op grond dat hijzelf of een ander, in strijd met de wet, daarop voorkomt, niet voorkomt, of niet behoorlijk voorkomt.

30. Indien het verzoek om verbetering van de kiezerslijst niet den verzoeker betreft, wordt den belanghebbende door den burgemeester binnen vier en twintig uren schriftelijk hiervan mededeeling gedaan.

31. De verzoeken om verbetering van de kiezerslijst worden, met de bijgevoegde bewijsstukken, dadelijk tot en met den 21sten April voor een ieder op de secretarie der gemeente ter inzage nedergelegd en in afschrift, tegen betaling der kosten, verkrijgbaar gesteld.

Een ieder is tot tegenspraak van het verzoek bevoegd.

De tegenspraak wordt schriftelijk en uiterlijk den 23sten April aan het gemeentebestuur ingediend.

32. De burgemeester doet, ingeval verbetering van de kiezerslijst wordt gevraagd, op grond dat de verzoeker of een ander in strijd met de wet daarop niet of niet behoorlijk voorkomt, binnen 24 uren na het inkomen van het verzoek aan de besturen van elk der in art. 23 bedoelde instellingen mededeeling van den naam van dengene, wiens plaatsing op de lijst verlangd wordt

Deze besturen zijn verplicht binnen 7 dagen aan het gemeentebestuur kennis te geven van het feit, indien het zich voordoet dat de persoon in het burgerlijk jaar, aan de vast-

stelling der lijst voorafgaande, van hunnentwege onderstand heeft genoten.

33. Na den 23sten April, doch vóór den 15den Mei, beslist het gemeentebestuur over de verzoeken om verbetering en worden de daarbij bevolen wijzigingen in de kiezerslijst aangebracht, met waarmerking der wijzigingen door den burgemeester en den secretaris.

De beslissing van het gemeentebestuur is met redenen omkleed en wordt in haar geheel door den burgemeester op de secretarie der gemeente voor een ieder ter inzage nedergelegd en in afschrift, tegen betaling der kosten, verkrijgbaar gesteld. De burgemeester doet hiervan ten spoedigste, uiterlijk op den vijfden dag na dien der beslissing, openbare kennisgeving en deelt te gelijker tijd de beslissing, is daarbij wijziging van de kiezerslijst bevolen, schriftelijk mede aan hem wien de wijziging betreft. Gelijke mededeeling geschiedt, wanneer het verzoek om verbetering geheel of ten deele niet is toegewezen, aan den verzoeker, zoo de gevraagde verbetering van de kiezerslijst hemzelven betrof.

De overgelegde bewijsstukken worden na de beslissing van het gemeentebestuur aan belanghebbenden teruggegeven.

34. Van den 15den Mei tot den 15den Mei van het volgende jaar blijft de door het gemeentebestuur vastgestelde lijst, zooals die door zijne beslissingen al dan niet is gewijzigd, van kracht, behoudens de wijzigingen daarin ten gevolge van rechterlijke uitspraken, welke wijziging der lijst bevelen, te wijzigen en de aanteekeningen omtrent schorsing, daarin te maken overeenkomstig de bepalingen dezer wet.

De kiezerslijst blijft voor een ieder op de secretarie der gemeente ter inzage nedergelegd en in afschrift of afdruk, tegen betaling der kosten verkrijgbaar.

Afschrift of afdruk van de van kracht geworden kiezerslijst wordt gezonden aan den burgemeester der gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict gelegen is. Aan hem geschiedt ook mededeeling van de wijzigingen, welke de lijst ten gevolge van rechterlijke uitspraken ondergaat en van de krachtens art. 35 daarop gehoudene aanteekeningen.

35. Het gemeentebestuur vermeldt bij eene door den burgemeester en den secretaris gewaarmerkte aanteekening op de kiezerslijst achter de namen der kiezers, omtrent wie opgaven inkomen, als bedoeld in art. 24 dezer wet en die niet vallen in de termen van het laatste lid van art. 5, de schorsing van het kiesrecht en de opheffing der schorsing.

Van deze aanteekening wordt telkenmale onmiddellijk mededeeling gedaan aan den kiezer, wien zij aangaat. Hij kan,

acht hij zich door de schorsing bezwaard, tegen deze aanteekening, binnen acht dagen na ontvangst der mededeeling, herstel verzoeken bij het gemeentebestuur, dat daaromtrent zoo spoedig mogelijk beslist. De bepalingen van art. 33 zijn hierbij van toepassing.

36. Gedurende vijf dagen, te rekenen van den dag der in artt. 33 en 35 bedoelde kennisgeving, kan door een ieder, die niet in de door het gemeentebestuur genomene beslissing berust, de zaak bij een met redenen omkleed verzoek, vergezeld van de bewijsstukken en van een afschrift der beslissing van het gemeentebestuur, worden onderworpen aan de uitspraak van den kantonrechter, binnen wiens ressort de lijst is opgemaakt.

Is eene gemeente in kiesdistricten verdeeld, en tevens in die gemeente meer dan een kantongerecht gevestigd, dan is de kantonrechter bevoegd, binnen wiens ressort hij, over wiens kiesbevoegdheid verschil is, zijne woning heeft, of, indien hij wel inwoner der gemeente is, maar niet binnen een bepaald kiesdistrict zijne woning heeft, alsdan de kantonrechter of de kantonrechters, binnen wiens of wier ressort het eerste kiesdistrict der gemeente gelegen is.

Met inachtneming der navolgende bepalingen wordt dit verzoek als eene burgerlijke zaak berecht.

37. De verzoeker laat zijn verzoekschrift met afschrift der bewijsstukken en der beslissing van het gemeentebestuur, binnen twee dagen na de indiening beteekenen aan hen, die bij het verzoek aan het gemeentebestuur partijen zijn geweest. Hij doet het exploit van beteekening ter griffie van het kantongerecht nederleggen.

38. De wederpartij kan binnen vijf dagen na deze beteekening eene memorie van antwoord aan den kantonrechter indienen, met overlegging van bewijsstukken.

39. De kantonrechter is bevoegd partijen te hooren en aan elke van haar bewijsvoering door getuigen of een eed op te leggen.

Binnen zes dagen doet hij zijne einduitspraak of geeft hij eene beschikking als bedoeld bij het eerste lid van dit artikel. In het laatste geval kan hij bij zijne beschikking tevens bij provisie wijziging der kiezerslijst bevelen.

40. De vernietiging van de ten gevolge van de artt. 36 tot 39 gedane uitspraak van den kantonrechter kan, doch alleen wegens schending of verkeerde toepassing der wet gevraagd worden aan den Hoogen Raad, door ieder, die bij die uitspraak partij is geweest.

41. Hij legt daartoe, binnen veertien dagen na den dag, waarop het vonnis van den kantonrechter is uitgesproken, ter

griffie van den Hoogen Raad een verzoekschrift neder, waarin zijne gronden en eisch tot cassatie worden ontvouwd, met aanwijzing der wetsbepalingen, welke hij beweert te zijn geschonden of verkeerdelijk toegepast.

Hij legt daarbij over een afschrift van het vonnis, waarvan hij de vernietiging verlangt, en alleen die bewijsstukken, welke hij voor den kantonrechter heeft gebruikt.

Partijen zijn niet gehouden zich van de tusschenkomst van advocaten te bedienen.

42. De verzoeker laat binnen acht dagen na het nederleggen van het voormelde verzoekschrift ter griffie van den Hoogen Raad aan de wederpartij beteekenen:

1°. een afschrift van dat verzoekschrift;

2°. een afschrift van het bewijs, door den griffier van den Hoogen Raad afgegeven, van het nederleggen van dit verzoekschrift ter griffie van dien Raad;

en doet het exploit van beteekening ter zelfde griffie nederleggen.

43. De wederpartij kan, binnen veertien dagen na het ontvangen der beteekening, in het voorgaande artikel vermeld, ter griffie van den Hoogen Raad een verzoekschrift doen nederleggen, waarin hare beantwoording van den ingestelden eisch van cassatie en hare conclusie worden ontvouwd.

Zij mag daarbij geen andere bewijsstukken overleggen, dan die zij voor den kantonrechter heeft gebruikt.

44. Binnen vier en twintig uren na afloop van den in art. 43 bedoelden termijn, stelt de griffier van den Hoogen Raad al de te dier zake ontvangen en te zijner griffie nedergelegde stukken in handen van den procureur-generaal bij den Hoogen Raad.

45. Deze brengt, binnen veertien dagen daarna, zijne conclusiën ter terechtzitting van den Hoogen Raad uit.

De Hooge Raad doet binnen veertien dagen daarna zijne uitspraak.

46. Wanneer de Hooge Raad grond vindt tot vernietiging van het vonnis van den kantonrechter, beslist hij in hetzelfde arrest de hoofdzaak, zooals de kantonrechter, die het vernietigde vonnis heeft gewezen, had behooren te doen. Indien de beslissing der hoofdzaak afhangt van daadzaken of rechtspunten, welke bij de vroegere behandeling zijn onopgelost gelaten, verwijst de Hooge Raad het geding naar den kantonrechter, ten einde met inachtneming van de uitspraak van den Hoogen Raad, de hoofdzaak verder te behandelen en te beslissen.

47. De procureur-generaal bij den Hoogen Raad is, wanneer geene der partijen zich tegen het vonnis van den kantonrechter, in hare zaak gewezen, in cassatie heeft voorzien, bevoegd die cassatie, in het belang der wet, te vragen.

Het te wijzen arrest kan de rechten, door de partijen verkregen, niet benadeelen.

48. Indien er geene wederpartij is, of deze niet heeft geantwoord, komen de in art. 50 niet bedoelde kosten, zoo het verzoek wordt toegestaan, ten laste van den Staat.

49. Van de rechterlijke beslissing, welke wijziging van de kiezerslijst beveelt, wordt uiterlijk den volgenden dag door den griffier aan het bestuur der gemeente, welker kiezerslijst daardoor wijziging behoeft, kennis gegeven.

Overeenkomstig deze rechterlijke beslissing wordt onverwijld de kiezerslijst gewijzigd, met aanteekening van de rechterlijke beslissing, waarvan de wijziging een gevolg is en met waarmerking door den burgemeester en den secretaris.

50. De in de vorige artikelen bedoelde verzoekschriften, stukken, voor de rechtsvordering benoodigd, beslissingen, uitspraken en kennisgevingen zijn vrij van zegel-, griffie- en registratiekosten.

De mededeelingen en kennisgevingen in de artt. 27, 30, 33 en 35 bedoeld, geschieden bij aangeteekenden brief.

Aangiften en stukken, waarvan de overlegging wordt gevorderd, bedoeld in artt 10—19, kunnen door belanghebbenden, met inachtneming der door Ons te stellen voorschriften, kosteloos per post aan den burgemeester worden toegezonden. [1])

§ 3. *Van het kiezen.*

51. Op den dag der verkiezing kunnen bij den burgemeester der gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict, of waarin het geheele kiesdistrict gelegen is, van des voormiddags negen uur tot des namiddags vier uur opgaven van candidaten worden ingeleverd.

Deze opgaven moeten inhouden den naam, de voorletters en de woonplaats van den candidaat en onderteekend zijn door ten minste veertig kiezers, bevoegd tot deelneming aan de verkiezing, waarvoor de inlevering geschiedt.

De vorm en de inrichting der opgaven worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur. Deze wijst tevens aan den tijd en de plaats, waarop formulieren kosteloos voor de kiezers verkrijgbaar moeten zijn.

52. De inlevering der opgaven geschiedt persoonlijk door

1) K. B. 4 Jan. 1897, S. 44, bepaalt, dat de omslagen met bedoelde aangiften en stukken, welke kosteloos per post door de belanghebbenden aan den burgemeester kunnen worden toegezonden, moeten dragen boven aan de vóórzijde het opschrift: „Vrij van briefport ingevolge art. 50 der kieswet" en in den linker benedenhoek de vermelding van den naam en de woonplaats van den afzender, gewaarmerkt door zijne handteekening.

een of meer der personen, die haar hebben onderteekend. De candidaat kan daarbij tegenwoordig zijn.

De burgemeester stelt een bewijs van ontvangst ter hand aan dengene, die de opgave inlevert.

53. Voldoet de opgave niet aan de door of krachtens deze wet gegeven voorschriften, dan wordt daarvan, met mededeeling van de redenen in het bewijs van ontvangst melding gemaakt. De burgemeester is niet bevoegd eene opgave te weigeren, dan wegens het gemis van het vereischte aantal onderteekeningen.

De burgemeester doet de bij hem ingeleverde opgaven op de secretarie der gemeente voor een ieder ter inzage nederleggen. Hij doet haar zoo spoedig mogelijk in afschrift aanplakken en, tegen betaling der kosten, daarvan afschriften verkrijgbaar stellen.

54. De ingeleverde opgaven van candidaten worden, naar de volgorde, waarin zij bij den burgemeester zijn ingeleverd, door hem genummerd. Meerdere opgaven van denzelfden candidaat verkrijgen hetzelfde nummer als de eerst ingediende dezer opgaven.

De namen, de voorletters en woonplaatsen der candidaten worden door den burgemeester in alphabetische volgorde der namen op eene lijst gebracht. Op deze lijst wordt aanteekening gehouden van door den burgemeester, overeenkomstig art. 53 gemaakte opmerkingen.

De vorm en de inrichting dezer lijst worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

55. De burgemeester van de hoofdplaats van een kiesdistrict, hetwelk meerdere gemeenten omvat zendt aan de burgemeesters der overige gemeenten onverwijld opgave van de namen, voorletters en woonplaatsen der candidaten in alphabetische volgorde.

Ten minste drie dagen vóór den tot stemming bepaalden tijd ontvangt elk kiezer, die bevoegd is aan de stemming deel te nemen, van den burgemeester der gemeente, op welker kiezerslijst hij voorkomt, eene kaart, bevattende eene oproeping voor de stemming. Op deze kaart worden vermeld zijn naam en voorletters, het nummer, waaronder hij op de kiezerslijst voorkomt, het lichaam, waarin eene of meer plaatsen moeten worden vervuld, het aantal te vervullen plaatsen, het stemdistrict, waartoe hij behoort, de plaats der stemming in dat district, de tijd der stemming, de namen en voorletters der candidaten in alphabetische volgorde en de inhoud van art. 128 van het Wetboek van Strafrecht.

De vorm en de inrichting dezer kaart worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Aan den tot deelneming aan de stemming bevoegden kiezer,

die zijne kaart heeft verloren, of wien geene kaart is toegezonden, wordt op zijne aanvraag door of vanwege den burgemeester eene kaart uitgereikt, mits hij voldoende van zijne identiteit doe blijken.

Ten minste drie dagen vóór den tot stemming bepaalden tijd geschiedt tevens openbare kennisgeving van het lichaam, waarin eene of meer plaatsen moeten worden vervuld, het aantal te vervullen plaatsen, den tijd der stemming, de namen en voorletters der candidaten in alphabetische volgorde en den inhoud van art. 128 van het Wetboek van Strafrecht.

56. De stemming vangt aan des morgens te acht uren en duurt tot des namiddags te vijf uren.

57. Het hoofd of de bestuurder van een bedrijf of eene onderneming, waarin mannelijke personen, die den leeftijd van vijf en twintig jaren hebben bereikt, arbeid verrichten in fabrieken en werkplaatsen, is verplicht te zorgen dat ieder van die personen, die bevoegd is tot de keuze mede te werken, gedurende ten minste twee achtereenvolgende uren tusschen acht uren des voormiddags en vijf uren des namiddags daartoe gelegenheid vinde.

58. Het hoofd of de bestuurder in het voorgaande artikel bedoeld, is verplicht te zorgen dat in zijne fabriek of werkplaats, op eene plaats, waar arbeid wordt verricht, gedurende twee werkdagen vóór, en op den tot stemming bepaalden tijd op eene zichtbare wijze is opgehangen eene door hem onderteekende lijst de uren, in het voorgaand artikel bedoeld, vermeldende, voor elk afzonderlijk of groepsgewijze of voor allen gezamenlijk.

Op de woorden „arbeid" en „fabrieken en werkplaatsen" is § 1 der Arbeidswet toepasselijk.

59. De stemming geschiedt ten overstaan van het stembureau in het voor iederen kiezer op de kiezerslijst aangewezen stemdistrict.

60. In elk stemdistrict is een stembureau.

Elk stembureau bestaat uit drie leden, waarvan één voor zitter is. Bovendien worden daarin minstens twee plaatsvervangende leden benoemd.

61. De raad der gemeente, waarin het stembureau zitting houdt, benoemt de leden en de plaatsvervangende leden van het stembureau uit zijn midden.

De raad evenwel eener gemeente, welke meer dan één stemdistrict bevat, kan buiten zijn midden inwoners dier gemeente tevens kiezers in het kiesdistrict, waartoe het stembureau behoort, telkens voor den tijd van twaalf maanden tot leden en plaatsvervangende leden der stembureaux van een kiesdistrict benoemen.

62. De burgemeester is voorzitter van het hoofdstembureau der gemeente, waarin het gevestigd is. Is in eene gemeente meer dan één hoofdstembureau gevestigd, dan is de burgemeester der gemeente voorzitter van het hoofdstembureau van het kiesdistrict, waarbinnen het gemeentehuis is gelegen. In dit geval worden de voorzitters der andere hoofdstembureaux door den gemeenteraad uit zijn midden benoemd en wordt voor de stembureaux een der leden daarvan bij de benoeming als voorzitter aangewezen.

In gemeenten waarin geen hoofdstembureau is gevestigd, is de burgemeester voorzitter van het stembureau in het eerste stemdistrict.

In de gevallen bij de twee voorafgaande leden bedoeld kan de burgemeester zich laten vervangen door een lid van den gemeenteraad, daartoe door den raad aan te wijzen.

De voorzitters van alle andere stembureaux worden door den gemeenteraad zooveel mogelijk uit zijn midden benoemd. Is het getal der beschikbare gemeenteraadsleden niet toereikend om daaruit voorzitters voor alle stembureaux in de gemeente aan te wijzen, dan kan de raad daartoe inwoners van de gemeente, tevens kiezers in het kiesdistrict, waartoe het stembureau behoort, benoemen.

63. De bij de opening der zitting van het stembureau fungeerende voorzitter, leden of plaatsvervangende leden, die kiezers zijn in het district waarbinnen het stembureau zitting houdt, kunnen slechts aan dat stembureau aan de stemming deelnemen.

64. Gedurende de stemming zijn steeds de voorzitter en twee leden in het stembureau aanwezig.

Bij ziekte of noodzakelijke verhindering van den voorzitter treden die leden, naar volgorde van benoeming, als zoodanig op.

De tijdelijke vervanging der leden wordt, zoo daaraan behoefte bestaat, door den voorzitter van het stembureau geregeld.

Zijn geene plaatsvervangende leden beschikbaar, dan worden door den voorzitter uit de in het lokaal aanwezige kiezers, een of meerdere leden benoemd, voor den tijd der ontstentenis van de plaatsvervangende leden.

Van alle verwisselingen in de samenstelling van het stembureau wordt op het proces-verbaal aanteekening gehouden met opgave van de reden daarvoor en van den tijd der vervanging.

65. Bij plaatselijke verordening, waarvan afkondiging geschiedt, wordt voor elk stemdistrict een geschikt stemlokaal aangewezen.

De burgemeester zorgt voor de inrichting van het lokaal.

66. Op de tafel, voor het stembureau staande, ligt een exemplaar dezer wet en der algemeene maatregelen van bestuur, die op de verkiezing betrekking hebben, en een afschrift of afdruk van de kiezerslijst.

67. De tafel is zoodanig geplaatst, dat de kiezers de verrichtingen van het bureau kunnen gadeslaan.

68. Nevens of op die tafel staat de stembus, vervaardigd naar het bij algemeenen maatregel van bestuur daarvoor vast te stellen model en gesloten met twee verschillende sleutels, waarvan de eene onder den voorzitter, de andere onder het oudste lid berust.

69. Buiten de ruimte voor het publiek bestemd, zijn in het stemlokaal een of meer geheel van elkander afgescheidene lessenaars geplaatst, waarvan de toegang zichtbaar is voor het stembureau en voor het publiek, en waaraan de invulling van het stembiljet in het geheim geschiedt.

De verdere inrichting van het stemlokaal, het aantal, de plaatsing en de inrichting der lessenaars, worden bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

70. De burgemeester der gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen, draagt zorg, dat stembiljetten tot een met twintig ten honderd van het getal der kiesbevoegden in het district vermeerderd aantal, tijdig worden in gereedheid gebracht en in eene, aan het aantal der kiezers in elke gemeente evenredige, hoeveelheid aan de burgemeesters der gemeenten van het kiesdistrict, zoo dit meerdere gemeenten omvat, worden toegezonden in een verzegeld pak, waarop het aantal der zich daarin bevindende biljetten is vermeld. Geen andere stembiljetten mogen bij de stemming worden gebruikt.

71. De burgemeester draagt zorg, dat vóór den aanvang der stemming bij elk stembureau in zijne gemeente aanwezig zijn stembiljetten tot een met twintig ten honderd van het getal der kiesbevoegden in het stemdistrict vermeerderd aantal. Deze biljetten worden aan het bureau toegezonden in een verzegeld pak, waarop het aantal der zich daarin bevindende biljetten is vermeld.

72. Op het stembiljet zijn aan de eene zijde in alphabetische volgorde de namen gedrukt der candidaten, waarover de stemming geschiedt; aan de keerzijde is de handteekening van den burgemeester der hoofdplaats van het kiesdistrict gegestempeld.

De verdere inrichting van het stembiljet wordt geregeld bij algemeenen maatregel van bestuur.

73. Vóór den aanvang der stemming, alvorens iemand tot

deelneming daaraan wordt toegelaten, opent het stembureau het pak met stembiljetten, telt de biljetten en sluit de bus, na zich te hebben overtuigd dat zij volkomen ledig is.

74. Tot de stemming wordt niemand toegelaten dan die volgens de kiezerslijst bevoegd is tot de keuze mede te werken en in het bezit is van de bij art. 55 vermelde kaart.

75. De kiezer overhandigt aan het stembureau de kaart, vermeld in art. 55.

76. De kiezer ontvangt daarop uit handen van den voorzitter het stembiljet.

De biljetten mogen niet vroeger en alleen op deze wijze aan de kiezers worden verstrekt.

De beide leden van het stembureau houden aanteekening van het getal der verstrekte biljetten.

77. De kiezer begeeft zich na ontvangst van het stembiljet onverwijld naar eenen niet in gebruik genomen lessenaar en stemt aldaar door met potlood zwart te maken een wit stipje geplaatst in een stemvak voor den naam van den candidaat zijner keuze.

De voorzitter van het stembureau, na zich, zonder het stembiljet in handen te nemen, overtuigd te hebben dat het aan de buitenzijde den voorgeschreven stempel draagt, doet den kiezer het biljet in de stembus steken.

78. Een der leden van het stembureau houdt, door het stellen zijner paraphe naast den naam van den kiezer op een afschrift of afdruk van de kiezerslijst, aanteekening, dat de kiezer aan de stemming heeft deelgenomen.

79. Een kiezer kan, wanneer hij zich bij de invulling van zijn biljet vergist, eenmaal een nieuw stembiljet aanvragen, mits het eerst overhandigde door hem wordt teruggegeven.

80. Wanneer blijkt dat een kiezer lichamelijk hulpbehoevend is, kan de voorzitter van het stembureau toestaan, dat hij zich doe bijstaan.

81. De kiezer, die na waarschuwing de bij deze wet of de bij den tot uitvoering daarvan genomen algemeenen maatregel van bestuur, gegeven voorschriften omtrent de stemming niet opvolgt, wordt niet tot de stembus toegelaten, en is verplicht het stembiljet, zoo hem dit reeds overhandigd is, terug te geven.

De kiezer, die tot de stembus toegelaten, weigert het stembiljet in de bus te steken, is eveneens verplicht dit terug te geven.

De teruggegeven stembiljetten worden door het stembureau onmiddellijk onbruikbaar gemaakt, op de wijze bij algemeenen maatregel van bestuur te bepalen.

82. Gedurende den tijd, dat het stembureau zitting houdt,

zijn de kiezers bevoegd in het stemlokaal te vertoeven, voor zoover de orde daardoor niet wordt verstoord en de voortgang der stemming niet wordt belemmerd.

De kiezers, die geen krijgslieden zijn, verschijnen daar ongewapend.

De in het stemlokaal aanwezige kiezers kunnen, zoo de stemming niet overeenkomstig de wet geschiedt, bezwaren inbrengen. Hiervan wordt door het stembureau in het procesverbaal der stemming melding gemaakt.

83. De voorzitter van het stembureau is belast met de handhaving der orde in het stemlokaal.

Niet dan op zijne vordering en alleen tot bedwang van wanorde, mag eenige gewapende macht in het stemlokaal of zijne toegangen worden geplaatst. De burgerlijke en militaire autoriteiten zijn gehouden aan eene daartoe door den voorzitter van het stembureau gedane vordering te voldoen.

84. Bevindt het stembureau, dat wanorde in het stemlokaal of zijne toegangen den behoorlijken voortgang der stemming onmogelijk maakt, dan wordt dit door den voorzitter verklaard. De stemming wordt daarop aanstonds geschorst en tot den volgenden dag des voormiddags te acht uren verdaagd.

De stembus wordt onmiddellijk, in tegenwoordigheid der in het stemlokaal aanwezige kiezers, gesloten en verzegeld.

Het proces-verbaal der gehoudene zitting wordt daarna opgemaakt en evenals de sleutels, de niet gebruikte en de teruggegeven stembiljetten, elke soort afzonderlijk, de ingeleverde kaarten en de kiezerslijst bedoeld in art. 78, in een verzegeld papier gesloten. Van alle deze verrichtingen wordt door het stembureau in het proces-verbaal melding gemaakt.

85. Onmiddellijk na onderteekening van het aan het slot van het vorige artikel bedoelde proces-verbaal, wordt dit met de stembus en de verzegelde pakken, door den voorzitter van het stembureau, zoo hij de burgemeester is, in bewaring genomen en anders aan den burgemeester ter bewaring overgebracht. Deze levert alles op den dag, waarop de stemming wordt hervat, vóór den aanvang der stemming, opnieuw aan het stembureau in.

De hervatte stemming duurt tot des namiddags vijf uren.

86. Zoodra de in art. 56 of 85 voor de stemming bepaalde tijd verstreken is, wordt dit door den voorzitter van het stembureau aangekondigd en worden alleen de op het oogenblik dezer aankondiging in het stemlokaal aanwezige kiezers nog tot de stemming toegelaten.

Nadat de stemming is afgeloopen wordt het aantal kiezers dat blijkens het aantal ingeleverde kaarten aan de verkiezing heeft deelgenomen, en het aantal der niet gebruikte en der

teruggegeven stembiljetten opgemaakt en aan de aanwezige kiezers bekend gemaakt. Daarop wordt de kiezerslijst door het stembureau, met opgave van het aantal der daarop gestelde paraphen gewaarmerkt en worden, zoowel deze lijst, als de niet gebruikte en de teruggegeven stembiljetten, elke soort afzonderlijk, en de ingeleverde kaarten, in een verzegeld papier gesloten.

87. Onmiddellijk na de in art 86 voorgeschreven bekendmaking en verzegeling wordt de stembus geopend.

De stembiljetten worden dooreen gemengd, geteld en vergeleken met het getal kiezers, die aan de stemming hebben deelgenomen.

88. De voorzitter opent de stembiljetten. Hij deelt, na opening van elk biljet, den naam mede van den candidaat of de candidaten op wie eene stem is uitgebracht.

De oudste der leden van het stembureau ziet het stembiljet na. De beide leden van het bureau houden aanteekening van elke uitgebrachte stem.

89. Van onwaarde zijn andere stembiljetten dan die, welke volgens deze wet en de tot hare uitvoering gegeven voorschriften mogen worden gebruikt.

Van onwaarde zijn voorts de stembiljetten:

waarop geen der candidaten is gekozen;

waarop de namen van andere personen dan de candidaten of waarop andere bijvoegingen geplaatst zijn;

waarop meer candidaten zijn gekozen dan plaatsen te vervullen zijn;

waarop de aanwijzing van eenen candidaat is geschied op eene andere wijze, dan is voorgeschreven bij art. 77;

en de stembiljetten, die eene aanduiding van den kiezer bevatten;

of die niet voorzien zijn van den voorgeschreven stempel.

Het stembureau beslist over de waarde van het stembiljet, terstond nadat het biljet is geopend.

De voorzitter maakt de redenen van twijfel en de beslissing onmiddellijk bekend. Van een en ander geschiedt aanteekening in het proces-verbaal der stemming.

90. Terstond nadat alle stembiljetten zijn geopend en de daarop uitgebrachte stemmen opgenomen, maakt de voorzitter van het stembureau het getal der geldig uitgebrachte stemmen bekend, dat in het geheel en dat op elk der candidaten is uitgebracht.

91. Daarop worden de geopende, zoowel de geldige als de van onwaarde verklaarde stembiljetten, elke soort afzonderlijk in een verzegeld papier gesloten.

De verzegeling in de artt. 84, 86 en in dit artikel voorge-

schreven, wordt geregeld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Door de in het lokaal aanwezige kiezers kunnen bezwaren worden ingebracht.

Vervolgens wordt aanstonds proces-verbaal opgemaakt van de gehouden stemming. Hierin worden ook de ingebrachte bezwaren vermeld.

92. Het proces-verbaal der stemming wordt door alle leden van het stembureau geteekend. Het wordt met de verzegelde pakken, in de artt. 86 en 91 bedoeld, door het jongste lid van het stembureau, zoo dit niet is het hoofdstembureau van het kiesdistrict, onverwijld naar den voorzitter van het hoofdstembureau overgebracht.

93. Het hoofdstembureau houdt den volgenden dag des voormiddags te 9 uren in zijn stemlokaal eene zitting tot het vaststellen van den uitslag der verkiezing.

Is te voorzien, dat de processen-verbaal alsdan nog niet alle naar den zetel van het hoofdstembureau kunnen zijn overgebracht, dan wordt de zitting door den Commissaris der Koningin bij een met redenen omkleed besluit uiterlijk tot den tweeden op den dag der stemming volgenden dag op door hem te bepalen uur verdaagd.

De artt. 82 en 83 zijn op deze zitting toepasselijk.

De bij den voorzitter van het hoofdstembureau ingeleverde processen-verbaal blijven bij hem in bewaring tot dat de uitslag der verkiezing is vastgesteld.

94. De voorzitter van het hoofdstembureau maakt in de bij art. 93 voorgeschreven zitting het getal bekend der bij elk stembureau in het geheel en op elken candidaat uitgebrachte geldige stemmen, van onwaarde verklaarde stembiljetten en vervolgens den dienovereenkomstig vastgestelden uitslag der verkiezing.

Door de in het lokaal aanwezige kiezers kunnen bezwaren worden ingebracht.

Zij worden in het proces-verbaal der zitting opgenomen.

95. Het hoofdstembureau kan, hetzij ambtshalve, hetzij naar aanleiding van een met opgave van redenen gedaan verzoek van een of meer kiezers eene nieuwe opneming der stembiljetten, zoowel uit alle, als uit een of meer stemdistricten, bevelen.

Het neemt daartoe een met redenen omkleed besluit. Het gaat alsdan onmiddellijk tot deze opneming over. Het is bevoegd daartoe de verzegelde pakken te openen en den inhoud te vergelijken met de processen-verbaal der stembureaux.

Bij deze opneming worden de voorschriften gevolgd der artt. 86—92, eerste zinsnede.

96. De vorm en de inrichting der in de artt. 84, 91 en 94

bedoelde processen-verbaal worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

97. Terstond nadat de uitslag der verkiezing is vastgesteld wordt het daarvan opgemaakte proces-verbaal, met de processen-verbaal der stembureaux en de overeenkomstig de artt. 86 en 91 verzegelde pakken, ingezonden aan het bestuur der gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen.

98. Het gemeentebestuur bewaart het proces-verbaal en doet afschrift daarvan terstond aanplakken en ter secretarie voor een ieder ter inzage nederleggen. Het bewaart de processen-verbaal der stembureaux en de verzegelde pakken tot dat over de toelating van den gekozene is beslist en vernietigt ze vervolgens.

Van deze vernietiging wordt proces-verbaal opgemaakt.

TWEEDE AFDEELING.

Van de benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en van hunne aftreding.

§ 1. *Van de afgevaardigden ter Eerste Kamer.*

Art. 99. Leden der Eerste Kamer kunnen alleen zijn mannelijke Nederlanders, die niet bij rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zijn, den ouderdom van 30 jaren vervuld hebben en òf behooren tot de hoogstaangeslagenen in de Rijks directe belastingen òf één of meer hooge en gewichtige openbare betrekkingen, door de wet aangewezen, bekleeden of bekleed hebben. [1])

---

1) Als hooge en gewichtige openbare betrekkingen, bedoeld in art. 90 van de Grondwet, worden bij de wet van 12 Aug. 1890, Stbl. no. 148, aangewezen :
Voorzitter en lid van eene der Kamers der Staten-Generaal ;
Vice-President en lid van den Raad van State ;
Staatsraad in buitengewonen dienst ;
President en lid van de Algemeene Rekenkamer ;
Directeur van het Kabinet des Konings ;
Hoofd van een Departement van algemeen bestuur ;
Buitengewoon gezant en gevolmachtigd Minister ;
Minister-resident ;
Consul-Generaal in Nederlandschen dienst ;
President, Vice-President en lid van den Hoogen Raad ;
Procureur-Generaal en Advocaat-Generaal bij den Hoogen Raad ;
President, Vice-President en lid van een gerechtshof ;
Procureur-Generaal en Advocaat-Generaal bij een gerechtshof ;
President en lid van het Hoog Militair gerechtshof ;

100. In elke provincie wordt door Gedeputeerde Staten eene lijst opgemaakt, hen aanwijzende, die in de op het oogenblik van het vaststellen der lijst tot den loopenden dienst behoorende kohieren, in de Rijks directe belastingen, zoo in opcenten als in hoofdsom, het hoogst zijn aangeslagen.

101. De aanslag der vrouw in de Rijks directe belastingen wordt beschouwd als staande ten name van haren man, die, van minderjarige kinderen als staande ten name van hunnen vader, voor zooveel betreft de goederen, waarvan hij het vruchtgenot heeft.

102. Het opmaken der lijst geschiedt jaarlijks, naar aanleiding der jaarlijks vóór 15 Maart aan Gedeputeerde Staten, door de ontvangers der Rijks directe belastingen en der successierechten in te zenden, door hen gewaarmerkte opga-

---

Advocaat-fiscaal voor 's Konings zee- en landmacht;
Commissaris des Konings in eene provincie;
Lid van Gedeputeerde Staten;
Burgemeester van eene gemeente, welke volgens de laatste openbare volkstelling uit meer dan 20000 zielen bestaat;
Curator van eene rijks-Universiteit;
Curator van de gemeentelijke Universiteit te Amsterdam;
Hoogleeraar aan eene rijks-Universiteit en hoogleeraar aan de gemeentelijke Universiteit te Amsterdam;
Hoogleeraar-directeur en hoogleeraar aan de Polytechnische school;
Voorzitter en lid van de Koninklijke Academie van Wetenschappen;
Luitenant-Admiraal; Vice-Admiraal; Schout-bij-nacht; Kapitein ter zee;
Generaal der infanterie; Luitenant-Generaal; Generaal-Majoor; Kolonel, bij het Nederlandsch en Nederlandsch Indisch leger;
Voorzitter van het Muntcollegie;
Hoofdingenieur-adviseur en Hoofdingenieur van scheepsbouw;
Hoofdinspecteur, Inspecteur en Hoofdingenieur van den Rijkswaterstaat;
Voorzitter van den Raad van toezicht op de spoorwegdiensten;
Voorzitter van het College voor de Zeevisscherijen;
Voorzitter van de kamer van koophandel en fabrieken in eene gemeente, of eene vereeniging van gemeenten, welke volgens de laatste openbare volkstelling uit meer dan 20000 zielen bestaat;
Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië;
Luitenant-Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië;
Vice-president en lid van den Raad van Nederlandsch-Indië;
President en lid van de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch-Indië;
Algemeen Secretaris van het gouvernement in Nederlandsch-Indië;
Hoofd van een departement van algemeen bestuur in Nederlandsch-Indië;
President, Vice-President en lid van het Hooggerechtshof van Nederlandsch-Indië;
Procureur-Generaal bij het Hooggerechtshof van Nederlandsch-Indië;
President, Vice-President en lid van het Hoog Militair gerechtshof van Nederlandsch-Indië;
Advocaat-fiscaal voor de land- en zeemacht van Nederlandsch-Indië;
Gouverneur van Celebes en onderhoorigheden, van Sumatra's Westkust en van Atjeh en onderhoorigheden;
Resident van Batavia, Soerabaija, Djokjokarta, Soerakarta en Samarang;
Gouverneur van Suriname;
Gouverneur van Curaçao;
Voorzitter van en Procureur-Generaal bij het Hof van Justitie in Suriname

ven, waarin alle belastingschuldige mannen en gehuwde vrouwen op hunne tot den loopenden dienst behoorende kohieren voorkomende en het bedrag waarvoor zij in elke belasting afzonderlijk zijn aangeslagen worden aangewezen.

Gedeputeerde Staten noodigen de inwoners der provincie uit, om, zoo zij in eene andere provincie dan die hunner woonplaats in de Rijks directe belastingen zijn aangeslagen, daarvan vóór 15 Maart te doen blijken.

103. Gedeputeerde Staten brengen op de lijst zoodanig getal personen, binnen de provincie wonende, dat op iedere vijftienhonderd inwoners der provincie één tot lid der Eerste Kamer uit dezen hoofde verkiesbaar zij.

104. De lijst vermeldt in alphabetische volgorde de namen der hoogst aangeslagenen en verder hunne voornamen, de plaats en dagteekening hunner geboorte, de dagteekening hunner naturalisatie, zoo die heeft plaats gevonden en het laagste gezamenlijke bedrag van aanslagen, dat tot de plaatsing op de lijst heeft geleid.

De vorm en de inrichting der lijst worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

105. De lijst wordt uiterlijk op den laatsten April door Gedeputeerde Staten vastgesteld, daarna geplaatst in de *Nederlandsche Staatscourant* van 5 Mei en tot en met 21 Mei voor een ieder op de provinciale griffie ter inzage nederge legd en in afschrift of afdruk, tegen betaling der kosten, verkrijgbaar gesteld.

106. Tot en met 15 Mei is een ieder bevoegd bij Gedeputeerde Staten verbetering van de lijst te vragen, op grond dat hij zelf of een ander, in strijd met de wet, daarop voorkomt, niet voorkomt of niet behoorlijk voorkomt.

107. Indien het verzoek om verbetering van de lijst een ander persoon dan den verzoeker betreft, wordt die andere persoon door of vanwege Gedeputeerde Staten, binnen vier en twintig uur, schriftelijk met het verzoek en de gronden van het verzoek in kennis gesteld.

108. De verzoeken om verbetering van de lijst worden, met de noodige bewijsstukken, dadelijk tot en met 21 Mei, voor een ieder op de provinciale griffie ter inzage nedergelegd en in afschrift, tegen betaling der kosten, verkrijgbaar gesteld.

Een ieder is tot tegenspraak van het verzoek bevoegd.

De tegenspraak wordt aan Gedeputeerde Staten schriftelijk en uiterlijk den 23sten Mei ingediend.

109. Na 23 Mei, doch vóór 5 Juni, beslissen Gedeputeerde Staten over de verzoeken om verbetering van de lijst. Zij verbeteren de lijst, zooals zij vinden te behooren, met waarmerking der wijzigingen door den voorzitter en den griffier.

De beslissing van Gedeputeerde Staten is met redenen omkleed en wordt in haar geheel op de provinciale griffie voor een ieder ter inzage nedergelegd en in afschrift, tegen betaling der kosten, verkrijgbaar gesteld. Gedeputeerde Staten doen hiervan openbare kennisgeving en deelen de beslissing, is daarbij wijziging van de lijst bevolen, schriftelijk mede aan hem wien de wijziging betreft. Gelijke mededeeling geschiedt, wanneer het verzoek om verbetering geheel of ten deele niet is toegewezen, aan den verzoeker, zoo de gevraagde verbetering van de lijst hem zelven betrof.

De nederlegging, verkrijgbaarstelling, kennisgeving en mededeeling, in het vorige lid bedoeld, geschieden uiterlijk 7 Juni.

110. Met 8 Juni wordt de nieuwe lijst van kracht en treedt zij in de plaats van de bestaande.

Na dien tijd kan zij alleen ten gevolge van rechterlijke uitspraken, welke wijziging van de lijst bevelen, worden gewijzigd.

111. Gedeputeerde Staten doen de van kracht gewordene lijst plaatsen in de *Nederlandsche Staatscourant* van 15 Juni; zenden dadelijk afschrift der lijst aan den Minister van Binnenlandsche Zaken; doen haar op de provinciale griffie voor een ieder ter inzage nederleggen en in afschrift, tegen betaling der kosten, verkrijgbaar stellen.

112. Gedurende vijf dagen, te rekenen van den dag der in art. 109 voorgeschreven kennisgeving, kan door een ieder die niet in de door Gedeputeerde Staten genomene beslissing berust, de zaak bij een met redenen omkleed en onderteekend verzoekschrift, vergezeld van de bewijsstukken en van een afschrift der beslissing van Gedeputeerde Staten, worden onderworpen aan de uitspraak der arrondissements-rechtbank binnen wier ressort de lijst is opgemaakt.

Bij de behandeling van dit verzoekschrift worden, ook in cassatie, de bepalingen in acht genomen, voor de behandeling der verzoekschriften tot verbetering der kiezerslijst voor de Tweede Kamer, de Provinciale Staten en den gemeenteraad voorgeschreven, met dien verstande, dat bij de arrondissementsrechtbank ook het openbaar ministerie wordt gehoord, hetwelk binnen vijf dagen conclusie neemt, en dat de arrondissements-rechtbank binnen acht dagen daarna uitspraak doet.

Partijen zijn niet gehouden zich van de tusschenkomst van procureurs te bedienen.

113. Van de rechterlijke beslissing, welke wijziging van de lijst beveelt, wordt uiterlijk den volgenden dag door den griffier kennis gegeven aan Gedeputeerde Staten der provincie, wier lijst zij betreft.

Overeenkomstig deze rechterlijke beslissing wordt onverwijld

de lijst verbeterd, met aanteekening van de rechterlijke beslissing, waarvan de wijziging een gevolg is, en met waarmerking door den voorzitter van Gedeputeerde Staten en den griffier der Staten. Verbeteringen, na 8 Juni aangebracht, worden door Gedeputeerde Staten onverwijld in de *Nederlandsche Staatscourant* bekend gemaakt.

114. De voor de toepassing der voorgaande artikelen door de ontvangers der Rijks directe belastingen en der successierechten af te geven uittreksels uit de kohieren zijn vrij van kosten.

115. De leden der Eerste Kamer worden door de Provinciale Saten gekozen, op de door de provinciale wet bepaalde wijze.

116. De gewone tijd te hunner verkiezing is de tweede Dinsdag der maand Juli.

Alsdan wordt voorzien in de vervulling van de plaatsen der leden, die met den volgenden derden Dinsdag van September naar den rooster moeten aftreden.

117. De verkiezing ter vervulling der plaatsen, die door ontslag, overlijden of om eene andere reden openvallen, geschiedt binnen dertig dagen na dat openvallen.

In geval van ontbinding der Eerste Kamer, geschiedt de verkiezing van de leden der Eerste Kamer binnen veertig dagen na de dagteekening van het besluit tot ontbinding.

118. Gedeputeerde Staten zenden ten spoedigste aan den benoemde een door den voorzitter en den griffier te teekenen uittreksel uit de notulen der Staten-vergadering, waarin hij is benoemd.

Dit uittreksel vermeldt het getal der bij de stemming tegenwoordige leden van de Staten, dat der op den benoemde uitgebrachte stemmen, en de omstandigheden, die op de geldigheid der stemmen van invloed geweest zijn. Het strekt den benoemde tot geloofsbrief.

119. De benoemde geeft, bij het bekomen van het uittreksel, een bewijs van ontvangst daarvan af en geeft binnen drie weken na de dagteekening van dat bewijs, kennis aan de Gedeputeerde Staten, of hij de benoeming aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder kennisgeving voorbijgaan, geacht de benoeming niet aan te nemen.

120. Die in meer dan één provincie is benoemd, verklaart aan de Gedeputeerde Staten dier provinciën, binnen den in het vorig artikel gestelden termijn, welke benoeming hij aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder verklaring voorbijgaan, geacht geene der op hem uitgebrachte benoemingen aan te nemen.

121. Binnen veertien dagen nadat Gedeputeerde Staten kennis hebben bekomen, dat een benoemde de benoeming niet aanneemt, of nadat de in de artt. 119 en 120 bepaalde tijd verstreken is, doen de Provinciale Staten eene nieuwe keuze.

122 De tot lid der Eerste Kamer benoemde legt, indien hij voorkomt op de lijsten der hoogstaangeslagenen, nevens zijn geloofsbrief, aan de Kamer over een uittreksel, voor zooveel zijn persoon betreft, van de provinciale lijst van hoogstaangeslagenen waarop hij gebracht is en eene door hem zelven af te geven verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen die hij bekleedt. Indien hij niet voorkomt op de lijsten der hoogstaangeslagenen, legt hij nevens zijn geloofsbrief en de verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen die hij bekleedt, over een uittreksel uit de geboorteregisters of, bij gemis daarvan, eene akte van bekendheid, waaruit de tijd en plaats zijner geboorte blijken en eene verklaring, vermeldende welke der hooge en gewichtige openbare betrekkingen, bedoeld in art 99, hij bekleed heeft.

123. De geloofsbrief moet door den gekozene, binnen vier maanden na zijne dagteekening, bij de Kamer worden ingezonden. De griffier der Kamer doet aan den Minister van Binnenlandsche Zaken mededeeling der ingekomen geloofsbrieven.

Is de geloofsbrief niet binnen den in de vorige zinsnede bepaalden termijn ingezonden, dan wordt de plaats geacht opnieuw te zijn opengevallen.

124. De leden der Eerste Kamer kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen. Het wordt door hen ingezonden aan de Kamer, die het ter kennis brengt van den Minister van Binnenlandsche Zaken, of, zoo de zitting der Kamer gesloten is, aan dien Minister.

125. Wanneer een lid der Eerste Kamer ophoudt Nederlander te zijn of bij rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over zijne goederen heeft verloren of van de verkiesbaarheid ontzet is of na zijne verkiezing een bezoldigd Staatsambt aanneemt, dat hij niet reeds tijdens die verkiezing vervulde, houdt hij op lid te zijn.

De nieuwe verkiezing geschiedt alsdan binnen dertig dagen na den dag, waarop de Minister van Binnenlandsche Zaken kennis van het feit heeft bekomen.

§ 2. *Van de afgevaardigden ter Tweede Kamer.*

126. Leden der Tweede Kamer kunnen alleen zijn mannelijke Nederlanders, die niet bij rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren,

noch van de verkiesbaarheid ontzet zijn en den ouderdom van dertig jaren hebben vervuld.

127. De leden der Tweede Kamer worden gekozen in de kiesdistricten, waarin het Rijk wordt verdeeld, door hen die op de lijst van kiezers voor deze Kamer zijn gebracht.

Eene bij deze wet gevoegde tabel regelt de verdeeling des Rijks in kiesdistricten.

In elk district wordt één lid der Kamer gekozen.

128. De kiesdistricten worden, na ingewonnen advies der Gedeputeerde Staten, door den Minister van Binnenlandsche Zaken verdeeld in stemdistricten. In de gemeente welke hoofdplaats is van het kiesdistrict of in het deel der gemeente, hetwelk een kiesdistrict uitmaakt, wordt te gelijker tijd het stemdistrict aangewezen, waarin het hoofdstembureau zitting heeft.

De verdeeling geschiedt in dier voege, dat een stemdistrict in den regel niet meer dan duizend kiezers bevat en in geen geval samenvoeging van gemeenten of deelen van verschillende gemeenten plaats heeft.

129. De gewone tijd ter verkiezing der leden van de Tweede Kamer, is de eerste Dinsdag der maand Juni.

Alsdan wordt voorzien in de vervulling van de plaatsen der leden, die met den volgenden derden Dinsdag van September moeten aftreden.

130. De verkiezing ter vervulling der plaatsen, die door ontslag, overlijden of om eene andere reden openvallen, geschiedt binnen dertig dagen na dat openvallen.

In geval van ontbinding der Tweede Kamer geschiedt de verkiezing van de leden der nieuwe Kamer binnen veertig dagen na de dagteekening van het besluit tot ontbinding.

131. De Minister van Binnenlandsche Zaken bepaalt, ter vervulling eener tusschentijds in de Tweede Kamer openvallende plaats, den dag der verkiezing.

Hij bepaalt vóór elke verkiezing voor leden van de Tweede Kamer, de dagen, waarop, zoo noodig, de stemming en de herstemming zullen geschieden. Bij de periodieke verkiezingen wordt de dag der stemming niet vroeger bepaald dan den 10den Juni.

Bij de periodieke verkiezingen geschieden de stemming en de herstemming in alle kiesdistricten op dezelfde dagen.

De stemming en de herstemming geschieden in alle stemdistricten van het kiesdistrict op dezelfde dagen.

132. Op den dag der verkiezing, zoodra de door de wet tot het inleveren der opgaven van candidaten bepaalde tijd is afgeloopen, sluit de burgemeester van de gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen, de lijst der candidaten.

Is geen candidaat op die lijst gebracht, dan verklaart de burgemeester dat niemand is benoemd.

Is slechts één candidaat op die lijst gebracht, dan verklaart de burgemeester dezen candidaat te zijn benoemd tot lid der Kamer.

De burgemeester maakt van zijne handeling onmiddellijk proces-verbaal op, dat ter secretarie van de gemeente voor een ieder ter inzage wordt nedergelegd, in afschrift wordt aangeplakt en, tegen betaling der kosten, verkrijgbaar gesteld.

De vorm en de inrichting van het proces-verbaal worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

133. Zijn er meer candidaten opgegeven, dan geschiedt over hen, uiterlijk binnen veertien dagen, eene stemming.

Bij eerste stemming wordt geen hunner benoemd, dan met volstrekte meerderheid van stemmen.

Bij herstemming, noodzakelijk wanneer die meerderheid bij de eerste stemming niet is verkregen, wordt men benoemd met de meeste stemmen. Indien de stemmen staken is de oudste in jaren de benoemde. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

De volstrekte en de betrekkelijke meerderheid worden vastgesteld naar het aantal van waarde zijnde in de stembussen gevondene stembiljetten.

134. Wanneer bij eene eerste stemming geene volstrekte meerderheid is verkregen, wordt onmiddellijk door den voorzitter van het hoofdstembureau van het kiesdistrict eene lijst opgemaakt, bevattende de namen der twee candidaten, die bij de eerste stemming de meeste stemmen hebben erlangd.

Komen ten gevolge van gelijk aantal stemmen meer dan twee candidaten voor plaatsing op de lijst in aanmerking, dan worden deze allen daarop geplaatst.

De herstemming heeft plaats uiterlijk binnen veertien dagen na de eerste stemming.

135. De benoemde ontvangt onverwijld van den burgemeester der gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen, een afschrift van het proces-verbaal, waaruit zijne candidaatstelling of zijne benoeming blijkt en, in geval van stemming of herstemming, van den voorzitter van het hoofdstembureau afschriften van de daarvan opgemaakte processen-verbaal.

Deze afschriften strekken den benoemde tot geloofsbrief.

136. De benoemde geeft binnen drie dagen na het bekomen van het afschrift of de afschriften een bewijs van ontvangst daarvoor af, en geeft, binnen vier weken na de dagteekening van dat bewijs, kennis aan den burgemeester der gemeente, die hoofdplaats is van het kiesdistrict of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen, of hij de benoeming aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder kennisgeving voorbijgaan, geacht de benoeming niet aan te nemen.

137. Die in meer dan één kiesdistrict is benoemd, verklaart aan de burgemeesters der gemeenten, die hoofdplaatsen zijn van die kiesdistricten of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen, binnen den in het vorig artikel gestelden termijn, welke benoeming hij aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder verklaring voorbijgaan, geacht geene der op hem uitgebrachte benoemingen aan te nemen.

138. De burgemeester der gemeente, die hoofdplaats is van het betrokken kiesdistrict of waarin het geheele betrokken kiesdistrict is gelegen, geeft onmiddellijk kennis aan den Minister van Binnenlandsche Zaken wanneer een benoemde zijne benoeming heeft aangenomen.

Gelijke kennisgeving geschiedt wanneer een candidaat vóór de stemming of zoo iemand, die in herstemming komt vóór de herstemming komt te overlijden of wanneer een benoemde zijne benoeming niet heeft aangenomen, of de in de artt. 136 en 137 bepaalde tijd verstreken is.

Binnen veertien dagen geschiedt eene nieuwe verkiezing op den dag, door den Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen.

Hetzelfde vindt plaats, zoo iemand de benoeming in één district heeft aangenomen en in een ander voorkomt op de lijst der candidaten over wie eene stemming of herstemming moet geschieden in het laatstgenoemd district.

139. De burgemeesters der gemeenten, die hoofdplaatsen zijn van kiesdistricten of waarin het geheele kiesdistrict is gelegen, geven onmiddellijk aan den Minister van Binnenlandsche Zaken kennis van de lijst van candidaten over wie eene stemming of herstemming moet geschieden.

140. Wanneer het proces-verbaal van den burgemeester niemand als benoemd aanwijst, geeft deze daarvan kennis aan den Minister van Binnenlandsche Zaken. Binnen veertien dagen geschiedt eene nieuwe verkiezing op den dag, door den Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen.

141. De tot lid der Tweede Kamer benoemde legt, nevens zijn geloofsbrief, aan de Kamer over een uittreksel uit de geboorte-registers, bij gemis daarvan, eene akte van bekendheid, waaruit tijd en plaats zijner geboorte blijken, en eene door hem zelven af te geven verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen die hij bekleedt.

142. De geloofsbrief moet door den benoemde, binnen vier maanden na zijne dagteekening, bij de Kamer worden ingezonden. De griffier der Kamer doet aan den Minister van

Binnenlandsche Zaken mededeeling der ingekomen geloofsbrieven.

Is de geloofsbrief niet binnen den in de vorige zinsnede bepaalden termijn ingezonden, dan wordt de plaats geacht op den eersten dag na afloop van dien termijn opnieuw te zijn opengevallen.

143. De leden der Tweede Kamer kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen. Het wordt door hen ingezonden aan de Kamer, die het ter kennis brengt van den Minister van Binnenlandsche Zaken, of, zoo de zitting der Kamer gesloten is, aan dien Minister.

144. Wanneer een lid der Tweede Kamer ophoudt Nederlander te zijn of een der andere in art. 126 vermelde vereischten verliest, of na zijne verkiezing een bezoldigd Staatsambt aanneemt, dat hij niet reeds tijdens die verkiezing vervulde, houdt hij op lid te zijn.

De nieuwe verkiezing geschiedt alsdan binnen dertig dagen na den dag, waarop de Minister van Binnenlandsche Zaken kennis van het feit heeft bekomen.

§ 3. *Van de aftreding der leden van de Eerste en Tweede Kamer.*

145. Een derde gedeelte van de leden der Eerste Kamer treedt om de drie jaren af.

Het eerste aftredende derde bestaat voor Noordbrabant uit 2 leden, Gelderland 2, Zuidholland 4, Noordholland 3, Utrecht 1, Friesland 1, Overijssel 1, Groningen 1, Drenthe 1 en Limburg 1, te zamen 17 leden.

Het tweede bestaat voor Noordbrabant uit 2 leden, Gelderland 2, Zuidholland 3, Noordholland 3, Zeeland 1, Utrecht 1, Friesland 1, Overijssel 1, Groningen 1, Drenthe 1 en Limburg 1, te zamen 17 leden.

Het derde bestaat voor Noordbrabant uit 2 leden, Gelderland 2, Zuid-Holland 3, Noordholland 3, Zeeland 1, Friesland 2, Overijssel 1, Groningen 1 en Limburg 1, te zamen 16 leden.

146. Bij ontbinding der Eerste Kamer begint de rooster van aftreding telkens opnieuw te werken, over twee jaren, te beginnen met den eerstvolgenden derden Dinsdag in September.

Bij ontbinding der Tweede Kamer treden de leden af drie jaren na den eerstvolgenden derden Dinsdag in September.

147. Het lot bepaalt den tijd, waarop elk lid der Eerste Kamer naar den rooster aftreedt, zooverre deze dien tijd niet zelf heeft aangewezen.

148. Die ter vervulling eener buiten den gewonen tijd van aftreding opengevallen plaats tot lid der Eerste of Tweede Kamer is verkozen, treedt af op het tijdstip, waarop degene, in wiens plaats hij is verkozen, moest aftreden.

STRAFBEPALINGEN.

149. Hij die in de aangiften bij art. 13 bedoeld, opzettelijk eene valsche opgaaf doet aangaande een feit, waarvan de plaatsing op de kiezerslijst afhankelijk kan zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste één jaar.

150. Hij, die bij het onderzoek in art. 25 en art. 26 bedoeld, opzettelijk eene valsche opgaaf doet aangaande een feit, waarvan de plaatsing op de kiezerslijst van den persoon, dien het onderzoek geldt, afhankelijk kan zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden.

151. Hij, die eene opgave, als bedoeld in art. 51 inlevert, wetende dat zij voorzien is van handteekeningen van personen, die niet bevoegd zijn tot deelneming aan de verkiezing, waarvoor de inlevering geschiedt, terwijl zonder die handteekeningen geen voldoend aantal voor eene wettige opgave zou overblijven, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of eene geldboete van ten hoogste honderd twintig gulden.

Met gelijke straf wordt gestraft hij, die wetende dat hij niet bevoegd is tot deelneming aan de verkiezing, eene voor die verkiezing ter inlevering bestemde opgave, als bedoeld bij art. 51, heeft onderteekend.

152. Hij die niet voldoet aan de verplichting, opgelegd in art. 26, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste drie gulden.

153. De bestuurders van instellingen van weldadigheid, die niet of niet behoorlijk voldoen aan de voorschriften vervat in de artt. 23 en 32, worden gestraft met eene geldboete van ten hoogste honderd gulden.

154. Overtreding van de artt. 57 en 58 dezer wet wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

155. De voorzitter, de leden en de ter vervanging opgeroepen plaatsvervangende leden van het stembureau, die gedurende de stemming buiten noodzaak afwezig zijn, worden gestraft met eene geldboete van ten hoogste honderd gulden.

156. De kiezer die niet voldoet aan de bij art. 81 opgelegde verplichting tot teruggâve van het stembiljet wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste drie honderd gulden of hechtenis van ten hoogste twaalf dagen.

157. De in de artt. 149, 150 en 151 bedoelde strafbare feiten worden als misdrijven, die in de artt. 152, 153, 154, 155 en 156 bedoeld, worden als overtredingen beschouwd.

158. Bij veroordeeling wegens een der in de artt. 149 en

150 omschreven misdrijven kan ontzetting van de in art. 28 no. 3 van het Strafwetboek vermelde rechten worden uitgesproken.

SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN.

159. Wanneer de in deze wet bepaalde verrichtingen op eenen Zondag of algemeen erkenden Christelijken feestdag mochten vallen of de daarin gestelde termijnen op eenen Zondag of algemeen erkenden christelijken feestdag mochten afloopen, treedt de eerstvolgende dag, geen Zondag of algemeende erkende Christelijke feestdag zijnde, daarvoor in de plaats.

Voor zoover de bepaling van den tijd voor die verrichtingen aan het openbaar gezag is opgedragen, worden daarvoor geene Zondagen of algemeen erkende Christelijke feestdagen aangewezen.

160. Deze wet is, voor zoover niet het tegendeel daaruit blijkt of bij de provinciale wet of de gemeentewet bijzondere regelingen zijn gemaakt, toepasselijk op de verkiezingen van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van de Provinciale Staten en van de gemeenteraden.

161. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „kieswet."

162. De wet van 4 Juli 1850 (*Stbl.* no. 37), gewijzigd bij art. VII van de Additioneele artikelen der Grondwet, door de wet van 30 December 1887 (*Stbl.* no. 257) en door de wet van 11 Januari 1894 (*Stbl.* no. 5) vervalt.

(Het overige gedeelte van dit artikel en de artt. 163, 164 en 165 kunnen onvermeld blijven als niet meer van toepassing.)

TABEL,

BEDOELD IN DE ARTIKELEN 1 EN 2 DER KIESWET.

GEMEENTE OF DEEL DER GEMEENTE.	Huurprijs 1 *b* 1°.	Minimum inkomen bedoeld in artikel 1 *b* 2°.	Vrije woning of inwoning artikel 2	Vrije kost en inwoning artikel 2
Provincie NOORDBRABANT.				
's Hertogenbosch (behalve Orthen). . . .	*f* 1,75	*f* 450,—	*f* 87,50	*f* 300,—
Bergen op Zoom (stad), Breda, Helmond (kom en onmiddellijke omgeving), Tilburg (behalve Berkdijk en 't Laar, Reit en Reitsche hoeve, Hasselt, Stokhasselt, Heikant, Groeseind en Rauwbrake), Waalwijk	1,25	350,—	62,50	250,—
Besoijen, Boxmeer, Boxtel, Cuyk en St. Agatha (dorp), Eindhoven, Geertruidenberg (kom), Ginneken en Bavel (kom Ginneken), Grave, 's Hertogenbosch (Orthen), Heusden, Mierlo ('t Hout), Oosterhout (kom), Oss, Oudenbosch (kom), Prinsenhage (Duitenhuis en buiten Waterpoort), Ravenstein, Rosendaal en Nispen (kom van Rosendaal), Rosmalen (Hintham), Teteringen (Terheidensche hoek, Zandberg en Teteringsche dijk), Tilburg (overig deel), Vught, de Werken en Sleeuwijk (kom), Werkendam (kom), Woudrichem (kom)	1,—	325,—	50,—	225,—
Almkerk, Baardwijk, Beers, Berghem, Bergen op Zoom (overig deel), Berlicum, Beugen en Rijkevoort, Cromvoirt, Dinteloord en Prinsland, Dongen (kom), Drongelen, Hangoort, Gansoijen en Doeveren, Drunen, den Dungen, Dussen, Munster en Muilkerk, Engelen, Esch, Etten en Leur (kom Etten en kom Leur), Fijnaart en Heiningen, Geldrop, Gemert (kom), Gestel en Blaarthem (het deel grenzende aan Eindhoven), Goirle (kom), Halsteren, Haps, Helmond (overig deel), Helvoirt, Herpt, Hooge en Lage Zwaluwe, Klundert, Linden, Lith, Loon op Zand, Maashees en Overloon, Meeuwen Hill en Babyloniënbroek, St. Michiels-				

GEMEENTE OF DEEL DER GEMEENTE.	Huurprijs 1 *b* 1°.	Minimum inkomen bedoeld in 1 *b* 2°.	Vrije woning of inwoning artikel 2	Vrije kost en inwoning 2
gestel, Mill en St. Hubert, Nieuwkuik, Nieuw Vossemeer, Oeffelt, Oirschot(kom), Oisterwijk (kom), Ossendrecht, Oudenbosch (overig deel), Prinsenhage (overig deel), Rosendaal en Nispen (overig deel), Sprang, Standdaarbuiten, Steenbergen en Kruisland, Stratum (het deel grenzende aan Eindhoven), Strijp (het deel grenzende aan Eindhoven), Terheiden, Tongelre (het deel grenzende aan Eindhoven), Valkenswaard, Veghel (kom) en Middegaal, Vierlingsbeek, Vlijmen, Wanrooy, Willemstad, Woensdrecht.	*f* 1,—	*f* 300,—	*f* 37,50	*f* 200,—
Woensel (het deel grenzende aan Eindhoven), Wouw, Zevenbergen, Zundert (kom)	1,—	300,—	37,50	200,—
Cuyk en St. Agatha (overig deel), Dongen (overig deel), Etten en Leur (overig deel), Geertruidenberg (overig deel), Gemert (overig deel), Gestel en Blaarthem (overig deel), Ginneken en Bavel (overig deel), Goirle (overig deel), Mierlo (overig deel), Oirschot (overig deel), Oisterwijk (overig deel), Oosterhout (overig deel), Rosmalen (overig deel), Stratum (overig deel), Strijp (overig deel), Teteringen (dorp), Tongelre (overig deel), Veghel (overig deel), de Werken en Sleeuwijk (overig deel), Werkendam (overig deel), Woensel (overig deel), Woudrichem (overig deel), Zundert (overig deel), Overige gemeenten.	0,80	275,—	25,—	175,—
Provincie GELDERLAND.				
Arnhem (behalve de buitenwijken en Schaarsbergen).	*f* 2,—	*f* 500,—	*f* 100,—	*f* 325,—
Arnhem (buitenwijken)	1,75	450,—	87,50	300,—
Nijmegen (stad).	1,50	400,—	75,—	275,—
Culemborg, Nijmegen (Hatert en Hees, rondom Nijmegen), Renkum (Oosterbeek), Rheden (Velp), Tiel, Ubbergen (Beek), Wageningen (stad), Zutphen	1,25	350,—	62,50	250,—
Apeldoorn (kom van de hoofdafdeeling Apeldoorn), Brummen (kom), Buurmalsen en Tricht (dorpen), Doesburgh, Doetinchem (stad), Ede (kom), Geldermalsen (kom), Harderwijk (stad), Herwen en Aerdt (Tolkamer), Nijmegen (overig deel), Renkum (dorp), Rheden (Steeg, Dieren en Ellekom), Vuren en Dalem (Dalem), Zalt-Bommel, Zevenaar (stad	1,—	325,—	50,—	225,—
Ammerzoden, Arnhem (Schaarsbergen),				

GEMEENTE OF DEEL DER GEMEENTE.	Huurprijs 1 *b* 1°.	Minimum inkomen bedoeld in 1 *b* 2°.	Vrije woning of inwoning bedoeld in artikel 2	Vrije kost en inwoning 2
Barneveld (kom), Beesd, Bemmel, Bouningen, Beusichem, Brakel, Brummen (overig deel), Buren, Buurmalsen (overig deel), Deil, Didam (kom), Dodewaard, Doorwerth, Driel (kom Kerk-Driel), Druten (kom), Duiven, Echteld, Ede (Bennekom, Veenendaal en Dunteren), Elburg, Elst, Ermelo (dorpen Ermelo en Nunspeet), Ewijk, Geldermalsen (overig deel), Gent, Groesbeek (kom), Hattem (stad), Hedel, Hemmen, Herwen en Aerdt (Lobith) Heteren, Huissen, Hummelo (de dorpen Hummelo en Laag-Keppel), Hurwenen, IJzendoorn, Kesteren, Lienden, Lochem (kom), Maurik, Millingen (kom), Nijkerk, Pannerden, Renkum (overig deel), Rheden (Spankeren), Rossum, Rozendaal, Valburg, Voorst, Vorden (kom). Vuren en Dalem (Vuren), Wadenoijen, Wageningen (overig deel), Wamel (kom), Warnsveld (kom), Westervoort (kom), Wijchen (kom), Winterswijk (dorp), Wisch (Terborg), Zoelen	*f* 1,—	*f* 300,—	*f* 37,50	*f* 200,—
Apeldoorn (overig deel), Barneveld (overig deel), Didam (overig deel), Doetinchem, (stad, schependom), Driel (overig deel), Druten (overig deel), Ede (overig deel), Ermelo (overig deel), Groesbeek (overig deel), Harderwijk (overig deel), Hattem (overig deel), Herwen en Aerdt (overig deel), Hummelo (overig deel), Lochem (overig deel), Millingen (overig deel), Rheden (Laag Soeren), Ubbergen (overig deel), Vorden (overig deel), Wamel (overig deel), Warnsveld (overig deel), Westervoort (overig deel), Wijchen (overig deel), Winterswijk (overig deel), Wisch (overig deel), Zevenaar (overig deel), Overige gemeenten	0,80	275,—	25,—	175,—

Provincie ZUIDHOLLAND.

Rotterdam (behalve Kralingsche Veer en Charlois	*f* 2,50	*f* 550,—	*f* 125,—	*f* 350,—
's Gravenhage	2,25	500,—	100,—	325,—
Hillegersberg (Zwaanshals), Rotterdam (Kralingsche Veer en Charlois)	2,—	500,—	100,—	325,—
Delft, Dordrecht, Gouda, Hof van Delft (stadsgedeelte), Leiden, Schiedam, Vrijenban (stadsgedeelte).	1,75	450,—	87,50	300,—
Capelle aan den IJssel, Gorinchem, Loosduinen, Maassluis, Rijswijk, Vlaardingen, Voorburg.	1,50	400,—	75,—	275,—

GEMEENTE OF DEEL DER GEMEENTE.	Huurprijs 1 *b* 1°.	Minimum inkomen bedoeld 1 *b* 2°.	Vrije woning of inwoning in artikel 2	Vrije kost en inwoning 2
's Gravenzande, Hellevoetsluis, Hillegersberg (overig deel), IJsselmonde, Krimpen aan den IJssel, Nieuwerkerk aan den IJssel, Overschie, Ridderkerk, Schoonhoven, Vlaardinger-Ambacht, Zwijndrecht (kom en Meerdervoort) . .	*f* 1,25	*f* 350,—	*f* 62,50	*f* 250,—
Aarlanderveen, Alblasserdam, Alkemade, Alphen, Ammerstol, Arkel, Beijerland (Oud-), Bergschenhoek, Bodegraven, Boskoop, Brielle, Dubbeldam, Gouderak, Haastrecht, Hardinxveld, Hazerswoude, Hellevoet (Nieuw-), Hillegersberg, (Ter Bregge), Hillegom, Hof van Delft (overig deel), Hoog-Blokland, Katwijk, Kethel, Koudekerk, Krimpen aan de Lek, Leiderdorp, Leerdam, Lekkerkerk, Lekkerland (Nieuw), de Lier, Lisse, Maasland, Middelharnis (kom), Monster, Moordrecht, Naaldwijk, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Ouderkerk aan den IJssel, Oudewater, Oudshoorn, Papendrecht, Pernis, Rijnsburg, Rozenburg, Sassenheim, Schiebroek, Schipluiden, Sliedrecht, Sommelsdijk (kom), Stompwijk (Leidschendam), Valkenburg, Veur, Voorhout, Voorschoten, Vrijenban (overig deel), Warmond, Wassenaar, Wateringen, Woerden, Zoeterwoude, Zwammerdam, Zwijndrecht (overig deel)	1,—	325,—	50,—	225,—
Middelharnis (overig deel), Sommelsdijk (overig deel), Stompwijk (overig deel), Overige gemeenten	1,—	300,—	37,50	200,—

Provincie NOORDHOLLAND.

Amsterdam (behalve de bij de wet van 20 Maart 1896 (*Staatsblad* no. 39) aan Amsterdam toegevoegde, doch in deze tabel afzonderlijk genoemde voormalige deelen van Nieuwer-Amstel, Sloten en Diemen)	*f* 2,50	*f* 550,—	*f* 125,—	*f* 350,—
Amsterdam (de voormalige wijk H. van Nieuwer-Amstel en het bij de wet van 20 Maart 1896 (*Staatsblad* no. 39) aan Amsterdam toegevoegd voormalig deel van Sloten), Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude (in de onmiddellijke omgeving van Haarlem), Heemstede (Meester Lottelaan), Ouder-Amstel (Omval), Sloten (Sloterdijk, Baarsjes en IJpolder), Watergraafsmeer	2,—	500,—	100,—	325,—
Weesp	1,75	450,—	87,50	300,—

GEMEENTE OF DEEL DER GEMEENTE.	Huurprijs 1 *b* 1°.	Minimum inkomen bedoeld 1 *b* 2°.	Vrije woning of inwoning in artikel 2	Vrije kost en inwoning 2
Alkmaar, Velzen (IJmuiden), Zaandam .	*f* 1, 50	*f* 400,—	*f* 75,—	*f* 275,—
Amsterdam (het bij de wet van 20 Maart 1896 (*Staatsblad* no. 39) aan Amsterdam toegevoegde voormalige deel van Diemen), Beverwijk, Bloemendaal (Bloemendaal en Overveen), Bussum, Diemen, Haarlemmerliede en Spaarnwoude (Halfweg), den Helder (den Helder en Nieuwe-Diep), Hilversum, Hoorn, Koog aan de Zaan, Muiden, Purmerend, Sloten (Sloten en Osdorp), Velzen (Jan Gijzenvaart), Wormerveer, Zaandijk	1,25	350,—	62,50	250,—
Aalsmeer, Beemster, Bennebroek, Bloemendaal (Vogelenzang), Broek op Langendijk, Buiksloot, Edam, Enkhuizen, Haarlemmerliede en Spaarnwoude (overig deel), Haarlemmermeer, Heemstede (overig deel), Huizen, Ilpendam, Krommenie, Landsmeer, Medemblik, Monnickendam, Naarden, Nieuwendam, Nieuwer-Amstel, Noord-Scharwoude, Oosthuizen, Oostzaan, Oudkarspel, Ouder-Amstel (overig deel), Ransdorp, Schoten, Spaarndam, Uitgeest, Uithoorn, Velzen (overig deel), Weesperkarspel, Westzaan, Wijde-Wormer, Wijk aan Zee en Duin, Wormer, Zandvoort, Zuid-Scharwoude	1,—	325,—	50,—	225,—
Abbekerk, Akersloot, Andijk, Ankeveen, Anna Paulowna, Assendelft, Avenhorn, Barsingerhorn, Beets, Bergen, Berkhout, Blaricum, Blokker, Bovenkarspel, Broek in Waterland, Callantsoog, Castricum, Egmond aan Zee, Egmond-binnen, Graft, 's Graveland	1,—	300,—	37,50	200,—
Grootebroek, Harenkarspel, Heemskerk, Heer Hugowaard, Heiio, den Helder (overig deel), Hensbroek, Hoogkarspel, Hoogwoud, Jisp, Katwoude, Koedijk, Kortenhoef, Kwadijk, Laren, Limmen, St. Maarten, Marken, Middelie, Midwoud, Nederhorst den Berg, Nibbixwoud, Nieuwe-Niedorp, Obdam, Opmeer, Oppердoes, Oterleek, Oudendijk, Oude-Niedorp, Oudorp, St. Pancras, Petten, de Rijp, Schagen, Schellinkhout, Schermerhorn, Schoorl, Spanbroek, Sijbekarspel, Terschelling, Texel, Twisk, Urk, Ursem, Venhuizen, Vlieland, Warder, Warmenhuizen, Wervershoof, Westwoud, Wieringen, Wieringerwaard, Wijdenes, Winkel, Wognum, de Zijpe, Zuid- en Noord-				

GEMEENTE OF DEEL DER GEMEENTE.	Huurprijs 1 *b* 1°.	Minimum inkomen bedoeld in 1 *b* 2°.	Vrije woning of inwoning artikel 2	Vrije kost en inwoning 2
Schermer, Zwaag	f 1,—	f 300,—	f 37,50	f 200,—
Overige gemeenten	0,80	275,—	25,—	175,—
Provincie ZEELAND.				
Vlissingen	f 1,75	f 450,—	f 87,50	f 300,—
Middelburg	1,50	400,—	75,—	275,—
Koudekerke ('t Zandt), Oost- en West-Souburg	1,25	350,—	62,50	250,—
Goes, Yerseke, St. Laurens (Brigdamme), Neuzen (kom), Zierikzee	1,—	325,—	50,—	225,—
Aagtekerke, St. Annaland, Arnemuiden, Axel (kom), Baarland, Biggekerke, Borssele, Brouwershaven, Bruinisse, Burgh, Colijnsplaat, Domburg, Dreischor, Driewegen, Duivendijke, Elkerzee, Ellemeet, Ellewoutsdijk, 's-Gravenpolder, Grijpskerke, Haamstede, 's Heer Abtskerke, 's Heer Arendskerke, 's Heerenhoek, Heinkenszand, Hoedekenskerke, Hulst, Kapelle, Kats, Kattendijke, Kerkwerve, Kloetinge, Kortgene, Koudekerke (overig deel), Krabbendijke, Kruiningen, St. Laurens (dorp), St. Maartensdijk, Meliskerke, Nieuwerkerk, Nieuw- en St. Joostland, Nisse, Noordgouwe, Noordwelle, Oosterland, Oostkapelle, Oudelande, Oud-Vossemeer, Ouwerkerk, Ovezande, St. Philipsland, Poortvliet, Renesse, Rilland-Bath, Ritthem, Sas van Gent, Scherpenisse, Schore, Serooskerke (Schouwen), Serooskerke (Walcheren), Stavenisse, Tholen, Veere, Vrouwenpolder, Waarde, Wemeldinge, Westkapelle, Wissekerke, Wolphaartsdijk, Zonnemaire, Zoutelande	1,—	300,—	37,50	200,—
Axel (overig deel), Neuzen (overig deel), Overige gemeenten	0,80	275,—	25,—	175,—
Provincie UTRECHT.				
Jutphaas (het bij de wet van 20 Maart 1896 (*Staatsblad* no. 40) aan Jutphaas toegevoegde voormalige deel van Utrecht), Oudenrijn (het bij de wet van 20 Maart 1896 (*Staatsblad* no. 40) aan Oudenrijn toegevoegde voormalige deel van Utrecht)	f 2,—	f 500,—	f 100,—	f 325,—
Utrecht (behalve de bij de wet van 20 Maart 1896 (*Staatsblad* no. 40) aan Utrecht toegevoegde voormalige deelen van de Bildt, Jutphaas en Oudenrijn)	2,—	500,—	100,—	325,—

GEMEENTE OF DEEL DER GEMEENTE.	Huurprijs bedoeld in artikel 1 *b* 1°.	Minimum inkomen bedoeld in artikel 1 *b* 2°.	Vrije woning of inwoning in artikel 2	Vrije kost en inwoning in artikel 2
Utrecht (de bij de wet van 20 Maart 1896 (*Staatsblad* no. 40) aan Utrecht toegevoegde voormalige deelen van de Bildt en Jutphaas)	*f* 1,75	*f* 450,—	*f* 87,50	*f* 300,—
Amersfoort (stad)	1,50	400,—	75,—	275,—
Baarn (kom), de Bildt (kom), Soest (Soestdijk, Langeind, Middelwijk en de Kerkeburen), Zeist (kom)	1,25	350,—	62,50	250,—
Abcoude-Baambrugge, Abcoude-Proostdij, Breukelen-Nijenrode, Breukelen-St. Pieters (Vechtzijde), Driebergen, Harmelen, Jutphaas (overig deel), Loenen, Maarssen, Maarsseveen (Nieuw-), Nigtevecht, Oudenrijn (de Meern), Rhenen (stad), Rijsenburg, Veenendaal (dorp), Veldhuizen (de Meern), Vleuten (de Meern), Vreeland, Vreeswijk, Wijk bij Duurstede, Willige Langerak (nabij Schoonhoven) .	1,—	325,—	50,—	225,—
Achttienhoven, Amerongen, Amersfoort (overig deel), Baarn (overig deel), Benschop, Breukelen St. Pieters (Breukelerveen), Bunnik, Bunschoten, Cothen, Doorn, Eemnes, Haarzuilens, Hoenkoop, Hoogland, Houten, IJsselstein, Jaarsveld, Kamerik, Kockengen, Laag-Nieuwkoop, Langbroek, Leersum, Leusden, Linschoten, Loenersloot, Loosdrecht, Lopik, Maarn, Maarsseveen (Oud), Maartensdijk, Mijdrecht, Montfoort, Odijk, Oudenrijn (overig deel), Polsbroek, Renswoude, Rhenen (overig deel), Ruwiel, Schalkwijk, Snelrewaard, Stoutenburg, Tienhoven, Tull en 't Waal, Utrecht (het bij de wet van 20 Maart 1896 *Staatsblad* no. 40) aan Utrecht toegevoegde voormalige deel van Oudenrijn), Veenendaal (overig deel), Veldhuizen (overig deel), Vinkeveen, Vleuten (overig deel), Werkhoven, Westbroek, Willeskop, Willige Langerak (overig deel), Wilnis, Woudenberg, Zegveld, Zuilen	1,—	300,—	37,50	200,—
de Bildt (overig deel), Soest (overig deel), Zeist (overig deel)	0,80	275,—	25,—	175,—
Provincie FRIESLAND.				
Leeuwarden	*f* 1,50	*f* 400,—	*f* 75,—	*f* 275,—
Bolsward, Franeker (behalve Vijf- en Zevenhuizen en Uitburen), Harlingen, Leeuwarderadeel (Huizum, Schrans en verlengde Schrans), Sneek	1,25	350,—	62,50	250,—
Aengwirden (Heerenveen), 't Bildt, Has-				

GEMEENTE OF DEEL DER GEMEENTE.	Huurprijs 1 *b* 1°.	Minimum inkomen bedoeld in 1 *b* 2°.	Vrije woning of inwoning artikel 2	Vrije kost en inwoning 2
kerland (Nijehaske tot en met de Schans en de Joure), Lemsterland (de Lemmer), Schoterland (Heerenveen), Utingeradeel (Akkrum)	f 1,—	f 325,—	f 50,—	f 225,—
Achtkarspelen, Aengwirden (overig deel), Baarderadeel, Barradeel, Dantumadeel, Dokkum	1,—	300,—	37,50	200,—
Doniawerstal, Ferwerderadeel, Franeker (Vijf- en Zevenhuizen en Uitburen), Franekeradeel, Gaasterland, Haskerland (overig deel), Hemelumer Oldephaert, Hennaarderadeel, Hindeloopen, Idaarderadeel, IJlst, Kollumerland, Leeuwarderadeel, Lemsterland (overig deel), Menaldumadeel, Oostdongeradeel, Opsterland, Rauwerderhem, Schoterland (overig deel), Sloten, Smallingerland, Stavoren, Tietjerksteradeel, Utingeradeel (overig deel), Westdongeradeel, Weststellingwerf (Wolvega), Wijmbritseradeel, Wonseradeel, Workum	1,—	300,—	37,50	200,—
Weststellingwerf (overig deel), Overige gemeenten	0,80	275,—	25,—	175,—
Provincie OVERIJSEL.				
Zwolle	f 1,75	f 450,—	f 87,50	f 300,—
Deventer, Enschedé, Kampen (stad)	1,50	400,—	75,—	275,—
Hengelo (kom en naaste omgeving)	1,25	350,—	62,50	250,—
Almelo (Ambt) (bij de stad), Almelo (stad), Borne (kom en naaste omgeving), IJsselmuiden (kom), Lonneker (bij Enschedé, alsmede Glauerbrugge), Losser (nabij Oldenzaal), Oldenzaal. Steenwijk	1,—	325,—	50,—	225,—
Avereerst, Blokzijl, Dalfsen, Delden (stad), Diepenveen, Genemuiden, Goor, Grafhorst, Hasselt, IJsselmuiden (overig deel), Kampen (overig deel), Kamperveen, Markelo (karspel Goor), Oldemarkt, Olst, Raalte, Rijssen, Steenwijkerwold, Vollenhove (Stad), Vollenhove (Ambt), Wijhe (behalve Marle), Wilsum, Zalk en Veecaten, Zwartsluis, Zwollerkerspel.	1,—	300,—	37,50	200,—
Almelo (Ambt) (overig deel), Borne (overig deel), Hengelo (overig deel), Lonneker (overig deel), Losser (overig deel), Markelo (overig deel), Wijhe (Marle), Overige gemeenten	0.80	275,—	25,—	175,—
Provincie GRONINGEN.				
Groningen	f 2,—	f 500,—	f 100,—	f 325,—
Haren (Helpman)	1,75	450,—	87,50	300,—

GEMEENTE OF DEEL DER GEMEENTE.	Huurprijs 1 *b* 1°.	Minimum inkomen bedoeld in artikel 1 *b* 2°.	Vrije woning of inwoning 2	Vrije kost en inwoning 2
Appingedam (Appingedam, het Bolwerk en Solwerd), Delfzijl (Delfzijl en Farmsum), Haren (dorp), Hoogezand, Nieuweschans, Onstwedde (Stadskanaal), Oude Pekela, Sappemeer, Slochteren (Foxham), Veendam, Wildervank, Winschoten, Zuidbroek	*f* 1,—	*f* 325,—	*f* 50,—	*f* 225,—
Appingedam (Opwierda, Marssum, Jukwerd en Tjamsweerd), Delfzijl, (Weiwerd, Heveskes, Oterdum, Meedhuizen en Uitwierda), Haren (overig deel), Onstwedde (overig deel), Slochteren (overig deel), Overige gemeenten . . .	1,—	300,—	37,50	200,—
Provincie DRENTHE.				
Assen, Borger (Nieuw-Buinen), Meppel .	*f* 1,—	*f* 325,—	*f* 50,—	*f* 225,—
Anlo (Annerveen, Spijkerboor, Eexterveen, Annerveensch kanaal en Eexterveensch kanaal), Borger (veengedeelte), Coevorden (kom), Emmen (Nieuw-Amsterdam), Gasselte (Gasselterboerveen, Gasselterboerveenschemond, Gasselternijveen en Gasselternijveenschemond), Gieten (Gieterveen, Bonnerveen en Bareveld), Hoogeveen (kom), Nijeveen, Odoorn (veengedeelte), Roden (Nietap), Ruinerwold, de Wijk	1,—	300,—	37,50	200,—
Anlo (overig deel), Borger (overig deel), Coevorden (overig deel), Emmen (overig deel), Gasselte (overig deel), Gieten (overig deel), Hoogeveen (overig deel), Odoorn (overig deel), Roden (overig deel), Overige gemeenten	0,80	275,—	25,—	175,—
Provincie LIMBURG.				
Heer (bij Maastricht), Maastricht, Meerssen (sectie C), Roermond (kom), Venlo (stad met het stadsgedeelte van den Bantuin)	*f* 1,25	*f* 350,—	*f* 62,50	*f* 250,—
Ambij, Berg en Terblijt (Plenkert), Gennep, Gronsveld (Heugem), Heer (overig deel), Heerlem (kom), Kerkrade (Kerkrade en Holz), Maasbree (kom van Blerick), Meerssen (sectiën B en D), Oud-Vroenhoven, St. Pieter, Vaals (kom), Valkenburg.	1,—	325,—	50,—	225,—
Beek (dorp), Bemelen, Berg en Terblijt (overig deel), Bergen, Bocholtz, Borgharen, Bunde, Echt (kom), Eygelshoven, Eysden, St. Geertruid, Gronsveld (overig deel), Gulpen (kom), Heerlen (overig				

GEMEENTE OF DEEL DER GEMEENTE.	Huurprijs	Minimum inkomen	Vrije woning of inwoning	Vrije kost en inwoning
	bedoeld in artikel			
	1 *b* 1°.	1 *b* 2°.	2	2
deel), Horn, Horst (kom), Houthem, Hulsberg, Itteren, Kerkrade (overig deel), Klimmen, Maasniel, Meerssen (sectie A), Mesch, Mheer, Mook, Nieuwenhagen, Ottersum, Oud-Valkenburg, Rijckholt, Roermond (overig deel), Schaesberg, Schin op Geulle, Simpelveld, Sittard (kom), Swalmen (kom), Tegelen, Ubach over Worms, Vaals (overig deel), Venlo overig deel), Venray (dorp), Voerendaal, Weert (kom), Wijlre, Wittem	*f* 1,—	*f* 300,—	*f* 37,50	*f* 200,—
Beek (overig deel), Echt (overig deel), Gulpen (overig deel), Horst (overig deel), Maasbree (overig deel), Sittard (overig deel), Swalmen (overig deel), Venray (overig deel), Weert (overig deel), Overige gemeenten.	0,80	275,—	25,—	175,—

TABEL,

BEDOELD IN ART. 127 DER KIESWET.

(De Kiesdistricten zijn aangegeven met vette letter; achter elk district zijn vermeld de daartoe behoorende Gemeenten en Gedeelten van gemeenten.)

GRONINGEN. — Groningen.
HOOGEZAND. — Hoogezand, Haren, Noorddijk, Bedum, Ten Boer, Slochteren.
ZUIDHORN. — Zuidhorn, Aduard, Ezinge, Leens, Ulrum, Oldehove, Grijpskerk, Oldekerk, Grootegast, Marum, Adorp, Hoogkerk, Leek, Kloosterburen, Winsum.
APPINGEDAM. — Appingedam, Delfzijl, 't Zandt, Bierum, Uithuizermeeden, Uithuizen, Usquert, Warffum, Eenrum, Baflo, Stedum, Middelstum, Kantens, Loppersum.
WINSCHOTEN. — Winschoten, Termunten, Nieuwe Schans, Beerta, Nieuwolda, Midwolda, Finsterwolde, Noordbroek, Zuidbroek, Scheemda, Bellingwolde, Wedde.
VEENDAM. — Veendam, Meeden, Sappemeer, Muntendam, Oude-Pekela, Nieuwe-Pekela, Vlagtwedde, Onstwedde.
ASSEN. — Assen, Wildervank, Zuidlaren, Anlo, Gieten, Gasselte, Roden, Peize, Eelde, Norg, Vries, Rolde.
EMMEN. — Emmen, Borger, Odoorn, Schoonebeek, Dalen, Zweelo, Sleen, Oosterhesselen, Coevorden, Westerbork, Beilen.
LEEUWARDEN. — Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Idaarderadeel.
HARLINGEN. — Harlingen, Barradeel, Wonseradeel, Bolsward, Workum, Hindeloopen.
FRANEKER. — Franeker, Franekeradeel, 't Bildt, Menaldumadeel, Baarderadeel, Hennaarderadeel.
SNEEK. — Sneek, Wijmbritseradeel, Stavoren, Hemelumer Oldephaert, IJlst, Gaasterland, Sloten, Rauwerderhem, Doniawerstal.
SCHOTERLAND. — Schoterland, Utingeradeel, Opsterland, Haskerland, Aengwirden.
DOKKUM. — Dokkum, Oostdongeradeel, Westdongeradeel, Dantumadeel, Ferwerderadeel, Ameland, Schiermonnikoog.
TIETJERKSTERADEEL. — Tietjerksteradeel, Kollumerland, Achtkarspelen, Smallingerland.
WESTSTELLINGWERF. — Weststellingwerf, Ooststellingwerf, Lemsterland, Smilde, Diever, Vledder, Havelte.
STEENWIJK. — Steenwijk, Steenwijkerwold, Oldemarkt, Kuinre, Blankenham, Blokzijl, Stad-Vollenhove, Ambt-Vollenhove, Giethoorn, Wanneperveen, Zwartsluis, Staphorst, Hasselt, Genemuiden, Nieuwleusen.
MEPPEL. — Meppel, Dwingelo, Nijeveen, Ruinen, Ruinerwold, Hoogeveen, Zuidwolde, de Wijk, Avereest.
ZWOLLE. — Zwolle, Zwollerkerspel, Dalfsen, Wijhe, Heino.
KAMPEN. — Kampen, Kamperveen, Grafhorst, IJsselmuiden, Wilsum, Zalk en Veecaten, Oldebroek, Elburg, Doornspijk, Heerde, Hattem.

OMMEN. — Stad-Ommen, Ambt-Ommen, Gramsbergen, Stad-Hardenberg, Ambt-Hardenberg, den Ham, Hellendoorn, Vriezenveen, Raalte, Holten.

ALMELO. — Stad-Almelo, Ambt-Almelo, Tubbergen, Ootmarsum, Denekamp, Wierden, Weerselo, Borne, Rijssen.

ENSCHEDÉ. — Enschedé, Oldenzaal, Losser, Haaksbergen, Hengelo, Lonneker.

DEVENTER. — Deventer, Diepenveen, Bathmen, Voorst, Olst.

LOCHEM. — Lochem, Markelo, Goor, Stad-Delden, Ambt-Delden, Diepenheim, Gorssel, Laren, Borculo, Neede, Eibergen, Ruurlo, Groenlo.

ZUTPHEN. Zutphen, Vorden, Warnsveld, Brummen, Hengelo, Steenderen, Hummelo, Doesburg.

DOETINCHEM. — Stad-Doetinchem, Ambt-Doetinchem, Winterswijk, Aalten, Lichtenvoorde, Wisch, Dinxperlo, Zelhem, Gendringen.

RHEDEN. — Rheden, Zevenaar, Rozendaal, Westervoort, Duiven, Huissen, Didam, Angerlo, Bergh, Wehl, Herwen en Aerdt.

ARNHEM. — Arnhem.

ELST. — Elst, Wageningen, Doorwerth, Renkum, Valburg, Heteren, Hemmen, Bemmel, Gent, Pannerden, Ewijk, Beuningen.

NIJMEGEN. — Nijmegen, Millingen, Ubbergen, Groesbeek, Heumen.

DRUTEN. — Druten, Overasselt, Wijchen, Balgoy, Batenburg, Bergharen, Horssen Appeltern, Driel, Hurwenen, Rossum, Zalt-Bommel, Ammerzoden, Brakel, Zuilichem, Poederoijen, Hedel, Kerkwijk, Gameren, Dreumel, Wamel, Heerewarden.

TIEL. — Tiel, Zoelen, Geldermalsen, Wadenoijen, Est en Opijnen, Ophemert, Vrik, Deil, Beest, Waardenburg, Haaften, Maurik, Lienden, IJzendoorn, Echteld Dodewaard, Kesteren.

WIJK BIJ DUURSTEDE. — Wijk bij Duurstede, Driebergen, Rijsenburg, Langbroek, Cothen, Werkhoven, Odijk, Houten, Schalkwijk, Tull en 't Waal, Jutphaas, Vreeswijk, IJsselstein, Lopik, Jaarsveld, Benschop, Willige, Langerak, Montfoort, Hoenkoop, Polsbroek, Willeskop, Snelrewaard, Culenborg, Beusichem, Buren, Buurmalsen, Bunnik, Oudenrijn.

EDE — Ede, Barneveld, Nijkerk, Scherpenzeel, Renswoude, Veenendaal, Rhenen Amerongen, Leersum, Hoevelaken.

AMERSFOORT. — Amersfoort, Bunschoten, Eemnes, Baarn, Hoogland, Soest, Soutenburg, Leusden, Woudenberg, Maarn, Zeist, Doorn, de Bildt, Maartendijk, Achttienhoven, Westbroek.

APELDOORN. — Apeldoorn, Epe, Ermelo, Harderwijk, Putten.

UTRECHT I. — Het deel der gemeente Utrecht, gelegen oostelijk van den Kromme Rijn, de Oude Gracht en de Vecht.

UTRECHT II. — Het overige gedeelte der gemeente Utrecht.

BREUKELEN. — Breukelen-Nijenrode, Breukelen-St. Pieters, Nieuwveen, Nieuwkoop, Zevenhoven, Ter Aar, Abcoude-Proostdij, Abcoude-Baambrugge, Loosdrecht, Vinkeveen, Vreeland, Loenen, Loenersloot, Mijdrecht, Wilnis, Maarsseveen, Maarssen, Tienhoven, Zuilen, Vleuten, Laagnieuwkoop, Kockengen, Kamerik, Zegveld, Haarzuilens, Ruwiel, Harmelen, Veldhuizen, Linschoten.

HILVERSUM. — Hilversum, Ouder-Amstel, Watergraafsmeer, Diemen, Muiden, Naarden, Huizen, Blaricum, Laren, Bussum, Weesp, Weesperkarspel, Ankeveen, Nederhorst den Berg, Nigtevegt, Kortenhoef, 's Graveland.

HOORN. — Hoorn, Zwaag, Berkhout, Avenhorn, Ursem, Schermerhorn, Oudendijk Beets, Beemster, Oosthuizen, Warder, Middelie, Kwadijk, Purmerend, Edam Katwoude, Monnikendam, Marken.

ENKHUIZEN. — Enkhuizen, Medemblik, Opperdoes, Twisk, Abbekerk, Hoogwoud, Winkel, Opmeer, Spanbroek, Obdam, Hensbroek, Sijbekarspel, Wognum, Ibbixweon, Midwoud, Wervershoof, Andijk, Bovenkarspel, Grootebroek, Hoogarspel, Westwoud, Blokker-Schellinkhout, Wijdenes, Venhuizen, Urk.

ALKMAAR. — Alkmaar, Heiloo, Bergen, Schoorl, Warmenhuizen, Harenkarspel, St. Maarten, Schagen, Wieringerwaard, Barsingerhorn, Nieuwe-Niedorp, Oude-Niedorp, Heerhugowaard, Oudkarspel, Noord-Scharwoude, Zuid-Scharwoude, Broek op Langendijk, St. Pancras, Koedijk, Oudorp, Oterleek.

DEN HELDER. — Den Helder, Texel, Vlieland, Terschelling, Wieringen, Anna Paulowna, Zijpe, Callantsoog, Petten.

AMSTERDAM I. — Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van het snijpunt der aslijnen van het Noordzeekanaal en zijkanaal H door het midden van het Noordzeekanaal tot aan het Droogdok; vervolgens langs de doorvaart van de Realengracht tot op het snijpunt van de Prinseneilandsgracht, vervolgens langs die gracht tot langs den Spoordijk, tot aan de Westerdokskade, vervolgens door het midden van de Korte Prinsengracht tot de Noordzijde van de Brouwersgracht tot den Singel en van daar tot aan de Noordzijde van de Korte Korsjespoortsteeg, langs die steeg tot aan de oostzijde van den N.Z. Voorburgwal, vervolgens langs den N.Z. Voorburgwal tot aan de doorsnede van de Raadhuisstraat, daarna de zuidzijde dier straat tot aan de doorvaart van den Singel, vervolgens langs de Oostzijde van den Singel tot de doorvaart van den Binnen-Amstel, daarna langs het noordelijk gedeelte van den Amstel tot den Zwanenburgwal, vervolgens de westzijde van den Zwanenburgwal, tot de St.-Anthoniebreedstraat, deze straat langs tot over de Nieuwmarkt, oostelijk langs de Vischmarkt, door het midden (westzijde) van de Gelderscle kade naar de doorsnede in het IJ tot aan den afsluitdijk, vervolgens langs dien afsluitdijk tot aan de grens der gemeente en van daar in noordwestelijke richting tot aan het beginpunt.

AMSTERDAM II. — Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn getrokken als volgt: van af den afsluitdijk naar Schellingwoude langs de doorsnede van het IJ tot aan den oostelijken doorgang in het open havenfront langs de oostzijde van de Geldersche kade tot aan de Rechtboomsloot, langs de noordzijde van de Rechtboomsloot tot aan le Oude Schans (noordzijde) tot aan den Rapenburgwal, voorts langs den Rapenburgwal, en het Entrepôtdok (Laagte Kadijk) tot aan het snijpunt van de Sarphatistraat; de noordzijde van die straat volgende tot aan de Zeeburgerstraat (noordzijde) en van daar langs de doorvaart in het Loozingskanaal en langs den Diemerdijk tot aan den Immetjeshorn en verder in noordelijke richting over het IJ langs de grens der gemeente, langs den Noorder IJ- en Zeedijk tot aan het beginpunt.

AMSTERDAM III. — Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van af den Immetjeshorn, langs den Diemerdijk tot aan de doorvaart van het Loozingskanaal, vervolgens langs de Buitensingelgracht (zuidzijde) tot aan de Kavaleriekazerne, daarna langs de doorvaart der Muidergracht langs de zuidzijde van den Hortus Botanicus, langs de doorvaart van de Nieuwe Heerengracht (zuidzijde) tot aan den Amstel. Vervolgens door de doorvaart van den Amstel (oostzijde) tot aan de Schulpbrug en van daar in noordoostelijke richting langs de grens der gemeente tot aan het beginpunt.

AMSTERDAM IV. — Het gedeelte der gemeente Amsterdam gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van de Zeeburgerstraat (zuidzijde) langs de noordzijde van de Sarphatistraat tot aan het snijpunt van het Entrepôtdok, vervolgens langs de doorvaart van het Entrepôtdok (zuidzijde) en den Rapenburgwal (zuidzijde) tot aan de Oude Schans, daarna langs de doorvaart van de Oude Schans (zuidzijde) tot aan de doorvaa van de Rechtboomsloot, vervolgens de zuidzijde dier Rechtboomsloot t aan de Geldersche kade, van daar langs de Geldersche kade (oostzijde) t Nieuwe Markt (oostzijde) in zuidelijke richting, naar den Zwanenburgwal, ervolgens langs den Zwanenburgwal (oostzijde) tot het snijpunt in den Amstel en van daar in westelijke richting naar het Sophiaplein; vervolgens langdat plein (zuidzijde) door de Reguliersbreedstraat (noordzijde) langs de doorsnede van het Thorbeckeplein (oostzijde) en de Reguliersgrachten (oostzijde)ot aan het snijpunt in de Stadhouderskade. Vervolgens die kade in oostelijke richting tot aan het snijpunt in den Amstel, daarna de doorvaart (westzijde) van den Amstel tot waar men de aslijn ontmoet der Nieuwe Keizersgrachtervolgens de Nieuwe Heerengracht (noordzijde) langs de zuidzijde vanen Hortus Botanicus en de noordzijde van de Muidergracht, langs de Kavaleriekazerne tot aan het snijpunt der Buitensingelgracht, vervolgens langs dBuitensingelgracht (noordzijde) tot aan het beginpunt.

AMSTERDAM V. — Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen

binnen eene lijn getrokken als volgt: van af het punt in den Amstel, alwaar de Stadhouderskade die rivier snijdt en van daar langs de Stadhouderskade tot aan de doorsnede van het Vondelspark. Vervolgens de doorsnede van het Willemspark langs de Schinkelkade en voorts in zuidelijke en oostelijke richting langs de grens der gemeente tot aan den Amstel en van daar langs den Amstel tot aan het beginpunt.

AMSTERDAM VI. — Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van af de doorvaart van den Singel bij de Munt (zuidzijde) tot aan de Gasthuismolensteeg, door de Gasthuismolensteeg (zuidzijde), Harten-, Ree- en Laurierstraten (zuidzijden) met eene recht doorgetrokken lijn tot in de Buitensingelgracht; vervolgens langs de doorvaart van de Buitensingelgracht (noord-oostzijde) en de Stadhouderskade (noordzijde) tot tegenover de Nicolaas-Witsenstraat, vervolgens door het midden dier straat (westzijde) langs de doorvaart van de Reguliersgracht (westzijde), het Thorbeckeplein (westzijde), de Reguliersbreestraat (zuidzijde) tot aan het beginpunt.

AMSTERDAM VII. — Het gedeelte der gemeente Amsterdam gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van af de doorsnede der Raadhuisstraat (noordzijde) langs den N.Z. Voorburgwal (westzijde) tot aan de Korsjespoortsteeg. Vervolgens de zuidzijde dier steeg tot aan de doorvaart van den Singel, daarna den Singel (westzijde) in noordelijke richting volgende tot aan de Brouwersgracht; vervolgens de Brouwersgracht (zuidzijde), tot aan de doorvaart van de Prinsengracht, daarna de Prinsengracht tegenover de Noordermarkt tot aan de doorsnede der Westerstraat. De Westerstraat (zuidzijde) langs het Marnixplein (zuidzijde) tot aan de doorvaart der Marnixkade. Vervolgens langs de Marnixkade en Buitensingelgracht (oostzijde) tot waar men het verlengde van de aslijn der Laurierstraat ontmoet; verder door het midden der Laurierstraat, Reestraat, Hartenstraat en Gasthuismolensteeg (noordzijde), daarna langs de doorvaart van den Singel (westzijde) tot aan het beginpunt.

AMSTERDAM VIII. — Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van het snijpunt der aslijnen van het Noordzeekanaal en zijkanaal H., zuidwaarts langs de grens der gemeente tot aan de Haarlemmervaart. Vervolgens langs de doorvaart der Haarlemmervaart (noordzijde) tot aan het Nassauplein. Daarna langs de doorvaart der Marnixkade tot aan de Zaagbarrière, vervolgens langs de Westerstraat (noordzijde) tot aan de doorvaart der Prinsengracht (westzijde) tot aan het snijpunt der Westerdokskade. Van daar langs de Prinseneilandsgracht (westzijde) tot aan de aslijn van de Realengracht. Vervolgens langs het Realeneiland tot aan de doorvaart van het Noordzeekanaal en van daar in Noordelijke richting tot aan het beginpunt.

AMSTERDAM IX. — Het gedeelte der gemeente Amsterdam, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: van af den noordelijken hoek van 't Nassauplein, langs de doorvaart der Haarlemmervaart (zuidzijde) tot aan de grens der gemeente. Vervolgens zuidwaarts die grens volgende langs de Kostverloren Wetering tot aan de doorvaart van de Schinkelkade (noordzijde). Vervolgens de doorsnede van het Willemspark en Vondelspark (noordzijde) tot aan de doorvaart van de Stadhouderskade en van daar langs de doorvaart dier kade (westzijde), Buitensingelgracht (westzijde) en de Nassaukade tot aan het beginpunt.

HAARLEM. — Haarlem

BEVERWIJK. — Beverwijk, Zandvoort, Bloemendaal, Schoten, Spaarndam, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Velsen, Assendelft, Westzaan, Krommenie, Wijk aan Zee en Duin, Heemskerk, Uitgeest, Castricum, Akersloot, Limmen, Egmond binnen, Egmond aan Zee.

ZAANDAM. — Zaandam, Koog a. d. Zaan, Zaandijk, Wormerveer, Wormer, Jisp, Graft, de Rijp, Zuid- en Noord-Schermer, Wijdewormer, Oostzaan, Ilpendam, Landsmeer, Buiksloot, Broek in Waterland, Nieuwendam, Ransdorp.

HAARLEMMERMEER. — Haarlemmermeer, Sloten, Heemstede, Bennebroek, Aalsmeer, Uithoorn, Leimuiden, Lisse, Hillegom, Alkemade, Nieuwer-Amstel.

LEIDEN. — Leiden.

KATWIJK. — Katwijk, Noordwijk, Noordwijkerhout, Sassenheim, Voorhout, Oegstgeest, Warmond, Rijnsburg, Valkenburg, Leiderdorp, Rijnsaterwoude, Woubrugge, Oudshoorn, Koudekerk, Zoeterwoude, Voorschoten, Veur, Wassenaar.

GOUDA. — Gouda, Boskoop, Moerkapelle, Waddinxveen, Moordrecht, Nieuwerkerk a. d. IJsel, Ouderkerk a. d. IJsel, Krimpen a. d. IJsel, Krimpen a. d. Lek, Gouderak, Lekkerkerk, Capelle a. d. IJssel.

BODEGRAVEN. — Bodegraven. Aarlanderveen, Hazerswoude, Alphen, Zwammerdam, Rietveld, Woerden, Waarder, Barwoutswaarder, Papekop, Lange Ruige Weide, Reeuwijk, Oudewater, Hekendorp, Haastrecht, Vlist, Stolwijk, Schoonhoven, Bergambacht, Ammerstol, Berkenwoude.

DELFT. — Delft, Hof van Delft, Pijnacker, Vrijenban, Berkel Bleiswijk, Zevenhuizen, Bergschenhoek, Hillegersberg.

LOOSDUINEN. — Loosduinen, 's Gravesande, Maassluis, Maasland, de Lier, Naaldwijk, Schipluiden, Monster, Wateringen, Rijswijk, Voorburg, Stompwijk, Nootdorp, Zoetermeer, Zegwaard, Benthuizen.

SCHIEDAM. — Schiedam, Overschie, Schiebroek, Kethel, Vlaardingen, Vlaardingerambacht.

ROTTERDAM I. — Het deel der gemeente, begrensd door eene lijn, loopende van het snijpunt der aslijnen, van de rivier de Maas en het Boerengat door het midden van laatstgemeld water van het Oostplein en van de Oostpoort; van daar langs de oostzijde der Boezemkolk, het stoomgemaal buitensluitende, over het midden van de Boezembrug en het Oostvestplein, tot het midden van den Goudschenweg; vervolgens midden over deze straat het Goudsche plein en den Crooswijkschen weg tot aan de voormalige Kralingsche grens; verder zuid-oostwaarts ombuigende langs die grens tot het midden van de rivier de Maas en eindelijk van daar door het midden van de rivier stroomafwaarts tot het punt van begin. De voormalige gemeente Kralingen.

ROTTERDAM II. — Het deel der gemeente, begrensd door eene lijn, loopende van het snijpunt der aslijnen van den Goudschen weg en het Oostvestplein, westwaarts midden door de gracht van den Goudschen Singel, door de sluis aan het Couwenburghseiland en de Rotte; vervolgens langs de noordzijde der huizen, aan de Galerij tot in het midden van de Delftsche vaart; van daar door het midden van de Schiekolk en de Schie tot de grens van Hillegersberg, en verder langs die grens en die van de voormalige gemeente Kralingen tot aan het Zuideinde van den Achterweg; vervolgens over het midden van den Crooswijkschen weg, het Goudsche plein en den Goudschen weg tot aan het punt van begin.

ROTTERDAM III. — Het deel der gemeente, begrensd door eene lijn, loopende van het snijpunt der aslijnen van de Leuvehaven en de Leuvebrugsteeg midden door die steeg en de Schildersteeg tot het midden van de gracht van den Schiedamschen Singel; van daar noordwaarts midden door die gracht tot aan het midden van den Binnenweg, midden over den Binnenweg tot aan de grens der kadastrale gemeente Delfshaven; van daar langs die grens en langs de grens van Overschie tot het midden van de Schie, midden door dat water en de Schiekolk tot het midden van de Delftsche vaart; van daar benoorden langs de huizen aan de Galerij midden door de Rotte tot tegenover het midden van de Tweede Lombardstraat; van daar het midden van die straat en van de Eerste Lombardstraat volgende tot het midden van de Boerenvischmarkt en midden over de Boerenvischmarkt en de Korte Torenstraat tot het midden van de Delftsche vaart; van daar midden over het Spui en de Vlasmarkt tot het midden van de sluis „het Spui"; vervolgens van daar midden door de Steigergracht en de Leuvehaven tot het punt van begin.

ROTTERDAM IV. — Het deel der gemeente, begrensd door eene lijn, loopende van het snijpunt der aslijnen van de rivier de Maas en de Leuvehaven stroomafwaarts midden door de rivier langs de voormalige Charloischeen vervolgens langs de Schiedamsche en Overschiesche grens tot het midden van de Coolsche straat; van daar langs de grens der kadastrale gemeente Delfshaven tot aan het midden van den Binnenweg, midden door den Binnen-

weg oostwaarts tot aan het midden van de gracht van den Schiedamschen Singel, midden door die gracht tot aan het midden van de Schildersteeg en midden door die steeg en de Leuvebrugsteeg tot aan het midden van de Leuvehaven en eindelijk van daar zuidwaarts midden door die haven tot aan het punt van begin. De voormalige gemeente Charlois.

ROTTERDAM V. — Het deel der gemeente, begrensd door eene lijn, loopende van het snijpunt der aslijnen van de rivier de Maas en het Boerengat, stroomopwaarts midden door de rivier; vervolgens langs de voormalige Kralingsche, de IJsselmondsche en de voormalige Charloische grens tot weder in het midden van de rivier; van daar stroomopwaarts midden door de rivier tot aan de verlengde aslijn van de Leuvehaven, midden door die haven en de Steigergracht tot midden voor de sluis „het Spui"; van daar midden over de Vlasmarkt en het Spui tot aan het midden van de Korte Torenstraat, midden door die straat en de Boerenvischmarkt tot aan het midden van de Eerste Lombardstraat, midden door die straat en de Tweede Lombardstraat tot midden in de Rotte; van daar midden door de sluis van het Couwenburghseiland, de gracht van den Goudschen Singel, het Oostvestplein en de Boezembrug; vervolgens beoosten langs de Boezemkolk; het stoomgemaal insluitende, midden door de Oostpoort, het Oostplein en het Boerengat tot het punt van begin.

BRIELLE. — Brielle, den Bommel, Ooltgensplaat, Stad aan 't Haringvliet, Oostvoorne, Vierpolders, Nieuwenhoorn, Hellevoetsluis, Nieuw-Helvoet, Rockanje, Heenvliet, Geervliet, Zwartewaal, Spijkenisse, Hekelingen, Zuidland, Abbenbroek, Oudenhoorn, Rozenburg, Pernis, Hoogvliet, Poortugaal, Goudswaard, Piershil, Zuid-Beijerland, Nieuw-Beijerland.

's GRAVENHAGE I — Het gedeelte der gemeente 's Gravenhage, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: beginnende aan de Laakbrug op den straatweg van 's Gravenhage naar Delft, volgende westwaarts de zuidoostzijde van de Laak of Moiensloot (grensscheiding met de gemeente Rijswijk) tot de Beekwatering of Lange Laak (grensscheiding met de gemeente Loosduinen), deze noordwaarts volgende tot het punt, gelegen in de lijn, uitmakende het verlengde van de as van het zoogenaamde Uitpad in den Zusterpolder; vervolgens oostwaarts langs die lijn en de as van gemeld Uitpad tot aan den hoek bij den voormaligen molen „de Ooievaar"; verder oostwaarts door het midden der gracht van den Zuidbinnensingel en van een kort stuk Zuidwal, langs de as van Glasblazerslaan, een klein gedeelte Lange Beestenmarkt, Hamerstraat, Nieuwe Molstraat; voorts noordwaarts door de as van de Wagenstraat tot de Spuistraat, oostwaarts door de as van Spuistraat, Lange Pooten, straat ten zuiden het Plein, Korte Pooten en Heerengracht, door het midden der gracht van den Zuidoostbuitensingel tot de Rijnstraat, door de as van deze straat en rondom het noordelijkste terrein van den Staatsspoorweg, verder Zuidwaarts langs de as van den Schenkweg tot de Schenkwatering (grensscheiding met de gemeente Voorburg) en eindelijk westwaarts langs deze en die met de gemeente Rijswijk tot de Laakbrug.

's GRAVENHAGE II. — Het gedeelte der gemeente 's Gravenhage, gelegen binnen eene lijn, getrokken als volgt: beginnende bij den hoek van de Wagenstraat en Nieuwe Molstraat, Hamerstraat, een klein gedeelte Lange Beestenmarkt, Glasblazerslaan, door het midden van een kort stuk Zuidwal en van den Zuidbinnensingel tot aan den hoek bij den voormaligen molen „de Ooievaar"; verder westwaarts door de as van het zoogenaamde Uitpad en den Zusterpolder en in het verlengde van die as naar de Beekwatering of Lange Laak (grensscheiding met de gemeente Loosduinen), noordwaarts die grens volgende tot aan de as van den Loosduinschen weg, verder noordwaarts langs de Beeklaan (grensscheiding met de gemeente Loosduinen) tot het punt, gelegen in de lijn in het verlengde van het midden der Elandsgracht; vervolgens oostwaarts langs die lijn het midden van de Elandsgracht, de Hoogewalsgracht, Mauritskadegracht, door de as van de Kanaalstraat en door het midden van Koningskadegracht en Benoordenhoutsche watering tot de grensscheiding met de gemeente Wassenaar, deze grens eerst tot den noordoostelijken hoek en daarna zuidwaarts tot het midden der Schenkwatering volgende (grensscheiding met de gemeente Voorburg); voorts westwaarts langs

laatstbedoelde grens tot de brug van den Schenkweg en door de as van den Schenkweg, rondom het noordelijkste terrein van den Staatsspoorweg, verder westwaarts door de as der Rijnstraat, door het midden der gracht van een deel Zuidoostbuitensingel en door de as van Heerengracht, Korte Pooten, straat ten zuiden het Plein, Lange Pooten en Spuistraat tot den hoek der Veenestraat en eindelijk zuidwaarts door de as van de Wagenstraat tot den hoek van de Nieuwe Molstraat.

's GRAVENHAGE III. — Het gedeelte der gemeente 's Gravenhage, gelegen noordelijk van de lijn, aanvangende op de Beeklaan (grensscheiding met de gemeente Loosduinen), in het verlengde van het midden van de Elandsgracht oostwaarts volgende dat verlengde, het midden van de Elandsgracht, de Hoogewalsgracht, de Mauritskadegracht, de as van de Kanaalstraat en het midden van Koningskadegracht en Benoordenhoutsche watering tot den noordoostelijken hoek van de grensscheiding met de gemeente Wassenaar.

DORDRECHT. — Dordrecht, Dubbeldam, Zwijndrecht, Papendrecht, Heerjansdam.

RIDDERKERK — Ridderkerk, Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, IJsselmonde, Rhoon, 's Gravendeel, Strijen, Mansdam, Puttershoek, Heinenoord, Oud Beijerland, Mijnsheerenland, Westmans, Klaaswaal, Numansdorp.

GORINCHEM. — Gorinchem, Herwijnen, Vuren, Nederhemert, Wijk en Aalburg, Veen, Op- en Neer-Andel, Giessen, Rijswijk, Woudrichem, de Werken en Sleeuwijk, Werkendam, Schelluinen, Arkel, Kedichem, Heukelum, Asperen, Hardinxveld, Giessen, Nieuwkerk, Giessendam, Molenaarsgraaf, Hoogblokland, Hoornaar, Noordeloos, Nieuwland.

SLIEDRECHT. — Sliedrecht, Vianen, Hagestein, Everdingen, Schoonrewoerd, Leerdam, Hei- en Boeikop, Leerbroek, Lexmond, Meerkerk, Ameide, Tienhoven, Langerak, Goudriaan, Nieuwpoort, Groot-Ammers, Ottoland, Peursum, Brandwijk, Bleskensgraaf, Wijngaarden, Streefkerk, Nieuwlekkerland Alblasserdam, Oud-Alblas.

MIDDELBURG. — Middelburg, Vlissingen, Veere, Oostkapelle, Domburg, Vrouwenpolder, Serooskerke, Aagtekerke, Grijpskerke, Westkapelle, St. Laurens, Meliskerke, Zoutelande, Biggekerke, Oost- en West Souburg, Koudekerke, Ritthem, Nieuw- en St. Joostland, Arnemuiden.

OOSTBURG. — Oostburg, Cadzand, Retranchement, Zuidzande, Sluis, Aardenburg, Eede, St. Kruis, Waterlandkerkje, IJzendijke, Breskens, Groede, Nieuwvliet, Schoondijke, Hoofdplaat, Biervliet, Neuzen, Hoek, Philippine, Westdorpe, Zaamslag, Sas van Gent, Axel.

GOES. — Goes, 's Heer-Arendskerke, 's Heer-Abtskerke, Wolphaartsdijk, Heinkenszand, 's Gravenpolder, Kattendijke, Kloetinge, Wemeldinge, Wissekerke, Colijnsplaat, Kortgene, Kats, Tholen, Oud-Vossemeer, Poortvliet, St. Annaland, Stavenisse, St. Maartensdijk, Scherpenisse, St. Philipsland

HONTENISSE. — Hontenisse, Overslag, Zuiddorpe, Koewacht, Boschkapelle, Hulst, Clinge, St. Jansteen, Stoppeldijk, Hengstdijke, Graauw en Langendam, Ossenisse, Rilland-Bath, Waarde, Schore, Kruiningen, Krabbendijke, Yerseke, Kapelle, Borsselen, Driewegen, Nisse, Ovezande, Hoedekenskerke, 's Heerenhoek, Oudelande, Ellewoutsdijk, Baarland.

ZIERIKZEE. — Zierikzee, Haamstede, Noordwelle, Renesse, Serooskerke, Burgh, Elkerzee, Ellemeet, Brouwershaven, Zonnemaire, Duivendijke, Kerkwerve, Noordgouwe, Dreischor, Oosterland, Nieuwerkerk, Ouwerkerk, Bruinisse, Goedereede, Ouddorp, Stellendam, Dirksland, Melissant, Middelharnis, Sommelsdijk, Oude-Tonge, Nieuwe-Tonge, Herkingen.

BERGEN OP ZOOM. — Bergen op Zoom, Woensdrecht, Ossendrecht, Huybergen, Putte, Nieuw-Vossemeer, Wouw, Halsteren, Rosendaal en Nispen, Steenbergen en Kruisland.

BREDA. — Breda, Rucphen en Vorenseinde, Hoeven, Etten en Leur, Prinsenhage, Terheyden.

OOSTERHOUT. — Oosterhout, Zundert, Rijsbergen, Ginniken en Bavel, Teteringen, Dongen, 's Gravenmoer, Loon op Zand, Gilze en Rijen, Chaam, Baarle-Nassau.

ZEVENBERGEN. — Zevenbergen, Dinteloord en Prinsland, Oud en Nieuw Gastel, Fijnaart en Heiningen, Willemstad, Klundert, Standdaarbuiten,

Oudenbosch, Hooge en Lage Zwaluwe, Geertruidenberg, Made en Drimmelen, Raamsdonk.

WAALWIJK. — Waalwijk, Almkerk, Dussen, Munster en Muilkerk, Waspik, Meeuwen, Hill en Babyloniënbroek, Heesbeen, Eethen en Genderen, Drongelen, Hangoort, Gansoijen en Doeveren, Besoijen, Baardwijk. Drunen, Nieuwkuyk, Vlijmen, Empel en Meerwijk, Engelen, Bokhoven, Hedikhuizen, Herpt, Oudheusden, Heusden, Capelle, Sprang, Vrijhoeve Capelle, Cromvoirt, Helvoirt, Udenhout, Berkel, Haaren.

TILBURG. — Tilburg. Oisterwijk, Moergestel, Hilvarenbeek, Goorle, Alphen en Riel, Diessen, Oost-, West- en Middelbeers.

EINDHOVEN. — Eindhoven, Hooge en Lage Mierde, Reusel, Bladel en Netersel, Oirschot, Liempde, Vessem, Wintelre en Knegsel, Zeelst, Strijp, Woensel, Best, Stratum, Gestel en Blaarthem, Hoogeloon, Hapert en Casteren, Duizel en Steensel, Eersel, Luyksgestel, Borkel en Schaft, Bergeyk, Dommelen, Westerhoven, Veldhoven en Mereveldhoven, Riethoven, Oerle, Valkenswaard.

HELMOND. — Helmond, Tongelre, Nunen, Gerwen en Nederwetten, Zesgehuchten, Bakel en Milheeze, Deurne en Liesel, Vierden, Geldrop, Mierlo, Lierop, Asten, Someren, Leende, Heeze, Maarheeze, Soerendonk, Sterksel en Gassel, Budel, Aalst, Waalre, Stiphout, Aarle-Rixtel.

MAASTRICHT. — Maastricht, St. Pieter, Oud-Vroenhoven, Meerssen, Ambij. Heer, Gronsveld, Eysden.

GULPEN. — Gulpen, Mesch, Rijckholt, St. Geertruid, Mheer, Noorbeek, Slenaken, Wittem, Vaals, Bocholtz, Simpelveld, Wijlre, Valkenburg, Oud-Valkenburg, Margraten, Cadier en Keer, Bemelen, Berg en Terblijt, Houthem, Kerkrade, Voerendaal, Schin op Geulle, Heerlen, Schaesberg, Klimmen.

SITTARD. — Sittard, Borgharen, Itteren, Bunde, Geulle, Esloo, Stein, Urmond, Obbicht en Papenhoven, Grevenbicht, Limbricht, Born, Nieuwstadt, Broeksittard, Munstergeleen, Geleen, Beek, Spaubeek, Schimmert, Hulsberg, Wijnandsrade, Nuth, Ulestraten, Schinnen, Amstenrade, Hoensbroek, Brunssum, Schinveld, Jabeek, Bingelrade, Merkelbeek, Oirsbeek, Eygelshoven, Ubach over Worms, Nieuwenhagen.

ROERMOND. — Roermond, Susteren, Roosteren, Echt, Ohé en Laak, Stevensweert, Vlodrop, Posterholt, St. Odiliënberg, Melick en Herkenbosch, Montfort, Maasbracht, Linne, Herten, Maasniel, Horn, Beegden, Heel en Panheel, Wessem, Thorn, Swalmen, Beessel.

VENLO. — Venlo, Grebbenvorst, Arcen en Velden, Broekhuizen, Meerlo, Wanssum, Venray, Bergen, Ottersum, Gennep, Mook, Sambeek, Vierlingsbeek, Maashees en Overloon, Oploo, St. Anthonis en Ledeacker, Belfeld, Tegelen.

WEERT. — Weert, Hunsel, Stramproy, Nederweert, Roggel, Heythuizen, Neer, Kessel, Meijel, Helden, Sevenum, Maasbree, Horst, Buggenum, Nunhem, Haelen, Ittervoort, Neeritter, Baexem, Grathem.

GRAVE. — Grave, Boxmeer, Aiem, Maren en Kessel, Lith, Lithoyen, Geffen, Oss, Ooijen en Teeffelen, Megen, Haren en Macharen, Dieden, Demen en Langel, Deursen en Dennenburg, Huisseling en Neerloon, Berghem, Herpen, Heesch, Schayk, Ravenstein, Reek, Velp, Escharen, Gassel, Beers, Linden, Cuyk en St. Agatha, Oeffelt, Haps, Beugen en Rijkevoort, Wanroy, Mill en St. Hubert, Nistelrode.

's HERTOGENBOSCH. — 's Hertogenbosch, Vught, den Dungen, Berlicum, Rosmalen, Nuland, Boxtel, Esch.

VEGHEL. — Veghel, Uden, Zeeland, St. Michielsgestel, Schijndel, St. Oedenrode, Dinther, Heeswijk, Erp, Boekel, Gemert, Son en Breugel, Lieshout, Beek en Donk.

W E T

TOT REGELING EN BEPERKING DER UITOEFENING VAN HET REGT VAN VEREENIGING EN VERGADERING.

Art. 1.

Tot de oprigting eener vereeniging wordt geene magtiging gevorderd.

2. De vereeniging, strijdig met de openbare orde, is verboden.

3. Met de openbare orde wordt strijdig geacht elke vereeniging, welke tot doel heeft:

1°. ongehoorzaamheid aan of overtreding van de wet of eene wettelijke verordening;

2°. aanranding of bederf der goede zeden;

3°. stoornis in de uitoefening der regten, van wie het ook zij.

4. (Vervallen.)

5. Geene vereeniging, buiten die door de Grondwet of andere wetten ingesteld, treedt als regtspersoon op dan na òf door eene wet, òf door Ons te zijn erkend.

Alle voor onbepaalden tijd of voor langer dan dertig jaren aangegane vereenigingen, welke als rechtspersonen willen optreden, behoeven eene erkenning door de wet.

Dergelijke vereenigingen, voor minder dan dertig jaren aangegaan, kunnen door Ons worden erkend.

6. De erkenning geschiedt door goedkeuring van de statuten of reglementen der vereeniging.

Die statuten of reglementen bevatten het doel, de grondslagen, den werkkring en de overige regelen der vereeniging.

7. De erkenning wordt door Ons alleen geweigerd, op gronden, ontleend aan het algemeen belang.

Het besluit van weigering is met redenen omkleed.

8. Wijziging of verandering der goedgekeurde statuten vereischt nadere goedkeuring.

9. De goedgekeurde statuten, wijzigingen of veranderingen worden door de *Staatscourant* openbaar gemaakt.

10. De afwijking van goedgekeurde statuten geeft aan het openbaar ministerie de bevoegdheid om bij den burgerlijken regter de vervallen-verklaring der vereeniging van hare hoedanigheid van regtspersoon te vorderen.

De regter, de vervallen-verklaring uitsprekende, kan aan de vereeniging, niettegenstaande hooger beroep of voorziening in cassatie, de bevoegdheid tot het plegen van burgerlijke handelingen bij voorraad ontzeggen.

De verevening der zaken eener van hare regtspersoonlijkheid vervallen verklaarde vereeniging geschiedt onder toezigt des regters, die de vervallen-verklaring uitsprak op de wijze en met inachtneming der vormen, omtrent onbeheerde nalatenschappen vastgesteld.

11. Nadat door den benoemden curator de roerende en onroerende goederen der vereeniging verkocht en de schulden betaald zijn, wordt het batig slot, zoo er een is, aan hen, welke op het oogenblik der vervallen-verklaring leden der vereeniging zijn, of aan hunne regthebbenden, elk voor het aandeel, dat zij in de vereeniging hebben, uitgekeerd.

12. Vereenigingen, niet als regtspersonen volgens deze wet ingesteld of erkend, kunnen als zoodanig geene burgerlijke handelingen aangaan.

De overeenkomsten namens haar gesloten, en de goederen namens haar verkregen, worden ten opzigte van het Rijk en van derden beschouwd als volgende de personen, welke de overeenkomst gesloten en de goederen aanvaard hebben, al is het ook, dat in de overeenkomsten en titels de handelende personen slechts als gemagtigden of beheerders der vereeniging zijn aangewezen.

13. De onderlinge verhouding der leden van vereenigingen, welke niet als regtspersonen kunnen optreden, regelt zich naar de door hen vastgestelde reglementen en de algemeene regelen van het burgerlijk regt.

De bepalingen van artt. 1700 en 1701 van het Burgerlijk Wetboek blijven op deze vereenigingen, ofschoon niet als regtspersonen beschouwd, van toepassing.

14. De bepalingen der voorafgaande artikelen zijn niet van toepassing op de burgerlijke maatschap of vennootschap, noch op vennootschappen van koophandel, wederkeerige ver-

zekerings- of waarborgmaatschappijen en scheepsreederijen.

De bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en van het Wetboek van Koophandel blijven op deze onderwerpen van toepassing.

15. Vereenigingen, welke vóór het in werking treden dezer wet bestonden, worden beoordeeld naar de wetten, waaronder zij zijn opgerigt.

16. Vreemdelingen, geene ingezetenen zijnde, kunnen niet zijn leden van staatkundige vereenigingen.

17. (Vervallen).

18. Openbare vergaderingen tot gemeenschappelijke beraadslaging worden in de opene lucht niet toegelaten, dan op bekomene vergunning van het hoofd van het gemeentebestuur, verleend vijf dagen, vóór dat de vergadering wordt gehouden.

Onze Commissaris in de provincie kan zoodanige vergunning intrekken, of, bij weigering der vergunning door het hoofd van het gemeentebestuur, haar van zijnen kant op verzoek van belanghebbenden verleenen.

19. Tot alle vergaderingen in gebouwen, waarbij het publiek wordt toegelaten, hebben de ambtenaren van algemeene en plaatselijke politie den vrijen toegang.

Weigering van toegang geeft recht aan de ambtenaren der politie om, bijgestaan door het hoofd van het gemeentebestuur, zich den toegang te verschaffen.

20. Het dragen van wapenen is verboden in de vergaderingen, in de twee voorgaande artikelen bedoeld.

Dit verbod is niet toepasselijk op militaire officieren en onderofficieren, in uniform gekleed.

21. Bijeenkomsten om zich in het hanteren van wapenen te oefenen, worden op plaatsen, in den regel voor het publiek toegankelijk, of wanneer zij door meer dan tien personen worden bijgewoond, niet toegelaten dan met vergunning van het hoofd van het gemeentebestuur.

Deze vergunning wordt niet verleend dan ten minste vijf dagen, vóór dat de bijeenkomst wordt gehouden, en onder de voorwaarden, in het belang der openbare veiligheid gevorderd.

Het 2de lid van art. 18 is ten deze van toepassing.

22. Elke vergadering, waarin de openbare orde wordt gestoord, of tegen de bepalingen dezer wet wordt gehandeld, gaat op de opvordering der politie terstond uiteen.

23. Onverminderd de straffen, vastgesteld op bijzondere misdrijven in geoorloofde of ongeoorloofde vereenigingen en vergaderingen, of ter gelegenheid daarvan gepleegd, worden zij, die artt. 16, 18, 20 en 21 overtreden, gestraft met geldboete van vijftig cents tot honderd gulden of hechtenis van één dag tot twee maanden.

FAILLISSEMENTSWET.

TITEL I.

Van Faillissement.

EERSTE AFDEELING.

VAN DE FAILLIETVERKLARING.

Art. 1.

De schuldenaar, die in den toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, wordt, hetzij op eigen aangifte, hetzij op verzoek van een of meer zijner schuldeischers, bij rechterlijk vonnis in staat van faillissement verklaard.

De faillietverklaring kan ook worden uitgesproken, om redenen van openbaar belang, op de vordering van het Openbaar Ministerie.

2. De faillietverklaring geschiedt door de rechtbank van de woonplaats des schuldenaars.

Indien de schuldenaar zich buiten het Rijk in Europa heeft begeven, is de rechtbank zijner laatste woonplaats bevoegd.

Ten aanzien van vennooten onder eene firma is de rechtbank, binnen welker gebied het kantoor der vennootschap is gevestigd, mede bevoegd.

Indien de schuldenaar binnen het Rijk in Europa geene woonplaats heeft, doch aldaar een beroep of bedrijf uitoefent, is de rechtbank, binnen welker gebied hij een kantoor heeft, bevoegd.

Wordt in het geval van het derde of vierde lid of in dat van artikel 3 door meer dan ééne daartoe bevoegde rechtbank op verschillende dagen de faillietverklaring uitgesproken, dan

heeft alleen de eerst gedane uitspraak rechtsgevolgen. Heeft de uitspraak van verschillende rechtbanken op denzelfden dag plaats, dan heeft alleen de uitspraak van de rechtbank, die in de wetten van 9 April 1877 (*Stbl.* nos. 74—78) het eerst genoemd wordt, rechtsgevolgen.

Ten aanzien van naamlooze vennootschappen, wederkeerige verzekerings- of waarborgmaatschappijen, coöperatieve of andere, rechtspersoonlijkheid bezittende, vereenigingen en van stichtingen geldt, ter toepassing van dit artikel, de plaats, waar zij haren zetel hebben, als woonplaats.

3. De gehuwde vrouw, die zelfstandig een beroep of bedrijf uitoefent of een eigen vermogen bezit, kan ook ter plaatse, waar zij dit doet of waar zij gevestigd is, in staat van faillissement worden verklaard.

4. De aangifte tot faillietverklaring wordt gedaan en het verzoek daartoe ingediend ter griffie en met den meesten spoed in raadkamer behandeld. Het Openbaar Ministerie wordt daarop gehoord.

Ten aanzien eener vennootschap onder eene firma, moet de aangifte inhouden den naam en de woonplaats van elk der hoofdelijk voor het geheel verbondene vennooten.

Het vonnis van faillietverklaring wordt ter openbare terechtzitting uitgesproken en is bij voorraad, op de minute uitvoerbaar, niettegenstaande eenige daartegen gerichte voorziening.

5. De verzoekschriften, bedoeld in het vorige artikel en in de artikelen 8, 9, 10, 11, 67, 155, 166, 198 en 206, worden ingediend door een procureur.

6. De rechtbank kan bevelen, dat de schuldenaar worde opgeroepen, om in persoon of bij gemachtigde gehoord te worden. De oproeping geschiedt bij brief door den griffier.

De faillietverklaring wordt uitgesproken, indien summierlijk blijkt van het bestaan van feiten of omstandigheden, welke aantoonen, dat de schuldenaar in den toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, en, zoo een schuldeischer het verzoek doet, ook van het vorderingsrecht van dezen.

7. Hangende het onderzoek kan de rechtbank den verzoeker toestaan den boedel te doen verzegelen. Zij kan daaraan de voorwaarde van zekerheidstelling, tot een door haar te bepalen bedrag, verbinden

De verzegeling geschiedt door den kantonrechter. Buiten de verzegeling blijven, doch worden in het proces-verbaal kortelijk beschreven, de goederen vermeld in artikel 21, no. 1.

8. De schuldenaar, die in staat van faillissement is verklaard, nadat hij op de aanvraag tot faillietverklaring is gehoord, heeft gedurende acht dagen, na den dag der uitspraak, recht van hooger beroep.

Zoo hij niet is gehoord, heeft hij gedurende veertien dagen, na den dag der uitspraak, recht van verzet. Indien hij tijdens de uitspraak zich niet binnen het Rijk in Europa bevindt, wordt die termijn verlengd tot eene maand.

Van het vonnis, op het verzet gewezen, kan hij gedurende acht dagen, na den dag der uitspraak, in hooger beroep komen.

Het verzet of hooger beroep geschiedt bij een verzoekschrift in te dienen ter griffie van het rechtscollege, dat van de zaak kennis moet nemen. De voorzitter bepaalt terstond dag en uur voor de behandeling. Uiterlijk op den vierden dag, volgende op dien waarop hij zijn verzoek heeft ingediend, wordt door den schuldenaar van het gedane verzet of ingestelde hooger beroep, alsmede van den tijd voor de behandeling bepaald, bij deurwaarders-exploot aan den procureur, die het verzoek tot faillietverklaring heeft ingediend, kennis gegeven.

Deze kennisgeving geldt voor oproeping van den schuldeischer, die de faillietverklaring heeft uitgelokt.

De behandeling geschiedt op de wijze bij artikel 4 voorgeschreven.

9. Bij afwijzing van de aangifte of aanvraag tot faillietverklaring bestaat recht van hooger beroep, gedurende acht dagen na den dag der afwijzing.

Hetzelfde geldt bij vernietiging der faillietverklaring ten gevolge van verzet, in welk geval van het hooger beroep door den griffier van het gerechtshof, waarbij het is aangebracht, onverwijld wordt kennis gegeven aan den griffier van de rechtbank die de vernietiging heeft uitgesproken.

De instelling en behandeling van het hooger beroep geschiedt op de wijze in de artikelen 4 en 6 voorgeschreven.

10. Elk schuldeischer, met uitzondering van hem die de faillietverklaring heeft verzocht, en elk belanghebbende heeft tegen de faillietverklaring recht van verzet gedurende acht dagen na den dag der uitspraak.

Het verzet geschiedt bij een verzoekschrift in te dienen ter griffie van het rechtscollege, dat de faillietverklaring heeft uitgesproken.

De voorzitter bepaalt terstond dag en uur voor de behandeling. Uiterlijk op den vierden dag, volgende op dien waarop hij zijn verzoek heeft ingediend, wordt door den verzoeker van het gedane verzet, alsmede van den tijd voor de behandeling bepaald, bij deurwaarders-exploot kennis gegeven aan den schuldenaar en, indien de faillietverklaring door een schuldeischer is verzocht, ook aan den procureur, die namens dezen het verzoek tot faillietverklaring heeft ingediend.

Deze kennisgeving geldt voor oproeping van den schuldenaar en van dien schuldeischer.

De behandeling geschiedt op de wijze bij artikel 4 voorgeschreven.

11. De schuldeischer of de belanghebbende, wiens in het vorige artikel bedoeld verzet door de rechtbank is afgewezen, heeft recht van hooger beroep, gedurende acht dagen na den dag der afwijzing.

Hetzelfde geldt, bij vernietiging der faillietverklaring door de rechtbank ten gevolge van dat verzet, voor den schuldenaar, den schuldeischer, die de faillietverklaring verzocht heeft, en het Openbaar Ministerie, in welk geval tevens het tweede lid van artikel 9 van toepassing is.

De instelling en behandeling van het hooger beroep geschiedt op de wijze in de artikelen 4 en 6 voorgeschreven.

Is het verzet bij het gerechtshof gedaan, dan is hooger beroep uitgesloten.

12. Van het arrest, door het gerechtshof gewezen, kunnen de schuldenaar, de schuldeischer die de faillietverklaring verzocht, de in art. 10 bedoelde schuldeischer of belanghebbende en het Openbaar Ministerie, gedurende acht dagen na den dag der uitspraak, in cassatie komen.

Het beroep in cassatie wordt aangebracht en behandeld op de wijze bij de artikelen 4, 6 en 8 bepaald.

Indien de cassatie is gericht tegen een arrest, houdende vernietiging van het vonnis van faillietverklaring, geeft de griffier van den Hoogen Raad van het verzoek tot cassatie onverwijld kennis aan den griffier van het gerechtshof dat de vernietiging heeft uitgesproken.

13. Indien ten gevolge van verzet, hooger beroep of cassatie de faillietverklaring wordt vernietigd, blijven niettemin geldig en verbindend voor den schuldenaar de handelingen, door den curator verricht vóór of op den dag, waarop aan het voorschrift tot aankondiging overeenkomstig art 15 is voldaan.

Hangende het verzet, het hooger beroep of de cassatie kan geene raadpleging over een akkoord plaats hebben, noch tot de vereffening van den boedel buiten toestemming van den schuldenaar worden overgegaan.

14. Het vonnis van faillietverklaring houdt in de benoeming van een der leden van de rechtbank tot rechter commissaris in het faillissement, en de aanstelling van een of meer curators.

Van de faillietverklaring wordt door den griffier onverwijld kennis gegeven aan de administratie der posterijen en der telegrafie.

Een uittreksel uit het vonnis van faillietverklaring, houdende vermelding van den naam, de woonplaats of het kantoor en het beroep van den gefailleerde, van den naam van den rechter-commissaris, van den naam en de woonplaats of het

kantoor des curators, van den dag der uitspraak, alsmede van den naam, het beroep en de woonplaats of het kantoor van ieder lid der voorloopige commissie uit de schuldeischers, zoo er eene benoemd is, wordt door den curator onverwijld geplaatst in de *Nederlandsche Staatscourant* en in een of meer door den rechter-commissaris aan te wijzen nieuwsbladen.

15. Zoodra een vonnis van faillietverklaring ten gevolge van verzet, hooger beroep of cassatie is vernietigd, en in de twee eerste gevallen de termijn, om in hooger beroep of in cassatie te komen, verstreken is zonder dat daarvan gebruik is gemaakt, wordt door den griffier van het rechtscollege, dat de vernietiging heeft uitgesproken, van die uitspraak kennis gegeven aan den curator en aan de administratie der posterijen en der telegrafie.

De curator doet daarvan aankondiging in de bladen in artikel 14 genoemd.

16. Indien de toestand des boedels daartoe aanleiding geeft, kan de rechtbank, op voordracht van den rechter-commissaris en na de commissie uit de schuldeischers, zoo die er is, gehoord te hebben, bevelen, hetzij de kostelooze behandeling, hetzij, na verhoor of behoorlijke oproeping van den gefailleerde, en in dit geval bij beschikking in het openbaar uit te spreken, de opheffing van het faillissement.

17. Elke in dezen titel bevolen plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* geschiedt kosteloos.

Alle stukken, opgemaakt ter voldoening aan de bepalingen van dezen titel, zijn vrij van zegel en van de formaliteit van registratie.

Daaronder zijn evenwel niet begrepen de processen-verbaal en akten, houdende verkoop of andere overeenkomsten, noch de stukken betrekkelijk andere rechtsgedingen over rechten en verplichtingen van den boedel, dan die welke het gevolg zijn van de verwijzing door den rechter-commissaris bedoeld in artikel 122.

Het bevel tot kostelooze behandeling van het faillissement heeft bovendien ten gevolge vrijstelling van griffiekosten.

18. De beschikking, bevelende de opheffing van het faillissement, wordt op dezelfde wijze openbaar gemaakt en daartegen kunnen de schuldenaar en de schuldeischers op dezelfde wijze en binnen dezelfde termijnen opkomen, als ten aanzien van het vonnis van faillietverklaring is bepaald. Indien na eene dergelijke opheffing opnieuw aangifte of aanvraag tot faillietverklaring wordt gedaan, is de schuldenaar of de aanvrager verplicht aan te toonen, dat er voldoende baten aanwezig zijn om de kosten van het faillissement te bestrijden.

19. Bij elke rechtbank wordt door den griffier een openbaar

register gehouden, waarin hij, voor ieder faillissement afzonderlijk, achtereenvolgens, met vermelding der dagteekening, inschrijft:

1°. een uittreksel van de rechterlijke beslissingen, waarbij de faillietverklaring uitgesproken of de uitgesprokene weder opgeheven is;
2°. den summieren inhoud en de homologatie van het akkoord;
3°. de ontbinding van het akkoord;
4°. het bedrag van de uitdeelingen bij vereffening;
5°. de opheffing van het faillissement ingevolge artikel 16;
6°. de rehabilitatie.

Omtrent vorm en inhoud van het register worden door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur nadere regels gegeven.

De griffier is verplicht aan ieder kostelooze inzage van het register en tegen betaling een uittreksel daaruit te verstrekken.

Op het register bestaat een alphabetische klapper.

TWEEDE AFDEELING.

VAN DE GEVOLGEN DER FAILLIETVERKLARING.

20. Het faillissement omvat het geheele vermogen van den schuldenaar ten tijde van de faillietverklaring, alsmede hetgeen hij gedurende het faillissement verwerft.

21. Niettemin blijven buiten het faillissement:

1°. de goederen vermeld in artikel 447, nos. 2—5 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de gelden of jaarwedden vermeld in artikel 756, 3°. van dat Wetboek, de gagie, indien de gefailleerde schipper of schepeling is, en het auteursrecht; alsmede hetgeen in het eerste lid van artikel 448 van genoemd Wetboek omschreven is, tenzij in het faillissement schuldeischers opkomen wegens vorderingen, vermeld in het tweede lid van dat artikel;
2°. hetgeen de gefailleerde gedurende het faillissement door persoonlijke werkzaamheid verkrijgt of een gedeelte daarvan, ter beoordeeling van den rechter-commissaris;
3°. de gelden, die aan den gefailleerde verstrekt worden ter voldoening aan eenen wettelijken onderhoudsplicht;
4°. een door den rechter-commissaris te bepalen bedrag uit de opbrengst van het in artikel 366 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde vruchtgenot, ter bestrijding van de in artikel 367 van dat Wetboek vermelde lasten;
5°. de uitkeering, die de gefailleerde, krachtens de bepaling van artikel 373 van het Burgerlijk Wetboek, uit de inkomsten zijner kinderen geniet.

22. Indien de gefailleerde wegens een ambt of bediening een traktement, soldij of pensioen geniet, waarop schuldeischers alleen binnen de grenzen en op de wijze, voorgeschreven bij de bijzondere wetten en wettelijke verordeningen op dit onderwerp vastgesteld, rechten kunnen doen gelden, geschiedt de uitoefening dier rechten, gedurende het faillissement, uitsluitend door den curator ten behoeve van den boedel, en nemen door de faillietverklaring alle rechten, door afzonderlijke schuldeischers verkregen, een einde.

In dit en het vorige artikel wordt onder „gefailleerde" mede begrepen de echtgenoot van den in eenige gemeenschap gehuwden gefailleerde.

23. Door de faillietverklaring verliest de schuldenaar van rechtswege de beschikking en het beheer over zijn tot het faillissement behoorend vermogen, te rekenen van den dag waarop de faillietverklaring wordt uitgesproken, die dag daaronder begrepen.

24. Uit verbintenissen, door den schuldenaar na de faillietverklaring aangegaan, ontstaan geene aanspraken tegen den faillieten boedel, dan voor zooverre deze ten gevolge daarvan is gebaat.

25. Rechtsvorderingen, welke rechten of verplichtingen tot den faillieten boedel behoorende ten onderwerp hebben, worden zoowel tegen als door den curator ingesteld.

Indien zij, door of tegen den gefailleerde ingesteld of voortgezet, eene veroordeeling van den gefailleerde ten gevolge hebben, heeft die veroordeeling tegenover den faillieten boedel geene rechtskracht.

26. Rechtsvorderingen, die voldoening eener verbintenis uit den boedel ten doel hebben, kunnen gedurende het faillissement ook tegen den gefailleerde op geene andere wijze ingesteld worden, dan door aanmelding ter verificatie.

27. Indien de rechtsvordering tijdens de faillietverklaring aanhangig en door den schuldenaar ingesteld is, wordt het geding ten verzoeke van den gedaagde geschorst, ten einde dezen gelegenheid te geven, binnen een door den rechter te bepalen termijn, den curator tot overneming van het geding op te roepen.

Zoo deze aan die oproeping geen gevolg geeft, heeft de gedaagde het recht ontslag van de instantie te vragen; bij gebreke daarvan kan het geding tusschen den gefailleerde en den gedaagde worden voortgezet, buiten bezwaar van den boedel.

Ook zonder opgeroepen te zijn, is de curator bevoegd het proces te allen tijde over te nemen en den gefailleerde buiten het geding te doen stellen.

28. Indien de rechtsvordering tijdens de faillietverklaring aanhangig en tegen den schuldenaar ingesteld is, is de eischer bevoegd schorsing te verzoeken, ten einde, binnen een door den rechter te bepalen termijn, den curator in het geding te roepen.

Door zijne verschijning neemt deze het proces over en is de gefailleerde van rechtswege buiten het geding.

Indien de curator verschijnende dadelijk in den eisch toestemt, zijn de proceskosten van de tegenpartij geen boedelschuld.

Zoo de curator niet verschijnt, is op het tegen den gefailleerde te verkrijgen vonnis de bepaling van het tweede lid van artikel 25 niet toepasselijk.

29. Voor zooverre tijdens de faillietverklaring aanhangige rechtsvorderingen voldoening eener verbintenis uit den boedel ten doel hebben, wordt het geding, na de faillietverklaring geschorst, om alleen dan voortgezet te worden, indien de verificatie der vordering betwist wordt. In dit geval wordt hij, die de betwisting doet, in de plaats van den gefailleerde, partij in het geding.

30. Indien vóór de faillietverklaring de stukken van het geding tot het geven van eene beslissing aan den rechter zijn overgelegd, zijn het tweede lid van artikel 25 en de artikelen 27—29 niet toepasselijk.

De artikelen 27—29 worden weder toepasselijk, indien het geding voor den rechter, bij wien het aanhangig is, ten gevolge van zijne beslissing wordt voortgezet.

31. Indien een geding door of tegen den curator, of ook in het geval van art. 29 tegen een schuldeischer wordt voortgezet, kan door den curator of door dien schuldeischer de nietigheid worden ingeroepen van handelingen, door den schuldenaar vóór zijne faillietverklaring in het geding verricht, zoo bewezen wordt dat deze door die handelingen de schuldeischers desbewust heeft benadeeld en dat dit aan zijne tegenpartij bekend was.

32. In de gedingen, door of tegen den curator ingesteld of voortgezet, of in het geval van artikel 122 tegen een schuldeischer gevoerd, kan de rechter den gefailleerde de eeden opleggen, bedoeld bij artikel 1977 van het Burgerlijk Wetboek.

33. Het vonnis van faillietverklaring heeft ten gevolge, dat alle gerechtelijke tenuitvoerlegging op eenig deel van het vermogen van den schuldenaar, vóór het faillissement aangevangen, dadelijk een einde neemt, en dat, ook van hetzelfde oogenblik af, geen vonnis bij lijfsdwang kan worden ten uitvoer gelegd.

Indien de schuldenaar zich in gijzeling bevindt, wordt hij

ontslagen, zoodra het vonnis van faillietverklaring in kracht van gewijsde is gegaan, behoudens toepassing van artikel 87.

34. Indien vóór het faillissement van den schuldenaar de uitwinning zijner roerende of onroerende goederen zoo ver was gevorderd, dat de dag van den verkoop reeds was bepaald, kan de curator, op machtiging van den rechter-commissaris, den verkoop van den boedel laten voortgaan.

35. Van vóór de faillietverklaring opgemaakte akten kan de door artikel 671 van het Burgerlijk Wetboek of artikel 309 van het Wetboek van Koophandel gevorderde overschrijving, en van bevorens verleende hypotheken, alsmede van de akten genoemd in artikel 315 van laatstgemeld Wetboek de inschrijving, na de faillietverklaring niet geldig meer geschieden.

36. Indiening eener vordering ter verificatie heeft stuiting der verjaring ten gevolge.

37. Indien eene wederkeerige overeenkomst ten tijde van de faillietverklaring zoowel door den schuldenaar als door zijne wederpartij in het geheel niet of slechts gedeeltelijk is nagekomen, is deze laatste bevoegd den curator te sommeeren binnen acht dagen te verklaren of hij de overeenkomst gestand wil doen. Indien de curator zich daartoe binnen dien tijd niet bereid verklaart, is de overeenkomst ontbonden en kan de wederpartij voor schadevergoeding als concurrent schuldeischer opkomen; verklaart de curator zich daartoe wel bereid, dan is hij verplicht bij die verklaring zekerheid te stellen voor de richtige nakoming der overeenkomst.

Deze bepalingen zijn niet toepasselijk op overeenkomsten, waarbij de verbintenis van den gefailleerde eene uitsluitend door dezen persoonlijk te verrichten handeling inhoudt.

38. Indien in het geval, bedoeld bij het vorige artikel, de levering van waren, die ter beurze op termijn worden verhandeld, bedongen is tegen een vastgesteld tijdstip of binnen een bepaalden termijn, en dit tijdstip invalt of die termijn verstrijkt na de faillietverklaring, wordt de overeenkomst door de faillietverklaring ontbonden en kan de wederpartij van den gefailleerde zonder meer voor schadevergoeding als concurrent schuldeischer opkomen. Lijdt de boedel door de ontbinding schade, dan is de wederpartij verplicht deze te vergoeden.

39. Indien de gefailleerde huurder is, kan zoowel de curator als de verhuurder de huur tusschentijds doen eindigen, mits de opzegging geschiede tegen een tijdstip, waarop dergelijke overeenkomsten naar plaatselijk gebruik eindigen. Bovendien moet bij de opzegging de daarvoor overeengekomen of gebruikelijke termijn in acht genomen worden, met dien verstande echter, dat een termijn van drie maanden in elk geval voldoende

zal zijn. Zijn er huurpenningen vooruitbetaald, dan kan de huur niet eerder opgezegd worden, dan tegen den dag, waarop de termijn, waarvoor vooruitbetaling heeft plaats gehad, eindigt. Van den dag der faillietverklaring af is de huurprijs boedelschuld.

40. Alle bezoldigde personen, in dienst van den gefailleerde, kunnen hunne betrekking opzeggen en hun kan wederkeerig door den curator hunne betrekking opgezegd worden, met inachtneming van de gebruikelijke of overeengekomen termijnen, met dien verstande echter dat een termijn van zes weken in elk geval voldoende zal zijn. Van den dag der faillietverklaring af is het salaris boedelschuld.

41. Erfenissen, gedurende het faillissement aan den gefailleerde opkomende, worden door den curator niet anders aanvaard dan onder voorrecht van boedelbeschrijving.

Tot het verwerpen eener nalatenschap behoeft de curator machtiging van den rechter-commissaris.

42. Onverminderd de bijzondere bepalingen in de artikelen 44—46 omtrent schenkingen gemaakt, kan ten behoeve van den boedel de nietigheid ingeroepen worden van alle vóór de faillietverklaring door den schuldenaar onverplicht verrichte handelingen, hoe ook genaamd, waardoor de schuldeischers benadeeld zijn, mits bewezen worde, dat bij het verrichten der handeling zoowel de schuldenaar als degene met wien of te wiens behoeve hij handelde, de wetenschap bezat, dat daarvan benadeeling der schuldeischers het gevolg zoude zijn.

43. Indien de handeling, waardoor de schuldeischers benadeeld zijn, verricht is binnen veertig dagen vóór de faillietverklaring en de schuldenaar zich niet reeds vóór den aanvang van dien termijn daartoe had verplicht, wordt de aan het slot van het vorige artikel bedoelde wetenschap, behoudens tegenbewijs, vermoed aan beide zijden te bestaan:

1°. bij overeenkomsten, waarbij de waarde der verbintenis aan de zijde van den schuldenaar aanmerkelijk die der verbintenis aan de andere zijde overtreft;

2°. bij handelingen ter voldoening van of zekerheidstelling voor eene niet opeischbare schuld;

3°. bij handelingen, door den schuldenaar met of ten behoeve van zijn echtgenoot of zijne bloed- of aanverwanten tot in den derden graad verricht.

44. Om de nietigheid van door den schuldenaar gedane schenkingen in te roepen, kan de curator volstaan met aan te toonen, dat de schuldenaar op het oogenblik der schenking wist, dat hij daardoor zijne schuldeischers benadeelde, onverschillig of de begiftigde die wetenschap al dan niet deelde.

45. Schenkingen, gedaan binnen veertig dagen vóór de faillietverklaring, worden, behoudens tegenbewijs, vermoed te zijn

gedaan met de wetenschap, dat de schuldeischers daardoor benadeeld worden.

Deze termijn wordt verdubbeld, indien de begiftigde een bloed- of aanverwant tot in den derden graad van den schenker is.

46. De begiftigde, van wien niet blijkt dat hij met den vermogenstoestand van den schenker bekend was, is niet verplicht het door hem ontvangene terug te geven, voor zooverre hij aantoont, dat hij, ten tijde der faillietverklaring, ten gevolge der schenking niet was gebaat.

47. De nietigheid van de voldoening, door den schuldenaar, aan eene opeischbare schuld kan alleen dan worden ingeroepen, wanneer wordt aangetoond, hetzij dat hij, die de betaling ontving, wist dat het faillissement van den schuldenaar reeds aangevraagd was, hetzij dat de betaling het gevolg was van overleg tusschen den schuldenaar en den schuldeischer, ten doel hebbende laatstgenoemde door die betaling boven andere schuldeischers te begunstigen.

48. Krachtens het vorige artikel kan geene terugvordering geschieden van hem, die als houder van een papier aan order of toonder, uit hoofde zijner rechtsverhouding tot vroegere houders, tot aanneming der betaling verplicht was.

In dit geval is hij, te wiens bate het papier is uitgegeven, verplicht de door den schuldenaar betaalde som aan den boedel terug te geven, wanneer wordt aangetoond, hetzij dat hij bij de uitgifte van het papier de in het vorige artikel genoemde wetenschap bezat, hetzij dat de uitgifte het gevolg was van een overleg als in dat artikel bedoeld.

49. Rechtsvorderingen, gegrond op de bepalingen der artikelen 42—48, worden ingesteld door den curator.

Niettemin kunnen de schuldeischers op gronden, aan die bepalingen ontleend, de toelating eener vordering bestrijden.

50. Beëindiging van het faillissement door de homologatie van een akkoord doet de rechtsvorderingen in het vorige artikel bedoeld vervallen, tenzij het akkoord boedelafstand inhoudt, in welk geval zij ten behoeve van de schuldeischers vervolgd of ingesteld kunnen worden door de vereffenaars.

51. Behoudens het bepaalde bij artikel 46 moet hetgeen door de nietige handelingen uit het vermogen van den schuldenaar gegaan is, door hem, tegen wien de nietigheid wordt ingeroepen, teruggegeven worden.

Zoo deze daartoe niet in staat is, of zoo hij het ontvangene niet meer kan teruggeven in den toestand, waarin hij het ontving, is hij jegens den faillieten boedel tot schadevergoeding verplicht.

Rechten op het terug te geven goed, door derden te goeder trouw verkregen, worden geëerbiedigd.

Het door den schuldenaar ontvangene, of de waarde daarvan, wordt door den curator teruggegeven, voor zooverre de boedel er door is gebaat. Voor het tekortkomende kan degene, tegen wien de nietigheid wordt ingeroepen, als concurrent schuldeischer opkomen.

52. Voldoening na de faillietverklaring doch vóór de bekendmaking daarvan, aan den gefailleerde gedaan, ter vervulling van verbintenissen jegens dezen vóór de faillietverklaring aangegaan, bevrijdt hem, die haar deed, tegenover den boedel, zoolang zijne bekendheid met de faillietverklaring niet bewezen wordt.

Voldoening, als in het vorig lid bedoeld, na de bekendmaking der faillietverklaring aan den gefailleerde gedaan, bevrijdt tegenover den boedel alleen dan, wanneer hij, die haar deed, bewijst dat de faillietverklaring te zijner woonplaatse langs den weg der wettelijke aankondiging nog niet bekend kon zijn, behoudens het recht van den curator om aan te toonen, dat zij hem toch bekend was.

In elk geval bevrijdt voldoening aan den gefailleerde den schuldenaar tegenover den boedel, voor zooverre hetgeen door hem voldaan werd ten bate van den boedel is gekomen.

53. Hij, die zoowel schuldenaar als schuldeischer van den gefailleerde is, kan zich op schuldvergelijking beroepen, indien zijne schuldvordering en zijne schuldplichtigheid beide zijn ontstaan vóór de faillietverklaring of voortvloeien uit handelingen vóór de faillietverklaring met den gefailleerde verricht.

De schuldvorderingen op den gefailleerde worden zoo noodig berekend naar de regels in de artikelen 130 en 131 gesteld.

54. Niettemin kan noch de schuldenaar van den gefailleerde zijne schuld vergelijken met eene vordering, door hem tegen den gefailleerde verkregen, noch de schuldeischer zijne vordering met eene schuld aan den gefailleerde, door hem van een derde overgenomen, terwijl die schuldenaar of schuldeischer wist dat de faillietverklaring reeds was aangevraagd of aangevraagd zou worden.

Na de faillietverklaring overgenomen vorderingen of schulden kunnen nimmer in vergelijking gebracht worden.

55. De schuldenaar van den gefailleerde, die zijne schuld wil vergelijken met eene schuldvordering aan order of toonder, is gehouden te bewijzen dat hij reeds op het oogenblik der faillietverklaring te goeder trouw eigenaar was van het order- of toonderpapier.

56. Hij, die zich met den gefailleerde in eene gemeenschap bevindt, die ten gevolge van of tijdens het faillissement van den schuldenaar wordt ontbonden, is bevoegd van het bij scheiding aan den gefailleerde komende aandeel in de baten

diens aandeel in de ter zake van die gemeenschap aangegane schulden af te houden.

57. De hypothekaire schuldeischer, die het beding, vermeld in artikel 1223 van het Burgerlijk Wetboek, heeft gemaakt, en de pandhouder kunnen hunne rechten uitoefenen, alsof er geen faillissement ware.

Is hunne vordering eene zoodanige als vermeld in de artikelen 130 en 131, dan kunnen zij dit alleen doen na verificatie en niet anders dan tot verhaal van het bedrag, waarvoor de vordering is erkend.

58. De hypothekaire schuldeischer en de pandhouder, in het vorige artikel bedoeld, zijn verplicht hunne rechten uit te oefenen vóór het verstrijken van ééne maand, nadat de insolventie is begonnen, behoudens de bevoegdheid van den rechter-commissaris om dien termijn te verlengen. Na verloop van dien tijd zal de curator de verpande voorwerpen opeischen, en deze, evenals de verhypothekeerde goederen, behoudens het recht van den pandhouder of hypothekairen schuldeischer op de opbrengst daarvan, zelf doen verkoopen op de wijze bij artikel 174 omschreven.

De curator kan te allen tijde het verpande voorwerp lossen, tegen voldoening van het daarop verschuldigde met de interesten en kosten.

59. De hypothekaire schuldeischer of pandhouder, die van zijne rechten gebruik heeft gemaakt, is verplicht de opbrengst van het verbonden goed aan den curator te verantwoorden, met uitkeering van hetgeen die opbrengst het verschuldigde met de interesten en kosten te boven gaat.

Indien die opbrengst niet toereikende is om den hypothekairen schuldeischer of den pandhouder te voldoen, treedt deze, zoo hij zijne vordering heeft doen verifieeren, voor het ontbrekende als concurrent schuldeischer in den boedel op.

60. De schuldeischer, die gerechtigd is goederen, aan den schuldenaar toebehoorende, terug te houden, totdat zijne schuldvordering is gekweten, verliest door de faillietverklaring van den schuldenaar dit recht van terughouding niet.

61. In geval van faillissement van den man, neemt de vrouw alle roerende en onroerende goederen, welke haar toebehooren en niet in de gemeenschap vallen, terug.

De aanbrengst der goederen, bij het aangaan des huwelijks buiten de gemeenschap gehouden, wordt bewezen zooals bij artikel 205 van het Burgerlijk Wetboek is voorgeschreven.

Van de roerende goederen staande huwelijk bij erfenis, legaat of schenking aan de vrouw opgekomen en buiten de gemeenschap vallende, moet, in geval van geschil, blijken op eene der wijzen in artikel 221 van het Burgerlijk Wetboek aangegeven.

De goederen, voortgesproten uit de belegging of wederbelegging van gelden aan de vrouw buiten de gemeenschap toebehoorende, worden insgelijks door haar teruggenomen, mits die belegging of wederbelegging, in geval van geschil, door voldoende bescheiden, ten genoegen van den rechter, zij bewezen.

Indien de goederen, haar toebehoorende, door haren man zijn vervreemd, doch de koopprijs nog niet is betaald, of wel de kooppenningen nog onvermengd met den faillieten boedel aanwezig zijn, kan zij haar recht van terugneming op dien koopprijs of op de voorhanden kooppenningen uitoefenen.

Voor hare persoonlijke schuldvorderingen treedt de vrouw als schuldeischeres op.

62. De vrouw heeft geen aanspraak op den boedel ter zake van voordeelen bij huwelijksche voorwaarden besproken. Wederkeerig kunnen de schuldeischers geen genot hebben van de voordeelen, die de vrouw aan den man bij huwelijksche voorwaarden heeft toegezegd.

63. Het faillissement van den in eenige gemeenschap van goederen gehuwden echtgenoot wordt als faillissement van die gemeenschap behandeld. Het omvat, behoudens de uitzonderingen van artikel 21, alle goederen, die in de gemeenschap vallen, en strekt ten behoeve van alle schuldeischers, die op de goederen der gemeenschap verhaal hebben. Indien de echtgenoot, die failliet verklaard is, goederen bezit, die niet in de gemeenschap vallen, worden ook deze onder het faillissement begrepen, maar zijn alleen aansprakelijk voor de schulden, waardoor de gefailleerde persoonlijk verbonden is.

De bepalingen in deze wet vervat omtrent handelingen door den schuldenaar verricht, zijn, bij faillissement van een in gemeenschap gehuwden echtgenoot, toepasselijk op de handelingen waardoor de gemeenschap wettig verbonden is, onverschillig wie der echtgenooten deze verrichtte.

DERDE AFDEELING.

VAN HET BESTUUR OVER DEN FAILLIETEN BOEDEL.

§ 1. *Van den rechter-commissaris.*

64. De rechter-commissaris houdt toezicht op het beheer en de vereffening van den faillieten boedel.

65. Alvorens in eenige zaak, het beheer of de vereffening des faillieten boedels betreffende, eene beslissing te geven, is de rechtbank verplicht den rechter-commissaris te hooren.

66. De rechter-commissaris is bevoegd ter opheldering van

alle omstandigheden, het faillissement betreffende, getuigen te hooren of een onderzoek van deskundigen te bevelen.

De getuigen worden gedagvaard namens den rechter-commissaris.

Bij niet-verschijning of weigering om getuigenis af te leggen, zijn de artikelen 116—119 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering toepasselijk.

De echtgenoot of gewezen echtgenoot, de kinderen en verdere afkomelingen en de ouders en grootouders des gefailleerden kunnen zich van het geven van getuigenis verschoonen.

67. Van alle beschikkingen van den rechter-commissaris is gedurende vijf dagen hooger beroep op de rechtbank. De rechtbank beslist na verhoor of behoorlijke oproeping van de belanghebbenden.

Niettemin valt geen hooger beroep van de beschikkingen vermeld in de artikelen 21 2°. en 4°., 34, 58, eerste lid, 79, 94, 98, 100, 102, 125, 127, vierde lid, 173, 174, 175, 177, 179 en 180.

§ 2. *Van den curator.*

68. De curator is belast met het beheer en de vereffening van den faillieten boedel.

Alvorens in rechten op te treden, behalve waar het verificatiegeschillen betreft, alsmede in de gevallen van de artikelen 37, 39, 40 en 58, tweede lid, behoeft de curator machtiging van den rechter-commissaris.

69. Ieder der schuldeischers, de commissie uit hun midden benoemd en ook de gefailleerde kunnen bij verzoekschrift tegen elke handeling van den curator bij den rechter-commissaris opkomen, of van dezen een bevel uitlokken, dat de curator eene bepaalde handeling verrichte of eene voorgenomen handeling nalate.

De rechter-commissaris beslist, na den curator gehoord te hebben, binnen drie dagen.

70. Indien meer dan één curator benoemd is, wordt voor de geldigheid hunner handelingen toestemming der meerderheid of bij staking van stemmen eene beslissing van den rechter-commissaris vereischt.

De curator, aan wien bij het vonnis van faillietverklaring een bepaalde werkkring is aangewezen, is binnen de grenzen daarvan zelfstandig tot handelen bevoegd.

71. Het salaris van den curator wordt in elk faillissement door de rechtbank vastgesteld.

In geval van akkoord wordt het salaris bij het vonnis van homologatie bepaald.

72. Het ontbreken van de machtiging van den rechter-commissaris, waar die vereischt is, of de niet-inachtneming van de bepalingen vervat in de artikelen 78 en 79, heeft, voor zooveel derden betreft, geen invloed op de geldigheid van de door den curator verrichte handeling. De curator is deswege alleen jegens den gefailleerde en de schuldeischers aansprakelijk.

73. De rechtbank heeft de bevoegdheid den curator te allen tijde, na hem gehoord of behoorlijk opgeroepen te hebben, te ontslaan en door een ander te vervangen, of hem een of meer medecurators toe te voegen, een en ander hetzij op voordracht van den rechter-commissaris, hetzij op een met redenen omkleed verzoek van een of meer schuldeischers, de commissie uit hun midden, of den gefailleerde.

De ontslagen curator legt rekening en verantwoording van zijn beheer af aan den in zijne plaats benoemden curator.

§ 3. *Van de commissie uit de schuldeischers.*

74. Bij het vonnis van faillietverklaring of bij eene latere beschikking kan de rechtbank, zoo de belangrijkheid of de aard des boedels daartoe aanleiding geeft, uit de haar bekende schuldeischers eene voorloopige commissie van een tot drie leden benoemen, ten einde den curator van advies te dienen, zoolang over de benoeming van de in het volgende artikel genoemde commissie geen beslissing is genomen.

Indien een lid van de voorloopige commissie zijne benoeming niet aanneemt, bedankt of overlijdt, voorziet de rechtbank, uit eene voordracht van een dubbeltal door den rechter-commissaris, in de daardoor ontstane vacature.

75. Hetzij al of niet eene voorloopige commissie uit de schuldeischers is benoemd, raadpleegt de rechter-commissaris op de verificatievergadering de schuldeischers, na afloop der verificatie, over de benoeming van eene definitieve commissie uit hun midden. Zoo de vergadering deze wenschelijk acht, gaat hij dadelijk tot de benoeming over. Ook deze commissie bestaat uit een tot drie leden.

Een verslag van het hieromtrent verhandelde wordt in het proces-verbaal der vergadering opgenomen.

Indien een lid van de definitieve commissie zijne benoeming niet aanneemt, bedankt of overlijdt, voorziet de rechter-commissaris in de daardoor ontstane vacature.

76. De commissie kan te allen tijde inzage van de boeken en bescheiden, op het faillissement betrekking hebbende, vorderen. De curator is verplicht aan de commissie alle van hem verlangde inlichtingen te verstrekken.

77. Tot het inwinnen van het advies der commissie verga-

dert de curator met haar, zoo dikwijls hij het noodig acht. In deze vergaderingen zit hij voor en voert hij de pen.

78. De curator is verplicht het advies der commissie in te winnen, alvorens eene rechtsvordering in te stellen of eene aanhangige voort te zetten of zich tegen eene ingestelde of aanhangige rechtsvordering te verdedigen, behalve waar het geldt verificatie-geschillen; omtrent het al of niet voortzetten van het bedrijf des gefailleerden; alsmede in de gevallen van de artikelen 37, 39, 40, 58, tweede lid, 73, tweede lid, 100, 101 en 177, en in het algemeen omtrent de wijze van vereffening en tegeldemaking van den boedel en het tijdstip en het bedrag der te houden uitdeelingen.

Dit advies wordt niet vereischt, wanneer de curator de commissie tot het uitbrengen daarvan, met inachtneming van een bekwamen termijn, ter vergadering heeft opgeroepen en er geen advies wordt uitgebracht.

79. De curator is niet gebonden aan het advies der commissie. Zoo hij zich daarmede niet vereenigt, geeft hij hiervan onmiddellijk kennis aan de commissie, die de beslissing van den rechter-commissaris kan inroepen. Zoo zij verklaart dit te doen, is de curator verplicht de uitvoering van de voorgenomen, met het advies der commissie strijdige, handeling gedurende drie dagen op te schorten.

§ 4. *Van de vergaderingen der schuldeischers.*

80. In de vergaderingen der schuldeischers is de rechter-commissaris voorzitter.

De tegenwoordigheid van den curator of van iemand die hem met goedvinden van den rechter-commissaris vervangt, is verplicht.

81. Op de vergaderingen van schuldeischers worden de besluiten genomen met volstrekte meerderheid van stemmen der aanwezige schuldeischers. Voor elke honderd gulden brengt ieder schuldeischer ééne stem uit. Voor vorderingen of overschietende gedeelten van vorderingen, beneden honderd gulden, wordt mede ééne stem uitgebracht.

Splitsing van vorderingen, na de faillietverklaring gedaan, doet geen stemrecht verwerven.

82. Stemgerechtigd zijn de erkende en de voorwaardelijk toegelaten schuldeischers, alsmede de toonder eener ter name van „toonder" geverifieerde schuldvordering.

83. Ten behoeve van de schuldeischers, die zich op eene vergadering hebben doen vertegenwoordigen, worden alle oproepingen voor latere vergaderingen en alle kennisgevingen aan den gemachtigde gedaan, ten ware zij den curator schrifte-

lijk verzoeken, dat die oproepingen en kennisgevingen aan hen zelve of aan een anderen gemachtigde geschieden.

84. Behalve de door deze wet voorgeschreven vergaderingen, wordt er eene vergadering van schuldeischers gehouden, zoo dikwijls de rechter-commissaris dit noodig oordeelt of hem daartoe door de commissie uit de schuldeischers of door ten minste vijf schuldeischers, vertegenwoordigende één vijfde deel der erkende en der voorwaardelijk toegelaten schuldvorderingen, een met redenen omkleed verzoek wordt gedaan.

In elk geval bepaalt de rechter-commissaris dag, uur en plaats der vergadering, waartoe de stemgerechtigde schuldeischers ten minste tien dagen van te voren door den curator worden opgeroepen, bij advertentie in het nieuwsblad of de nieuwsbladen vermeld in artikel 14 en bij brieven, beide vermeldende het in de vergadering te behandelen onderwerp.

§ 5. *Van de rechterlijke beschikkingen.*

85. Alle beschikkingen in zaken, het beheer of de vereffening des faillieten boedels betreffende, worden door de rechtbank in het hoogste ressort gewezen, behalve in de gevallen waarin het tegendeel is bepaald.

86. Alle beschikkingen in zaken, het beheer of de vereffening des faillieten boedels betreffende, ook die welke niet uitgaan van de rechtbank, zijn uitvoerbaar bij voorraad en op de minuut, tenzij het tegendeel is bepaald.

VIERDE AFDEELING.

VAN DE VOORZIENINGEN NA DE FAILLIETVERKLARING EN VAN HET BEHEER DES CURATORS.

87. De rechtbank kan bij het vonnis van faillietverklaring of te allen tijde daarna, doch in het laatste geval niet dan op voordracht van den rechter-commissaris, of op verzoek van den curator of van een of meer der schuldeischers en na den rechter-commissaris gehoord te hebben, bevelen, dat de gefailleerde in verzekerde bewaring worde gesteld, hetzij in een huis van bewaring, hetzij in zijne eigene woning onder het opzicht van eenen dienaar der openbare macht.

Het bevel hiertoe wordt door het Openbaar Ministerie ten uitvoer gelegd.

Dit bevel is voor niet langer dan dertig dagen geldig, te rekenen van den dag waarop het ten uitvoer is gelegd. Aan het einde van dien termijn kan de rechtbank, op voordracht van den rechter-commissaris of op een verzoek en na verhoor als

in het eerste lid bedoeld, het bevel voor ten hoogste dertig dagen verlengen. Daarna kan hetzelfde telkens op dezelfde wijze voor ten hoogste dertig dagen geschieden.

88. De rechtbank heeft de bevoegdheid, op voordracht van den rechter-commissaris, of op verzoek van den gefailleerde, dezen uit de verzekerde bewaring te ontslaan, met of zonder zekerheidstelling, dat hij te allen tijde op de eerste oproeping zal verschijnen.

Het bedrag der zekerheidstelling wordt door de rechtbank bepaald en komt bij niet-verschijning des gefailleerden ten voordeele des boedels.

89. Het verzoek tot inbewaringstelling van den gefailleerde moet toegestaan worden, indien het gegrond is op het zonder geldige reden opzettelijk niet nakomen van de verplichtingen hem opgelegd in de artikelen 91, 105 en 116.

90. In alle gevallen, waarin de tegenwoordigheid van den gefailleerde bij deze of gene bepaalde werkzaamheid, den boedel betreffende, vereischt wordt, zal hij, zoo hij zich in verzekerde bewaring bevindt, op last van den rechter-commissaris uit de bewaarplaats kunnen worden overgebracht.

De last hiertoe wordt door het Openbaar Ministerie ten uitvoer gelegd.

91. Gedurende het faillissement mag de gefailleerde zonder toestemming van den rechter-commissaris zijne woonplaats niet verlaten.

92. De curator zorgt, dadelijk na de aanvaarding zijner betrekking, door alle noodige en gepaste middelen voor de bewaring des boedels. Hij neemt onmiddellijk de boeken, gelden, kleinoodiën, effecten en andere papieren van waarde tegen ontvangbewijs onder zich. Hij is bevoegd de gelden aan den ontvanger voor de gerechtelijke consignatiën in bewaring te geven.

93. De curator doet, zoo hij of de rechter-commissaris dit noodig acht, dadelijk den boedel verzegelen.

De verzegeling geschiedt door den kantonrechter.

Buiten de verzegeling blijven, doch worden in het procesverbaal kortelijk beschreven, de goederen vermeld in de artikelen 21, no. 1 en 92, alsmede de voorwerpen tot het bedrijf van den gefailleerde vereischt, indien dit wordt voortgezet.

94. De curator gaat zoo spoedig mogelijk over tot het opmaken van eene beschrijving des faillieten boedels.

De boedelbeschrijving kan onderhands worden opgemaakt en de waardeering door den curator geschieden, een en ander onder goedkeuring van den rechter-commissaris.

De leden der voorloopige commissie uit de schuldeischers zijn bevoegd bij de beschrijving tegenwoordig te zijn.

95. Van de goederen, vermeld in artikel 21, no. 1, wordt een staat aan de beschrijving gehecht; die, vermeld in artikel 92, worden in de beschrijving opgenomen.

96. De curator gaat dadelijk na de beschrijving van den boedel over tot het opmaken van eenen staat, waaruit de aard en het bedrag van de baten en schulden des boedels, de namen en woonplaatsen der schuldeischers, alsmede het bedrag der vorderingen van ieder hunner blijken.

97. Door den curator gewaarmerkte afschriften van de boedelbeschrijving en van den staat, vermeld in het voorgaande artikel, worden ter kostelooze inzage van een ieder nedergelegd, ter griffie van de rechtbank en van het kantongerecht, binnen welks ressort zich de woonplaats, het kantoor of het verblijf van den gefailleerde bevindt, naar gelang de faillietverklaring is uitgesproken door het rechterlijk college van de woonplaats, het kantoor of het verblijf van den gefailleerde. Indien de zetel van het kantongerecht is gevestigd in eene gemeente, waar tevens de zetel is van de rechtbank, waarbij het faillissement aanhangig is, geschiedt de nederlegging uitsluitend ter griffie van dit college.

De nederlegging geschiedt kosteloos.

98. De curator is bevoegd het bedrijf van den gefailleerde voort te zetten. Indien er geene commissie uit de schuldeischers is benoemd, heeft hij daartoe de machtiging van den rechter-commissaris noodig.

99. De curator opent de brieven en telegrammen aan den gefailleerde gericht. Die welke niet op den boedel betrekking hebben, stelt hij terstond aan den gefailleerde ter hand. De administratie der posterijen en der telegrafie is, na van den griffier ontvangen kennisgeving, verplicht den curator de brieven en telegrammen, voor den gefailleerde bestemd, af te geven, totdat de curator of de rechter-commissaris haar van die verplichting ontslaat of zij de kennisgeving ontvangt, bedoeld in artikel 15.

Protesten, den gefailleerde betreffende, worden gedaan aan den curator.

100. De curator is bevoegd naar omstandigheden eene door den rechter-commissaris vast te stellen som ter voorziening in het levensonderhoud van den gefailleerde en zijn huisgezin uit te keeren.

101. De curator is bevoegd goederen te vervreemden, indien en voor zoover de vervreemding noodzakelijk is ter bestrijding der kosten van het faillissement, of de goederen niet dan met nadeel voor den boedel bewaard kunnen blijven.

De bepaling van artikel 174 is toepasselijk.

102. De curator houdt alle gelden, kleinoodiën, effecten en

andere papieren van waarde onder zijne onmiddellijke bewaring, tenzij door den rechter-commissaris eene andere wijze van bewaring wordt bepaald.

Gereede gelden, die voor het beheer niet noodig zijn, worden door den curator belegd ten name van den boedel op de wijze door den rechter-commissaris goed te keuren.

103. Over gelden, kleinoodiën, effecten en andere papieren van waarde, die, volgens bepaling van den rechter-commissaris, door een derde worden bewaard, en over belegde gelden mag de curator niet anders beschikken dan door middel van door den rechter-commissaris voor gezien geteekende stukken.

104. De curator is, na ingewonnen advies van de commissie uit de schuldeischers, zoo die er is, en onder goedkeuring van den rechter-commissaris, bevoegd dadingen te treffen en akkoorden of schikkingen aan te gaan.

105. De gefailleerde is verplicht voor den rechter-commissaris, den curator of de commissie uit de schuldeischers te verschijnen en dezen alle inlichtingen te verschaffen, zoo dikwijls hij daartoe wordt opgeroepen.

Bij faillissement van een in gemeenschap van goederen gehuwden echtgenoot rust de verplichting om inlichtingen te geven op ieder der echtgenooten voor zoover hij gehandeld heeft.

106. Bij het faillissement van eene naamlooze vennootschap, wederkeerige verzekerings- of waarborgmaatschappij, coöperatieve of andere rechtspersoonlijkheid bezittende vereeniging of stichting zijn de bepalingen der artikelen 87—91 op de bestuurders, die van artikel 105, eerste lid op bestuurders en commissarissen toepasselijk.

107. De griffier is verplicht aan elken schuldeischer op diens verzoek en op diens kosten afschrift te geven van de stukken, die ingevolge eenige bepaling dezer wet ter griffie worden nedergelegd of zich aldaar bevinden.

VIJFDE AFDEELING.

VAN DE VERIFICATIE DER SCHULDVORDERINGEN.

108. De rechter-commissaris bepaalt binnen veertien dagen nadat het vonnis van faillietverklaring in kracht van gewijsde is gegaan:

1°. een termijn, vóór welks afloop de schuldvorderingen ingediend moeten worden;

2°. dag, uur en plaats, waarop de verificatie-vergadering zal gehouden worden.

De termijn, onder 1°. vermeld, gaat in op den achtsten dag nadat de beschikking is genomen.

Tusschen het einde van den onder 1°. vermelden termijn en den dag der verificatie-vergadering moeten ten minste veertien dagen verloopen.

109. De curator geeft van deze beschikkingen onmiddellijk aan alle bekende schuldeischers bij brieven kennis, en doet daarvan aankondiging in het nieuwsblad of de nieuwsbladen, bedoeld in artikel 14.

110. De indiening der schuldvorderingen geschiedt bij den curator door de overlegging eener rekening of andere schriftelijke verklaring, aangevende den aard en het bedrag der vordering, vergezeld van de bewijsstukken of een afschrift daarvan, en van eene opgave, of op voorrecht, pand, hypotheek of recht van terughouding aanspraak wordt gemaakt.

De schuldeischers zijn bevoegd van den curator een ontvangbewijs te vorderen.

111. De curator toetst de ingezonden rekening aan de boeken en opgaven van den gefailleerde, treedt, als hij tegen de toelating eener vordering bezwaar heeft, met den schuldeischer in overleg, en is bevoegd van dezen overlegging en ontbrekende stukken alsook inzage zijner boeken en der oorspronkelijke bewijsstukken te vorderen.

112. De curator brengt de vorderingen, die hij goedkeurt, op eene lijst van voorloopig erkende schuldvorderingen, en de vorderingen, die hij betwist, op eene afzonderlijke lijst, vermeldende de gronden der betwisting.

113. In de lijsten, bedoeld in het vorige artikel, wordt elke vordering omschreven, en aangegeven of zij naar de meening van den curator bevoorrecht of door pand of hypotheek gedekt is, of wel ter zake der vordering recht van terughouding kan worden uitgeoefend. Betwist de curator alleen den voorrang, of het recht van terughouding, zoo wordt de vordering op de lijst der verloopig erkende schuldvorderingen gebracht met aanteekening van deze betwisting en de gronden daarvan.

114. Van ieder der lijsten, in artikel 112 bedoeld, wordt een afschrift door den curator ter griffie van de rechtbank en van het in artikel 97 aangewezen kantongerecht nedergelegd, om aldaar gedurende de zeven aan de verificatie-vergadering voorafgaande dagen kosteloos ter inzage te liggen van een ieder.

De nederlegging geschiedt kosteloos.

115. Van de krachtens artikel 114 gedane nederlegging der lijsten geeft de curator aan alle bekende schuldeischers schriftelijk bericht, waarbij hij eene nadere oproeping tot de verificatie-vergadering voegt en tevens vermeldt of een ontwerp-

akkoord door den gefailleerde ter griffie is nedergelegd.

116. De gefailleerde woont de verificatie-vergadering in persoon bij, teneinde aldaar alle inlichtingen over de oorzaken van het faillissement en den staat van den boedel te geven, die hem door den rechter-commissaris gevraagd worden. De schuldeischers kunnen den rechter-commissaris verzoeken omtrent bepaalde door hen op te geven punten inlichtingen aan den gefailleerde te vragen. De vragen aan den gefailleerde gesteld en de door hem gegeven antwoorden worden in het proces-verbaal opgeteekend.

117. Bij het faillissement van eene naamlooze vennootschap, wederkeerige verzekerings- of waarborgmaatschappij, coöperatieve of andere, rechtspersoonlijkheid bezittende, vereeniging of stichting, rust op de bestuurders de verplichting, in het vorig artikel den gefailleerde opgelegd.

118. De schuldeischers kunnen ter vergadering verschijnen in persoon of bij gemachtigde. De schriftelijke volmacht is vrij van zegel en van de formaliteit van registratie.

119. Op de vergadering leest de rechter-commissaris de lijst der voorloopig erkende en die der door den curator betwiste schuldvorderingen voor. Ieder der op die lijsten voorkomende schuldeischers is bevoegd den curator omtrent elke vordering en hare plaatsing op een der lijsten inlichtingen te vragen, of wel hare juistheid, den beweerden voorrang of het beweerde recht van terughouding te betwisten, of te verklaren, dat hij zich bij de betwisting van den curator aansluit.

De curator is bevoegd op de door hem gedane voorloopige erkenning of betwisting terug te komen, of wel te vorderen, dat de schuldeischer de deugdelijkheid zijner noch door den curator, noch door een der schuldeischers betwiste schuldvordering onder eede bevestige; indien de oorspronkelijke schuldeischer overleden is, zullen de rechthebbenden onder eede moeten verklaren, dat zij ter goeder trouw gelooven dat de schuld bestaat en onvoldaan is.

Bestaat er behoefte aan verdaging der vergadering, dan wordt deze binnen acht dagen, op het door den rechter-commissaris aan te wijzen tijdstip, zonder nadere oproeping, voortgezet.

120. De eed, bedoeld in het tweede lid van het vorige artikel, wordt in persoon of door een daartoe bijzonder gemachtigde afgelegd in handen van den rechter-commissaris, hetzij onmiddellijk op de vergadering, hetzij op een lateren door den rechter-commissaris te bepalen dag. De volmacht kan onderhands worden verleend.

Indien de schuldeischer, aan wien de eed is opgedragen, niet ter vergadering aanwezig is, geeft de griffier hem onmiddellijk

kennis van de eedsopdracht en van den voor de eedsaflegging bepaalden dag.

De rechter commissaris geeft den schuldeischer eene verklaring van de eedsaflegging, tenzij de eed wordt afgelegd in eene vergadering van schuldeischers, in welk geval van de aflegging aanteekening wordt gehouden in het proces-verbaal dier vergadering.

121. De vorderingen, welke niet betwist worden, worden overgebracht op eene in het proces-verbaal op te nemen lijst van erkende schuldeischers. Op het papier aan order en aan toonder wordt door den curator de erkenning aangeteekend.

De schuldvorderingen, van welke de curator de beëediging heeft gevorderd, worden voorwaardelijk toegelaten, totdat door het al of niet afleggen van den eed, op den bij het eerste lid van artikel 120 bedoelden tijd, over hare toelating definitief zal zijn beslist.

Het proces-verbaal der vergadering wordt onderteekend door den rechter-commissaris en den griffier.

De in het proces-verbaal der vergadering opgeteekende erkenning eener vordering heeft in het faillissement kracht van gewijsde zaak. Alleen op grond van bedrog kan de curator vernietiging daarvan vorderen.

122. De rechter-commissaris verwijst, in geval van betwisting, de partijen, zoo hij ze niet kan vereenigen, en voor zoover het geschil niet reeds aanhangig is, naar eene door hem te bepalen terechtzitting van de rechtbank, zonder dat daartoe eene dagvaarding wordt vereischt.

De procureurs, die voor partijen optreden, verklaren dit bij de oproeping der zaak ter terechtzitting.

De zaak wordt summier behandeld.

Verschijnt de schuldeischer, die de verificatie vraagt, op de bepaalde terechtzitting niet, dan wordt hij geacht zijne aanvrage te hebben ingetrokken; verschijnt hij, die de betwisting doet, niet, dan wordt hij geacht de betwisting te laten varen en erkent de rechter de vordering.

Schuldeischers, die ter verificatie-vergadering geene betwisting hebben gedaan, kunnen in het geding zich niet voegen noch tusschenkomen.

123. De schuldeischer, wiens vordering betwist wordt, is tot staving daarvan tot geen nader of meerder bewijs gehouden, dan hij tegen den gefailleerde zelf zoude moeten leveren.

124. Indien de schuldeischer, wiens vordering betwist wordt, niet ter vergadering aanwezig is, geeft de griffier hem onmiddellijk kennis van de gedane betwisting en verwijzing.

De schuldeischer kan zich in het geding op het ontbreken dier kennisgeving niet beroepen.

125. Vorderingen, die betwist worden, kunnen door den rechter-commissaris voorwaardelijk worden toegelaten tot een bedrag door hem te bepalen. Wanneer de voorrang betwist wordt, kan deze door den rechter-commissaris voorwaardelijk worden erkend.

126. Ook de gefailleerde is bevoegd, onder summiere opgaaf zijner gronden, tegen de toelating eener vordering, hetzij voor het geheel, hetzij voor een gedeelte, of tegen de erkenning van den beweerden voorrang, zich te verzetten. In dit geval geschiedt in het proces-verbaal aanteekening van de betwisting en van hare gronden, zonder verwijzing van partijen naar de rechtbank, en zonder dat daardoor de erkenning der vordering in het faillissement wordt verhinderd.

Betwisting, waarvoor geene gronden worden opgegeven, of welke niet de geheele vordering omvat en toch niet uitdrukkelijk aanwijst, welk deel wordt erkend, en welk betwist, wordt niet als betwisting aangemerkt.

127. Vorderingen, na afloop van den in art. 108, 1°. genoemden termijn, doch uiterlijk twee dagen vóór den dag, waarop de verificatie-vergadering zal worden gehouden, bij den curator ingediend, worden op daartoe ter vergadering gedaan verzoek geverifieerd, indien noch de curator noch een der aanwezige schuldeischers daartegen bezwaar maakt.

Vorderingen, daarna ingediend, worden niet geverifieerd.

De bepalingen van het eerste en tweede lid zijn niet toepasselijk, indien de schuldeischer buiten het rijk in Europa woont en daardoor verhinderd was zich eerder aan te melden.

In geval van bezwaar, als in het eerste lid bedoeld, of van geschil over het al dan niet aanwezig zijn der verhindering, in het derde lid bedoeld, beslist de rechter-commissaris, na de vergadering te hebben geraadpleegd.

128. Interesten, na de failliet-verklaring loopende, kunnen niet geverifieerd worden, tenzij door pand of hypotheek gedekt. In dit geval worden zij pro memorie geverifieerd. Voor zooverre de interesten op de opbrengst van het onderpand niet batig gerangschikt worden, kan de schuldeischer uit deze verificatie geene rechten ontleenen.

129. Eene vordering onder eene ontbindende voorwaarde wordt voor het geheele bedrag geverifieerd, onverminderd de werking der voorwaarde, wanneer zij vervuld wordt.

130. Eene vordering onder eene opschortende voorwaarde kan geverifieerd worden voor hare waarde op het oogenblik der failliet-verklaring.

Indien de curator en de schuldeischers het niet eens kunnen worden over deze wijze van verificatie, wordt zoodanige vordering voor het volle bedrag voorwaardelijk toegelaten.

131. Eene vordering, waarvan het tijdstip der opeischbaarheid onzeker is, of welke recht geeft op periodieke uitkeeringen, wordt geverifieerd voor hare waarde op den dag der faillietverklaring.

Alle schuldvorderingen, vervallende binnen één jaar na den dag, waarop het faillissement is aangevangen, worden behandeld, alsof zij op dat tijdstip opeischbaar waren. Alle later dan één jaar daarna vervallende schuldvorderingen worden geverifieerd voor de waarde, die zij hebben na verloop van een jaar sedert den aanvang van het faillissement.

Bij de berekening wordt uitsluitend gelet op het tijdstip en de wijze van aflossing, het kansgenot, waar dit bestaat, en, indien de vordering rentedragend is, op den bedongen rentevoet.

132. Schuldeischers, wier vorderingen door hypotheek of pand gedekt of op een bepaald voorwerp bevoorrecht zijn, maar die kunnen aantoonen dat een deel hunner vordering vermoedelijk niet batig gerangschikt zal kunnen worden op de opbrengst der verbonden goederen, kunnen verlangen dat hun voor dat deel de rechten van concurrente schuldeischers worden toegekend met behoud van hun recht van voorrang.

133. Vorderingen, waarvan de waarde onbepaald, onzeker, niet in Nederlandsch geld of in het geheel niet in geld is uitgedrukt, worden geverifieerd voor hunne geschatte waarde in Nederlandsch geld.

134. Schuldvorderingen aan toonder kunnen ten name van „toonder" geverifieerd worden. Iedere ten name van „toonder" geverifieerde vordering wordt als de vordering van een afzonderlijk schuldeischer beschouwd.

135. De schuldeischer, die door borgtocht is verzekerd, komt op voor zijne schuldvordering onder aftrek van hetgeen hij van den borg heeft ontvangen.

De borg heeft recht voor hetgeen hij den schuldeischer heeft betaald. Bovendien kan hij voor het bedrag, waarvoor de schuldeischer kan opkomen, voorwaardelijk toegelaten worden, zoolang de schuldeischer zelf niet opkomt.

136. Indien van hoofdelijke schuldenaren twee of meer in staat van faillissement verkeeren, kan de schuldeischer in ieder faillissement opkomen voor en betaling ontvangen over het geheele bedrag, hem ten tijde der faillietverklaring nog verschuldigd, totdat zijne vordering ten volle zal zijn gekweten.

De hoofdelijke schuldenaar, die op den failliete boedel recht van verhaal heeft, kan uit dien hoofde, voor zooverre de schuldeischer zelf kan opkomen, alleen voorwaardelijk worden toegelaten, zoolang de schuldeischer zelf niet opkomt.

Indien in het geheel meer dan honderd percent beschikbaar mocht zijn, worden die meerdere percenten naar de onderlinge rechtsverhouding verdeeld.

137. Na afloop der verificatie brengt de curator verslag uit over den stand van den boedel, en geeft hij daaromtrent alle door de schuldeischers verlangde inlichtingen. Het verslag wordt, met het proces-verbaal der verificatie-vergadering, na afloop dier vergadering ter griffie nedergelegd ter kostelooze inzage van ieder belanghebbende. De nederlegging geschiedt kosteloos.

ZESDE AFDEELING.

VAN HET AKKOORD.

138. De gefailleerde is bevoegd aan zijne gezamenlijke schuldeischers een akkoord aan te bieden.

139. Indien de gefailleerde een ontwerp van akkoord, ten minste acht dagen vóór de vergadering tot verificatie der schuldvorderingen, ter griffie van de rechtbank en van het in art. 97 aangewezen kantongerecht heeft nedergelegd, ter kostelooze inzage van een ieder, wordt daarover in die vergadering na afloop der verificatie dadelijk geraadpleegd en beslist, behoudens de bepaling van artikel 141.

Een afschrift van het ontwerp van akkoord moet, gelijktijdig met de nederlegging ter griffie, worden toegezonden aan den curator en aan ieder der leden van de voorloopige commissie uit de schuldeischers.

140. De curator en de commissie uit de schuldeischers zijn verplicht ieder afzonderlijk ter vergadering een schriftelijk advies over het aangeboden akkoord te geven.

141. De raadpleging en beslissing worden tot eene volgende door den rechter-commissaris op ten hoogste drie weken later te bepalen vergadering uitgesteld:

1°. indien staande de vergadering eene definitieve commissie uit de schuldeischers is benoemd, niet bestaande uit dezelfde personen als de voorloopige, en de meerderheid der verschenen schuldeischers van haar een schriftelijk advies over het aangeboden akkoord verlangt;

2°. Indien het ontwerp van akkoord niet tijdig ter griffie is neêrgelegd en de meerderheid der verschenen schuldeischers zich voor uitstel verklaart.

142. Wanneer de raadpleging en stemming over het akkoord, ingevolge de bepalingen van het voorgaande artikel, worden uitgesteld tot eene nadere vergadering, wordt daarvan door den curator onverwijld aan de niet op de verificatie-vergadering verschenen, erkende of voorwaardelijk toegelaten schuldeischers kennis gegeven, bij brieven vermeldende den summieren inhoud van het akkoord.

143. Van de stemming over het akkoord zijn uitgesloten de

hypotheek- of pandhoudende en bevoorrechte schuldeischers, daaronder begrepen diegenen, wier voorrang betwist wordt, tenzij zij, vóór den aanvang der stemming, van hun hypotheek, pand of voorrecht ten behoeve van den boedel afstand mochten doen.

Deze afstand maakt hen tot concurrente schuldeischers, ook voor het geval het akkoord niet mocht worden aangenomen.

144. De gefailleerde is bevoegd tot toelichting en verdediging van het akkoord op te treden en het, staande de raadpleging, te wijzigen.

145. Tot het aannemen van het akkoord wordt vereischt de toestemming van twee derde der erkende en der voorwaardelijk toegelaten concurrente schuldeischers, welke drie vierde van het bedrag der niet bevoorrechte, door geen pand of hypotheek gedekte erkende en voorwaardelijk toegelaten schuldvorderingen vertegenwoordigen.

146. Indien twee derde der ter vergadering verschenen schuldeischers, meer dan de helft van het gezamenlijk bedrag der schuldvorderingen, waarvoor stemrecht kan worden uitgeoefend, vertegenwoordigende, in het akkoord bewilligen, zal ten hoogste acht dagen later eene tweede stemming gehouden worden, zonder dat daartoe eene nadere oproeping vereischt wordt. Bij deze stemming is niemand gebonden aan zijne de eerste maal uitgebrachte stem.

147. Latere veranderingen, in het getal der schuldeischers of in het bedrag der vorderingen, hebben geen invloed op de geldigheid van de aanneming of verwerping van het akkoord.

148. Het proces-verbaal der vergadering vermeldt den inhoud van het akkoord, de namen der verschenen stemgerechtigde schuldeischers, de door ieder hunner uitgebrachte stem, den uitslag der stemming en al wat verder op de vergadering is voorgevallen. Het wordt na voorlezing onderteekend door den rechter-commissaris en den griffier.

Gedurende acht dagen kan een ieder ter griffie kostelooze inzage van het proces-verbaal verkrijgen.

149. Zoowel de schuldeischers, die vóór gestemd hebben, als de gefailleerde, kunnen gedurende acht dagen na afloop der vergadering aan de rechtbank verbetering van het proces-verbaal verzoeken, indien uit de stukken zelve blijkt dat het akkoord door den rechter-commissaris ten onrechte als verworpen is beschouwd.

150. Indien het akkoord is aangenomen, bepaalt de rechter-commissaris vóór het sluiten der vergadering de terechtzitting, waarop de rechtbank de homologatie zal behandelen.

Bij toepassing van artikel 149 geschiedt de bepaling der terechtzitting door de rechtbank in hare beschikking. Van deze

beschikking geeft de curator aan de schuldeischers schriftelijk kennis.

De terechtzitting zal gehouden worden ten minste acht en ten hoogste veertien dagen na de stemming over het akkoord of, bij toepassing van artikel 149, na de beschikking van de rechtbank.

151. Gedurende dien tijd kunnen de schuldeischers aan den rechter-commissaris schriftelijk de redenen opgeven, waarom zij weigering der homologatie wenschelijk achten.

152. Op den bepaalden dag wordt ter openbare terechtzitting door den rechter-commissaris een schriftelijk rapport uitgebracht, en kan ieder der schuldeischers in persoon of bij gemachtigde de gronden uiteenzetten, waarop hij de homologatie wenscht of haar bestrijdt.

De gefailleerde is mede bevoegd, tot verdediging zijner belangen op te treden.

153. Op denzelfden dag, of anders zoo spoedig mogelijk geeft de rechtbank hare met redenen omkleede beschikking.

Zij zal de homologatie weigeren:

1°. indien de baten des boedels met inbegrip van de zaken, waarop recht van terughouding wordt uitgeoefend, de som, bij het akkoord bedongen, aanmerkelijk te boven gaan;

2°. indien de nakoming van het akkoord niet voldoende is gewaarborgd;

3°. indien het akkoord door bedrog, door begunstiging van een of meer schuldeischers of met behulp van andere oneerlijke middelen is tot stand gekomen, onverschillig of de gefailleerde dan wel een ander daartoe heeft medegewerkt.

Zij kan ook op andere gronden en ook ambtshalve de homologatie weigeren.

154. Binnen acht dagen na de beschikking van de rechtbank kunnen, zoo de homologatie is geweigerd, zoowel de schuldeischers, die vóór het akkoord stemden, als de gefailleerde; zoo de homologatie is toegestaan, de schuldeischers, die tegenstemden of bij de stemming afwezig waren, tegen die beschikking in hooger beroep komen. In het laatste geval hebben ook de schuldeischers, die vóór stemden, ditzelfde recht, doch alleen op grond van het ontdekken na de homologatie van handelingen als in artikel 153 onder 3°. genoemd.

155. Het hooger beroep geschiedt bij een verzoekschrift, in te dienen ter griffie van het gerechtshof, dat van de zaak moet kennis nemen. De voorzitter bepaalt terstond dag en uur voor de behandeling, welke zal moeten plaats hebben binnen twintig dagen. Van het hooger beroep wordt door den griffier van het

rechtscollege, waarbij het is aangebracht, onverwijld kennis gegeven aan den griffier van de rechtbank, die de beschikking omtrent de homologatie heeft gegeven.

Op de behandeling van het hooger beroep zijn, met uitzondering van het bepaalde omtrent den rechter-commissaris, artikel 152 en artikel 153, eerste lid, toepasselijk.

156. Cassatie wordt binnen dezelfde termijnen en op dezelfde wijze aangeteekend en behandeld.

157. Het gehomologeerde akkoord is verbindend voor alle geen voorrang hebbende schuldeischers, zonder uitzondering, onverschillig of zij al dan niet in het faillissement opgekomen zijn.

158. Na verwerping of weigering van de homologatie van het akkoord kan de gefailleerde in hetzelfde faillissement geen akkoord meer aanbieden.

159. Het in kracht van gewijsde gegane vonnis van homologatie levert, in verband met het proces-verbaal der verificatie, ten behoeve der erkende vorderingen, voor zoover zij niet door den gefailleerde overeenkomstig artikel 126 betwist zijn, een voor tenuitvoerlegging vatbaren titel op tegen den schuldenaar en de tot het akkoord als borgen toegetreden personen.

160. Niettegenstaande het akkoord behouden de schuldeischers al hunne rechten tegen de borgen en mede-schuldenaren van den schuldenaar.

161. Zoodra de homologatie van het akkoord in kracht van gewijsde is gegaan, eindigt het faillissement.

162. Nadat de homologatie in kracht van gewijsde is gegaan, is de curator verplicht, ten overstaan van den rechter-commissaris rekening en verantwoording aan den schuldenaar te doen.

Indien bij het akkoord geene andere bepalingen deswege zijn gemaakt, geeft de curator aan den schuldenaar tegen behoorlijke kwijting af alle goederen, gelden, boeken en papieren tot den boedel behoorende.

163. Het bedrag, waarop geverifieerde schuldeischers, krachtens een erkend voorrecht, aanspraak kunnen maken, alsmede de kosten van het faillissement, moeten in handen van den curator worden gestort, tenzij deswege door den schuldenaar zekerheid wordt gesteld. Zoolang hieraan niet is voldaan, is de curator verplicht alle goederen en gelden tot den boedel behoorende onder zich te houden, totdat dit bedrag en de bedoelde kosten aan de daarop rechthebbenden zijn voldaan.

Wanneer één maand na het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis van homologatie is verloopen, zonder dat vanwege den schuldenaar de voldoening van een en ander is geschied, zal de curator daartoe overgaan uit de voorhanden baten des boedels.

Het bedrag in het eerste lid bedoeld, en het deel daarvan,

aan ieder schuldeischer krachtens zijn recht van voorrang toe te kennen, wordt desnoodig door den rechter-commissaris begroot.

164. Voor zooveel betreft vorderingen, waarvan het voorrecht voorwaardelijk erkend is, bepaalt de in het vorige artikel bedoelde verplichting van den schuldenaar zich tot het stellen van zekerheid en is de curator bij gebreke daarvan slechts gehouden tot het reserveeren uit de baten des boedels van het bedrag waarop het voorrecht aanspraak geeft.

165. Ontbinding van het gehomologeerde akkoord kan door elken schuldeischer gevorderd worden, jegens wien de schuldenaar in gebreke blijft aan den inhoud daarvan te voldoen.

Op den schuldenaar rust het bewijs, dat aan het akkoord is voldaan.

De rechter kan, ook ambtshalve, den schuldenaar uitstel van ten hoogste ééne maand verleenen, om alsnog aan zijne verplichtingen te voldoen.

166. De vordering tot ontbinding van het akkoord wordt op dezelfde wijze aangebracht en beslist, als ten aanzien van het verzoek tot faillietverklaring in de artikelen 4, 6—9 en 12 is voorgeschreven.

167. In het vonnis, waarbij de ontbinding van het akkoord wordt uitgesproken, wordt tevens heropening van het faillissement bevolen met benoeming van eenen rechter-commissaris en curator, alsmede van eene commissie uit de schuldeischers, indien er in het faillissement reeds eene geweest is.

Bij voorkeur zullen daartoe de personen gekozen worden, die vroeger in het faillissement die betrekkingen hebben waargenomen.

De curator draagt zorg voor de bekendmaking van het vonnis op de wijze in artikel 14, derde lid, voorgeschreven.

168. De artikelen 13, eerste lid, 15—18 en die, welke vervat zijn in de tweede, derde en vierde afdeeling van dezen titel, zijn bij heropening van het faillissement toepasselijk.

Evenzoo zijn toepasselijk de bepalingen van de afdeeling over de verificatie der schuldvorderingen, behoudens deze wijziging dat de verificatie beperkt blijft tot de schuldvorderingen, die niet reeds vroeger geverifieerd werden.

Niettemin worden ook de reeds geverifieerde schuldeischers tot bijwoning der verificatie-vergadering opgeroepen en hebben zij het recht de vorderingen, waarvoor toelating verzocht wordt, te betwisten.

169. De handelingen, door den schuldenaar in den tijd tusschen de homologatie van het akkoord en de heropening van het faillissement verricht, zijn voor den boedel verbindend, behoudens de toepassing van artikel 42 en volgende zoo daartoe gronden zijn.

170. Na de heropening van het faillissement kan niet opnieuw een akkoord aangeboden worden.

De curator gaat zonder verwijl tot de vereffening over.

171. Indien tijdens de heropening jegens eenige schuldeischers reeds geheel of gedeeltelijk aan het akkoord is voldaan, worden bij de verdeeling aan de nieuwe schuldeischers en diegene onder de oude, die nog geene voldoening ontvingen, de bij het akkoord toegezegde percenten, en wordt aan hen, die gedeeltelijke betaling ontvingen, hetgeen aan het toegezegde bedrag nog ontbreekt, vooruitbetaald.

In hetgeen alsdan nog overschiet, wordt door alle schuldeischers, zoo oude als nieuwe, gelijkelijk gedeeld.

172. Het vorige artikel is eveneens toepasselijk, indien de boedel van den schuldenaar, terwijl door hem aan het akkoord nog niet volledig is voldaan, opnieuw in staat van faillissement wordt verklaard.

ZEVENDE AFDEELING.

VAN DE VEREFFENING DES BOEDELS.

173. Indien op de verificatie-vergadering geen akkoord aangeboden, of indien het aangeboden akkoord verworpen, of de homologatie definitief geweigerd is, verkeert de boedel van rechtswege in staat van insolventie, en gaat de curator onmiddellijk tot vereffening en te-gelde-making van alle baten des boedels over, zonder dat daartoe de toestemming of medewerking van den gefailleerde noodig is.

Niettemin kan den gefailleerde eenig huisraad, door den rechter-commissaris aan te wijzen, worden gelaten.

174. De goederen worden in het openbaar of met toestemming van den rechter-commissaris onderhands verkocht.

175. Over alle niet spoedig of in het geheel niet voor vereffening vatbare baten beschikt de curator op de wijze door den rechter-commissaris goed te keuren.

Voor zooveel dit in het belang is van den boedel, brengt de curator de goederen, waarop schuldeischers recht van terughouding uitoefenen, door voldoening der vorderingen, waaraan dit recht is verbonden, in den boedel terug.

176. De artikelen 98 en 100 houden op van toepassing te zijn als de vereffening des boedels overeenkomstig artikel 173 is begonnen.

177. De curator kan ten behoeve der vereffening van de diensten des gefailleerden gebruik maken, tegen eene door den rechter-commissaris vast te stellen vergoeding.

178. Nadat de boedel insolvent is geworden, kan de rech-

ter-commissaris, op door hem te bepalen dag, uur en plaats, eene vergadering van schuldeischers beleggen, ten einde hen te raadplegen over de wijze van vereffening des boedels, en zoo noodig de verificatie te doen plaats hebben der schuldvorderingen, die na afloop van den in artikel 108, no. 1, bepaalden termijn nog zijn ingediend en niet reeds ingevolge artikel 127 geverifieerd zijn. De curator handelt ten opzichte van deze vorderingen overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 111—114. Hij roept de schuldeischers, ten minste tien dagen vóór de vergadering, bij brieven op, waarin het onderwerp der vergadering wordt vermeld en hun tevens de bepaling van artikel 114 wordt herinnerd. Bovendien plaatst hij gelijke oproeping in het nieuwsblad of de nieuwsbladen bedoeld in artikel 14.

179. Zoo dikwijls er, naar het oordeel van den rechter-commissaris, voldoende gereede penningen aanwezig zijn, beveelt deze eene uitdeeling aan de geverifieerde schuldeischers.

180. De curator maakt telkens de uitdeelingslijst op en onderwerpt die aan de goedkeuring van den rechter-commissaris. De lijst houdt in een staat der ontvangsten en uitgaven (daaronder begrepen het salaris van den curator), de namen der schuldeischers, het geverifieerde bedrag van ieders vordering, benevens de daarop te ontvangen uitkeering.

Voor de concurrente schuldeischers worden de door den rechter-commissaris te bepalen percenten uitgetrokken; voor de bevoorrechte schuldeischers, daaronder begrepen zij, wier voorrecht betwist wordt, en de pand- en hypotheekhoudende schuldeischers, voor zooverre zij niet reeds overeenkomstig de bepaling van artikel 57 voldaan zijn, het bedrag waarvoor zij batig gerangschikt kunnen worden op de opbrengst der goederen, waarop zij bevoorrecht of die aan hen verbonden waren. Zoo dit minder is dan het geheele bedrag hunner vorderingen, worden voor het ontbrekende, — zoo de met het voorrecht belaste of aan hen verbonden goederen nog niet verkocht zijn, voor hunne geheele vordering — gelijke percenten als voor de concurrente schuldeischers uitgetrokken.

181. Voor de voorwaardelijk toegelaten schuldvorderingen worden op de uitdeelingslijst de percenten over het volle bedrag uitgetrokken.

182. De algemeene faillissementskosten worden omgeslagen over ieder deel van den boedel, met uitzondering van hetgeen overeenkomstig de bepaling van artikel 57 door den pand- of hypotheekhoudenden schuldeischer zelf is verkocht.

183. De door den rechter-commissaris goedgekeurde uitdeelingslijst ligt gedurende tien dagen ter griffie van de rechtbank ter kostelooze inzage van de schuldeischers.

Een afschrift wordt door den curator met hetzelfde doel

nedergelegd ter griffie van het in artikel 97 aangewezen kantongerecht. De nederlegging geschiedt kosteloos.

Van de nederlegging wordt door de zorg van den curator aankondiging gedaan in het nieuwsblad of de nieuwsbladen bedoeld in artikel 14, terwijl daarvan bovendien aan ieder der erkende en voorwaardelijk toegelaten schuldeischers schriftelijk kennis wordt gegeven, met vermelding van het voor hem uitgetrokken bedrag.

184. Gedurende den in het vorige artikel genoemden termijn kan ieder schuldeischer in verzet komen tegen de uitdeelingslijst, door inlevering van een met redenen omkleed bezwaarschrift ter griffie; hem wordt door den griffier een bewijs van ontvangst afgegeven.

Het bezwaarschrift wordt als bijlage bij de lijst gevoegd.

185. Zoo er verzet gedaan is, bepaalt de rechter-commissaris, onmiddellijk na afloop van den termijn van inzage, den dag, waarop het ter openbare terechtzitting behandeld zal worden. Deze beschikking ligt ter griffie ter kostelooze inzage van een ieder. Bovendien doet de griffier daarvan aan de opposanten en den curator schriftelijk mededeeling. De dag van behandeling mag niet later gesteld worden dan veertien dagen na afloop van den termijn van artikel 183.

Op den bepaalden dag wordt ter openbare terechtzitting door den rechter-commissaris een schriftelijk rapport uitgebracht, en kan de curator en ieder der schuldeischers in persoon of bij gemachtigde de gronden uiteenzetten ter verdediging of bestrijding van de uitdeelingslijst

Op denzelfden dag, of anders zoo spoedig mogelijk, geeft de rechtbank hare met redenen omkleede beschikking.

186. Ook een niet-geverifieerde schuldeischer kan verzet doen, mits hij uiterlijk twee dagen vóór dien waarop het verzet ter openbare terechtzitting zal behandeld worden, zijne vordering bij den curator indiene, een afschrift daarvan bij het bezwaarschrift voege, en in dit bezwaarschrift tevens verzoek doe om geverifieerd te worden.

De verificatie der vordering geschiedt alsdan op de wijze, bij artikel 119 en volgende voorgeschreven, ter openbare terechtzitting, bestemd voor de behandeling van het verzet en voordat daarmede een aanvang wordt gemaakt.

Indien dit verzet alleen ten doel heeft als schuldeischer geverifieerd te worden, en er niet tevens door anderen verzet is gedaan, komen de kosten van het verzet ten laste van den nalatigen schuldeischer.

187. Door verloop van den termijn van artikel 183, of, zoo er verzet is gedaan, door het op het verzet gewezen vonnis, wordt de uitdeelingslijst verbindend.

Tegen het vonnis, op het verzet gewezen, staat geen beroep in cassatie open.

188. De rechter-commissaris beveelt de doorhaling der hypothekaire inschrijvingen, waarmede een tot den boedel behoorend onroerend goed is bezwaard, zoodra de uitdeelingslijst, waarbij de opbrengst van het goed tot verdeeling is gekomen, verbindend is geworden.

Op verkoop, door den curator, van tot den boedel behoorende schepen, is artikel 575 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering toepasselijk.

189. De uitdeeling, uitgetrokken voor een voorwaardelijk toegelaten schuldeischer, wordt niet uitgekeerd, zoolang niet omtrent zijne vordering beslist zal zijn. Blijkt het ten slotte dat hij niets of minder te vorderen heeft, dan komen de voor hem bestemde gelden geheel of ten deele ten bate van de andere schuldeischers.

Uitdeelingen bestemd voor vorderingen, welker voorrang betwist wordt, worden, voor zooverre zij meer bedragen dan de percenten over de concurrente vorderingen uit te keeren, gereserveerd tot na de uitspraak over den voorrang.

190. Indien eenig goed, waarop een bepaald voorrecht, een hypotheek of pandrecht rust, verkocht wordt, nadat aan den bevoorrechten hypotheek- of pandhoudenden schuldeischer, ingevolge artikel 179 in verband met het slot van artikel 180, reeds eene uitkeering is gedaan, wordt dezen bij eene volgende uitdeeling het bedrag, waarvoor hij op de opbrengst van het goed batig gerangschikt is kunnen worden, niet anders uitgekeerd dan onder aftrek van de percenten, die hij reeds te voren over dit bedrag ontving.

191. Aan schuldeischers, die, ten gevolge van hun verzuim om op te komen, eerst geverifieerd worden nadat er reeds uitdeelingen hebben plaats gehad, wordt uit de nog voorhanden baten een bedrag, evenredig aan het door de overige erkende schuldeischers reeds genotene, vooruitbetaald.

Indien zij voorrang hebben, verliezen zij dien, voor zooverre de opbrengst van de zaak, waarop die voorrang kleefde, bij eene vroegere uitdeelingslijst aan andere schuldeischers bij voorrang is toegekend.

192. Na afloop van den termijn van inzage, bedoeld bij artikel 183, of na uitspraak van het vonnis op het verzet, is de curator verplicht de vastgestelde uitkeering onverwijld te doen. De uitkeeringen, waarover niet binnen ééne maand daarna is beschikt of welke ingevolge artikel 189 gereserveerd zijn, worden door hem in de kas der gerechtelijke consignatiën gestort.

193. Zoodra aan de geverifieerde schuldeischers het volle

bedrag hunner vorderingen is uitgekeerd, of zoodra de slotuitdeelingslijst verbindend is geworden, neemt het faillissement een einde, behoudens de bepaling van artikel 194. Door den curator geschiedt daarvan aankondiging op de wijze bij artikel 14 bepaald.

Na verloop van eene maand doet de curator rekening en verantwoording van zijn beheer aan den rechter-commissaris.

De boeken en papieren, door den curator in den boedel gevonden, worden door hem tegen behoorlijk bewijs aan den schuldenaar afgegeven.

194. Indien na de slotuitdeeling ingevolge artikel 189 gereserveerde uitdeelingen aan den boedel terugvallen, of mocht blijken dat er nog baten van den boedel aanwezig zijn, welke ten tijde der vereffening niet bekend waren, gaat de curator, op bevel van de rechtbank, tot vereffening en verdeeling daarvan over op den grondslag van de vroegere uitdeelingslijsten.

ACHTSTE AFDEELING.

VAN DEN RECHTSTOESTAND DES SCHULDENAARS NA AFLOOP VAN DE VEREFFENING.

195. Door het verbindend worden der slotuitdeelingslijst herkrijgen de schuldeischers voor hunne vorderingen, in zooverre deze onvoldaan zijn gebleven, hunne rechten van executie op de goederen van den schuldenaar.

196. De in het vierde lid van artikel 121 bedoelde erkenning eener vordering heeft kracht van gewijsde zaak tegen den schuldenaar; het proces-verbaal der verificatie-vergadering levert voor de daarin als erkend vermelde vorderingen den voor tenuitvoerlegging vatbaren titel op tegen den schuldenaar.

197. De bepaling van het vorige artikel geldt niet voor zoover de vordering door den gefailleerde overeenkomstig art. 126 betwist is.

NEGENDE AFDEELING.

VAN HET FAILLISSEMENT EENER NALATENSCHAP.

198. De boedel eens overledenen wordt in staat van faillissement verklaard, indien een of meer der schuldeischers daartoe verzoek doen, en summier aantoonen, dat de overledene in den toestand verkeerde dat hij had opgehouden te betalen.

199. Het verzoek wordt gericht tot de rechtbank, welke tijdens het overlijden des schuldenaars bevoegd was de faillietverklaring uit te spreken.

De erfgenamen worden op het verzoek gehoord of daartoe opgeroepen bij een exploot, aan het sterfhuis te beteekenen, zonder dat het noodig is hen bij name aan te duiden, alsmede, voor zooverre zij bekend zijn, bij brieven van den griffier.

200. De faillietverklaring heeft van rechtswege ten gevolge de afscheiding van den boedel des overledenen van dien zijner erfgenamen, in dier voege als bij artikel 1153 van het Burgerlijk Wetboek is omschreven.

201. De faillietverklaring kan aangevraagd worden zoolang niet drie maanden na de aanvaarding van de nalatenschap en tevens zes maanden na het overlijden van den schuldenaar zijn verstreken.

202. De zesde afdeeling van dezen titel is op het faillissement eener nalatenschap niet toepasselijk; evenmin de achtste afdeeling, tenzij de erfenis is aanvaard.

TIENDE AFDEELING.

BEPALINGEN VAN INTERNATIONAAL RECHT.

203. Schuldeischers, die na de faillietverklaring hunne vordering geheel of gedeeltelijk afzonderlijk verhaald hebben op in het buitenland zich bevindende, aan hen niet bij voorrang verbonden, goederen van den in Nederland gefailleerden schuldenaar, zijn verplicht het aldus verhaalde aan den boedel te vergoeden.

204. De schuldeischer, die zijne vordering tegen den gefailleerde, geheel of gedeeltelijk, aan een derde overdraagt, ten einde dezen in de gelegenheid te stellen die vordering, geheel of gedeeltelijk, afzonderlijk of bij voorrang te verhalen op in het buitenland zich bevindende goederen van den gefailleerde, is verplicht het aldus verhaalde aan den boedel te vergoeden.

De overdracht wordt, behoudens tegenbewijs, vermoed met dit doel te zijn geschied, als zij is gedaan met de wetenschap, dat de faillietverklaring reeds was aangevraagd of aangevraagd zou worden.

205. Gelijke verplichting tot vergoeding jegens den boedel rust op hem, die zijne vordering of zijne schuld, geheel of gedeeltelijk, aan een derde overdraagt, welke daardoor in staat wordt gesteld zich in het buitenland op eene door deze wet niet toegelaten schuldvergelijking te beroepen.

Het tweede lid van het vorige artikel is hier toepasselijk.

ELFDE AFDEELING.

VAN REHABILITATIE.

206. Nadat het faillissement overeenkomstig de artikelen 161 of 193 geëindigd is, is de schuldenaar of zijn zijne erfgenamen, ook in geval van art. 198, bevoegd een verzoek van rehabilitatie in te leveren bij de rechtbank, die het faillissement heeft berecht.

207. De schuldenaar of zijne erfgenamen zijn tot dit verzoek niet ontvankelijk, tenzij bij het verzoekschrift zij overgelegd het bewijs, waaruit blijkt, dat alle erkende schuldeischers, ten genoegen van elk hunner, zijn voldaan.

208. Van het verzoek wordt aankondiging gedaan in de *Nederlandsche Staatscourant* en in een of meer door de rechtbank aan te wijzen nieuwsbladen.

209. Ieder erkend schuldeischer is bevoegd om binnen den tijd van twee maanden na voorschreven aankondiging verzet tegen het verzoek te doen, door inlevering van een met redenen omkleed bezwaarschrift ter griffie; hem wordt door den griffier een bewijs van ontvangst afgegeven.

Dit verzet zal alleen daarop kunnen gegrond zijn, dat door den verzoeker niet behoorlijk aan het voorschrift van artikel 207 is voldaan.

210. Na verloop van de voormelde twee maanden zal de rechtbank, om het even of er verzet of geen verzet is gedaan, op de conclusie van het Openbaar Ministerie het verzoek toestaan of weigeren.

211. Van de beslissing der rechtbank wordt noch hooger beroep, noch cassatie toegelaten.

212. Het vonnis, waarbij de rehabilitatie wordt toegestaan, wordt ter openbare terechtzitting uitgesproken, terwijl mede daarvan aanteekening geschiedt in het in artikel 19 bedoelde register.

TITEL II.

Van Surséance van Betaling.

213. De schuldenaar, die voorziet, dat hij met betalen van zijne opeischbare schulden niet zal kunnen voortgaan, doch aantoont dat er vooruitzicht bestaat, dat hij na verloop van eenigen tijd aan al zijne verplichtingen zal kunnen voldoen, kan surséance van betaling bekomen.

214. Hij zal zich daartoe, onder overlegging van een door behoorlijke bescheiden gestaafden staat, als bedoeld in artikel

96, bij verzoekschrift, door hem zelf en zijnen procureur onderteekend, wenden tot de rechtbank aangewezen in artikel 2 of artikel 3.

215. Het verzoekschrift met bijbehoorende stukken wordt ter griffie van de rechtbank neêrgelegd, ter kostelooze inzage van een ieder.

De griffier doet van de indiening van het verzoek en van den overeenkomstig het eerste lid van het volgende artikel bepaalden dag onmiddellijk aankondiging in de *Nederlandsche Staatscourant* en in een of meer door de rechtbank aan te wijzen nieuwsbladen.

216. De rechtbank beveelt dadelijk, dat de in Nederland wonende schuldeischers, benevens de schuldenaar, tegen een door haar op korten termijn bepaalden dag, door den griffier, bij brieven, worden opgeroepen, ten einde op het verzoekschrift te worden gehoord. Behalve den dag worden uur en plaats der bijeenkomst daarbij vermeld.

Ieder schuldeischer is bevoegd om, zelfs zonder opgeroepen te zijn, op te komen.

217. Ten bepaalden dage worden de in persoon of bij schriftelijk gemachtigde opgekomen schuldeischers door de rechtbank in raadkamer gehoord, en kan den schuldenaar voorloopige surséance verleend worden, tenzij meer dan één derde der verschenen schuldeischers, of houders van meer dan één vierde van het bedrag der ter vergadering vertegenwoordigde niet in artikel 233, nos. 1—6, genoemde schuldvorderingen, zich daartegen verklaren.

Over de toelating tot de stemming beslist, bij verschil, de rechtbank.

Voorloopige surséance zal nimmer verleend kunnen worden, indien blijkt dat de schuldenaar te kwader trouw is.

Indien de rechtbank het verzoek afwijst, kan zij bij dezelfde beschikking den schuldenaar in staat van faillissement verklaren.

Indien eene aanvrage tot faillietverklaring en een verzoek tot surséance gelijktijdig aanhangig zijn, komt eerst het laatste in behandeling.

De beschikking op het verzoek wordt uitgesproken ter openbare terechtzitting.

218. Gedurende acht dagen na den dag der uitspraak heeft, in geval van afwijzing van het verzoek, de schuldenaar, of in geval de voorloopige surséance verleend is, ieder schuldeischer, die zich tegen het verleenen daarvan verklaard heeft, recht van hooger beroep.

Het hooger beroep wordt ingesteld bij een verzoekschrift, door den verzoeker en zijnen procureur onderteekend, in te dienen ter griffie van het gerechtshof, dat van de zaak kennis

moet nemen. De voorzitter bepaalt terstond dag en uur voor de behandeling.

Indien het hooger beroep door een schuldeischer is ingesteld, geeft deze uiterlijk op den vierden dag volgende op dien, waarop hij zijn verzoek heeft gedaan, aan den procureur, die het verzoek tot surséance heeft ingediend, bij deurwaarders-exploot kennis van het hooger beroep en van den tijd voor de behandeling bepaald. Deze kennisgeving geldt voor oproeping van den schuldenaar.

De griffier van het gerechtshof doet van het hooger beroep en van den tijd, voor de behandeling bepaald, aankondiging in de nieuwsbladen waarin het verzoek tot surséance volgens art. 215 is aangekondigd. Tevens geeft hij van het ingestelde hooger beroep aan den griffier der rechtbank kennis, neemt van dezen de in artikel 214 bedoelde stukken over en legt die op zijne griffie voor een ieder ter kostelooze inzage.

219. Bij de behandeling van het hooger beroep wordt het verzoek niet opnieuw in stemming gebracht, maar ieder schuldeischer is bevoegd in persoon of bij schriftelijk gemachtigde aan de bestrijding of verdediging van de uitspraak, waartegen het beroep gericht is, deel te nemen.

De behandeling heeft plaats in raadkamer; het arrest wordt uitgesproken ter openbare terechtzitting.

Tegen het arrest, in hooger beroep gewezen, staat geen beroep in cassatie open.

220. De uitspraak der rechtbank wordt, niettegenstaande het hooger beroep, bij voorraad ten uitvoer gelegd.

De artikelen 13 en 15 zijn ook hier toepasselijk, indien eene krachtens artikel 217 uitgesproken faillietverklaring wordt vernietigd.

Op handelingen, verricht in strijd met het voorschrift van artikel 230, eerste lid, blijft, indien bij vernietiging der verleende voorloopige surséance de schuldenaar in staat van faillissement wordt verklaard, de bepaling van het tweede lid van dat artikel van toepassing. De bevoegdheid, aldaar den bewindvoerders gegeven, gaat over op den curator in het faillissement.

221. De beschikking waarbij voorloopige surséance wordt toegestaan, houdt de benoeming in van:

1°. een of meer bewindvoerders, ten einde met den schuldenaar het beheer over diens zaken te voeren;

2°. een of meer deskundigen, ten einde, binnen een door de rechtbank te bepalen termijn, die zoo noodig verlengd kan worden, de door den schuldenaar overgelegde staat en bescheiden te verifieeren, den stand des boedels te onderzoeken en een beredeneerd verslag van hunne bevinding uit te brengen.

De beschikking, houdende verleening van voorloopige surséance, wordt aangekondigd gelijk in artikel 215, tweede lid, is voorgeschreven.

222. Het verslag van de deskundigen bevat een met redenen omkleed oordeel over de betrouwbaarheid van de door den schuldenaar overgelegde staat en bescheiden en het gegronde van het vooruitzicht, dat na verleend uitstel volledige betaling van alle schulden zal volgen, met aanduiding van den tijd waarop deze vermoedelijk zal kunnen plaats hebben.

De deskundigen leggen hun verslag neder ter griffie van de rechtbank, ter kostelooze inzage van een ieder.

De nederlegging geschiedt kosteloos.

223. Onmiddellijk na de nederlegging van het verslag, worden de schuldeischers, benevens de schuldenaar, de bewindvoerders en de deskundigen door den griffier bij brieven opgeroepen, tegen een door de rechtbank te bepalen, uiterlijk drie weken daarna invallenden dag.

224. Ten bepaalden dage worden de verschenen schuldeischers in raadkamer geraadpleegd over het verleenen van definitieve surséance aan den schuldenaar. De schuldenaar, de bewindvoerders en de deskundigen zijn verplicht alle ophelderingen en inlichtingen te geven, welke de voorzitter hun, hetzij ambtshalve, hetzij ten verzoeke van een of meer der schuldeischers, zal vragen.

225. Indien twee derde der verschenen schuldeischers, houders van drie vierde van het bedrag der ter vergadering vertegenwoordigde niet in artikel 233, nos. 1—6, genoemde schuldvorderingen, daarin toestemmen, wordt definitieve surséance verleend, tenzij het geval in artikel 217, derde lid, voorzien aanwezig is. Het tweede en het zesde lid van artikel 217 zijn toepasselijk. Bijaldien de definitieve surséance niet verleend wordt, kan de schuldenaar in staat van faillissement worden verklaard.

226. Surséance van betaling wordt verleend voor eenen tijd, niet langer dan één en een half jaar, gerekend van den dag, waarop de voorloopige surséance is toegestaan.

De beschikking, houdende verleening van definitieve surséance, wordt aangekondigd gelijk is voorgeschreven in artikel 215, tweede lid.

Gedurende één jaar na afloop der surséance kan zij niet opnieuw worden verleend.

227. Wordt door het gerechtshof, in hooger beroep van eene afwijzende beschikking der rechtbank, voorloopige surséance verleend, dan houdt het de zaak aan zich, ten einde, met inachtneming van de wijze van behandeling in de artikelen 221—226 voorgeschreven, ook over de verleening der definitieve surséance te beslissen.

Tegen het arrest staat geen beroep in cassatie open.

228. De beschikking van de rechtbank, waarbij definitieve surséance verleend of geweigerd wordt, is vatbaar voor hooger beroep. De bepalingen van de artikelen 218 en 219 zijn daarop toepasselijk.

Hangende het hooger beroep blijft de voorloopige surséance van kracht.

Bij vernietiging der verleende definitieve surséance is artikel 220, derde lid, toepasselijk.

229. Het rechterlijk college, dat de bewindvoerders en deskundigen heeft benoemd, kan hen te allen tijde op hun verzoek, of op verzoek van een of meer der schuldeischers, of van den schuldenaar, of wel ambtshalve, ontslaan en door anderen vervangen.

Na het verleenen van definitieve surséance wordt door de bewindvoerders, telkens na verloop van drie maanden, een verslag over den toestand van den boedel uitgebracht. Met dit verslag wordt gehandeld, gelijk in het tweede en derde lid van artikel 222 is voorgeschreven.

230. Zoodra de voorloopige surséance van betaling is verleend, is de schuldenaar onbevoegd om, zonder medewerking, machtiging of bijstand der bewindvoerders, eenige daad van beheer of beschikking over zijn vermogen uit te oefenen.

Indien de schuldenaar in strijd met deze bepaling gehandeld heeft, is zoodanige handeling voor den boedel niet verbindend, tenzij voor zoverre deze gebaat is, en zijn de bewindvoerders bevoegd alles te doen, wat vereischt wordt, om den boedel te dier zake schadeloos te houden.

231. Gedurende den loop der surséance kan de schuldenaar niet tot betaling zijner schulden worden genoodzaakt.

Alle aangevangen executiën blijven gedurende dien tijd geschorst. Gelegde beslagen vervallen. Indien de schuldenaar zich in gijzeling bevindt, wordt hij daaruit ontslagen, zoodra het vonnis houdende verleening der surséance in kracht van gewijsde is gegaan.

232. De surséance stuit den loop niet van reeds aanhangige rechtsvorderingen, noch belet het aanleggen van nieuwe.

Indien niettemin de rechtsgedingen blootelijk betreffen de vordering van betaling eener schuld door den schuldenaar erkend, en indien de aanlegger geen belang heeft om vonnis te verkrijgen, ten einde rechten tegen derden te doen gelden, kan de rechter na van de erkenning der schuld akte te hebben verleend, het uitspreken van het vonnis opschorten tot na het einde der surséance.

De schuldenaar kan, voor zooveel betreft rechtsvorderingen, welke rechten of verplichtingen tot zijn vermogen behoorende

ten onderwerp hebben, noch eischende noch verwerende in rechten optreden, zonder medewerking der bewindvoerders.

233. De surséance werkt niet ten aanzien:

1°. van de vordering van rijks-, provinciale of gemeentelijke belastingen, en van waterschaps-, veenschaps- of veenpolderlasten, met de vervolgingskosten;
2°. van schuldvorderingen, gedekt door hypotheek of pand, of bevoorrecht op bepaalde goederen;
3°. van levensonderhoud, door den schuldenaar uit kracht van de derde afdeeling van den vijftienden titel van het eerste boek van het Burgerlijk Wetboek verschuldigd;
4°. van huren en pachten;
5°. van loon van dienstboden, werklieden en andere bedienden;
6°. van schuldvorderingen wegens noodwendigheden, tot gewoon onderhoud van den schuldenaar en zijn huisgezin geleverd gedurende de laatste zes maanden vóór de surséance;
7°. van reclame en zakelijke rechten.

Voor zooverre bij executie blijkt dat de vorderingen, onder no. 2 vermeld, op de verbonden zaak niet verhaald kunnen worden, werkt de surséance wel ten aanzien van deze vorderingen.

234. De betaling van alle andere schulden, op het oogenblik van de verleening der voorloopige surséance bestaande, kan, gedurende de surséance, niet anders plaats hebben, dan aan alle schuldeischers gezamenlijk, in evenredigheid hunner vorderingen.

235. De surséance werkt niet ten voordeele van de medeschuldenaren en borgen.

236. Het rechterlijk college, hetwelk de surséance verleend heeft, kan die, op verzoek van de bewindvoerders of van een of meer der schuldeischers, intrekken:

1°. indien de schuldenaar zich, gedurende den loop der surséance, aan kwade trouw in het beheer van den boedel schuldig maakt;
2°. indien hij zijne schuldeischers tracht te benadeelen;
3°. indien hij handelt in strijd met artikel 230, eerste lid;
4°. indien hij nalaat te doen wat naar het oordeel van de bewindvoerders in het belang van den boedel gedaan moest worden;
5°. indien, hangende de surséance, de staat van den boedel zoodanig is achteruit gegaan, dat het vooruitzicht is verdwenen op volledige betaling van alle schulden bij het eindigen der surséance.

In het laatste geval kan de intrekking ook op verzoek van den schuldenaar worden uitgesproken.

In de gevallen, vermeld onder nos. 1 en 5, zijn de bewindvoerders verplicht de intrekking te vragen.

De bewindvoerders en de schuldenaar worden, indien zij niet zelve het verzoek gedaan hebben, daarop gehoord of daartoe behoorlijk opgeroepen.

Indien op grond van de bepalingen van dit artikel de surséance wordt ingetrokken, kan tevens de faillietverklaring van den schuldenaar worden uitgesproken.

Gedurende de surséance kan de faillietverklaring niet rauwelijks worden gevorderd.

De beschikking, houdende intrekking der surséance, wordt aangekondigd gelijk is voorgeschreven in artikel 215, tweede lid.

237. De schuldenaar is steeds bevoegd van het rechterlijk college, dat de surséance verleende, de intrekking daarvan te verzoeken, op grond dat de toestand des boedels hem weder in staat stelt zijne betalingen te hervatten. Op dit verzoek worden de bewindvoerders en de schuldeischers gehoord of daartoe behoorlijk opgeroepen.

Deze oproeping, gelijk mede die bedoeld in het vierde lid van het vorige artikel, geschiedt bij brieven door den griffier tegen een door het rechterlijk college te bepalen dag.

238. Indien de faillietverklaring wordt uitgesproken overeenkomstig eene der bepalingen van dezen titel of wel binnen ééne maand na de afwijzing van het verzoek tot surséance, of na de intrekking of den afloop van de surséance, wordt het tijdstip, waarop de termijnen, in de artikelen 43 en 45 vermeld, aanvangen, berekend van den dag af, waarop de indiening van het verzoek tot verleening van surséance is bekend gemaakt.

De curator oefent dan de bevoegdheid uit, in het tweede lid van artikel 230 aan de bewindvoerders toegekend.

239. Het loon van de deskundigen, benoemd ingevolge de bepaling van artikel 221 2°., en van de bewindvoerders wordt bepaald door de rechtbank en bij voorrang voldaan.

Dit laatste is ook van toepassing op hunne verschotten en op die, door den griffier tengevolge van de bepalingen van dezen titel gedaan.

ALGEMEENE SLOTBEPALING.

240. Deze wet treedt in werking op een nader bij de wet te bepalen tijdstip. [1])

---

1) In werking getreden op 1 September 1896.

W E T,

REGELENDE DE ZAMENSTELLING, INRIGTING EN BEVOEGDHEID DER GEMEENTEBESTUREN.

EERSTE AFDEELING.

Van de zamenstelling en inrigting der gemeentebesturen.

TITEL I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1.

Het bestuur van elke gemeente bestaat uit een Raad, een burgemeester en wethouders.

2. In elke gemeente is een secretaris en een ontvanger.

De burgemeester kan, met Onze goedkeuring, tot secretaris worden benoemd.

3. Dezelfde persoon kan zijn burgemeester, of secretaris, of ontvanger van meer dan ééne gemeente, mits de bevolking van geene dier gemeenten 5000 zielen te boven ga, de gemeenten aan elkander grenzen en haar gezamenlijk zielental 10,000 niet overtreffe.

De bevolking eener gemeente wordt geacht te bestaan uit het door de laatste openbare volkstelling daarin aangewezen getal inwoners.

TITEL II.

VAN DEN RAAD.

EERSTE HOOFDSTUK.

VAN DE LEDEN VAN DEN RAAD.

§ 1. *Van hun getal.*

4. De Raad, onverschillig of de burgemeester er al, dan niet lid van zij, bestaat uit:

7	leden	in	gemeenten	beneden	de	3,000	zielen;
11	„	„	„	van 3,000	tot	6,000	„
13	„	„	„	„ 6,001	„	10,000	„
15	„	„	„	„ 10,001	„	15,000	„
17	„	„	„	„ 15,001	„	20,000	„
19	„	„	„	„ 20,001	„	25,000	„
21	„	„	„	„ 25,001	„	30,000	„
23	„	„	„	„ 30,001	„	35,000	„
25	„	„	„	„ 35,001	„	40,000	„
27	„	„	„	„ 40,001	„	45,000	„
29	„	„	„	„ 45,001	„	50,000	„
31	„	„	„	„ 50,001	„	60,000	„
33	„	„	„	„ 60,001	„	70,000	„
35	„	„	„	„ 70,001	„	80,000	„
37	„	„	„	„ 80,001	„	100,000	„
39	„	„	„	„ 100,001	„	200,000	„
45	„	„	„	„ boven de		200,000	„

§ 2. *Van de benoeming der leden van den Raad.*

5. De leden van den Raad worden gekozen in kiesdistricten door hen, die volgens de in art. 8 der Kieswet bedoelde lijst tot het kiezen van leden van den Raad bevoegd zijn.

De districten, waarin de gemeenten *Amsterdam*, *Rotterdam* *'s Gravenhage* verdeeld zijn voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zijn tevens kiesdistricten voor de verkiezing van leden van den gemeenteraad. In elk dier districten wordt een gelijk getal leden van den gemeenteraad gekozen.

De gemeente *Utrecht* wordt voor de verkiezing van leden van den gemeenteraad in kiesdistricten verdeeld in dier voege, dat elk der districten, waarin die gemeente verdeeld is voor de ver-

kiezing van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, wordt gesplitst in twee kiesdistricten.

De overige gemeenten van boven de 15,000 zielen worden voor de verkiezing van leden van den gemeenteraad in drie kiesdistricten gesplitst.

Behoudens het bepaalde bij het tweede en met inachtneming van het bepaalde bij het derde en vierde lid, regelen Gedeputeerde Staten, den Raad gehoord, de verdeeling der kiesdistricten en het getal der in elk district zoo in het geheel als bij elke periodieke aftreding te kiezen leden. Zij zorgen hierbij dat in de kiesdistricten zooveel mogelijk een gelijk getal leden gekozen worde en dit getal in behoorlijke evenredigheid sta tot de bevolking van ieder district.

Is het noodig, dat in een der districten een lid meer of minder gekozen worde dan in de andere, zoo wordt hiervoor het district aangewezen, waarvan de bevolking het meest of het minst talrijk is.

De regeling, in het vijfde lid bedoeld, geschiedt opnieuw, zoodra volgens het bepaalde bij art. 4 vermeerdering of vermindering van het getal leden van den Raad noodig is.

Gemeenten van 15,000 zielen of minder vormen één kiesdistrict.

6. De kiesdistricten kunnen in stemdistricten worden verdeeld. Eene plaatselijke verordening, aan Gedeputeerde Staten mede te deelen, stelt die verdeeling vast. Daarbij wordt tevens het stemdistrict aangewezen, waarin het hoofdstembureau zitting heeft.

7. De gewone tijd, ter verkiezing der leden van den Raad, is de laatste Dinsdag der maand Juni.

Alsdan wordt voorzien in de vervulling van de plaatsen der leden, die met den volgenden eersten Dingsdag van September, volgens den bij art. 27 bedoelden rooster, moeten aftreden.

8. De verkiezing ter vervulling der plaatsen, die door ontslag, overlijden of om eene andere reden openvallen, geschiedt binnen zes maanden na dat openvallen.

9. Burgemeester en wethouders bepalen ter vervulling eener tusschentijds in den Raad openvallende plaats den dag der verkiezing.

Zij bepalen vóór elke verkiezing voor leden van den Raad de dagen, waarop, zoo noodig, de stemming en de herstemming zullen geschieden.

Bij de periodieke verkiezingen geschieden de stemming en de herstemming in alle kiesdistricten der gemeente op dezelfde dagen.

De stemming en de herstemming geschieden in alle stemdistricten van het kiesdistrict op dezelfde dagen.

10. In afwijking van het hieromtrent bepaalde bij art. 51 der Kieswet, wordt in kiesdistricten waarin het aantal kiezers voor den gemeenteraad volgens de kiezerslijst minder dan 2000 be-

draagt, de onderteekening vereischt van ten minste $^1/_{50}$ gedeelte van het aantal dier kiezers.

Is het aantal dier kiezers minder dan 150, dan wordt de onderteekening van ten minste drie kiezers vereischt.

Op den dag der verkiezing, zoodra de door de wet tot het inleveren der opgaven van candidaten bepaalde tijd is afgeloopen, sluit de burgemeester de lijst der candidaten.

Is geen candidaat op die lijst gebracht, dan verklaart de burgemeester, dat niemand is benoemd.

Zijn er evenveel candidaten als er plaatsen te vervullen zijn, of minder, op die lijst gebracht, dan verklaart de burgemeester deze candidaten te zijn benoemd tot leden van den Raad.

De burgemeester maakt van zijne handeling onmiddellijk proces-verbaal op, dat ter secretarie van de gemeente voor een ieder ter inzage wordt nedergelegd. in afschrift wordt aangeplakt en tegen betaling der kosten verkrijgbaar gesteld.

De vorm en de inrichting van het proces-verbaal worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

10*bis*. Zijn er meer candidaten opgegeven dan er plaatsen te vervullen zijn, dan geschiedt over hen, uiterlijk binnen veertien dagen, eene stemming.

Bij eerste stemming wordt geen hunner benoemd dan met volstrekte meerderheid van stemmen.

Hebben meer candidaten de volstrekte meerderheid verkregen dan er plaatsen te vervullen zijn, dan zijn zij, die de meeste stemmen hebben verkregen en, bij gelijk getal stemmen, de oudsten in jaren benoemd. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

Bij herstemming, noodzakelijk wanneer de volstrekte meerderheid van stemmen bij de eerste stemming niet is verkregen, wordt men benoemd met de meeste stemmen. Indien de stemmen staken, is de oudste in jaren de benoemde. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

De volstrekte en de betrekkelijke meerderheid worden vastgesteld naar het aantal van waarde zijnde in de stembussen gevonden stembiljetten.

11. Wanneer bij eene eerste stemming geen volstrekte meerderheid is verkregen, wordt onmiddellijk door den voorzitter van het hoofdstembureau van het kiesdistrict eene lijst opgemaakt, bevattende de namen der candidaten, die bij de eerste stemming de meeste stemmen hebben erlangd tot uiterlijk tweemaal zooveel namen als er plaatsen te vervullen zijn. Komen ten gevolge van gelijk aantal stemmen meer dan het bij de vorige zinsnede bepaald getal candidaten voor plaatsing op de lijst in aanmerking, dan worden deze alle daarop geplaatst.

De herstemming heeft plaats uiterlijk binnen veertien dagen na de eerste stemming.

11*bis*. Met afwijking van het bepaalde in artikel 87 der Kieswet, kan het stembureau, indien de stemming strekt tot verkiezing van meer dan één lid van den gemeenteraad, tusschen de in artikel 86 der Kieswet voorgeschreven verzegeling en de opening der stembus eene tijdruimte laten van ten hoogste een uur, mits het stemlokaal niet verlatende en de stembus onder zijn toezicht houdende.

Indien van deze bevoegdheid gebruik is gemaakt, wordt hiervan en van het voldoen aan de daarvoor gestelde voorwaarden aanteekening gehouden in het proces-verbaal der stemming.

11*ter*. Met afwijking van het bepaalde in art. 60 der Kieswet wordt, indien de stemming strekt tot verkiezing van meer dan één lid van den gemeenteraad, aan het stembureau, doch uitsluitend voor de werkzaamheden welke met de opening der stembus aanvangen, een vierde lid toegevoegd en het verplichte aantal plaatsvervangende leden met één vermeerderd. Dit lid blijft bij de toepassing van artikel 92, tweede zinsnede, der Kieswet buiten aanmerking.

Het oudste lid ziet, overeenkomstig artikel 88 der Kieswet, het stembiljet na. De beide andere leden houden aanteekening van elke uitgebrachte stem.

Indien bij de beslissing over de waarde van een stembiljet de stemmen staken, beslist de stem des voorzitters.

12. De benoemde ontvangt onverwijld van den burgemeester der gemeente een afschrift van het proces-verbaal, waaruit zijne candidaatstelling of zijne benoeming blijkt en, in geval van stemming of herstemming, van den voorzitter van het hoofdstembureau afschriften van de daarvan opgemaakte processenverbaal.

Deze afschriften strekken den benoemde tot geloofsbrief.

13. De benoemde geeft, binnen drie dagen na het bekomen van het afschrift of de afschriften een bewijs van ontvangst daarvoor af en geeft binnen vier weken na de dagteekening van dat bewijs, kennis aan burgemeester en wethouders, of hij de benoeming aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder kennisgeving voorbijgaan, geacht de benoeming niet aan te nemen.

13*bis* Hij, die in meer dan één kiesdistrict is benoemd, verklaart aan burgemeester en wethouders, binnen den in het vorig artikel gestelden termijn, welke benoeming hij aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder verklaring voorbijgaan, geacht geene der op hem uitgebrachte benoemingen aan te nemen.

14. Wanneer een candidaat vóór de stemming, of zoo iemand, die in herstemming komt, vóór de herstemming komt te overlijden, of wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt

of de in de beide vorige artikelen bepaalde tijd verstreken is, geschiedt binnen veertien dagen eene nieuwe verkiezing op den door burgemeester en wethouders te bepalen dag.

Hetzelfde vindt plaats, zoo iemand de benoeming in één district heeft aangenomen en in een ander voorkomt op de lijst der candidaten, over wie eene stemming of herstemming moet geschieden in het laatstgenoemd district.

15. Wanneer het proces-verbaal van den burgemeester niemand of minder personen dan er plaatsen te vervullen zijn, als benoemd aanwijst, geschiedt binnen veertien dagen eene nieuwe verkiezing op den door burgemeester en wethouders te bepalen dag.

16. Burgemeester en wethouders zorgen, dat Gedeputeerde Staten van de in art. 12 bedoelde processen-verbaal, binnen acht dagen na de dagteekening daarvan, afschrift bekomen, en geven hun kennis van het al of niet aannemen der benoeming door een gekozene en van den dag, waarop, naar aanleiding der artt. 8, 14 en 15 eene verkiezing zal plaats hebben.

17. De tot lid van den Raad benoemde legt, nevens zijn geloofsbrief, aan den Raad over:

een uittreksel uit de geboorteregisters, bij gemis daarvan, eene acte van bekendheid, waaruit tijd en plaats zijner geboorte blijken;

eene verklaring van den burgemeester, getuigende, dat hij, gedurende het laatste aan zijne verkiezing voorafgaande jaar, zijne woonplaats binnen de gemeente gehad heeft;

eene door hem zelven af te geven verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen, die hij bekleedt.

De geloofsbrief moet door den benoemde binnen vier maanden na zijne dagteekening bij den Raad worden ingezonden.

Is de geloofsbrief niet binnen dien termijn ingezonden, dan wordt de plaats geacht op den eersten dag na afloop van dien termijn opnieuw te zijn opengevallen.

18. De leden van den Raad kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen. Het wordt door hen ingezonden aan den Raad.

Zij, die hun ontslag hebben ingezonden, blijven leden van den Raad, totdat de geloofsbrieven hunner opvolgers zijn goedgekeurd.

§ 3. *Van de vereischten voor het lidmaatschap van den Raad en van de hiermede onvereenigbare betrekkingen.*

19. Leden van den Raad kunnen alleen zijn de meerderjarige ingezetenen der gemeente, die Nederlanders en in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten zijn.

Voor meerderjarigen worden gehouden zij, die den ouderdom van drie en twintig jaren hebben vervuld;

voor ingezetenen zij, die, gedurende het laatste jaar, hunne woonplaats binnen de gemeente hadden;

voor Nederlanders zij, die het zijn volgens de wet, verklarende wie Nederlanders zijn.

20. Die, ter waarneming der hun door Ons of van Onzentwege opgedragene commissiën, verpligt zijn, tijdelijk buiten de gemeente te verblijven, houden daardoor niet op, ingezetenen te zijn, zoolang hun hoofdverblijf binnen de gemeente gevestigd blijft.

21. Bloedverwantschap of zwagerschap in den eersten of tweeden graad mag niet bestaan tusschen den burgemeester en de leden van den Raad, noch tusschen de leden onderling.

Die, na zijne benoeming, in den verboden graad van zwagerschap geraakt, behoeft, vóór den afloop van zijn tijd van zitting, niet af te treden.

De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

22 Wanneer personen, elkander in den verboden graad van bloedverwantschap of zwagerschap bestaande, te gelijkertijd zijn gekozen, wordt de oudste in jaren voor benoemde gehouden.

In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

23. Het lidmaatschap van den Raad is onvereenigbaar met de betrekking van:

a. hoofd van een departement van algemeen bestuur;

b. commissaris des Konings in de provincie;

c. lid der Gedeputeerde Staten;

d. griffier der Staten;

e. commissaris van politie;

f. ambtenaar, van wege het gemeentebestuur aangesteld, of daaraan ondergeschikt, behoudens de bevoegdheid van den burgemeester, die secretaris der gemeente is, om tevens lid van den Raad te zijn;

g. ambtenaar, met het ontvangen of uitgeven der gelden van de gemeente belast, of aan eenige aan het gemeentebestuur ondergeschikte administratie rekenpligtig;

h. geestelijke of bedienaar der godsdienst;

i. onderwijzer voor het lager of middelbaar onderwijs;

k. krijgsman in werkelijken dienst.

De bepaling der zinsnede *f* is niet van toepassing op de leden van armbesturen, noch op de leden van het bestuur van godshuizen, en andere instellingen van liefdadigheid; noch eindelijk op genees-, heel- of verloskundigen, die met de armenpraktijk belast zijn.

24. De leden van den Raad mogen:

in regtsgedingen, waarin de gemeente betrokken is, niet als advocaat of procureur werkzaam zijn;

bij het opnemen en goedkeuren der rekening eener aan het

gemeentebestuur ondergeschikte inrigting, tot welker bestuur zij behooren, niet tegenwoordig zijn;

noch middellijk, noch onmiddellijk deelnemen aan onderhandsche pacht van gemeentegoederen of inkomsten, aan leveringen of aannemingen ten behoeve der gemeente, aan het koopen van betwiste vorderingen ten haren laste.

25. Een lid van den Raad, een der in art. 19 vermelde vereischten verliezende, of eene der in art. 23 uitgeslotene betrekkingen aannemende, houdt op lid te zijn. Hij geeft hiervan kennis aan den Raad, met vermelding der reden.

De nieuwe keuze geschiedt binnen zes maanden nadat burgemeester en wethouders van het feit kennis hebben bekomen.

Indien de in de eerste zinsnede bedoelde kennisgeving niet is gedaan, en burgemeester en wethouders evenwel meenen eene nieuwe keuze te moeten bevelen, gaan zij hiertoe niet over, dan acht dagen na den belanghebbende te hebben gewaarschuwd.

Het staat dezen vrij, de zaak binnen dien tijd aan den Raad te onderwerpen. Op 's Raads beslissing zijn dan de artt. 33—37 van toepassing.

De nieuwe keuze geschiedt in dit geval binnen zes maanden na de dagteekening der einduitspraak.

26. Die met art. 24 in strijd handelt, wordt in zijne betrekking geschorst door den Raad.

Deze onderwerpt het geval onmiddellijk aan Gedeputeerde Staten, die den geschorste oproepen om zijne verdediging te hooren, en hem, zoo zij hem schuldig bevinden, van zijn lidmaatschap vervallen verklaren.

Gedeputeerde Staten kunnen ambtshalve het raadslid, dat met art. 24 in strijd handelt, na het in zijn belang te hebben gehoord, van zijn lidmaatschap vervallen verklaren.

De belanghebbende kan, gedurende veertien dagen, te rekenen van den dag, waarop hem de uitspraak van Gedeputeerde Staten is medegedeeld, hiervan bij Ons in beroep komen. Daarbij geldt de bepaling van art. 37.

De van zijn lidmaatschap vervallen verklaarde is, gedurende twee jaren, te rekenen van den dag der einduitspraak, niet tot lid van den Raad verkiesbaar.

§ 4. *Van den tijd van zitting der leden van den Raad.*

27. De leden van den Raad hebben zitting gedurende zes jaren.

Een derde van hen treedt om de twee jaren af, met den

eersten Dingsdag van September, volgens een daarvan te maken rooster.

De aftredenden zijn dadelijk weder verkiesbaar.

28. Eene plaatselijke verordening, aan Gedeputeerde Staten mede te deelen, stelt den rooster van aftreding vast.

29. Het lot bepaalt den tijd, waarop elk lid van den Raad, naar den rooster, aftreedt.

29*bis*. Indien eene gemeente in kiesdistricten wordt verdeeld, bepaalt de gemeenteraad bij het lot, met inachtneming van den tijd hunner aftreding, voor welk kiesdistrict elk der zitting hebbende leden geacht wordt gekozen te zijn.

30. Die, ter vervulling eener, buiten den bij den rooster bepaalden tijd opengevallene plaats, tot lid van den Raad verkozen is, treedt af op het tijdstip, waarop degeen, in wiens plaats hij is verkozen, moest aftreden.

30*bis*. Indien vermeerdering van het aantal raadsleden noodig is, wordt de rooster aangevuld en worden de open plaatsen bij de eerstvolgende volgens art. 7 te houden verkiezing vervuld.

De gemeenteraad bepaalt bij het lot tot welke aftreding de nieuw benoemden zullen behooren.

Indien vermindering noodig is, wordt door den gemeenteraad, zoo noodig, bij het lot bepaald, in welke mate op elk deel van den rooster de vermindering zal moeten worden toegepast, doch treedt deze eerst in, wanneer in dat deel door overlijden of bedanken eene plaats openvalt.

TWEEDE HOOFDSTUK.

VAN DE VERGADERING VAN DEN RAAD.

§ 1. *Van het onderzoek der geloofsbrieven en het zitting nemen der nieuwe inkomende leden.*

31. De Raad onderzoekt de geloofsbrieven der nieuw inkomende leden, beslist de geschillen, welke aangaande die geloofsbrieven of de verkiezing zelve oprijzen, en geeft van elke door hem genomene beslissing terstond kennis aan Gedeputeerde Staten en aan den benoemde.

De niet-toegelatene wordt met de redenen van 's Raads beslissing bekend gemaakt.

32. De nieuw inkomenden nemen aan het onderzoek en de beoordeeling hunner eigene geloofsbrieven geen deel en wonen de daarover te houden beraadslaging niet bij.

33. Gedurende acht dagen, te rekenen van den dag, waarop de Raad heeft beslist, staat het vrij aan den niet-toegelatene, aan elk lid van den Raad, en zoo de burgemeester geen lid is, ook

aan dezen, tegen de beslissing van den Raad bezwaren bij Gedeputeerde Staten schriftelijk in te dienen.

34. Gedeputeerde Staten doen binnen veertien dagen na den in het vorig artikel bepaalden tijd uitspraak, die, met redenen omkleed, terstond wordt medegedeeld aan den Raad, tegen wiens beslissing bezwaren zijn ingebragt, en aan den niet-toegelatene.

35. Gedeputeerde Staten kunnen ook ambtshalve omtrent de beslissing van den Raad uitspraak doen.

Zij geven van het voornemen hiertoe aan den Raad berigt binnen acht dagen, nadat hun de beslissing is medegedeeld.

Zij brengen binnen veertien dagen, na dat berigt, hunne uitspraak, met redenen omkleed, ter kennis van den Raad en van den niet-toegelatene.

36. De Raad, of de niet-toegelatene, die in de uitspraak van Gedeputeerde Staten niet berust, kan, gedurende veertien dagen, te rekenen van de dagteekening dier uitspraak, hiervan bij Ons in beroep komen.

37. Onze beslissing, zoo spoedig mogelijk, nadat het beroep is gedaan, bij een met redenen omkleed besluit te nemen, wordt aan Gedeputeerde Staten gezonden, die voor de uitvoering zorgen.

38. De nieuw inkomende leden aanvaarden hunne betrekking niet, alvorens de in art. 33 en art. 35, tweede zinsnede, bepaalde tijd verstreken, of, is de zaak bij Gedeputeerde Staten of bij Ons aanhangig, door Gedeputeerde Staten of door Ons hunne toelating bevolen zij.

Ter vervulling der plaatsen van hen, die niet als leden van den Raad zijn toegelaten, wordt, zoo in de beslissing van den Raad niet is berust, geene nieuwe verkiezing bevolen alvorens de zaak bij einduitspraak zij afgedaan.

39. Bij het aanvaarden hunner betrekking wordt door de leden van den Raad, in de vergadering, in handen van den voorzitter, de volgende eed of belofte afgelegd:

„Ik zweer (beloof) trouw aan de Grondwet en aan de wetten des Rijks, en dat ik de belangen der gemeente . . . . . met al mijn vermogen zal voorstaan en bevorderen.

„Zoo waarlijk helpe mij God almachtig!"

(„Dat beloof ik!")

Zij worden hiertoe niet toegelaten, dan na, mede in de vergadering en in handen van den voorzitter, den volgenden eed (verklaring en belofte) van zuivering te hebben afgelegd:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, om tot lid van den Raad te worden benoemd, directelijk of indirectelijk, aan geen persoon, onder wat naam of voorwendsel ook, eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb.

„Ik zweer (beloof), dat ik om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal, directelijk of indirectelijk!"

„Zoo waarlijk helpe mij God almachtig!"

(„Dat verklaar en beloof ik!")

§ 2. *Van het houden en de orde der vergadering.*

40. De Raad vergadert jaarlijks ten minste zes malen, en voorts zoo dikwijls de burgemeester, of burgemeester en wethouders het noodig oordeelen, of het in gemeenten beneden de 20,000 zielen door drie, in de overige gemeenten door een vijfde der leden, schriftelijk, met opgave van redenen, wordt gevraagd.

41. De vergadering wordt belegd door den burgemeester, die zorgt, dat elk lid schriftelijk daartoe opgeroepen, en het beleggen te gelijk ter openbare kennis gebragt worde.

42. De oproepingsbriefjes worden, spoedeischende gevallen uitgezonderd, ten minste tweemaal vier en twintig uren voor het houden der vergadering, aan de leden van den Raad bezorgd. Zij vermelden, zooveel mogelijk, de zaken waarvoor de vergadering is belegd.

De Raad kan steeds, behoudens de slotbepaling van art. 49, over andere zaken beraadslagen en besluiten.

43. De vergadering wordt in het openbaar gehouden.

De deuren worden gesloten, wanneer het, in gemeenten beneden de 20,000 zielen door drie, in de overige gemeenten door een vijfde der aanwezige leden wordt gevorderd, of de voorzitter het noodig keurt.

De vergadering beslist, of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

Over de punten, in besloten vergadering behandeld, kan daarin ook een besluit worden genomen.

De Raad kan omtrent het in besloten vergadering behandelde aan allen, die daarbij tegenwoordig waren, de geheimhouding opleggen. Deze wordt in acht genomen totdat de Raad haar opheft.

44. In eene beslotene vergadering kan niet beraadslaagd, noch een besluit genomen worden over:

a. de toelating van nieuw benoemde leden;

b. de plaatselijke begrooting en rekening;

c. het doen van uitgaven, op die begrooting niet voorkomende, of de daarop uitgetrokkene posten te boven gaande;

d. het aanwijzen der middelen tot dekking van zoodanige uitgaven;

e. het invoeren, wijzigen of afschaffen van plaatselijke belastingen;

f. het aangaan van geldleeningen;

g. het geheel of gedeeltelijk vervreemden en het bezwaren van de eigendommen der gemeente;

h. het onderhands verhuren, verpachten of in gebruik geven van gemeente-eigendommen;

i. het onderhands aanbesteden van werken of leverantiën;

k. het aanleggen en opheffen van inrigtingen van openbaar nut.

Het voorschrift van dit artikel belet niet, dat ten allen tijde, wanneer de handhaving der orde zulks mogt vorderen, de voorzitter van de bij art. 66 tweede zinsnede bedoelde bevoegdheid kunne gebruik maken.

45. De leden stemmen elk volgens eed en geweten, zonder last van of ruggespraak met hen, die benoemen.

46. Zij onthouden zich van medestemmen over de zaken, die hen, hunne echtgenooten, of hunne bloed- of aanverwanten, tot den derden graad ingesloten, persoonlijk aangaan, of waarin zij als gelastigden zijn betrokken.

47. Zij zijn niet geregtelijk vervolgbaar wegens de stem of meening door hen in de vergadering geuit.

48. De Raad mag niet beraadslagen of besluiten, zoo niet de grootste helft van het bij art. 4 bepaald getal leden tegenwoordig is.

49. Wanneer het in het vorig artikel vereischt getal leden niet is opgekomen, wordt eene nieuwe vergadering belegd, op de in art. 42 voorgeschreven wijze. Evenwel behoeven er slechts vier en twintig uren tusschen de rondzending der oproepingsbriefjes en het uur der vergadering te verloopen.

Wanneer ook dan het vereischt getal niet is opgekomen, geschiedt het beleggen der vergadering andermaal op dezelfde wijze, met aanhaling in de oproepingsbriefjes der bepalingen van dit artikel.

In deze laatste vergadering beraadslagen en besluiten de tegenwoordige leden over de in de oproepingsbriefjes vermelde onderwerpen.

50. Alle besluiten worden door de volstrekte meerderheid der stemmende leden opgemaakt.

Bij staking van stemmen, wordt het nemen van het besluit tot eene volgende vergadering uitgesteld.

In deze, en evenzoo in eene voltallige vergadering, wordt, bij staken van stemmen, het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

51. Ingeval omtrent het benoemen of voordragen van personen de stemmen staken, beslist het lot.

52. Over alle zaken wordt mondeling en bij hoofdelijke oproeping gestemd, doch bij het doen van keuzen of voordragten van personen, bij besloten en ongeteekende briefjes.

53. Het reglement van orde, dat de Raad voor zijne verga-

dering vaststelt, wordt aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

54 De Raad kan vaste commissiën zijner leden belasten met de voorbereiding van hetgeen, waarover hij heeft te besluiten. Hij benoemt er jaarlijks de voorzitters en leden van en doet hunne namen bekend maken.

Hij kan insgelijks, doch alleen op voordragt van burgemeester en wethouders aan vaste commissiën zijner leden opdragen, burgemeester en wethouders in het beheer van bepaalde takken van de huishouding der gemeente bij te staan.

De leden dezer laatste commissiën, waarvan altijd de burgemeester of een der wethouders voorzitter is, worden jaarlijks benoemd door den Raad, die hunne namen doet bekend maken.

55. Eene plaatselijke verordening, aan Gedeputeerde Staten mede te deelen, regelt den werkkring dier vaste commissiën.

56. Elke commissie dient den Raad, burgemeester en wethouders en den burgemeester over de tot haren werkkring behoorende zaken van berigt en raad.

57. De regelen voor het benoemen van andere commissiën van raadsleden, tot uitvoering van een bijzonderen last, worden bij het reglement van orde voor de vergadering van den Raad gesteld.

58. De leden van den Raad genieten, waar de Raad het bepaalt, voor het bijwonen zijner zittingen een presentiegeld, welks bedrag door Gedeputeerde Staten, nadat de Raad is gehoord, wordt vastgesteld.

TITEL III.

VAN DEN BURGEMEESTER.

59. De burgemeester wordt door Ons, voor den tijd van zes jaren, benoemd.

60. Hij kan ten allen tijde door Ons worden ontslagen.

Ingeval hij met art. 24, dat ook hem geldt, in strijd handelt, of zich aan wangedrag of merkelijke achteloosheid schuldig maakt, kan hij, zoo de zaak geen uitstel lijdt, door Gedeputeerde Staten, die daarvan onmiddellijk aan Ons verslag doen, voor ééne maand worden geschorst.

Schorsing van Onzentwege gaat den tijd van drie maanden niet te boven.

61. Niemand is tot burgemeester benoembaar, dan die Nederlander, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten is, den ouderdom van vijf en twintig jaren heeft vervuld en ingezeten is der gemeente.

Van dit laatste voorschrift kan, in het belang der gemeente, worden afgeweken.

62. De betrekking van burgemeester is, behoudens de bepaling der tweede zinsnede van art. 2, onvereenigbaar met de betrekkingen, die met het lidmaatschap van den Raad onvereenigbaar zijn.

Zij is bovendien onvereenigbaar met de betrekking van:

lid der regterlijke magt, uitgenomen de betrekking van regterplaatsvervanger;

ambtenaar van het openbaar ministerie of van de griffie bij eenig regterlijk collegie;

ambtenaar bij het bestuur van 's Rijks directe belastingen;

ambtenaar bij de provinciale griffie;

hoogleeraar of lector bij instellingen van hooger onderwijs;

deurwaarder.

63. De burgemeester kan niet zijn ambtenaar van den waterstaat in werkelijke dienst;

noch ambtenaar bij het bestuur van 's Rijks indirecte belastingen;

noch practiserend geneesheer, heel- of vroedmeester;

noch notaris, zaakwaarnemer of procureur.

Hij kan echter, is het in het belang der gemeente noodig, tot vereeniging van eene of meerdere dier betrekkingen met de zijne, door Ons, de Gedeputeerde Staten gehoord, worden gemagtigd.

64. Het burgemeesterschap ontheft van en is onvereenigbaar met schutterlijken dienst.

65 Alvorens zijne betrekking te aanvaarden, wordt door den burgemeester, op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, in handen van Onzen Commissaris in de provincie dezelfde eed of belofte afgelegd, als in art. 39 is voorgeschreven.

Hij wordt hiertoe niet toegelaten, dan na den in art. 87 der Grondwet bedoelden eed (verklaring en belofte) van zuivering te hebben afgelegd.

66. De burgemeester is voorzitter van den Raad, en heeft daarin, zoo hij geen lid is, eene raadgevende stem. Hij neemt daarbij de bepalingen van art. 46 in acht.

Hij zorgt voor de handhaving der orde in die vergadering en is bevoegd, wanneer die orde op eenigerlei wijze door de toehoorders wordt verstoord, hen, die dit doen, of alle toehoorders te doen vertrekken.

67. Hij ontvangt en opent alle aan den Raad of aan burgemeester en wethouders gerigte stukken.

Hij brengt die terstond ter tafel in de vergadering, waar zij behooren, tenzij die stukken, volgens de orde der vergadering, dadelijk behooren te worden verzonden aan het lid of de leden, meer in het bijzonder met de zaken, waartoe de stukken betrekking hebben, belast.

68. Hij is, in spoedeischende gevallen, bevoegd, het gevor-

derd voorloopig onderzoek der stukken, alvorens ze ter tafel te brengen, te doen plaats hebben, en geeft daarvan in de eerstkomende vergadering kennis.

Ten behoeve van dit onderzoek, zijn alle aan den Raad ondergeschikte ambtenaren en besturen verpligt, hem de gevraagde inlichtingen te verstrekken.

69. Hij teekent alle stukken, die van den Raad of van burgemeester en wethouders uitgaan.

70. Als hoofd van den Raad en van het collegie van burgemeester en wethouders is hij, behoudens de bepaling van art. 179*a*, met de uitvoering hunner besluiten belast.

Het besluit dat, naar zijn oordeel, als strijdig met de wet of het algemeen belang, door Ons kan worden geschorst of vernietigd, brengt hij niet ten uitvoer.

Hij geeft van dit gevoelen binnen vier en twintig uren na het nemen van het besluit, kennis aan het collegie, dat het nam en aan de Gedeputeerde Staten, die daarvan terstond aan Ons verslag doen.

Hij is, indien dertig dagen na de dagteekening zijner kennisgeving aan Gedeputeerde Staten geene schorsing of vernietiging door Ons is bevolen, tot uitvoering verpligt.

71. In alle regtsgedingen, de gemeente betreffende, treedt hij, namens de gemeente, als eischer of verweerder op, en worden de vonnissen en gewijsden voor of tegen hem uitgesproken en ten uitvoer gelegd.

Dit geschiedt, zoo het geding wordt gevoerd tusschen gemeenten, waarover één persoon burgemeester is, in eene dier gemeenten door en tegen dengeen, die, volgens art. 77, den burgemeester vervangt.

72. Hij zorgt, dat elk ingezeten der gemeente, dit vragende, ter secretarie inzage kan nemen en, ten zijnen koste afschrift kan doen maken van de besluiten van den Raad, zoover daaromtrent, volgens art. 43, geene geheimhouding is opgelegd.

73. Hij geniet eene jaarwedde, die door Gedeputeerde Staten, nadat de Raad is gehoord, onder Onze goedkeuring, wordt vastgesteld.

Behalve die jaarwedde, geniet hij, onder welke benaming ook, geenerlei inkomen uit de gemeentekas, dan de wedde van secretaris, zoo hij daartoe is benoemd.

74. Hij heeft zijne vaste woonplaats binnen de gemeente, of, is hij burgemeester van meerdere gemeenten, binnen eene dier gemeenten.

Hiervan kan, is het in het belang der gemeenten noodig, door Ons, de Gedeputeerde Staten, die het gevoelen van den Raad inwinnen, gehoord, ontheffing worden verleend.

Hij is in de gemeente, waar hij niet met der woón is geves-

tigd, op vaste, door Gedeputeerde Staten te bepalen, openbaar bekend te maken dagen, ten minste eenmaal in de week, voor de ingezetenen te spreken.

75. Hij behoeft verlof van Onzen Commissaris in de provincie, om langer dan acht dagen, van den Minister van Binnenlandsche Zaken, om langer dan eene maand buiten de gemeente zich op te houden.

Dit voorschrift geldt, indien hij burgemeester is van meerdere gemeenten, of de in het vorig artikel bedoelde ontheffing heeft verkregen, ten aanzien zijner woonplaats.

76. Hij draagt de onderscheidingsteekenen, door Ons te bepalen.

77. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den burgemeester, wordt hij vervangen door den wethouder, die van de aanwezigen de oudste in jaren is, of, deze ongesteld zijnde, door den daarop in jaren volgenden wethouder.

Indien alle de wethouders ongesteld of afwezig zijn, treedt het oudste lid in jaren van den Raad, dat aanwezig is, op. Onze Commissaris in de provincie kan echter de tijdelijke waarneming aan een der andere leden van den Raad opdragen.

78. Die, buiten het geval van ongesteldheid van den burgemeester, met de waarneming, gedurende meer dan eene maand, onafgebroken is belast geweest, heeft voor dien tijd op de aan de betrekking verbondene jaarwedde aanspraak.

TITEL IV.

VAN DE WETHOUDERS

79. De wethouders worden door den Raad uit zijn midden benoemd.

In gemeenten van 20,000 zielen en daar beneden zijn twee, in de overige, naar goedvinden van den Raad, drie of vier wethouders.

80. Zij worden gekozen voor zes jaren.

De helft treedt om de drie jaren af, met den eersten Dingsdag van September.

De aftredenden zijn dadelijk weder verkiesbaar.

81. Het lot bepaalt den tijd waarop elk der wethouders aftreedt.

82. Die, ter vervulling eener buiten den gewonen tijd opengevallen plaats, gekozen is treedt af op het tijdstip, waarop degeen, in wiens plaats hij is verkozen, moest aftreden.

83. De gewone tijd, ter verkiezing der wethouders, is de eerste Dingsdag van September.

Alsdan wordt voorzien in de vervulling van de plaatsen van hen, die op dien dag aftreden.

84. De verkiezing ter vervulling der plaatsen, die door ontslag, overlijden, of om eene andere reden openvallen, geschiedt binnen veertien dagen na het openvallen.

Gaat dit laatste gepaard met het openvallen eener plaats in den Raad, dan beginnen de veertien dagen te loopen van den dag, waarop het ter vervulling benoemde lid is toegelaten.

85. De tot wethouder benoemde, die in de vergadering tegenwoordig is, verklaart binnen 24 uren, die niet tegenwoordig is, binnen drie dagen, na ontvangst van het berigt zijner benoeming, of hij die aanneemt.

86. Wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt, geschiedt binnen acht dagen eene nieuwe keuze.

87. Die ophoudt lid van den Raad te zijn, houdt tevens op wethouder te wezen.

88. De wethouders kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen. Het wordt door hen ingezonden aan den Raad.

Zij blijven niettemin hunne bediening waarnemen, tot dat hunne opvolgers die hebben aanvaard.

89. De wethouders mogen geene der in art. 62 vermelde betrekkingen met de hunne te gelijk bekleeden, met uitzondering van die in de 5de alinea genoemd.

Eene dier uitgeslotene betrekkingen aannemende, zenden zij terstond hun ontslag in.

Dit nalatende, worden zij door den Raad van hunne betrekking vervallen verklaard.

Dit laatste kan insgelijks geschieden, wanneer zij zes achtereenvolgende vergaderingen van burgemeester en wethouders, zonder geldige reden, niet hebben bijgewoond of weigeren de in art. 183 bedoelde inlichtingen aan den Raad te geven.

90. De wethouder, die ongesteld, of afwezig, of met de tijdelijke waarneming van het burgemeesterschap belast is, wordt, zoodra noodig, vervangen door een ander lid van den Raad, door dezen te benoemen.

Zoodanig lid, buiten het geval van ongesteldheid van den wethouder, gedurende meer dan eene maand onafgebroken met de betrekking belast zijnde, heeft voor dien tijd aanspraak op de jaarwedde en het presentiegeld, daaraan verbonden.

91. De wethouders staan den burgemeester bij in het bestuur der onderscheidene takken van de huishouding der gemeente.

Zij vormen tevens met den burgemeester een collegie.

Op de leden van dit collegie, waarvan de burgemeester voorzitter is, zijn de artt. 46 en 47 van toepassing.

92. Het collegie van burgemeester en wethouders mag niet beraadslagen of besluiten, zoo niet meer dan de helft zijner leden,

of, is dit getal oneven, de grootste helft daarvan tegenwoordig is.

Alle besluiten worden bij volstrekte meerderheid van stemmen opgemaakt.

Bij staken van stemmen beslist, zoo het benoemingen of voordragten van personen geldt, het lot, in alle andere zaken de stem van den voorzitter.

93. Het reglement van orde, door het collegie voor zijne vergadering vast te stellen, wordt aan de goedkeuring van den Raad onderworpen.

94. Aan de wethouders wordt eene jaarwedde, door Gedeputeerde Staten, nadat de Raad is gehoord, onder Onze goedkeuring, vast te stellen, toegelegd. Zij genieten de helft daarvan als vast inkomen.

De overblijvende helften worden bijeengevoegd en om de drie maanden tusschen hen verdeeld, naar gelang van het getal der vergaderingen, door ieder in dien tijd bijgewoond.

Die wegens commissiën, hem als wethouder opgedragen, is afwezig geweest, behoudt zijn aanspraak op het presentiegeld.

Behalve die jaarwedde, genieten de wethouders, onder welken naam ook, geenerlei inkomen uit de gemeentekas, dan hetgeen verbonden is aan eene andere, hun opgedragen openbare gemeentebediening.

TITEL V.

VAN DEN SECRETARIS.

95. De secretaris wordt door den Raad, die eene aanbeveling van twee personen, door burgemeester en wethouders in te dienen, ontvangt, benoemd, geschorst of ontslagen.

De burgemeester, tot secretaris benoemd, wordt als zoodanig niet dan met Onze goedkeuring geschorst of ontslagen.

96. Niemand is tot secretaris benoembaar, dan die Nederlander, meerderjarig en in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten is.

97. De secretaris mag den burgemeester niet in den eersten of tweeden graad van bloedverwantschap of zwagerschap bestaan.

De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

98. Hij mag geene der volgens art. 62 met het burgemeesterschap onvereenigbare betrekkingen te gelijk met zijn ambt bekleeden, uitgenomen die, welke in alinea 5 van dat artikel en in art. 23 *f* en *g* worden vermeld.

De bediening van secretaris is met die van ontvanger derzelfde gemeente onvereenigbaar.

In gemeenten echter van 5000 zielen en daar beneden kunnen,

onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, de bedieningen van secretaris en ontvanger door denzelfden persoon worden bekleed, zoo de secretaris geen burgemeester is.

99. Op hem is van toepassing hetgeen bij de tweede en de laatste zinsnede van art 24 ten aanzien der leden van den Raad, en bij de artt. 63 en 74 ten aanzien van den burgemeester is bepaald.

De regel in art. 63, ten aanzien der bekleeding van ambten bij het bestuur van 's Rijks indirecte belastingen vastgesteld, strekt zich, wat den secretaris betreft, ook over de ambten bij het bestuur van 's Rijks directe belastingen uit.

100. Alvorens zijne bediening te aanvaarden, wordt door hem, op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, in de vergadering van den Raad, in handen van den voorzitter, de volgende eed of belofte afgelegd:

„Ik zweer (beloof), dat ik alle de pligten, die de wet, rege-
„lende de zamenstelling, inrigting en bevoegdheid der gemeente-
„besturen en de door den Raad van .... vastgestelde of vast
„te stellen instructie aan het ambt van secretaris hebben
„verbonden, eerlijk en vlijtig zal vervullen.

„Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!" („Dat beloof ik!")

Hij wordt hiertoe niet toegelaten, dan na den in art. 87 der Grondwet bedoelden eed (verklaring en belofte) van zuivering te hebben afgelegd.

101. De secretaris is den Raad, burgemeester en wethouders den burgemeester en de commissiën van den Raad is alles, wat het hun opgedragen bestuur aangaat, behulpzaam.

102. Door hen worden alle de stukken, die van den Raad en van burgemeester en wethouders uitgaan, mede-onderteekend.

In de gemeenten, waar de burgemeester tevens met de taak van secretaris is belast, worden die stukken door een der wethouders mede-onderteekend.

103. De instructie van den secretaris wordt door den Raad vastgesteld en aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

Hij wordt daarbij inzonderheid ook met de zorg voor het archief, onder toezigt van burgemeester en wethouders, belast.

104. Hij geniet eene jaarwedde, die door Gedeputeerde Staten, nadat de Raad is gehoord, onder Onze goedkeuring, wordt bepaald.

Leges ter secretarie geheven, worden aan de gemeentekas verantwoord.

105. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den secretaris, wordt hij vervangen op de wijze, bij het reglement van orde voor de vergadering van den Raad te bepalen.

Die, buiten het geval van ongesteldheid van den secretaris, met de waarneming zijner bediening, gedurende meer dan eene

maand, onafgebroken is belast geweest, heeft voor dien tijd op de daaraan verbondene jaarwedde aanspraak.

TITEL VI.

VAN DEN ONTVANGER.

106. De ontvanger wordt door den Raad, die eene aanbeveling van twee personen, door burgemeester en wethouders in te dienen ontvangt, benoemd, geschorst of ontslagen.

107. Op hem is van toepassing hetgeen bij de artt. 96—98, 103 en 104 ten aanzien van den secretaris, bij de tweede en laatste zinsnede van art. 24 ten aanzien der leden van den Raad, en bij de artt. 63 en 74 ten aanzien van den burgemeester is bepaald.

Het is hem echter niet verboden ambtenaar bij het bestuur van 's Rijks belastingen te wezen.

108. Alvorens zijne betrekking te aanvaarden, wordt door hem, op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, in de vergadering van den Raad, in handen van den voorzitter, de volgende eed of belofte afgelegd:

„Ik zweer (beloof), dat ik alle de pligten, die de wet, „regelende de zamenstelling, inrigting en bevoegdheid der „gemeentebesturen en de door den Raad van . . . . . vastge„stelde of vast te stellen instructie aan het ambt van ont„vanger hebben verbonden, eerlijk en vlijtig zal vervullen.

„Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!" („Dat beloof ik!")

Hij wordt hiertoe niet toegelaten, dan na den in art. 87 der Grondwet bedoelden eed (verklaring en belofte) van zuivering te hebben afgelegd.

109. De ontvanger stelt voldoenden zakelijken borgtogt, ter waarde van ten minste een tiende van den ontvang, doch van niet minder dan *f* 100.

Het bedrag van den ontvang wordt berekend naar het gemiddeld bedrag der inkomsten van de gemeente gedurende de laatste vijf jaren, na aftrek van het genotene uit geldleeningen teruggaven van voorschotten en verkoopingen van gemeente-eigendommen.

De borgtogt kan onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, beneden het tiende worden gesteld in gemeenten, waar de ontvanger verpligt is jaarlijks meermalen geregeld te storten.

In gemeenten, waar de geringheid van ontvang en belooning eene afwijking van den regel schijnt te eischen, kan, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, met persoonlijken borgtogt genoegen worden genomen.

110. Vóór de benoeming van den ontvanger, wordt de aard en het bedrag van zijn borgtogt door den Raad bepaald.

De ontvanger aanvaardt zijn ambt niet, dan na het stellen van zijn borgtogt.

111. De eens gestelde borgtogt wordt, bij aanmerkelijke verhooging of verlaging der inkomsten van de gemeente, naar den regel van art. 109, door den Raad verhoogd of verlaagd.

De ontvanger, die, binnen den door den Raad bepaalden tijd, de verhooging van zijn borgtogt niet heeft gesteld, wordt beschouwd zijn ontslag te hebben gevraagd.

112. De akte van borgtogt wordt, ten koste van den ontvanger, voor een notaris verleden.

Zij is alleen aan het vast registratieregt onderworpen.

113. De ontvanger is belast met de invordering van alle de inkomsten en ontvangsten der gemeente en zorgt, dat die behoorlijk geschiede.

114. Door hem geschieden alle betalingen uit de gemeentekas.

Hij betaalt, behalve in het geval, vermeld in art. 225, niet dan op bevelschriften, die hetgeen te betalen is en den post, der begrooting, waaruit de betaling moet geschieden, vermelden en op de wijze in art. 224 voorgeschreven, geteekend zijn.

115. Hij doet van de door hem voor de gemeente gedane ontvangsten en uitgaven jaarlijks rekening aan burgemeester en wethouders.

De rekening wordt ingericht overeenkomstig met de, te dien aanzien, door Gedeputeerde Staten, onder Onze goedkeuring, te geven voorschriften.

116. De ontvanger geeft aan burgemeester en wethouders, zoo dikwijls zij het vorderen, inzage in de boeken en kas.

Gedeputeerde Staten kunnen, zulks noodig achtende, opneming der kas van hunnentwege gelasten.

117. Ontvanger van meer dan ééne gemeente zijnde, is hij verpligt op vaste, door burgemeester en wethouders te bepalen, openbaar bekend te maken dagen, zich in elke dier gemeenten, tot het doen van ontvangsten en uitgaven te begeven.

118. Bij schorsing, ontslag of overlijden van den ontvanger, worden door burgemeester en wethouders zijne boeken gesloten, zijne kas opgenomen en die boeken en kas, totdat in de dienst is voorzien, bewaard.

Burgemeester en wethouders maken van het, bij dit sluiten en opnemen, bevondene proces-verbaal op.

119. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den ontvanger, wordt hij vervangen op de wijze, bij zijne instructie te bepalen.

Die, buiten het geval van ongesteldheid van den ontvanger, met de waarneming zijner bediening, gedurende meer dan eene maand, onafgebroken is belast geweest, heeft voor dien tijd op de daaraan verbondene jaarwedde aanspraak.

TWEEDE AFDEELING.

Van de bevoegdheid der gemeentebesturen.

TITEL I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

120. De gemeentebesturen kunnen de belangen hunner gemeenten en van hare ingezetenen bij Ons, bij de Staten-Generaal en bij de Staten der provincie, waartoe zij behooren, voorstaan.

121. Besturen van twee of meer gemeenten kunnen gemeenschappelijke zaken, belangen, inrigtingen of werken, na magtiging en onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, regelen.

De magtiging en goedkeuring kunnen, indien de Gedeputeerde Staten ze weigeren, door de besturen van Ons worden gevraagd.

Wanneer de gemeenten in verschillende provinciën liggen, vragen de Gedeputeerde Staten dier provinciën alvorens de bedoelde magtiging te verleenen, Onze goedkeuring.

122. De kosten, uit de in het vorig artikel bedoelde regeling voorvloeiende, worden door de kassen der betrokkene gemeenten, naar het belang dat elke er bij heeft, gedragen.

Op de daarover gerezen geschillen zijn de artt. 147 en 161 der provinciale wet van toepassing.

123. De gemeentebesturen hebben het regt, de ter uitoefening hunner bevoegdheid noodige inlichtingen, hetzij door eene commissie uit hun midden te doen inwinnen, hetzij schriftelijk van alle aan hen ondergeschikte ambtenaren en besturen te vorderen.

Indien deze ambtenaren of besturen, na tweemalen daartoe te zijn aangeschreven geweest, de inlichtingen terughouden, kunnen deze, na het verstrijken van den te stellen termijn, worden ingewonnen door een of meer leden van het gemeentebestuur, onder persoonlijke aansprakelijkheid der ambtenaren en leden van besturen, welke tot de vertraging hebben medegewerkt, voor de kosten.

124. Over alle zaken, de gemeente betreffende, dienen de gemeentebesturen van berigt en raad aan het Departement van Binnenlandsche Zaken, aan de overige departementen van algemeen bestuur, aan Onzen Commissaris in de provincie, aan de Staten en aan de Gedeputeerde Staten.

125. De gemeentebesturen gedragen zich naar hetgeen, in geschillen van bestuur tusschen gemeente en gemeente, of tusschen gemeente en provincie gerezen, door Ons wordt beslist.

126. Wanneer ter uitvoering van wetten, van algemeene maatregelen van inwendig bestuur, van onze daartoe betrekkelijke bevelen, en van provinciale reglementen en verordeningen door het gemeentebestuur moet worden medegewerkt, geschiedt dit door burgemeester en wethouders.

Vorderen de wetten, maatregelen, bevelen, reglementen of verordeningen eene bepaalde medewerking van den Raad en wordt die door dezen geweigerd, dan voorzien burgemeester en wethouders daarin.

127. Wanneer burgemeester en wethouders niet of niet behoorlijk voor de hun bij het vorig artikel opgedragen uitvoering zorgen, kan Onze Commissaris in de provincie, ten koste der nalatigen, in die uitvoering voorzien.

128. Tot vereeniging of splitsing van gemeenten wordt niet overgegaan dan nadat de bepalingen der artt. 129—132 zijn in acht genomen.

129. De wijze en voorwaarden der vereeniging of splitsing worden, nadat burgemeester en wethouders der betrokkene gemeenten zijn gehoord, ontworpen door Gedeputeerde Staten, of, zoo de gemeenten in meer dan één provincie liggen, door eene commissie uit de Gedeputeerde Staten dier provinciën.

130. Hierbij wordt in het oog gehouden:

dat, in geval van vereeniging eener gemeente of van een deel daarvan met eene of meer andere gemeenten de bezittingen en lasten van die gemeente of van dat deel komen ten voor- en nadeele der vereeniging, tenzij bijzondere omstandigheden eene andere schikking eischen;

dat, ingeval van splitsing eener gemeente, de openbare gebouwen en werken zooveel mogelijk het deel, waarin zij gelegen zijn, volgen;

dat de vruchten, welke de ingezetenen in natura uit een gemeente-eigendom trekken, aan hen, die ze trokken, verblijven.

131. Het ontwerp wordt in elk der betrokkene gemeenten voorgelegd aan het oordeel van den Raad en van eene door de kiezers voor den Raad, ten zelfden getale, als diens leden, te kiezen commissie uit de ingezetenen, waarin de burgemeester voorzit.

De leden dier commissie worden, op de bij de kieswet be-

paalde wijze, buiten de leden van den Raad, gekozen, en benoemd met de meeste stemmen. Daarbij gelden de bepalingen der eerste zinsnede van art. 12 en der artt. 13—15.

132. Het gevoelen van den Raad en dat van de commissie worden schriftelijk aan Gedeputeerde Staten uitgebracht en door hen vervolgens met hun advies aan het Departement van Binnenlandsche Zaken ingezonden.

133. Wanneer de wet eene vereeniging of splitsing van gemeenten heeft bevolen, blijven de bestaande plaatselijke verordeningen, ambtenaren en magten in de vereenigde of gesplitste gemeenten voortduren, totdat zij door andere volgens de wet zijn vervangen.

De wet, die de vereeniging of splitsing bevoelt, verordent de noodige maatregelen ter verkiezing van den nieuwen Raad.

TITEL II.

VAN DE REGELING EN HET BESTUUR VAN DE HUISHOUDING DER GEMEENTE.

EERSTE HOOFDSTUK.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

134. Aan den Raad behoort, met betrekking tot de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente, alle bevoegdheid die niet bij deze of eenige andere wet aan den burgemeester, of aan burgemeester en wethouders is opgedragen.

135. Aan hem behoort het maken van verordeningen, die in het belang der openbare orde, zedelijkheid en gezondheid worden vereischt, en van andere, betreffende de huishouding der gemeente.

136. De Raad regelt de bezoldigingen van alle plaatselijke ambtenaren en bedienden, zoover de regeling niet aan Gedeputeerde Staten is opgedragen; de door die ambtenaren te stellen borgtogten; de geldleeningen en hetgeen verder de geldmiddelen der gemeente aangaat.

Elk besluit tot het doen eener geldleening wijst de middelen aan, waaruit de renten en aflossing der leening zullen worden gevonden.

137. De Raad besluit tot het koopen, ruilen of vervreemden, het bezwaren of verpanden van gemeente-eigendommen, het treffen van dadingen daaromtrent, en het aanvaarden der aan de gemeente gemaakte legaten of gedane schenkingen.

138. Hij besluit omtrent het verhuren, verpachten of op eenige andere wijze in gebruik geven der gemeente-eigendommen.

139. Hij besluit tot het verleenen der kwijtschelding, die krachtens de wet, of eene overeenkomst, of op gronden van billijkheid toekomt aan de huurders, pachters of gebruikers der gemeente-eigendommen, en aan hen, die hebben aangenomen ten behoeve der gemeente iets te doen of te leveren.

140. Hij maakt in overeenstemming met algemeene of provinciale voorschriften, de noodige verordeningen tot verdeeling der gemeente in wijken en tot opmaking van volledige staten der bevolking en harer huizing.

141. Hij beveelt het aanleggen of verbeteren van gemeentewegen, waterleidingen, straten, pleinen, grachten, gebouwen, werken en inrigtingen.

142. Hij kan zich de vaststelling der plannen en voorwaarden van aanbesteding der werken en leverantiën, ten behoeve der gemeente te doen, voorbehouden.

De aanbesteding geschiedt in het openbaar, behoudens de gevallen, waarin, om bijzondere redenen, onderhandsche aanbesteding in het belang der gemeente ware.

143. De Raad beoordeelt en beslist of van wege de gemeente of voor een harer afdeelingen, die zich in het geval bevindt door art. 217 omschreven, een regtsgeding zal worden gevoerd.

Bij geschil over burgerlijk regt tusschen zoodanige afdeeling en de gemeente of eene andere afdeeling der zelfde gemeente, onderwerpt de Raad de zaak aan Gedeputeerde Staten, en benoemen deze, zoo zij tot het voeren van een geding magtigen, uit de ingezetenen der afdeeling eene commissie, daarmede belast.

Elk ingezeten kan, daartoe volgens art. 194 gemagtigd, ten zijnen laste, namens de gemeente een eisch in regten doen, die volgens zijne meening door den gemeenteraad in het belang der gemeente behoorde, te zijn gedaan.

144. De Raad besluit tot het instellen, afschaffen en veranderen van jaarmarkten of gewone marktdagen.

145. Hij benoemt en ontslaat alle gemeente-ambtenaren en bedienden, wier benoeming niet bij deze wet of de plaatselijke verordeningen aan anderen is opgedragen.

146. Hij laat zich jaarlijks verslag doen van den toestand van alle in de gemeente aanwezige godshuizen, gestichten van weldadigheid, genootschappen en andere instellingen van openbaar nut, die niet Rijks of Provinciale instellingen, of aan het algemeen of provinciaal bestuur onmiddellijk ondergeschikt zijn.

147. Hij benoemt, zooverre de benoeming niet aan anderen behoort, op de wijze, bij plaatselijke verordeningen te bepalen, de leden en beambten van het bestuur der godshuizen en andere instellingen van liefdadigheid. Hij schorst en ontslaat de door hem benoemden.

148. Zijne goedkeuring wordt vereischt op de begrooting en

rekening der godshuizen en andere instellingen van liefdadigheid, die uit de gemeentekas onderstand genieten.

149. De Raad benoemt uit zijn midden een of meer personen ter waarneming der betrekking van ambtenaar van den burgerlijken stand.

De burgemeester, ofschoon geen lid van den Raad, is tot ambtenaar van den burgerlijken stand benoembaar.

TWEEDE HOOFDSTUK.

VAN DE PLAATSELIJKE VERORDENINGEN.

§ 1. *Van de plaatselijke verordeningen in het algemeen.*

150. De plaatselijke verordeningen, waaronder alle voorschriften en beschikkingen van den Raad en van burgemeester en wethouders worden verstaan, treden niet in hetgeen van algemeen Rijks- of provinciaal belang is.

Bij twijfel, of eene verordening dit deed, verbindt zij, tot dat art. 153 is toegepast.

151. De bepalingen van plaatselijke verordeningen in wier onderwerp door eene wet, een algemeenen maatregel van inwendig bestuur of eene provinciale verordering wordt voorzien, houden van regtswege op te gelden.

152. De plaatselijke verordeningen worden terstond aan Gedeputeerde Staten, wanneer deze daartoe aanvraag doen, medegedeeld.

153. De plaatselijke verordeningen kunnen, zoover zij met de wetten of het algemeen belang strijden, door Ons worden geschorst of vernietigd.

154. De schorsing of vernietiging wordt door Ons bevolen bij een met redenen omkleed, in het *Staatsblad* te plaatsen besluit, dat, ingeval van schorsing, den duur hiervan bepaalt.

155. Schorsing stuit onmiddellijk de werking der geschorste bepalingen.

Zij kan niet langer duren dan een jaar.

156. Is binnen den voor de schorsing bepaalden tijd de vernietiging der bepalingen door Ons niet uitgesproken, dan worden deze geacht geldig te zijn.

Hiervan geschiedt zoover het eene afgekondigde verordening betreft, openbare kennisgeving.

157. Bepalingen, die geschorst zijn geweest, kunnen niet op nieuw worden geschorst.

158. Vernietiging van wege strijd met de wet brengt mede vernietiging van alle de gevolgen der vernietigde bepalingen, zoover die nog voor vernietiging vatbaar zijn.

Bij vernietiging van wege strijd met het algemeen belang,

kunnen de niet met dat belang strijdige gevolgen in stand blijven.

159. De Raad of burgemeester en wethouders zorgen, in geval van geheele of gedeeltelijke schorsing of vernietiging hunner verordeningen, dat aan art. 155 of art. 158 worde voldaan en op nieuw in hetgeen de geschorste of vernietigde bepalingen regelden, voor zooveel noodig is, voorzien.

160. Gedeeltelijke schorsing of vernietiging eener verordening heeft op de geldigheid der in het besluit tot schorsing of vernietiging niet genoemde bepalingen geen invloed.

§ 2. *Van de plaatselijke verordeningen tegen wier overtreding straf is bedreigd, in het bijzonder.*

161. De Raad kan op overtreding zijner verordeningen, voor zooveel daartegen niet bij eene wet, eenen algemeenen maatregel van inwendig bestuur of eene provinciale verordening is voorzien, hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden stellen, alsmede verbeurdverklaring van de voorwerpen door middel van de overtreding verkregen of waarmede de overtreding is gepleegd, voor zoover zij den veroordeelde toebehooren.

162. Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden of daarvoor vrijwillig de geldboete is betaald, kan de regter geldboete of hechtenis tot het dubbel van het voor elk gesteld maximum uitspreken.

163—165. Vervallen.

166. De verordeningen, tegen wier overtreding straf is bedreigd, worden, zooveel mogelijk, ontworpen door eene vaste commissie uit den Raad, waarvan de burgemeester voorzitter is.

167. Zij worden binnen tweemaal vier en twintig uren, nadat zij door den Raad zijn vastgesteld, in afschrift, door den burgemeester en den secretaris te waarmerken, medegedeeld aan Gedeputeerde Staten.

Gedeputeerde Staten geven aan den Raad berigt van de ontvangst binnen veertien dagen, nadat hun het afschrift is geworden.

168. Deze verordeningen verbinden niet, dan wanneer zij behoorlijk zijn afgekondigd.

169. De afkondiging geschiedt binnen veertien dagen na de dagteekening van het in art. 167 bedoeld berigt, tenzij dit inhoude, dat Gedeputeerde Staten de schorsing of vernietiging der verordening aan Ons hebben gevraagd.

170. De verordening, wier schorsing of vernietiging aan Ons

is gevraagd, wordt afgekondigd, zoodra Wij hebben verklaard, dat voor schorsing of vernietiging geene redenen bestaan.

Deze verklaring wordt geacht gegeven te zijn, indien, binnen twee maanden na de dagteekening van het in art. 167 bedoeld berigt, geene andere beslissing door Ons is genomen.

171. In spoedeischende gevallen kan de Raad besluiten tot het doen afkondigen eener verordening, onmiddellijk nadat zij is vastgesteld.

Hiervan wordt, bij het inzenden van het afschrift der verordening aan Gedeputeerde Staten kennis gegeven.

172. De afkondiging geschiedt op de wijze, te bepalen bij eene plaatselijke verordening, die tevens het noodige voorschrift, om van de gedane afkondiging te doen blijken, bevat.

173. Het formulier van afkondiging luidt:

„De Burgemeester en Wethouders van .... doen te weten,
„dat door den Raad dier gemeente in zijne vergadering van....
„is vastgesteld de volgende verordening:

(titel der verordening)

(inhoud der verordening)

„Zijnde deze verordening aan de Gedeputeerde Staten van....
„volgens hun berigt van den .... in afschrift medegedeeld.
„En is hiervan afkondiging geschied, waar het behoort, den" enz.

In het geval, bedoeld bij art. 171, worden de woorden: „volgens hun berigt van den", weggelaten en wordt tusschen de woorden „hiervan" en „afkondiging" het raadsbesluit tot bespoediging dezer laatste vermeld.

Is de verordening, overeenkomstig art. 121, door twee of meer gemeentebesturen gemeenschappelijk vastgesteld, dan wordt dit en tevens de magtiging en goedkeuring hetzij van Ons, hetzij van Gedeputeerde Staten op het afgekondigde stuk vermeld.

174. De verordeningen treden, indien zij geen ander tijdstip daartoe aanwijzen, in werking op den derden dag na dien, waarop zij zijn afgekondigd.

175. De afgekondigde verordeningen worden, gedurende drie maanden, op de secretarie der gemeente voor een ieder ter lezing nedergelegd. Zij worden hetzij in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld, en medegedeeld aan het kantongeregt, de arrondissements-regtbank en het geregtshof, waaronder de gemeente behoort, en aan het openbaar ministerie bij die collegiën.

Het oorspronkelijke stuk wordt ter secretarie bewaard.

176. Jaarlijks doen Gedeputeerde Staten in het provinciaal blad eene korte opgaaf plaatsen van de gedurende het vorige jaar door de gemeentebesturen hunner provincie afgekondigde verordeningen.

177. Door de in art. 166 bedoelde commissie, of waar deze niet bestaat, door burgemeester en wethouders, wordt aanhoudend onderzocht, aan welke van de bepalingen der plaatselijke verordeningen tegen wier overtreding straf is bedreigd, voortdurende kracht is toe te kennen, en van de uitkomsten van dit onderzoek jaarlijks aan den Raad verslag gedaan.

178. Ten minste eenmaal in de vijf jaren verklaart de Raad, ten gevolge eener algemeene herziening, welke dier verordeningen nog gelden.

Dit geschiedt bij eene verordening, welke de titels der geldende verordeningen, of de geldende bepalingen der gedeeltelijk afgeschafte verordeningen vermeldt.

Op die verordening zijn de artt. 166—175 van toepassing.

DERDE HOOFDSTUK.

VAN HET DAGELIJKSCH BESTUUR DER GEMEENTE.

§ 1. *Van het dagelijksch bestuur in het algemeen.*

179. Tot het dagelijksch bestuur der gemeente, aan burgemeester en wethouders opgedragen, behoort:

a. het uitvoeren der verordeningen van den Raad;

b. het beslissen der over die uitvoering gerezen geschillen, tenzij de beslissing aan anderen opgedragen zij;

c. het afkondigen der in art. 166 bedoelde verordeningen;

d. het dienen, overeenkomstig art. 124, van berigt en raad, tenzij dit bepaaldelijk van den Raad verlangd worde;

e. het beheeren der inkomsten en uitgaven van de gemeente, zoover dit niet aan anderen is opgedragen;

f. het opnemen der boeken en kas van den ontvanger;

g. het toezien op het beheer en onderhoud van alle plaatselijke werken en eigendommen;

h. de zorg, voor zoover van hen afhangt, voor de instandhouding, bruikbaarheid, vrijheid en veiligheid der publieke wegen, bruggen, veren, wateren, vaarten, straten, plantsoenen, pleinen en andere plaatsen, tot gemeene dienst van allen bestemd;

i. het vaststellen der plans en voorwaarden van aanbesteding der werken en leverantiën, ten behoeve der gemeente te doen, wier vaststelling de Raad niet aan zich voorbehield;

k. de handhaving van de marktpolitie, en van die over de plaatselijke vervoermiddelen;

l. het toezigt op de publieke gezondheidsdienst;

m. het handhaven der politie over het begraven en de begraafplaatsen;

n. het toezigt op de brandbluschmiddelen;

o. het benoemen en ontslaan der wijk- en brandmeesters;

p. dat der ambtenaren en bedienden bij de plaatselijke secretarie;

q. het schorsen van alle uit de gemeentekas bezoldigde ambtenaren, welker schorsing niet aan anderen is opgedragen;

r. het nemen, alvorens de gemeente tot het voeren van een regtsgeding gemagtigd zij, van alle conservatoire maatregelen, zoo in als buiten regten, en het doen wat noodig is, ter voorkoming van verjaring en verlies van regt of bezit;

s. het behoorlijk voorbereiden, zoover het niet aan anderen is opgedragen, van al hetgeen in den Raad ter overweging en beslissing moet worden gebragt;

t. het toezien op het beheer der banken van leening en der godshuizen en andere instellingen van liefdadigheid, waarover door de wet op het armbestuur, den stichtingsbrief of andere verordening, aan het gemeentebestuur toezigt is opgedragen;

u. het geregeld, op onderscheidene tijdstippen in het jaar bezoeken van alle die inrigtingen, en het doen van verslag daaromtrent aan den Raad;

v. het houden van een gedurig toezigt op al wat de gemeente aangaat.

180. Onder de uitvoering der verordeningen van den Raad, behoort de bevoegdheid tot het, desnoods ten koste der overtreders, doen wegnemen, beletten of verrigten van hetgeen, in strijd met die verordeningen, wordt daargesteld, ondernomen of nagelaten.

Spoedeischende gevallen uitgezonderd, geschiedt dit niet, dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

181. Het opnemen der boeken en kas van den ontvanger geschiedt ten minste eens in de drie maanden. Proces-verbaal wordt daarvan opgemaakt en aan den Raad en Gedeputeerde Staten medegedeeld.

182. Jaarlijks in de maand April doen burgemeester en wethouders aan den Raad een uitvoerig en beredeneerd verslag van den toestand der gemeente.

Dit verslag wordt aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

Het wordt ingerigt in den vorm, door den Minister van Binnenlandsche Zaken, de Gedeputeerde Staten gehoord, te bepalen en, hetzij in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

183. De burgemeester en wethouders zijn wegens het dagelijksch bestuur aan den Raad verantwoording schuldig, en geven te dien aanzien alle de door den Raad verlangde inlichtingen.

§ 2. *Van de handhaving der openbare orde in het bijzonder.*

184. In geval van oproerige beweging, van zamenscholing of andere stoornis der openbare orde, is de burgemeester bevoegd, de hulp der schutterij en van het in de gemeente aanwezige of naastbij zijnde krijgsvolk te vorderen.

Hij geeft hiervan terstond kennis aan Onzen Commissaris in de provincie.

185. De bevelhebbers van de schutterij en het krijgsvolk voldoen terstond aan de vordering van den burgemeester.

Zij wordt door hem, zooveel mogelijk, schriftelijk gedaan.

186. In het in art. 184 bedoeld geval, is de burgemeester bevoegd, alle bevelen, die hij ter handhaving der orde noodig acht, te geven.

Hij laat tot maatregelen van geweld niet overgaan, dan na het doen der vereischte waarschuwingen.

187. Is het, in zoodanigen toestand, noodig, algemeene voorschriften van politie voor de inwoners uit te vaardigen en onverwijld af te kondigen, de burgemeester is er toe bevoegd. Hij brengt die voorschriften terstond ter kennis van Onzen Commissaris in de provincie en, zoo spoedig mogelijk, ter kennis van den Raad.

Onze Commissaris kan de uitvoering van zoodanige voorschriften schorsen.

De voorschriften vervallen, zoo zij niet door den Raad in zijne eerstvolgende vergadering worden bekrachtigd; tenzij de Burgemeester ten aanzien van een raadsbesluit tot niet-bekrachtiging oordeele te moeten handelen naar de voorschriften der 2de en 3de zinsnede van art. 70.

Ingeval de burgemeester, of die hem moet vervangen, buiten staat is te handelen, kunnen de noodige voorschriften en bevelen door Onzen Commissaris worden uitgevaardigd.

188. De politie over de schouwburgen, herbergen, tapperijen en alle voor het publiek openstaande gebouwen en zamenkomsten, openbare vermakelijkheden en openlijke huizen van ontucht, behoort aan den burgemeester.

Hij waakt tegen het doen van met de openbare orde of zedelijkheid strijdige vertooningen.

189. Bij brand heeft de burgemeester, behoudens de gewone dienstregeling, door plaatselijke verordeningen voorgeschreven, het opperbevel.

190. De commissarissen en dienaren van politie of veldwachters, tevens aan de algemeene of Rijkspolitie, onder het

daarmede belast gezag, dienstbaar, staan, zooveel de gemeentepolitie betreft, onder de bevelen van den burgemeester.

De gemeentepolitie rust op de plaatselijke verordeningen en bevelen, die, ten gevolge dezer wet, in het huishoudelijk belang der gemeente zijn gegeven.

191. De commissaris van politie wordt door Ons benoemd, geschorst en ontslagen.

Zijne bezoldiging wordt, den Raad en Gedeputeerde Staten gehoord, door Ons geregeld.

De dienaren van politie worden, op voordragt van den Commissaris, aangesteld en ontslagen door den burgemeester, die, in overleg met den commissaris, hun de noodige ambts-instructie geeft.

Een en ander geschiedt in de gemeenten, waar geen commissaris van politie is, door den burgemeester alleen.

De veldwachters worden, in overleg met den burgemeester, door Onzen Commissaris in de provincie, die hunne instructie, in overeenstemming met de algemeene verordeningen vaststelt, benoemd en ontslagen.

192. Ter handhaving der openbare orde, of in het algemeen belang, kunnen, wanneer de bijstand der plaatselijke beambten of vrijwillige hulp ongenoegzaam is en de plaatselijke middelen het betalen van hulp niet gedoogen, de inwoners der gemeente tijdelijk tot het doen van persoonlijke diensten worden opgeroepen.

193. Eene plaatselijke verordening, aan Gedeputeerde Staten mede te deelen, regelt den aard en duur dezer diensten, alsmede de gevallen, waarin zij kunnen worden gevorderd. Zij laat, zooveel mogelijk, elk inwoner vrij, de diensten, waartoe hij wordt opgeroepen, door een plaatsvervanger te doen waarnemen, of voor geld, in de gemeentekas te storten, af te koopen.

TITEL III.

VAN DE BESLUITEN DER GEMEENTEBESTUREN, AAN DE GOEDKEURING DER GEDEPUTEERDE STATEN TE ONDERWERPEN.

194. Aan de goedkeuring der Gedeputeerde Staten worden onderworpen de besluiten der gemeentebesturen, betreffende:

a. het aangaan van geldleeningen;

b. het waarborgen der renten en aflossingen van geldleeningen, door anderen aan te gaan;

c. het koopen, ruilen, vervreemden, bezwaren en verpanden van onroerend goed, van inschrijvingen in een der grootboeken van de Nederlandsche schuld, van schuldbrieven of vorderingen;

d. het aanvaarden der aan de gemeente gemaakte legaten of gedane schenkingen;

e. het onderhands verhuren, verpachten of in gebruik geven van gemeente-eigendommen;

f. het onderhands aanbesteden van werken of leverantiën;

g. het treffen van dadingen;

h. het voeren van regtsgedingen door de gemeente, hetzij in eersten aanleg, hetzij in hooger beroep of cassatie;

i. het berusten in eene tegen de gemeente ingestelde regtsvordering.

Bij geschil tusschen de gemeente en de provincie, wordt in de gevallen, bij de drie laatst voorgaande zinsneden bedoeld, het besluit van het gemeentebestuur aan Onze goedkeuring onderworpen.

Bij geschil tusschen de gemeente en den staat, wordt in dezelfde gevallen noch Onze goedkeuring, noch die van Gedeputeerde Staten vereischt.

195. De besluiten der gemeentebesturen tot het instellen, afschaffen of veranderen van jaarmarkten of gewone marktdagen, worden aan de goedkeuring der Gedeputeerde Staten onderworpen, zoover de goedkeuring daarvan niet bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur aan Ons is voorbehouden.

196. Gedeputeerde Staten beslissen omtrent de in de beide vorige artikelen bedoelde besluiten, binnen dertig dagen na dien, waarop zij hun zijn aangeboden.

197. Zij worden geacht het besluit goed te keuren, waaromtrent zij, binnen den in het vorig artikel gestelden termijn, geene beslissing of geen berigt, de beslissing verdagende, aan het bestuur, dat het besluit nam, hebben ingezonden.

198. Het besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij de goedkeuring van een der in de artt. 194 en 195 bedoelde besluiten geweigerd wordt, is altijd met redenen omkleed.

199. Het voeren van een regtsgeding door de gemeente, zoo in hooger beroep en in cassatie, als in eersten aanleg, wordt door Gedeputeerde Staten niet toegestaan of geweigerd, dan nadat hun het regtskundig onderzoek, te dien aanzien door het gemeentebestuur in te stellen, is medegedeeld.

200. In geval Gedeputeerde Staten het besluit van een gemeentebestuur weigeren goed te keuren, kan dit bestuur binnen dertig dagen, te rekenen van de dagteekening der beslissing van Gedeputeerde Staten, bij Ons voorziening vragen.

201. Onze beslissing, binnen twee maanden, nadat het verzoek om voorziening is gedaan, bij een met redenen omkleed besluit te nemen, wordt aan Gedeputeerde Staten gezonden, die, met den meesten spoed, voor de uitvoering zorgen.

202 Indien een besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij het besluit van een gemeentebestuur is goedgekeurd, door Ons wordt geschorst of vernietigd, neemt dat bestuur, met betrekking tot de bij zijn besluit behandelde zaak, art. 159 in acht.

TITEL IV.

VAN DE BEGROOTING VAN INKOMSTEN EN UITGAVEN DER GEMEENTE EN DE DAARTOE BETREKKELIJKE REKENING EN VERANTWOORDING.

EERSTE HOOFDSTUK.

VAN DE BEGROOTING.

203. De begrooting der plaatselijke inkomsten en uitgaven wordt, met de noodige inlichting en bescheiden, jaarlijks, vier maanden vóór den aanvang van het jaar, waarvoor zij moet dienen, door burgemeester en wethouders aan den Raad aangeboden.

Zij wordt, zoodra zij is aangeboden, op de secretarie der gemeente voor een ieder ter lezing nedergelegd, en hetzij in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

Van de nederlegging en verkrijgbaarstelling, tusschen welke en de behandeling der begrooting in den Raad ten minste veertien dagen moeten verloopen, geschiedt openbare kennisgeving.

204. De begrooting der inkomsten vermeldt alle ontvangsten der gemeente van welken aard ook, en, zooveel mogelijk, het bedrag, waarop elke post in het bijzonder wordt beraamd.

205. Op de begrooting der uitgaven, die alle uitgaven der gemeente, van welken aard ook, vermeldt, worden gebragt:

a. de jaarwedden van den burgemeester, de wethouders, den secretaris, den ontvanger, den commissaris van politie en de overige plaatselijke ambtenaren en bedienden;

b. het presentiegeld der leden van den Raad;

c. de kosten van licht, brand en bureaubehoeften, benoodigd voor het gemeentebestuur;

d. de kosten der stukken, die ten behoeve der gemeente geschreven of gedrukt worden.

e. de kosten van het onderhouden, schoonhouden en meubelen van het gebouw of vertrek, voor de vergadering van den Raad en van burgemeester en wethouders, mitsgaders voor de secretarie der gemeente bestemd;

f. de huur van dat gebouw of vertrek, waar het geen gemeente-eigendom is.

g. de kosten van het aanleggen en bijhouden der registers van den burgerlijken stand;

h. die van het aanleggen en bijhouden van de dubbelen der leggers en plans van het kadaster;

i. die van het aanleggen en bijhouden der bevolkingsregisters;

k. die van het aanleggen en bijhouden der kiezerslijsten en van het uitoefenen der kiesverrigting, zoo, dat elke gemeente de kosten drage der verrigtingen, waarvoor haar bestuur heeft te zorgen;

l. die van de zorg voor de plaatselijke wegen, straten, pleinen, vaarten, bruggen en andere plaatselijke werken, in den omvang bij art. 179 *h* aangeduid;

m. die van het aanleggen en onderhouden der algemeene begraafplaatsen;

n. die der brandweer;

o. die van het onderhoud der gemeente-eigendommen en de wegens die eigendommen verschuldigde lasten;

p. die der kamers van koophandel en fabrieken;

q. die der plaatselijke gezondheidspolitie;

r. de renten en aflossingen van de door de gemeente aangegane geldleeningen;

s. alle opeischbare schulden der gemeente;

t. de kosten der door de gemeente gevoerde gedingen;

u. de kosten van abonnement op het *Staatsblad* en op het *Provinciaal blad* der provincie;

v. de in art. 122 bedoelde kosten;

w. een post voor onvoorziene uitgaven;

x. alle uitgaven, door bijzondere wetten aan de gemeente opgelegd.

206. De begrooting der inkomsten en uitgaven wordt ingerigt naar voorschriften, door Gedeputeerde Staten, onder Onze goedkeuring, te geven.

207. Zij behoeft, om te werken, de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Zij wordt hun, nadat zij door den Raad is vastgesteld, ten minste twee maanden voor den aanvang van het jaar, waarvoor zij moet dienen, voorgedragen.

208. Gedeputeerde Staten beslissen over de begrooting vóór den aanvang van het jaar waarvoor zij moet dienen.

Zij kunnen de beslissing bij een, vóór dien tijd te nemen, met redenen te omkleeden besluit, verdagen.

209. De Raad kan, indien Gedeputeerde Staten de begrooting weigeren goed te keuren, bij Ons voorziening vragen. Daarbij gelden de artt. 200 en 201.

210. Gedeputeerde Staten verleenen of onthouden hunne goedkeuring aan de begrooting in haar geheel, gelijk zij door den

Raad is vastgesteld; behoudens het bepaalde bij art. 212.

211. Is hunne goedkeuring niet verleend aan de begrooting voor den aanvang van het jaar, waarvoor deze moet dienen, dan magtigen zij het gemeentebestuur, tot op de helft der aangevraagde sommen uitgaven te doen uit die posten der begrooting, waartegen bij hen geene bedenking bestaat.

Zij magtigen daarbij tevens het gemeentebestuur tot ontvang van zoodanige inkomsten, waartegen zij geene bedenking hebben.

212. Wanneer de Raad weigert, de door de wet aan de gemeente opgelegde uitgaven op de begrooting van uitgaven te brengen, geschiedt zulks door Gedeputeerde Staten.

Indien, in dat geval, de plaatselijke inkomsten niet toereikende zijn en de Raad weigert, nieuwe middelen tot dekking voor te dragen, worden de overige, niet bij de wet aan de gemeente opgelegde uitgaven door Gedeputeerde Staten, bij een in het provinciaal blad te plaatsen besluit, in zoodanige reden verminderd, dat tusschen de plaatselijke inkomsten en uitgaven evenwigt zij.

213. Buiten de begrooting kan geene uitgaaf geschieden, dan met afzonderlijke, voorafgaande magtiging van Gedeputeerde Staten.

In buitengewone gevallen echter van dringenden spoed, kan de Raad tot het doen van zoodanige uitgaaf besluiten, mits zijn daartoe te nemen, met redenen te omkleeden besluit terstond aan Gedeputeerde Staten inzendende. Hij wijst tevens de middelen tot dekking aan.

De uitgaaf, door Gedeputeerde Staten goedgekeurd, wordt aan de begrooting toegevoegd.

Bij weigering van Gedeputeerde Staten, is art. 209 toepasselijk.

Indien Wij de uitspraak van Gedeputeerde Staten bevestigen, zijn de leden van den Raad, die tot het besluit hebben medegewerkt, persoonlijk voor de uitgaaf aansprakelijk.

214. Af- en overschrijving op de posten der begrooting van uitgaven kan niet geschieden, dan voor zooverre daartoe bij de begrooting zelve, of bij een afzonderlijk, door Gedeputeerde Staten goedgekeurd besluit van den Raad, magtiging is verleend.

215. Tot het bevelen der af- en overschrijvingen, waartoe bij de begrooting magtiging werd verleend, behoeven burgemeester en wethouders in elk geval de toestemming van den Raad.

216. Op het besluit van Gedeputeerde Staten, houdende goedkeuring der begrooting, is art. 202 van toepassing.

217. In gemeenten, wier afdeelingen of dorpen een afzonderlijk vermogen, afzonderlijke inkomsten of lasten hebben, kan dit onderscheid blijven bestaan.

Buiten de gevallen, waarin de wet, bij vereeniging van gemeenten, zoodanig onderscheid vaststelt, kunnen afzonderlijke

lasten en inkomsten, in bijzondere afdeelingen eener gemeente, waar het noodig is, bij een besluit van den gemeenteraad, onder Onze goedkeuring, Gedeputeerde Staten gehoord, worden toegelaten.

Gedeputeerde Staten regelen, onder Onze goedkeuring, het verband dezer afzonderlijke huishoudingen met de algemeene huishouding der gemeente, overeenkomstig het stelsel dezer wet.

TWEEDE HOOFDSTUK.

VAN DE REKENING EN VERANTWOORDING.

218. Van de inkomsten en uitgaven der gemeente wordt door burgemeester en wethouders, over elk dienstjaar, verantwoording gedaan aan den Raad, onder overlegging van de hun door den ontvanger, volgens art. 115, aangeboden rekening, die alle ontvangsten en uitgaven van het dienstjaar vermeldt.

219. Deze rekening wordt, met alle de daarbij behoorende bescheiden, en met vermelding van hetgeen burgemeester en wethouders ter hunner verantwoording dienstig achten, aan den Raad overgelegd binnen zeven maanden na afloop van het jaar, waartoe zij betrekking heeft.

Zij wordt te gelijk op de secretarie der gemeente voor een ieder ter lezing nedergelegd, en hetzij in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

Van de nederlegging en verkrijgbaarstelling geschiedt openbare kennisgeving.

220. De Raad onderzoekt de rekening zonder uitstel en stelt het bedrag der ontvangsten en uitgaven voorloopig vast, bij een besluit, waarvan het ontwerp hem, te gelijk met de rekening, wordt aangeboden.

Burgemeester en wethouders zijn bij de beraadslagingen daarover tegenwoordig, doch onthouden zich van medestemming over het besluit.

221. Het besluit van den Raad wordt, met de rekening en de daarbij behoorende bescheiden, binnen den termijn, door Gedeputeerde Staten telkens te bepalen, aan hen opgezonden. Zij sluiten de rekening vóór het einde van het jaar volgende op dat, waartoe zij betrekking heeft, en stellen het bedrag der ontvangsten en uitgaven vast.

Zij gaan hiertoe niet over, dan nadat hun is gebleken, dat de rekening gedurende ten minste veertien dagen op de secretarie ter lezing heeft gelegen.

222. Het besluit van Gedeputeerde Staten, houdende vaststelling der ontvangsten en uitgaven, strekt, zoover de daarin goedgekeurde ontvangsten en uitgaven betreft, aan den ontvanger en aan burgemeester en wethouders tot ontlasting.

Gedeputeerde Staten kunnen den ontvanger of burgemeester en wethouders afzonderlijk ontlasten, zoo zij beider beheer voor geene gelijktijdige goedkeuring vatbaar oordeelen.

223. Op het besluit van Gedeputeerde Staten, in het vorig artikel bedoeld, is art. 202 van toepassing.

224. De uitgaven uit de plaatselijke kas worden bevolen door burgemeester en wethouders bij bevelschriften, door hunnen voorzitter en een der wethouders te teekenen.

225. In geval tot betaling van hetgeen door de wet aan de gemeente is opgelegd en op hare begrooting gebragt, geene bevelschriften worden afgegeven, kunnen Gedeputeerde Staten, na den Raad te hebben gehoord, onder persoonlijke aansprakelijkheid van hen die er toe medewerkten, bij een besluit de betaling bevelen.

Dit besluit geldt voor den ontvanger als bevelschrift.

226. Burgemeester en wethouders worden wegens uitgaven, door hen bevolen, waardoor het eindcijfer der begrooting of de aangewezen begrootingspost wordt overschreden, of die ter kwader trouw zijn aangewezen op een post, waarmede die uitgaven niet overeenstemmen, tenzij blijke, dat zij tot het bevelen dier uitgaven niet hebben medegewerkt, persoonlijk aansprakelijk jegens de gemeente, indien die uitgaven, bij het in art. 222 bedoeld besluit van Gedeputeerde Staten niet onder de uitgaven der gemeente worden opgenomen.

De Raad benoemt, wanneer daartoe volgens dit artikel termen zijn, iemand uit zijn midden, met de regtsvervolging tot schadevergoeding belast.

227. Door den Raad, door burgemeester en wethouders en door den Ontvanger kan tegen de beslissing van Gedeputeerde Staten omtrent de rekening, bij Ons voorziening worden gevraagd.

Daarbij gelden de artt. 200 en 201.

228. De termijnen van verjaring, voor de vorderingen ten laste van het Rijk, bij de wet bepaald of te bepalen, zijn op de vorderingen ten laste der gemeente van toepassing.

Burgemeester en wethouders brengen de termijnen, minstens eene maand vóór den afloop daarvan, bij openbare kennisgeving in herinnering.

TITEL V.

VAN DE GEMEENTE-EIGENDOMMEN, WERKEN EN INRIGTINGEN.

229. De gemeentebesturen zorgen, dat een naauwkeurige staat opgemaakt en bijgehouden worde van hetgeen, naar het burgerlijk regt, eigendom der gemeente is.

Deze staat en de daarin jaarlijks gebragte verandering wordt

aan Gedeputeerde Staten medegedeeld en, hetzij in druk, hetzij in afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

230. De aan de gemeente behoorende wegen, straten, pleinen, grachten, vaarten, kanalen, bruggen, havens, kaden, wallen en openbare gebouwen mogen niet worden vervreemd, bezwaard of verpand, dan nadat zij door een besluit van den Raad verklaard zijn, ter openbare dienst niet meer bestemd te wezen.

Gedeputeerde Staten kunnen bevelen, dat in de gemeenten, waar het hun nuttig schijnt, van de gemeentewegen, vaarten en andere, ter dienst van het algemeen bestemde, zaken een staat worde opgemaakt en bijgehouden.

231. Behoudens bestaande wettige verpligtingen van anderen, is het onderhoud der in het vorig artikel bedoelde werken en gebouwen een gemeentelast.

TITEL VI.

VAN PLAATSELIJKE BELASTINGEN.

EERSTE HOOFDSTUK.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

232. Het invoeren, wijzigen of afschaffen eener plaatselijke belasting wordt bepaald bij een besluit van den Raad, dat, in geval van invoering of wijziging, de voorwerpen, door de belasting te treffen, haar bedrag en hare grondslagen vermeldt.

233. Dit besluit wordt, binnen acht dagen nadat het is genomen, met al de voorschriften, betreffende de invordering der belasting, voorgedragen aan Gedeputeerde Staten, die Ons binnen zes weken na de dagteekening van het besluit verslag doen.

234. Onze beslissing omtrent het invoeren, wijzigen of afschaffen eener plaatselijke belasting wordt bekend gemaakt binnen twee maanden, nadat Gedeputeerde Staten Ons daarover verslag hebben gedaan.

De beslissing kan door Ons, bij een, binnen dien tijd te nemen, met redenen te omkleeden besluit, worden verdaagd.

235. Bij het door Ons te nemen besluit tot goedkeuring der invoering of wijziging eener plaatselijke belasting worden de voorschriften, naar welke zij zal worden ingevorderd, aangehaald.

Zoo de Raad in de voorschriften, betreffende de invordering, wijziging brengt, wordt de belasting dienovereenkomstig niet geheven, dan na op nieuw door Ons te zijn goedgekeurd.

236. De door den Raad vastgestelde en door Ons goedgekeurde bepalingen, betreffende plaatselijke belastingen, worden, zoo zij met de wetten of het algemeen belang strijdig zijn, op dezelfde wijze, waarop zij zijn gemaakt, onverwijld ingetrokken.

Bij gebreke dier intrekking, kunnen zij door eene wet, die tevens, zoo noodig, de gevolgen regelt, worden geschorst of vernietigd.

237. De plaatselijke belastingen mogen den doorvoer, en den uitvoer naar en invoer uit andere gemeenten niet belemmeren.

238. Voor plaatselijke belastingen worden gehouden, of daarmede, wat de toepassing van artt. 232—237 betreft, gelijk gesteld de in naam der gemeente gevorderde weg-, straat-, brug-, kaai-, haven-, kraan-, sluis-, dok-, boom- en veergelden, wik-, weeg-, meet- en keurloonen, gelden voor banken of staanplaatsen in hallen, op markten en dergelijke openbare plaatsen, begrafenisregten en andere gelden voor het gebruik of genot van openbare gemeentewerken, bezittingen of inrigtingen, en dat van door of van wege het gemeentebestuur verstrekte diensten.

239. Ook op belasting in natura, of verpligting tot arbeid of levering ten behoeve van gemeentewerken, zijn, zooveel de aard der zaak het toelaat, de artt. 232—237 van toepassing.

TWEEDE HOOFDSTUK.

VAN DE BIJZONDERE SOORTEN VAN PLAATSELIJKE BELASTINGEN.

240. Tot dekking der plaatselijke uitgaven kunnen de gemeentebesturen:

1°. jaarlijks geheel of gedeeltelijk beschikken ten laste van het Rijk over eene som, gelijk staande met vier vijfde gedeelten van de zuivere opbrengst der hoofdsom en Rijks-opcenten van de belasting op het personeel, gemiddeld over de belastingjaren 1882-1883, 1883-1884 en 1884-1885 in hunne gemeente geheven;

2°. de volgende belastingen heffen:

opcenten op de hoofdsom der grondbelasting;

opcenten op de hoofdsom der personele belasting en andere daarvoor vatbare Rijks-belastingen, direct naar het vermogen of inkomen geheven, met uitzondering van het patentregt;

hoofdelijke omslagen of andere plaatselijke directe belastingen;

eene belasting op de honden;

eene belasting op tooneelvertooningen en andere openbare vermakelijkheden;

de regten, loonen en andere gelden, bedoeld in art. 238.

241. Belastingen op voorwerpen van verbruik worden niet geheven.

242. Het getal der opcenten op de grondbelasting kan voor de gebouwde eigendommen tot veertig, voor de ongebouwde tot tien gaan.

243. Hoofdelijke omslagen en andere plaatselijke directe belastingen worden geheven naar grondslagen, die voor een redelijken maatstaf van het inkomen der belastingschuldigen te houden zijn.

Als grondslagen kunnen niet uitsluitend worden aangenomen een of meer grondslagen van de personele belasting, of van de andere in de vijfde zinsnede van art. 240 bedoelde Rijks directe belastingen.

244. Vervallen.

245. In de hoofdelijke omslagen of andere plaatselijke directe belastingen worden uitsluitend aangeslagen zij, die in de gemeente hun hoofdverblijf houden, en zij, die er verblijven.

Daarin wordt, over een dienstjaar:

door hem, die niet dat geheele jaar in de gemeente zijn hoofdverblijf hield of er verbleef, slechts voor zooveel twaalfden gedeeld, als zijn hoofdverblijf of verblijf in de gemeente maanden heeft geduurd; gedeelten van maanden voor geheele te rekenen;

door hem, die geene drie maanden van dat jaar in de gemeente verbleef, niet bijgedragen;

door hem, die, ter waarneming eener openbare betrekking, in eene gemeente buiten zijn hoofdverblijf tijdelijk vertoeft, in die gemeente niet bijgedragen.

In welke gemeente het hoofdverblijf, waarvoor men steeds in de lasten bijdraagt, gevestigd zij, wordt niet uitsluitend naar de verklaringen, in art. 76 van het Burgerlijk Wetboek bedoeld, maar naar omstandigheden beoordeeld.

246. Vervallen.

247. Heffing van opcenten op de hoofdsom der personele belasting is niet geoorloofd, tenzij de opcenten op de hoofdsom der grondbelasting tot het in art. 242 genoemd cijfer zijn opgevoerd en een hoofdelijke omslag of andere directe belasting worde geheven, welker opbrengst met het bedrag der te heffen opcenten op de personele belasting minstens gelijk sta.

248—252. Vervallen.

253. Op honden, uitsluitend gehouden ten dienste van den landbouw of eenig bedrijf van nijverheid, of ter bewaking van gebouwen of erven, wordt geene, of eene mindere belasting, dan op andere honden, gelegd.

254. De aan het slot van art. 240 vermelde regten, loonen en gelden worden tot geen hooger bedrag geheven, dan noodig is te achten, om den betaler, naar evenredigheid van het gebruik of genot, dat hij heeft, in de kosten van aanleg, onderhoud of

verstrekking van het door hem gebruikte of genotene te doen dragen.

Poortgelden en recognitiën wegens de uitoefening of aanvaarding van bedrijven en bedieningen worden in geene gemeente geheven.

255. Bijzondere wetten, vóór den 1sten Januarij 1866 voor te dragen, wijzen de gemeenten aan, in wier belang, uit hoofde van bijzondere omstandigheden, van de bij art. 241 en art. 254, 1ste zinsnede, gestelde regels kan worden afgeweken.

256. De voorschriften omtrent den vrijdom van plaatselijke belastingen, door vreemde gezanten of consuls, of personen, tot hunne gezantschappen of consulaten behoorende, te genieten, worden door Ons gegeven.

DERDE HOOFDSTUK.

VAN DE INVORDERING DER PLAATSELIJKE BELASTINGEN.

257. De invordering der plaatselijke belastingen wordt geregeld bij plaatselijke verordeningen, overeenkomstig de bepalingen der artt. 258 – 269.

258. Tegen hem, die nalaat de door hem verschuldigde plaatselijke belasting vóór of op den verschijndag te betalen, wordt door den ontvanger, dien het aangaat, een dwangbevel afgegeven, medebrengende het regt, om de roerende en onroerende goederen des schuldenaars zonder vonnis aan te tasten.

259. De ontvanger geeft het dwangbevel niet af, dan na den belastingschuldige te hebben gewaarschuwd en vervolgens aangemaand.

Hij kan den nalatigen belastingschuldige, alvorens tegen hem een dwangbevel af te geven, door de inlegering van een krijgsman tot betaling dwingen.

260. De regelen, bij de wet op de invordering van 's Rijks directe belastingen gesteld of te stellen, ten aanzien der waarschuwing en aanmaning van den belastingschuldige, der inlegering bij en van het dwangbevel tegen hem, gelden voor de invordering der plaatselijke belastingen.

Daarbij gelden insgelijks de bepalingen dier wet, omtrent de kosten van vervolging.

Het dwangbevel, door een gemeente-ontvanger uitgevaardigd, kan door het geheele Rijk worden ten uitvoer gelegd.

261. De beteekening van stukken, betreffende vervolging ter invordering van plaatselijke belastingen, geschiedt door een ambtenaar, daartoe door burgemeester en wethouders aan te wijzen.

262. De plaatselijke belasting, die niet binnen drie jaren, te

rekenen van het tijdstip waarop zij verschuldigd, of waarop de laatste acte van vervolging beteekend was, werd ingevorderd, is verjaard.

263. De opcenten op 's Rijks directe belastingen worden, te gelijk met deze, door 's Rijks ambtenaren ingevorderd, en vóór het einde van elke maand, volgende op die, waarin zij zijn ontvangen, aan den gemeente-ontvanger uitgekeerd.

264. De kohieren der hoofdelijke omslagen en andere directe plaatselijke belastingen worden door burgemeester en wethouders opgemaakt en vastgesteld door den Raad.

Zij behoeven de goedkeuring van Gedeputeerde Staten, alvorens uitvoering te kunnen erlangen.

Indien het besluit van Gedeputeerde Staten tot goedkeuring van een kohier door Ons wordt geschorst of vernietigd, neemt het gemeentebestuur, met betrekking tot dat kohier, art. 159 in acht.

Binnen veertien dagen na de goedkeuring worden de kohieren in afschrift gedurende vijf maanden op de secretarie der gemeente voor een ieder ter lezing nedergelegd. Van de nederlegging geschiedt openbare kennisgeving.

265. Het aanslagbiljet wordt uitgereikt binnen twee maanden na de goedkeuring van het kohier, behelst een uittreksel uit het kohier, voor zooveel dit den aangeslagene betreft, en vermeldt den dag der uitreiking. Binnen drie maanden na die uitreiking kan de aangeslagene tegen zijn aanslag bij den Raad bezwaren inbrengen.

De Raad beslist daarop zoodra mogelijk en deelt zijne beslissing terstond aan den belanghebbende mede.

Deze kan binnen dertig dagen na die mededeeling bij Gedeputeerde Staten in beroep komen.

Gedeputeerde Staten doen ten spoedigste uitspraak en deelen die aan den Raad en aan den belanghebbende mede.

266. De verpligting tot het betalen van den aanslag wordt door het indienen van bezwaren en het instellen van beroep, bedoeld in het vorig artikel, niet opgeschort.

Heeft de belastingschuldige vóór de eindbeslissing zijn aanslag geheel of gedeeltelijk betaald, dan wordt hem het te veel betaalde zoo spoedig mogelijk teruggegeven.

De bezwaarschriften tegen den aanslag en de beschikkingen en kwijtingen betreffende de teruggave van ten onregte betaalde belastingen zijn vrij van zegelregt.

267. De plaatselijke belastingen op voorwerpen van verbruik, waarvan binnen de gemeente een Rijksaccijns wordt betaald, worden, zooveel de wijze van invorderen van dezen accijns het toelaat, geheven door middel van opcenten op de hoofdsom van dien accijns.

Deze opcenten worden te gelijk met den accijns, en naar de regelen omtrent de heffing van dezen bij de wet gesteld, ingevorderd.

Op den regel der eerste zinsnede kan, waar het in het belang der gemeente wordt gevorderd, door Ons eene uitzondering worden toegelaten.

268. Ten behoeve der inning van de plaatselijke belastingen, wordt niemand in den vervoer van, of de beschikking over zijne goederen meer beperkt, dan ter verzekering der inning noodig is.

269. Niemand wordt tot eenige betaling verpligt wegens de formaliteiten, door hem, ter verzekering der inning van de plaatselijke belastingen, te vervullen.

270. Vervallen.

271. Ontduiking of overtreding ter zake van plaatselijke belastingen, de poging daartoe of de medepligtigheid daaraan, wordt gestraft met:

geldboete;

verbeurdverklaring van hetgeen het voorwerp der ontduiking of overtreding of poging daartoe is geweest;

verbeurdverklaring van hetgeen waarin dat voorwerp was vervat, als vaatwerk, kisten, balen, manden, zakken en dergelijke.

272. Als boete wordt uitgesproken:

tegen de handelaars, fabrikanten of trafikanten, die een der in het vorig artikel bedoelde overtredingen, ten aanzien van voorwerpen, hun handel, fabrijk of trafijk betreffende, hebben gepleegd, of doen plegen, of gepoogd te plegen of te doen plegen, het zesdubbele van de verschuldigde belasting, doch ten minste vijftig gulden;

tegen bedienden, arbeiders en knechts van handelaars, fabrikanten of trafikanten en tegen alle door dezen bezoldigde personen, welke, zonder last hunner meesters, met betrekking tot de voorwerpen, in de vorige zinsnede bedoeld, een dier overtredingen hebben begaan, of gepoogd te begaan het vierdubbele van de verschuldigde belasting, doch ten minste vijf en twintig gulden:

tegen andere personen, welke een dier overtredingen hebben begaan, het dubbele der verschuldigde belasting, toch ten minste vijf gulden;

tegen hen, die aan een dier overtredingen medepligtig zijn, het dubbele der verschuldigde belasting, doch ten minste twee gulden.

Bij herhaling dier overtredingen kan de geldboete worden verdubbeld.

273. Voor de strafbaarheid der in art. 271 bedoelde poging en medepligtigheid gelden de eischen, in de artt. 45 en 48 van het Wetboek van Strafrecht voor strafbare poging tot en medepligtigheid aan misdrijf gesteld.

274. De Raad kan hem, die wegens een der in art. 271 bedoelde overtredingen meer dan eenmaal is veroordeeld geweest, gedurende zekeren tijd, doch voor niet meer dan twee jaren, het genot ontzeggen van crediet, of entrepôt, of afschrijving of teruggaaf van belasting, hem bij de verordeningen, betreffende de plaatselijke belastingen toegekend.

275. De processen-verbaal van de ambtenaren der plaatselijke belastingen omtrent de in art. 271 bedoelde overtredingen worden uiterlijk binnen vier en twintig uren, na ontdekking van de overtreding, opgemaakt, en zoo het opmaken niet door hen is geschied op den eed, bij den aanvang hunner bediening afgelegd, binnen twee maal vier en twintig uren na de opmaking voor den kantonregter of zijn plaatsvervanger beëedigd.

276. De ambtenaren der plaatselijke belastingen kunnen ten allen tijde, onder vertoon, des gevorderd, hunner acte van aanstelling, de bij de verordeningen op die belastingen aan hun toezigt onderworpene fabrijken, kelders, winkels, magazijnen en andere dergelijke plaatsen onderzoeken.

Zij kunnen echter de gedeelten dier gebouwen, die ter bewoning dienen, tusschen zonsonder- of opgang niet onderzoeken, dan in bijzijn van den burgemeester, of van een der wethouders, of van een commissaris van politie.

Woningen, niet tot de gemelde gebouwen behoorende, mogen zij niet binnentreden, dan tusschen zonsop- en ondergang, en niet anders, dan in bijzijn hetzij van den burgemeester of van een der wethouders, hetzij van een commissaris van politie, voorzien van een bevel van den burgemeester, hetwelk de commissaris, des gevorderd, vertoont.

277. Bij ontdekking van een der overtredingen, in art. 271 omschreven, worden de goederen voor verbeurdverklaring vatbaar, aangehaald, ten koste der verliezende partij, opgeslagen en onder bewaring gesteld van den gemeente-ontvanger.

Van de goederen wordt, alvorens zij in bewaring worden gesteld, inventaris opgemaakt, in tegenwoordigheid van de eigenaars of belanghebbenden, of in hunne afwezigheid, indien zij, behoorlijk opgeroepen, binnen twee dagen niet verschenen zijn.

278. Aangehaalde goederen worden vrijgegeven, wanneer daarvoor ten genoege van den gemeente-ontvanger borgtogt gesteld, of het bedrag der waarde in zijne kas gestort wordt.

279. Aangehaalde goederen worden, wanneer de verbeurdverklaring daarvan bij regterlijk vonnis is uitgesproken, in het openbaar door een deurwaarder of ander daartoe bevoegd persoon verkocht.

Goed, dat gevaar loopt te bederven, of levend vee kan, op magtiging van den kantonregter, te stellen op het proces-verbaal en vrij van zegel en registratie, spoediger worden verkocht.

De opbrengst van den verkoop wordt in de kas van den gemeente-ontvanger gestort.

280. De eigenaars van verkeerdelijk aangehaalde goederen, of zij wier belang daarbij is betrokken, hebben aanspraak op schadevergoeding.

Deze kan niet meer bedragen dan één ten honderd van de waarde der goederen in de maand, te rekenen van den dag der aanhaling tot aan dien der teruggave.

Indien verkeerdelijk aangehaalde goederen zijn verkocht, kunnen de eigenaars of belanghebbenden niet meer, dan de opbrengst terugvorderen.

281. De vervolgingskosten, die niet op een bekeurde kunnen worden verhaald, komen ten laste der gemeente.

282. De opbrengst der boeten en verbeurdverklaringen komt ten voordeele der gemeente.

283. De wet van 29 April 1819 (*Stbld* no. 15) is ingetrokken.

283*a*. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „Gemeentewet".

OVERGANGSBEPALINGEN.

284. Alle bestaande plaatselijke ambtenaren en magten blijven voortduren, totdat zij door andere, volgens deze wet, zijn vervangen.

285—294. Zijn niet meer van toepassing en kunnen dus achterwege blijven.

WET

BETREKKELIJK DE

GRONDBELASTING.

EERSTE AFDEELING.

GRONDSLAG EN BEDRAG DER BELASTING. VERMINDERINGEN EN VERMEERDERINGEN.

Art. 1.

Op de gebouwde en op de ongebouwde eigendommen wordt, naarmate van hunne belastbare opbrengst, onder den naam van grondbelasting, eene Rijks directe belasting geheven.

2. Het bedrag der belasting op de gebouwde en dat op de ongebouwde eigendommen, zoo als die voor iedere provincie op den 1sten Januarij 1871 bestaan, worden daarna verminderd of vermeerderd op de wijze, in de twee volgende artikelen omschreven. De berekening heeft voor de verminderingen en de vermeerderingen afgescheiden van elkander plaats.

3. Indien de belastbare opbrengst der gebouwde of die der ongebouwde eigendommen eener provincie vermindert, wordt het bedrag der belasting op die eigendommen met een daaraan evenredig bedrag verlaagd.

4. Indien de belastbare opbrengst der gebouwde of die der ongebouwde eigendommen eener provincie vermeerdert, wordt het bedrag der belasting op die eigendommen verhoogd, in evenredigheid van twaalf en dertien honderdste cent voor iederen gulden, waarmede de belastbare opbrengst vermeerderd is.

TWEEDE AFDEELING.

BEDRAG DER BELASTBARE OPBRENGST. VERMINDERINGEN EN VERMEERDERINGEN.

5. De belastbare opbrengst der gebouwde en die der ongebouwde eigendommen, zoo als die op 20 October 1870 door

de kadastrale leggers zijn aangewezen, veranderen in de gevallen bij deze wet voorzien.

6. Het bedrag van de belastbare opbrengst der gebouwde en der ongebouwde eigendommen eener provincie wordt verminderd met de belastbare opbrengst van die, welke in de provincie te niet gaan of onbelastbaar worden, en vermeerderd met de belastbare opbrengst van die, welke daarin ontstaan of belastbaar worden.

Ondergaan de gebouwde en ongebouwde eigendommen eener provincie slechts verandering, dan wordt de belastbare opbrengst voor die provincie alleen verminderd met het bedrag, waarmede de belastbare opbrengst dier eigendommen ten gevolge der verandering verlaagd, en vermeerderd met het bedrag, waarmede zij verhoogd wordt.

7. Door verandering, in het vorig artikel bedoeld, wordt verstaan:

1°. *Voor de gebouwde eigendommen:*

a. bij-, op- of aanbouw of gedeeltelijke vernieuwing;
b. gedeeltelijke vernieling door onvoorziene rampen;
c. gedeeltelijke afbraak;
d. verandering van bestemming;
e. splitsing;
f. vereeniging.

2°. *Voor de ongebouwde eigendommen:*

a. ontginning van woeste gronden, geene buiten-, moeras- of broekgronden zijnde;

b. droogmaking van gronden, die doorgaans of gedurende een gedeelte van het jaar dras liggen of met binnen- of boezemwater zijn bezet;

c. bekading of bedijking van buitengronden, gelegen aan zee of aan de vrij in zee uitstroomende rivieren;

d. het vruchtgevend worden of maken van buiten-, moeras- of broekgronden en waterplassen, zonder bedijking of droogmaking, alsmede de overgang van dergelijke reeds vruchtgevende gronden tot wei-, hooi- of bouwland, bosch, boomgaard, tuin of erf;

e. duurzame vermindering in opbrengst door onvoorziene rampen;

f. verbetering van gronden, waarvan de belastbare opbrengst, uithoofde van de onder *e* vermelde omstandigheid, minstens tien jaren geleden is verlaagd.

8. De verminderingen en vermeerderingen in de belastbare opbrengst der gebouwde en der ongebouwde eigendommen,

die voor elk jaar door de kadastrale leggers worden aangewezen vóór een door Onzen Minister van Financiën te bepalen tijdstip, worden voor het daarop volgende jaar toegepast.

DERDE AFDEELING.

WIJZE, WAAROP DE VERANDERINGEN IN DE BELASTBARE OPBRENGST WORDEN BIJGEHOUDEN. METINGEN. SCHATTINGEN.

9. De metingen, noodig voor de uitvoering van de bepalingen dezer wet worden door een Rijks-ambtenaar verrigt.

Eigendommen, die vóór het in werking treden dezer wet onnaauwkeurig zijn gemeten, worden kosteloos hermeten op schriftelijk verzoek van den belanghebbende aan den daarbij betrokken bewaarder van de hypotheken en het kadaster.

10. De metingen geschieden en de uitkomsten daarvan worden in de kadastrale stukken opgenomen overeenkomstig voorschriften, door Onzen Minister van Financiën vast te stellen.

11. Eigendommen, die ontstaan, belastbaar worden of verandering ondergaan, worden geschat door een Rijksambtenaar en een lid van het collegie van zetters, dat daartoe door het collegie wordt aangewezen.

12. De schatting, in het vorig artikel bedoeld, geschiedt door de belastbare opbrengst van het te schatten eigendom gelijk te stellen met die van een vroeger geschat dergelijk eigendom in dezelfde gemeente.

Wordt een zoodanig eigendom in de gemeente niet gevonden, dan wordt de belastbare opbrengst van het te schatten eigendom gelijk gesteld met die van een dergelijk eigendom in eene andere, bij voorkeur aangrenzende gemeente, behoudens het verschil tusschen de belastbare opbrengst van de gelijke eigendommen in de beide gemeenten.

Wordt geen dergelijk eigendom in eenige gemeente gevonden, dan wordt de belastbare opbrengst van het te schatten eigendom in evenredigheid gesteld met die van een eigendom, waarmede het de meeste overeenkomst heeft.

13. De belastbare opbrengst van drooggemaakte, bekade of ingedijkte gronden, geschat overeenkomstig de bepalingen in het vorig artikel, wordt verminderd met het gemiddeld jaarlijksch bedrag van de kosten voor het onderhoud der sluizen, molens, dijken en andere waterkeerende en waterloozende werken, alsmede met de aan die werken verbonden kosten van administratie.

De kosten van administratie worden in rekening genomen hoogstens tot:

18 ten honderd en tot geen hooger bedrag dan *f* 750, wan-

neer de kosten van onderhoud bedragen minder dan *f* 5000;
15 ten honderd en tot geen hooger bedrag dan *f* 1200, wanneer de kosten van onderhoud bedragen van *f* 5000 tot *f* 10,000;
12 ten honderd en tot geen hooger bedrag dan *f* 1800, wanneer de kosten van onderhoud bedragen van *f* 10,000 tot *f* 20.000;
9 ten honderd en tot geen hooger bedrag dan *f* 3000, wanneer de kosten van onderhoud bedragen van *f* 20.000 tot *f* 50.000;
6 ten honderd en tot geen hooger bedrag dan *f* 4500, wanneer de kosten van onderhoud bedragen van *f* 50.000 tot *f* 150.000;
3 ten honderd, wanneer de kosten van onderhoud bedragen *f* 150.000 en meer.

Het gemiddelde bedrag der in het 1ste en 2de lid van dit artikel bedoelde kosten wordt ten aanzien van de gronden in de droogmaking, bekading of indijking begrepen, berekend over de laatste tien, en in het geval, bedoeld bij art. 42 dezer wet, over de laatste zes jaren, voorafgaande aan de regeling der belastbare opbrengst van die gronden, welke daarvoor het eerst in de termen vallen. Dat bedrag wordt bij gelegenheid van deze regeling voor alle gronden, in de droogmaking, bekading of indijking begrepen, vastgesteld.

Voor de bovengenoemde vermindering worden door het polder- of waterschapsbestuur of bij ontstentenis daarvan door den belanghebbende aan den Rijksambtenaar, op diens schriftelijke aanvrage, binnen den tijd van dertig dagen en tegen bewijs, nauwkeurige rekeningen der onderscheidene kosten over de in het voorgaand lid genoemde jaren verstrekt en gestaafd door de noodige bescheiden.

Wordt hieraan niet voldaan, dan blijven die kosten buiten aanmerking tot het jaar, volgende op dat, waarin die stukken vóór den eersten Junij zijn overgelegd.

14. De schatting, overeenkomstig de bepalingen in de drie vorige artikelen verrigt wordt vastgesteld door het collegie van zetters met den Rijksambtenaar, die tot de schatting heeft medegewerkt.

Bij verschil tusschen het collegie van zetters en den genoemden ambtenaar, geschiedt de vaststelling door Onzen Commissaris in de provincie.

15. Een opgave der uitkomsten van de meting en de krachtens het voorgaand artikel vastgestelde schatting, voor zoo ver noodig met vermelding der vermindering, overeenkomstig art. 13 dezer wet, wordt, na de toepassing in de kadastrale stukken, door den daarbij betrokken Rijksambtenaar toegezonden aan den burgemeester der gemeente, waar de gemeten of geschatte eigendommen gelegen zijn.

De burgemeester legt die opgave gedurende dertig dagen neder ter secretarie van de gemeente, ter inzage van de belanghebbenden, en doet daarvan afkondiging. Hij deelt binnen drie dagen na die afkondiging bij eene kennisgeving, hem tot dat einde door voornoemden Rijksambtenaar toegezonden, aan ieder der belanghebbenden mede dat voormelde opgave diens eigendommen betreft.

Gelijke kennisgeving, behelzende het bedrag der kosten, waarmede de belastbare opbrengst overeenkomstig art. 13 dezer wet is verminderd, geschiedt aan het polder- of waterschapsbestuur.

16 De belanghebbende kan, ten koste van ongelijk, in een aan Gedeputeerde Staten gerigt verzoekschrift:

1°. hermeting of herschatting vorderen, binnen dertig dagen na den dag der afkondiging, in art. 15 vermeld;

2°. hermeting vorderen, indien op zijn verzoek, in art. 9, 2de lid, vermeld, geen acht is geslagen.

17. Indien de belanghebbende herziening van de meting vordert, benoemen Gedeputeerde Staten een deskundige, die de hermeting verrigt, na vooraf door den burgemeester der gemeente zijner woonplaats te zijn beëedigd, volgens een door Onzen Minister van Financiën vast te stellen formulier.

De uitkomst der hermeting wordt door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

18. Indien de belanghebbende herschatting vordert, benoemen Gedeputeerde Staten één of meer deskundigen, die, na beëediging op den voet van het vorig artikel, de herschatting verrigten.

Op het verslag dezer deskundigen doen Gedeputeerde Staten bij een met redenen omkleed besluit uitspraak.

19. De belanghebbende kan in een aan Gedeputeerde Staten gerigt verzoekschrift:

1°. schatting vragen, indien deze niet is gedaan en ingevolge deze wet had moeten worden verrigt;

2°. de vernietiging verzoeken, binnen dertig dagen na de afkondiging in art. 15 vermeld, van schattingen, in strijd met de wet verrigt.

Het polder- of waterschapsbestuur kan binnen dertig dagen na de uitreiking der kennisgeving, in art. 15, laatste lid, vermeld, in een aan bovengenoemd collegie gerigt verzoekschrift bezwaren inbrengen tegen het bedrag der kosten, in art. 13 dezer wet bedoeld.

Gedeputeerde Staten winnen op die verzoekschriften het advies in van het collegie van zetters en den daarbij betrokken Rijksambtenaar. Wordt bij een dezer adviezen of bij beide eene geheel of gedeeltelijk afwijzende beschikking voorgesteld

en heeft de belanghebbende daartoe zijn verlangen in zijn verzoekschrift medegedeeld, dan leggen Gedeputeerde Staten die adviezen gedurende acht dagen te zijner inzage neder ter secretarie van de gemeente waar de eigendommen gelegen zijn.

Gedeputeerde Staten geven van deze nederlegging den belanghebbende vooraf kennis, met aanwijzing van dag en uur waarop hij of zijn gemagtigde, dit verlangende, door hen zal worden gehoord.

Zij doen op de verzoekschriften uitspraak bij een met redenen omkleed besluit.

20. Gedeputeerde Staten zenden een volledig afschrift van het besluit of de uitspraak, in de drie vorige artikels vermeld, binnen tien dagen na de dagteekening daarvan aan den belanghebbende en aan den daarbij betrokken Rijksambtenaar die, voor zooveel noodig, voor de uitvoering zorg draagt.

21. De kosten van de hermeting of van de herziening der schatting worden door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

De kosten van de hermeting ingevolge art. 17 zijn ten laste van den belanghebbende, indien het verschil in vlaktemaat minder bedraagt dan:

8 ten 100, voor perceelen van 5 aren (vierk. roeden) en kleiner;

6 ten 100, voor perceelen van meer dan 5 aren tot en met 25 aren;

4 ten 100, voor perceelen van meer dan 25 aren tot en met 125 aren;

3 ten 100, voor perceelen van meer dan 125 aren tot en met 5 hektaren (bunders);

2 ten 100, voor perceelen van meer dan 5 hektaren tot en met 10 hektaren;

1½ ten 100, voor perceelen van meer dan 10 hektaren.

Die kosten zijn bij grooter verschil voor rekening van het Rijk.

De kosten van de herziening der schatting zijn, bij verschil, ten laste van het Rijk en anders ten laste van den belanghebbende.

22. De kosten ten laste van den belanghebbende worden invorderbaar verklaard bij een bevelschrift, uitgevaardigd door den provincialen inspecteur der directe belastingen.

Dat bevelschrift heeft de kracht van een invorderbaar verklaard kohier.

De invordering geschiedt door den ontvanger van de directe belastingen der gemeente, waarin de hermeten of herschatte eigendommen gelegen zijn, op den voet, als ten aanzien der grondbelasting is bepaald.

23. Misstellingen in de belastbare opbrengst, onjuiste metingen en berekeningen worden ambtshalve verbeterd.

Art. 15 dezer wet is op die verbeteringen van toepassing.

In geval van bezwaar kan de belanghebbende binnen dertig dagen na den dag der afkondiging, in art. 15 bedoeld, een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten, die, met inachtneming der regelen, vermeld in de drie laatste alinea's van art. 19 dezer wet, uitspraak doen.

Op deze uitspraak is art. 20 van toepassing.

24. Tot het doen van metingen en schattingen, overeenkomstig de bepalingen dezer wet, hebben de daarmede belaste personen dagelijks, de zon- en algemeen erkende Christelijke feestdagen uitgezonderd, toegang tot de daarbij betrokken eigendommen: wat betreft de gebouwde, van des voormiddags acht ure tot zonsondergang, en wat betreft de ongebouwde, van zonsop- tot zonsondergang.

Indien hun die toegang geweigerd of belet wordt roepen zij de tusschenkomst in van den burgemeester of van den kantonregter, op wiens bevel de toegang ondanks den gebruiker van het eigendom verschaft wordt.

Van die tusschenkomst en de redenen, die daartoe geleid hebben, wordt door de in het 1ste lid van dit artikel bedoelde personen binnen tweemaal 24 uren proces-verbaal opgemaakt, dat, door den burgemeester of kantonregter mede onderteekend, aan hem, tot wiens eigendommen de toegang is verschaft, in afschrift medegedeeld wordt.

VIERDE AFDEELING.

EIGENDOMMEN WAARVOOR GEENE BELASTBARE OPBRENGST IN DE KADASTRALE LEGGERS WORDT OPGENOMEN.

25. Geene belastbare opbrengst wordt in de kadastrale leggers opgenomen voor:

a. de eigendommen van den Staat en van provinciën, gemeenten, polders of waterschappen, uitsluitend gebezigd voor de publieke dienst;

b. de gebouwen, uitsluitend dienende tot openbare eeredienst, en de woningen van godsdienstleeraars en kerkdienaars in de gemeenten, waarin die personen voor de vaste kerkelijke dienst zijn aangesteld;

c. de begraafplaatsen met de aanhoorige gebouwen;

d. de gebouwen, uitsluitend dienende:

1°. tot inrigtingen van hooger, middelbaar of lager onderwijs, tot bewaarscholen of kweekscholen voor onderwijzers of voor de zeevaart en tot woningen voor onderwijzers, voor zoo verre die gebouwen niet tevens dienen tot kostscholen;

2°. tot seminariën, alleen tot opleiding van kweekelingen voor den geestelijken stand bestemd;

e. de gebouwen met de aanhoorige erven en tuinen, uitsluitend dienende tot instellingen van weldadigheid, vermeld in art. 1, 1ste lid, der wet van 28 Junij 1854 (*Stbl.* n°. 100), en door de burgerlijke overheid of van wege eene kerkelijke gemeente geregeld en bestuurd, voor zoover de armenverzorging binnen die gebouwen plaats heeft;

f. de gebouwen, uitsluitend dienende tot inrigtingen ter bevordering van kunsten en wetenschappen of ten algemeenen nutte, mits niet tevens gebezigd tot uitspanning of gezellig verkeer of tot het geven van muziek- of danspartijen of andere vermakelijkheden;

De bepalingen, onder litt. *b—d* en lit. *f* vermeld, zijn alleen van toepassing, indien de eigendommen toebehooren aan provinciën, gemeenten, polders of waterschappen of aan kerkgenootschappen, wier bestuurders of hoofden voldaan hebben aan het voorschrift van art. 1 der wet van den 10 September 1853 (*Stbl.* n°. 102); die onder lit. *d* 1°. bovendien, indien de eigendommen toebehooren aan instellingen of vereenigingen, die regtspersoonlijkheid bezitten. Die bepalingen strekken zich ook uit tot de aanhoorige erven en tuinen van de daarbij bedoelde gebouwen.

VIJFDE AFDEELING. [1])

EIGENDOMMEN WAARVOOR DE BELASTBARE OPBRENGST EERST LATER GEREGELD OF VERHOOGD WORDT.

26. De belastbare opbrengst wordt eerst geregeld na verloop van achttien jaren voor de gebouwen gesticht op:

a. woeste gronden;

b. gronden ter ontginning aangegeven, waaromtrent de termijn, bij art. 34 dezer wet bedoeld, na de stichting aanvangt of tijdens de stichting nog niet is verstreken;

c. gronden, waarvoor vrijdom genoten wordt ingevolge art. 3 der wet van 6 Junij 1840 (*Stbl.* n°. 17).

---

1) Bij de wet van 20 Julij 1884, S. 149, is vastgesteld hetgeen volgt:

„De bepalingen van de Vde afdeeling der wet van den 26sten Mei 1870 (*Staatsblad* no. 82) vervallen voor de gebouwde eigendommen, waarvan de stichting, herbouw, bij- of opbouw of gedeeltelijke vernieuwing na den 1sten Januari 1885 begint.

Zij blijven echter bestaan voor gebouwen, bedoeld in de artt. 26 en 27 dier wet, zoolang deze dienen tot landbouw, tuinbouw, veehouderij of soortgelijke middelen van nijverheid om den ontgonnen of drooggemaakten grond zelven vruchten te doen afwerpen."

27. De belastbare opbrengst wordt eerst geregeld na verloop van dertien jaren voor de gebouwen gesticht op:

a. gronden, ter droogmaking, bekading of bedijking aangegeven, waaromtrent de termijn bij art. 35, 36 of 41 dezer wet bedoeld, na de stichting aanvangt of tijdens de stichting nog niet is verstreken;

b. gronden, waarvoor vrijdom genoten wordt ingevolge artt. 9 en 10 der wet van 6 Junij 1840 (*Stbl.* n°. 17).

28. De belastbare opbrengst wordt eerst geregeld na den tijd van zes jaren voor de gebouwen gesticht op andere gronden dan die bij de twee vorige artikels zijn vermeld, mits daarop gedurende de drie aan de stichting voorafgaande jaren geen gebouw heeft gestaan.

29. Voor herbouwde gebouwen wordt de belastbare opbrengst eerst geregeld na een tijdsverloop van vier jaren.

Een gebouw wordt geacht herbouwd te zijn, indien de herbouw begonnen is binnen drie jaren nadat het vorige gebouw geheel is afgebroken.

30. In geval van herbouw na vernieling door onvoorziene rampen, wordt het tijdsverloop van het eerste lid van het vorig artikel gesteld op zes jaren.

31. De belastbare opbrengst van gebouwen, waaraan is bij- of opgebouwd of die gedeeltelijk zijn vernieuwd, wordt op nieuw geregeld na verloop van twee jaren.

32. Het tijdsverloop, na hetwelk de belastbare opbrengst krachtens de zes vorige artikelen geregeld of op nieuw geregeld wordt, vangt aan met het jaar, volgende op dat, waarin het gebouw of het nieuwe of vernieuwde gedeelte geheel of ten deele in gebruik is gesteld.

33. Herbouw, bijbouw of vernieuwing aan gebouwen, waarvan de belastbare opbrengst ingevolge de artt. 26—31 later of nader moet worden geregeld, worden geacht te zijn geschied te gelijk met de stichting of den vroegeren herbouw, bijbouw of vernieuwing, welke tot die regeling aanleiding geeft.

34. De belastbare opbrengst van woeste gronden, bedoeld in art. 7, 2°. *a*, dezer wet, wordt, in geval van ontginning, op nieuw geregeld na verloop van acht en twintig jaren, aanvangende met het jaar, volgende op dat waarin de ontginning is voltooid.

De ontginning wordt als voltooid beschouwd voor elk gedeelte gronds, hetwelk vruchten heeft opgeleverd, of tot bosch, erf of lustplaats is aangelegd.

35. De belastbare opbrengst van gronden, die doorgaans of gedurende een gedeelte van het jaar dras liggen of met binnen- of boezemwater zijn bezet, wordt in geval van droogmaking op nieuw geregeld na verloop van drie en twintig jaren.

De termijn vangt aan voor elk gedeelte gronds met het jaar, volgende op dat waarin het na de droogmaking voor het eerst vruchten heeft opgeleverd, of tot bosch, erf of lustplaats is aangelegd.

36. De belastbare opbrengst van buitengronden, gelegen aan zee of aan de vrij in zee uitstroomende rivieren, wordt in geval van bekading of bedijking geregeld of op nieuw geregeld na verloop van achttien jaren, aanvangende op de wijze in het vorig artikel bepaald.

Bedijking van reeds bekade gronden wordt als eene nieuwe bedijking beschouwd.

Indien de bedijking plaats heeft vóór dat de termijn, ten gevolge van bekading toegestaan, is afgeloopen, wordt deze termijn met de helft verlengd.

37. De belastbare opbrengst van de gronden, bedoeld in art. 7, 2°. lit. *d*, die nog niet als wei-, hooi- of bouwland, bosch, boomgaard, tuin of erf zijn geschat, wordt om de twintig jaren voor het eerst in het jaar 1874, op nieuw geregeld.

38. De belanghebbende, die de toepassing van eene der bepalingen, vermeld in de artt. 26—31 en 34—36 dezer wet, verlangt, is verpligt binnen drie maanden na de geheele of gedeeltelijke ingebruikstelling van het gebouw of, wat de ongebouwde eigendommen betreft, vóór den aanvang der landverbetering, eene aangifte, naar een door Ons vast te stellen model, in te dienen bij het bestuur der gemeente waar de eigendommen gelegen zijn.

Aan den belanghebbende wordt een schriftelijk bewijs afgegeven, ten blijke dat de aangifte is ingediend.

39. De burgemeester zendt de aangifte binnen dertig dagen aan Gedeputeerde Staten, die, na het collegie van zetters en den daarbij betrokken Rijksambtenaar gehoord te hebben, uitspraak doen.

Hunne uitspraak is met redenen omkleed:

indien de daarbij vastgestelde termijn afwijkt van dien, door het collegie van zetters en den Rijksambtenaar voorgesteld;

indien deze omtrent dien termijn onderling verschillen;

indien bij de uitspraak een termijn overeenkomstig art. 42 dezer wet of geen termijn is toegekend.

Op deze uitspraak is art. 20 van toepassing.

40. De uitspraak, waarbij de termijn, overeenkomstig art. 34 dezer wet, ter zake van voorgenomen ontginning is toegekend, vervalt bij den aanvang van het tiende jaar na dat der aangifte, voor elk gedeelte der daarbij betrokken gronden, hetwelk alsdan niet ontgonnen of niet in ontginning is, behoudens het regt van den belanghebbende tot nieuwe aangifte.

De uitspraak, waarbij de termijn, overeenkomstig art. 35 of

36 dezer wet, is toegekend, vervalt na de droogmaking of bedijking voor de gronden die daarin niet zijn begrepen, behoudens het regt van den belanghebbende tot nieuwe aangifte.

41. Op een vóór de onderneming van het werk door den belanghebbende aan Ons in te dienen verzoekschrift, kunnen de termijnen van de artt. 35 en 36 dezer wet, voor droogmakingen of bedijkingen van buitengewone kostbaarheid en van grooteren omvang dan 500 hektaren (bunders), door Ons, na Gedeputeerde Staten te hebben gehoord, worden verlengd, hoogstens tot het dubbel van de bij die artikels gestelde termijnen.

Het tweede lid van het vorige artikel is op Onze besluiten van toepassing.

42. Indien de aangifte niet of niet tijdig is ingediend, wordt de termijn, vermeld in art. 34 dezer wet, verminderd tot acht jaren, de termijnen in de artt. 26, 27, 35 en 36, eerste lid tot zes jaren, die bedoeld in art. 36, laatste lid tot drie jaren, die in de artt. 28 tot 30 tot één jaar, terwijl die, in art. 31 vermeld, vervalt.

43. Het jaar, waarin de termijnen, vermeld in de artt. 34, 35, 36, 41 en 42 dezer wet, aanvangen, wordt door den daarbij betrokken Rijksambtenaar en het collegie van zetters of, zoo deze daaromtrent verschillen, door Onzen Commissaris in de provincie bepaald. Dat jaar wordt, even als de gevallen, voorzien bij artt. 40 en 41, laatste lid, vermeld in de opgave, in art. 15 dezer wet bedoeld.

44. De belanghebbende kan binnen dertig dagen na den dag der afkondiging, in art. 15 vermeld, omtrent de onderwerpen, in het vorig artikel bedoeld, een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten, die met inachtneming der regelen, vermeld in de drie laatste alinea's van art. 19 dezer wet uitspraak doen.

Op deze uitspraak is art. 20 van toepassing.

ZESDE AFDEELING.

VERDEELING DER BELASTING OVER DE BELASTBARE OPBRENGST; TENAAMSTELLING IN DE KADASTRALE LEGGERS EN BELASTINGPLIGTIGHEID.

45. Het gezamenlijk bedrag der belasting van de gebouwde eigendommen van elke provincie wordt jaarlijks over de belastbare opbrengst dezer eigendommen in die provincie omgeslagen.

Gelijke omslag heeft jaarlijks plaats van het gezamenlijk bedrag der belasting van de ongebouwde eigendommen in elke provincie over hunne belastbare opbrengst.

46. De kadastrale legger behelst de namen van hem, die

krachtens het volgend artikel, wegens de gebouwde en ongebouwde eigendommen belastingpligtig is.

Zijn er voor een eigendom twee of meer belastingpligtigen, dan wordt, bij de namen van een hunner, het bestaan van anderen vermeld.

47. Belastingpligtig is hij, die het genot heeft van de gebouwde of ongebouwde eigendommen, krachtens regt van bezit of eenig ander zakelijk regt.

48. Van hetgeen als grondrente, opstal of andere schuldpligtigheid uit een perceel moet worden betaald, kan zooveel worden gekort, als in de verhouding staat van het bedrag der belasting tot de belastbare opbrengst.

Bij tiend of erfpacht bedraagt de korting een vijfde van hetgeen als tiend of erfpacht verschuldigd is.

Het regt van korting vervalt of wordt gewijzigd door strijdig beding van partijen.

ZEVENDE AFDEELING.

BELASTINGJAAR, KOHIEREN, ONTHEFFING EN TERUGGAVE VAN BELASTING.

49. De belasting loopt over den tijd van een jaar, aanvangende op den 1sten Januarij.

50. De kohieren der grondbelasting worden jaarlijks opgemaakt, in overeenstemming met de uitkomsten op het, in art. 8 dezer wet aangeduide, tijdstip in den kadastralen legger aangewezen.

Zij behelzen de namen en woonplaatsen der belastingpligtigen, de belastbare opbrengst der gebouwde en der ongebouwde eigendommen, het bedrag der belasting en de artikelen van de kadastrale leggers.

Zij worden, na te zijn vastgesteld en invorderbaar verklaard, door den burgemeester der gemeente afgekondigd.

51. De belastingpligtige kan binnen drie maanden na de afkondiging van het kohier, onder overlegging van een dubbel van zijn aanslagbiljet, een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten der provincie, waarin de aanslag ten kohiere is gebragt:

1°. indien hij dien aanslag in strijd acht met de wet;

2°. indien vóór het begin van het jaar veranderingen, overeenkomstig art. 7 dezer wet, hebben plaats gehad, eigendommen zijn te niet gegaan of onbelastbaar zijn geworden, of wel regten op eigendommen op derden zijn overgegaan, zonder dat de aanslagen op het kohier daarmede in overeenstemming zijn.

52. Voor gebouwde eigendommen, die met hunne gebouwde aanhoorigheden gedurende twaalf achtereenvolgende maanden ongebruikt en onverhuurd gebleven zijn, wordt aan hem, die

gedurende dat geheele tijdvak daarvoor is aangeslagen, de belasting teruggegeven.

53. Ontheffing of vermindering van belasting in evenredigheid tot het geleden verlies wordt toegestaan voor eigendommen, waarvan onvoorziene rampen de opbrengst of het genot met meer dan 20 ten honderd hebben doen verloren gaan.

54. Ter bekoming van teruggave, ontheffing of vermindering in de twee vorige artikelen bedoeld, moet de belanghebbende, voor de teruggave, binnen dertig dagen na het einde van het in art. 52 bedoelde tijdvak, en voor de ontheffing of vermindering, ten tijde dat het verlies van opbrengst of van genot kan worden opgenomen en begroot, een bezwaarschrift onder overlegging van een dubbel van zijn aanslagbiljet, indienen bij Gedeputeerde Staten der provincie, waarin de aanslag ten kohiere is gebragt.

55. Gedeputeerde Staten doen uitspraak op de bezwaarschriften in de artt. 51 en 54 dezer wet bedoeld.

Omtrent deze uitspraken gelden de regelen, in de drie laatste alinea's van art. 19 en in art. 20 dezer wet vermeld.

56. Voor zoover de belastbare opbrengst van een eigendom ten gevolge der uitspraken, overeenkomstig de artt. 17 tot 20 en art. 23 dezer wet vermindert, wordt ambtshalve ontheffing of teruggave van een daaraan evenredig bedrag der belasting verleend.

ACHTSTE AFDEELING.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

57. Van registratie en het regt van zegel zijn vrijgesteld alle stukken, welke krachtens deze wet worden opgemaakt.

58. Het bedrag der belastbare opbrengst der gebouwde en dat der ongebouwde eigendommen in iedere provincie, volgens de uitkomsten der kadastrale leggers van het laatstvorig jaar, de verminderingen en vermeerderingen, welke die bedragen gedurende het jaar, overeenkomstig de bepalingen van de tweede afdeeling dezer wet, hebben ondergaan, en het te heffen bedrag der belasting op de gebouwde en ongebouwde eigendommen in iedere provincie worden door Onzen Minister van Financiën, bij den aanvang des jaars, door middel der *Staatscourant* openbaar gemaakt.

59. De belastbare opbrengst van de gebouwde eigendommen wordt vóór den eersten Januarij 1875 herzien volgens regelen, bij de wet te stellen.

De herziening wordt elke twintig jaren herhaald.

Overgangsbepalingen.

60. De overeenkomstig vroegere wetten verleende tijdelijke vrijdommen van grondbelasting of van verhooging van grondbelasting blijven van kracht.

61. De aangiften, overeenkomstig het laatste lid van art. 13 der wet van 6 Junij 1840 (*Stbl.* n°. 17) en art. 7 der wet van 24 April 1843 (*Stbl.* n°. 14) gedaan, waarop tijdens het in werking treden dezer wet nog geene uitspraak is gevolgd, gelden als aangiften overeenkomstig art. 38 dezer wet.

62. Voor de gebouwen, die vóór het in werking treden dezer wet in gebruik gesteld zijn, en waarvoor geene aangifte naar het laatste lid van art. 13 der wet van 6 Junij 1840 (*Stbl.* n°. 17) of art. 7 der wet van 24 April 1843 (*Stbl.* n°. 14) is gedaan, terwijl de daarvoor bij die wetsartikels vastgestelde termijnen alsdan nog niet zijn verstreken, zal eene aangifte op den voet van art. 38 dezer wet kunnen geschieden binnen drie maanden na het in werking treden dezer wet.

Bij gebreke van zoodanige aangifte is art. 42 dezer wet van toepassing.

63. Als aangiften, overeenkomstig art. 38 dezer wet, worden beschouwd en, op den voet als bij de daarop volgende artikels is voorgeschreven, worden behandeld de eerste aangiften, overeenkomstig het 1ste, 2de en 3de lid van art. 13 der wet van 6 Junij 1840 (*Stbl.* n°. 17);

a. die niet zijn gevolgd door tweede aangiften, bedoeld in het 5de lid van laatstgemeld wetsartikel;

b. die, met betrekking tot een deel van de aangegeven gronden, zijn gevolgd door tweede aangiften of door toepassing van art. 14, eerste lid, der laatstgenoemde wet, en waaromtrent de ontginning tijdens het in werking treden dezer wet wordt voortgezet;

c. die gevolgd zijn door tweede aangiften, waarop tijdens het in werking treden dezer wet nog geen uitspraak is gedaan.

Voor zoo ver op die eerste aangiften, tijdens het in werking treden dezer wet, eene gunstige beschikking is genomen, zijn op die beschikkingen de bepalingen van de artt. 40, 43 en 44 dezer wet van toepassing, met dien verstande, dat de termijn van art. 40, voor de uitspraken genomen op aangiften wegens ontginning, die ingediend zijn vóór den 1sten Januarij 1863, op dat tijdstip een aanvang neemt.

In de bovengenoemde gevallen worden de termijnen dezer wet in de plaats gesteld van die der aangevraagde of toegezegde termijnen van voormelde wet van 1840.

64. De artt. 6 en 42 dezer wet zijn van toepassing op de ontginning, droogmaking, bekading of bedijking van gronden

en op de stichting, den herbouw, den bijbouw en de vernieuwing van gebouwen, vóór het in werking treden dezer wet ondernomen, indien de veranderingen niet vallen in de termen van de vier vorige artikels.

Art. 6, 2de lid, en art. 37 zijn van toepassing op de veranderingen, genoemd in art. 7, 2°. lit. *d*, die vóór het in werking treden dezer wet hebben plaats gehad.

65. De bezwaarschriften, die bij de invoering dezer wet in behandeling zijn, worden afgedaan op de wijze, gevolgd vóór het in werking treden dezer wet.

66. Deze wet treedt in werking op den 1sten Januarij 1871.

Behoudens de bepalingen in de artt. 60 tot 65 dezer wet, en die, vervat in de wet van 22 Mei 1845 (*Stbl.* n°. 22) en van 15 Julij 1869 (*Stbl.* n°. 133), vervallen alle vroegere wettelijke verordeningen en wetten betreffende de grondbelasting.

De vrijdom van tienden en van evenredige regten van zegel, registratie en overschrijving, bij de artt. 6, 7 en 11 der wet van 6 Junij 1840 (*Stbl.* n°. 17) en bij de wet van 5 Mei 1859 (*Stbl.* n°. 26) toegekend, mitsgaders de bepaling van art. 20 van eerstgemelde wet, blijven in stand.

De vrijdom van bovengenoemde regten gaat in:

voor de gronden, vermeld in art. 34, en voor de daarop gestichte gebouwen, met het jaar waarin de gronden voor het eerst vruchten hebben opgeleverd, of tot bosch, erf of lustplaats zijn aangelegd;

voor de gronden, vermeld in de artt. 35 en 36, en voor de daarop gestichte gebouwen, met het jaar waarin de droogmaking, bekading of bedijking is voltooid.

De belanghebbende, die de toepassing van die vrijdommen verlangt, is verpligt tot het indienen der aangifte, omschreven in art. 38, eerste lid, dezer wet.

Op die vrijdommen zijn van toepassing het 2de lid van art. 38, artt. 40 en 63 dezer wet; het laatste echter alleen, indien niet, bij de invoering dezer wet, het regt op vrijdom door verzuim der tweede aangifte verbeurd was.

De aanspraak op die vrijdommen vervalt in de gevallen, voorzien bij art. 42 dezer wet.

W E T,

van den 16den April 1896 (Stbl. no. 72).

TOT REGELING DER PERSONEELE BELASTING.

HOOFDSTUK I.

GRONDSLAGEN DER BELASTING.

Art. 1.

Onder den naam van „personeele belasting" wordt eene directe belasting geheven naar de volgende grondslagen:

1°. huurwaarde,
2°. haardsteden,
3°. mobilair,
4°. dienstboden,
5°. paarden,
6°. rijwielen.

HOOFDSTUK II.

BELASTING NAAR DE EERSTE DRIE GRONDSLAGEN.

2. § 1. De belasting naar den eersten, tweeden en derden grondslag wordt geheven wegens het gebruiken van hier te lande gelegen gebouwen en gedeelten van gebouwen met hunne aanhoorigheden.

Onder aanhoorigheden worden verstaan gebouwen, erven en tot gemak, uitspanning of vermaak dienende gronden, bij een gebouw of gedeelte van een gebouw behoorende en daarmede in gebruik.

Buiten aanmerking blijven de gronden, die uitsluitend voor de uitoefening van een beroep of bedrijf worden gebezigd, alsmede de voor het publiek toegankelijke gronden van buitenplaatsen; een en ander voor zoover zij geen aanhoorigheid zijn van eene sociëteit, logement, koffiehuis of andere inrichting tot het gebruiken van spijzen of dranken tegen betaling.

§ 2. Waar in deze wet gesproken wordt van perceelen, worden daarmede bedoeld zoowel gebouwen als afzonderlijk in gebruik zijnde gedeelten van gebouwen, beide met hunne gebouwde aanhoorigheden.

3. Perceelen, die geheel of gedeeltelijk zijn gemeubeld, worden beschouwd als in gebruik te zijn, behoudens de toepassing van artt. 63, § 2, en 65, § 2.

4. § 1. Geene belasting naar den eersten, tweeden en derden grondslag wordt geheven wegens het gebruik van perceelen en gedeelten van perceelen uitsluitend:

a. tot openbaren eeredienst;

b. voor den dienst van het Rijk of andere publiekrechtelijke lichamen;

c. als inrichting van onderwijs of tot opleiding voor een ambt, beroep of bedrijf; als kostschool;

d. als inrichting van weldadigheid of tot genezing of verpleging van zieken of gebrekkigen,

als inrichting tot algemeen nut door zedelijke lichamen, vereenigingen in het bezit van rechtspersoonlijkheid of stichtingen, mits niet gebezigd voor uitvoeringen, voorstellingen of bijeenkomsten, waarbij aan het publiek tegen betaling van meer dan 20 ct. per persoon toegang wordt verleend,

een en ander voor zoover daarbij geen winst wordt beoogd of gemaakt anders dan ten bate der inrichting;

e. tot fabriek of werkplaats, lokalen tot uitstalling niet daaronder begrepen; tot stalling van runderen of ander vee, behalve paarden; tot stalling van paarden, bergplaats of broeikas voor de uitoefening van een beroep of bedrijf.

Het gebruik, vallende onder *a*, *b*, *c* of *e*, is echter alleen dan niet belastbaar, wanneer het perceel of gedeelte van een perceel kennelijk daarvoor is ingericht. Indien de stallen en bergplaatsen bestemd zijn voor een beroep of bedrijf, blijven zij ook dan onbelast, als zij tevens dienen voor paarden in gemengd gebruik en voor rijtuigen.

§ 2. Van de inrichtingen, bedoeld onder § 1 *d*, worden door de directeurs der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, ieder in zijn dienstkring, lijsten opgemaakt en zooveel noodig aangevuld en gewijzigd.

Besturen van inrichtingen, welke niet op die lijsten voorkomen of daarvan zijn afgevoerd, kunnen, wanneer hun verzoek om plaatsing of herplaatsing is afgewezen, bij Ons in beroep komen.

Door Ons wordt beslist, den Raad van State gehoord.

Bij algemeenen maatregel van bestuur worden geregeld de wijze, waarop de lijsten en hare aanvullingen en wijzigingen worden bekend gemaakt, de wijze waarop, en de termijn binnen

welken het beroep kan worden ingesteld, zoomede de herziening van den aanslag ten gevolge van de plaatsing of herplaatsing op de lijsten.

§ 3. De bepalingen van § 1 gelden niet voor de gedeelten dienende tot woning van bestuurders, leeraren, beambten en bedienden.

5. § 1. Voor de heffing der belasting naar de eerste drie grondslagen worden de gemeenten van het Rijk verdeeld in negen klassen, volgens de bij deze wet gevoegde tabel.

§ 2. De grenzen tusschen de in verschillende klassen vallende gedeelten van gemeenten worden, Gedeputeerde Staten gehoord, door Ons bepaald en, wanneer verandering van omstandigheden daartoe aanleiding geeft, gewijzigd.

Van deze besluiten wordt mededeeling gedaan in de *Staatscourant*, met bijvoeging van de adviezen van Gedeputeerde Staten, voor zoover bij de besluiten van die adviezen is afgeweken.

6. § 1. Het bedrag der belasting naar den eersten, tweeden en derden grondslag wegens het gebruik van perceelen, waarvan de belastbare huurwaarde het zevenvoud van de som, bepaald bij art. 12, niet te boven gaat, wordt verminderd in verband met het getal eigen of aangehuwde kinderen, kleinkinderen en pupillen van den belastingplichtige, die met hem het perceel bewonen, ongehuwd zijn en op den eersten Januari van het belastingjaar den vollen ouderdom van twintig jaar nog niet hebben bereikt.

Zij, die tijdelijk elders verblijven tot het verkrijgen van onderwijs, worden als inwonend beschouwd.

§ 2. De vermindering wordt niet toegepast op de belasting wegens het gebruik van de afzonderlijke perceelen, bedoeld in art. 33.

7. De vermindering volgens het vorig artikel is wegens elk der kinderen, kleinkinderen of pupillen:

a. twaalf ten honderd, wanneer de belastbare huurwaarde bedraagt in gemeenten of gedeelten van gemeenten, behoorende tot de:

1ste	klasse,	niet	meer	dan	*f* 250
2de	„	„	„	„	225
3de	„	„	„	„	200
4de	„	„	„	„	175
5de	„	„	„	„	150
6de	„	„	„	„	125
7de	„	„	„	„	100
8ste	„	„	„	„	75
9de	„	„	„	„	50;

b. tien ten honderd, wanneer de belastbare huurwaarde bedraagt in gemeenten of gedeelten van gemeenten, behoorende tot de:

1ste	klasse,	meer	dan	*f*	250	en	niet	meer	dan *f* 375,00
2de	"	"	"		225	"	"	"	" 337,50
3de	"	"	"		200	"	"	"	" 300,00
4de	"	"	"		175	"	"	"	" 262,50
5de	"	"	"		150	"	"	"	" 225,00
6de	"	"	"		125	"	"	"	" 187,50
7de	"	"	"		100	"	"	"	" 150,00
8ste	"	"	"		75	"	"	"	" 112,50
9de	"	"	"		50	"	"	"	" 75,00;

c. acht ten honderd, wanneer de belastbare huurwaarde bedraagt in gemeenten of gedeelten van gemeenten, behoorende tot de:

1ste	klasse,	meer	dan	*f*	375,00	en	niet	meer	dan *f* 500
2de	"	"	"		337,50	"	"	"	" 450
3de	"	"	"		300,00	"	"	"	" 400
4de	"	"	"		262,50	"	"	"	" 350
5de	"	"	"		225,00	"	"	"	" 300
6de	"	"	"		187,50	"	"	"	" 250
7de	"	"	"		150,00	"	"	"	" 200
8ste	"	"	"		112,50	"	"	"	" 150
9de	"	"	"		75,00	"	"	"	" 100;

d. zes ten honderd, waneeer de belastbare huurwaarde bedraagt in gemeenten of gedeelten van gemeenten, behoorende tot de:

1ste	klasse,	meer	dan	*f*	500	en	niet	meer	dan *f* 625,00
2de	"	"	"		450	"	"	"	" 562,50
3de	"	"	"		400	"	"	"	" 500.00
4de	"	"	"		350	"	"	"	" 437,50
5de	"	"	"		300	"	"	"	" 375,00
6de	"	"	"		250	"	"	"	" 312,50
7de	"	"	"		200	"	"	"	" 250,00
8ste	"	"	"		150	"	"	"	" 187,50
9de	"	"	"		100	"	"	"	" 125,00;

e. vier ten honderd, wanneer de belastbare huurwaarde bedraagt in gemeenten of gedeelten van gemeenten, behoorende tot de:

1ste	klasse,	meer	dan	*f* 625,00	en	niet	meer	dan	*f* 750
2de	„	„	„	562,50	„	„	„	„	675
3de	„	„	„	500,00	„	„	„	„	600
4de	„	„	„	437,50	„	„	„	„	525
5de	„	„	„	375,00	„	„	„	„	450
6de	„	„	„	312,50	„	„	„	„	375
7de	„	„	„	250,00	„	„	„	„	300
8ste	„	„	„	187,50	„	„	„	„	225
9de	„	„	„	125,00	„	„	„	„	150;

f. twee ten honderd, wanneer de belastbare huurwaarde bedraagt in gemeenten of gedeelten van gemeenten, behoorende tot de:

1ste	klasse,	meer	dan	*f* 750,00	en	niet	meer	dan	*f* 875,00
2de	„	„	„	675,00	„	„	„	„	787,50
3de	„	„	„	600,00	„	„	„	„	700,00
4de	„	„	„	525,00	„	„	„	„	612,50
5de	„	„	„	450,00	„	„	„	„	525,00
6de	„	„	„	375,00	„	„	„	„	437,50
7de	„	„	„	300,00	„	„	„	„	350,00
8ste	„	„	„	225,00	„	„	„	„	262,50
9de	„	„	„	150,00	„	„	„	„	175,00

A. *Huurwaarde.*

8. De belasting wordt berekend naar de huurwaarde van ieder perceel met de ongebouwde aanhoorigheden.

9. § 1. Voor gehuurde perceelen wordt de huurwaarde gesteld op het bedrag van den jaarlijkschen huurprijs volgens de overeenkomst, die in werking is bij het begin van het tijdvak, waarover de belasting wordt geheven.

§ 2. Onder huurprijs wordt verstaan het bedrag aan geld, dat voor het gebruik moet worden betaald, of de geldswaarde van hetgeen in anderen vorm daarvoor moet worden geleverd, verhoogd met het bedrag of de geldswaarde van hetgeen tengevolge van beding ten laste van den huurder is, doch zonder dat beding ten laste van den verhuurder zou zijn, en verminderd met het bedrag of de geldswaarde van hetgeen tengevolge van beding ten laste van den verhuurder is, doch zonder dat beding ten laste van den huurder zou zijn.

§ 3. Weekhuur wordt tot jaarhuur herleid door vermenigvuldiging met 50.

Als weekhuur wordt alleen aangemerkt de huur, die wekelijks moet worden betaald volgens een overeenkomst, welke met de week eindigt.

§ 4. De bepaling van § 1 is niet van toepassing:

a. Indien de huurprijs niet onder normale omstandigheden is bedongen;

b. indien een gedeelte van het perceel valt onder art. 4 § 1;

c. indien onder het gehuurde zijn begrepen ongebouwde aanhoorigheden, die volgens art. 2, § 1, voor de belasting buiten aanmerking blijven;

d. indien eene landbouwerswoning of ander perceel voor één prijs is gehuurd te zamen met andere onroerende goederen dan de ongebouwde aanhoorigheden.

10. § 1. De huurwaarde van niet gehuurde perceelen en van perceelen, vallende onder art. 9, § 4, wordt bepaald door vergelijking met onder normale omstandigheden gehuurde perceelen van dezelfde of meest nabijkomende soort in dezelfde of eene naburige gelijksoortige gemeente.

§ 2. Wanneer de aard van een perceel eene vergelijking volgens § 1 niet toelaat, wordt de huurwaarde gesteld op zes ten honderd, berekend over de verkoopwaarde of, indien deze niet is te bepalen, over eene som, door vergelijking afgeleid uit de verkoopwaarde van andere perceelen van dezelfde of meest nakomende soort in dezelfde of eene naburige gelijksoortige gemeente.

§ 3. Bij vergelijking volgens dit artikel wordt, onder meer, gelet op stand of ligging.

11. § 1. De belastbare huurwaarde van een perceel, krachtens zijn ambt of zijne betrekking bewoond door iemand, in dienst van een publiekrechtelijk lichaam of van eene kerk of kerkgenootschap, wordt niet hooger gesteld dan twaalf ten honderd van de jaarlijksche inkomsten, aan dat ambt of die betrekking verbonden.

Genot van vrije woning wordt niet onder de inkomsten begrepen. Daarentegen worden zij verminderd met de som, die voor het gebruik van het perceel moet worden betaald.

De belastbare huurwaarde daalt echter niet beneden een derde van het bedrag, waarop zij volgens art. 10 zou worden bepaald.

De bepalingen van deze paragraaf zijn ook van toepassing op ambtswoningen van onderwijzers, niet vallende onder het eerste lid.

§ 2. De huurwaarde van perceelen en gedeelten van perceelen, uitsluitend dienende tot uitoefening van het bedrijf van logementhouder, wordt slechts voor de helft als belastbare huurwaarde aangemerkt.

Hieronder vallen alleen inrichtingen, waar doorgaans voor reizigers gelegenheid is tot logies per nacht.

De huurwaarde van perceelen en gedeelten van percelen,

uitsluitend dienende tot winkel of lokaal tot uitstalling, wordt slechts voor een derde als belastbare huurwaarde aangemerkt.

12. De belasting naar den eersten grondslag wordt niet geheven, wanneer de belastbare huurwaarde van het perceel in gemeenten of gedeelten van gemeenten, behoorende tot de:

1ste	klasse,	niet	meer	bedraagt	dan	*f* 125,00
2de	„	„	„	„	„	112,50
3de	„	„	„	„	„	100,00
4de	„	„	„	„	„	87,50
5de	„	„	„	„	„	75,00
6de	„	„	„	„	„	62,50
7de	„	„	„	„	„	50,00
8ste	„	„	„	„	„	37,50
9de	„	„	„	„	„	25,00.

13. § 1. De belastbare huurwaarde van elk perceel wordt voor de berekening der belasting verminderd:

in gemeenten of gedeelten van gemeenten, behoorende tot de:

1ste	klasse,	met	. . . . .	*f* 110,00
2de	„	„	. . . . .	97,50
3de	„	„	. . . . .	85,00
4de	„	„	. . . . .	72,50
5de	„	„	. . . . .	60,00
6de	„	„	. . . . .	47,50
7de	„	„	. . . . .	35,00
8ste	„	„	. . . . .	22,50
9de	„	„	. . . . .	10,00

§ 2. De belasting bedraagt jaarlijks acht ten honderd van de belastbare huurwaarde, verminderd volgens § 1.

B. *Haardsteden.*

14. De belasting wordt berekend naar het getal haardsteden van ieder perceel met meer dan ééne haardstede.

Voor elk vertrek, dat in het belastingjaar op één of meer dagen vóór 1 April of na 31 October wordt verwarmd, wordt ééne haardstede gerekend.

De gangen, portalen en trappen van een perceel worden tezamen voor één vertrek gerekend.

Als verwarmd wordt beschouwd het vertrek, waar zich een haard of andere vaste stookplaats, eene kachel of ander stooktoestel of een warmteleider bevindt, wanneer een en ander kan worden in gebruik genomen zonder dat eenig

metsel- of pleisterwerk geheel of gedeeltelijk wordt verwijderd of beschadigd.

Indien een stooktoestel is geplaatst in de afscheiding tusschen verschillende vertrekken, wordt elk dier vertrekken als verwarmd beschouwd.

Toestellen, die gebruikt worden zonder afvoer in een schoorsteen of in de open lucht, blijven buiten aanmerking.

15. De belasting naar den tweeden grondslag wordt niet geheven, wanneer de belastbare huurwaarde van het perceel in gemeenten of gedeelten van gemeenten, behoorende tot de:

1ste	klasse,	niet	meer	bedraagt	dan *f* 200
2de	„	„	„	„	„ 180
3de	„	„	„	„	„ 160
4de	„	„	„	„	„ 140
5de	„	„	„	„	„ 120
6de	„	„	„	„	„ 100
7de	„	„	„	„	„ 80
8ste	„	„	„	„	„ 60
9de	„	„	„	„	„ 40.

16. § 1. De belasting bedraagt jaarlijks:

voor	twee	haardsteden	*f* 1
„	drie	„	„ 3
„	vier	„	„ 6
„	vijf	„	„ 10
„	zes	„	„ 15
„	zeven	„	„ 21
„	acht	„	„ 28
„	negen	„	„ 36

benevens *f* 8 voor iedere haardstede boven negen.

§ 2. Met afwijking van de vorige paragraaf bedraagt de belasting wegens de haardsteden van perceelen en gedeelten van perceelen uitsluitend dienende tot uitoefening van het bedrijf van logementhouder of tot openbare badinrichting, met meer dan drie haardsteden jaarlijks *f* 1 voor iedere haardstede.

C. *Mobilair.*

17. § 1. De belasting wordt berekend naar de waarde:

a. der stoffeering van ieder perceel, onverschillig wiens eigendom zij is;

b. der rijtuigen en pleiziervaartuigen van den belastingplichtige, onverschillig waar zij zich bevinden, voor zoover niet uitsluitend gebezigd voor de uitoefening van zijn beroep of bedrijf.

De waarde van rijtuigen wordt gevoegd bij die der stoffeering van het perceel, waar zij zich doorgaans bevinden of, indien dat perceel niet bij den belastingplichtige in gebruik is, bij die der stoffeering van het perceel, waar hij doorgaans verblijf houdt.

De waarde van pleiziervaartuigen wordt gevoegd bij die der stoffeering van het perceel, waar de belastingplichtige doorgaans verblijf houdt.

§ 2. Door stoffeering wordt verstaan al hetgeen volgens art. 573 van het Burgerlijk Wetboek daartoe behoort, met uitzondering van schilderijen, doch met inbegrip van piano's, biljarten en dergelijke voorwerpen, die, om te worden gebruikt, gewoonlijk niet verplaatst worden.

Door waarde wordt verstaan de som, die gerekend wordt te kunnen worden bedongen bij verkoop onder normale omstandigheden ter plaatse daartoe geschikt.

§ 3. De waarde van de stoffeering der perceelen en gedeelten van perceelen, bedoeld in art. 11, § 2, komt slechts voor de helft in aanmerking.

18. De belasting naar de waarde der stoffeering wordt niet geheven, wanneer de belastbare huurwaarde van het perceel in gemeenten of gedeelten van gemeenten, behoorende tot de:

1ste	klasse,	niet	meer	bedraagt	dan	*f* 200
2de	„	„	„	„	„	180
3de	„	„	„	„	„	160
4de	„	„	„	„	„	140
5de	„	„	„	„	„	120
6de	„	„	„	„	„	100
7de	„	„	„	„	„	80
8ste	„	„	„	„	„	60
9de	„	„	„	„	„	40.

19. De belasting bedraagt jaarlijks, wanneer de waarde van het mobilair is:

f 140	of	meer,	doch	minder	dan	*f* 200	. .	*f*	0,60
200	„	„	„	„	„	300	. .		1,50
300	„	„	„	„	„	400	. .		3,00
400	„	„	„	„	„	500	. .		4,50
500	„	„	„	„	„	600	. .		6,00
600	„	„	„	„	„	700	. .		7,50
700	„	„	„	„	„	800	. .		9,00
800	„	„	„	„	„	1000	. .		10,50
1000	„	„	„	„	„	1200	. .		13,50
1200	„	„	„	„	„	1400	. .		16,50

f 1400	of meer,	doch	minder	dan	*f* 1700	. .	*f*	19,50
1700	„	„	„	„	2000	. .		24,00
2000	„	„	„	„	2300	. .		28,50
2300	„	„	„	„	2700	. .		33,00
2700	„	„	„	„	3100	. .		39,00
3100	„	„	„	„	3500	. .		45,00
3500	„	„	„	„	4000	. .		51,00
4000	„	„	„	„	4500	. .		58,50
4500	„	„	„	„	5000	. .		66,00

Is de waarde *f* 5000 of meer, dan bedraagt de belasting *f* 73,50, benevens *f* 15 voor elke geheele som van *f* 1000, waarmede zij het bedrag van *f* 5000 te boven gaat.

HOOFDSTUK III.

BELASTING NAAR DEN VIERDEN GRONDSLAG.

20. § 1. De belasting naar den grondslag dienstboden wordt geheven wegens het in dienst hebben, hier te lande, van personen, gebezigd tot persoonlijke of huiselijke diensten, bedienden in sociëteiten daaronder begrepen.

§ 2. Staldienst en tuindienst behooren niet tot de persoonlijke en huiselijke diensten.

§ 3. Gouverneurs en gouvernantes, belast met het bestuur en het onderwijs van kinderen, juffrouwen van gezelschap, secretarissen en rentmeesters blijven buiten aanmerking, al verrichten zij ook enkele bijkomende persoonlijke of huiselijke diensten.

21. § 1. Geene belasting wordt geheven wegens het houden van:

a. bakers en zogende minnen; ziekenverplegers en ziekenverpleegsters, die buiten het huis, waar zij dienst doen, hunne woning aanhouden;

b. dienstboden in inrichtingen, vallende onder *c* en *d* van art. 4, § 1, voor zoover zij geene andere diensten verrichten dan rechtstreeks ten behoeve der inrichting;

c. militaire oppassers door officieren in werkelijken dienst;

d. dienstboden, die doorgaans door meer dan één afzonderlijk wonenden persoon of gezin als zoodanig worden gebezigd en niet inwonen bij hem, te wiens behoeve of ten behoeve van wiens gezin zij diensten verrichten;

e. personen, die doorgaans niet meer dan drie dagen 's weeks in dienst zijn en niet inwonen bij hem, te wiens behoeve of ten behoeve van wiens gezin zij diensten verrichten;

f. personen, die geen andere persoonlijke of huiselijke diensten verrichten dan het besturen van paarden voor rijtuigen, waar-

van het bovenstuk niet door veerkrachtige of rekbare voorwerpen middellijk of onmiddellijk met de as of de assen is verbonden;

g. eene eenige vrouwelijke dienstbode door iemand, die geen anderen dienstbode houdt en drie of meer eigen of aangehuwde kinderen, kleinkinderen of pupillen bij zich heeft inwonen, die ongehuwd zijn en op den eersten Januari van het belastingjaar den vollen ouderdom van twintig jaar nog niet hebben bereikt;

h. eene eenige vrouwelijke dienstbode door een weduwnaar of iemand, wiens echtgenoote wegens ziekte elders wordt verpleegd, een en ander voor zoover hij geen anderen dienstbode houdt;

i. dienstboden, die den persoon, bij wien zij in dienst zijn, in den eersten, tweeden of derden graad van bloedverwantschap of zwagerschap bestaan;

j. vrouwelijke dienstboden, die op den eersten Januari van het belastingjaar den vollen ouderdom van achttien jaar nog niet hebben bereikt en dienstboden, die op dat tijdstip den vollen ouderdom van vijf en zestig jaar hebben bereikt.

§ 2. Voor de toepassing der bepaling van § 1, *g* of *h*, worden dienstboden, vallende onder eene andere letter van die paragraaf, niet medegerekend.

22. De belasting wordt berekend naar het geheele aantal dienstboden, onverschillig waar zij worden gehouden.

23. De belasting bedraagt jaarlijks:

a. voor elke vrouwelijke dienstbode, die op den eersten Januari van het belastingjaar den vollen ouderdom van een en twintig jaar nog niet heeft bereikt, *f* 4;

b. wegens alle overige dienstboden:

voor	één dienstbode	*f* 6
„	twee dienstboden	17
„	drie „	33
„	vier „	54
„	vijf „	80
„	zes „	111
„	zeven „	147
„	acht „	188
„	negen „	234
„	tien „	285

benevens *f* 50 voor ieder dienstbode boven tien;

voor elken mannelijken dienstbode *f* 12 boven de vermelde bedragen.

24. § 1. Met afwijking van het vorig artikel bedraagt de belasting jaarlijks:

a. voor elken koetsier van praktizeerende genees-, heel- en verloskundigen en veeartsen *f* 15;

b. wegens personen, die doorgaans en hoofdzakelijk werkzaam zijn in het beroep of bedrijf van den belastingplichtige of ten behoeve van eene inrichting, als bedoeld in art. 4, § 1, *c* en *d*, waaraan de belastingplichtige als inwonend bestuurder, leeraar of beambte is verbonden:

voor iedere dienstbode . . . . . *f* 3;

c. wegens huisbewaarders of huisbewaarsters, bij afwezigheid van het gezin eene woning bewarende, onverschillig of zij, ook bij voorbijgaande aanwezigheid van leden des gezins, enkele malen andere persoonlijke of huiselijke diensten verrichten;

voor elken huisbewaarder of huisbewaarster *f* 10, met dien verstande dat, wanneer de bewaring van een huis aan gehuwde lieden is toevertrouwd, dit recht slechts eens verschuldigd zal zijn;

d. voor elken jager, uitsluitend voor de jacht dienende, *f* 18.

§ 2. Indien verschillende personen, vallende onder § 1, *b*, mannelijke en vrouwelijke ieder afzonderlijk, uitsluitend bij afwisseling tot persoonlijke of huiselijke diensten worden gebezigd, wordt de belasting als voor één dienstbode berekend.

HOOFDSTUK IV.

BELASTING NAAR DEN VIJFDEN GRONDSLAG.

25. De belasting wordt geheven wegens het houden, hier te lande, van:

a. paarden, niet uitsluitend gebezigd voor de uitoefening van een beroep of bedrijf;

b. paarden, gebezigd voor de uitoefening der bedrijven van rijtuigverhuurder, ondernemer van personenvervoer, verhuurder van rijpaarden, manegehouder en paardenkooper.

26. Wie krachtens overeenkomst de beschikking heeft over één of meer paarden van een ander, wordt te dier zake geacht een gelijk aantal paarden te houden, ook al worden niet steeds dezelfde verstrekt; ten ware de overeenkomst, met inbegrip van verlenging ter keuze van eene der partijen, blijkt over korter tijdvak dan een en twintig dagen te loopen.

Eene overeenkomst, in werking tredende binnen acht dagen na het eindigen eener andere overeenkomst, wordt als verlenging van laatstbedoelde beschouwd.

27. Geene belasting wordt geheven wegens het houden van:

a. dienstpaarden door officieren, welke die paarden uitsluitend onder den zadel bezigen;

b. paarden, uitsluitend gebezigd voor rijtuigen als bedoeld in art. 21 § 1, *f*, of tot het trekken van vaartuigen;

c. paarden, wier laatste melktand nog niet is vervangen door een snijtand;

d. hengsten als dekhengsten.

28. De belasting wordt berekend naar het geheele aantal paarden, onverschillig waar zij worden gehouden.

29. De belasting bedraagt jaarlijks:

voor één paard	*f* 25
„ twee paarden . . .	60
„ drie „ . . .	105

benevens *f* 50 voor ieder paard boven drie.

30. § 1. Met afwijking van het vorig artikel bedraagt de belasting jaarlijks:

a. wegens de paarden van praktizeerende genees-, heel- en verloskundigen en veeartsen:

voor elk paard . . . . . *f* 10;

b. wegens de paarden in gemengd gebruik:

voor elk paard . . . . . „ 6;

c. wegens de paarden, uitsluitend of hoofdzakelijk gebezigd voor de uitoefening van het bedrijf van rijtuigverhuurder, ondernemer van personenvervoer, verhuurder van rijpaarden of manegehouder en niet vallende onder art. 26:

voor elk paard . . . . . *f* 10;

d. wegens de paarden van paardenkoopers, die niet tevens een bedrijf, genoemd onder *c* uitoefenen:

voor elk tiental paarden, gedeelten van een tiental voor een tiental gerekend . . . . . *f* 10;

§ 2. Onder paarden in gemengd gebruik worden verstaan paarden, die doorgaans en hoofdzakelijk worden gebezigd voor de uitoefening van een beroep of bedrijf van den belastingplichtige, niet vermeld onder *b* van art. 25.

Indien verschillende dier paarden uitsluitend bij afwisseling tot andere doeleinden worden gebezigd, wordt de belasting als voor één paard berekend.

HOOFDSTUK V.

BELASTING NAAR DEN ZESDEN GRONDSLAG.

31. De belasting naar den zesden grondslag wordt nader bij de wet geregeld.

HOOFDSTUK VI.

BELASTINGPLICHTIGHEID.

32. § 1. De verschillende gedeelten van een gebouw met zijne aanhoorigheden, in gebruik bij leden van hetzelfde gezin, worden te zamen aangemerkt als één perceel, in gebruik bij het hoofd van het gezin.

Het hoofd van het gezin wordt geacht ook de rijtuigen, pleiziervaartuigen, dienstboden en paarden van de leden van zijn gezin te houden.

§ 2. Als leden van een gezin worden beschouwd bloed- en aanverwanten in de rechte linie en in den tweeden graad der zijdlinie, verblijf houdende in gedeelten van één gebouw, die inwendig gemeenschap met elkaar hebben.

Ook worden als leden van één gezin beschouwd alle andere personen, die één of meer woonvertrekken in gemeenschappelijk gebruik hebben.

§ 3. Zoo noodig beslist de inspecteur der directe belastingen welk lid van het gezin als het hoofd wordt aangemerkt.

33. § 1. Indien een perceel door den hoofdbewoner gedeeltelijk aan een of meer andere personen, niet behoorende tot zijn gezin of zijn dienstboden, ten gebruike wordt afgestaan met inbegrip van daarin aanwezige meubelen, wordt het aldus afgestane, behoudens voor de toepassing van art. 18, beschouwd als een afzonderlijk perceel, in gebruik bij den hoofdbewoner.

Deze bepaling is ook van toepassing op de gedeelten, die gewoonlijk op de bedoelde wijze worden verhuurd, doch tijdelijk geheel of ten deele onverhuurd en onbewoond zijn.

§ 2. Mede wordt als een afzonderlijk perceel aangemerkt het gedeelte van een perceel, vallende onder art. 11, § 2.

§ 3. Wanneer een perceel alleen door een huisbewaarder wordt bewoond en geen andere meubelen bevat dan voor het gebruik van hem en zijn gezin, wordt het door hem bewoonde gedeelte aangemerkt als een afzonderlijk perceel, in gebruik bij den eigenaar of huurder.

34. Niet belastingplichtig zijn:

a. Gezanten en andere vertegenwoordigers of diplomatieke ambtenaren van vreemde mogendheden, die naar de regelen van het volkenrecht of krachtens verdragsbepalingen op vrijdom van persoonlijke lasten aanspraak hebben. Deze vrijstelling kan onder voorwaarde van wederkeerigheid worden uitgestrekt tot consuls of consulaire ambtenaren van vreemde mogend-

heden, mits zij vreemdelingen zijn en hier te lande geen bedrijf of beroep uitoefenen;

b. buitenslands wonende, voor zoover zij niet langer dan drie achtereenvolgende maanden hier te lande een perceel in gebruik hebben of dienstboden of paarden houden.

HOOFDSTUK VII.

BELASTINGJAAR.

35. Het belastingjaar begint met 1 Januari en eindigt met 31 December.

36. Wie op 15 Januari belastingplichtig is, wordt volgens den toestand op dien datum over het geheele jaar aangeslagen.

37. Wie belastingplichtig wordt na 15 Januari, wordt aangeslagen naar den toestand bij den aanvang zijner belastingplichtigheid over zooveel twaalfde gedeelten van het jaar als er nog niet geheel verstreken maanden overblijven.

Bij verhooging van belasting naar den grondslag dienstboden of paarden geschiedt de aanslag deswege op dezelfde wijze.

38. Voor zooveel de eerste drie grondslagen betreft, heeft aanvang van belastingplichtigheid na 15 Januari plaats telkens wanneer een perceel in gebruik wordt genomen.

Deze bepaling is niet van toepassing, indien iemand een perceel in gebruik neemt binnen zes weken nadat hij op of na 15 Januari een ander of hetzelfde perceel in den zin van art. 63, § 1, heeft verlaten.

39. Verhooging van belasting heeft plaats bij verandering van den toestand naar den grondslag haardsteden, dienstboden of paarden.

Aanslag wegens verhooging van belasting heeft niet plaats, wanneer de verandering op of na 15 December intreedt.

HOOFDSTUK VIII.

AANGIFTE.

40. Door of vanwege den ontvanger der directe belastingen kunnen aan hen, die belastingplichtig worden geacht, beschrijvingsbiljetten worden uitgereikt, bestemd tot het doen van aangifte.

Zij worden steeds uitgereikt aan hen, die geacht worden op 15 Januari belastingplichtig te zijn naar den vierden of den vijfden grondslag.

In het biljet wordt gevraagd:

I. aanwijzing van in gebruik zijnde perceelen; of deze al dan niet gehuurd zijn; zoo ja, opgaaf van den huurprijs bedoeld in art. 9;
II. opgaaf van het getal haardsteden, berekend volgens de bepalingen van art. 14;
III. opgaaf van het getal dienstboden, mannelijke en vrouwelijke ieder afzonderlijk;
IV. opgaaf van het getal paarden;
V. opgaaf der inwonende personen buiten de leden van het gezin en de dienstboden;
VI. opgaaf van het beroep of bedrijf.

In het biljet kan worden opgegeven:

I. dat, en om welke reden, een huurprijs niet of niet voor het volle bedrag in aanmerking behoort te komen;
II. dat, en om welke reden, de belasting naar de grondslagen huurwaarde, haardsteden en mobilair tot een lager bedrag dan gewoonlijk of voor een gedeelte van een perceel afzonderlijk moet worden berekend;
III. dat, en om welke reden, de belasting voor het opgegeven getal dienstboden of paarden, geheel of ten deele, tot een lager bedrag dan volgens het tarief van art. 23 of art. 29 moet worden berekend;
IV. het getal personen, dat volgens art. 6 voor vermindering der belasting in aanmerking komt;
V. het tijdvak, waarover de belasting moet worden berekend, indien dit niet is het geheele jaar.

Het formulier voor het biljet wordt vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

41. Hij, wien een biljet is uitgereikt, moet de daarin gestelde vragen duidelijk, stellig en zonder voorbehoud naar waarheid beantwoorden en het antwoord onderteekenen.

Voor coöperatieve en andere vereenigingen, stichtingen, vennootschappen en onderlinge verzekering maatschappijen wordt het biljet uitgereikt aan en het antwoord onderteekend door een der bestuurders of beheerende vennooten.

42. Voor zoover de biljetten niet reeds vroeger zijn teruggehaald, moeten zij uiterlijk op den twintigsten dag na dien der uitreiking, welke daarop wordt aangeteekend, worden ingeleverd ten kantore van den ontvanger der directe belastingen, tot wiens dienstkring de plaats van uitreiking behoort.

De termijn van inlevering kan door den ontvanger worden verlengd.

Bij de terughaling of de inlevering wordt op verzoek een ontvangbewijs afgegeven.

43. Indien iemand verklaart niet te kunnen schrijven, geschiedt de invulling van het biljet op zijn verlangen en met

vermelding der reden door den ontvanger of diens gemachtigde, met de terughaling belast, die daarna na voorlezing namens den aangever in tegenwoordigheid van een getuige onderteekent. De getuige teekent mede.

44. Wie op 15 Januari belastingplichtig is naar den vierden of den vijfden grondslag en geen beschrijvingsbiljet heeft ontvangen, moet niettemin vóór 1 Februari aangifte doen.

Deze termijn kan door den ontvanger worden verlengd.

45. Hij, die na 15 Januari naar den vierden of den vijfden grondslag belastingplichtig wordt of wiens belasting naar een dier grondslagen volgens art. 39 wordt verhoogd, moet binnen veertien dagen aangifte doen.

Deze termijn kan door den ontvanger worden verlengd.

46. Voordat het getal haardsteden van een perceel wordt gebracht boven het door den gebruiker voor het loopend belastingjaar aangegeven getal, moet hij eene nadere aangifte doen.

47. De aangiften volgens artt. 44, 45 en 46 worden gedaan door inlevering van een beschrijvingsbiljet ten kantore van den ontvanger der directe belastingen, tot wiens dienstkring de gemeente behoort, waar ingevolge art. 48 de aanslag geschiedt.

De bepalingen van artt. 41, 42, 3de lid, en 43 zijn ook in dit geval van toepassing.

Beschrijvingsbiljetten zijn kosteloos verkrijgbaar bij de ontvangers der directe belastingen en op de secretarieën der gemeenten.

HOOFDSTUK IX.

AANSLAG.

48. De aanslag geschiedt:

1°. naar den eersten, tweeden en derden grondslag in de gemeente, waar het perceel is gelegen;

2°. naar den vierden en den vijfden grondslag in de gemeente, waar de belastingplichtige zijn domicilie heeft of, indien hij buitenslands woont, in de gemeente, waar de dienstboden of paarden worden gehouden.

Bezwaren betreffende de gemeente van aanslag kunnen door iederen belanghebbende bij Ons worden ingebracht uiterlijk binnen drie maanden na afloop van het belastingjaar.

Door Ons wordt beslist, den Raad van State gehoord.

49. § 1. De aanslag wordt in elke gemeente vastgesteld door den inspecteur der directe belastingen en het college van zetters.

De vaststelling kan geschieden bij gebreke of met afwijking van de aangifte.

§ 2. Den belastingplichtige kunnen inlichtingen worden gevraagd door den inspecteur, door het college van zetters of door één of meer der leden, daartoe door het college aangewezen.

50. § 1. Tot vaststelling der huurwaarde worden de noodige opnemingen gedaan door een ambtenaar, aangewezen door den directeur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, en een lid van het college van zetters, door het college aangewezen.

In plaats van een zijner leden kan het college van zetters een ander persoon aanwijzen.

§ 2. Ter beoordeeling van de waarde van het mobilair geschiedt zoo noodig opneming door deskundigen, welke de inspecteur en het college van zetters daartoe aanwijzen.

51. De vastgestelde aanslag naar den tweeden, vierden of vijfden grondslag kan, ook zonder dat eene aangifte volgens art. 45 of art. 46 is gedaan, worden verhoogd.

52. Bij verschil van meening tusschen den inspecteur en het college van zetters, betreffende de vaststelling van een aanslag of eene aanwijzing volgens art. 50, wordt de zaak onderworpen aan de beslissing van den directeur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, tot wiens directie de gemeente behoort.

Op gelijke wijze wordt gehandeld, wanneer in het geval, bedoeld bij het slot van art. 14 der wet van 5 April 1870 (*Stbl.* no. 63), dergelijk verschil van meening ontstaat tusschen den inspecteur en den burgemeester.

53. § 1. Aan de leden der colleges van zetters of andere personen, bedoeld in § 1 van art. 50, kan voor de opnemingen van gebouwen door Ons ten laste van het Rijk eene vergoeding worden toegelegd.

§ 1. De deskundigen, bedoeld bij § 2 van gemeld artikel, genieten ten laste van het Rijk belooning voor hunne werkzaamheden en vergoeding voor reis- en verblijfkosten, door Ons te regelen.

54. De inspecteur kan door den directeur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen worden gemachtigd om zich voor de werkzaamheden met de colleges van zetters door een ander ambtenaar te doen vervangen.

55. § 1. De aanslagen worden ten kohiere gebracht.

§ 2. De aanslagbiljetten worden uiterlijk binnen veertien dagen na de afkondiging van het kohier uitgereikt.

HOOFDSTUK X.

BEZWAARSCHRIFTEN.

56. § 1. Hij, die bezwaar heeft tegen een hem opgelegden aanslag, kan zelf of door een gemachtigde binnen zes weken na de afkondiging van het kohier een bezwaarschrift indienen bij den directeur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, in wiens directie de aanslag is vastgesteld.

§ 2. Indien hij, die een bezwaarschrift heeft ingediend, of zijn gemachtigde het verlangen daartoe heeft te kennen gegeven, wordt hij gehoord door den directeur of een door dezen aangewezen ambtenaar.

§ 3. De directeur doet uitspraak na het college van zetters, dat tot den aanslag heeft medegewerkt, te hebben gehoord.

De uitspraak is met redenen omkleed.

Afschrift wordt aan den aangeslagene gezonden, aangeteekend per post of tegen gedagteekend ontvangbewijs.

57. § 1. Hij, die bezwaar heeft tegen de uitspraak van den directeur op zijn bezwaarschrift, kan binnen dertig dagen, nadat het afschrift hem is toegezonden, zelf of door een gemachtigde in beroep komen bij den raad, ingesteld krachtens het volgend artikel.

Als datum van toezending geldt die der aanteekening per post of die van het ontvangbewijs.

§ 2. Het beroep geschiedt door indiening van een met redenen omkleed bezwaarschrift bij den voorzitter van den raad. Een afschrift der uitspraak van den directeur wordt daarbij overgelegd.

58. In elke provincie of in elk gedeelte eener provincie, door Ons aan te wijzen, wordt voor de uitspraak op de bezwaarschriften, bedoeld bij het vorig artikel, een raad van beroep ingesteld, welks standplaats door Ons wordt aangewezen.

De raad bestaat uit drie leden, van wie één wordt benoemd door gedeputeerde staten der provincie, één door de arrondissementsrechtbank, tot wier rechtsgebied de standplaats van den raad behoort, en één door den Minister van Financiën.

Op dezelfde wijze wordt voor ieder lid ten minste één plaatsvervanger benoemd en bij ontslag of overlijden in eene vacature voorzien.

Om de twee jaren treden één der leden en zijne plaatsvervangers af, volgens rooster door den raad op te maken.

De aftredenden zijn herbenoembaar. Zoowel genoemde colleges als de Minister kunnen ieder een door hen benoemd lid of plaatsvervanger ook tusschentijds bij een met redenen omkleed besluit ontslaan.

De voorzitter van den raad en zijn plaatsvervanger worden door Ons benoemd en ontslagen. Zij hebben alleen raadgevende stem.

Rijksambtenaren, ressorteerende onder het Departement van Financiën, zijn niet tot voorzitter, lid of plaatsvervanger benoembaar.

De raad kiest uit zijn midden een secretaris, vergadert op plaats en tijd, door den voorzitter te bepalen, en beslist bij meerderheid van stemmen. Zijn meer dan twee verschillende gevoelens uitgebracht, dan beslist de voorzitter welke dier gevoelens zal worden gevolgd.

Op verzoek van den raad kan de Minister van Financiën een ambtenaar aanwijzen om den secretaris bij te staan.

59. De voorzitter en de leden van den raad en hunne plaatsvervangers leggen, alvorens hunne betrekking te aanvaarden, ten overstaan van Onzen commissaris in de provincie den volgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof), dat ik als voorzitter (lid), (plaatsvervangend voorzitter), (plaatsvervangend lid) van den raad van beroep voor de personeele belasting overeenkomstig de bepalingen der wet met nauwgezetheid en onpartijdigheid en volgens mijn geweten zal handelen.

Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig! (Dat beloof ik!)"

Van deze handeling wordt proces-verbaal opgemaakt.

Wegens het afleggen van den eed of belofte en het opmaken van het proces-verbaal zijn geen kosten verschuldigd.

60. § 1. Elk bezwaarschrift wordt door den voorzitter van den raad terstond na ontvangst aan den directeur ter beoordeeling gezonden.

§ 2. Alvorens uitspraak te doen stelt de raad den belanghebbende of diens gemachtigde, die het verlangen daartoe heeft te kennen gegeven, in de gelegenheid zijne bezwaren mondeling toe te lichten.

Te dien einde wordt hij door den voorzitter schriftelijk opgeroepen ten minste vijf dagen vóór de vergadering. Gelijktijdig doet de voorzitter van de oproeping en van dag en uur der vergadering mededeeling aan den directeur. Deze kan zich in de vergadering laten vertegenwoordigen ter mondelinge behandeling der zaak.

§ 3. De behandeling der zaak wordt zoo noodig verdaagd.

§ 4. De raad kan deskundigen raadplegen omtrent de bepaling van huurwaarde en waarde van mobilair.

61. De uitspraak van den raad is met redenen omkleed. Zij wordt door den voorzitter en den secretaris onderteekend. Afschrift wordt gezonden aan den directeur, die voor zooveel noodig voor de uitvoering zorgt, en aan den belanghebbende.

62. § 1. Aan den voorzitter en de leden van den raad en hunne plaatsvervangers wordt door Ons, behalve vergoeding van reis- en verblijfkosten, vacatiegeld en aan den secretaris bovendien vergoeding voor bureaukosten toegekend.

§ 2. Aan de deskundigen, die den raad hebben voorgelicht, wordt door den voorzitter vergoeding toegekend volgens de artt. 61, 63 en 66 van het tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken, met dien verstande, dat zijne beoordeeling in de plaats treedt van die van den rechter.

§ 3. De aan de deskundigen toegekende vergoeding en de kosten van huur, verwarming, verlichting en schoonhouden van het lokaal, waarin de raad vergadert, en van bediening komen ten laste van het Rijk.

HOOFDSTUK XI.

Ontheffingen.

63. § 1. Aan den gebruiker van een perceel, die dit verlaat zonder eenige roerende goederen daarin achter te laten en niet binnen zes weken daarna een ander of hetzelfde perceel in gebruik neemt, wordt op zijne aangifte ontheffing verleend van zijn aanslag naar de eerste drie grondslagen over de maanden van het jaar, die tijdens het verlaten van het perceel nog niet zijn ingetreden.

§ 2. Indien een woning, al is zij gedurende het geheele jaar gemeubeld geweest, niet meer dan tien dagen is bewoond, wordt aan den belastingplichtige op zijne aangifte teruggaaf verleend van de belasting naar de eerste drie grondslagen.

Deze bepaling blijft van toepassing wanneer het perceel door een huisbewaarder is bewoond. De te verleenen teruggaaf wordt dan echter verminderd met het bedrag der belasting, waarvoor de belanghebbende zou zijn aangeslagen in het geval, vermeld in art. 33, § 3.

§ 3. Aan den belastingplichtige, die één of meer dienstboden of paarden, waarvoor hij is of zal worden aangeslagen, afschaft of niet langer tot belastbare doeleinden bezigt, wordt, voor zoover hij geen andere daarvoor in de plaats neemt of tot belastbare doeleinden gebruikt, op zijne aangifte geheele of gedeeltelijke ontheffing verleend van zijn aanslag naar den vierden of den vijfden grondslag over de maanden van het jaar, die tijdens het indienen der aangifte nog niet zijn ingetreden.

§ 4. De aangiften volgens dit artikel moeten worden ingediend bij den directeur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, in wiens directie de aanslag is vastgesteld: de aangifte volgens § 1 uiterlijk binnen zes weken na het verlaten van het perceel, die volgens § 2 uiterlijk binnen zes weken na afloop van het belastingjaar, die volgens § 3 nadat de afschaffing heeft plaats gehad of het belastbaar gebruik is geëindigd.

§ 5. De directeur doet uitspraak na het college van zetters, dat tot den aanslag heeft medegewerkt, te hebben gehoord en zendt afschrift daarvan aan hem, die de aangifte heeft gedaan, aangeteekend per post of tegen gedagteekend ontvangbewijs.

De uitspraak op eene aangifte volgens § 3 kan tot na afloop van het jaar worden uitgesteld.

64. Hij, die bezwaar heeft tegen de uitspraak van den directeur op zijne aangifte, krachtens het vorig artikel ingediend, kan binnen dertig dagen, nadat het afschrift hem is toegezonden, bij Ons in beroep komen.

Als datum van toezending geldt die der aanteekening per post of die van het ontvangbewijs.

Door Ons wordt beslist, den Raad van State gehoord.

65. § 1. Aan den gebruiker van een perceel, die dit verlaat zonder eenige roerende goederen daarin achter te laten en binnen zes weken daarna een perceel in gebruik neemt, waarvan de belastbare huurwaarde lager is dan die van het verlaten perceel, kan, wanneer het verschil meer bedraagt dan een vierde van laatstgemelde huurwaarde, op zijn verzoekschrift geheele of gedeeltelijke ontheffing van zijn aanslag naar de eerste drie grondslagen worden verleend over de maanden van het jaar, die tijdens het verlaten van het perceel nog niet zijn ingetreden.

§ 2. Wanneer afzonderlijke perceelen, als bedoeld in art. 33, § 1, gedurende één of meer maanden van het jaar geheel of ten deele onverhuurd en onbewoond zijn gebleven, kan aan den hoofdbewoner op zijn verzoekschrift over die maanden geheele of gedeeltelijke ontheffing worden verleend van den aanslag naar de eerste drie grondslagen.

§ 3. Aan den belastingschuldige, die door ziekte, gebrek aan werk, het ontvallen van den kostwinner of ander dergelijke omstandigheden, tijdelijk buiten staat is geraakt, anders dan met buitengewoon bezwaar de belasting of de volle belasting te betalen, kan op zijn verzoek geheele of gedeeltelijke ontheffing van zijn aanslag worden verleend over het geheele jaar of een gedeelte daarvan.

§ 4. De verzoekschriften volgens dit artikel moeten worden ingediend bij den directeur der directe belastingen, invoer-

rechten en accijnzen in wiens directie de aanslag is vastgesteld : die volgens § 1 uiterlijk binnen zes weken na het verlaten van het perceel, die volgens § 2 uiterlijk binnen zes weken na afloop van het belastingjaar.

§ 5. De directeur doet uitspraak na het college van zetters, dat tot den aanslag heeft medegewerkt, te hebben gehoord. Indien het tot de beoordeeling der zaak noodig is, wint de directeur ook het advies van andere colleges van zetters in. Hij zendt afschrift van de uitspraak, aangeteekend per post of tegen gedagteekend ontvangbewijs, aan hem, die het verzoek heeft gedaan.

66. Hij, die bezwaar heeft tegen de uitspraak van den directeur op zijn verzoekschrift, krachtens het vorig artikel ingediend, kan binnen dertig dagen, nadat het afschrift hem is toegezonden, in beroep komen bij den Minister van Financiën.

Als datum van toezending geldt die der aanteekening per post of die van het ontvangbewijs.

67. Wij behouden Ons voor in bijzondere gevallen vanwege dwaling of onwillig verzuim kwijtschelding of vermindering van den aanslag te verleenen.

HOOFDSTUK XII.

BIJZONDERE BEPALINGEN.

68. Ieder erfgenaam, de executeur-testamentair of de bewindvoerder over de nalatenschap is bevoegd bezwaarschriften, aangiften volgens art. 63 en verzoekschriften in te dienen omtrent den aanslag van een overledene, alsof hij zelf de aangeslagene ware.

69. De gemeentebesturen zijn gehouden aan de ambtenaren der directe belastingen op hun verzoek kosteloos inlichtingen te doen verstrekken uit de bevolkingsregisters en zoo noodig uit de registers van den burgerlijken stand.

70. § 1. Voor de opnemingen volgens art. 50 hebben de daarmede belaste personen toegang tot alle gedeelten van het perceel en van de ongebouwde aanhoorigheden van het perceel, waar de opneming moet worden gedaan.

§ 2. Gedurende de eerste twee maanden van het jaar hebben de ambtenaren der directe belastingen tot het opnemen der paarden toegang tot alle stallen.

§ 3. Gedurende de maanden Februari, Maart, November en December hebben de ambtenaren der directe belastingen, mits voorzien van eene lastgeving van hunnen inspecteur, die zij desgevorderd moeten vertoonen, tot het opnemen van het getal haardsteden toegang tot alle gedeelten van elk perceel.

§ 4. Toegang volgens dit artikel kan, behalve op Zondagen

en algemeen erkende Christelijke feestdagen, dagelijks worden geëischt van voormiddags acht uur tot zonsondergang.

De gebruikers der perceelen en stallen zijn verplicht, desgevraagd, de aanwijzingen te geven, die voor het verrichten der opneming noodig zijn.

Wordt de toegang belet of geweigerd, dan verschaffen de volgens dit artikel tot den toegang bevoegde personen zich dien, desnoods met behulp van den sterken arm, na bekomen machtiging van het hoofd van het gemeentebestuur of van den kantonrechter, die daarbij een persoon aanwijst om hen te vergezellen. Zij maken alsdan van het gebeurde procesverbaal op, dat binnen vier en twintig uren aan den gebruiker van het gebouwd of ongebouwd eigendom in afschrift wordt beteekend.

71. De stukken krachtens deze wet op te maken en uit te vaardigen, quitantiën van betaalde belasting, zoomede de processtukken, daaronder begrepen vonnissen en afschriften van vonnissen, betreffende de toepassing van deze wet, zijn vrij van zegel en worden, voor zoover aan de formaliteit van registratie onderworpen, kosteloos geregistreerd.

HOOFDSTUK XIII.

BEPALINGEN VAN STRAFRECHTELIJKEN AARD.

72. § 1. Hij, die volgens artt. 41 tot en met 47 tot aangifte gehouden zijne verplichting niet of niet volledig nakomt of eene onjuiste opgaaf doet, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Indien het verschil tusschen de belasting, volgens eene onvolledige of onjuiste aangifte en volgens den werkelijken toestand in hoofdsom en opcenten over het geheele jaar berekend, meer dan twintig gulden bedraagt, wordt het maximum der geldboete verhoogd tot vijfmaal dat verschil.

Bedraagt de belasting die volgens eene aangifte, bedoeld in art. 45 of art. 46 zou moeten worden betaald, in hoofdsom en opcenten over het geheele jaar berekend, meer dan twintig gulden, dan wordt voor het verzuim der aangifte voormeld maximum verhoogd tot vijfmaal het aldus berekend bedrag.

§ 2. Met eene geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden wordt gestraft het weigeren of beletten van toegang aan personen, die volgens art. 70 tot dien toegang bevoegd zijn.

Gelijke straf wordt opgevolgd wegens overtreding van § 4, tweede lid van gemeld artikel.

73. De feiten, strafbaar volgens deze wet, worden beschouwd als overtredingen.

74. Met het opsporen van overtredingen dezer wet zijn, behalve de in art. 8 nos. 1°. tot en met 4°. en 6°., van het Wetboek van Strafvorderingen aangewezen personen, belast de ambtenaren der directe belastingen.

Zij maken van hunne bevinding proces-verbaal op, dat den bekeurde wordt beteekend op de wijze voorgeschreven bij art. 144 van het Wetboek van Strafvordering.

75. De feiten, strafbaar volgens de bepalingen dezer wet, worden vanwege den Minister van Financiën vervolgd op de wijze bedoeld bij art. 141, 2°., van het Wetboek van Strafvordering.

76. Wanneer is aan te nemen, dat bij den bekeurde geen opzet tot ontduiking van belasting heeft bestaan, kan hij, mits vóór de dagvaarding, door of vanwege den Minister van Financiën tot transactie worden toegelaten.

77. Wanneer eene bekeuring wegens overtredingen van art. 72, § 1, bij transactie is afgedaan, wanneer eene veroordeeling te dier zake onherroepelijk is geworden of daaraan door den veroordeelde vrijwillig is voldaan of wanneer het recht tot strafvordering krachtens art. 74 van het Wetboek van Strafrecht is vervallen, wordt de belasting, waardoor de bekeurde of veroordeelde alsnog moet worden aangeslagen, voor zooveel betreft den vierden of vijfden grondslag, berekend over het geheele jaar.

HOOFDSTUK XIV.

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN.

78. Art. 8, vierde lid, der wet van 22 Mei 1845 (*Stbl.* no. 22), gewijzigd door die van 15 Juli 1869 (*Stbl.* no. 133) en 2 October 1893 (*Stbl.* no. 149), wordt vervangen door:

„De aanslagen naar tijdsgelang zijn invorderbaar in zooveel gelijke termijnen, als er, na de maand, waarin het kohier is afgekondigd, nog maanden van het belastingjaar overblijven. Op den laatsten dag van elke dier maanden vervalt een termijn. Is het kohier later dan in de voorlaatste maand van het belastingjaar afgekondigd, dan is de aanslag dadelijk in zijn geheel invorderbaar."

Art. 9, 2°., dier wet wordt vervangen door:

„2°. voor zooveel de personeele belasting betreft, wanneer blijkt, dat de belastingschuldige het Rijk met der woon wil verlaten met wegvoering der meubelen."

79. Deze wet treedt in werking op een door de wet nader te bepalen dag. [1])

[1]) In werking getreden op 1 Januari 1897.

TABEL

VAN VERDEELING DER GEMEENTEN IN KLASSEN,

BEDOELD IN ART. 5 DER WET.

Provincie NOORDBRABANT.

4de KLASSE: 's Hertogenbosch.

6de KLASSE: Bergen op Zoom (*stad*), Breda, Helmond (*kom en onmiddellijke omgeving*), Tilburg (*behalve Berkdijk en 't Laar, Reit en Reitsche hoeve, Hasselt, Stokhasselt, Heikant, Groeseind en Rauwbrake*), Waalwijk.

7de KLASSE: Besoijen, Boxmeer, Boxtel, Cuyck en St. Agatha (*dorp*), Eindhoven, Geertruidenberg (*kom*), Ginneken en Bavel (*kom* Ginneken), Grave, 's Hertogenbosch (Orthen), Heusden, Mierlo (*'t Hout*), Oosterhout (*kom*), Oss, Oudenbosch (*kom*), Princenhage (*Duitenhuis en buiten Waterpoort*), Ravenstein, Roosendaal en Nispen (*kom* van Roosendaal), Rosmalen (*Hintham*), Teteringen, (*Terheidensche hoek, Zandberg en Teteringsche dijk*), Tilburg (*overig deel*), Vught, de Werken en Sleeuwijk (*kom*), Werkendam (*kom*), Woudrichem (*kom*).

8ste KLASSE: Almkerk, Baardwijk, Beers, Berghem, Bergen op Zoom (*overig deel*), Berlicum, Beugen en Rijkevoort, Cromvoirt, Dinteloord en Prinsland, Dongen (*kom*), Drongelen Hangoort, Gansoijen en Doeveren, Drunen, den Dungen, Dussen Munster en Muilkerk, Engelen, Esch, Etten en Leur (*kom* Etten en *kom* Leur), Fijnaart en Heiningen, Geldrop, Gemert (*kom*), Gestel en Blaarthem (*het deel grenzende aan* Eindhoven), Goirle (*kom*), Halsteren, Haps, Helmond (*overig deel*), Helvoirt, Herpt, Hooge- en Lage-Zwaluwe, Klundert, Linden, Lith, Loon op Zand, Maashees en Overloon, Meeuwen Hill en Babyloniënbroek, St. Michielsgestel, Mill en St. Hubert, Nieuwkuik, Nieuw Vossemeer, Oeffelt, Oirschot (*kom*), Oisterwijk (*kom*), Ossendrecht, Oudenbosch (*overig deel*), Princenhage (*overig deel*), Roosendaal en Nispen (*overig deel*), Sprang, Standdaarbuiten, Steenbergen en Kruisland, Stratum (*het deel grenzende aan* Eindhoven), Strijp (*het deel grenzende aan* Eindhoven), Terheyden, Tongelre (*het deel grenzende aan* Eindhoven), Valkenswaard, Veghel (*kom*) en Middegaal, Vierlingsbeek, Vlijmen, Wanroy, Willemstad, Woensdrecht, Woensel (*het deel grenzende aan* Eindhoven), Wouw, Zevenbergen, Zundert (*kom*).

9de KLASSE: Aalst, Aarle-Rixtel, Alem Maren en Kessel, Alphen en Riel, Andel (Op- en Neer-), Asten, Baarle-Nassau, Bakel en Milheeze, Beek en Donk. Bergeijk, Berkel, Best, Bladel en Netersel, Boekel, Bokhoven, Borkel en Schaft, Budel, Cappelle, Chaam, Cuyk en St. Agatha (*overig deel*), Deurne en Liesel, Deursen en Dennenburg, Dieden Demen en Langel, Diessen, Dinther, Dommelen, Dongen (*overig deel*), Duizel en Steensel, Eersel, Empel en Meerwijk, Erp, Escharen, Etten en Leur (*overig deel*), Gassel, Geertruidenberg (*overig deel*), Geffen, Gemert (*overig deel*), Gestel en Blaarthem (*overig deel*) Giessen, Gilze en Reijen, Ginneken en Bavel (*overig deel*), Goirle (*overig deel*), 's Gravenmoer, Haaren, Hedikhuizen, Heesbeen Eethen en Genderen, Heesch, Heeswijk, Heeze, Herpen, Hilvarenbeek, Hoeven, Hoogeloon Hapert en Casteren, Hooge- en Lage Mierde, Huibergen, Huisseling en Neerloon, Leende, Liempde,

Lierop, Lieshout, Litholjen, Luyksgestel, Maarheeze, Made en Drimmelen, Megen Haren en Macharen, Mierlo (*overig deel*), Moergestel, Nistelrode, Nuland, Nunen Gerwen en Nederwetten, St. Oedenrode, Oerle, Oijen en Teeffelen, Oirschot (*overig deel*), Oisterwijk (*overig deel*), Oost-, West- en Middelbeers, Oosterhout (*overig deel*), Oploo St. Anthonis en Ledeacker, Oud- en Nieuw-Gastel, Oudheusden, Putte, Raamsdonk, Reek, Reusel, Riethoven, Rosmalen (*overig deel*), Rucphen en Varenseinde, Rijsbergen, Rijswijk, Sambeek, Schayk, Schijndel, Soerendonk, Sterksel en Gassel, Someren, Son en Breugel, Stiphout, Stratum (*overig deel*), Strijp (*overig deel*), Teteringen (*dorp*), Tongelre (*overig deel*), Uden, Udenhout, Veen, Veghel (*overig deel*), Veldhoven en Mereveldhoven, Velp, Vessem, Wintelre en Knegsel, Vlierden, Vrijhoeve Cappelle, Waalre, Waspik, de Werken en Sleeuwijk (*overig deel*), Werkendam (*overig deel*), Westerhoven, Woensel (*overig deel*), Woudrichem (*overig deel*), Wijk en Aalburg, Zeeland, Zeelst, Zesgehuchten, Zundert (*overig deel*).

Provincie GELDERLAND.

3de KLASSE: Arnhem.

4de KLASSE: Arnhem (*buitenwijken*).

5de KLASSE: Nijmegen (*stad*).

6de KLASSE: Culemborg, Nijmegen (*Hatert en Hees rondom Nijmegen*), Renkum (*Oosterbeek*), Rheden (*Velp*), Tiel, Ubbergen (*Beek*), Wageningen (*stad*), Zutphen.

7de KLASSE: Apeldoorn (*kom van de hoofdafdeeling Apeldoorn*), Brummen (*kom*), Buurmalsen (*dorpen Buurmalsen en Tricht*), Doesburg, Doetinchem (*stad*), Ede (*kom*), Geldermalsen (*kom*), Harderwijk (*stad*), Herwen en Aerdt (*Tolkamer*), Nijmegen (*overig deel*), Renkum (*dorp*), Rheden (*Steeg, Dieren en Ellekom*), Vuren en Dalem (*Dalem*), Zaltbommel, Zevenaar (*stad*).

8ste KLASSE: Ammerzoden, Arnhem, (*Schaarsbergen*), Barneveld (*kom*), Beesd, Bemmel, Beuningen, Beusichem, Brakel, Brummen (*overig deel*), Buren, Buurmalsen (*overig deel*), Deil, Didam (*kom*), Dodewaard, Doorwerdt, Driel, (*kom Kerk-Driel*), Druten (*kom*), Duiven, Echteld, Ede (*Bennekom, Veenendaal en Lunteren*), Elburg, Elst, Ermelo (*dorpen Ermelo en Nunspeet*), Ewijk, Geldermalsen (*overig deel*), Gent, Groesbeek (*kom*), Huttem (*stad*), Hedel, Hemmen, Herwen en Aerdt (*Lobith*), Heteren, Huissen, Hummelo (*de dorpen Hummelo en Laag-Keppel*), Hurwenen, IJzendoorn, Kesteren, Lienden, Lochem (*kom*), Maurik, Millingen (*kom*), Nijkerk, Pannerden, Renkum (*overig deel*), Rheden (*Spankeren*), Rossum, Rozendaal, Valburg, Voorst, Vorden (*kom*), Vuren en Dalem (*Vuren*), Wadenoijen, Wageningen (*overig deel*), Wamel (*kom*), Warnsveld (*kom*), Westervoort (*kom*), Wijchen (*kom*), Winterswijk (*dorp*), Wisch (*Terborg*), Zoelen.

9de KLASSE: Aalten, Angerlo, Apeldoorn (*overig deel*), Appeltern, Balgoy, Barneveld (*overig deel*), Batenburg, Bergh, Bergharen, Borculo, Didam (*overig deel*), Dinxperlo, Doetinchem (Stad) (*Schependom*), Doetinchen (Ambt), Doornspijk, Dreumel, Driel (*overig deel*), Druten (*overig deel*), Ede (*overig deel*), Elbergen, Epe, Ermelo (*overig deel*), Est en Opijnen, Gameren, Gendringen, Gorssel, Groenlo, Groesbeek (*overig deel*), Haaften, Harderwijk (*overig deel*), Hattem (*overig deel*), Heerde, Heerewaarden, Hengelo, Herwen en Aerdt (*overig deel*), Herwijnen, Heumen, Hoevelaken, Horssen, Hummelo (*overig deel*), Kerkwijk, Laren, Lichtenvoorde, Lochem (*overig deel*), Millingen (*overig deel*), Nederhemert, Neede, Oldebroek, Ophemert, Overasselt, Poederoijen, Putten, Rheden, (*Laag-Soeren*), Ruurlo, Scherpenzeel, Steenderen, Ubbergen (*overig deel*), Varik, Vorden (*overig deel*), Waardenburg, Wamel (*overig deel*), Warnsveld (*overig deel*), Wehl, Westervoort (*overig deel*), Wijchen (*overig deel*), Winterswijk (*overig deel*), Wisch (*overig deel*), Zelhem, Zevenaar (*overig deel*), Zuilichem.

Provincie ZUIDHOLLAND.

1ste KLASSE: Rotterdam (*behalve* Kralingsche Veer *en* Charlois).

2de KLASSE: 's Gravenhage.

3de KLASSE: Hillegersberg (*Zwaanshals*), Rotterdam (Kralingsche Veer en Charlois).

4de KLASSE: Delft, Dordrecht, Gouda, Hof van Delft (*stadsgedeelte*), Leiden, Leiderdorp (*stadsgedeelte*), Oegstgeest (*stadsgedeelte*), Schiedam, Vrijenban (*stadsgedeelte*), Zoeterwoude (*stadsgedeelte*).

5de KLASSE: Capelle aan den IJssel, Gorinchem, Loosduinen, Maassluis, Rijswijk, Vlaardingen, Voorburg.

6de KLASSE: 's Gravenzande, Hellevoetsluis, Hillegersberg (*overig deel*), IJsselmonde, Krimpen a/d IJssel, Nieuwerkerk a/d IJssel, Overschie, Ridderkerk, Schoonhoven, Vlaardinger Ambacht, Zwijndrecht (*kom en Meerdervoort*).

7de KLASSE: Aarlanderveen, Alblasserdam, Alkemade, Alphen, Ammerstol, Arkel, Beijerland (Oud), Bergschenhoek, Bodegraven, Boskoop, Brielle, Dubbeldam, Gouderak, Haastrecht, Hardinxveld, Hazerswoude, Helvoet (Nieuw), Hillegersberg (*Ter Bregge*), Hillegom, Hof van Delft (*overig deel*), Hoogblokland, Katwijk, Kethel, Koudekerk, Krimpen a. d. Lek, Leiderdorp (*overig deel*), Leerdam, Lekkerkerk, Lekkerland (Nieuw), Lier (de), Lisse, Maasland, Middelharnis (*kom*), Monster, Moordrecht, Naaldwijk, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest (*overig deel*), Oudekerk a/d IJssel, Oudewater, Oudshoorn, Papendrecht, Pernis, Rijnsburg, Rozenburg, Sassenheim, Schiebroek, Schipluiden, Sliedrecht, Sommelsdijk (*kom*), Stompwijk (*Leidschendam*), Valkenburg, Veur, Voorhout, Voorschoten, Vrijenban (*overig deel*), Warmond, Wassenaar, Wateringen, Woerden, Zoeterwoude (*overig deel*), Zwammerdam, Zwijndrecht (*overig deel*).

8ste KLASSE: Aar (Ter), Abbenbroek, Alblas (Oud), Ameide, Asperen, Barendrecht, Barwoutswaarder, Beijerland (Nieuw), Beijerland (Zuid), Benthuizen, Bergambacht, Berkel en Rodenrijs, Berkenwoude, Bleiswijk, Bleskensgraaf, Bommel (den), Brandwijk, Dirksland, Everdingen, Geervliet, Giessendam, Giessen-Nieuwkerk, Goedereede, Goudriaan, Goudswaard, 's Gravendeel, Groot-Ammers, Hagestein, Heenvliet, Heerjansdam, Hei- en Boeicop, Heinenoord, Hekelingen, Hekendorp, Hendrik-Ido-Ambacht, Herkingen, Heukelom, Hoogvliet, Hoornaar, Kedichem, Klaaswaal, Langerak, Lange Ruige Weide, Leerbroek, Leimuiden, Lexmond, Maasdam, Meerkerk, Melissant, Middelharnis (*overig deel*), Mijnsheerenland, Moercapelle, Molenaarsgraaf, Nieuwenhoorn, Nieuwkoop, Nieuwland, Nieuwpoort, Nieuwveen, Noordeloos, Nootdorp, Numansdorp, Ooltgensplaat, Oostvoorne, Ottoland, Ouddorp, Oudenhoorn, Papekop, Peursum, Piershil, Pijnacker, Poortugaal, Puttershoek, Reeuwijk, Rhoon, Rietveld, Rijnsaterwoude, Rockanje, Schelluinen, Schoonrewoerd, Sommelsdijk (*overig deel*), Spijkenisse, Stad aan 't Haringvliet, Stellendam, Stolwijk, Stompwijk (*overig deel*), Streefkerk, Strijen, Tienhoven, Tonge (Nieuwe), Tonge (Oude), Vianen, Vierpolders, Vlist, Waarder, Waddinxveen, Westmaas, Wijngaarden, Woubrugge, Zegwaard, Zevenhoven, Zevenhuizen, Zoetermeer, Zuidland, Zwartewaal.

Provincie NOORDHOLLAND.

1ste KLASSE: Amsterdam, Nieuwer-Amstel (*stadsgedeelte*).

3de KLASSE: Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude (*in de onmiddellijke omgeving van* Haarlem), Heemstede (*Meester Lottelaan*), Nieuwer-Amstel (*Wijk* H), Ouder-Amstel (*Omval*), Sloten (*Sloterdijk, Baarsjes en IJpolder*) Watergraafsmeer.

4de KLASSE: Weesp.

5de KLASSE: Alkmaar, Velzen (*IJmuiden*), Zaandam.

6de KLASSE: Beverwijk. Bloemendaal, (*Bloemendaal en Overveen*), Bussum, Diemen, Haarlemmerliede en Spaarnwoude (*Halfweg*), Helder (Helder en Nieuwediep), Hilversum, Hoorn, Koog a/d Zaan, Muiden, Purmerend, Sloten (*Sloten en Osdorp*), Velzen (*Jan Gijsencaart*), Wormerveer, Zaandijk.

7de KLASSE: Aalsmeer, Beemster, Bennebroek, Bloemendaal (*Vogelenzang*), Broek op Langendijk, Buiksloot, Edam, Enkhuizen, Haarlemmerliede en Spaarnwoude (*overig deel*), Haarlemmermeer, Heemstede (*overig deel*), Huizen, Ilpendam, Krommenie, Landsmeer, Medemblik, Monnikendam, Naarden, Nieuwendam, Nieuwer-Amstel (*overig deel*), Noord Scharwoude, Oosthuizen, Oostzaan, Oudkarspel, Ouder-Amstel (*overig deel*), Ransdorp, Schoten, Spaarndam, Uitgeest, Uithoorn, Velsen (*overig deel*), Weesperkarspel, Westzaan, Wijdewormer, Wijk aan Zee en Duin, Wormer, Zandvoort, Zuid Scharwoude.

8ste KLASSE: Abbekerk, Akersloot, Andijk, Ankeveen, Anna Paulowna, Assendelft, Avenhorn, Barsingerhorn, Beets, Bergen, Berkhout, Blaricum, Blokker, Bovenkarspel, Broek in Waterland, Callantsoog, Castricum, Egmond aan Zee, Egmond binnen, Graft, 's Graveland, Grootebroek, Harenkarspel, Heemskerk, Heer Hugowaard, Heiloo, Helder (*overig deel*), Hensbroek, Hoogkarspel, Hoogwoud, Jisp, Katwoude, Koedijk, Kortenhoef, Kwadijk, Laren, Limmen, St. Maarten, Marken, Middelie, Midwoud, Nederhorst den Berg, Nibbixwoud, Nieuwe Niedorp, Obdam, Opmeer, Opperdoes, Oterleek, Oudendijk, Oude-Niedorp, Oudorp, St. Pancras, Petten, Rijp, Schagen, Schellinkhout, Schermerhorn, Schoorl, Spanbroek, Sijbecarspel, Terschelling, Texel, Twisk, Urk, Ursem, Venhuizen, Vlieland, Warder, Warmenhuizen, Wervershoof, Westwoud, Wieringen, Wieringerwaard, Wijdenes. Winkel, Wognum, Zijpe, Zuid- en Noord-Schermer, Zwaag.

Provincie ZEELAND.

4de KLASSE: Vlissingen.

5de KLASSE: Middelburg.

6de KLASSE: Koudekerke (*'t Zandt*), Oost- en West-Souburg.

7de KLASSE: Goes, Yerseke, St. Laurens (*Brigdamme*), Neuzen (*kom*) Zierikzee.

8ste KLASSE: Aagtekerke, St. Annaland, Arnemuiden, Axel (*kom*). Baarland, Biggekerke, Borssele, Brouwershaven, Bruinisse, Burgh. Colijnsplaat, Domburg, Dreischor, Driewegen, Duivendijke, Elkerzee, Ellemeet, Ellewoutsdijk, 's Gravenpolder, Grijpskerke, Haamstede, 's Heer Abtskerke, 's Heer Arendskerke, 's Heerenhoek, Heinkenszand, Hoedekenskerke, Hulst, Kapelle, Kats, Kattendijke, Kerkwerve, Kloetinge, Kortgene, Koudekerke (*overig deel*,) Krabbendijke, Kruiningen, St. Laurens (*dorp*), St. Maartensdijk, Meliskerke, Nieuwerkerk, Nieuw- en St. Joosland, Nisse, Noordgauwe, Noordwelle, Oosterland, Oostkapelle, Oudelande, Oud-Vossemeer, Ouwerkerk, Ovezande, St. Philipsland, Poortvliet, Renesse, Rilland-Bath, Ritthem, Sas van Gent, Scherpenisse, Schore, Serooskerke (Schouwen), Serooskerke (Walcheren), Stavenisse, Tholen, Veere, Vrouwenpolder. Waarde, Wemeldinge, Westkapelle, Wissekerke, Wolphaartsdijk, Zonnemaire, Zoutelande.

9de KLASSE: Aardenburg, Axel, (*overig deel*), Biervliet, Boschkapelle, Breskens, Cadzand, Clinge, Eede, Graauw, Groede, Hengstdijk, Hoek, Hontenisse, Hoofdplaat, IJzendijke, St. Jansteen. Koewacht, St. Kruis, Neuzen (*overig deel*), Nieuwvliet, Oostburg, Ossenisse, Overslag, Philippine, Retranchement, Schoondijke, Sluis, Stoppeldijk, Waterlandkerkje, Westdorpe, Zaamslag, Zuiddorpe, Zuidzande,

Provincie UTRECHT.

3de KLASSE: Utrecht.

4de KLASSE: de Bildt (*Vossegat*), Jutphaas, (*tusschen* Merwedekanaal en Vaartschen Rijn.)

5de KLASSE: Amersfoort (*stad*).

6de KLASSE: Baarn, (*kom*), de Bildt (*kom*), Soest (*Soestdijk, Langeind Middelwijk en de Kerkeburen*), Zeist (*kom*).

7de KLASSE: Abcoude Raambrugge, Abcoude Proostdij, Breukelen-Neijenrode, Breukelen St. Pieters (*Vechtzijde*), Driebergen, Harmelen, Jutphaas, (*overig deel*), Loenen, Maarssen, Maarsseveen (*Nieuw*), Nigtevecht, Oudenrijn (*de Meern*), Rhenen, (*stad*), Rijsenburg, Veenendaal (*dorp*), Veldhuizen (*de Meern*), Vleuten (*de Meern*), Vreeland, Vreeswijk, Wijk bij Duurstede, Willige Langerak, (*nabij* Schoonhoven).

8ste KLASSE: Achttienhoven, Amerongen, Amersfoort, (*overig deel*), Baarn, (*overig deel*), Benschop, Breukelen, St. Pieters (*Breukelerveen*), Bunnik, Bunschoten, Cothen, Doorn, Eemnes. Haarzuilens, Hoenkoop, Hoogland, Houten, IJsselstein, Jaarsveld, Kamerik, Kockengen, Laag Nieuwkoop, Langbroek, Leersum, Leusden, Linschoten, Loenersloot, Loosdrecht, Lopik, Maarn, Maarsseveen (*Oud*), Maartensdijk, Mijdrecht, Montfoort, Odijk, Oudenrijn (*overig deel*), Polsbroek, Renswoude, Rhenen (*overig deel*), Ruwiel, Schalkwijk, Snelrewaard, Stoutenburg, Tienhoven, Tull en 't Waal, Veenendaal (*overig deel*), Veldhuizen (*overig deel*), Vinkeveen, Vleuten (*overig deel*), Werkhoven, Westbroek, Willeskop, Willige Langerak (*overig deel*), Wilnis, Woudenberg, Zegveld, Zuilen.

9de KLASSE: de Bildt, (*overig deel*), Soest, (*overig deel*), Zeist (*overig deel*).

Provincie FRIESLAND.

5de KLASSE: Leeuwarden.

6de KLASSE: Bolsward, Franeker, (*behalve Vijf- en Zevenhuizen en Uitburen*, Harlingen, Leeuwarderadeel (*Huizum, Schrans en verlengde Schrans*), Sneek.

7de KLASSE: Aengwirden (*Heerenveen*), 't Bildt, Haskerland (*Nijehaske tot en met de Schans en de Joure*) Lemsterland (*de Lemmer*), Schoterland (*Heerenveen*), Uitingeradeel (*Akkrum.*)

8ste KLASSE: Achtkarspelen, Aengwierden (*overig deel*), Baarderadeel, Barradeel, Dantumadeel, Dokkum, Doniawerstal, Ferwerderadeel, Franeker (*Vijf- en Zevenhuizen* en *Uitburen*) Franekeradeel, Gaasterland, Haskerland (*overig deel*), Hemelumer Oldephaert, Hennaarderadeel, Hindeloopen, Idaarderadeel, IJlst, Kollumerland, Leeuwarderadeel (*overig deel*), Lemsterland (*overig deel,*) Menaldumadeel, Oostdongeradeel, Opsterland, Rauwerderhem, Schoterland (*overig deel*) Sloten, Smallingerland, Stavoren, Tietjerksteradeel, Utingeradeel (*overig deel*), Westdongeradeel, Weststellingwerf (*Wolvega*), Wijmbritseradeel, Wonseradeel, Workum.

9de KLASSE: Ameland, Ooststellingwerf, Schiermonnikoog, Weststellingwerf (*overig deel*).

Provincie OVERIJSSEL.

4de KLASSE: Zwolle.

5de KLASSE: Deventer, Enschedé, Kampen (*stad*).

6de KLASSE: Hengelo (*Kom en naaste omgeving*).

7de KLASSE: Almeloo (Ambt) (*bij de stad*), Almeloo (Stad), Borne (*kom en naaste omgeving*), IJsselmuiden (*kom*), Lonneker (*bij* Enschedé *alsmede* Glanerbrugge), Losser (*nabij Oldenzaal*), Oldenzaal, Steenwijk.

8ste KLASSE: Avereest, Blokzijl, Dalfsen, Delden (Stad). Diepenveen, Genemuiden. Goor, Grafhorst, Hasselt, IJsselmuiden (*overig deel*), Kampen (*overig deel*), Kamperveen, Markelo (*karspel* Goor), Oldemark. Olst, Raalte, Rijssen, Steenwijkerwold, Vollenhove (Stad), Vollenhove (Ambt), Wijhe (*behalve* Marle), Wilsum, Zalk en Veecate, Zwartsluis, Zwollerkerspel.

9de KLASSE: Almelo (Ambt) (*overig deel*), Bathmen, Blankenham, Borne (*overig deel*), Delden (Ambt), Denekamp, Diepenheim, Diethoorn, Gramsbergen, Haaksbergen, Ham (den), Hardenberg (Ambt) Hardenberg (Stad), Heino, Hellendoorn, Hengelo (*overig deel*), Holten, Kuinre, Lonneker (*overig deel*), Losser (*overig deel*), Markelo (*overig deel*), Nieuwleuzen, Ommen (Ambt). Ommen (Stad), Oostmarsum, Staphorst, Tubbergen, Vriezenveen, Wanneperveen, Weerselo, Wierden, Wijhe (Marle).

Provincie GRONINGEN.

8ste KLASSE: Groningen.

4de KLASSE: Haren (*Helpman*).

7de KLASSE: Appingedam (*Appingedam, het Bolwerk en Solwerk*), Delfzijl (*Delfzijl en Farmsum*), Haren (*dorp*), Hoogezand, Nieuwe-Schans, Onstwedde (*Stadskanaal*), Oude-Pekela, Sappemeer, Slochteren, (*Foxham*), Veendam, Wildervank, Winschoten, Zuidbroek.

8ste KLASSE: Adorp, Aduard, Appingedam (*Opwierda, Marssum, Jukwerd en Tjamsweer*), Baflo, Bedum, Beerta, Bellingwolde, Bierum, Delfzijl (*Weiwerd, Heveskes, Oterdum, Meedhuizen en Uitwierda*), Eenrum, Ezinge Finsterwolde, Grijpskerk, Grootegast, Haren (*overig deel*), Hoogkerk, Kantens, Kloosterburen, Leek, Leens, Loppersum, Marum, Meeden, Middelstum, Mildwolda, Muntendam, Nieuwe-Pekela, Nieuwolda, Noordbroek, Noorddijk, Oldehove, Oldekerk, Onstwedde (*overig deel*), Scheemda, Slochteren (*overig deel*), Stedum, Ter Boer, Termunten, Uithuizen, Uithuizermeeden, Ulrum. Usquert, Vlagwedde, Warffum, Wedde, Winsum, 't Zandt, Zuidhorn.

Provincie DRENTHE.

7de KLASSE: Assen, Borger (*Nieuw-Buinen*), Meppel.

8ste KLASSE: Anlo (*Annerveen, Spijkerboor, Eexterveen, Annerveens-Kanaal en Exterveensch-Kanaal*), Borger (*veengedeelte*), Coevorden (*kom*), Emmen (*Nieuw-Amsterdam*), Gasselte (*Gasselterboerveen, Gasselter-boerveenschemond, Gasselternijveen en Gasselternijveenschemond*), Gieten (*Gieterveen Bonnerveen en Bareveld*), Hoogeveen (*kom*), Nijeveen, Odoorn (*veengedeelte*), Roden (*Nietap*), Ruinerwold, de Wijk.

9de KLASSE: Anlo (*overig deel*), Beilen. Borger (*overig deel*), Coevorden (*overig deel*), Dalen, Diever, Dwingelo, Eelden, Emmen (*overig deel*) Gasselte (*overig deel*), Gieten (*overig deel*), Havelte, Hoogeveen (*overig deel*), Norg, Odoorn (*overig deel*), Oosterhesselen, Peize, Roden (*overig deel*), Rolde, Ruinen. Schoonebeek, Sleen, Smilde, Vledder, Vries, Westerbork, Zuidlaren, Zuidwolde, Zweelo.

Provincie LIMBURG.

6de KLASSE: Heer (*bij Maastricht*), Maastricht, Meerssen (*Sectie C*) Roermond (*kom*), Venlo (*Stad met het stadsgedeelte van den Bantuin*).

7de KLASSE: Amby, Berg en Terblijt (*Plenkert*), Gennep, Grondsveld (*Heugem*), Heer (*overig deel*), Heerlen (*kom*), Kerkrade (*Kerkrade en Holz*), Maasbree (*kom van Blerick*), Meerssen (*Sectiën B en D*), Oud-Vroenhoven, St. Pieter, Vaals (*kom*), Valkenburg.

8ste KLASSE: Beek (*dorp*), Bemelen, Berg en Terblijt (*overig deel*), Bergen, Bocholtz, Borgharen, Bunde, Echt (*kom*), Eygelshoven, Eijsden, St. Geertruid, Gronsveld (*overig deel*), Gulpen (*kom*), Heerlen (*overig deel*), Horn, Horst (*kom*), Houthem, Hulsberg, Itteren, Kerkrade (*overig deel*), Klimmen, Maasniel, Meerssen (*Sectie A*), Mesch, Mheer, Mook, Nieuwenhagen. Ottersum, Oud Valkenburg, Rijckholt, Roermond (*overig deel*), Schaesberg, Schin op Geulle, Simpelveld, Sittard (*kom*), Swalmen (*kom*), Tegelen, Ubach over Worms, Vaals (*overig deel*), Venlo (*overig deel*), Venray (*dorp*), Voerendaal, Weert (*kom*), Wijlre, Wittem.

9de KLASSE: Amstenrade, Arcen en Velden, Baexem, Beegden, Beek (*overig deel*), Beesel, Belfeld, Bingelrade, Born, Broekhuizen, Broek Sittard, Brunssum, Buggenum. Cadier en Keer, Echt (*overig deel*), Elsloo, Geleen, Geulle, Grathem, Grevenbicht, Grubbenvorst, Gulpen (*overig deel*), Haelen, Heel en Panheel, Heijthuizen, Helden, Herten, Hoensbroek, Horst (*overig deel*) Hunsel, Ittervoort, Jabeek, Kessel, Limbricht, Linne, Maasbracht, Maasbree (*overig deel*), Margraten, Meerlo, Meijel, Melick en Herkenbosch, Merkelbeek, Montfort, Munstergeleen, Nederweert, Neer, Neeritter, Nieuwstadt, Noorbeek, Nunhem, Nuth, Obbicht en Papenhoven, St. Odiliënberg, Ohé en Laak, Oirsbeek, Posterholt, Roggel, Roosteren, Schimmert, Schinnen, Schinveld, Sevenum, Sittard (*overig deel*), Slenaken, Spaubeek, Stein, Stevensweert, Stramproij Susteren, Swalmen (*overig deel*), Thorn, Ulestraten, Urmond, Venraij (*overig deel*), Vlodrop, Wanssum, Weert (*overig deel*), Wessem, Wijnandsrade.

WET

van den 27sten September 1892 (Stbl. no. 223),

TOT HEFFING EENER BELASTING OP DE INKOMSTEN UIT VERMOGEN.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Artikel 1.

Onder den naam van „vermogensbelasting" wordt eene directe belasting geheven van ieder, die binnen het Rijk woont, of die zich in den loop van het jaar binnen het Rijk metterwoon vestigt.

Of en waar iemand binnen het Rijk woont wordt naar de omstandigheden beoordeeld.

2. Ieder is belastingplichtig naar de waarde van zijn vermogen, opgevat en berekend naar de bepalingen dezer wet.

Tot grondslag der berekening van het vermogen wordt genomen de toestand bij den aanvang van het belastingjaar of, voor hen, die zich eerst in den loop van het jaar binnen het Rijk metterwoon gevestigd hebben, het tijdstip van vestiging.

Hij, die zich eerst in den loop van het belastingjaar binnen het Rijk vestigt, is belastingplichtig voor zooveel twaalfde gedeelten van het belastingjaar als het aantal geheele maanden beloopt, die tijdens zijne vestiging nog niet zijn ingetreden.

3. Onroerend goed wordt geacht vermogen te zijn van hem, die daarop recht van opstal of erfpacht uitoefent of het in dusgenaamde vaste huur of pacht bezit.

Wegens ander vruchtgenot van vermogen is hij, die het vruchtgenot heeft, belastingplichtig, als ware hij voor vier vijfde gedeelten de eigenaar van dat vermogen.

Voorts wordt als vermogen beschouwd een bij deze wet vast te stellen veelvoud van het bedrag of de geldswaarde der jaarlijksche ontvangsten ter zake van in opstal, erfpacht en dusgenaamde vaste huur of pacht uitgegeven goederen; ter

zake van tiend, grondrente of andere op onroerende goederen gevestigde schuldplichtigheid; en ter zake van gevestigde of altijddurende renten en uitkeeringen van polderkassen.

4. Het vermogen der vrouw wordt, behoudens de uitzonderingen, in de voorlaatste zinsnede van dit artikel omschreven, geacht een geheel uit te maken met dat van den man. De man is, behoudens verhaal, naar de waarde van dat geheele vermogen belastingschuldig.

In de gevallen van scheiding van tafel en bed, van scheiding van goederen, en in het geval dat de vrouw krachtens art. 195 Burgerlijk Wetboek zich het beheer van hare roerende en onroerende goederen en het vrije genot van hare inkomsten bedongen heeft, is de vrouw naar de waarde van haar eigen vermogen zelve belastingplichtig.

Niettemin wordt in de twee laatste gevallen bij de berekening van de verschuldigde belasting geene splitsing van de vermogens van man en vrouw toegelaten, maar de uitkomst der berekening wordt dan in evenredigheid tot het batig bedrag van ieders vermogen over beide omgeslagen.

5. Het belastingjaar begint den 1sten Mei en eindigt den 30sten April.

6. Onder vermogen wordt niet begrepen:

a. meubelen, kleederen, levensmiddelen, voorwerpen van kunst of wetenschap, goud- en zilverwerk, paarlen en edelgesteenten, geen handelsvoorraad zijnde;

b. polissen van nog loopende levensverzekeringen;

c. het recht op lijfrenten en pensioenen;

d. goederen, waarvan anderen het vruchtgenot hebben;

e. nog niet vorderbare termijnen van renten, van uitkeeringen, van bezoldigingen en van andere inkomsten.

7. Voor de regeling der belasting wordt de waarde van het vermogen bepaald als volgt:

A. Voor gebouwde en ongebouwde eigendommen op het twintigvoud hunner belastbare opbrengst naar de jongste schatting, tenzij de belastingplichtige mocht verkiezen zijne goederen dezer soort, geene uitgezonderd, naar hunne verkoopwaarde te schatten. Maakt hij van die bevoegdheid gebruik, dan vermeldt hij dit bij de aangifte, onder overlegging van een staat, aanwijzende welke waarde hij aan zijne gezamenlijke goederen heeft toegekend.

Indien de waarde wordt bepaald op het twintigvoud van de belastbare opbrengst wordt die opbrengst vooraf verminderd:

1°. met de Rijksgrondbelasting en de daarvan geheven opcenten over het loopende jaar;

2°. met de polder- en waterschapslasten volgens den laatstbekenden jaarlijkschen omslag, voor zoover deze de som te

boven gaat, welke bij de regeling der belastbare opbrengst is afgetrokken;

3°. met het bedrag of de geldswaarde der jaarlijksche uitkeeringen ter zake van opstal, erfpacht, dusgenaamde vaste huur of pacht, tiend, grondrente of andere op de goederen gevestigde schuldplichtigheid. Is de uitkeering afwisselend, dan wordt het gemiddeld per jaar van de drie laatste belastingjaren gerekend, of indien de uitkeering nog geene drie jaren is geschied, het gemiddeld per jaar sedert zij een aanvang nam.

De bedragen of geldswaarden der af te trekken uitkeeringen worden verhoogd met vijf ten honderd, indien buitengewone uitkeering bij overgang of andere gebeurtenis verschuldigd is.

Bij schatting van de waarde wordt met de bij 1°.—3°. bedoelde lasten, uitkeeringen, huren en pachten rekening gehouden.

B. Voor:

bouwterreinen, daaronder niet begrepen erven en tuinen, aanhoorigheden zijnde van gebouwde eigendommen, gronden aangelegd tot parken, zoomede gronden, die minder verkoopwaarde hebben dan één gulden de centiare;

gebouwde en ongebouwde eigendommen, waarvan vrijdom van grondbelasting genoten wordt;

ongebouwde eigendommen in veenpolders, waarvoor bij de laatste schatting de oude belastbare opbrengst behouden is;

gebouwde eigendommen waarvoor de belastbare opbrengst wegens stichting, herbouw of verandering nog moet worden geregeld of opnieuw geregeld;

als zoodanig waarde hebbende venen, terpen, steengroeven en groeven van andere delfstoffen;

onroerende goederen buiten het Rijk gelegen en rechten op die goederen gevestigd,

wordt de waarde bepaald naar de bekende verkoopwaarde van soortgelijke of daarmede het meest overeenkomende eigendommen, goederen of rechten.

C. Het bij het derde lid van art. 3 bedoelde veelvoud wordt gesteld op het twintigvoud van het bedrag of de geldswaarde der jaarlijksche ontvangsten. Zijn deze afwisselend, dan wordt het gemiddeld per jaar van de drie laatste belastingjaren gerekend, of indien de ontvangst nog geen drie jaren heeft plaats gevonden, het gemiddeld per jaar sedert zij een aanvang nam.

Het bedrag, waarvan het twintigvoud wordt berekend, wordt met vijf ten honderd verhoogd, indien bij overgang of andere gebeurtenis buitengewone uitkeering wordt genoten.

D. Effecten worden geschat op hunne geldswaarde naar de laatst bekende gegevens.

Onder effecten worden verstaan inschrijvingen in Grootboeken van Nationale en buitenlandsche Staatsschuld, aandeelbewijzen en obligatiën, ook die, welke in den vorm van certificaten of recepissen zijn opgemaakt.

E. Hypothecaire en andere schuldvorderingen niet reeds onder **D** begrepen worden geschat op het bedrag van het kapitaal.

Schuldvorderingen op tijd, waarover geen rente wordt berekend, wissels en andere handelspapier worden op hunne contante waarde geschat.

Indien de schuldvordering of de betaling der rente niet voldoende verzekerd is, wordt de waarde begroot.

F. Schepen, vaartuigen en schuiten met toebehooren;

vaste en losse werktuigen en gereedschappen in fabrieken en werkplaatsen;

paarden en voertuigen, tot welke doeleinden ook gebezigd;

vee en voorwerpen van het landbouwbedrijf;

handelsvoorraden en alle overige zaken,

worden geschat naar hunne geldswaarde in verband met hunne bestemming.

8. Het vermogen, overeenkomstig de bepalingen dezer wet berekend, wordt verminderd met:

1°. het bedrag der schuldvorderingen ten laste van den belastingplichtige.

Schuldvorderingen op tijd, waarover geen rente wordt berekend, wissels en ander handelspapier worden op hunne contante waarde geschat;

2°. het twintigvoudig jaarlijksch bedrag der verschuldigde lijfrenten, pensioenen en gevestigde of altijddurende renten; benevens het twintigvoudig jaarlijksch bedrag der uitgaven van den belastingplichtige voor verschuldigde verstrekkingen van levensonderhoud, huisvesting of andere zaken.

Is het bedrag van dit een en ander afwisselend dan wordt het gemiddeld per jaar van de drie laatste belastingjaren gerekend, of indien de schuld nog geen drie jaren bestaat, het gemiddeld per jaar sedert haar bestaan.

Wegens premiën voor levensverzekering, voor pensioenen of voor lijfrente, wegens onverschuldigde uitkeeringen en wegens uitgaven voor onderhoud en opvoeding van kinderen wordt niets in mindering gebracht.

9. Zij wier vermogen geheel of ten deele belegd is in een of meer ondernemingen, hetzij door hen zelven, al of niet in vereeniging met anderen, hetzij door anderen geheel of ten deele voor hunne rekening gedreven, kunnen, indien zij geen

verhandelbare aandeelbewijzen daarvan bezitten, het aldus belegd vermogen schatten overeenkomstig de laatste door of namens hen vastgestelde of goedgekeurde balans; mits deze balans den stand van zaken aanwijze op een tijdstip ten vroegste uit het afgeloopen belastingjaar, en mits desgevorderd blijke, dat bij hare opmaking te baten en lasten geschat zijn naar regels, welker toepassing geen lager kapitaalsaldo oplevert, dan verkregen zou zijn bij toepassing der regels in de twee vorige artikels vermeld.

Het aldus geschatte bedrag wordt vermeerderd of verminderd met de kapitalen, welke door den belastingplichtige aan de onderneming of ondernemingen sedert het tijdstip der balans zijn toegevoegd of onttrokken.

10. Indien de waarde van het vermogen, overeenkomstig de vorige artikelen bepaald, minder bedraagt dan *f* 13 000, is geen belasting verschuldigd. Is zij *f* 13 000 of meer, doch minder dan *f* 14 000, dan is verschuldigd *f* 2. Is zij *f* 14 000 of meer, doch minder dan *f* 15 000, dan is verschuldigd *f* 4. Is zij *f* 15 000 of meer, doch niet meer dan *f* 200 000, dan is verschuldigd *f* 1.25 van elke geheele som van *f* 1 000, waarmede zij het bedrag van *f* 10 000 te boven gaat. Is zij grooter dan *f* 200 000, zoo is een vast bedrag van *f* 237.50 verschuldigd, benevens *f* 2 van elke geheele som van *f* 1 000, waarmede de waarde van het vermogen het bedrag van *f* 200 000 te boven gaat.

11. Van de belasting zijn vrijgesteld vreemdelingen hier te lande als consuls of consulaire agenten toegelaten, mits zij onderdanen zijn van den Staat die hen benoemde en geen ander beroep of bedrijf uitoefenen en wederkeerig in de door hen vertegenwoordigde landen, aan Nederlanders aldaar op gelijken voet toegelaten, vrijstelling van belasting naar vermogen of inkomsten worde gegeven.

12. De belastingplichtige wordt aangeslagen in de gemeente, waar hij woont bij het begin zijner belastingplichtigheid in het loopend belastingjaar.

De woonplaats van den man wordt geacht ook de woonplaats te zijn van zijne vrouw, van wie hij niet van tafel en bed gescheiden is.

Minderjarigen, onder curateele gestelden of krankzinnigen, aan wie een aanslag moet worden opgelegd, worden aangeslagen in de gemeente waar hunne wettelijke vertegenwoordigers wonen.

Wonen deze buitenslands, zoo geschiedt de aanslag in de gemeente waar de minderjarige, onder curateele gestelde of krankzinnige gewoonlijk verblijf houdt.

Bij verschil van gevoelen over de plaats waar een belasting-

plichtige moet worden aangeslagen, beslist de Minister van Financiën.

AANSLAG.

13. De aanslag in de belasting is opgedragen aan de inspecteurs der registratie, ieder in den kring van zijne divisie.

De gemeentebesturen zijn gehouden aan die inspecteurs op hun verzoek kosteloos inzage van de kohieren der hoofdelijke omslagen naar het inkomen te geven, en toe te laten dat zij daarvan uittreksels of afschrift nemen of doen nemen.

De ambtenaren, ressorteerende onder het Departement van Financiën, geven aan die inspecteurs, voor zooveel noodig, inlichtingen uit de archieven van hunne kantoren, volgens regelen door den Minister van Financiën te stellen.

14. Jaarlijks vóór den 15 Mei doet de inspecteur der registratie voor elke gemeente of voor elk gedeelte eener gemeente van zijne divisie, na overleg met den burgemeester of die hem vervangt, eene lijst opmaken van de namen der personen, die aldaar, naar zijn vermoeden, volgens deze wet moeten worden aangeslagen en hunner wettelijke vertegenwoordigers.

De inlichtingen, welke de burgemeester of die hem vervangt en de ambtenaren belast met de regeling van de plaatselijke directe belasting nopens het vermogen van ieder kunnen geven, worden daarbij tevens aangeteekend.

Meent de inspecteur in den loop van het jaar, dat iemands naam nog op de lijst moet worden gebracht, dan wordt de lijst op dezelfde wijze aangevuld.

De burgemeester doet telkens opgaaf aan den inspecteur van de namen der ingezetenen, die, naar zijn oordeel, nog op de lijst moeten worden gebracht.

15. Aan ieder wiens naam op de lijst is vermeld of aan zijn wettelijken vertegenwoordiger doet de inspecteur vóór het einde van Mei een biljet toekomen, ingericht volgens formulier door Ons vastgesteld, bevattende summiere aanwijzing van de bestanddeelen van het vermogen.

Aan hen, die zich in den loop van het belastingjaar metterwoon binnen het Rijk vestigen, wordt zoo spoedig mogelijk een biljet gezonden.

De lijst, aangevuld met eene ambtelijke verklaring dat de biljetten uitgereikt zijn, geldt als bewijs van uitreiking op den daarbij genoemden dag.

16. Hij, aan wien blijkens de lijst een biljet is gezonden, is verplicht, binnen twintig dagen na de uitreiking, op dat biljet en volgens de daarop gedrukte aanwijzingen aangifte van zijn vermogen te doen.

Deze termijn kan door den inspecteur verlengd worden.

Indien het vermogen van hem, aan wien een biljet is gezonden, minder dan *f* 13000 bedraagt, of indien hij geen vermogen heeft, verklaart hij dit een of ander op het biljet, dat aldus als aangifte onderteekend wordt,

Indien de vrouw krachtens art. 195 of art. 241 Burgerlijk Wetboek zelve het beheer over hare roerende en onroerende goederen en het vrije genot van hare inkomsten heeft, is elk der echtelieden verplicht aangifte te doen van zijn vermogen, al bedraagt dat minder dan *f* 13000.

Hij, aan wien een biljet is gezonden, en die over het loopend jaar in eene andere gemeente van het Rijk is aangeslagen of dáár reeds aangifte heeft gedaan, vermeldt dit op het biljet met opgaaf van den naam dier gemeente.

Het biljet wordt onderteekend.

Hij die, hoewel naar deze wet belastingplichtig, geen biljet heeft ontvangen, is verplicht vóór den vijftienden Juni van het belastingjaar of wel, bij vestiging binnen het Rijk in den loop van het belastingjaar, binnen twee maanden na die vestiging aangifte te doen, op de wijze bij dit artikel bepaald.

Tot dat einde worden biljetten kosteloos verkrijgbaar gesteld, zoowel op de kantoren van de registratie en successierechten als op de secretarieën der gemeenten.

De namen van hen, aan wie op verzoek biljetten zijn gegeven, worden door den inspecteur op de lijst ingeschreven.

17. Indien de man verhinderd is aangifte te doen, is de vrouw gehouden namens hem aangifte te doen.

Wettige vertegenwoordigers van minderjarigen, onder curateele gestelden of krankzinnigen, aan wie een aanslag moet worden opgelegd, zijn verplicht voor deze aangifte te doen. De hoedanigheid wordt bij de onderteekening der aangifte vermeld.

Voor een overleden belastingplichtige kan de aangifte onderteekend worden door één der erfgenamen, den executeurtestamentair of den bewindvoerder over de nalatenschap.

Voor hem, die niet in staat is aangifte te doen, kan de aangifte door een ander, namens hem, worden gedaan, mits onder bijvoeging eener schriftelijke vergunning van den inspecteur.

18. De aangifte wordt door of van wege den aangever bezorgd in een der bussen in het volgend artikel bedoeld, of rechtstreeks, kosteloos aangeteekend per post, toegezonden aan den ontvanger der successierechten, tot wiens kantoor, of aan den inspecteur, tot wiens divisie de gemeente behoort.

19. In de kantoren van de registratie- en successierechten en in de secretarie van elke gemeente, door den Minister van

Financiën aan te wijzen, worden van Rijkswege vaststaande, gesloten bussen geplaatst, voor de ontvangst der aangiften bestemd.

De sleutel van de bus wordt bewaard door den inspecteur der registratie of op zijn last door den ontvanger der successierechten.

De burgemeester zorgt dat de bus, in de secretarie zijner gemeente geplaatst, gedurende de kantooruren tot ontvangst van aangiften toegankelijk is.

Hij, die zich met eene aangifte aanmeldt, wordt uitgenoodigd die persoonlijk in de bus te doen.

20. De inspecteur der registratie of de ambtenaar die hem vervangt, verzamelt de aangiften.

De namen der aangevers en het bedrag van het aangegeven vermogen worden vermeld in een proces-verbaal, dat door den ambtenaar op zijn ambtseed wordt opgemaakt.

Aangiften welke in behandeling behooren te komen bij een der ambtgenooten van den inspecteur worden door hem aan dien ambtgenoot gezonden.

Aan hem wiens naam op de lijst is vermeld en van wien geen aangifte is ingekomen, kan de inspecteur kosteloos eene verzegelde uitnoodiging doen toekomen om de aangifte alsnog, binnen een door den inspecteur te bepalen termijn, bij hem zelf te bezorgen.

Indien de inspecteur nadere toelichting der aangifte noodig acht, kan hij den aangever daartoe in de gelegenheid stellen.

21. Indien de inspecteur geen bedenking tegen de aangifte van het vermogen heeft, wordt de aanslag door hem in overeenstemming met die aangifte bepaald.

Aan aangiften van hen, wien naar de meening van den inspecteur geen aanslag moet worden opgelegd, wordt geen verdere behandeling gegeven.

De inspecteur is bevoegd den aanslag te bepalen naar een grooter vermogen of naar een hoogere waarde van vermogen dan aangegeven is, indien de aangifte hem te laag voorkomt of indien de waarde naar de regels dezer wet, volgens zijn oordeel, te laag is bepaald.

Indien de aangever gebruik heeft gemaakt van de bij art. 7, **A**, verleende bevoegdheid tot schatting, kan bij den aanslag aan het totaal zijner onroerende goederen geene hoogere waarde worden toegekend dan waarop zij bij toepassing van den regel der wet zouden zijn te bepalen.

Hij, die geene aangifte heeft gedaan, wordt door den inspecteur ambtshalve aangeslagen.

22. De inspecteur, naar deze wet zelf tot aangifte verplicht, zendt die aan zijn door den Minister van Financiën aan te wijzen ambtgenoot.

Deze bepaalt zijn aanslag volgens de regelen dezer wet en doet daarvan opgaaf aan den ontvanger der successierechten, onder wiens kantoor de aanslag op het hierna vermelde register moet worden gebracht.

23. De aanslagen in de belasting worden voor den kring van elk kantoor van successierechten opgenomen in een gemeentesgewijs aan te leggen register, dat door den inspecteur voor elke groep van gelijktijdig bepaalde aanslagen wordt vastgesteld.

Terstond na de vaststelling zendt de ontvanger, tot wiens kring van kantoor het register behoort, kosteloos voor de aangeslagenen, aan ieder hunner eene verzegelde uitnoodiging om te zijnen kantore het bedrag te betalen, waarvoor hij in de belasting is aangeslagen.

Aan hen, wier aanslag hooger is gesteld dan hunne aangifte of die bij gebreke van aangifte ambtshalve zijn aangeslagen, wordt de uitnoodiging tot betaling aangeteekend per post gezonden.

Het volgnommer van het register wordt op de uitnoodiging vermeld; op de keerzijde worden de bepalingen dezer wet nopens betaling, invordering, bezwaren, ontheffing en beroep gedrukt.

BEZWAREN TEGEN DE AANSLAGEN.

Ontheffing.

24. Hij, wiens aanslag hooger is gesteld dan zijne aangifte, kan, in geval van bezwaar tegen zijn aanslag, zelf of door een gemachtigde binnen dertig dagen na de aanteekening van de uitnoodiging tot betaling een gemotiveerd bezwaarschrift in gesloten omslag per post aangeteekend zenden, of tegen gedagteekend ontvangbewijs bezorgen bij den ontvanger die de uitnoodiging tot betaling heeft gedaan.

Indien de aangeslagene of zijn gemachtigde het verlangen daartoe heeft te kennen gegeven, wordt hij, te zijner keus, door den inspecteur of den ontvanger in persoon nopens zijne bezwaren gehoord.

25. Aan hem, die in den loop van het belastingjaar het Rijk metterwoon verlaat, wordt op zijn verzoekschrift ontheffing verleend voor zooveel twaalfde gedeelten van zijn aanslag als het aantal geheele maanden van het jaar beloopt, die tijdens zijn vertrek of — indien het verzoekschrift eerst na het vertrek is ingediend — tijdens de indiening nog niet zijn ingetreden.

Aan hem, die aangeslagen is wegens een vruchtgenot, dat in den loop van het belastingjaar eindigt, wordt ontheffing

verleend voor zooveel geheele maanden als bij het indienen van zijn verzoekschrift nog niet verstreken zijn.

De verzoekschriften worden ingediend op de wijze en bij den ambtenaar in het vorig artikel bepaald.

26. Op de bewaarschriften en verzoekschriften wordt uitspraak gedaan door den inspecteur, voor zooveel noodig op den voet van het volgend artikel gemachtigd.

Hij zendt de uitspraak in gesloten omslag, aangeteekend per post of tegen gedagteekend ontvangbewijs, kosteloos, aan den aangeslagene.

27. Op machtiging van een door Ons aan te wijzen hoofdambtenaar der registratie, kan de inspecteur, onverschillig of al dan niet een bezwaarschrift is ingediend, ontheffing van belasting verleenen, indien hem in den loop van het belastingjaar blijkt dat hij den aanslag van een belastingplichtige, die aangifte heeft gedaan, te hoog heeft bepaald.

Gelijke machtiging heeft de inspecteur noodig voor ontheffing op bezwaar- en verzoekschriften.

Beroep.

28. De aangeslagene, die bezwaar heeft tegen de uitspraak van den inspecteur omtrent den aanslag of tegen den aanslag hem ambtshalve opgelegd, kan in beroep komen bij den raad, krachtens het volgend artikel ingesteld.

Het beroep geschiedt door indiening bij dien raad van een bezwaarschrift, dat tegen gedagteekend ontvangbewijs bezorgd moet worden bij den voorzitter of bij den ontvanger der successierechten, of wel aan een van hen aangeteekend per post moet worden toegezonden.

Hij, die aangifte heeft gedaan, doch wiens aanslag krachtens eene uitspraak van den inspecteur hooger dan de aangifte is gesteld, kan het bezwaarschrift indienen uiterlijk dertig dagen nadat hem de uitspraak van den inspecteur is toegezonden. Als datum van toezending geldt die der aanteekening per post of die van het gedagteekend ontvangbewijs bedoeld bij art. 26 tweede lid.

Bij de indiening van het bezwaarschrift moet tevens de uitspraak van den inspecteur worden overgelegd.

Hij, die geene aangifte heeft gedaan, kan het bezwaarschrift indienen uiterlijk dertig dagen nadat hem de uitnoodiging tot betaling, bedoeld bij artikel 23 derde lid, is toegezonden. Als datum van toezending geldt die der aanteekening per post.

29. In elke provincie of in elk gedeelte eener provincie, door Ons aan aan te wijzen, wordt voor de uitspraak op de bezwaarschriften, bedoeld bij het vorig artikel, een raad van

beroep ingesteld, welks standplaats door Ons wordt aangewezen.

De raad bestaat uit drie leden, van wie één wordt benoemd door Gedeputeerde Staten der provincie, één door de rechtbank, tot wier rechtsgebied de standplaats van den raad behoort, en één door den Minister van Financiën.

Op dezelfde wijze wordt voor ieder lid een plaatsvervanger benoemd, en bij ontslag of overlijden in eene vacature voorzien.

Om de twee jaren treedt een der leden en een der plaatsvervangers af volgens rooster door den raad op te maken.

De aftredenden zijn herbenoembaar. Zoowel genoemde colleges als de Minister kunnen ieder het door hen benoemde lid of den plaatsvervanger ook tusschentijds ontslaan.

De voorzitter van den raad wordt door Ons benoemd en ontslagen. Hij heeft alleen raadgevende stem.

Rijksambtenaren, ressorteerende onder het Departement van Financiën, zijn niet tot voorzitter, lid of plaatsvervanger benoembaar.

De raad kiest uit zijn midden een secretaris, vergadert op plaats en tijd door den voorzitter te bepalen en beslist bij meerderheid van stemmen.

Op verzoek van den raad kan de Minister van Financiën een ambtenaar aanwijzen om den secretaris bij te staan.

De raad beslist bij meerderheid van stemmen der drie tegenwoordige leden of plaatsvervangers.

30. De voorzitter, de leden en de plaatsvervangende leden van den raad leggen alvorens hunne betrekking te aanvaarden ten overstaan van Onzen Commissaris in de provincie den volgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof) dat ik als voorzitter (lid, plaatsvervangend lid) van den raad van beroep voor de vermogensbelasting, overeenkomstig de bepalingen der wet met nauwgezetheid en onpartijdigheid en volgens mijn geweten zal handelen, en dat ik hetgeen mij in mijn ambt nopens den aanslag van den ingezetene of diens vermogen blijkt of medegedeeld wordt, zal geheim houden.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig! (Dat beloof ik!)".

Van de handeling wordt proces-verbaal opgemaakt.

Wegens het afleggen van den eed of belofte en het opmaken van het proces-verbaal zijn geen kosten verschuldigd.

31. Alvorens op een bezwaarschrift uitspraak te doen, hoort de raad mondeling den aangeslagene die het mocht verlangen, als ook den inspecteur of den Rijksambtenaar die hem vervangt.

Elk bezwaarschrift wordt ten minste twintig dagen vóór de behandeling aan den inspecteur ter beoordeeling gezonden.

Zoowel de aangeslagene als de inspecteur worden door den

voorzitter ten minsten vijf dagen vóór de vergadering schriftelijk opgeroepen.

Bij verhindering van den aangeslagene om zelf in de vergadering van den raad te verschijnen, kan diens gemachtigde worden toegelaten, indien de redenen van verhindering aan den voorzitter gegrond voorkomen.

De behandeling der zaak wordt, zoo noodig, door den voorzitter verdaagd.

De aangeslagene en de inspecteur kunnen schriftelijk toelichtingen aan den raad overleggen.

32. De inspecteur, of de rijksambtenaar die hem vervangt, is bevoegd zijn advies op het bezwaarschrift toe te lichten uit memoriën van aangifte voor het recht van successie of uit andere gegevens, waaromtrent hem geheimhouding is opgelegd.

33. De raad is bevoegd bij zijne uitspraak een aanslag op te leggen, afwijkende zoowel van de aangifte als van den ambtshalve opgelegden aanslag en van het advies van den inspecteur.

De raad is echter onbevoegd den aanslag, opgelegd aan hem, die geene aangifte heeft gedaan, te verlagen, tenzij de aangeslagene hebbe aangetoond dat de aanslag te hoog was.

Bij de behandeling zijner zaak kan den aangeslagene worden toegestaan om zijne aangifte te verbeteren.

Indien omtrent de juistheid der aangifte twijfel overblijft en bezwaar is tegen toepassing van het eerste lid van dit artikel, kan de raad den aangeslagene, die bij zijn aangifte volhardt, uitnoodigen om die in de vergadering van den raad door een der volgende verklaringen te bevestigen:

„Ik verklaar dat het vermogen bij de aangifte, die hier voor mij ligt, te goeder trouw, naar mijn beste weten, zonder iets te verzwijgen is opgegeven, en dat de waarde van dat vermogen overeenkomstig de wet te goeder trouw, naar mijn beste weten, berekend is."

„Ik verklaar dat ik te goeder trouw vermeen, dat ik geen vermogen had aan te geven, waarvoor naar de wet belasting verschuldigd is."

Van de handeling wordt proces-verbaal opgemaakt, waarin de verklaring opgenomen en door den aangever onderteekend wordt.

Het proces-verbaal wordt door den voorzitter en de leden van den raad onderteekend.

In de bevestigde aangifte wordt berust.

De aanslag van hem, die weigert of, daartoe overeenkomstig het in alinea 3 van art. 31 bepaalde opgeroepen, in gebreke blijft de verklaring af te leggen en te onderteekenen, wordt gehandhaafd.

In geval van ziekte, afwezigheid buiten het Rijk of andere wettige reden van verhindering, kan de verklaring met toelating van den Minister van Financiën, krachtens eene bijzondere volmacht, worden afgelegd. Het verzoekschrift om toelating wordt door tusschenkomst van den voorzitter van den raad aan den Minister gezonden.

Op het persoonlijk of door een bijzonder daartoe gemachtigde opzettelijk afleggen eener valsche verklaring is de straf, bepaald bij art. 207, eerste en laatste lid, Wetboek van Strafrecht, van toepassing.

34. De aanslag bij de uitspraak van den raad vastgesteld of gehandhaafd, wordt verhoogd met:

vijf en twintig ten honderd van de hoofdsom van den aanslag, indien de aangeslagene geene aangifte heeft gedaan;

vijf en twintig ten honderd van de verhooging der belasting in hoofdsom, indien de aangifte te laag is gedaan.

35. Bij twijfel nopens de waarde van goederen die als maatstaf ter bepaling van een aanslag moet dienen, kan de raad zich doen voorlichten door een of meer door hem aan te wijzen deskundigen.

36. De uitspraak van den raad, door den voorzittter en den secretaris onderteekend, wordt aan den belanghebbende gezonden en in afschrift medegedeeld aan den inspecteur, die voor zooveel noodig voor de uitvoering zorgt.

37. Aan den voorzitter en de leden van den raad wordt door Ons, boven vergoeding van reis- en verblijfkosten, vacatiegeld en aan den secretaris bovendien vergoeding voor bureaukosten toegekend.

Aan de deskundigen die den raad hebben voorgelicht wordt door den voorzitter vergoeding toegekend volgens de artikelen 61, 63 en 66 van het tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken, met dien verstande, dat zijne beoordeeling in de plaats treedt van die van den rechter.

De aan de deskundigen toegekende vergoeding en de kosten van huur, verwarming, verlichting en schoonhouden van het lokaal, waarin de raad vergadert, en van bediening komen ten laste van het Rijk.

38. Hij die bezwaar heeft tegen de uitspraak van den inspecteur op een verzoekschrift krachten art. 25 dezer wet ingediend, kan binnen dertig dagen, nadat hem die uitspraak is toegezonden, daarvan bij Ons in beroep komen.

Als datum van toezending geldt die der aanteekening per post of die van het gedagteekend ontvangbewijs, bedoeld bij art. 26, tweede lid.

Door Ons wordt beslist, den Raad van State gehoord.

INVORDERING.

39. De aanslag in de belasting moet worden betaald, de helft vóór den eersten November, de wederhelft vóór den eersten April van het belastingjaar, beide helften, indien de aangeslagene het verlangt, in twee gedeelten.

Aanslagen, die eerst na den 1sten November van het belastingjaar zijn opgelegd, moeten worden betaald vóór den 1sten April van dat jaar. Desverkiezende kan de aangeslagene ook deze betaling in twee gedeelten doen.

Zoodra een aangeslagene het Rijk metterwoon verlaat is zijn aanslag invorderbaar, onverminderd zijne aanspraak op ontheffing.

40. Voor de betaling van belasting door middel van postwissels, kosteloos voor aangeslagenen, wonende buiten de gemeente waar het ontvangkantoor gevestigd is, worden door Ons regelen gesteld.

De strook van den wissel, in overeenstemming met dezen ingevuld, door een ambtenaar der posterijen onderteekend en op de uitnoodiging tot betaling vastgehecht, geldt als bewijs van betaling.

41. Indien de aangeslagene de verschuldigde belasting niet vóór of op den verschijndag aanzuivert, zendt de ontvanger hem eene gesloten waarschuwing om binnen drie dagen aan zijne verplichting tot betaling te voldoen.

Indien op de waarschuwing de betaling niet volgt, doet de ontvanger hem eene gesloten aanmaning toekomen om binnen een nieuwen termijn van drie dagen het verschuldigde te betalen, onder mededeeling, dat hij anders daartoe zal worden gedwongen door het middel bij het volgend artikel bepaald.

42. Tegen den aangeslagene die geen gevolg heeft gegeven aan de aanmaning bij het vorig artikel bedoeld, wordt door den ontvanger een dwangbevel uitgevaardigd, medebrengende het recht van parate executie.

Het dwangbevel wordt executoir verklaard door den kantonrechter in wiens kanton het kantoor der successierechten is gevestigd.

Het wordt beteekend en ten uitvoer gelegd op den voet en de wijze bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ten aanzien van de tenuitvoerlegging van vonnissen en authentieke akten voorgeschreven.

De tenuitvoerlegging van het dwangbevel kan niet worden geschorst dan door een verzet met redenen bekleed.

Het verzet wordt beteekend aan den ontvanger die het dwangbevel heeft uitgevaardigd en moet op straffe van nietigheid bevatten keuze van domicilie binnen het arrondissement

waarin het kantoor van ontvangst is gevestigd, en dagvaarding voor de rechtbank van dat arrondissement tegen een bepaalden rechtsdag, invallende binnen den veertienden dag na de beteekening der dagvaarding.

De terugvordering van betaalde belasting heeft plaats bij dagvaarding van den Minister van Financiën voor de arrondissements-rechtbank tot welker gebied het ontvangkantoor behoort. De dagvaarding wordt beteekend aan den ontvanger van dit kantoor.

Verzet en terugvordering kunnen niet het bedrag van den aanslag of de bepaling van het vermogen van den aangeslagene betreffen, noch gegrond zijn op het niet ontvangen van waarschuwing en aanmaning.

De rechtsgedingen worden als summiere zaken behandeld.

43. De belasting is verhaalbaar op de goederen van den aangeslagene, zoomede op die der vrouw, wier vermogen voor de regeling der belasting geacht is met dat van den aangeslagene één geheel uit te maken.

44. Bij overlijden van den aangeslagene zijn de erven in al hunne goederen voor het niet aangezuiverde gedeelte van diens aanslag aansprakelijk, voor zoo ver schulden van den boedel van den aangeslagene ten hunnen laste komen.

De vorderingen tot betaling en tot teruggaaf van belasting verjaren na verloop van twee jaar na de vaststelling van den aanslag.

45. Wij behouden Ons voor om in bijzondere gevallen vanwege dwaling of onwillig verzuim kwijtschelding, vermindering of teruggave van de hoofdsom en van de ingevolge art. 34 opgelegde verhooging te verleenen.

BIJZONDERE BEPALINGEN.

46. Ieder erfgenaam, de executeur-testamentair of de bewindvoerder over de nalatenschap is bevoegd bezwaarschriften in te dienen en in beroep te komen omtrent den aanslag van een overledene, alsof hij zelf de aangeslagene ware.

47. Het is aan ieder verboden om hetgeen hem uit hoofde van zijn hetzij tegenwoordig hetzij vroeger ambt, nopens den aanslag van een ingezetene in deze belasting of diens vermogen gebleken of medegedeeld is, verder bekend te maken dan voor de uitoefening van zijn ambt gevorderd wordt.

Hij, die opzettelijk de bij het vorig lid opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden, met of zonder ontzetting van het recht om ambten te bekleeden.

Hij, aan wiens schuld schending van die geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Geen vervolging wordt ingesteld dan op klachte van hem, ten aanzien van wien de geheimhouding is geschonden.

48. De ontvanger der successierechten zendt een afschrift van het register van aanslagen aan zijn ambtgenoot der directe belastingen.

Voor de samenstelling der lijst van de hoogstaangeslagenen geldt het afschrift als een kohier der directe belasting.

49. De stukken krachtens deze wet op te maken en uit te vaardigen, quitantiën van betaalde belasting, zoomede de processtukken, vonnissen en afschriften van vonnissen betreffende de toepassing van deze wet, daaronder begrepen, zijn vrij van zegel en worden, voor zoover aan de formaliteit van registratie onderworpen, kosteloos geregistreerd.

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN.

50. In afwachting van nadere wettelijke regeling worden op de vermogensbelasting geen opcenten ten behoeve van gemeenten of provinciën geheven.

51. Zoolang de belastbare opbrengst der gebouwde eigendommen niet algemeen is herzien en de uitkomsten in de kadastrale leggers zijn opgenomen, wordt hunne waarde, bij afwijking van art. 7 dezer wet, voor de regeling der vermogensbelasting bepaald op het vijftienvoud hunner belastbare opbrengst.

Tot dien tijd wordt het bedrag der verminderingen wegens uitkeeringen, welke gebouwde en ongebouwde eigendommen gezamenlijk betreffen, voor elke soort in verhouding van de belastbare opbrengst der eigendommen berekend.

52. Onder vroegere belastingjaren worden in deze wet ook verstaan tijdperken van twaalf maanden, beginnende 1 Mei en eindigende 30 April, voorafgegaan aan het tijdstip waarop deze wet in werking treedt.

53. De wet van 22 Mei 1845 (*Stbl.* no. 22) op de invordering van 's Rijks directe belastingen, is niet van toepassing op de invordering van de vermogensbelasting.

54. Deze wet treedt in werking den eersten Mei 1893.

WET

van den 2den October 1893 (Stbl. no. 149),

TOT HEFFING EENER BELASTING OP BEDRIJFS- EN ANDERE INKOMSTEN.

HOOFDSTUK I.

BELASTINGPLICHTIGHEID. AARD, VOORWERP EN BEDRAG DER BELASTING. VERTEGENWOORDIGING.

Artikel 1.

Onder den naam van belasting op „bedrijfs- en andere inkomsten" wordt eene directe belasting geheven:

a. van ieder die binnen het Rijk woont of die zich in den loop van het jaar binnen het Rijk metterwoon vestigt;

b. van hier te lande gevestigde naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandeelen, coöperatieve of andere vereenigingen en onderlinge verzekeringmaatschappijen;

c. van hier te lande gevestigde reederijen, en van hier te lande gevestigde stichtingen die een bedrijf of beroep uitoefenen;

d. van allen, niet begrepen onder *a*, die een Nederlandsch Staatsambt uitoefenen buiten het Rijk, zonder daar aan persoonlijke lasten onderworpen te zijn en voor zoover zij geen dienst doen in de koloniën of bezittingen van het rijk in andere werelddeelen;

e. van buitenlandsche vennooten in Nederlandsche vennootschappen, daaronder niet begrepen buitenlandsche aandeelhouders, en van buitenlandsche vennooten in Nederlandsche maatschappen betrekking hebbende tot de uitoefening van eenig bedrijf of beroep;

f. van spoorwegondernemingen in het buitenland gevestigd, welker exploitatie zich op Nederlandsch grondgebied uitstrekt;

g. van in het buitenland gevestigden, die hier te lande door tusschenkomst van gemachtigden, hier gevestigd, overeenkomsten aangaan tot brand-, zee-, levens- of andere verzekering;

h. van andere in het buitenland gevestigden, die hier te

lande persoonlijk of door gemachtigden een bedrijf, beroep, ambt, waardigheid, bediening of betrekking geregeld uitoefenen, of minstens drie maanden achtereen uitgeoefend hebben, of van wie op grond van overeenkomsten of andere gegevens is aan te nemen dat zij dit gedurende minstens drie maanden achtereen zullen doen;

i. van in het buitenland gevestigden, die herhaaldelijk stoffen of kleedingstukken, sieraden, meubelen, speelgoed, voedings- en genotmiddelen en andere dergelijke artikelen in koop toezenden aan niet daarin handeldrijvenden hier te lande door bemiddeling van hier te lande gevestigde tusschenpersonen;

k. van in het buitenland gevestigden, die hier te lande rondreizen, met of zonder stalen of monsters, om bestellingen op te nemen.

Of en waar iemand binnen het Rijk woont of gevestigd is, wordt naar de omstandigheden beoordeeld.

2. § 1. Zij, die binnen het Rijk wonen of zich in den loop van het belastingjaar binnen het Rijk vestigen, zijn belastingplichtig naar de som hunner jaarlijksche inkomsten, voor zoover bestaande:

a. uit winsten en belooningen;

b. uit wachtgelden en pensioenen, lijfrenten en andere verschuldigde periodieke uitkeeringen, niet bedoeld in artikel 3, derde lid, der wet van 27 September 1892 (*Stbl.* no. 223), verschuldigde verstrekkingen van levensonderhoud, huisvesting en andere zaken, en verschuldigde of onverschuldigde toelagen van buitenslands gevestigden, niet belastingplichtig ingevolge artikel 1*d*.

Onder de som der jaarlijksche inkomsten wordt verstaan het zuiver bedrag daarvan, na aftrek der geleden verliezen, een en ander opgevat en berekend naar de bepalingen dezer wet.

§ 2. Voor hen die niet in de vermogensbelasting zijn aangeslagen, omdat hun vermogen geacht wordt minder te zijn dan *f* 13 000, wordt de in § 1 bedoelde som verhoogd met *f* 40 van elke *f* 1000, waaruit hun vermogen, opgevat en berekend naar de bepalingen der wet van 27 September 1892 (*Stbl.* no. 223), bestaat.

Daarentegen wordt die som voor hen verlaagd met het volgende, voor zooverre het niet reeds bij de toepassing van het vorig lid in aanmerking werd genomen:

a. het jaarlijksch bedrag der verschuldigde lijfrenten, pensioenen, gevestigde of altijddurende renten;

b. het jaarlijksch bedrag der uitgaven van den belastingplichtige voor verschuldigde verstrekkingen van levensonderhoud, huisvesting of andere zaken; de uitgaven bedoeld bij art. 3 § 3, daaronder niet begrepen.

Is het bedrag van dit een en ander afwisselend, dan wordt

daarvoor het gemiddelde per jaar over de drie laatste belasting, jaren gerekend, of indien de schuld nog geen drie jaren bestaat het gemiddelde per jaar over den tijd van haar bestaan.

§ 3. Indien bij het begin van het vorig belastingjaar de waarde van het vermogen tegenover het bedrag der schulden een tekort aanwees, of wel de belastingplichtige op dat tijdstip geen vermogen doch wel schulden had, wordt de in § 1 bedoelde som verlaagd met het bedrag waarmede het totaal zijner schulden op het eind van dat jaar verminderd is; voor zooverre de belastingplichtige die vermindering op geen andere wijze heeft kunnen bewerkstelligen dan uit bespaarde inkomsten.

§ 4. Doet gelijk geval zich voor bij het begin van het belastingjaar, dan wordt de in § 1 bedoelde som verminderd met de in dat jaar te betalen rente van schulden, die niet door vermogen zijn gedekt.

Bij toepassing van deze en de vorige paragraaf wordt het vermogen opgevat en berekend naar de bepalingen der wet van 27 September 1892 (*Stbl.* no. 223) artt. 2, 3, 4, 6 en 7.

§ 5. De binnen het Rijk wonende man is, behoudens verhaal, uit eigen hoofde belastingplichtig voor het inkomen naar deze wet van zijne vrouw, tenzij in de gevallen van scheiding van tafel en bed, van scheiding van goederen en in het geval dat de vrouw, krachtens art. 195 van het Burgerlijk Wetboek, zich het beheer van hare roerende en onroerende goederen en het vrije genot van hare inkomsten heeft bedongen; in welke gevallen de vrouw zelve belastingplichtig is.

Niettemin wordt in de twee laatste gevallen bij de berekening van de verschuldigde belasting geene splitsing van de inkomsten van man en vrouw toegelaten maar de uitkomst der berekening in evenredigheid tot het bedrag van ieders inkomen over beide omgeslagen.

3. § 1. Bij toepassing van artikel 2 wordt, behoudens het hierna bepaalde, als winst of belooning beschouwd de som van al hetgeen in geld of geldswaarde genoten wordt uit bedrijf, beroep, onderneming, ambt, waardigheid, bediening of betrekking, tijdelijk of voor eens verrichte werkzaamheid, van welken aard ook, aandeel in winst of overwinst, bedongen of niet bedongen, met uitzondering van:

a. uitdeelingen op aandeelen in naamlooze vennootschappen en in commanditaire vennootschappen op aandeelen, in onderlinge verzekeringmaatschappijen, in reederijen en op bewijzen van lidmaatschap van coöperatieve en andere vereenigingen;

b. winstuitkeeringen als verzekerde genoten.

Winsten of verliezen ontstaan enkel uit belegging van kapitaal in fondsen of goederen, anders dan in de uitoefening van bedrijf of beroep, komen niet in aanmerking.

§ 2. Ter berekening van haar zuiver bedrag, en in daartoe leidende gevallen van het geleden verlies wordt, voor zoover bij hare berekening te dier zake nog geen aftrek heeft plaats gehad, de winst of belooning verminderd met:

a. de rente der kapitalen, aangewend in het bedrijf of beroep, voor zoover de vruchten dezer kapitalen zijn opgenomen onder de inkomsten bedoeld bij artikel 2.

Deze rente wordt berekend: voor kapitalen, waarvan de belastingplichtige eigendom of vruchtgenot heeft, naar den maatstaf van 4 ten honderd in het jaar over de geldswaarde, becijferd volgens art. 7 der wet van 27 September 1892 (*Stbl.* no. 223); voor andere kapitalen, naar den bedongen rentevoet.

Gebouwde eigendommen, voor bedrijf of beroep aangewend, maken van die kapitalen geen deel uit, wanneer zij door den belastingplichtige of zijn gezin worden bewoond;

b. kosten van onderhoud en herstelling in haren vorigen staat van uitsluitend ten behoeve van het bedrijf, beroep of ambt gebezigde zaken;

c. loonen, vrachten, assurantiepenningen, pakhuis-, kantoor-, werkplaats- of andere huren en alle verdere kosten, noodzakelijk ter verwerving van het inkomen of ter uitoefening van het bedrijf, beroep of ambt, waaruit dat inkomen wordt verkregen.

Uitgaven, bedoeld in *b* en *c*, niet uitsluitend voor het genoemde oogmerk noodzakelijk, maar ook ten deele voor persoonlijk genot of andere oogmerken gedaan, worden voor de helft als kosten aangemerkt;

d. de als onverhaalbaar afgeschreven schuldvorderingen of gedeelten van schuldvorderingen;

e. de afschrijvingen noodzakelijk tegenover vermoedelijke waardevermindering van eigendommen uitsluitend voor bedrijf, beroep of ambt aangewend;

f. bijdragen aan fondsen tot ondersteuning van personen bij den belastingplichtige in dienst voor zijn bedrijf of beroep, premiën door hem uitbetaald tot verzekering van die personen tegen ongelukken, toelagen aan hunne nagelaten betrekkingen of aan ouden en gebrekkigen, vroeger tot die personen behoord hebbende;

g. winstuitkeeringen aan personeel bij den belastingplichtige in dienst voor zijn bedrijf of beroep en ter zake daarvan;

h. retributiën en belastingen, directe daaronder niet begrepen, drukkende op het bedrijf;

i. kortingen van traktementen en andere belooningen wegens verplichte bijdragen voor pensioenen of fondsen;

j. premiën voor levensverzekering, voor pensioen of voor lijrenten, doch tot geen hoogere som dan vijf ten honderd van het bedrag der inkomsten, bedoeld in art. 2, § 1, en in geen geval meer dan *f* 100.

§ 3. Uitgaven voor woning en huishouden van den belastingplichtige of zijn gezin of voor onderhoud en opvoeding van kinderen, onverschuldigde uitkeeringen, niet begrepen onder de vorige paragraaf en andere uitgaven, die niet rechtstreeks tot de uitoefening van het bedrijf of beroep betrekking hebben, worden niet als kosten aangemerkt.

§ 4. Wanneer vertrekken die als kantoor, winkel, magazijn, lokaal voor onderwijs, atelier of werkplaats worden gebezigd, tevens tot woning dienen van den belastingplichtige of zijn gezin, of wel wanneer zoodanige vertrekken een gedeelte uitmaken van het perceel, waarin zich die woning bevindt, dan geldt als kosten het door den belastingplichtige te begrooten aandeel der huur, of wanneer hij eigenaar is, der kadastrale huurwaarde, van het deel dat geheel of gedeeltelijk voor zijn bedrijf, beroep of ambt wordt gebezigd. Wordt door de commissie van aanslag die begrooting te hoog geacht, dan wordt dat bedrag door deskundigen, door haar aan te wijzen, geschat.

De kosten der schatting, volgens een door Ons vast te stellen tarief, komen ten laste van den belastingplichtige, indien zijne begrooting het geschat bedrag met tien ten honderd of meer overtreft en worden met de belasting van hem ingevorderd.

§ 5. Winstuitkeeringen genoten door commanditaire vennooten uit andere commanditaire vennootschappen dan die bedoeld bij art. 1*b* worden, ter berekening van haar zuiver bedrag, verminderd met eene rente op den voet van vier ten honderd in het jaar van het kapitaal, waarvoor deze vennooten deelgerechtigd zijn in de vennootschap.

§ 6. Van pensioenen, wachtgelden en lijfrenten, mits deze laatste niet bij huwelijksche voorwaarden of ter zake van huwelijk door bloedverwanten of aangehuwden in de rechte opgaande linie ten behoeve van kinderen en andere afstammelingen zijn gevestigd, worden de eerste *f* 1000 van hun bedrag voor vijftig ten honderd in rekening gebracht.

§ 7. Inkomsten uit hier te lande gedreven land-, tuin- of boschbouw, boom- of bloembollenkweekerij, onverschillig of daarbij eenige bloemisterij op kleine schaal wordt gedreven, veehouderij of veenderij, met inbegrip der daarmede gewoonlijk samengaande bereidingen van het voortgebrachte door de voortbrengers zelven, als ook winsten uit steengroeven en uit groeven of mijnen van andere delfstoffen hier te lande, voorzoover zij voortkomen uit verkoop in natura der uitgegraven stoffen, worden geacht, na aftrek van alle kosten, vier ten honderd in het jaar van het daartoe aangewende kapitaal te bedragen, of, voor zoover daartoe opgenomen kapitaal is gebezigd, zooveel ten honderd als bedongen is.

Deze bepaling is niet van toepassing:

1°. wanneer het in bovenbedoelde bedrijven aangewende kapitaal, tengevolge van de vereeniging dier bedrijven met andere, niet afzonderlijk te begrooten is;

2°. op winsten uit bloemisterij, onverschillig of daarbij eenige bloembollenkweekerij op kleine schaal wordt gedreven.

4. Voor de toepassing van het in de artt. 2 en 3 bepaalde gelden de volgende regelen:

§ 1. Vaste traktementen en alle andere voor bepaalden of onbepaalden tijd vastgestelde inkomsten uit bedrijven, beroepen, ambten, waardigheden, bedieningen of betrekkingen, benevens wachtgelden, pensioenen, lijfrenten en andere periodieke uitkeeringen belastbaar volgens deze wet, als ook vaste toelagen van buitenslands gevestigden, worden berekend naar het jaarlijksch bedrag bij den aanvang van het belastingjaar, of bij lateren aanvang van belastingplichtigheid, op het tijdstip van dien aanvang; een en ander verminderd, voor zoover dit pas geeft, met het bedrag der vermoedelijke rente, kosten, afschrijvingen, bijdragen, retributiën, kortingen en premiën, berekend overeenkomstig art. 3 §§ 2—4.

Andere toelagen van buitenlands gevestigden worden berekend naar het vermoedelijk bedrag.

§ 2. Inkomsten wegens tijdelijke werkzaamheden worden gebracht onder de inkomsten van het belastingjaar, volgend op dat waarin zij zijn ontvangen.

§ 3. Alle overige inkomsten bedoeld bij art. 2 § 1, daaronder begrepen dag- en weekloonen, worden berekend naar het gemiddeld per jaar over de drie laatste kalenderjaren ontvangen bedrag.

Is een bedrijf, beroep, ambt, waardigheid, bediening of betrekking nog geen drie jaar door den belastingplichtige hier te lande uitgeoefend, dan worden de daaruit verkregen inkomsten berekend over het tijdsverloop tusschen den aanvang of de aanvaarding van dat bedrijf, beroep of ambt of die waardigheid, bediening of betrekking en het einde van het laatste kalenderjaar de maand van aanvang voor eene geheele gerekend.

Is het bedrijf, beroep of ambt of de waardigheid, bediening of betrekking nog geen jaar door den belastingplichtige hier te lande uitgeoefend, dan wordt de jaarlijksche winst of belooning begroot.

Valt het boekjaar van eene onderneming of bedrijf niet samen met het kalenderjaar, dan treedt het boekjaar daarvoor in de plaats.

Door blooten verandering in den vorm, den omvang of den naam van een bedrijf of beroep, of door bevordering of benoeming tot een ander ambt of eene andere waardigheid, betrekking of bediening in militairen, kerkelijken of openbaren burgerlijken dienst of wel in dienst van handel of nijverheid, wordt niet

geacht aanvang of aanvaarding plaats te grijpen; tenzij de maatstaf van belooning of de toepassing daarvan geheel of gedeeltelijk verandering heeft ondergaan, eene bestaande winstverdeeling vervalt of gewijzigd wordt, of eene nieuwe ontstaat.

De aanslag voor het loopende belastingjaar, door de commissie van aanslag bedoeld in art. 19 vastgesteld, blijft echter ook dan ongewijzigd.

5. § 1. De vennootschappen, vereenigingen en maatschappijen bedoeld bij art. 1*b* zijn belastingplichtig naar het bedrag van hare gewone en buitengewone uitdeelingen, van welken aard ook, gedurende het belastingjaar aan oprichters, concessionarissen, preferente en gewone aandeelhouders, leden en andere deelgerechtigden in de winst, daaronder niet begrepen:

a. uitdeelingen aan beheerende vennooten, bestuurders, commissarissen, gecommitteerden en verder personeel als zoodanig;

b. uitdeelingen of uitkeeringen aan onderstand genietenden in deze hunne eigenschap en aan verzekerden, voor zooveel de bedragen betreft, waarvoor verzekerd is;

c. uitdeelingen bestaande in teruggave van betaalde contributiën, voor zoover deze niet geschieden door vereenigingen, die eene winkelnering of eene fabriek of handwerk drijven.

Kan worden aangetoond, dat in de uitdeeling tevens aflossing van kapitaal is begrepen en zoo ja, tot welk bedrag, dan wordt dat bedrag van die uitdeeling afgetrokken, totdat het geheele bedrag van het gestorte kapitaal is afgelost of afgeschreven.

Bijschrijving op en uitreiking van aandeelen of obligatiën, voor zoover daarvoor geen storting plaats heeft, en uitkeering van het batig saldo in geval van liquidatie, voor zoover dit saldo het gestorte, doch nog niet afgeloste of afgeschreven kapitaal overtreft, worden als uitdeelingen aangemerkt.

Het bedrag, dat in een boekjaar, waarover de uitdeeling geschiedt, door in art. 1*b* genoemde vennootschappen, vereenigingen en maatschappijen is ontvangen, ter zake van het bezit van aandeelen op naam in andere zoodanige vennootschappen, vereenigingen of maatschappijen, wordt van die uitdeeling afgetrokken.

§ 2. De reederijen bedoeld bij art. 1*c* zijn belastingplichtig naar het gemiddeld bedrag der uitkeeringen aan deelhebbers in de laatste drie jaren of, indien de reederij nog geen drie jaar heeft bestaan, sedert zij een aanvang nam, verminderd met eene rente op den voet van zeven ten honderd in het jaar over het aan de deelhebbers toebehoorend in de onderneming aangewend kapitaal.

Bij liquidatie geldt als winst wat meer wordt uitgekeerd dan het gestorte kapitaal.

§ 3. Met afwijking van het bepaalde bij § 1 zijn sociëteiten

belastingplichtig naar het bedrag over het vorige boekjaar der contributiën, entréegelden en ontvangsten wegens de levering van eet- en drinkwaren, verpacht of niet verpacht, en het verschaffen van uitspanning aan leden of geïntroduceerden, een en ander na aftrek van de rente, kosten, afschrijvingen, bijdragen, winstuitkeeringen en retributiën, bedoeld bij artikel 3 § 2; alles onverminderd de belastingplichtigheid van den pachter, kastelein of buffethouder.

§ 4. De stichtingen, bedoeld bij art. 1*c*, zijn belastingplichtig naar het zuiver bedrag van de som der inkomsten, berekend volgens artikel 3, uit de door haar uitgeoefende bedrijven en beroepen, met uitzondering, dat hierbij geen aftrek voor rente van eigen kapitalen wordt toegestaan.

6. § 1. Personen, bedoeld bij art. 1*d*, zijn belastingplichtig naar het bedrag van hun jaarlijksch tractement, toelagen en emolumenten daaronder begrepen, verminderd met het bedrag der beroepskosten, bepaald volgens door Ons te stellen regelen, en der kortingen van tractementen en andere belooningen wegens verplichte bijdragen voor pensioenen en fondsen. Een en ander onverminderd hunne belastingplichtigheid ingevolge artikel 1*e* en *h*.

§ 2. De in art. 1*e* bedoelde buitenlandsche vennooten in Nederlandsche vennootschappen en maatschappen zijn belastingplichtig naar het bedrag der door hen gedurende het belastingjaar ontvangen winstuitkeeringen.

Voor de toepassing dezer wet gelden als Nederlandsche vennootschappen en maatschappen alleen dezulke, welker zetel in Nederland gevestigd is.

§ 3. De spoorwegonderhemingen bedoeld bij art. 1*f* zijn belastingplichtig naar de halve jaarlijksche bruto ontvangst per kilometer, zoo noodig berekend in verhouding tot die van de geheele lijn, na aftrek eener rente ten bedrage voor gewone spoorwegen van *f* 3200 per kilometer, voor lokaalspoorwegen van *f* 1200 en voor stoomtramwegen van *f* 800 per kilometer.

§ 4. In het buitenland gevestigden, die door tusschenkomst van gemachtigden hier te lande overeenkomsten aangaan tot brand-, zee-, levens- of andere verzekeringen, zijn belastingplichtig naar tien ten honderd van het in het vorige boekjaar aan premiën of kapitaal van in Nederland gevestigde verzekerden ontvangen bedrag, na aftrek der courtages, provisiën en rabatten, welke in mindering van dat bedrag komen.

§ 5. In het buitenland gevestigden, niet reeds begrepen onder §§ 3 en 4, die hier te lande persoonlijk of door gemachtigden een bedrijf, beroep, ambt, waardigheid, bediening of betrekking geregeld uitoefenen, zijn belastingplichtig naar hunne hier te lande verkregen winsten en belooningen, opgevat

en berekend naar de bepalingen van artt. 3 en 4 dezer wet voor binnen het Rijk wonenden, met uitzondering, dat hierbij geen aftrek voor rente van eigen kapitalen worden toegestaan.

Andere bij artikel 1*h* bedoelden, die geacht worden hier te lande een bedrijf, beroep, ambt, waardigheid, bediening of betrekking slechts tijdelijk uit te oefenen of te zullen uitoefenen, zijn belastingplichtig, behoudens latere verrekening, indien noodig:

a. naar het zuiver bedrag hunner vermoedelijke winsten en belooningen hier te lande in het loopende belastingjaar, geschat bij billijke vergelijking met dat van personen hier te lande, die hetzelfde bedrijf of beroep uitoefenen en zonder aftrek voor rente van eigen kapitalen;

b. wanneer zij hier te lande in eene bezoldigde betrekking getreden zijn of treden, naar het zuiver bedrag hunner bezoldiging in het loopende belastingjaar.

Het vervoeren van personen en goederen tusschen buitenlandsche en Nederlandsche havens door of voor rekening van buitenslands gevestigden en werkzaamheid van in het buitenland gevestigd bezoldigd personeel op vervoermiddelen, die het verkeer met het buitenland onderhouden, worden niet aangemerkt als de uitoefening van een bedrijf of beroep hier te lande.

§ 6. In het buitenland gevestigden bedoeld bij art. 1*i* zijn belastingplichtig voor tien ten honderd van de verkoopwaarde der goederen in het voorafgaande belastingjaar door hen naar Nederland gezonden.

7. § 1. De belasting van reederijen hier te lande gevestigd is verschuldigd in de persoon van den boekhouder, behoudens verhaal op de reeders.

§ 2. De belasting der buitenlandsche vennooten bedoeld bij artikel 1*e*, is verschuldigd in de persoon van de voor deze schuld ieder voor het geheel aansprakelijke hier te lande wonende beheerende vennooten, behoudens verhaal op de belastingplichtigen.

§ 3. De belasting der in het buitenland gevestigden bedoeld bij art. 1*g* en *h*, hier te lande vertegenwoordigd door personen tot de uitoefening van het bedrijf of beroep gemachtigd, is, behoudens verhaal op de belastingplichtigen, verschuldigd in de persoon dier vertegenwoordigers.

Zijn er twee of meer vertegenwoordigers, doch is aan eenen de algemeene leiding van het bedrijf hier te lande toevertrouwd, dan is de belasting verschuldigd in zijn persoon.

§ 4. De belasting van ondernemers bedoeld bij artikel 1*i* is, behoudens verhaal op de belastingplichtigen, verschuldigd in de persoon van de hier te lande gevestigde tusschenpersonen.

§ 5. Indien minderjarigen, voor zoover zij niet ingevolge

artikel 480 van het Burgerlijk Wetboek handlichting bekomen hebben, onder curatele gestelden, krankzinnigen of afwezigen een binnen het Rijk wonenden wettelijken vertegenwoordiger hebben, is de belasting, behoudens verhaal op den belastingplichtige, verschuldigd in den persoon van dien vertegenwoordiger. Woont de vertegenwoordiger in het buitenland, dan is zij, mede behoudens verhaal, verschuldigd in den persoon van den gemachtigde of anderen, die hier te lande voor hem optreedt. Ontbreekt ook deze, zoo is de belasting verschuldigd in den persoon van den belastingplichtige zelf.

8. Vrijgesteld van belasting zijn:

a. winsten van stichtingen, voortspruitende uit of verband houdende met het geven van onderwijs, het voorkomen of lenigen van armoede, verpleging, verzorging of zedelijke verbetering en het verstrekken aan minvermogenden van kost, inwoning of kost en inwoning, geneeskundige hulp, geneesmiddelen en begrafenis of begrafenisgelden;

b. inkomsten van spoorwegondernemingen in het buitenland gevestigd, welker exploitatie op Nederlandsch grondgebied zich niet verder uitstrekt dan tot het naast bij de grens gelegen station, mits Nederlandsche spoorwegondernemingen in het land waar eerstgenoemde gevestigd zijn gelijke vrijstelling genieten;

c. inkomsten van gezanten en andere vertegenwoordigers of diplomatieke ambtenaren van vreemde Mogendheden, die naar de regelen van het volkenrecht of krachtens verdragsbepalingen op vrijdom van persoonlijke lasten aanspraak hebben. Deze vrijstelling kan onder voorwaarde van wederkeerigheid worden uitgestrekt tot consuls of consulaire ambtenaren van vreemde Mogendheden, mits zij vreemdelingen zijn en hier te lande overigens geen bedrijf of beroep uitoefenen.

9. De belasting bedraagt:

A. voor *binnen het Rijk wonenden, die niet in de vermogensbelasting zijn aangeslagen;*

voor *hen, die buiten het Rijk in Europa een Nederlandsch Staatsambt uitoefenen;*

en voor *de in het buitenland gevestigden, bedoeld bij art. 1h, die hier te lande persoonlijk of door gemachtigden een bedrijf, beroep, ambt, waardigheid, bediening of betrekking geregeld uitoefenen;*

wanneer de zuivere inkomsten bedragen:

f	650	tot beneden	*f*	700	. . . .	*f*	1,00
	700	„ „		750	. . . .		2,00
	750	„ „		800	. . . .		2,75
	800	„ „		850	. . . .		3,50
	850	„ „		900	. . . .		4,25

f	900	tot	beneden	*f*	950	*f*	5,00
	950	„	„		1 000		5,75
	1 000	„	„		1 050		6,50
	1 050	„	„		1 100		7,25
	1 100	„	„		1 150		8,00
	1 150	„	„		1 200		8,75
	1 200	„	„		1 250		9,50
	1 250	„	„		1 300		10,25
	1 300	„	„		1 350		11,00
	1 350	„	„		1 400		11,75
	1 400	„	„		1 450		12,50
	1 450	„	„		1 500		13,25
	1 500	„	„		1 600		14,00

Bedragen zij meer dan *f* 1 500, doch niet meer dan *f* 8 200, zoo is verschuldigd een vaste som *f* 14, benevens *f* 2 voor elke geheele som van *f* 100, waarmede zij het bedrag van *f* 1 500 te boven gaan.

Bedragen zij meer dan *f* 8 200, zoo is verschuldigd eene vaste som van *f* 148, benevens *f* 3,20 voor elke geheele som van *f* 100, waarmede zij het bedrag van *f* 8 200 te boven gaan.

B. voor *hen, die in de vermogensbelasting zijn aangeslagen:*

a. indien het belastbaar vermogen *f* 13 000 of *f* 14 000 bedraagt:

wanneer de zuivere inkomsten bedragen:

f	250	tot	beneden	*f*	300	*f*	2,00
	300	„	„		350		2,75
	350	„	„		400		3,50
	400	„	„		450		4,25
	450	„	„		500		5,00
	500	„	„		550		5,75
	550	„	„		600		6,50
	600	„	„		650		7,25
	650	„	„		700		8,00
	700	„	„		750		8,75
	750	„	„		800		9,50
	800	„	„		850		10,25
	850	„	„		900		11,00
	900	„	„		950		11,75
	950	„	„		1 000		12,50
	1 000	„	„		1 050		13,25
	1 050	„	„		1 150		14,00

Bedragen zij meer dan *f* 1 050, zoo is verschuldigd eene vaste som van *f* 14, benevens *f* 2 voor elke geheele som van *f* 100, waarmede zij het bedrag van *f* 1 050 te boven gaan.

Bedragen echter de zuivere inkomsten, gevoegd bij vier ten honderd van het belastbaar vermogen, meer dan *f* 8 150, dan is over dat meerdere nog *f* 1,20 voor elke geheele som van *f* 100 verschuldigd;

b. indien het belastbaar vermogen *f* 15 000, doch niet meer dan *f* 200 000 bedraagt:

wanneer de zuivere inkomsten bedragen:

f	250	tot beneden	*f*	300 . . .	*f* 1,25
	300	„ „		350 . . .	2,00
	350	„ „		400 . . .	2,75
	400	„ „		450 . . .	3,50
	450	„ „		500 . . .	4,25
	500	„ „		550 . . .	5,00
	550	„ „		600 . . .	5,75
	600	„ „		650 . . .	6,50
	650	„ „		700 . . .	7,25
	700	„ „		750 . . .	8,00
	750	„ „		800 . . .	8,75
	800	„ „		850 . . .	9,50
	850	„ „		900 . . .	10,25
	900	„ „		950 . . .	11,00
	950	„ „		1 000 . .	11,75
	1 000	„ „		1 050 . . .	12,50
	1 050	„ „		1 100 . . .	13,25
	1 100	„ „		1 200 . . .	14,00

Bedragen zij meer dan *f* 1 100, zoo is verschuldigd eene vaste som van *f* 14, benevens *f* 2 voor elke geheele som van *f* 100, waarmede zij het bedrag van *f* 1 100 te boven gaan.

Bedragen echter de zuivere inkomsten, gevoegd bij vier ten honderd van het belastbaar vermogen, meer dan *f* 8 200, dan is over dat meerdere nog *f* 1,20 over elke geheele som van *f* 100 verschuldigd:

c. indien het belastbaar vermogen meer dan *f* 200 000 bedraagt: *f* 3,20 voor elke geheele som van *f* 100 der zuivere inkomsten, waarmede zij het bedrag van *f* 200 te boven gaan.

C. voor *de in het buitenland gevestigden, die hier te lande rondreizen om bestellingen op te nemen:*

f 15 in ieder belastingjaar, onverminderd de belasting uit anderen hoofde krachtens deze wet door hen verschuldigd;

D. voor *alle overige belastingplichtigen:*

f 2,50 van elke geheele som van *f* 100.

Voor *de in het buitenland gevestigden, bedoeld bij art. 1h, die hier te lande slechts tijdelijk een bedrijf, beroep, ambt, waardigheid, bediening of betrekking uitoefenen,* wordt echter de belasting

berekend op *f* 0,50 van elke geheele som van *f* 25, waarmede in elke drie kalendermaanden hunne inkomsten het bedrag van *f* 150 te boven gaan.

10. Voor de toepassing van artt. 21 en 24 van het tractaat van handel en scheepvaart met Pruisen en de verdere Staten van het Duitsche Tolverbond van 24 (31) December 1851 (*Stbl.* 1852 no. 104) en van art. 5 der overeenkomst met Duitschland, tot regeling van de uitoefening der geneeskunst in de grensgemeenten, van 11 December 1873 (*Stbl.* 1874 no. 71), wordt de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten ten hoogste tot het daar bepaalde bedrag geheven.

HOOFDSTUK II.

BELASTINGJAAR. BESCHRIJVING.

11. § 1. Het belastingjaar begint met 1 Mei en eindigt met 30 April.

§ 2. Bij aanvang van belastingplichtigheid in den loop van het belastingjaar is de belasting, indien zij over het jaar is berekend en niet slechts over een deel daarvan, noch over de uitdeelingen en uitkeeringen bedoeld bij art. 5 §§ 1 en 2 en art. 6 § 2, slechts verschuldigd over zooveel twaalfde gedeelten van het belastingjaar als het aantal geheele maanden beloopt, die nog niet zijn ingetreden.

§ 3. Aanvang van belastingplichtigheid in den loop van het belastingjaar heeft plaats:

a. voor hen, die op 1 Mei wel binnen het Rijk wonen, doch volgens de bepalingen dezer wet geen belasting verschuldigd zijn: wanneer zij in den loop van het belastingjaar inkomsten verwerven als bedoeld bij art. 4, § 1, ten bedrage van *f* 650 of meer per jaar, of wanneer zij een bedrijf of beroep aanvangen of een ambt, waardigheid, bediening of betrekking aanvaarden, waarvan de jaarlijksche inkomsten, berekend naar de bepalingen dezer wet, blijkens overeenkomsten of andere gegevens op *f* 650 of meer kunnen worden begroot;

b. voor hen die zich na 1 Mei metterwoon binnen het Rijk vestigen: wanneer zij tijdens die vestiging reeds in het genot zijn van inkomsten, begrepen in art. 2 § 1 en waarvan het bedrag op minstens zooveel kan worden begroot als belastbaar is volgens de bepalingen dezer wet, en voorts in de hierboven genoemde gevallen;

c. voor de personen bedoeld bij art. 1*d*, wanneer zij in den loop van het belastingjaar een Nederlandsch Staatsambt buiten het Rijk aanvaarden: op den dag van ingang hunner bezoldiging;

d. voor de spoorwegondernemingen bedoeld bij art. 1*f*: bij den aanvang van haren dienst op Nederlandsch grondgebied;

e. voor stichtingen en voor de buitenlands gevestigden, bedoeld bij art. 1*h*: bij den aanvang der uitoefening van het bedrijf, beroep, ambt of de waardigheid, bediening of betrekking hier te lande, indien het inkomen daaruit op minstens zooveel kan worden begroot, als belastbaar is volgens de bepalingen dezer wet;

f. voor de buitenslands gevestigden, bedoeld bij art. 1*k*: bij den aanvang hunner werkzaamheid hier te lande.

§ 4. Het bepaalde in § 2 is niet van toepassing op belastingplichtigen bedoeld bij art. 1*k*.

12. § 1. De belasting wordt geheven ingevolge aangiften der belastingplichtigen of hunne vertegenwoordigers op beschrijvingsbiljetten.

Er zijn beschrijvingsbiljetten *A*, *B* en *C*.

Biljet *A* is bestemd tot aangifte:

I. van den naam, de voornamen en de woonplaats of plaats van vestiging van hen, door wie de aangifte geschiedt; voorts van den naam, de voornamen en de woonplaats of plaats van vestiging van hen, op wie de aangifte betrekking heeft, alsmede van hunne bedrijven, beroepen, bezoldigde ambten, waardigheden, bedieningen, betrekkingen en verdere bronnen van inkomsten bedoeld bij art. 2 § 1, art. 5 §§ 3 en 4 en art. 6 § 5;

II. van bijzonderheden, niet ontleend aan kasboeken, balansen of winst-en-verliesrekeningen, waarvan de kennis gevorderd wordt tot beoordeeling van den aard en den omvang der bedrijven, beroepen, bezoldigde ambten, waardigheden, bedieningen en betrekkingen hierboven bedoeld;

III. wanneer een beroep of bedrijf wordt uitgeoefend in vennootschap of maatschap met anderen, van den naam en de woonplaats dezer personen, voor zooverre zij beheerende of hoofdelijk aansprakelijke vennooten zijn. Wanneer er commanditaire vennooten zijn, wordt daarvan melding gemaakt;

IV. voor hen, die tevens biljet *B* ontvangen, van het percentsgewijs bedrag der afschrijvingen bedoeld bij art. 3 § 2*e* en van het bedrag der als kosten ingevolge art. 3 § 4 berekende huur of huurwaarde;

V. in de gevallen bedoeld bij art. 2 § 2, van het vermogen van den belastingplichtige opgevat en berekend volgens de wet van 27 September 1892 (*Stbl.* no. 223).

Biljet *B* is uitsluitend bestemd tot aangifte van inkomsten of ontvangsten, belastbaar volgens deze wet.

Biljet *C* is bestemd tot aangifte van de uitkeeringen of uitdeelingen, waarover ingevolge art. 5 §§ 1 en 2 en art. 6 § 2 belasting verschuldigd is.

De formulieren voor de biljetten worden bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld.

§ 2. Biljet *A* wordt uitgereikt:

1°. aan alle binnen het Rijk wonende of gevestigde personen of lichamen, die geacht worden hetzij uit eigen hoofde, hetzij als gemachtigde, vertegenwoordiger of tusschenpersoon voor anderen, op 1 Mei belastingplichtig te zijn.

Wordt eene onderneming door meer dan een in Nederland wonenden hoofdelijk aansprakelijken vennoot onder eene firma gedreven, zoo geschiedt de uitreiking van biljet *A* ook aan die firma, ter vermelding der bijzonderheden bedoeld bij § 1 I—IV van dit artikel, voor zooveel zij de door die firma gedreven onderneming betreffen. Ten blijke dat zij met den inhoud instemmen zijn alle in Nederland gevestigde hoofdelijk aansprakelijke vennooten gehouden de aangifte met hun eigen naam te onderteekenen. Bij hunne individueele aangifte op biljet *A* kunnen zij naar deze aangifte verwijzen;

2°. aan de in het buitenland gevestigden, die op 1 Mei persoonlijk of als gemachtigde hier te lande een bedrijf, beroep, ambt, waardigheid, bediening of betrekking uitoefenen en geacht worden belastingplichtig te zijn.

De uitreiking van biljet *A* geschiedt echter niet aan dezulken die alleen belastingplichtig zijn naar uitkeeringen of uitdeelingen, noch aan hen voor wie, ingevolge art. 7 §§ 3, 4 en 5, de belasting verschuldigd is in den persoon van een ander.

Biljet *B* wordt uitgereikt:

1°. aan alle in het Rijk wonenden aan wie biljet *A* wordt uitgereikt, voor zooverre:

a. zij geacht worden in de vermogensbelasting belastingplichtig te zijn;

b. hunne inkomsten, ongerekend die uit vermogen, hoofdzakelijk geacht worden te bestaan uit vaste traktementen en andere inkomsten bedoeld bij art. 4 § 1;

c. zij in het vorige belastingjaar naar een bedrag van *f* 2000 of meer in deze belasting waren aangeslagen;

d. zij den ontvanger der directe belastingen uiterlijk op 15 Mei hunnen wensch om een biljet *B* te ontvangen schriftelijk hebben kenbaar gemaakt;

2°. aan hier te lande gevestigde stichtingen en sociëteiten aan wie een biljet *A* wordt uitgereikt;

3°. aan allen die een Nederlandsch Staatsambt uitoefenen buiten het Rijk zonder daar aan persoonlijke lasten onderworpen te zijn;

4°. aan spoorwegondernemingen in het buitenland gevestigd, wier exploitatie zich op Nederlandsch grondgebied uitstrekt;

5°. aan in het buitenland gevestigden, die hier te lande door

tusschenkomst van gemachtigden hier gevestigd, overeenkomsten aangaan tot brand-, zee-, levens- of andere verzekering;

6°. aan andere in het buitenland gevestigden die op 1 Mei hier te lande een bedrijf, beroep, ambt, waardigheid, betrekking of bediening uitoefenen, waarvoor zij kantoren of andere vaste inrichtingen bezigen of waaraan vaste inkomsten, niet bestaande uit dag- of weekloonen, verbonden zijn;

7°. aan in het buitenland gevestigden, die herhaaldelijk stoffen of kleedingstukken, sieraden, meubelen, speelgoed, voedings- en genotmiddelen en andere dergelijke artikelen in koop toezenden aan niet daarin handeldrijvenden hier te lande door bemiddeling van hier te lande gevestigde tusschenpersonen.

Aan de onder 3°., 5°., 6°. en 7°. bedoelden worden slechts dan biljetten uitgereikt, wanneer zij geacht worden op 1 Mei belastingplichtig te zijn.

De biljetten bestemd voor de sub 4°. bedoelden worden uitgereikt aan hunne vertegenwoordigers bij de Nederlandsche Regeering; die voor de sub 5°. en 7°. bedoelden, aan hen in wier persoon de belasting verschuldigd is. Oefenen de sub 6°. genoemden hun bedrijf of beroep door hier te lande gevestigde gemachtigden uit, dan geschiedt de uitreiking aan die gemachtigden.

De biljetten worden uiterlijk in Juli door of vanwege den ontvanger der directe belastingen uitgereikt.

Of een biljet of biljetten zullen worden uitgereikt beoordeelt de hoofdambtenaar der directe belastingen bedoeld in art. 19. Over de vraag of iemand geacht moet worden in de vermogensbelasting belastingplichtig te zijn, raadpleegt hij den inspecteur der registratie, wiens advies door hem wordt gevolgd.

Biljet *C* wordt uitgereikt:

1°. aan de vennootschappen, vereenigingen en maatschappijen bedoeld bij art. 1*b*;

2°. aan de boekhouders van reederijen bedoeld bij art. 7 § 1;

3°. aan de hier te lande wonende beheerende vennooten bedoeld bij art. 7 § 2;

tot aangifte te zijner tijd van de uitkeeringen of uitdeelingen, voor welke naar deze wet de belasting verschuldigd is.

De uitreiking geschiedt bij het begin van het belastingjaar, desgevorderd in meer dan één exemplaar.

§ 3. Ieder aan wien een beschrijvingsbiljet is uitgereikt, hetzij voor hem persoonlijk of als belastingplichtig voor anderen, is gehouden de daarin gestelde vragen duidelijk, stellig en zonder voorbehoud naar waarheid te beantwoorden en het met zijne naamteekening te bekrachtigen.

Hij aan wien een biljet is gezonden, en die over het loopend belastingjaar in eene andere gemeente van het Rijk is aangeslagen of dáár reeds aangifte heeft gedaan, vermeldt dit op het

biljet, met opgaaf van den naam dier gemeente, onverminderd zijne verplichting tot aangifte in het geval, bedoeld bij art. 14 § 4.

De aangifte voor hier te lande gevestigde naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandeelen, coöperatieve of andere vereenigingen, onderlinge verzekeringmaatschappijen, sociëteiten en stichtingen, geschiedt door de hier te lande gevestigde bestuurders of beheerende vennooten; die van spoorwegondernemingen bedoeld bij art. 1*f*, door haren vertegenwoordiger bij de Nederlandsche Regeering.

§ 4. De beschrijvingsbiljetten worden uitgereikt ter plaatse waar ingevolge art. 17 de aanslag geschiedt.

De voor eene firma bestemde biljetten *A* worden echter uitgereikt ter plaatse, waar deze haren zetel heeft.

Voor belastingplichtigen aan wie geen biljetten worden uitgereikt, alsmede voor alle belastingplichtigen die geen biljetten hebben ontvangen of wier biljetten in het ongereede zijn geraakt, worden biljetten kosteloos verkrijgbaar gesteld, zoowel bij de ontvangers der directe belastingen als op de secretariën der gemeenten.

13. § 1. De dag waarop met de uitreiking van de beschrijvingsbiljetten zal worden begonnen, wordt door den Commissaris der Koningin in de provincie bepaald en door het gemeentebestuur ter algemeene kennis gebracht.

De biljetten *A* en *B* worden na twintig dagen door of vanwege den ontvanger teruggehaald, indien zij niet reeds terstond na de uitreiking ingevuld en onderteekend aan dezen of zijn gemachtigde zijn teruggegeven of vóór het verstrijken van den hierboven bedoelden termijn ten kantore van den ontvanger zijn bezorgd. Zij kunnen worden afgegeven in gesloten omslag en een ontvangbewijs kan worden geëischt.

De hierboven bedoelde termijn kan door den hoofdambtenaar der directe belastingen bedoeld bij art. 19 worden verlengd.

§ 2. Indien hij, aan wien biljetten zijn uitgereikt, of die ook zonder dat hem biljetten zijn uitgereikt, tot het doen van aangifte verplicht is, niet in staat mocht zijn om aangifte te doen, kan dit door een ander, namens hem, worden gedaan, hetzij krachtens schriftelijke volmacht, hetzij op schriftelijke vergunning van den hoofdambtenaar der directe belastingen bedoeld bij art. 19. Volmacht of vergunningen worden in die gevallen aan de aangifte gehecht.

§ 3. Indien iemand verklaart niet te kunnen schrijven, geschiedt de invulling der biljetten op zijn verlangen en met vermelding der reden kosteloos door den ontvanger of zijn gemachtigde, die daarna de aangifte, na voorlezing, namens den belastingplichtige in tegenwoordigheid van een getuige onderteekent. De getuige onderteekent mede.

14. § 1. Allen die op 1 Mei uit eigen hoofde of als gemachtigde, vertegenwoordiger of tusschenpersoon belastingplichtig zijn, zijn gehouden uiterlijk binnen twee maanden na den dag, door den Commissaris der Koningin in de provincie voor het begin van de uitreiking der beschrijvingsbiljetten bepaald, hunne aangifte in den voorgeschreven vorm op biljet *A* in te dienen, bijaldien zij dit biljet *A* niet hebben ontvangen of het niet is teruggehaald.

Dit voorschrift is niet van toepassing op hen die een Nederlandsch Staatsambt uitoefenen buiten het Rijk, op de spoorwegondernemingen bedoeld bij art. 1*f*, op dezulken die alleen belastingplichtig zij naar uitkeeringen en uitdeelingen, noch op hen voor wie ingevolge art. 7 §§ 3, 4 en 5 de belasting verschuldigd is in de persoon van een ander.

De indiening geschiedt ten kantore van den ontvanger der directe belastingen, ter plaatse waar zij ingevolge art. 17 moeten worden aangeslagen; of indien aldaar geen zoodanig ontvanger gevestigd is, bij het bestuur der gemeente.

Het gemeentebestuur zendt de aangiften onverwijld aan den ontvanger der directe belastingen tot wiens kantoor de gemeente behoort.

§ 2. De hierboven bedoelde termijn kan door den hoofdambtenaar der directe belastingen bedoeld bij art. 19 worden verlengd.

§ 3. Belastingplichtigen, wier winstaangifte afhangt van de nog vast te stellen balans der onderneming, kunnen voorloopig volstaan met de beantwoording van het beschrijvingsbiljet *A*, en biljet *B*, indien hun dit is uitgereikt, voor memorie invullen. In dit geval zal echter de aangifte moeten volgen binnen acht dagen na den termijn voor die vaststelling bepaald, waartoe hun desverlangd de vereischte formulieren kosteloos worden verstrekt.

§ 4. Bij aanvang van belastingplichtigheid in den loop van het belastingjaar doet hij, die uit eigen hoofde of voor anderen belastingplichtig is, binnen vier weken daarvan onder vermelding van zijn adres en den grond zijner belastingplichtigheid schriftelijk aangifte ten kantore van den ontvanger der directe belastingen in de gemeente, waar hij ingevolge artikel 17 zal worden aangeslagen, of, indien aldaar geen zoodanig ontvanger gevestigd is, bij het bestuur der gemeente.

Het bestuur der gemeente zendt in het laatste geval die aangifte onverwijld aan den ontvanger der directe belastingen, tot wiens kantoor de gemeente behoort.

Daarop worden hem aangeteekend per post het biljet of de biljetten toegezonden, die hij ingevolge artikel 12 § 2 zou ontvangen hebben, bijaldien zijn belastingplicht reeds op 1 Mei

had bestaan. Behoort hij tot de belastingplichtigen bedoeld bij artikel 1*a* of tot de gemachtigden van belastingplichtigen bedoeld bij art. 1*h*, aan wien het biljet *B* niet wordt uitgereikt, doch wenscht hij dit biljet niettemin te ontvangen, zoo maakt hij dezen wensch schriftelijk kenbaar aan den ontvanger of het gemeentebestuur vermeld in het eerste lid dezer paragraaf, te gelijk met zijne daarbedoelde aangifte.

Hij bezorgt het biljet of de biljetten, desgevorderd tegen ontvangbewijs, binnen drie weken na den dag der toezending ter plaatse waar hij de aangifte, vermeld in het eerste lid, heeft gedaan.

Het gemeentebestuur, dat het biljet of de biljetten ontving, zendt deze onverwijld aan den ontvanger.

Voorts is art. 12 § 3 eerste en § 4 laatste lid hier van toepassing.

De in deze paragraaf genoemde termijnen kunnen door den hoofdambtenaar der directe belastingen, bedoeld bij art. 19 verlengd worden.

15. § 1. Bij verandering van de bijzonderheden in biljet *A* vermeld, binnen twee maanden nadat het biljet is ingeleverd, wordt daarvan binnen veertien dagen door den aangever schriftelijk kennis gegeven aan den ontvanger der directe belastingen in de gemeente waar de aanslag zal geschieden, of zoo daar geen zoodanig ontvanger gevestigd is, bij het bestuur der gemeente.

Het gemeentebestuur zendt deze kennisgeving onverwijld aan den ontvanger der directe belastingen, tot wiens kantoor de gemeente behoort.

§ 2. Ieder die optreedt als bestuurder of beheerend vennoot van eene hier te lande gevestigde vennootschap, onderlinge verzekeringmaatschapij, coöperatieve vereeniging, of van eene vereeniging of stichting die een bedrijf of beroep uitoefent, of als boekhouder eener hier te lande gevestigde reederij, is gehouden daarvan schriftelijk binnen ééne maand kennis te geven bij het bestuur der gemeente waar hij woont.

Het gemeentebestuur handelt met deze kennisgeving op de wijze voorgeschreven in de laatste zinsnede der vorige paragraaf.

16. Hier te lande wonende beheerende vennooten van Nederlandsche vennootschappen en maatschappen, als bedoeld in art. 6 § 2, en van de in art. 1*b* bedoelde commanditaire vennootschappen op aandeelen, bestuurders van hier te lande gevestigde naamlooze vennootschappen, coöperatieve en andere vereenigingen en onderlinge verzekeringmaatschappijen, als ook boekhouders van hier te lande gevestigde reederijen mogen niet tot het doen van uitdeelingen of uitkeeringen, waarover volgens art. 5 §§ 1 en 2 en art. 6 § 2 belasting verschuldigd is, overgaan, alvorens daarvan

aangifte gedaan en de over vroegere uitdeelingen of uitkeeringen verschuldigde belasting betaald te hebben.

Bij liquidatie mogen de hier bedoelde uitdeelingen of uitkeeringen niet geschieden, alvorens de daarover verschuldigde belasting is voldaan.

HOOFDSTUK III.

AANSLAG, BEROEP.

17. De aanslag der belastingplichtigen geschiedt ter plaatse als volgt:

1°. Belastingplichtigen bedoeld bij artikel 1*a*: in de gemeente waar zij wonen op 1 Mei of bij het begin van hunne belastingplichtigheid in het loopend belastingjaar.

De woonplaats van den binnen het Rijk wonenden man wordt geacht ook de woonplaats te zijn van zijne vrouw, van wie hij niet van tafel en bed gescheiden is.

Minderjarigen die geene handlichting hebben bekomen ingevolge art. 480 van het Burgerlijk Wetboek, onder curateele gestelden, krankzinnigen en afwezigen, voor wie de belasting verschuldigd is in den persoon van een ander, worden, indien hun een aanslag moet worden opgelegd, aangeslagen in de gemeente waar hunne wettelijke vertegenwoordigers wonen, en zoo deze in het buitenland wonen, in de gemeente waar de gemachtigden dier vertegenwoordigers wonen, of de personen die hier te lande voor hen optreden.

Voor rondreizende of rondtrekkende personen zonder vaste woonplaats, wordt de plaats van het werkelijk verblijf daarvoor gehouden;

2°. Belastingplichtigen bedoeld in artikel 1*b* en *c*; ter plaatse waar de zetel dier lichamen of de boekhouder der reederij gevestigd is;

3°. Belastingplichtigen bedoeld in artikel 1*d*: te 's Gravenhage;

4°. Belastingplichtigen bedoeld in artikel 1*e*: ter plaatse waar de zetel der vennootschap of maatschap gevestigd is;

5°. Belastingplichtigen bedoeld in artikel 1*f*, *g*, *h*, *i* en *k*: ter plaatse waar hunne vertegenwoordigers, gemachtigden of agenten, expediteurs of andere personen die voor hen optreden, gevestigd zijn of, bij gebreke van zoodanigen, de gemeente waar het bedrijf, beroep of ambt of de waardigheid, bediening of betrekking hier te lande wordt of zal worden uitgeoefend.

Strekt zich in het laatstbedoelde geval dat bedrijf, beroep of ambt of die waardigheid, bediening of betrekking uit over verschillende gemeenten, dan geldt als zoodanig de gemeente waar de uitoefening in het belastingjaar begint.

Bij verschil van gevoelen over de plaats waar een belastingplichtige moet worden aangeslagen, beslist de Minister van Financiën.

18. Aan art. 2, 1ste lid, der wet van 5 April 1870 (*Stbl.* no. 63) wordt het volgende toegevoegd:

„Wij behouden Ons echter voor in eene gemeente meer dan een college van zetters in te stellen, in zoodanig geval het aantal leden van elk college, behoudens het bovenbedoelde maximum, te bepalen en de werkzaamheden onder die collegiën te verdeelen."

Aan art. 2, 2de lid, der evengenoemde wet wordt het volgende toegevoegd:

„Voor werkzaamheden echter betreffende de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten is, met afwijking van het bepaalde bij art. 5, tweede lid, een hoofdambtenaar der directe belastingen, aan te wijzen door den Minister van Financiën ambtshalve lid en voorzitter. Art. 14 en art. 16 zijn bij het verrichten dezer werkzaamheden niet van toepassing."

Aan art. 3 der evengenoemde wet wordt het volgende toegevoegd:

„Bij instelling van meer dan een collegie van zetters in eene gemeente geschiedt de benoeming der niet ambtelijke leden de eerste maal uit eene opgave door den Gemeenteraad binnen twee maanden na het instellen van het collegie of de collegiën in te zenden aan den Commissaris der Koningin in de provincie, die het tijdstip van het optreden der benoemden bepaalt.

„De helft der aldus benoemde leden treedt af met het einde van het volgende jaar, de overigen twee jaar later, overeenkomstig de regelen bij art. 4, 3de en 4de lid, dezer wet bepaald."

19. § 1. De aanslag wordt in elke gemeente vastgesteld:

a. voor de belastingplichtigen bedoeld bij art. 1*a*, indien zij niet behooren tot dezulken aan wie ingevolge art. 12 § 2 het biljet *B* wordt uitgereikt: door een der collegiën van zetters bedoeld bij de wet van 5 April 1870 (*Stbl.* no. 63);

b. voor alle overige belastingplichtigen: door eene commissie bestaande uit een hoofdambtenaar der directe belastingen, aan te wijzen door den Minister van Financiën, een lid benoemd door Gedeputeerde Staten, een lid benoemd door den Gemeenteraad en een lid benoemd door den Kantonrechter in wiens rechtsgebied de commissie volgens Onze aanwijzing is gevestigd.

Bij het regelen van aanslagen van hen, die belastingplichtig zijn naar de vermogensbelasting, maakt een door den Minister van Financiën aan te wijzen inspecteur der registratie deel uit der commisssie.

Voor elk der leden wordt op dezelfde wijze een plaatsvervanger benoemd.

Voorzitter der commissie is de hierboven bedoelde hoofdambtenaar der directe belastingen.

§ 2. Wij behouden Ons voor om in ééne gemeente meerdere commissiën bedoeld bij § 1*b*, of voor meerdere gemeenten te zamen, gelegen in dezelfde provincie, slechts ééne zoodanige commissie in te stellen. Geschiedt dit laatste, zoo bestaat de commissie uit een hoofdambtenaar der directe belastingen, aan te wijzen door den Minister van Financiën, twee leden benoemd door Gedeputeerde Staten en een lid benoemd door den Kantonrechter in wiens rechtsgebied de door Ons aangewezen standplaats der commissie is gevestigd.

Verder zijn de drie laatste zinsneden der vorige paragraaf van toepassing.

§ 3. Waar in deze wet gesproken wordt van de commissie van aanslag wordt daaronder verstaan, zoowel het college van zetters belast met den aanslag, als de commissiën bedoeld bij § 1*b* en § 2.

§ 4. De commissiën van aanslag zijn gehouden elkander de vereischte inlichtingen te verschaffen, die zij geven kunnen.

Daarenboven kan de Minister van Financiën voor een bepaalde gemeente of groep van gemeenten Adviseurs benoemen, wier taak het is, om ieder afzonderlijk of vergaderd onder voorzitterschap van den door genoemden Minister aan te wijzen hoofdambtenaar der directe belastingen, de inlichtingen te verschaffen, waartoe zij in staat en bevoegd zijn omtrent aanslagen van belastingplichtigen.

§ 5. Op de commissiën bedoeld bij § 1*b* en § 2 en de bij § 4 bedoelde Adviseurs is van toepassing het bepaalde bij art. 1, 2de lid, art. 5, 1ste, 4de, 5de en 6de lid, art. 8, 1ste lid, art. 10, 1ste lid, art. 11 en art. 12 der wet van 5 April 1870 (*Stbl.* no. 63).

Mede is van toepassing het bepaalde bij art. 5, 2de lid, voor zoover daarvan niet bij §§ 1 en 2 is afgeweken.

De kosten van het lokaal, daaronder begrepen die van meubeleering, verlichting, verwarming en schoonhouden daarvan, ten behoeve van meer dan een college van zetters in dezelfde gemeente, van de commissiën als bedoeld in § 1 *b* en van de Adviseurs bedoeld bij § 4, komen ten laste van het Rijk.

§ 6. De niet ambtelijke leden van de commissiën van aanslag en hunne plaatsvervangers leggen, alvorens hunne werkzaamheden tot uitvoering dezer wet aan te vangen, ten overstaan van den voorzitter den volgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof), dat ik, als lid (plaatsvervangend lid) van de commissie van aanslag voor de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten, overeenkomstig de bepalingen der wet met nauwgezetheid en onpartijdigheid en volgens mijn geweten zal

handelen en dat ik hetgeen mij in mijn ambt nopens aanslagen in de genoemde belasting, vermogens, inkomsten, uitkeeringen of uitdeelingen, bedrijven, beroepen, ambten, waardigheden, bedieningen, betrekkingen of werkzaamheden blijkt of medegedeeld wordt, zal geheim houden. Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig! (Dat beloof ik)."

Van deze handeling wordt proces-verbaal opgemaakt.

Wegens het afleggen van den eed of belofte en het opmaken van het proces-verbaal zijn geen kosten verschuldigd.

Bij herbenoeming wordt geene nieuwe eed of belofte gevorderd, doch wordt van de vroeger afgelegde verklaring door den voorzitter op de nieuwe akte van aanstelling melding gemaakt.

§ 7. De commissie van aanslag brengt de aanslagsregeling ten einde binnen den tijd door den Commissaris der Koningin in de provincie te bepalen. Is dat werk niet binnen dien tijd gereed, dan wordt het door het ambtelijke lid of de ambtelijke leden van elke commissie met den burgemeester der gemeente, waar de aanslag ingevolge art. 17 moet geschieden, ten spoedigste volbracht. In dit geval wordt bij verschil van meening tusschen den burgemeester en een ambtelijk lid beslist door den Provincialen Inspecteur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, in wiens inspectie de gemeente gelegen is.

§ 8. De benoeming van de leden der commissiën bedoeld bij § 1*b* en § 2 en der Adviseurs bedoeld bij § 4 geschiedt telkens voor vier jaren. De aftredenden zijn herbenoembaar.

De diensttijd der niet ambtelijke leden en hunne plaatsvervangers gaat in met den eersten Januari. Vóór den eersten November van het voorafgaande jaar worden zij benoemd. Zij kunnen tusschentijds bij een met redenen omkleed besluit worden ontslagen door de autoriteit die hen benoemd heeft.

Bij tusschentijds ontslag of overlijden van een niet ambtelijk lid of plaatsvervanger, wordt onverwijld door de autoriteit, die dat lid of dien plaatsvervanger benoemd heeft, een ander in zijne plaats benoemd. De tusschentijds benoemde treedt af op het tijdstip waarop degene, in wiens plaats hij benoemd is, zou hebben moeten aftreden.

20. Indien de commissie van aanslag nadere toelichting eener aangifte noodig acht, kan zij den aangever daartoe in de gelegenheid stellen. Tenzij de aangever schriftelijk zijn verlangen te kennen geeft om door de commissie zelve gehoord te worden, geschiedt deze nadere toelichting aan den voorzitter.

21. § 1. Indien de commissie van aanslag geen bedenking heeft tegen de aangifte van het bedrag, naar hetwelk de aanslag ingevolge deze wet moet geschieden, wordt de aanslag door haar, behoudens de bepalingen van § 3, in overeenstemming met die aangifte vastgesteld.

De commissie is bevoegd den aanslag vast te stellen naar een hooger dan het aangegeven bedrag, indien dit laatste, om welke reden ook, haar te laag voorkomt.

§ 2. De aanslag van hem, die van het in § 1 bedoelde bedrag geen aangifte heeft gedaan, wordt ambtshalve geregeld.

§ 3. Aan de aangifte van hem, wien naar de meening van de commissie van aanslag geen aanslag moet worden opgelegd, wordt, behoudens het bepaalde in het tweede lid dezer paragraaf, geen verdere behandeling gegeven.

Indien in de commissie van aanslag verschil van meening ontstaat tusschen de meerderheid van de commissie en den voorzitter over de vraag of aan iemand uit eigen hoofde of als belastingplichtige voor anderen een aanslag moet worden opgelegd, wordt deze vraag onderworpen aan het oordeel van den Provincialen Inspecteur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, in wiens inspectie de standplaats der commissie gelegen is, die haar, bijaldien het verschil de toepassing van art. 1, art. 2 § 5 en art. 7 betreft na raadpleging van den Rijksadvocaat, beslist. Deze beslissing is voor de commissie van aanslag verbindend.

Indien in de commissie van aanslag verschil van meening ontstaat tusschen de meerderheid van de commissie en den voorzitter over het bedrag naar hetwelk de aanslag moet geregeld worden, dan wordt dat geschil onderworpen aan het oordeel van den hierboven genoemden Provincialen Inspecteur, die in dat geval het bedrag vaststelt, doch tot geen hoogere som dan het hoogste en geen lagere dan het laagste der bedragen waarover het geschil loopt. Ook deze beslissing is voor de commissie van aanslag verbindend.

§ 4. Indien eene uitspraak op een bezwaarschrift krachtens de wet van 27 September 1892 (*Stbl.* n°. 223) wijziging brengt in de bepaling van het vermogen, naar hetwelk de aanslag in deze belasting is geregeld, wordt deze aanslag, zoodra de uitspraak niet meer voor beroep vatbaar is, herzien.

22. § 1. De aanslagen worden ten kohiere gebracht.

Die van reederijen worden gesteld ten name van den boekhouder, onder vermelding van diens hoedanigheid.

Die van de in § 2 van artikel 7 bedoelden worden gesteld ten name der voor deze schuld ieder voor het geheel aansprakelijke hier te lande wonende beheerende vennooten, met toevoeging der woorden: voor buitenlandsche vennooten.

Die van de onder §§ 3, 4 en 5 van artikel 7 genoemde belastingplichtigen worden gesteld te hunnen name, onder bijvoeging van den naam en de hoedanigheid van hen, in wier persoon zij krachtens dat artikel belastingplichtig zijn. Voor de toepassing van artt. 24, 25, 27, 29, 30 en 32 wordt deze

persoon als de belanghebbende of aangeslagene beschouwd.

§ 2. In de kohieren wordt het bedrag der inkomsten niet vermeld.

§ 3. Aan hen, die aangiften in gesloten omslag hebben ingeleverd, wordt het aanslagbiljet mede in gesloten omslag uitgereikt.

Aanslagbiljetten, welke voor geheele of gedeeltelijke aanzuivering in gesloten omslag worden aangeboden, worden, na voldaanteekening, in gesloten omslag teruggegeven.

§ 4. De aanslagbiljetten worden uiterlijk binnen veertien dagen na de afkondiging van het kohier uitgereikt.

23. Hij, die bezwaar heeft tegen den aanslag, hem uit eigen hoofde of als belastingplichtige voor anderen opgelegd, kan, tenzij hij de aangifte niet deed, waartoe hij gehouden was, zelf of door een gemachtigde, binnen zes weken na de afkondiging van het kohier, of in het geval bedoeld in § 4 van art. 21, binnen zes weken na de dagteekening der daarbedoelde uitspraak, een gemotiveerd bezwaarschrift bezorgen bij den voorzitter der commissie van aanslag, die hem den aanslag heeft opgelegd, en wel tegen gedagteekend ontvangbewijs of aangeteekend per post.

Voor zoover het bezwaar gegrond is op de bepalingen van art. 1, art. 2 § 5 en art. 7, wordt gehandeld, gelijk in art. 21 § 3, 2de lid, is voorgeschreven. Ook dan is de beslissing van den Provincialen Inspecteur voor de commissie van aanslag verbindend.

Heeft de Provinciale Inspecteur reeds vroeger in die zaak eene beslissing genomen, zoo wordt hem, onder mededeeling van het bezwaarschrift, eene nadere beslissing gevraagd.

Indien hij, die een bezwaarschrift heeft ingediend, of zijn gemachtigde, het verlangen daartoe heeft te kennen gegeven, wordt hij te zijner keuze door de commissie van aanslag of haren voorzitter en, in het geval bedoeld bij het tweede lid, door den Provincialen Inspecteur gehoord.

24. Op de bezwaarschriften wordt uitspraak gedaan door de commissie van aanslag, die daarvan den aangeslagene kosteloos kennis geeft, hetzij tegen gedagteekend ontvangbewijs of wel aangeteekend per post.

25. § 1. Hij, die bezwaar heeft tegen de uitspraak der commissie op zijn bezwaarschrift omtrent zijn aanslag, kan, binnen dertig dagen na de dagteekening van het ontvangbewijs of van de aanteekening per post, in beroep komen bij den raad, ingesteld bij art. 29 der wet van 27 September 1892 (*Stbl.* no. 223.)

§ 2. Hij, die bezwaar heeft tegen den aanslag hem ambtshalve opgelegd wegens het nalaten eener aangifte, waartoe hij

gehouden was, kan bij dien raad in beroep komen binnen zes weken na de afkondiging van het kohier.

§ 3. Beroep op den raad staat mede open binnen veertien dagen nadat die uitspraken zijn gedaan aan den voorzitter der commissie van aanslag tegen uitspraken der commissie op bezwaarschriften omtrent den aanslag of de inkomsten.

Maakt de voorzitter van dat beroep gebruik, dan geeft hij binnen drie dagen hiervan den belanghebbende kennis op de wijze bij art. 24 voorgeschreven.

§ 4. Het beroep geschiedt door toezending van een met redenen omkleede memorie aan den voorzitter van den raad op de wijze bepaald bij art. 23 1ste zinsnede.

Bij de memorie wordt in het geval bedoeld bij § 1 van dit artikel een afschrift van de uitspraak der commissie, in dat bedoeld bij § 2 het aanslagbiljet overgelegd.

§ 5. Het beroep van den voorzitter op den raad van beroep wordt door dezen niet in behandeling genomen, alvorens dertig dagen zijn verstreken nadat de kennisgeving bedoeld bij § 3 is uitgereikt of verzonden.

26. De voorzitter, de leden en de plaatsvervangende leden van den raad leggen, alvorens werkzaamheden hun bij deze wet opgedragen aan te vangen, ten overstaan van den Commissaris der Koningin in de provincie den volgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof), dat ik als voorzitter (lid) (plaatsvervangend lid) van den raad van beroep ingesteld bij de wet van 27 September 1892 (*Stbl.* no. 223), overeenkomstig de bepalingen der wet tot heffing eener belasting op bedrijfs- en andere inkomsten met nauwgezetheid en onpartijdigheid en volgens mijn geweten zal handelen, en dat ik hetgeen mij in mijn ambt nopens aanslagen in die belasting, inkomsten, vermogens, uitdeelingen of uitkeeringen, bedrijven, beroepen, ambten, waardigheden, bedieningen, betrekkingen of werkzaamheden blijkt of medegedeeld wordt, zal geheim houden. Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig! (Dat beloof ik)."

Van deze handeling wordt proces-verbaal opgemaakt.

Wegens het afleggen van den eed of belofte en het opmaken van het proces-verbaal zijn geen kosten verschuldigd.

27. Alvorens op een beroep uitspraak te doen stelt de raad den belanghebbende die het mogt verlangen, in de gelegenheid om zijne bezwaren mondeling toe te lichten. Dit verlangen geeft de belanghebbende te kennen in de memorie bedoeld bij art. 25 § 4. Is het beroep ingesteld door den voorzitter der commissie van aanslag, zoo doet de belanghebbende die kennisgeving binnen acht dagen, nadat hem van dat beroep bericht is gezonden. De voorzitter der commissie van aanslag of zijn plaatsvervanger wordt steeds door den raad gehoord.

Elke memorie wordt ten minste twintig dagen vóór de behandeling aan den voorzitter der commissie ter beoordeeling gezonden.

Zoowel de belanghebbende als de voorzitter der commissie van aanslag of zijn plaatsvervanger worden door den voorzitter ten minste vijf dagen vóór de vergadering opgeroepen.

Bij verhindering van den belanghebbende om zelf in de vergadering van den raad te verschijnen kan diens gemachtigde worden toegelaten, indien de redenen van verhindering aan den voorzitter gegrond voorkomen.

De behandeling der zaak wordt, zoo noodig, door den voorzitter verdaagd.

De belanghebbende en de commissie van aanslag en haar voorzitter kunnen schriftelijke toelichtingen aan den raad overleggen.

28. De voorzitter der commissie van aanslag of zijn plaatsvervanger is bevoegd zoowel zijn advies op de memorie als zijn beroep toe te lichten uit gegevens, waaromtrent hem geheimhouding is opgelegd.

29. De raad is bevoegd bij zijne uitspraak een aanslag op te leggen, afwijkende zoowel van de aangifte als van den ambtshalve opgelegden aanslag en van het advies van de commissie van aanslag of haren voorzitter.

De raad is echter onbevoegd tot verlaging van den aanslag, opgelegd aan hem, die de aangifte, waartoe hij gehouden was, niet heeft gedaan, tenzij de aangeslagene hebbe aangetoond, dat de aanslag te hoog was.

Bij de behandeling zijner zaak kan den aangeslagene worden toegestaan om zijne aangifte te verbeteren.

Indien omtrent de juistheid der aangifte naar biljet *B* of *C* twijfel overblijft en bezwaar is tegen toepassing van het eerste lid van dit artikel, of indien twijfel overblijft omtrent de juistheid der aangifte in biljet *A* omtrent vermogen, kan de raad hem, die bij zijne aangifte volhardt, uitnoodigen om die in de vergadering van den raad door een der volgende verklaringen te bevestigen:

„Ik verklaar, dat de inkomsten (het vermogen) (de uitdeeling, de uitkeering) bij de aangifte, die hier voor mij ligt, te goeder trouw, naar mijn beste weten, zonder iets te verzwijgen, is (zijn) opgegeven, en die inkomsten (de waarde van dat vermogen) (die uitdeeling, die uitkeering) overeenkomstig de wet, te goeder trouw, naar mijn beste weten, berekend is (zijn)."

„Ik verklaar, dat ik te goeder trouw vermeen, dat ik geen inkomsten, (vermogen), (uitdeeling of uitkeering) had aan te geven, waarvoor naar de wet belasting verschuldigd is."

Van de handeling wordt proces-verbaal opgemaakt, waarin

de verklaring opgenomen en door den aangever onderteekend wordt.

Het proces-verbaal wordt door den voorzitter en de leden van den raad onderteekend.

In de bevestigde aangifte wordt berust.

De aanslag van hem, die weigert of, daartoe overeenkomstig het in het 3de lid van art. 27 bepaalde opgeroepen, in gebreke blijft de verklaring af te leggen en te onderteekenen, wordt niet verlaagd of opgeheven.

In geval van ziekte, afwezigheid buiten het Rijk of andere wettige reden van verhindering, kan de verklaring, met toelating van den Minister van Financiën, krachtens eene bijzondere volmacht worden afgelegd.

Het verzoekschrift om toelating wordt door tusschenkomst van den voorzitter van den raad aan den Minister gezonden.

30. De aanslag bij de uitspraak van den raad op een beroep van den aangeslagene vastgesteld of gehandhaafd, wordt verhoogd met:

vijf en twintig ten honderd van de hoofdsom van den aanslag, indien de aangeslagene de aangiften, waartoe hij gehouden was, niet heeft gedaan;

vijf en twintig ten honderd van de verhooging der belasting in hoofdsom, indien de aangifte van het bedrag, naar hetwelk de aanslag moet geschieden, te laag is gedaan.

31. De raad kan de commissie van aanslag hooren nopens de berekening van inkomsten, uitdeelingen, uitkeeringen of vermogen en deskundigen raadplegen omtrent waardebepalingen en afschrijvingen.

32. De uitspraak van den raad, door den voorzitter en den secretaris onderteekend, wordt aan den belanghebbende gezonden en in afschrift medegedeeld aan den Provincialen Inspecteur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, die voor zooveel noodig voor de uitvoering zorgt.

33. De bepalingen van art. 37 der wet van 27 September 1892 (*Stbl.* no. 223) gelden ook voor de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten.

HOOFDSTUK IV.

BIJZONDERE BEPALINGEN.

34. Handelsreizigers, kramers en alle verdere personen, die hun bedrijf of beroep rondtrekkende uitoefenen, voor zoover zij behooren tot de bedoelden bij art. 1*a*, *h* en *k*, zijn gehouden onverminderd hunne verplichtingen omschreven bij artt. 12 en 14, zich ter plaatse binnen het Rijk, waar zij zich na het begin

van het belastingjaar het eerst bevinden, bij het gemeentebestuur schriftelijk aan te melden, met opgaaf van hun naam, hunne woonplaats en hun bedrijf of beroep. Ten blijke dat zij hieraan voldaan hebben, ontvangen zij kosteloos een door of vanwege het hoofd van dat bestuur onderteekend bewijs, dat zij gehouden zijn mede te onderteekenen en op aanvraag aan ambtenaren der directe belastingen te vertoonen.

Van de hierbedoelde opgaaf wordt door het gemeentebestuur onverwijld afschrift gezonden aan den ontvanger der directe belastingen, onder wiens kantoor de plaats gelegen is, waar ingevolge art. 17 de aanslag moet geschieden.

Buitenslands gevestigden, indien zij hier te lande geen kantoren of vaste inrichtingen hebben, bekomen het bewijs slechts op verklaring van den ontvanger, dat zij niet door hem belastingplichtig worden geacht of wel den door hem voorloopig naar deze wet geregelden aanslag betaald of voor het bedrag daarvan, ten zijnen genoege, borg gesteld hebben; een en ander behoudens hunne verplichting tot bijbetaling en hun recht op teruggave ten gevolge van de definitieve vaststelling van hun aanslag.

De ontvanger geeft, onder overlegging der aangifte, van den door hem geregelden aanslag onverwijld kennis aan den voorzitter der commissie van aanslag, die den aanslag moet regelen.

35. Het is aan ieder verboden om hetgeen hem uithoofde van zijn, hetzij tegenwoordig, hetzij vroeger ambt nopens aanslag in deze belasting, inkomsten, vermogen, uitkeeringen of uitdeelingen, bedrijf, beroep, waardigheid, bediening, betrekking of werkzaamheden van anderen gebleken of medegedeeld is, verder bekend te maken dan voor de uitoefening van zijn ambt of betrekking in dienst van het Rijk gevorderd wordt.

36. De gemeentebesturen zijn gehouden aan de hoofdambtenaren der directe belastingen op hun verzoek kosteloos inzage van de kohieren der hoofdelijke omslagen naar het inkomen te geven en toe te laten, dat zij daarvan uittreksel of afschrift nemen of doen nemen.

De ambtenaren ressorteerende onder het Departement van Financiën geven aan de hoofdambtenaren der directe belastingen, voor zooveel noodig, inlichtingen volgens regelen door den Minister van Financiën te stellen.

37. Aan belastingplichtigen bedoeld in art. 1*a*, *b* en *c*, die in de koloniën of bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen wegens door hen uitgeoefende bedrijven, beroepen of ondernemingen in het patentrecht of eene belasting naar de inkomsten zijn aangeslagen, wordt op hun verzoekschrift ontheffing van belasting verleend voor de som, gedurende het

voorafgaand belastingjaar uit dien hoofde in die koloniën of bezittingen door hen betaald.

De ontheffing kan echter voor belastingplichtigen bedoeld bij art. 1*a* en *c* de hoofdsom, voor belastingplichtigen bedoeld bij art. 1*b* twee derden der hoofdsom naar deze wet door hen in het loopend belastingjaar verschuldigd niet te boven gaan.

Bijaldien de belasting in die koloniën of bezittingen is berekend naar inkomsten of uitdeelingen, kan de ontheffing niet meer bedragen dan twee ten honderd van het bedrag daarvan.

De verzoekschriften moeten uiterlijk binnen zes maanden na de afkondiging van het kohier, waarop de aanslag hier te lande voorkomt, aangeteekend per post toegezonden of tegen ontvangbewijs worden uitgereikt aan den Provincialen Inspecteur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, in wiens inspectie de gemeente gelegen is, waar de belastingplichtige is aangeslagen.

Het verzoekschrift moet vergezeld gaan van bewijsstukken of gewaarmerkte afschriften daarvan.

De Provinciale Inspecteur doet uitspraak na de commissie van aanslag, die den aanslag heeft vastgesteld, gehoord te hebben. Hij zendt de uitspraak aangeteekend per post of tegen gedagteekend ontvangbewijs kosteloos aan dengeen die het verzoek heeft gedaan.

38. Bij overlijden van een belastingplichtige, bedoeld bij art. 1*a* en *d*, en van een belastingplichtige, bedoeld bij art. 1*h*, die hier te lande persoonlijk werkzaam is, wordt aan de erfgenamen op hun verzoekschrift ontheffing verleend van den aanslag van den overledene over de maanden van het belastingjaar, of, bij aanslag voor korteren tijd, over die, waarover de aanslag loopt, die tijdens dat overlijden nog niet zijn ingetreden.

Gelijke ontheffing wordt op zijn verzoekschrift verleend aan den belastingplichtige, bedoeld in art. 1*a*, die in den loop van het belastingjaar het Rijk metterwoon verlaat, voor zijn aanslag over de maanden van het jaar, die tijdens zijn vertrek, of indien het verzoekschrift eerst na het vertrek is ingediend, tijdens de indiening nog niet zijn ingetreden.

De verzoekschriften moeten uiterlijk binnen zes weken na het overlijden of vertrek, aangeteekend per post, toegezonden, of tegen ontvangbewijs uitgereikt worden aan den Provincialen Inspecteur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, in wiens inspectie de gemeente is gelegen, waar de belastingplichtige is aangeslagen.

Verlenging van dezen termijn tot uiterlijk zes maanden kan door den Minister van Financiën worden toegestaan.

De Provinciale Inspecteur doet uitspraak na de commissie

van aanslag, die den aanslag heeft vastgesteld, gehoord te hebben. Hij zendt de uitspraak in gesloten omslag, aangeteekend per post, of tegen gedagteekend ontvangbewijs, kosteloos aan dengeen, die het verzoek heeft gedaan.

39. Hij, die bezwaar heeft tegen de uitspraak van den Provincialen Inspecteur op zijn verzoekschrift krachtens art. 37 en 38 dezer wet ingediend, kan binnen dertig dagen, nadat zij hem is toegezonden, daarvan bij Ons in beroep komen. Als datum van toezending geldt die der aanteekening per post of die van het gedagteekend ontvangbewijs.

Door Ons wordt beslist den Raad van State gehoord.

40. Wanneer het inkomen naar hetwelk de aanslag van een belastingplichtige, bedoeld bij art. 1*a*, *d* en *h* is geregeld, door het staken van eenig bedrijf of beroep of ontslag uit een ambt, waardigheid, bediening of betrekking, of, voor zooveel de belastingplichtigen bedoeld bij art. 1*a* betreft, door het ophouden van inkomsten als bedoeld bij art. 2 § 1*b* in den loop van het belastingjaar met meer dan één vierde is verminderd, kan aan den belastingplichtige geheele of gedeeltelijk ontheffing van nog niet vervallen termijnen van belasting worden verleend door den Provincialen Inspecteur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, in wiens inspectie de gemeente is gelegen, waar de belastingplichtige is aangeslagen.

De Provinciale Inspecteur doet uitspraak, na de commissie van aanslag, die den aanslag heeft vastgesteld, gehoord te hebben. Hij zendt de uitspraak in gesloten omslag aangeteekend per post of tegen gedagteekend ontvangbewijs, kosteloos aan dengeen, die het verzoek heeft gedaan.

Hij, die bezwaar heeft tegen de uitspraak van den Provincialen Inspecteur op zijn verzoekschrift kan binnen dertig dagen in beroep komen bij den Minister van Financiën.

Als datum van toezending geldt die der aanteekening per post of die van het gedagteekend ontvangbewijs.

41. Bij overlijden van den aangeslagene zijn de erven in al hunne goederen voor het niet aangezuiverde gedeelte van diens aanslag aansprakelijk, voor zooveel schulden van den boedel van den overledene ten hunnen laste komen.

42. Ieder erfgenaam, de executeur-testamentair of de bewindvoerder over de nalatenschap is bevoegd de aangifte te doen, bezwaarschriften in te dienen en in beroep te komen omtrent den aanslag van een overledene, alsof hij zelf de belastingplichtige ware

43. De Provinciale Inspecteur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen kan, onverschillig of al dan niet een bezwaarschrift is ingediend, op voorstel van de commissie van aanslag ontheffing van belasting verleenen, indien hem in den

loop van het belastingjaar of van het volgend belastingjaar blijkt, dat de aanslag van een belastingplichtige te hoog is bepaald.

Daarenboven behouden Wij Ons voor om in bijzondere gevallen vanwege dwaling of onwillig verzuim kwijtschelding of vermindering of teruggaaf van de hoofdsom en van de ingevolge artikel 30 opgelegde verhooging te verleenen.

44. De ambtenaren der directe belastingen zijn bevoegd om, op schriftelijke lastgeving van den voorzitter der commissie van aanslag, welke desgevorderd moet worden vertoond, met machtiging van den kantonrechter en vergezeld van een door dezen aangewezen persoon bij dag en op de gewone voor den arbeid bestemde uren in de fabrieken, werkplaatsen en andere vaste inrichtingen en op de vaartuigen van de belastingplichtigen en van hen, die vermoed worden belastingplichtig te zijn, de bijzonderheden op te nemen, bedoeld in art. 12 § 1 II, zonder nochtans inzage van boeken of schrifturen te kunnen nemen, tenzij de belastingplichtige dit verlangt.

Deze bevoegdheid strekt zich niet uit tot de fabrieken, werkplaatsen, andere vaste inrichtingen en vaartuigen van hen, wier aanslag voor het loopend belastingjaar reeds door de commissie van aanslag of, in geval van beroep van den aangeslagene, door den raad van beroep is vastgesteld.

Zij betreden geen woning, tenzij dit noodzakelijk is om de bovengenoemde lokalen te betreden.

Van dit binnentreden wordt door hen proces-verbaal opgemaakt en binnen vier en twintig uren aan dengenen, wiens woning is binnengetreden, in afschrift medegedeeld.

45. Bestuurders van de bij art. 1*b* en *c* bedoelde naamlooze vennootschappen, coöperatieve vereenigingen, andere vereenigingen en stichtingen, die een bedrijf of beroep uitoefenen, onderlinge verzekeringmaatschappijen en sociëteiten, als ook beheerende vennooten van hier te lande gevestigde commanditaire vennootschappen op aandeelen en boekhouders van hier te lande gevestigde reederijen, zijn gehouden binnen veertien dagen na de vaststelling van balans of rekening een zoodanig uittreksel als noodig is tot toelichting der winst, uitkeeringen of uitdeelingen te doen toekomen aan den voorzitter der commissie van aanslag, bedoeld bij art. 19 § 1*b* of § 2, die den aanslag moet regelen.

46. De stukken krachtens deze wet op te maken en uit te vaardigen, quitantiën van betaalde belasting, zoomede de processtukken, daaronder begrepen vonnissen en afschriften van vonnissen betreffende de toepassing van deze wet, zijn vrij van zegel en worden, voor zoover aan de formaliteit van registratie onderworpen, kosteloos geregistreerd.

HOOFDSTUK V.

BEPALINGEN VAN STRAFRECHTERLIJKEN AARD.

47. § 1. Hij, die persoonlijk of door een bijzonder daartoe gemachtigde opzettelijk eene valsche verklaring, als bedoeld bij art. 29, aflegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Ontzetting van de in art. 28 no. 1—4 van het Wetboek van Strafrecht vermelde rechten kan worden uitgesproken.

§ 2. Hij, die opzettelijk de bij art. 35 opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden, met of zonder ontzetting van het recht om ambten te bekleeden.

Hij, aan wiens schuld schending van de geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of gelboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Geen vervolging wordt ingesteld dan op klachte van hem, ten aanzien van wien de geheimhouding is geschonden.

§ 3. Ieder die, daartoe gehouden, nalaat de vragen, betreffende de bijzonderheden, bedoeld bij art. 12 § 1, I, III en IV in het hem, aan zijne firma of aan de stichting of sociëteit, waarvan hij bestuurder is, uitgereikte of toegezonden beschrijvingsbiljet *A* stellig, duidelijk en zonder voorbehoud naar waarheid te beantwoorden en dit antwoord te onderteekenen, of wel nalaat dit biljet tijdig ter voorgeschreven plaatse in te dienen, wanneer het niet reeds vroeger is teruggehaald, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste *f* 100.

§ 4. De belastingplichtige, die, ook zonder dat hem een biljet is uitgereikt, niet voldoet aan de hem in art. 14 § 1 eerste lid en art. 14 § 4 eerste lid opgelegde verplichtingen, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste *f* 50.

§ 5. Hij, die daartoe gehouden, nalaat de verplichtingen na te komen bedoeld bij art. 15 § 1 eerste lid, en art. 15 § 2 eerste lid, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste *f* 25.

Gelijke straf wordt opgelegd in geval van overtreding van art. 45.

§ 6. Overtreding van art. 16 wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste *f* 400.

§ 7. Personen, die van een bewijs voorzien moeten zijn als bedoeld in art. 34 en die in gebreke blijven dit bewijs op aanvrage aan bevoegde ambtenaren te vertoonen, worden gestraft met eene geldboete van ten hoogste *f* 25.

Geven zij ter bekoming van dat bewijs aan het bevoegd gezag een valschen naam, woonplaats, bedrijf of beroep op, of maken zij gebruik van het aan een ander afgegeven bewijs, dan worden zij gestraft met eene geldboete van ten hoogste *f* 150.

48. De feiten strafbaar volgens art. 47 § 1 en § 2 dezer wet, worden beschouwd als misdrijven, behalve voor de toepassing van artikel 57 en 58 van het Wetboek van Strafrecht, in de plaats waarvan wordt toegepast artikel 62 1ste en 2de lid van dat wetboek.

De feiten strafbaar volgens art. 47 §§ 3—7 dezer wet, worden beschouwd als overtredingen.

49. Met het opsporen van overtredingen dezer wet zijn, behalve de in artikel 8 no, 1°.—4°. en 6°. van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de ambtenaren der directe belastingen.

Zij maken van hunne bevinding proces-verbaal op, dat den bekeurde wordt beteekend op de wijze voorgeschreven bij artikel 144 van het Wetboek van Strafvordering.

50. De feiten strafbaar volgens de bepalingen van art. 47 §§ 3—7 dezer wet worden vanwege den Minister van Financiën vervolgd op de wijze bedoeld bij art. 141 2°. van het Wetboek van Strafvordering.

51. Wanneer in de gevallen bedoeld bij art. 47 §§ 3—7 is aan te nemen, dat bij den bekeurde geen opzet tot ontduiking van belasting heeft bestaan, kan hij, mits vóór de dagvaarding, door of vanwege den Minister van Financiën tot transactie over de geldboete worden toegelaten.

52. Wanneer eene bekeuring wegens overtreding van art. 47 § 3 of § 4 bij transactie is beëindigd of eene veroordeeling te dier zake onherroepelijk is geworden, slaat de commissie van aanslag, indien dit noodig is, den bekeurde of veroordeelde alsnog ambtshalve aan of herziet zij zijn reeds vastgestelden aanslag. Is de vroegere aanslag door den raad van beroep vastgesteld, dan wordt deze door dien raad herzien.

De commissie van aanslag en de raad gedragen zich naar de uitspraak des rechters.

Art. 23 is hier niet van toepassing. De aanslag wordt ook in het geval van herziening aangemerkt als een aanslag ambtshalve.

De aanslag of verhooging van aanslag wordt alsnog ten kohiere gebracht.

Is de verhooging van aanslag door den raad van beroep vastgesteld, dan kunnen daartegen geen bezwaarschriften worden ingediend en staat daartegen geen beroep open.

53. Zijn bestuurders van stichtingen of sociëteiten in hunne betrekking als zoodanig wegens overtreding van art. 47 § 3 of

§ 4 onherroepelijk veroordeeld of is eene tegen hen te dier zake ingestelde bekeuring bij transactie beëindigd, dan wordt, met inachtneming van het in art. 52 bepaalde aan die lichamen, zoo dit noodig is, alsnog een aanslag opgelegd of de reeds vastgestelde aanslag herzien.

HOOFDSTUK VI.

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN.

54. In afwachting van nadere wettelijke regeling worden op deze belasting geene opcenten ten behoeve van gemeenten of provinciën geheven.

55. Bepalingen omtrent meting van Rijkswege van binnenvaartuigen en de daarvoor in rekening te brengen kosten, worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

56. De inkomsten in art. 4 § 2 bedoeld, blijven bij den aanslag van het belastingjaar 1894—1895 buiten aanmerking.

57. Voor belastingplichtigen, wier inkomsten volgens artikel 4 § 3, 1ste en 2de lid, zouden moeten worden berekend naar de uitkomsten van aan den aanvang van de heffing dezer belasting voorafgaande jaren, doch die bij hunne aangifte met redenen aantoonen, dat die uitkomsten geen betrouwbaren maatstaf opleveren voor de berekening van vermoedelijke inkomsten in het eerste belastingjaar, wordt in dat jaar de jaarlijksche winst of belooning begroot, naar de ontvangen bedragen welke volgens artikel 4 als grondslag zouden moeten gelden, doch met inachtneming der redenen, die erkend worden eene afwijking noodig te maken, en geschiedt in de twee volgende belastingjaren de berekening naar de inkomsten, verkregen sedert den aanvang van het kalender- of boekjaar waarin de heffing dezer belasting aanvangt.

58. § 1. In art. 4, 1°. en art. 24 der wet van 22 Mei 1845 (*Stbl.* n°. 22) vervallen de woorden: „van beschrijving".

In art. 4, 2°. vervallen de woorden: „en der acten van patent".

Art. 8, derde lid, wordt vervangen door:

„Met afwijking van het in de beide voorafgaande leden bepaalde, zijn de aanslagen wegens belasting op bedrijfs- en andere inkomsten op de voljaarskohieren invorderbaar in vijf gelijke termijnen; voor zooveel de betaling bij termijnen niet geheel of gedeeltelijk is verboden en behoudens de uitzonderingen bij het volgend artikel gemaakt. De eerste termijn vervalt den laatsten Augustus, de tweede den laatsten October, de derde den laatsten December, de vierde den laatsten Februari en de vijfde den laatsten April van het belastingjaar."

Aan het slot van art. 8 wordt het volgende toegevoegd:

„Met afwijking van het in het vierde lid van dit artikel bepaalde is voor aanslagen op kohieren welke na den laatsten Augustus zijn afgekondigd, de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten invorderbaar in zooveel gelijke termijnen als er na de maand, waarin de afkondiging plaats had, nog tijdvakken van twee maanden als bovenbedoeld in het dienstjaar overblijven. Blijft zulk een tijdvak niet over, dan is de belasting dadelijk in haar geheel invorderbaar."

In art. 9 2°. dier wet vervallen de woorden: „en het regt van patent," en wordt in de plaats van: „die middelen" gelezen „dat middel."

Art. 9 3°. wordt vervangen door:

3°. voor zooveel de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten aangaat, wanneer de aanslagen betreffen uitdeelingen van naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandeelen, coöperatieve en andere vereenigingen, onderlinge verzekeringmaatschappijen en reederijen of uitdeeling van winstaandeelen aan buitenslands gevestigde vennooten, of wel buitenslands gevestigden, die hier te lande geene vaste inrichtingen, kantoren of in Nederland gevestigde vertegenwoordigers hebben; voorts wanneer blijkt, dat de belastingschuldige het Rijk met der woon wil verlaten, met wegvoering der meubelen."

Aan het slot van art. 15 worden de volgende leden toegevoegd:

„Met afwijking van het in het tweede lid van dit artikel bepaalde kunnen voor zooveel de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten betreft, verzet en terugvordering nimmer de hoegrootheid van den aanslag of de bepaling van inkomsten, vermogen, uitkeeringen of uitdeelingen van den aangeslagene betreffen, noch gegrond zijn op het niet ontvangen van aanslagbiljet, waarschuwing of aanmaning.

„Terugvordering van betaalde belasting op bedrijfs- en andere inkomsten heeft plaats bij dagvaarding van den Minister van Financiën voor de arrondissements-rechtbank, tot welker gebied het ontvangkantoor behoort. De dagvaarding wordt beteekend aan den ontvanger van dit kantoor."

Art. 17 is ten deze niet van toepassing.

§ 2. In de considerans en in de artt. 1 en 2 der wet van 18 September 1852 (*Stbl.* n°. 177), wordt in plaats van: „en het regt van patent" en „het patentregt" gelezen: „en de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten."

§ 3. In de wet van 4 April 1870 (*Stbl.* n°. 60), vervallen in de considerans en in de artt. 2 en 3 de woorden: „of het regt van patent," in art. 1 de woorden: „en art. 28, eerste zinsnede, der wet op het regt van patent van 21 Mei 1819 (*Stbl.* n°. 34)".

§ 4. Voor aanslagen betreffende het regt van patent over het

dienstjaar 1893—1894 en vroeger, blijven echter de in dit artikel gewijzigde bepalingen van kracht.

59. Onder vroegere belastingjaren worden in deze wet ook verstaan tijdperken van twaalf maanden, beginnende 1 Mei en eindigende 30 April, voorafgegaan aan 1 Mei 1894.

60. De heffing dezer belasting vangt aan op 1 Mei 1894.

Behoudens het bepaalde bij § 4 van art. 58, vervalt op dat tijdstip de wet van 21 Mei 1819 (*Stbl.* n°. 34), gewijzigd bij die van:

6 April 1823 (*Stbl.* n°. 14),
16 Juni 1832 („ „ 30),
24 April 1843 („ „ 16),
22 April 1852 („ „ 61),
8 Mei 1869 („ „ 77),
17 April 1887 („ „ 64).

W E T

van den 13 Mei 1859, Stbl. no. 36,

OP HET RECHT VAN SUCCESSIE EN VAN OVERGANG BIJ OVERLIJDEN.

TITEL I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1.

Er wordt, onder den naam van recht van successie, eene belasting geheven van de waarde van al wat geërfd of verkregen wordt uit den boedel van een ingezeten des Rijks door zijn overlijden.

De verklaring van vermoedelijk overlijden wordt, voor de toepassing dezer wet, met werkelijk overlijden in alle opzichten gelijk gesteld, behoudens teruggave van het, dientengevolge, geheven recht met de verhoogingen en boeten, in de gevallen bij de artt. 538, 541, 542 en 543 van het Burgerlijk Wetboek voorzien. De dagteekening der verklaring wordt als de dag van het overlijden beschouwd.

Voor een ingezeten des Rijks wordt, voor de toepassing dezer wet, gehouden ieder die binnen het Rijk in Europa, zijne woonplaats heeft.

Er wordt, onder den naam van recht van overgang, eene belasting geheven van de waarde:

1°. van door overlijden van een ingezeten des Rijks in eigendom geërfde of verkregene effecten en rentegevende schuldvorderingen.

Onder effecten verstaat deze wet alle aandeelen in binnen- en buitenlandsche geldleeningen en renten, in maatschappijen of ondernemingen wier kapitaal door aandeelen wordt vertegenwoordigd, de voorloopige bewijzen van storting op al die aandeelen, de zoogenaamde oprichtersaandeelen, restantbewijzen,

bewijzen van deelgerechtigheid (actions de jouissance), en dergelijke die, na aflossing der oorspronkelijke aandeelen, aan de houders verblijven of uitgereikt worden, en in het algemeen alle stukken, die, onder welke benaming ook, gerangschikt kunnen worden onder de publieke fondsen.

2°. van alle onroerende zaken binnen het Rijk in Europa gelegen of gevestigd, in vruchtgebruik of eigendom geërfd of verkregen wordende door overlijden van iemand die geen ingezeten is van het Rijk.

1*bis*. Al wat, tengevolge van de verwerping door de erfgenamen eens overledenen, van hetgeen aan dezen uit een vroeger opengevallen boedel in de rechte linie was opgekomen, door zijne mede-erfgenamen in dien boedel wordt genoten, wordt, voor de toepassing dezer wet, geacht door die mede-erfgenamen door zijn overlijden uit zijn boedel te worden geërfd.

Al wat een in gemeenschap gehuwd man, tengevolge van den door de erfgenamen zijner vrouw gedanen afstand der gemeenschap, geniet, wordt hij, voor de toepassing dezer wet, geacht door het overlijden zijner vrouw uit haren boedel te erven.

De langstlevende echtgenoot, aan wien, uit kracht van een bij huwelijksvoorwaarden gemaakt en van het overlijden des eerststervenden afhankelijk beding, bij dat overlijden meer dan de helft in de gemeenschappelijke goederen verblijft, wordt, voor de toepassing dezer wet, geacht dat meerdere door het overlijden van den eerststervenden uit den boedel van dezen te erven.

2. De rechten worden door ieder der erfgenamen en verkrijgers gedragen voor hetgeen door hem wordt geërfd of verkregen, voor zoover daaromtrent niet anders door den erflater is beschikt.

Wanneer roerende goederen, inschrijvingen op de grootboeken der nationale schuld uitgezonderd, onder den last van vruchtgebruik worden geërfd of verkregen en de vruchtgebruiker door den insteller is ontheven van het stellen van zekerheid, is hij, die den eigendom dier goederen heeft geërfd of verkregen, bevoegd te vorderen, dat de vruchtgebruiker, niettegenstaande de ontheffing, te zijnen behoeve zekerheid stelle voor het bedrag van de rechten van successie en van overgang, ter zake van het erven of verkrijgen van den eigendom betaald, tenzij de vruchtgebruiker mocht verkiezen dat bedrag tegen hoogstens vier ten honderd rente 's jaars voor te schieten.

3. Zij, die de nalatenschap, of een evenredig gedeelte daarvan, erven of verkrijgen, zijn, niettegenstaande de beschikkingen van den erflater, ieder in evenredigheid van hetgeen door hem

wordt geërfd of verkregen, aansprakelijk voor het recht van successie en voor het recht van overgang, onder n°. 1 van art. 1 vermeld, door en bij het overlijden van den erflater verschuldigd.

Zij zijn daarenboven hoofdelijk aansprakelijk:

1°. voor het bedrag dier rechten, hetwelk door en bij het overlijden van den erflater verschuldigd is door erfgenamen of legatarissen, die buiten het Rijk hunne woonplaats hebben;

2°. voor het geheele bedrag van het recht van overgang, onder n°. 2 van art. 1 vermeld.

De aansprakelijkheid bij het 1e en 2e lid van dit art. bedoeld, strekt zich uit tot de verhoogingen der rechten en tot de boeten.

4. Onverminderd het bepaalde bij het vorige artikel, zijn ook de legatarissen en andere verkrijgers onder bijzonderen titel aansprakelijk voor de rechten verschuldigd op hetgeen door hen wordt verkregen.

Hunne aansprakelijkheid is hoofdelijk ten aanzien van hetgeen door hen gezamenlijk verkregen wordt.

5. Uitsluitend zijn aansprakelijk:

1°. voor de rechten, verschuldigd op hetgeen ten gevolge van de vervulling eener voorwaarde geërfd of verkregen wordt, de erfgenamen of verkrijgers;

2°. voor de rechten, verschuldigd op verkrijging van vruchtgebruik en periodieke uitkeeringen bij opvolging, de verkrijgers;

3°. voor de rechten, verschuldigd wegens den overgang op den verwachter van erfenissen of legaten over de hand, de verwachters, wanneer zij den eigendom verkrijgen.

6. Het recht op periodieke uitkeeringen, bij de instelling verschuldigd, wordt voorgeschoten door hem, die met de uitkeering is belast, en bij iederen termijn van betaling, naar evenredigheid van het getal, waarmede de uitkeering, overeenkomstig art. 23 litt. *e* is vermenigvuldigd, gekort, met bijrekening van eenen interest van vier ten honderd, alles tenzij andere beschikkingen mochten zijn gemaakt.

7. Uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen zijn, op gelijke wijze als de erfgenamen, tot vervulling van al de aan dezen bij deze wet opgelegde verplichtingen gehouden, ingeval al de erfgenamen buiten het Rijk hunne woonplaats hebben. Zij zijn tot het doen van aangifte bevoegd, bijaldien één of meer der erfgenamen hunne woonplaats hebben binnen het Rijk. Wanneer zij van deze bevoegdheid hebben gebruikt gemaakt, zijn zij, op gelijke wijze als de erfgenamen, tot vervulling van al de aan dezen bij deze wet opgelegde verplichtingen gehouden.

In de gevallen, bij de artt. 1055 en 1059 van het Burgerlijk Wetboek voorzien, hebben de erfgenamen en de uitvoerders

der uiterste wilsbeschikkingen, met betrekking tot de rechten van successie en van overgang, dezelfde rechten onder dezelfde voorwaarden, als bij die artikelen ten opzichte van de legaten zijn toegekend en gesteld.

Curators van onbeheerde nalatenschappen zijn gehouden tot al de bij deze wet aan erfgenamen opgelegde verplichtingen.

Bewindvoerders, voogden en curators zijn gehouden tot de vervulling van al de verplichtingen, bij deze wet opgelegd aan degenen die zij vertegenwoordigen, of wier belangen zij waarnemen.

8. 's Rijks schatkist heeft, te rekenen van het overlijden, voor het recht van successie een voorrecht op alle onroerende en roerende zaken in het algemeen, door het overlijden geërfd of verkregen, onmiddellijk rang nemende na alle op dat oogenblik bestaande voorrechten, pand of hypotheek.

Dat voorrecht vervalt met twee jaren na den dag van het overlijden, ten ware, binnen dien termijn, vervolgingen mochten zijn aangevangen, en, in dit laatste geval, met twee jaren na de beteekening der laatste acte.

De schatkist is, voor het recht van overgang, op gelijken voet bevoorrecht op de zaken, voor welker overgang het recht verschuldigd is.

9. Onder vruchtgebruik worden, voor de toepassing dezer wet, mede verstaan vruchtgenot, recht van gebruik en van bewoning, vruchten en inkomsten, jaarlijksche opbrengst en soortgelijke uitkeeringen uit daartoe aangewezen goederen, daaronder begrepen het bij anderen dan de legatarissen verbleven genot van legaten, welke, volgens de beschikkingen van den overledene, niet binnen twee jaren na zijn overlijden of eerst op een onzeker tijdstip vorderbaar zijn.

TITEL II.

VAN DE AANGIFTE EN WAARDEERING VAN HET GEËRFDE OF VERKREGENE.

10. Zij, die eene nalatenschap, hetzij geheel, hetzij voor een evenredig gedeelte, erven, zijn verplicht, ten kantore van het recht van successie, in welks kring de overledene, binnen het Rijk, zijne laatste woonplaats had, bij schriftelijke memorie, aangifte te doen van:

1°. den aard en de waarde van al wat door het overlijden wordt geërfd of verkregen.

Met opzicht tot de onroerende goederen, waarvan de overledene den eigendom, of waarop hij slechts een zakelijk recht van gebruik of bewoning, van erfpacht, opstal of beklemming

had, moet worden opgegeven: *a.* de gemeente, waarin zij zijn gelegen, de sectie en het nommer van het kadaster voor zooveel zij in het Rijk gelegen zijn; *b.* de grootte, wat de ongebouwde eigendommen betreft.

De aan het recht van overgang onderworpen effecten en rentegevende schuldvorderingen moeten specifiek aangegeven worden.

2°. de lasten en schulden, waaruit het passief des boedels is samengesteld, volgens art. 27 omschreven;

3°. de erfgenamen, legatarissen en verdere verkrijgers; hunne verwantschap of de betrekking van huwelijk tot den overledene, den insteller der erfstelling over de hand of den insteller van het vruchtgebruik of de periodieke uitkeering, bij opvolging verkregen, en den ouderdom der personen van wier leven de uit den boedel verkregen wordende vruchtgebruiken of periodieke uitkeeringen afhankelijk zijn;

4°. hetgeen door ieder wordt geërfd of verkregen, met opgave, zoo niet alles bij wettelijke erfopvolging vererft, van den titel, krachtens welken geërfd wordt of verkregen;

5°. zoo niet alles bij wettelijke erfopvolging vererft, de personen, die bij versterf geheel of gedeeltelijk zouden zijn gerechtigd geweest, met opgave van hunne verwantschap tot den overledene;

6°. indien door het overlijden zaken worden geërfd of verkregen, welke met vruchtgebruik of perodieke uitkeeringen ten behoeve van derden zijn belast, de aanduiding der met vruchtgebruik belaste zaken, het bedrag der periodieke uitkeeringen, den titel waarbij het vruchtgebruik is ingesteld of de uitkeeringen zijn opgelegd, den naam en de woonplaats der vruchtgebruikers of genieters, den ouderdom dergenen van wier leven het vruchtgebruik of de uitkeering afhangt of het tijdvak, waarvoor het vruchtgebruik of de uitkeering is gemaakt.

De onder n°. 5 vermelde opgave wordt niet vereischt ingeval de boedel voor het geheel is onderworpen aan het hoogste recht of voor het geheel geërfd wordt door den echtgenoot van den overledene, of wel door dezen met anderen door wie het hoogste recht verschuldigd is, wordt geërfd of verkregen.

Bij de memorie van aangifte, waarin naar de bepalingen van 3°. en 6°., de ouderdom moet worden opgegeven van personen, van wier leven een vruchtgebruik of eene periodieke uitkeering afhankelijk is, wordt, op straf van weigering der memorie, hunne geboorte-akte overgelegd, of indien dit niet mogelijk is, eene akte van bekendheid, opgemaakt op de wijze, voorgeschreven bij de beide eerste leden van art. 127 van het Burgerlijk Wetboek, of, wanneer de personen buiten 's lands wonen en geboren zijn, door de daartoe bevoegde openbare macht.

11. De erfgenamen, legatarissen en andere verkrijgers van

onroerende zaken, binnen het Rijk gelegen of gevestigd, en nagelaten door iemand die geen ingezeten was van het Rijk, doen, bij schriftelijke memorie, aangifte van den aard, de ligging, de sectie en het nommer van het kadaster, de grootte en de waarde dier zaken, ten kantore in welks kring zij gelegen of gevestigd zijn.

12. Gaat bij boedels van ingezetenen des Rijks, geheel geërfd wordende in de rechte lijn, of met echtgenooten, in het geval van art. 56, n°. 3, bepaald, hetgeen door ieder hunner wordt geërfd of verkregen, geen duizend gulden te boven, dan bepaalt zich de aangifte tot de vermelding van:

1°. de erfgenamen, met opgave van hunne verwantschap, of de betrekking van huwelijk tot den overledene;

2°. het zuiver saldo der nalatenschap;

3°. de onroerende zaken en aan het recht van overgang onderworpen effecten en rentegevende schuldvorderingen, aangewezen als in art. 10, n°. 1, tweede en derde lid, is bepaald. Indien geene zoodanige zaken zijn nagelaten, moet dit worden opgegeven.

4°. de legatarissen of andere verkrijgers onder bijzonderen titel met aanwijzing van den aard en de waarde van hetgeen zij verkrijgen en krachtens welken titel.

Bij gegrond vermoeden van onjuiste opgaven is de ontvanger bevoegd, op de wijze bij art. 21 bepaald, de indiening te vorderen eener memorie, als in art. 10 bedoeld.

Vererft de boedel, alleen ten gevolge van verwerping door andere erfgenamen dan die in de rechte linie en de echtgenoot, in het geval van art. 56, n°. 3, geheel op de erfgenamen in de rechte linie of op deze en dien echtgenoot, dan doen de laatsten aangifte overeenkomstig art. 10.

13. In geval van onvermogen van den overledene wordt, bijaldien door het overlijden geen vruchtgebruik, fideï-commis of periodieke uitkeering is vervallen of overgegaan, eene verklaring van den burgemeester der gemeente, waar de overledene zijne laatste woonplaats had, overgelegd, houdende dat het hem niet bekend is dat de overledene eenige roerende of onroerende zaken heeft nagelaten.

De verklaring wordt afgegeven op aanvraag van de erfgenamen of van den Rijksambtenaar.

14. Bij alle aangiften voor het recht van successie wordt tevens opgegeven of de overledene al dan niet eenige goederen als bezwaarde erfgenaam of in vruchtgebruik bezat, en zoo ja, waarin zij bestaan, door wien en bij welken titel de erfstelling over de hand of het vruchtgebruik is ingesteld, aan wien de goederen moeten worden uitgekeerd, wie tot het genot van den eigendom is gekomen of op wien het vruchtgebruik bij opvolging is overgegaan.

Gelijke vermelding wordt vereischt ten aanzien van periodieke uitkeeringen, door het overlijden, bij opvolging, overgegaan of vervallen.

15. Op dezelfde wijze als bij de artt. 10, 11 en 12 is bepaald, zijn, tot aangifte van hetgeen door hen wordt geërfd of verkregen, gehouden:

1°. zij, die een vruchtgebruik of periodieke uitkeering bij opvolging verkrijgen;

2°. de geroepen erfgenamen of legatarissen, die door het overlijden van den bezwaarden erfgenaam of legataris tot het genot komen.

De aangifte geschiedt in het geval sub 2 vermeld, wanneer het fideï-commissen betreft, welke dagteekenen van vóór de invoering der Fransche wetboeken hier te lande, ten kantore in welks kring de bezwaarde erfgenaam of legataris zijne laatste woonplaats had, en in alle andere gevallen ten kantore waar de instelling van het vruchtgebruik, de periodieke uitkeering of de erfstelling over de hand is aangegeven of had moeten worden aangegeven.

16. Wanneer, gedurende het leven van den bezwaarden erfgenaam of legataris, het bezwaarde goed op den geroepene overgaat, wordt de dag, waarop de overgang heeft plaats gehad, en de plaats waar de acte of overeenkomst gemaakt is, voor de toepassing dezer wet als de dag en de plaats van het overlijden beschouwd.

17. Het aanvaarden eener nalatenschap onder het voorrecht van boedelbeschrijving, of het voorbehouden recht van beraad, ontheft niet van de verplichting tot het doen van aangifte, op de wijze en binnen den termijn, bij deze wet voorgeschreven.

De vervulling der verplichtingen, uit deze wet voortvloeiende, wordt niet beschouwd als eene daad van aanvaarding.

De aangifte, gedaan door den erfgenaam, die vervolgens de erfenis verwerpt, vervalt.

De kosten van vervolging tegen erfgenamen of verkrijgers, ingesteld vóór dat zij verwierpen, blijven te hunnen laste, indien de vervolging alleen uit hoofde van de verwerping is gestaakt.

18. De aangifte kan geschieden krachtens eene schriftelijke, aan de memorie gehechte volmacht.

19. In iedere memorie van aangifte wordt ééne eenige woonplaats gekozen, in den kring van het kantoor van het recht van successie en van overgang, waar die aangifte wordt gedaan. Zij geldt voor alle rechtvorderingen en vervolgingen krachtens deze wet in te stellen tegen de erfgenamen, legatarissen en andere verkrijgers, of tegen degenen die tot de vervulling der aan dezen opgelegde verplichtingen gehouden zijn.

Zij die voor het recht van successie geene aangifte gedaan

of geene woonplaats gekozen hebben, worden geacht hunne woonplaats te hebben ter laatste woonplaats van den overledene, gedurende één jaar na het overlijden; na dien tijd, ter secretarie van de gemeente, waar de overledene zijne laatste woonplaats had.

Zij, die voor het bij art. 1 n°. 2 bedoelde recht van overgang geen aangifte gedaan of geene woonplaats gekozen hebben, worden geacht hunne woonplaats te hebben ter secretarie van de gemeente binnen welke de aangifte volgens art. 11 moet geschieden.

Van alle exploiten wordt slechts ééne kopij gelaten.

20. De termijn van aangifte is zes maanden, te rekenen van den dag van het overlijden zoo dit binnen het Rijk in Europa; acht maanden zoo het in Europa buiten het Rijk; twaalf maanden zoo het in een ander werelddeel voorvalt. Voorts, in geval van vermoedelijk overlijden, zes maanden na de dagteekening der verklaring.

Indien zwangerschap oorzaak is dat onzekerheid bestaat omtrent den persoon des erfgenaams of de heffing der belasting, gaat de termijn in van den dag der bevalling, of, indien de vrouw vroeger mocht overlijden, van den dag van haar overlijden, of indien geen van beiden op den driehonderdsten dag na den dood des erflaters mocht hebben plaats gehad, alsdan van den eersten daarop volgenden dag. Deze bepaling kan niet worden ingeroepen door dengene, op wiens erfdeel, wat de hoegrootheid betreft, de bevalling geen invloed kan uitoefenen.

In geval de nalatenschap volgens de wet als onbeheerd wordt beschouwd of indien tengevolge van de vervulling eener voorwaarde, van verwerping of van den bij art. 1 bis, lid 2, bedoelden afstand geërfd of verkregen wordt, gaat de termijn in van den dag der benoeming van den curator, der vervulling van de voorwaarde, der verwerping of van den afstand.

21. Indien de memorie van aangifte niet binnen den termijn en ten kantore, bij de wet bepaald, is ingediend, zendt de rijksambtenaar den nalatige eene waarschuwing om binnen acht dagen aan zijne verplichting te voldoen. Indien aan de waarschuwing niet wordt voldaan, wordt tegen den nalatige een dwangschrift uitgevaardigd tot betaling eener daarbij uit te drukken som, behoudens vermeerdering of vermindering volgens latere regeling, voor rechten en boete.

Het bedrag van de verschuldigde rechten wordt, na de beteekening van het dwangschrift, met een vierde daarvan, als boete, verhoogd. Ingeval geen recht verschuldigd is, wordt voor iedere ingegane week verzuim na de beteekening van het dwangschrift door iederen nalatige eene boete verbeurd van vijf gulden.

De kosten van vervolging komen ten laste van den nalatige.

De in het 1e lid vermelde waarschuwing is vrij van zegel en van de formaliteit van registratie.

22. Ingeval met betrekking tot de opgaven, bij art. 14 voorgeschreven, eene onnauwkeurige of eene, met de waarheid strijdige, negatieve opgave is gedaan, is de aangever, te dier zake, zoowel voor de rechten als voor de boete, aansprakelijk. De rechten alleen kan hij van de verkrijgers terugvorderen. Van de boete wordt hij ontheven, zoo hij van zijne onschuld doet blijken.

23. Voor de regeling van het recht van successie wordt de waarde bepaald:

1°. van hetgeen in vollen of met fideï-commis bezwaarden eigendom wordt geërfd of verkregen, als volgt:

a. van de onroerende zaken, in de artt. 562 en 563 van het Burgerlijk Wetboek vermeld, van het recht van erfpacht, van opstal en van beklemming, met de daartoe behoorende gebouwen, werken en beplantingen, van den eigendom van goederen in erfpacht, opstal en beklemming uitgegeven, op de verkoopwaarde ten dage van het overlijden, volgens des aangevers begrooting.

De waarde van de buiten het Rijk gelegen of gevestigde onroerende zaken moet afzonderlijk worden begroot.

b. van hypothecaire schuldvorderingen op het bedrag van het kapitaal, of op de waarde door den aangever te begrooten; in het laatste geval met aanwijzing der ondergezette goederen, op de wijze bij art. 10 n°. 1 vermeld;

c. van grondrenten, tienden, cijnsen, tijnsen en dergelijke altijddurende of voor eenen onbepaalden tijd op onroerende goederen gevestigde praestatiën, op den afkoopprijs, bij de vestiging bepaald, en indien die niet bepaald is, op de waarde naar den maatstaf, bij art. 799 van het Burgerlijk Wetboek of andere wettelijke verordeningen vastgesteld. Bij gebreke van de daar bedoelde marktprijzen of jaarlijksche opbrengst, op de waarde door den aangever te begrooten;

d. van de effecten, op hunne geldswaarde, naar de prijscourant, op last van den Minister van Financiën door ten minste vier makelaars of commissionairs in effecten te Amsterdam opgemaakt, uitgegeven in de week van het overlijden, en zoo zij daarop niet bekend staan, naar de begrooting des aangevers;

e. van lijfrenten of andere periodieke van het leven afhankelijke uitkeeringen op het jaarlijksch bedrag, vermenigvuldigd met de getallen, naar de volgende berekening:

wanneer degene, gedurende wiens leven de uitkeering moet plaats hebben,

twintig jaren oud is of minder,	met 18
boven de 20 tot 30 jaren oud is,	„ 16

boven	de	30	tot	40	jaren	oud	is,	met	15
„	„	40	„	50	„	„	„	„	13
„	„	50	„	55	„	„	„	„	11
„	„	55	„	60	„	„	„	„	9
„	„	60	„	65	„	„	„	„	8
„	„	65	„	70	„	„	„	„	6
„	„	70	„	75	„	„	„	„	4
„	„	75	.	.	.	.	.	.	2

Wanneer de lijfrenten of andere periodieke uitkeeringen in voorwerpen in natura bestaan, wordt het jaarlijksch bedrag berekend op de wijze bij art. 799 van het Burgerlijk Wetboek voorgeschreven. Bij gebreke van bekendheid der daar bedoelde marktprijzen of jaarlijksche opbrengst, wordt het jaarlijksch bedrag door den aangever begroot.

Ten aanzien van tontines, contracten van overleving en dergelijke, wordt het jaarlijksch bedrag gehouden dat te zijn van het laatste jaar, het jaar van het overlijden voorafgaande. De waarde wordt berekend als die der lijfrenten.

Indien eene uitkeering voor een bepaalden tijd is gemaakt, wordt haar jaarlijksch bedrag vermenigvuldigd met het aantal jaren, gedurende welke zij moet plaats hebben, doch iedere gulden berekend tegen de navolgende waarde:

	Uitkeering besproken aan:	
	personen.	zedelijke lichamen of instellingen van de doode hand.
voor 10 jaren en daaronder, tegen	*f* 0.90	*f* 0.90
voor boven de 10 tot 20 jaren, tegen	0.75	0.80
voor boven de 20 tot 30 jaren, tegen	0.65	0.73
voor boven de 30 jaren tegen . .	0.50	0.60

Het belastbaar kapitaal naar deze berekening verkregen, kan, ingeval de uitkeering is gemaakt aan personen, in geen geval hooger zijn dan dat, hetwelk verkregen zou zijn, wanneer de uitkeering van het leven afhankelijk ware gesteld, en, ingeval

zij aan zedelijke lichamen of instellingen van de doode hand is gemaakt, niet meer bedragen dan het vijf-en-twintigvoud van haar jaarlijksch bedrag.

Bij uitkeeringen, welke door meer dan één persoon gezamenlijk worden verkregen, wordt het bedrag van ieders aandeel tot kapitaal gebracht volgens bovenstaande tafels.

Voor uitkeeringen, aan zedelijke lichamen of instellingen van de doode hand voor onbepaalden tijd besproken, wordt het vijf-en-twintigvoud der jaarlijksche uitkeering genomen.

f. van schepen, schuiten en vaartuigen met toebehooren, op de verkoopwaarde, ten dage van het overlijden, door den aangever te begrooten;

g. van alle schuldvorderingen, niet onder letter *b*, *d* of *h* begrepen, hetzij daarvan eene acte besta of niet, op de door den aangever te begrooten geldswaarde van het kapitaal;

h. van de loopende termijnen van huren, pachten en interest van de zaken vermeld onder de letters *a*, *b*, *d* en *g*, op het bedrag tot en met den dag van het overlijden verschuldigd;

i. van alle roerende goederen en alle andere zaken, niet bepaaldelijk in dit artikel genoemd: op de verkoopwaarde ten dage van het overlijden, door den aangever te bepalen;

2°. van hetgeen in vruchtgebruik wordt verkregen, op het overeenkomstig de bepalingen van n°. 1, litt. *e*, tot kapitaal gebrachte bedrag der jaarlijksche inkomsten, naar den maatstaf van vier ten honderd der overeenkomstig n°. 1 te bepalen kapitaalswaarde op het tijdstip waarop het genot aanvangt. Vruchtgebruik aan zedelijke lichamen of instellingen van de doode hand, voor onbepaalden tijd besproken, wordt geacht voor dertig jaren gemaakt te zijn;

3°. van hetgeen onder den last van vruchtgebruik of van periodieke uitkeering geërfd of verkregen wordt, op de overeenkomstig n°. 1 te bepalen waarde van den vollen eigendom, na aftrek van de waarde, welke op het tijdstip der vererving of verkrijging aan de uitkeering of het vruchtgebruik, volgens de bepaling van n°. 1, litt. *e*, of van n°. 2 moet worden toegekend.

De aftrek wordt, indien het vruchtgebruik of de uitkeering aan of ten behoeve van verschillende personen, van onderscheiden leeftijd, levenslang bij opvolging besproken of bedongen is, bepaald in verhouding tot den leeftijd des jongsten.

De aftrek vervalt, wanneer en in zoover als voor de waarde van het vruchtgebruik of de periodieke uitkeering, volgens art. 56, n°. 6, vrijstelling van het recht wordt genoten.

24. Vervallen.

25. Voor de regeling van het recht van overgang, bij n°. 2 van art. 1, wordt de waarde bepaald als volgt;

1°. van den vollen, van den met fideï-commis bezwaarden en van den blooten eigendom, op de waarde van den vollen eigendom ten dage van den overgang, op de bij art. 23, n°. 1, litt. *a* en *c*, voorgeschreven wijze te begrooten of te regelen;

2°. van het vruchtgebruik:

a. indien het door physieke personen zonder bepaling van tijd wordt verkregen, op de helft der bij n°. 1 bedoelde waarde, en indien het door zedelijke lichamen of instellingen van de doode hand zonder bepaling van tijd of voor bepaalden tijd van niet minder dan vijf en twintig jaren verkregen wordt, op het geheel van die waarde;

b. indien het door physieke personen voor bepaalden tijd, of door zedelijke lichamen of instellingen van de doode hand voor bepaalden tijd van minder dan vijf en twintig jaren wordt verkregen, op de wijze bij art. 23, n°. 2, eerste lid, aangeduid.

26. Het recht van overgang vermeld onder n°. 1 van art. 1, wordt geheven over de waarde van het kapitaal, bepaald op de wijze bij artikel 23, n°. 1, aangeduid, onverschillig of het in vollen eigendom dan wel onder bezwaar van fideï-commis of onder den last van vruchtgebruik of van periodieke uitkeering wordt verkregen.

27. Voor de regeling van het recht van successie kunnen geene andere lasten en schulden worden afgetrokken dan de navolgende

Lasten:

de begrafeniskosten, andere dan die in art. 367, n°. 4, van het Burgerlijk Wetboek bedoeld. Artikel 1195 n°. 2 van het Burgerlijk Wetboek is, voor zooveel de aldaar bepaalde bevoegdheid des rechters betreft, in dezen van toepassing.

Onder de begrafeniskosten kunnen worden begrepen de sommen, besproken of uitgekeerd voor de uitvaart van den erflater en de, te zijnen behoeve, te doene kerkelijke diensten of te vieren godsdienstige plechtigheden, sedert den dag van zijn afsterven tot en met het eerste jaargetijde na zijn overlijden, en zulks geëvenredigd aan den stand en het vermogen van den overledene, met inachtneming van het plaatselijk gebruik en de bijzondere omstandigheden.

Hetgeen te dier zake meer is besproken wordt beschouwd als legaat aan niet verwante personen.

Schulden:

a. de schulden ten laste van den overledene, mits aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:

van elke schuld moet in de aangifte het bedrag, de oorsprong, de tijd van het ontstaan en de naam van den schuldeischer worden vermeld;

van haar bestaan moet reeds vóór het overlijden het bewijs in rechten zijn te leveren geweest; in de aangifte moeten de authenthieke of onderhandsche geschriften of de andere middelen waarmede dat bewijs zou kunnen zijn geleverd, worden omschreven;

de onderhandsche geschriften die als bewijsmiddel worden vermeld, moeten reeds vóór het overlijden in de macht van den schuldeischer zijn geweest; dat de aangever overtuigd is dat zulks het geval was, moet in de aangifte worden verklaard;

in de aangifte moet worden verklaard dat den aangever niet gebleken is dat de daarin vermelde bewijzen werden opgemaakt of afgegeven om de betaling van successierechten te ontgaan.

De schulden, waaromtrent deze verklaring niet naar waarheid kan worden afgelegd, worden beschouwd als „schuld, welke niet uit den boedel moet worden betaald", in den zin van het in art. 28 voorkomende eedsformulier;

b. interesten, renten, huren en pachten, tot en met den dag van het overlijden;

c. de schulden, op het tijdstip van het overlijden, voortspruitende uit het beroep van den overledene.

Wanneer de schulden, onder de letters *a* en *c* vermeld, door dertigjarige verjaring, en die onder de letters *b* vermeld, door de vijfjarige verjaring zijn getroffen, worden zij niet toegelaten;

d. huisschulden tot en met den dag van het overlijden; dienstbodenloon voor het volle loopend jaar of vierendeeljaar.

De schulden, onder letters *b*, *c* en *d* vermeld, worden ieder afzonderlijk opgegeven, met aanwijzing van haren aard en oorsprong, van den tijd waarover zij loopen, en den naam des schuldeischers;

e. de grondbelasting, de provinciale of plaatselijke lasten, dijk- en polderlasten, molen- en sluisgelden en soortgelijke omslagen tot en met den dag van het overlijden.

Indien zij tijdens de aangifte nog niet waren omgeslagen, wordt het bedrag daarvan, zooals dit in het onmiddellijk voorafgegane jaar was bepaald, onder de schulden toegelaten; later wordt op het meerdere of mindere niet teruggekomen;

f. de personeele belasting, de vermogensbelasting, de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten, en de hoofdelijke omslagen, en andere plaatselijke directe belastingen, die tot en met den laatsten dag van het tijdvak, waarover zij loopen, ten ware afschrijving of teruggave kan gevorderd worden.

Behoudens de toepassing van art. 36 worden de schulden, die niet wegens verjaring buiten aanmerking moeten blijven,

afgetrokken, wanneer de vereischte opgaven in de aangifte zijn gedaan.

Wanneer eene schuld naar het oordeel van 's Rijks ambtenaar niet kan worden afgetrokken, wordt de aangever door hem met de reden in kennis gesteld.

Zoolang de aangifte niet is beëedigd, kan de omschrijving bij nadere aangifte worden aangevuld en kunnen nog schulden worden aangegeven.

Wanneer de vereischte opgaven in de beëedigde aangifte niet zijn gedaan of wanneer na de beëediging nadere aangifte van eene schuld of aanvulling der omschrijving plaats heeft, kan de schuld worden afgetrokken, indien aan 's Rijks ambtenaar, daartoe door den Minister van Financiën aangewezen, of aan den rechter, zoo niet naar de eischen van het burgerlijk recht dan toch overtuigend wordt aangetoond, dat de schuld reeds vóór het overlijden bestond, dat de onderhandsche geschriften als bewijsmiddel dienende, reeds vóór het overlijden in de macht van den schuldeischer zijn geweest en dat de bewijzen voor het bestaan der schuld niet werden opgemaakt of afgegeven om de betaling van successierechten te ontgaan.

Hetgeen op eene der bedoelde wijze blijkt tengevolge van het niet aftrekken van schulden te veel te zijn betaald, wordt teruggegeven, mits de teruggaaf worde gevraagd binnen den termijn voor de verjaring bepaald.

28. Binnen eene maand na de aangifte van eenen boedel van een ingezeten des Rijks, moeten de aangevers, elk naar de wijze zijner godsdienstige gezindheid, in persoon, voor den kantonrechter te hunner keuze, den volgenden eed (verklaring) afleggen:

„Ik zweer (verklaar) dat ik in gemoede vermeen, dat ik bij „de door mij gedane aangifte van hetgeen door het overlijden „van N. N. wordt geërfd of verkregen, niets heb verzwegen „wat daartoe behoort en voor de regeling van de rechten van „successie en van overgang heeft moeten worden aangegeven; „dat ik dezelfde schuld niet twee of meermalen heb gebracht; „dat ik geen schuld heb opgegeven, welke niet uit den boedel „moet worden betaald; dat ik de buitenlandsche bezittingen „(zoo er zijn) en de roerende goederen, welke waarde uitsluitend „naar de begrooting des aangevers wordt gerekend, op die „waarde heb gesteld, welke ik in gemoede vermeen bij de wet „te worden gevorderd, dat ik evenzeer in gemoede vermeen, „dat geene waarden, niet in de aangifte vermeld, uit den boedel „zijn of zullen worden afgegeven, welke naar mijne overtuiging „niet reeds vóór den dood des erflaters aan den daartoe aan„gewezene in eigendom toebehoorden; eindelijk zweer (beloof) „ik, dat ik dadelijk aangifte zal doen van en de rechten van

„successie en van overgang zal voldoen voor al hetgeen ik „naderhand zal vernemen niet of kwalijk te hebben aangegeven."

„Zoo waarlijk helpe mij God almachtig." („Dat beloof ik.")

Indien de aangifte door een gemachtigde gedaan is, wordt de eed afgelegd door de personen namens wie de aangifte is gedaan, behoudens het bepaalde bij art. 32.

Indien de aangifte gedaan is door of namens meerdere erfgenamen in de rechte nederdalende linie of wettelijke vertegenwoordigers van dezen, wordt de eed slechts afgelegd door één hunner, daartoe door den Rijksambtenaar aan te wijzen bij eene door hem binnen vijf dagen na de aangifte aan de gekozene of bij gebreke daarvan door de wet aangewezene woonplaats gezondene kennisgeving op ongezegeld papier.

Voor de toepassing van deze bepaling wordt met de erfgenamen in de rechte nederdalende linie gelijkgesteld de langstlevende echtgenoot, die van den eerststervende erft, terwijl kind of kinderen uit hun huwelijk verwekt of afstammelingen daarvan aanwezig zijn.

29. Geen eed wordt afgelegd:

a. voor boedels, waarvan het actief, volgens de specifieke aangifte, geen drie honderd gulden te boven gaat;

b. door den erfgenaam in de rechte nederdalende linie en door den met hem overeenkomstig het laatste lid van art. 28 gelijkgestelden langstlevenden echtgenoot, indien hetgeen aan elk hunner uit het actief opkomt volgens de specifieke aangifte geen duizend gulden te boven gaat;

c. door den Staat.

Wanneer ten gevolge van verwerping de boedel geheel door erfgenamen in de rechte linie of door deze en den in art. 56, n°. 3, bedoelden echtgenoot verkregen wordt, is lit. *b* van dit artikel niet toepasselijk.

De in lit. *b* bedoelde personen leggen, indien in boedels legaten zijn besproken, niet van het recht vrijgesteld en niet bestaande in vaste en bepaalde sommen, op boven omschreven wijze en plaats, den volgenden eed (verklaring) af;

„Ik zweer (verklaar) dat ik in gemoede vermeen voor den „boedel van N. N. alles, waarvoor recht van successie of van „overgang verschuldigd is, oprechtelijk te hebben aangegeven."

„Zoo waarlijk helpe mij God almachtig."

(„Dat verklaar ik.")

Die personen leggen evenwel den eed (verklaring) af, bedoeld in art. 28, indien het niet van het recht vrijgestelde legaat bestaat in een vruchtgebruik van de geheele nalatenschap of van een evenredig deel daarvan.

30. Behoudens de uitzonderingen bij het vorig artikel bepaald, wordt op gelijke wijze door degenen, die een vruchtge-

bruik bij opvolging verkrijgen of door de verwachters, die door overlijden of door overdracht onder de levenden tot het genot van eenig fideï-commissair goed komen, de navolgende eed (of verklaring) afgelegd:

„Ik zweer (verklaar) dat ik in gemoede vermeen oprechtelijk „alles te hebben aangegeven wat door mij, krachtens den wil „van N. N. en het overlijden van N. N., is geërfd of verkregen."

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig." („Dat verklaar ik".)

31. Door de verkrijgers van periodieke uitkeeringen bij opvolging wordt geen eed afgelegd.

32. In geval van ziekte, afwezigheid buiten het Rijk, of andere wettige redenen van verhindering, kan de eed, met toelating van den Minister van Financiën, krachtens eene bijzondere volmacht worden afgelegd voor den kantonrechter ter keuze van den lasthebber.

33. De eed wordt kosteloos afgelegd. Het proces-verbaal wordt, op ongezegeld papier, in duplo opgemaakt en gratis geregistreerd. Een der duplicaten blijft ten kantore van registratie.

34. Wanneer de eed niet binnen den bepaalden termijn is afgelegd, wordt, voor iedere ingegane week verzuim, door ieder nalatige een boete van *f* 25 verbeurd.

35. De memoriën van aangifte, waarin de goederen niet, overeenkomstig het voorschrift dezer wet, zijn aangewezen, of waarin ontbreekt hetzij de omschrijving van onroerende goederen, hetzij de verklaring, dat geene onroerende goederen zijn nagelaten, of de ontkennende opgave bij art. 14 voorgeschreven, of waarin niet al de opgaven voorkomen welke voor de berekening van de belasting worden vereischt, worden geweigerd, met schriftelijke aanwijzing van hetgeen aan de aangifte ontbreekt.

36. Wanneer, na verloop van den termijn tot aangifte, blijkt, dat niet al wat door het overlijden werd geërfd of verkregen, is aangegeven; dat lasten of schulden zijn opgegeven, welke niet tot de nalatenschap behooren; dat de buitenlandsche bezittingen of de roerende goederen, in art. 23, n°. 1, onder de letters *e*, *g* en *i* vermeld, niet tot de wezenlijke waarde zijn aangegeven, of dat eenige andere verkeerde opgave of verzwijging, ten nadeele van 's Rijks schatkist, heeft plaats gehad, wordt tegen hen, die daarvan geene nadere aangifte hebben gedaan, dwangschrift uitgevaardigd tot betaling eener daarbij uit te drukken som, op gelijke wijze en ten zelfden einde als bij art. 21 is bepaald.

Het dwangschrift mag echter niet worden uitgevaardigd dan nadat eene maand, te rekenen van den laatsten dag van den termijn tot aangifte, is verloopen.

De belanghebbenden worden van de boeten ontheven, zoo zij van hunne onschuld doen blijken.

37. Zoo met betrekking tot eene aangifte, welke, ingevolge art. 29, litt. *a* en *b*, niet aan beëediging is onderworpen, na verloop van den termijn tot aangifte, een gegrond vermoeden bestaat dat eene verzwijging, eene te lage of verkeerde aangifte, als bij art. 36 is bedoeld, heeft plaats gehad, kan de verplichting tot het beëedigen der aangifte door de rechtbank van het arrondissement in hetwelk het kantoor, waar zij is ingediend, gevestigd is, aan de aangevers worden opgelegd.

Daartoe wordt door 's Rijks ambtenaar een met redenen omkleed verzoekschrift aan de rechtbank ingediend. Een afschrift daarvan wordt, met dagvaarding voor de rechtbank, aan de aangevers beteekend.

De zaak wordt behandeld op den voet voor rechtsgedingen in zake van registratie bepaald.

De eed of verklaring bevolen zijnde, moet worden gedaan binnen eene maand na den dag, waarop het bevel der rechtbank aan de aangevers is beteekend, en zijn verder de artt. 28, 32, 33 en 34 van toepassing.

De in dezen gemaakte kosten komen ten laste der aangevers, bijaldien verzwijging, te lage of verkeerde aangifte blijkt te hebben plaats gehad.

De verschuldigde rechten worden met een vierde daarvan, als boete, verhoogd.

38. Wanneer de binnen het Rijk gelegen of gevestigde onroerende zaken, in art. 23, n°. 1, onder de letters *a* en *c*, en de door de aangevers gewaardeerde roerende zaken, aldaar onder de letters *b*, *d* en *f* vermeld, voor de regeling hetzij van het recht van successie, hetzij van de rechten van overgang, niet overeenkomstig hunne wezenlijke waarde schijnen te zijn aangegeven, is 's Rijks ambtenaar bevoegd, eene waardeering door deskundigen te vorderen.

De vordering geschiedt bij exploit, houdende vermelding der som, waarop 's Rijks ambtenaar het goed waardeert, het bedrag hetwelk voor recht en boete wordt verschuldigd geacht en dagvaarding voor den kantonrechter van het kanton, waarin de overledene zijne laatste woonplaats had, of, wanneer het onroerende zaken betreft, waar het te waardeeren goed, of het voornaamste gedeelte daarvan, volgens het kadastrale inkomen, gelegen is, ten einde zich omtrent de keuze van drie deskundigen te verstaan, of, bij gebreke daarvan, dezen, door den rechter, ambtshalve, te hooren benoemen.

Art. 224, alin. 1 en 2, artt. 225 tot 229, art. 230, alin. 2, art. 231, alin. 1, artt. 232 en 233 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zijn in dezen toepasselijk.

De deskundigen maken van hunne bevinding een behoorlijk gedagteekend en onderteekend proces-verbaal, vermeldende de verschillende door hen aan het goed toegekende waarden, zonder opgave van ieders persoonlijk gevoelen.

Indien twee deskundigen het eens zijn, wordt hunne waardeering, indien zij allen verschillen, een derde gedeelte van het gezamenlijk bedrag voor de waarde gehouden.

Wanneer de aldus aan het goed toegekende waarde een achtste meer dan de aangegevene bedraagt, is, behalve het hoogere recht, eene daarmede gelijkstaande som, als boete, verschuldigd. In dat geval komen de kosten der waardeering ten laste der aangevers, anders ten laste van den Staat.

In elk geval wordt het enkel recht betaald over het bedrag, waarmede de waarde, door de deskundigen bepaald, de aangegeven waarde overtreft; daarentegen wordt teruggegeven het recht betaald over het bedrag met hetwelk de aangegeven waarde die, welke door de deskundigen is bepaald, te boven gaat.

39. Eene boete van een vierde van het recht is verbeurd ingeval, na de beteekening van het exploit, de aangegeven waarde vrijwillig wordt verhoogd, onverschillig of de verhooging meer of minder dan één achtste der aangegeven waarde beloopt.

40. De belanghebbenden kunnen de aan te geven waarde der in het eerste lid van artikel 38 vermelde zaken, te hunnen koste, door deskundigen doen vaststellen.

De vordering daartoe wordt gedaan bij exploit met dagvaarding van den ontvanger, voor den kantonrechter bij het tweede lid van art. 38 aangewezen, en ten einde als daarin is omschreven.

Het derde, vierde en vijfde lid van art. 38 zijn hierbij van toepassing.

De waarde, volgens de schatting der deskundigen aan de zaak toe te kennen, wordt aangegeven en strekt ten grondslag voor de berekening van het recht.

TITEL III.

VAN DE HOEGROOTHEID VAN HET RECHT VAN SUCCESSIE EN OVERGANG; VAN DE TOEPASSING, DE BETALING EN DE VRIJSTELLINGEN.

41. Het recht van successie wordt bepaald als volgt:

Wanneer wordt geërfd of verkregen:

1°. door bloedverwanten in de rechte nederdalende linie van bloedverwanten in de rechte opgaande linie, of door den eenen

echtgenoot van den anderen, indien kind of kinderen uit hun huwelijk verwekt of afstammelingen daarvan aanwezig zijn, een ten honderd;

2°. door bloedverwanten in de rechte opgaande linie van bloedverwanten in de rechte nederdalende linie, drie ten honderd;

3°. door den eenen echtgenoot van den anderen, indien geen kind of kinderen uit hun huwelijk verwekt of geene afstammelingen daarvan aanwezig zijn, vier ten honderd;

4°. door broeders en zusters van broeders en zusters, vier ten honderd;

5°. door neef en nicht, naneef en nanicht van oom of moei, oudoom of oudmoei, en omgekeerd door oom of moei, oudoom of oudmoei van neef of nicht, naneef of nanicht, zes ten honderd.

Op hetgeen in de gevallen, vermeld onder n°. 4 en n°. 5, meer wordt verkregen, dan het aandeel bij versterf zou hebben beloopen, mitsgaders in alle andere niet voorziene gevallen, tien ten honderd.

42. Het boven en behalve het recht van successie te heffen recht van overgang, onder n°. 1 van art. 1 vermeld, wordt bepaald op een vierde ten honderd in de rechte linie en tusschen echtgenooten, kind of kinderen uit hun huwelijk verwekt of afstammelingen daarvan nalatende; in alle andere gevallen op twee ten honderd.

43. Het recht van overgang, onder n°. 2 van art. 1 vermeld wordt bepaald op acht en een half ten honderd.

44. Voor de berekening van het recht van overgang, onder n°. 1 van art. 1 vermeld, wordt hij, die een evenredig deel der nalatenschap erft, geacht een gelijk evenredig deel te verkrijgen in de tot die nalatenschap behoorende schuldbrieven en verdere bij evengemelde wetsbepaling opgenoemde zaken, ten ware de erflater daaromtrent anders had beschikt.

45. Het bedrag van de rechten kan, ten gevolge van verwerping, wel vermeerdering, geene vermindering ondergaan.

In de gevallen bij de beide eerste leden van art. 1*bis* voorzien, kan het recht niet minder bedragen dan dat hetwelk betaald zou zijn, indien de verwerping of afstand niet had plaats gehad.

46. Het recht van successie wordt geheven van het bedrag der waarde welke door ieder, na aftrek van zijn aandeel in de schulden en lasten, bij art. 27 vermeld, wordt geërfd of verkregen.

Het recht van overgang wordt geheven van de waarde der zaken, zonder aftrek van legaten, schulden of lasten, met dien verstande nochtans, dat het bedrag van het recht van overgang,

bij art. 1, n°. 1, bedoeld, het batig saldo des boedels niet zal overschrijden.

47—51. Vervallen.

52. Het recht wordt naar de verwantschap of de betrekking tusschen den insteller en den verkrijger berekend, al ware deze ook niet bij versterf tot het verkregene gerechtigd geweest:

a. wanneer bij eene erfstelling over de hand de verwachter tot het genot komt;

b. wanneer vruchtgebruik of periodieke uitkeering bij opvolging wordt verkregen.

53. Wanneer bij den aangever onzekerheid bestaat omtrent de verwantschap, of omtrent den persoon die erft of verkrijgt, of omtrent de hoeveelheid welke den erfgenaam bij versterf zou zijn aangekomen, wordt in de rechte lijn drie, in alle andere gevallen tien ten honderd geheven, behoudens teruggave van hetgeen naderhand blijkt te veel betaald te zijn, zoo deze teruggave wordt gevraagd binnen den termijn voor de verjaring bepaald, of, in geval van rechtsgedingen over de erfenis of de verkrijging, binnen een jaar na het eindvonnis.

54. Het recht van successie en van overgang, de verhooging van recht en de boete moeten worden betaald zooals zij door 's Rijks ambtenaar, krachtens deze wet en overeenkomstig de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek zijn berekend.

Behalve in de gevallen bij deze wet voorzien, kan het recht noch verminderd, noch teruggegeven worden dan:

1°. ingeval de wet niet naar behooren is toegepast;

2°. indien en in zoo ver als het geërfde of verkregene ten gevolge van de vervulling eener voorwaarde door anderen wordt geërfd of verkregen of tot anderen terugkeert.

55. De betaling van het recht van successie, van de rechten van overgang en der boeten geschiedt binnen eene maand na de aangifte; alles op verbeurte van één tiende gedeelte van het verschuldigde recht als boete, boven de kosten van vervolging.

Uiterlijk binnen veertien dagen na de aangifte, wordt door den rijksambtenaar aan de bij de aangifte gekozen woonplaats eene eenvoudige, behoorlijk verzegelde specifieke nota gezonden van het verschuldigde voorrecht, verhooging, boeten en kosten.

56. Van het recht van successie is vrijgesteld:

1°. al wat door den Staat wordt geërfd of verkregen;

2°. alles wat door iemand in de rechte nederdalende linie geërfd of verkregen wordt, wanneer het zuiver saldo daarvan, volgens de specifieke aangifte, geen duizend gulden te boven gaat;

3°. alles wat de langstlevende echtgenoot van den eerst stervende, terwijl kind of kinderen uit hun huwelijk verwekt

of afstammelingen van deze aanwezig zijn, erft of verkrijgt, wanneer het zuiver saldo daarvan, volgens de specifieke aangifte, geen duizend gulden te boven gaat;

4°. een bedrag van *f* 500 op hetgeen door iemand in de sub 2°. en 3°. bedoelde gevallen geërfd of verkregen wordt, wanneer het zuiver saldo daarvan, volgens de specifieke aangifte, meer dan *f* 1000 doch niet meer dan *f* 1500 beloopt;

5°. al wat geërfd of verkregen wordt uit eene nalatenschap, waarvan het zuiver saldo volgens de specifieke aangifte geen *f* 300 te boven gaat;

6°. al wat in vruchtgebruik of bij wijze van periodieke uitkeering wordt geërfd of verkregen, zoo de verkrijger sterft vóór dat zijn genot zes maanden heeft geduurd. In geval van later overlijden wordt vrijstelling verleend voor dat gedeelte van het recht, hetwelk het voordeel door den verkrijger, blijkens daarvan overgelegde bewijzen genoten, te boven gaat;

7°. de waarde der onroerende zaken, over welke, in de overzeesche bezittingen van het Rijk, het recht van overgang wordt bewezen te zijn betaald geworden, doch alleen voor zoover die in het actief uitgetrokken waarde, naar evenredigheid, in het zuiver saldo is begrepen.

Ingeval het onder n°. 6 bedoelde overlijden plaats heeft of de onder dat nommer en onder n°. 7 bedoelde bewijzen geleverd worden na de betaling van het recht, wordt dit teruggegeven, zoo deze teruggave wordt gevraagd binnen den termijn, voor de verjaring bepaald.

57. Van het recht van overgang, onder n°. 1 van art 1 vermeld, wordt vrijgesteld:

1°. al wat door den Staat wordt geërfd of verkregen;

2°. de inleg in spaarbanken, tot een bedrag van *f* 800.

58. Gewettigde kinderen worden, voor de toepassing dezer wet, beschouwd als uit het huwelijk te zijn geboren.

Wettelijke erkende natuurlijke kinderen worden met wettige gelijkgesteld, mits de bewijzen der erkenning bij de aangifte worden overgelegd.

In de gevallen van art. 918 en art. 920 van het Burgerlijk Wetboek wordt de natuurlijke bloedverwantschap voor de berekening van het recht als wettige beschouwd.

59. Alle schenkingen onder de levenden, daaronder begrepen afstand tegen verplichting tot het doen verrichten van kerkelijke diensten of plechtigheden, aan zedelijke lichamen of instellingen van de doode hand, worden beschouwd alsof het geschonkene krachtens uitersten wil bij legaat verkregen ware.

De aangifte geschiedt door de bestuurders van het lichaam, van de instelling of van de stichting ten kantore, in welks kring het lichaam, de instelling of de stichting gevestigd is.

Indien het lichaam, de instelling of de stichting buiten het Rijk is gevestigd, geschiedt zij ten kantore, in welks kring de schenker of stichter woont of, indien deze geen ingezeten van het Rijk is, ten kantore, in welks kring de onroerende zaken gelegen of gevestigd zijn. Zij is aan geene beëediging onderworpen.

De termijn vangt aan op den dag, waarop de Koninklijke machtiging tot aanvaarding is verleend; voor zoover deze niet wordt vereischt, van den dag der registratie van de akte van schenking; zoo ook deze ontbreekt, van den dag der in-bezittreding.

Deze schenkingen zijn vrij van het recht van registratie.

60. Wij behouden Ons voor om, in bijzondere gevallen, van wege dwaling of onwillig verzuim in de aangifte of in de nakoming van andere voorschriften dezer wet, kwijtschelding, vermindering of teruggave van rechten, van verhooging van recht of van boete te verleenen.

61. Onze Minister van Financiën is bevoegd om, in bijzondere gevallen, den termijn van aangifte, beëediging en betaling te verlengen.

De duur van het bij art. 8 bepaalde voorrecht en de termijnen bij art. 63 bepaald, worden, van rechtswege, met den tijd van het uitstel verlengd.

In geval van verlenging der termijnen van aangifte of betaling, is interest van het bedrag van het recht verschuldigd, tegen vier ten honderd in het jaar, te rekenen van den dag, waarop de betaling volgens de wet had moeten geschieden, tot dien waarop zij werkelijk plaats heeft.

TITEL IV.

VAN DE VERVOLGING EN DE VERJARING.

62. De vervolging door 's Rijks ambtenaren voor de invordering der rechten, verhoogingen en boeten krachtens deze wet verschuldigd, en de terugvordering door de belanghebbenden van betaalde rechten, verhoogingen en boeten, worden op dezelfde wijze ingesteld en behandeld als bij de wetten op de registratie is bepaald.

63. Er is verjaring:

1°. in geval van verzuimde aangifte, voor de invordering van het recht van successie, van het recht van overgang, van verhoogingen van recht en van boete, na vijf jaren, te rekenen van den dag van het overlijden, wanneer dat binnen het Rijk heeft plaats gehad, of in geval van overlijden buiten het Rijk, van den dag der inschrijving van de akte van overlijden in de registers van den burgelijken stand hier te lande, of van den

dag waarop akten of stukken, waaruit het overlijden blijkt, gekomen zijn ter kennis van den Rijks ambtenaar, bij wien de aangifte is of had moeten worden gedaan. Er kan evenwel in dit laatste geval geene vordering worden ingesteld, wanneer dertig jaren na den dag van het overlijden zijn verloopen.

In de gevallen bij het laatste lid van art. 20 bedoeld, na vijf jaren te rekenen van den dag, waarop de termijn van aangifte ingaat.

In het geval, bij art. 59 vermeld, na vijf jaren, te rekenen van den dag der machtiging, der registratie van de akte, of der in-bezit-treding:

2°. voor de invordering der boeten, wegens te late eedsaflegging verbeurd, na één jaar, te rekenen van den dag waarop de eed is afgelegd;

3°. voor het vragen van waardeering door deskundigen volgens art. 38, na twee jaren, te rekenen van den dag der aangifte;

4°. voor de invordering of bijvordering van het op de memorie van aangifte, verschuldigde of te weinig geheven recht en verhooging, voor de vordering tot teruggave van betaalde rechten, verhoogingen en boeten, na twee jaren, te rekenen van den dag der aangifte.

Indien de vordering tot betaling of teruggave van eene voorwaarde afhankelijk is, begint de termijn te loopen van den dag, waarop zij is vervuld of ontbreekt;

5°. voor de vorderingen, bedoeld bij de artt. 36 en 37, na twee jaren, te rekenen van het tijdstip waarop akten of stukken, waaruit blijkt of het gegrond vermoeden ontstaat dat verzuim heeft plaats gehad of verkeerde opgaven zijn gedaan, gekomen zijn ter kennis van den Rijks-ambtenaar, bij wien de aangifte gedaan is of gedaan had moeten worden.

Indien de vervolging gedurende één jaar wordt gestaakt, zonder dat zij voor den rechter is aanhangig gemaakt, is de verjaring onherroepelijk verkregen.

SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN.

64. Het is 's Rijks ambtenaar, zoowel dengene te wiens kantore de memoriën van aangifte en bijlagen worden ingeleverd, als dengene die daarvan, in zijn ambtsbetrekking, kennis neemt, verboden, van die stukken inzage, afschriften of uittreksels te geven, of daaruit iets mede te deelen anders dan aan de aangevers en hunne rechtverkrijgenden, en aan de verkrijgers onder bijzonderen titel, alleen voor zooveel ieders rechten aangaat.

In alle andere gevallen wordt daartoe een bevelschrift vereischt van den kantonrechter van het kanton, waarin het kantoor gevestigd is.

Behalve de kosten van het zegel, is vijftig cents verschuldigd voor elk geheel beschreven bladzijde, houdende 27 regels, elk van 12 lettergrepen door elkander, en gedeeltelijk beschreven bladzijden voor vol gerekend.

Op het uittreksel of afschrift wordt voor het genoten salaris gekweten.

Bij het verleenen van bloote inzage is vijftig cents verschuldigd.

65. De verhoogingen en boeten kunnen niet worden verhaald op de erfgenamen van dengene, die ze heeft verbeurd, ten ware deze reeds tot betaling veroordeeld of een dwangschrift tegen hem uitgevaardigd mocht zijn.

66. Geen interessen hoegenaamd worden door of van de belastingschuldigen gevorderd, behalve in het geval bij het laatste lid van art. 61 voorzien.

67. De bepalingen dezer wet zijn mede toepasselijk op de overgangen van zaken met vruchtgebruik, of periodieke uitkeering belast; op erfenissen of verkrijgingen, ten gevolge van de vervulling eener voorwaarde; op de verkrijging van vruchtgebruik en periodieke uitkeeringen bij opvolging, en op overgang bij erfenissen over de hand, onder deze wet plaats hebbende, al mocht ook de oorspronkelijke insteller of erflater reeds vroeger zijn overleden.

68. De bepalingen van art. 63 zijn mede toepasselijk op de vorderingen onder vroegere wetten ontstaan, voor zoover bij die wetten geen bijzondere termijn was bepaald.

69. De wet van 27 December 1817 (*Stbl.* n°. 37) en alle andere wetten en wettelijke verordeningen, betreffende het recht van successie en van overgang bij overlijden, worden bij het in werking komen dezer wet afgeschaft; zij blijven echter van kracht ten aanzien der verervingen en verkrijging door overlijden, onder hare werking voorgevallen, behoudens de bepalingen van artt. 66, 67 en 68.

70. Deze wet komt in werking op den 1^{en} Juli 1859.

Art. 2 (*der wet van 28 Mei 1869 Stbl. no. 95 in werking getreden op 1 Juli 1869*).

Op verervingen of verkrijgingen door overlijden vóór de invoering dezer wet plaats gehad hebbende, blijven, behoudens het bepaalde bij art. 67 van de wet van 13 Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36) van toepassing de bepalingen der wetten, onder welker werking de verervingen of verkrijging heeft plaats gehad.

Het recht, betaald of verschuldigd wegens verervingen of verkrijgingen van zaken, onder den last van vruchtgebruik of periodieke uitkeeringen, kan echter ten gevolge van overgangen van den eigendom door overlijden na die invoering niet meer vervallen.

Indien de betaling van dat recht is of wordt opgeschort, gelden omtrent het doen van aangifte en omtrent de betaling van dat recht, bij het eindigen van het vruchtgebruik of het ophouden der periodieke uitkeering, de daaromtrent bij de wet van 13 Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36) gemaakte bepalingen.

Zij die, op de wijze bij art. 50 der evengemelde wet voorzien, tot den vollen eigendom of het vol genot komen of geacht worden te komen, kunnen, indien de opgeschorte rechten, ten gevolge van herhaalde vererving van den blooten eigendom, meer mochten bedragen dan vijftien percent in hoofdsom van de waarde, welke de volle eigendom op het tijdstip der laatste vererving had, met de betaling van die vijftien percent volstaan.

Art. 3 (*der wet van 24 Mei 1897 Stbl. no. 154*).

De roerende zaken bij het overlijden onder den overledene berustende of voor hem door anderen bewaard of bezeten, worden voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht tot zijn boedel, of zoo hij in algeheele gemeenschap van goederen was gehuwd, tot de gemeenschap te behooren.

Hetzelfde geldt van de schuldvorderingen en aandeelen, waarvan de aan toonder of houder luidende bewijzen bij zijn overlijden onder hem berustten of voor hem door anderen werden bewaard of bezeten.

De verplichting tot afgifte kan worden opgenomen onder de schulden bedoeld in art. 27 letter *a* der wet van den 13den Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36), zooals dat luidt volgens art. 1, § 2, dezer wet, mits aan de in dat artikel gestelde eischen zij voldaan of anders aan 's Rijks ambtenaar, daartoe door den Minister van Financiën aangewezen, of aan den rechter, zoo niet naar de eischen van het burgerlijk recht, dan toch overtuigend worde aangetoond, dat de zaken of waarden reeds vóór het overlijden aan anderen toebehoorden. Voor zoover de verplichting tot afgifte onder de schulden kan worden opgenomen, blijven de waarden buiten aanmerking bij de berekening van het recht van overgang, vermeld onder n°. 1 van art. 1.

Deze bepalingen zijn niet toepasselijk:

1°. ingeval de overledene, ten gevolge van de uitoefening van een beroep of bedrijf, de zaken of bewijzen onder zich had voor iemand, niet behoorende tot zijn bloed- of aanverwanten tot den vierden graad ingesloten of hunne echtgenooten;

2°. ingeval de zaken of bewijzen onder den overledene berustten als openbaar ambtenaar, als vader van minderjarigen, als voogd, als curator, als executeur-testamentair of als bewindvoerder in de gevallen waarin deze volgens eene uitdrukkelijke

wetsbepaling is aangesteld of bij boedelscheiding als zoodanig is benoemd;

3°. ingeval de zaken of bewijzen bij het overlijden verblijven aan mede-eigenaren, ingevolge eene overeenkomst tusschen den overledene en die mede-eigenaren gesloten;

4°. ingeval en voor zoover de zaken of bewijzen toebehooren aan de vrouw van den overledene.

Dit artikel is mede toepasselijk op de daarin bedoelde zaken of bewijzen, berustende onder of bewaard voor den in algeheele gemeenschap van goederen gehuwden echtgenoot van den overledene.

4. In het geval, bedoeld in artikel 1750 van het Burgerlijk Wetboek, zal op verzoek van den executeur-testamentair, van de erfgenamen of van den houder, de opening, vóór de afgifte, geschieden door den kantonrechter, binnen wiens kanton het in bewaring gegevene zich bevindt.

De kantonrechter zal van de opening een proces-verbaal opmaken, waarin de uitwendige toestand en de inhoud van het ter opening aangebodene worden beschreven.

5. Zij, die zaken of waarden onder zich hebben met de opdracht om die bij het overlijden van een ingezetene des Rijks niet in den boedel te brengen of daarmede zóó te handelen dat zij niet in den boedel komen, zijn verplicht eene schriftelijke memorie in te leveren, behelzende: den naam en voornaam van den overledene, diens laatste woonplaats, eene specifieke omschrijving van de zaken of waarden, den titel waaronder zij de zaken of waarden onder zich hadden en eene nauwkeurige aanwijzing van de bestemming der zaken of waarden. Deze memorie moet worden ingeleverd ten kantore in welks kring de overledene zijne laatste woonplaats had, binnen den termijn van één maand na aanmaning bij deurwaarders-exploot en in ieder geval vóór dat de tot de aangifte geroepenen de zaken of waarden uit handen geven of op eenige andere wijze aan de opdracht gevolg geven.

's Rijks ambtenaar is bevoegd den inhoud dezer memorie aan de erfgenamen van den overledene en aan den executeur-testamentair, zoo deze aangifte gedaan heeft, mede te deelen.

Bij niet-inlevering der memorie binnen den gemelden termijn en bij onvolledigheid of onnauwkeurigheid der memorie zijn zij, die tot het inleveren verplicht zijn, hoofdelijk aansprakelijk, zoowel voor de rechten van successie en van overgang, als voor de boeten, die ter zake van de hiervoor bedoelde zaken of waarden aan het Rijk verschuldigd zullen zijn. Zij verbeuren bovendien eene boete, gelijkstaande met het bedrag van het verschuldigd recht, doch van ten minste honderd gulden.

De vorderingen, waartoe dit artikel aanleiding geeft, worden

ingesteld op de wijze bepaald bij de artikelen 21 en 36 der wet van den 13den Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36).

6. Wat schuldig erkend of kwijtgescholden is bij testament of onder voorwaarde van overleving van hem, aan wien is schuldig erkend of kwijtgescholden, en wat is kwijtgescholden met ingang van het overlijden van den schuldeischer, wordt voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht bij legaat uit den boedel te zijn verkregen.

Het aldus schuldig erkende wordt niet gerekend tot de schulden, welke uit den boedel moeten worden betaald.

Deze bepalingen blijven, voor zooveel zij het bij testament schuldig erkende betreffen, buiten toepassing, wanneer aan 's Rijks ambtenaar, daartoe door den Minister van Financiën aangewezen, of aan den rechter, zoo niet naar de eischen van het burgerlijk recht, dan toch overtuigend wordt aangetoond, dat de schuld reeds tijdens het leven van den erflater bestond.

7. Roerende zaken geschonken, of schuldvorderingen kwijtgescholden aan bloed- of aanverwanten tot den vierden graad ingesloten, of aan hunne echtgenooten, worden voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht bij het overlijden van den schenker in zijn boedel te zijn en bij legaat te zijn verkregen, als dat overlijden plaats heeft binnen 180 dagen na de schenking of kwijtschelding.

Was de schenker in algeheele gemeenschap van goederen gehuwd dan wordt het geschonkene of kwijtgescholdene geacht tot de gemeenschap te hebben behoord en voor de helft bij legaat te zijn verkregen, indien binnen 180 dagen na de schenking of kwijtschelding hij of zijn echtgenoot overleed.

Van de waarde van hetgeen wordt geacht bij legaat te zijn verkregen kan, voor de regeling van de rechten van successie en van overgang, worden afgetrokken wat bij de schenking of kwijtschelding daarvoor werd bedongen, periodieke uitkeeringen en vruchtgebruik hieronder niet begrepen, mits het bedrag, de wettelijke bewijzen en de dagteekening der schenking of kwijtschelding in de aangifte worden vermeld.

De wegens de schenking of kwijtschelding betaalde rechten van registratie strekken in mindering van hetgeen voor recht van successie, van overgang en opcenten ten gevolge van de bepalingen van dit artikel verschuldigd is.

De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op de giften en kwijtscheldingen, waarvan het gezamenlijk bedrag niet meer beloopt dan *f* 1500.—, voor iemand, die aan den overledene in de rechte linie was verwant, of zijn echtgenoot, en niet meer dan *f* 500.— voor een ander persoon.

8. Ingeval iemand op andere wijze dan door schenking of kwijtschelding, tengevolge van de vrijgevigheid van den over-

ledene is bevoordeeld — bevoordeeling door gebruik van goederen en kost en inwoning bij den erflater uitgezonderd — wordt het bedrag of de waarde van hetgeen daarvoor aan den boedel van den overledene is onttrokken, voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht bij het overlijden in diens boedel te zijn en bij legaat te zijn verkregen, wanneer de handeling of overeenkomst, waaruit de bevoordeeling voortvloeide, plaats had binnen 180 dagen aan het overlijden voorafgegaan.

Evenzoo wordt geacht bij legaat te zijn verkregen wat ten gevolge van eene handeling of overeenkomst, als in het vorig lid bedoeld, na het overlijden uit den boedel gaat.

9. Het aandeel van een overledene in eene onverdeeldheid, die opgelost is door eene scheiding, waarbij de overledene een van zijn leven afhankelijk vruchtgenot of periodieke uitkeering heeft verkregen, wordt voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht bij zijn overlijden nog in zijn boedel te zijn en bij legaat te zijn verkregen door hen, aan wie goederen in blooten eigendom of onder den last van periodieke uitkeering werden toebedeeld, tenzij worde aangetoond, dat de scheiding meer dan 180 dagen vóór het overlijden is tot stand gekomen.

Heeft de overledene bij de scheiding, behalve het vruchtgenot of de periodieke uitkeering, baten in eigendom verkregen, dan mag de waarde die deze hadden bij de scheiding, in mindering van de waarde van het aan te geven aandeel worden gebracht.

10. Al wat door den overledene aan bloed- of aanverwanten, tot den vierden graad ingesloten, of aan hunne echtgenooten werd afgestaan, overgedragen of kwijtgescholden, wordt voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht bij het overlijden in den boedel te zijn en bij legaat door den verkrijger of bevoordeelde te zijn verkregen, indien de overledene bij den afstand, de overdracht of de kwijtscheldíng een van het leven afhankelijk vruchtgenot of periodieke uitkeering heeft voorbehouden of bedongen. Als de rechtshandeling meer dan een jaar vóór het overlijden plaats had, blijven de zaken, die tengevolge van dit artikel geacht worden bij legaat te zijn verkregen, buiten aanmerking bij de berekening van het recht van overgang, vermeld onder n°. 1 van art. 1 der wet van den 13den Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36).

Van de waarde der volgens het eerste lid aan te geven zaken kan, voor de regeling van het recht van successie, worden afgetrokken, wat, blijkens wettelijke bewijzen, voor den afstand, de overdracht of de kwijtschelding werd bedongen, mits het bedongen bedrag, de wettelijke bewijzen en de dagteekening van het beding in de aangifte worden vermeld. Voor voorbe-

houden of bedongen vruchtgenot wordt geen aftrek toegelaten en de aftrek voor bedongen periodieke uitkeeringen wordt beperkt tot het bedrag van de werkelijk betaalde termijnen.

De wegens den afstand, de overdracht of de kwijtschelding betaalde rechten van registratie en van overschrijving strekken in mindering van de rechten van successie, van overgang en opcenten ten gevolge van de bepalingen van dit artikel verschuldigd.

11. Indien in de gevallen bij de artikelen 7, 8, 9 en 10 voorzien, na de daarbij bedoelde rechtshandelingen en vóór het overlijden van den daarin bedoelden erflater, de verkrijger of bevoordeelde overleden is, blijven die artikelen, voor hetgeen door dezen verkregen werd, buiten toepassing.

12. Wanneer een aandeel in zaken, die aan den overledene in gemeenschap met anderen toebehoorden, bij zijn overlijden, tengevolge van eene overeenkomst, verblijft aan mede-eigenaren, die bloed- of aanverwanten zijn, tot den vierden graad ingesloten, of aan hunne echtgenooten, tegen of zonder vergoeding aan de erfgenamen of rechtverkrijgenden van den overledene, wordt dat aandeel voor de regeling van de rechten van successie en van overgang geacht bij het overlijden in den boedel te zijn en bij legaat te zijn verkregen.

Van de waarde van het aandeel kan, voor de regeling van het recht van successie, het als een bestanddeel van den boedel aangegeven bedrag van de vergoeding worden afgetrokken.

De bijvordering van het evenredig recht van registratie, voorgeschreven bij artikel 13 der wet van den 11den Juli 1882 (*Stbl.* n°. 92) wordt, ten aanzien van het in het eerste lid van dit artikel bedoeld aandeel, beperkt tot het recht over de waarde, die aan de erfgenamen of rechtverkrijgenden van den overledene wordt vergoed.

13. De goederen, door den overledene bij uitersten wil bestemd tot vermogen van eene door hem bij uitersten wil in het leven geroepen stichting, worden voor de regeling van de rechten van successie en van overgang beschouwd door de stichting bij erfenis of legaat uit den boedel te zijn verkregen.

14. De goederen, door iemand op andere wijze dan bij uitersten wil bestemd om daarmede eene stichting in het leven te roepen, worden voor de toepassing van artikel 59 der wet van den 13den Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36), zooals dat is gewijzigd bij de wet van den 28sten Mei 1869 (*Stbl.* n°. 95), beschouwd als door de stichting te zijn verkregen bij schenking onder de levenden, met dien verstande, dat hij, die de stichting in het leven roept, binnen zes maanden na de dagteekening der akte, waarbij hij dit doet, aangifte moet doen ten kantore, waar zijne woonplaats te dien tijde gevestigd was, of, zoo hij geen inge-

zeten van het Rijk was, ten kantore in welks kring de onroerende zaken gelegen of gevestigd zijn.

Hij is voor de rechten en boeten aansprakelijk.

15. Het eerste lid van artikel 59 der wet van den 13den Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36) wordt gelezen als volgt:

„Alle schenkingen onder de levenden, daaronder begrepen afstand tegen verplichting tot het doen verrichten van kerkelijke diensten of plechtigheden, aan zedelijke lichamen of instellingen van de doode hand, worden beschouwd alsof het geschonkene krachtens uitersten wil bij legaat verkregen ware."

16. De verhooging van het recht in de gevallen, voorzien bij de artt 36 en 37 der wet van den 13den Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36), zooals die zijn gewijzigd bij de wetten van den 28sten Mei 1869 (*Stbl.* n°. 95) en van den 9den Juni 1878 (*Stbl.* n°. 95), wordt gesteld op een bedrag, gelijk aan dat van het verschuldigd recht.

17. De hier te lande gelegen of gevestigde onroerende zaken, welke door een overledene, die geen ingezeten van het Rijk was, binnen het jaar aan het overlijden voorafgegaan zijn overgedragen en, hetzij vóór, hetzij binnen een jaar na zijn overlijden door overdracht zijn of worden verkregen door één of meer zijner erfgenamen, bloed- of aanverwanten tot den vierden graad ingesloten, of door hunne echtgenooten, worden voor de regeling van het recht van overgang geacht door dezen van den overledene door zijn overlijden verkregen te zijn.

De wegens overdracht betaalde rechten van registratie en van overschrijving strekken in mindering van het verschuldigd recht van overgang.

18. De Rijksambtenaar is bevoegd, om binnen een jaar nadat door den uitvoerder van den uitersten wil aangifte voor het recht van successie en van overgang is gedaan, van de erfgenamen van den overledene of van één of meer hunner aangifte te vorderen.

Die vordering geschiedt bij deurwaarders-exploot. Is de memorie van aangifte niet binnen twee maanden na de beteekening van het exploot door de erfgenamen ingediend, dan wordt tegen hen dwangschrift uitgevaardigd tot betaling eener daarbij uit te drukken som, op gelijke wijze en ten zelfden einde als bij art. 21 der wet van den 13den Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36), zooals dat is gewijzigd bij de wet van den 28sten Mei 1869 (*Stbl.* n°. 95), is bepaald.

Is volgens de aangifte van de erfgenamen meer recht verschuldigd dan volgens die van den uitvoerder van den uitersten wil, dan strekt het op de laatstgemelde aangifte betaalde recht in mindering van dat, hetwelk volgens de aangifte van de erfgenamen is verschuldigd.

19. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen dag.

Zij is van toepassing wanneer het overlijden of de andere gebeurtenis, waardoor de verplichting tot aangifte ontstaat, op of na dien dag plaats heeft.

WET

van den 3den October 1843, Stbl. no. 47,

OP HET REGT VAN ZEGEL.

EERSTE TITEL.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1.

Er zal, onder de benaming van regt van zegel, eene belasting geheven worden op het papier of perkement, dat gebruikt wordt voor alle geregtelijke en burgerlijke, hetzij administratieve, openbare of onderhandsche acten, mitsgaders voor alle geschriften, die in regten als bewijs kunnen overgelegd worden, en voor alle andere stukken hierna opgenoemd.

Er bestaan geene uitzonderingen, dan die bij name in deze wet zijn uitgedrukt.

2. Deze belasting bestaat in:

I. het zegelregt, naar de oppervlakte van het papier;

II. het zegelregt, voor de patenten, buitenlandsche paspoorten en de advertentien in de nieuwspapieren;

III. het zegelregt, geëvenredigd aan de sommen en geldswaarden;

IV. het zegelregt voor gedrukte stukken;

Alles op de wijze hierna omschreven.

3. Het papier, van wege het Rijk uitgegeven, zal behalve van het zegel, van een bijzonder merkteeken zijn voorzien.

De zegelstempel zal aan de bovenzijde van het papier worden afgedrukt.

4. De afdruk van den zegelstempel mag, zoo min op de voor- als keerzijde, door letters bedekt of op eenige wijze onkenbaar gemaakt of beschadigd worden.

Alle acten en schrifturen, zonder onderscheid, moeten ter hoogte van, of onder den afdruk van den zegelstempel aangevangen en vervolgd worden.

Voor iedere overtreding van dit artikel is verbeurt eene boete van vijf gulden (met 50 opcenten) door een bijzonder persoon,

en van tien gulden (met 50 opcenten) door een ambtenaar, de overtreding in zijne betrekking begaan hebbende.

De vorenstaande bepalingen van dit artikel zijn niet toepasselijk op gedrukte stukken.

5. Wanneer eenig stuk niet op het daarvoor bestemde, maar op een ander gezegeld papier van hetzelfde of van een hooger regt, is gesteld, zal deswege geene boete verschuldigd zijn.

6. Het is een ieder die niet door of van wege het departement van Financien daartoe aangesteld of gemachtigd is, verboden gezegeld papier te verkoopen of uit te geven.

Voor iedere overtreding van dit artikel is verbeurd eene boete van vijf en zeventig gulden (met 50 opcenten); onverminderd de verbeurdverklaring van het gezegeld papier bij den overtreder gevonden wordende, indien hij niet bewijzen kan hetzelve bij eenen ontvanger der registratie of van het zegel te hebben aangekocht.

7. Een gezegeld papier, hetwelk reeds tot eenige acte, geschrift of drukwerk gebruikt is, al ware die acte, dat geschrift of drukwerk ook doorgehaald of op eenige andere wijze vernietigd, mag niet tot eenig ander geschrift of drukwerk gebezigd worden.

In geval van overtreding, wordt alles wat op zoodanig gezegeld papier is geschreven, of gedrukt, met betrekking tot deze wet, beschouwd op ongezegeld papier gesteld te zijn.

Echter kunnen achter elkander of op hetzelfde gezegeld papier geschreven worden:

a. Alle acten en geschriften, welke, overeenkomstig de bepalingen der bestaande wetten, in registers of achter of naast elkander geschreven worden;

b. Boedelbeschrijvingen, proces-verbaal en verdere acten, welke niet in ééne zitting kunnen worden voltooid, daaronder begrepen de vordering tot ontzegeling en de processen-verbaal van herkenning en opheffing van zegels;

c. de verschillende certificaten of verklaringen van oorsprong van inlandsche fabricaten;

d. De uittreksels uit acten van, of certificaten betrekkelijk tot huwelijks-afkondigingen, bestemd om op denzelfden dag te worden aangeplakt;

e. De onderscheidene quitantien voor de, in mindering van eene en dezelfde schuldvordering of van eenen en denzelfden huur- of pachttermijn, ontvangen sommen.

Voorts kunnen worden gesteld:

1°. De conclusien van het openbaar ministerie, alsmede de regterlijke beschikkingen en vonnissen, op de daartoe betrekkelijke requesten;

2°. De legalisatiën van handteekeningen en de bekrachtigingen

van acten, op de acten en stukken welke daartoe betrekking hebben, en, in het algemeen, de vermelding van de verrigting van formaliteiten, op de stukken welke die formaliteiten hebben ondergaan;

3°. De quitantien, endossementen, acceptatien, avals en verlengingen van den termijn van betaling, op bodemerij- en wisselbrieven, en op ordebriefjes of promessen aan order, assignatien en ander papier aan toonder; — voorts, de quitantien, op de processen-verbaal en contracten van koop en verkoop, en op de acten van schuldbekentenis;

4°. De acten van insinuatie of beteekening, met of zonder bevel, op het vonnis of stuk, waarvan kopij gelaten wordt, zoo mede de vermelding van de beteekening van protesten, op de acten van protest;

5°. De processen-verbaal van veiling, verkooping, verpachting, verhuring, toewijzing of aanbesteding, op de memorien van voorwaarden of lasten;

6°. Die van opbieding of prijsverhooging en die van herveiling ten schade eens nadeeligen koopers, op de processen-verbaal van veiling, van voorloopige toewijzing of van verkoop;

7°. De verklaringen van lastgeving, op de acten van verkoop, tot welke dezelve betrekkelijk zijn;

8°. De verklaringen van geregtigdheid ten behoeve van schuldeischers van den Staat, alsmede de quitantien en endossementen, op alle mandaten, ordonnantien van betaling of betaalsrollen;

9°. De aanteekening of vermelding van het afleggen van eenen ambts-eed, op de akte van aanstelling;

10°. De bevestiging onder eede van processen-verbaal, ambtshalve opgemaakt, op die processen-verbaal;

11°. De verklaringen, dat schepen binnen dit Rijk zijn gebouwd, op de bijlbrieven;

12°. De quitantien wegens inlage of premie, op de polissen van verzekering of bewijzen van verwaarborging;

13°. De acten van verandering van onderpand, op de acten van beleening.

14°. Het recepis of bewijs van ontvangst, op de stukken die in regten worden overgelegd;

15°. De acten van herroeping van volmagt of van uiterste wilsbeschikking, op de acten welke worden herroepen.

8. Het is verboden aan regters, scheidsmannen, departementen van algemeen bestuur, besturen van provincien, steden en gemeenten, of andere openbare collegien, gestichten of instellingen, hoe ook genaamd, om vonnis te wijzen, regt te doen, te besluiten, of handteekeningen te legaliseren, op eenig stuk, hetzij binnen 's lands, hetzij buiten 's lands, of in de overzeesche

bezittingen van het Rijk opgemaakt, dat niet van behoorlijk zegel, volgens de wet, is voorzien, of waarvoor het zegelrecht niet is voldaan, ten ware hetzelve uitdrukkelijk van het regt zij vrijgesteld, of wel van het bewijs van registratie zij voorzien.

Het is wijders aan regters, scheidsmannen, deskundigen, notarissen, procureurs, deurwaarders, griffiers van den hoogen raad, van hoven, regtbanken en kanton-geregten, griffiers van provinciale staten, secretarissen-generaal, griffiers en secretarissen van ministeriële departementen of collegien van algemeen bestuur, van stedelijke of gemeente-besturen, van hooge en andere heemraadschappen, dijk- en polderbesturen, wateringen en waterschappen, en aan andere ambtenaren, bevoegd om acten te verlijden of exploiten te doen, — verboden, krachtens of tengevolge van eenig stuk, hetzij binnen 's lands, hetzij buiten 's lands, of in de overzeesche bezittingen van het Rijk opgemaakt, hetwelk niet van behoorlijk zegel, volgens de wet, is voorzien, of waarvoor het zegelregt niet is voldaan, ten ware hetzelve uitdrukkelijk van het regt zij vrijgesteld, of wel van het bewijs van registratie zij voorzien, eenige acte op te maken, hetzelve aan hunne minuten vast te hechten, daarvan grossen, afschriften of uittreksels te geven, hetzelve ten behoeve van den houder, in hunne acten te vermelden, of daarop handteekeningen te legaliseren.

Hiervan zijn uitgezonderd:

a. Acten van protest, welke kunnen worden opgemaakt van wisselbrieven of ander handelspapier, voor welke het verschuldigde zegelregt nog niet is voldaan;

b. Scheidingen, voor zoo veel betreft de daarin, onder de baten van den te verdeelen inboedel, voorkomende onderhandsche en andere acten en stukken, voorts boedelbeschrijvingen, mitsgaders processen-verbaal van ver- en ontzegeling, waarin kunnen worden aangehaald ongezegelde of niet behoorlijk gezegelde stukken, welke in boedels gevonden en beschreven moeten worden;

c. Zoodanige andere acten van notarissen, nevens welke, bij dezelver registratie, gelijktijdig worden overgelegd de stukken, voor welke het verschuldigde zegelregt niet is voldaan, waaruit in die acten is gehandeld of waarvan afschriften en uittreksels zijn opgemaakt;

Bijaldien van de bevoegdheid, hiervoor bij de letters *a* en *c* verleend, wordt gebruik gemaakt, zullen de notarissen, griffiers of deurwaarders, bij de registratie hunner acten, betalen de zegelregten en boeten, welke voor de vorenbedoelde acten en stukken verschuldigd te zijn, behoudens verhaal op wien het behoort;

d. De olographische en geheime testamenten en de stukken bedoeld bij de artt. 982 en 983 van het Burgerlijk Wetboek,

welke, met derzelver omslagen voorzien, in bewaring genomen, waarop de vereischte aanteekeningen en acten van superscriptie geschreven, en die voorts in acten van teruggave vermeld, en eindelijk beschreven mogen worden, al mogten ook deze stukken niet van zegel zijn voorzien.

Bij de registratie van deze uiterste willen, of van de vorenbedoelde aanteekeningen, acten van superscriptie of van beschrijving, zullen de verschuldigde zegelregten worden betaald.

Er is, voor iedere overtreding van dit artikel, door de voormelde besturen, collegien, ambtenaren en verdere personen, verbeurd eene boete van vijftig gulden (met 50 opcenten).

Zij zijn bovendien gehouden tot de betaling der rechten en boeten, verschuldigd voor de stukken niet van behoorlijk zegel, volgens de wet voorzien, of waarvoor het zegelregt niet is voldaan, behoudens verhaal op wien het behoort.

9. Het is iederen regter of openbaren ambtenaar verboden, een register, aan zegel onderhevig, te kantteekenen en te waarmerken, wanneer niet alle bladen van het register gezegeld zijn.

Voor iedere overtreding van dit artikel is verbeurd eene boete van twintig gulden (met 50 opcenten).

10. Voor alle huiselijke papieren, brieven of zoodanige geschriften, welke, ofschoon niet bij name onder de vrijstellingen begrepen, echter, volgens derzelver aard, aanvankelijk niet op gezegeld papier behoefden geschreven te worden, moet het zegelregt worden voldaan, alvorens dezelve in regten kunnen worden overgelegd, of voor dat daarvan authentieke afschriften of uittreksels worden afgegeven, of op eenige wijze, in eene openbare acte, ten behoeve van den houder, daarvan worde gebruik gemaakt, behoudens de uitzonderingen, vermeld onder letter *b* en *c* van art. 8.

Voor iedere overtreding van dit artikel is door de besturen, collegien, ambtenaren en verdere personen, bij art. 8 opgenoemd, verbeurd eene boete van vijftig gulden (met 50 opcenten).

TWEEDE TITEL.

VAN DEN AARD DER BELASTING.

EERSTE AFDEELING.

VAN HET ZEGELREGT NAAR DE OPPERVLAKTE VAN HET PAPIER.

11. Van het naar de oppervlakte gezegeld papier, van wege het Rijk uitgegeven, zijn het regt, de benaming en grootte als volgt:

	Grootte van het papier, het vel opengeslagen.		
	Hoogte.	Breedte.	Oppervlakte.
N°.	palmen.	palmen.	palmen.
1 van *f* 1.00 (met 50 opcenten) groot register-papier	4,520	5,700	25,76
2 van *f* 0.75 (met 50 opcenten) registerpapier	3,857	5,010	19,32
3 van *f* 0.50 (met 50 opcenten) gewoon papier	3,220	4,000	12,88
4 van *f* 0 25 (met 50 opcenten) half vel gewoon papier	3,220	2,000	6,44
5 van *f* 0.15 (met 50 opcenten) kl. papier	2,500	1,700	4,25

12. Aan het zegelregt, hierboven vermeld, is onderhevig: al het papier of perkement, gebruikt wordende voor minuten, brevetten, grossen, expeditien of afschriften, kopijen, dubbelen en uittreksels van burgerlijke, geregtelijke, buiten geregtelijke, administratieve en onderhandsche acten, van arresten en vonnissen, zoo mede voor registers en boeken, verzoekschriften, zelfs in den vorm van memorien of brieven, memorien van aangifte voor het regt van successie en het regt van overgang, en eindelijk, in den uitgebreidsten zin, voor alle stukken en geschriften, welke eenigen titel, regt of voordeel opleveren, of tot eenig bewijs strekken.

Op de bepalingen van dit artikel zijn geene andere uitzonderingen, dan voor zoo ver betreft de acten, registers, stukken en geschriften, welke bij deze wet van het recht geheel vrijgesteld zijn of aan een ander zegelregt zijn onderworpen.

13. Alle acten en geschriften, in het laatstvoorgaande artikel aangeduid, binnen dit Rijk opgemaakt, moeten, behoudens de in het volgende artikel toegestane uitzonderingen, worden gesteld op het gezegeld papier van wege het Rijk uitgegeven.

Er mag echter geen kleiner gezegeld papier dan van 25 centen (met 50 opcenten) worden gebruikt voor:

1°. Acten die door notarissen in brevet of als oorspronkelijk stuk worden uitgegeven;

2°. Acten van protest van non-acceptatie en non-betaling van wisselbrieven en ander handelspapier door deurwaarders opgemaakt.

3°. Onderhands geteekende wederzijds verbindende acten en geschriften, door of tusschen bijzondere personen of ambtenaren

in hun persoonlijk belang, zonder tusschenkomst van eenig openbaar ambtenaar, opgemaakt, polissen van verzekering en bewijzen van verwaarborging daaronder niet begrepen.

Het gezegeld papier van 15 centen (met 50 opcenten) kan slechts worden gebruikt voor:

1°. Eenzijdige onderhandsche acten en geschriften zonder tusschenkomst van eenig openbaar beambte opgemaakt;

2°. Verklaringen van geregtigdheid ten behoeve van schuldeischers van den Staat, en de attestatien de vita, benoodigd tot het ontvangen van lijfrenten, pensioenen of ridderssoldijen ten laste van den Staat;

3°. Mandaten en ordonnantien van betaling en betaalsrollen;

4°. Quitantien wegens betaalde rijks-, provinciale of plaatselijke belastingen, polder-, dijk-, molen- of sluis-gelden;

5°. Acten van procureurs en exploiten van deurwaarders, uitgezonderd de acten van protest van non-acceptatie en nonbetaling van wisselbrieven en ander handelspapier, en alle overige acten, tot het opmaken waarvan deurwaarders gelijkelijk met andere ambtenaren bevoegd zijn; zullende daarvoor door hen geen kleiner gezegeld papier mogen worden gebruikt, dan aan die andere ambtenaren is toegestaan.

Voor alle andere stukken en geschriften, bij artikel 12 bedoeld, moet het gezegeld papier worden gebruikt, opgenoemd onder no. 1, 2 of 3 van art. 11.

Bij overtreding van dit artikel, door een ambtenaar in zijne betrekking begaan, is verbeurd eene boete van vijf en twintig gulden (met 50 opcenten) en van tien gulden (met 50 opcenten) voor overtreding door een bijzonder persoon.

14. Diegenen echter, die zich een ander papier dan dat van wege het Rijk uitgegeven, of wel van perkement willen bedienen, kunnen hetzelve doen stempelen, alvorens daarvan gebruik te maken.

Bij het stempelen van dat papier of perkement zal alleen de oppervlakte van hetzelve in aanmerking genomen worden, in dier voege, dat papier of perkement eene oppervlakte hebbende van 425 vierkante Nederlandsche duimen en minder zal worden voorzien van een zegel van 15 centen (met 50 opcenten); boven de 425 tot en met 644 vierkante Nederlandsche duimen, van een zegel van 25 centen (met 50 opcenten); boven de 644 tot en met 1288 vierkante Nederlandsche duimen, van een zegel van 50 centen (met 50 opcenten); boven de 1288 tot en met 1932 vierkante Nederlandsche duimen, van een zegel van 75 centen (met 50 opcenten); boven de 1932 tot en met 2576 vierkante Nederlandsche duimen, van een zegel van een gulden (met 50 opcenten); en voorts, bij opklimming, van een zegel van 25 centen (met 50 opcenten), voor iedere, zelfs onvolledige, reeks van 644 vierkante Nederlandsche duimen.

Van de vergunning, in dit artikel verleend, kan, voor zoo ver het papier betreft, geen gebruik worden gemaakt door de griffiers van den hoogen raad, van hoven, regtbanken of kanton-geregten; noch door notarissen, procureurs of deurwaarders.

15. De grossen, expeditien of afschriften, kopijen, dubbelen en uittreksels van arresten en vonnissen, van acten van regters en griffiers van den hoogen raad, van hoven, regtbanken en kanton-geregten, van scheidsmannen en van notarissen, mogen niet meer bevatten, de bladzijden door elkander gerekend, dan:

39 regels van 17 lettergrepen, op elke bladzijde van het groot register-papier;

33 regels van 15 lettergrepen, op elke bladzijde van het register-papier;

27 regels van 12 lettergrepen, op elke bladzijde van het gewoon papier.

Voor iedere overtreding van dit artikel is verbeurd eene boete van tien gulden (met 50 opcenten) voor ieder stuk.

16. Voor acten van geschriften, buiten 's lands of in de overzeesche bezittingen van het Rijk opgemaakt, andere dan die in de derde afdeeling van dezen titel opgenoemd, moet het zegelregt worden voldaan, alvorens daarvan, op de wijze bij art. 8 vermeld, eenig gebruik of melding kan worden gemaakt, behoudens echter de uitzondering, opgenoemd bij laatstgemeld artikel, onder de letters *b* en *c*.

TWEEDE AFDEELING.

VAN HET ZEGELREGT OP DE PATENTEN, BUITENLANDSCHE PASPOORTEN EN DE ADVERTENTIEN IN DE NIEUWSPAPIEREN.

17. Van een bijzonder zegel, ongeacht de grootte van het daartoe te gebruiken papier, moeten vóór derzelver aangifte worden voorzien:

1°. van een zegel van vijf en twintig centen (met 50 opcenten), de patenten of neringen, bedrijven en scheepvaart, zoomede derzelver afschriften; behoudens de vrijstelling, vermeld bij no. 39, letter **A**. van art. 27;

2°. van een zegel van twee gulden vijftig centen (met 50 opcenten), de buitenlandsche paspoorten voor één persoon;

3°. van een zegel van vijf gulden (met 50 opcenten), de buitenlandsche paspoorten voor twee of meerder personen.

Ingeval van overtreding is, door den met de uitgifte belasten ambtenaar, eene boete van vijf en twintig gulden (met 50 opcenten) verbeurd, voor iedere acte of ieder stuk, ongezegeld of van ontoereikend zegel voorzien.

18 en **19.** (Vervallen).

DERDE AFDEELING.

VAN HET ZEGELREGT, GEËVENREDIGD AAN DE SOMMEN EN GELDSWAARDEN.

20. Het papier bestemd voor stukken aan evenredig zegelregt onderhevig en van wege het Rijk uitgegeven, zal zijn gestempeld als volgt:

Het geringste zegel zal hebben eenen stempel van 5 centen en het hoogste eenen stempel van *f* 20.

Wanneer het, volgens de wet, verschuldigde zegelregt meer bedraagt dan *f* 20, zullen de ontvangers van de betaling van dit meerdere doen blijken door quitantie of bijstempel, nevens den gewonen stempel te stellen.

Het evenredige regt op de stukken, genoemd in nommer 2 van het volgend artikel, zal opklimmen met 5 centen tot 25 centen en voorts, evenals het overige evenredige regt, telkens met 25 centen tot vijf gulden, en boven de 5 gulden telkens met 50 centen.

Het gezegeld papier, in deze afdeeling behandeld, zal, van wege het Rijk, in groot en in klein formaat worden uitgegeven; het groot formaat zal hebben eene hoogte van 3 palmen, 2 duimen en 2 strepen en eene breedte van 4 palmen, en het klein formaat eene hoogte van 8 duimen, 8 strepen en 4 lijnen, en eene breedte van 2 palmen en 5 duimen.

Degenen, die zich willen bedienen van ander papier, dan dat van wege het Rijk uitgegeven, kunnen hetzelve doen stempelen, alvorens daarvan gebruik te maken.

Aan het papier in deze afdeeling behandeld, zal ongezegeld papier mogen worden aangehecht, wanneer hetzelve niet toereikend is voor het daarop te stellen geschrift.

21. Aan het zegelregt, in deze afdeeling behandeld, is onderhevig al het papier, gebruikt wordende voor de na te noemen acten en stukken, welke, voor zoo verre zij binnen het Rijk zijn opgemaakt, moeten worden gesteld op het gezegeld papier van wege het Rijk uitgegeven, of op verzoek der belanghebbenden gestempeld.

Wanneer sommen of waarden, in de acten of stukken uitgedrukt en waarover het regt verschuldigd is, minder bedragen dan de ronde sommen, hieronder bepaald, zal het volle regt over die ronde sommen worden berekend.

De acten en stukken, onderhevig aan het zegelregt, geëvenredigd aan de sommen en geldswaarden, zijn de navolgende:

1°. Alle onderhandsche acten van verhuring, onderverhuring,

huurvernieuwing, overdragt of weder-afstand van huur van onroerende goederen, zoomede al de dubbelen dier acten, zijn, behoudens de vrijstelling, vermeld onder n°. 69 litt. *A* van art. 27, onderhevig aan een regt van vijf en twintig centen van iedere honderd gulden met 50 opcenten.

Het bedrag waarover het regt verschuldigd is, bestaat:

In den huurprijs, over den geheelen huurtijd berekend, wanneer deze op twee jaar of minder is bepaald; doch voor verhuringen voor een bepaalden tijd van meer dan twee jaren, in den huurprijs over de twee eerste jaren, met bijvoeging van de helft van den huurprijs voor den geheelen overigen huurtijd.

Bijaldien, voor een of meer jaren, een andere prijs mogt zijn bedongen, dan voor de overige, zal de jaarlijksche huurprijs gemiddeld worden berekend over den geheelen huurtijd. De jaren ter keuze of opzegging van huurders of verhuurders staande, worden onder den huurprijs begrepen, voor zoo verre niet mogt bedongen zijn, dat, bij het treden in dezelve, eene nieuwe acte van verhuring zal worden gemaakt.

Wanneer de verhuring voor het leven is, in tienmaal den jaarlijkschen huurprijs; eindelijk wanneer de huurtijd onbepaald is, in twintigmaal den jaarlijkschen huurprijs.

Onder den huurprijs wordt verstaan de som, door den huurder aan den verhuurder te betalen, benevens al de lasten, die de huurder voor zijne rekening neemt, ter ontlasting van den verhuurder.

Voor de verhuringen, waarvan de prijs in natura of door een gedeelte der vruchten betaalbaar is gesteld, zal de berekening geschieden op den voet zooals bij de bestaande wetten voor de registratie is bepaald.

Het regt wordt gerekend over ronde sommen van *f* 100 tot aan een bedrag van *f* 2000, en boven de *f* 2000, over ronde sommen van *f* 200.

Bij overtreding is, voor ieder stuk, in dit nommer bedoeld, eene boete verbeurd ten beloope van vijf ten honderd (met 50 opcenten) van de som waarover het regt verschuldigd is, bijaldien het stuk is ongezegeld; van welke som echter, ingeval een ontoereikend zegel is gebruikt, voor de berekening der boete zal worden afgetrokken dat gedeelte, waarvan het gebezigde zegel, naar den aard van het stuk, had kunnen worden gebruikt.

Wanneer de vermelde stukken buiten 's lands of in de overzeesche bezittingen van het Rijk zijn opgemaakt of verleden, moet daarvan het zegelregt worden voldaan, alvorens van dezelve, op de wijze bij art. 8 vermeld, binnen het Rijk eenig gebruik of melding kan worden gemaakt, behoudens echter de uitzondering opgenoemd bij laatstgemeld artikel, onder de letters *b* en *c*.

2°. Alle wissels, orderbriefjes, assignatien, bank- en ander papier aan toonder en ander handelspapier, binnen het Rijk betaalbaar, alsmede de duplicaten of kopijen van al deze stukken, (behoudens de uitzonderingen in dit nommer en de vrijstellingen onder nos. 35, 48 en 62 van art. 27 lit. *A* vermeld) zijn onderhevig aan een regt van vijf cents van iedere honderd gulden.

Het regt wordt berekend over de som in het stuk uitgedrukt, over ronde sommen van honderd gulden tot een bedrag van *f* 500; boven de *f* 500 over ronde sommen van vijf honderd gulden tot een bedrag van *f* 10000 en boven de *f* 10000 over ronde sommen van duizend gulden.

Wissels en alle ander handelspapier, buiten het Rijk betaalbaar, alsmede het binnen het Rijk betaalbare zoogenaamde kort papier, waaronder deze wet verstaat dat, hetwelk betaalbaar is gesteld hetzij op zigt of vertoon, hetzij uiterlijk drie dagen na zigt of vertoon of wel uiterlijk acht dagen na zijne dagteekening, is slechts onderhevig aan een vast regt van vijf centen.

Het daarvoor te bezigen gezegeld papier van wege het Rijk uitgegeven zal de hoogte en breedte hebben, vastgesteld in art. 29 voor het daar bedoelde gezegeld papier, klein formaat.

In geval van overtreding van eene der vorenstaande bepalingen is eene boete verbeurd van honderd maal het niet betaalde regt, doch minstens vijf en twintig gulden.

Is een aan evenredig regt onderhevige, in het buitenland getrokken wissel in meer dan één exemplaar opgemaakt, of zijn daarvan kopijen vervaardigd, dan zijn de meerdere exemplaren en kopijen vrij van regt, mits:

a. op den prima- of den oorspronkelijken wissel het regt behoorlijk zij voldaan;

b. De houder of de acceptant, die binnen het Rijk op een der meerdere exemplaren of der kopijen het eerst zijne hand teekening zet, aan die handteekening de daardoor tevens bekrachtigde verklaring doe voorafgaan:

„Het zegelregt is op den ..... (prima- of oorspronkelijken) wissel behoorlijk voldaan". Hij, die deze verklaring in strijd met de waarheid onderteekent, beloopt duizend gulden boete.

Wanneer de aan het zegelregt onderhevige stukken buiten 's lands zijn opgemaakt, moet daarvan het regt worden voldaan (behoudens de vrijstelling vermeld onder n°. 69 van art. 27, lit. A), alvorens hier te lande verhandeld, geaccepteerd, geëndosseerd, betaald, gequiteerd of voor aval geteekend te worden, of eindelijk vóór dat wegens non-acceptatie of non-betaling dier stukken protest wordt opgemaakt.

Eene boete van honderd maal het niet overeenkomstig de wet betaalde regt, doch minstens van vijf en twintig gulden wordt

verbeurd door ieder, die eenig in dit nommer bedoeld stuk, hetwelk niet van behoorlijk zegel is voorzien, onverschillig of het binnen- of buiten 's lands is opgemaakt, hier te lande heeft verhandeld, geaccepteerd, geëndosseerd, betaald, gequiteerd of voor aval geteekend, of eindelijk wegens non-acceptatie of non-betaling van zoodanig stuk eene acte van protest heeft doen opmaken, zonder vooraf het zegelregt te voldoen.

Deze voldoening kan door iederen houder van een wissel, orderbriefje, assignatie of ander handelspapier, wiens handteekening niet of niet in strijd met de wet op het stuk voorkomt, zonder betaling van boete geschieden, waarna dat stuk, ten aanzien van dien houder en van latere houders, als behoorlijk gezegeld wordt aangemerkt.

Ieder houder is tot deze voldoening verpligt, op straffe van aansprakelijkheid jegens den Staat voor de boeten door vroegere houders beloopen.

Als betaling vóór het protest geldt de terhandstelling van het verschuldigde regt door den houder, die protest doet opmaken, aan den hiermede belasten ambtenaar, mits deze in zijne acte die terhandstelling vermelde en het zegelregt in 's Rijks schatkist overstorte bij de aanbieding dier acte ter registratie.

De aanduiding „zonder kosten" en elke andere daarvoor in de plaats tredende vermelding op het stuk, alsmede iedere overeenkomst, ten doel hebbende den houder te ontheffen van zijne verpligting om protest te doen opmaken, is nietig, indien zij betrekking heeft op een handelspapier, dat niet of niet voldoende gezegeld is.

3°. De certificaten nationale werkelijke schuld, door administratiekantoren uitgegeven en alle andere aandeelen in binnenlandsche, alsmede alle aandeelen in buitenlandsche geldleeningen en renten; alle aandeelen in maatschappijen of ondernemingen welker kapitaal door aandeelen vertegenwoordigd wordt; de voorloopige bewijzen van storting op die aandeelen, en in het algemeen alle stukken, die, onder welke benaming ook, gerangschikt kunnen worden onder de effecten of publieke fondsen, zijn (behoudens de vrijstelling onder art. 27 letter A, n°. 33, vermeld) onderhevig aan een zegelrecht van vijf cent van iedere vijftig gulden.

Aan hetzelfde regt zijn onderhevig de aandeelen, bewijzen of stukken die bij inwisseling of intrekking van andere of bij vernieuwing of verandering van schuld, of bij andere gelegenheden hier te lande worden uitgegeven of in omloop gebracht, om het even of de oorspronkelijke stukken vóór of na de invoering dezer wet opgemaakt of uitgegeven zijn.

Het regt wordt berekend over het kapitaal in het stuk uitgedrukt, en wel over ronde sommen van vijftig gulden tot

een bedrag van tweehonderd vijftig gulden; over ronde sommen van tweehonderd vijftig gulden tot een bedrag van vijf duizend gulden, en boven de vijf duizend gulden over ronde sommen van vijfhonderd gulden.

Indien geen kapitaal is uitgedrukt, wordt het twintigvoud van de uitgeloofde jaarlijksche rente daarvoor genomen.

Is kapitaal of rente alleen in vreemde munt uitgedrukt, dan wordt deze herleid tot Nederlandsche munt naar den maatstaf, die ter berekening van de nominale waarde der effecten wordt aangenomen bij het verhandelen ter beurze te Amsterdam.

Van de zoogenaamde oprichtersaandeelen, restantbewijzen, bewijzen van deelgerechtigdheid [actions de jouissance] en dergelijke, die, na aflossing der oorspronkelijke aandeelen, aan de houders verblijven of uitgereikt worden, is het zegelregt verschuldigd naar de oppervlakte van het papier.

De in dit nommer bedoelde stukken moeten, indien zij buiten het Rijk of in de overzeesche bezittingen van het Rijk zijn opgemaakt, van zegel voorzien worden vóór dat zij binnen het Rijk uitgegeven, in omloop gebracht, overgedragen, verpand of beleend, afgelost of geconverteerd worden.

In geval van conversie kunnen echter de oude stukken ongezegeld blijven, mits de nieuwe, die daarvoor in de plaats worden gegeven, van behoorlijk zegel zijn voorzien.

Het zegelregt, dat betaald is voor behoorlijk gezegelde voorloopige bewijzen van storting op de in dit nommer bedoelde aandeelen, wordt teruggegeven of verrekend voor zoover die bewijzen van storting ten genoegen van 's Rijks ambtenaar onbruikbaar zijn gemaakt en door behoorlijk gezegelde aandeelen zijn vervangen.

Niet van zegelregt vrijgestelde stukken zijn niet leverbaar, tenzij zij behoorlijk gezegeld zijn.

De directie van het Grootboek zal geen certificaten nationale werkelijke schuld viseren, welke niet van behoorlijk zegel zijn voorzien.

Eene boete van honderdmaal het niet betaalde regt, doch minstens honderd gulden voor ieder stuk, is verbeurd door elk, die niet behoorlijk gezegelde stukken als in dit nommer bedoeld binnen het Rijk uitgegeven, in omloop gebracht, overgedragen, verpand of beleend, afgelost, of in niet behoorlijk gezegelde stukken geconverteerd zal hebben.

Hij die niet behoorlijk gezegelde stukken in ontvang neemt, is, op straffe van gelijke boete, verplicht die stukken, onder opgaaf aan 's Rijks ambtenaar van naam en woonplaats van den afleveraar, binnen acht dagen na de ontvangst te doen zegelen, en is bevoegd het daarvoor betaalde van den afleveraar terug te vorderen.

Elke overeenkomst, die de niet-vervulling dezer verplichting of de verkorting dezer bevoegdheid ten doel heeft, is nietig.

Zij, die stukken als in dit nommer zijn bedoeld op eigen naam of voor hunne meesters hebben over te dragen, te verpanden of te beleenen, of ter aflossing aan te bieden, zijn, op verbeurte der voorschreven boete, verplicht de niet behoorlijk gezegelde stukken vóór de levering, vóór het sluiten van het pand- of beleencontract, of vóór de aanbieding ter aflossing te doen zegelen, en zijn bevoegd het daarvoor betaalde aan hunne lastgevers of meesters in rekening te brengen.

Alle leden van eene vennootschap onder firma zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de regten en boeten, welke op grond van dit artikel door de firma verschuldigd zijn.

4°. Vervallen.

5°. Vervallen.

6°. Alle acten betrekkelijk de jagt en visscherij uitgegeven wordende.

Het regt bedraagt dertig centen van iederen gulden (met 50 opcenten), berekend over het bedrag der volgens de acte verschuldigde recognitie-regten, en wel over reeksen van *f* 2,50 tot aan een bedrag van *f* 15, en boven de *f* 15, over reeksen van *f* 5.

VIERDE AFDEELING.

VAN HET ZEGELREGT VOOR GEDRUKTE STUKKEN.

22—26. Vervallen.

DERDE TITEL.

VAN DE VRIJSTELLINGEN.

27. A. Van het zegelregt zijn vrijgesteld:

1°. De minuten, afschriften en uittreksels van of uit alle besluiten en beschikkingen des Konings, welke niet aan bijzondere personen of aan ambtenaren in hun persoonlijk belang, worden uitgereikt, noch bestemd zijn om aan openbare acten vastgehecht te worden; voorts de acten en verbalen der Staten-Generaal.

2°. De minuten, afschriften en uittreksels van of uit alle acten, besluiten en beschikkingen van departementen van algemeen bestuur, welke niet aan bijzondere personen of aan ambtenaren, in hun persoonlijk belang, worden uitgereikt, noch bestemd zijn om aan openbare acten vastgehecht te worden;

3°. De minuten van acten besluiten en beschikkingen van

alle verdere openbare besturen en instellingen, betrekkelijk zaken van orde en beheer, welke aan geene regten van registratie onderhevig zijn;

4°. De verzoekschriften of requesten van onvermogende personen, mits van het onvermogen dier personen, door eene verklaring van het bestuur hunner woonplaats blijke, en die verklaring aan het request worde gehecht;

5°. De op laatstgemelde requesten genomen besluiten en beschikkingen, onverschillig of dezelve in originali, bij afschrift of bij uittreksel aan de requestranten worden uitgereikt, wanneer daarin van de verklaring van onvermogen is melding gemaakt;

6°. De certificaten van onvermogen of bewijzen van armoede; mitsgaders de acten, welke krachtens art. 6 der wet van den 9den Julij 1842 (*Stbl.* n°. 20) door notarissen voor onvermogenden worden opgemaakt;

7°. De certificaten en bewijzen van goed gedrag, door plaatselijke besturen aan behoeftigen uitgereikt, mits, uit de stukken zelven, van het onvermogen, door eene verklaring van opgemelde besturen, blijke; gelijk mede de bewijzen van vertrek uit- of aankomst in eene gemeente, de uittreksels uit de registers van bevolking en van ingezetenen, door de plaatselijke besturen aan alle personen zonder onderscheid afgegeven;

8°. De binnenlandsche paspoorten en de aan onvermogende personen uitgereikte buitenlandsche paspoorten, mits van het onvermogen dier personen, door eene verklaring van het bestuur hunner woonplaats blijke;

9°. Alle stukken, betrekkelijk de erkenning van natuurlijke kinderen, door personen, waarvan het onvermogen bewezen is door een getuigschrift van het bestuur hunner woonplaats;

10°. De acten en stukken tot het aangaan van huwelijken vereischt, alsmede de acten van benoeming en beëediging van voogden en toeziende voogden, van curators en toeziende curators, gelijk ook de acten en stukken, betrekkelijk de verbetering van acten van den burgerlijken stand, mitsgaders de volmagten om in zaken van voogdij en curatele de opgeroepene bloedverwanten te vertegenwoordigen, ingeval het onvermogen van de betrokken personen blijkt uit een getuigschrift van het bestuur hunner woonplaats, mits op de acten en stukken van dat getuigschrift worde melding gemaakt;

11°. De geheel afwijzende beschikkingen, genomen op alle requesten, zonder onderscheid, mitsgaders de beschikkingen, waarbij de belanghebbenden naar elders verwezen worden;

12°. De toestemmingen tot het aangaan van huwelijken, de aanstellingen, getuigschriften, reis- en ontslag- of afscheidsbrieven, van regeringswege verleend of uitgereikt wordende

aan personen beneden den rang van officier, tot de land- en zeemagt behoorende. Alle stukken en quitantien, betrekkelijk de dienstnemingen, aanwervingen, afrekeningen van soldij, kleeding, enz. van personen beneden den rang van officier.

De verlofpassen en reisbrieven aan alle personen zonder onderscheid, tot de land- en zeemagt behoorende, uitgereikt wordende.

Alle declaratien en quitantien van gemeentebesturen wegens schuldvorderingen, waarvan het bedrag bij voorschot uit de kassen der gemeenten ten behoeve van de land- of zeemagt is betaald, mitsgaders declaratien en quitantien wegens alle voor de land- of zeemagt gedane uitschotten, die door het Rijk moeten terug betaald worden;

13°. De certificaten, van regeringswege aan vrijwilligers voor de krijgsdienst uit te reiken, de attesten of certificaten van voldoening aan de nationale militie, voorts de certificaten en bewijsstukken, welke bij de wetten op de nationale militie en schutterij worden gevorderd, mitsgaders de daartoe betrekkelijke uittreksels uit de registers van den burgerlijken stand, voor zoo ver uit de stukken zelven, door eene daarop gestelde aanteekening van den ambtenaar, met de uitgifte daarvan belast, blijkt, dat zij moeten dienen voor de dienst der nationale militie of schutterij, en dat zij alzoo tot geen ander einde kunnen worden gebruikt.

Hieronder zijn niet begrepen de contracten met plaatsvervangers en nummerverwisselaars aangegaan, noch de getuigschriften en verdere acten, door dezen over te leggen;

14°. De acten van aanstelling, beëediging of ontslag van niet bezoldigde officieren en onderofficieren der schutterij; de citatiën en alle andere acten van vervolging tegen de leden der schutterij door de schuttersraden uit te vaardigen; de vonnissen daarop volgende; de acten ter invordering der bij die vonnissen en bij de wetten op de schutterij bepaalde boeten en kosten (de processen-verbaal van verkoop uitgezonderd); gelijk mede alle verdere acten en registers, het beheer der schutterij betreffende;

15°. De journalen, ingevolge het voorschrift van het Wetboek van Koophandel, door schippers gehouden wordende, alsmede de zeebrieven en Turksche paspoorten;

16°. De acten, processen-verbaal, arresten en vonnissen in criminele, correctionele en policiezaken, mitsgaders al de stukken, arresten en vonnissen, in zake van vervolging voor militaire hoven en krijgsraden; de dagvaardingen van getuigen ter ontlasting van beschuldigden, in zaken van voormelden aard; de verklaringen van geneeskundigen, in de gevallen van de artt. 71, 175 en 178 van het Wetboek van Strafvordering overgelegd,

en voorts alle stukken, welke in strafzaken door onvermogenden worden overgelegd, mits van het onvermogen dier personen door eene verklaring van het bestuur hunner woonplaats blijke;

17°. De bevelen tot voldoening van justitie-kosten uit derzelver aard voor onmiddellijke betaling vatbaar, in criminele, correctionele en policie-zaken, mitsgaders de daarop gestelde quitantien;

18°. De acten, vonnissen en alle andere stukken, betrekkelijk tot de lossing van in slavernij gevallen schepelingen, mitsgaders tot de schadeloosstelling, te dier zake verschuldigd;

19°. De acten van décharge, wegens voorwerpen, welke ter griffie berusten, in criminele, correctionele en policie-zaken gediend hebbende, mitsgaders de stukken bedoeld in art. 592 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, welke een gegijzelde voor schulden noodig heeft, om in het daarbij aangewezen geval uit de gijzeling te worden ontslagen, mits het onvermogen, uit een verklaring van het plaatselijk bestuur, blijke;

20°. De registers, ter griffie van de kantongeregten, arrondissements-regtbanken, hoven en den hoogen raad, ingevolge wettelijke voorschriften, aangehouden wordende, daaronder niet begrepen de audientiebladen, de repertoria en de registers van protest der griffiers;

21°. De bewijzen, welke de griffiers van den hoogen raad, de hoven en regtbanken afgeven wegens de ontvangst van acten, waarbij regters worden gewraakt, en de verklaringen van laatstgemelden, houdende hunne berusting in de wraking, of hunne weigering om zich van de kennisneming der zaak te onthouden;

22°. De minuten en afschriften van alle acten en stukken, welke, volgens de wet, in debet worden geregistreerd;

De stukken, welke, in regtsgedingen, door tot het kosteloos procederen toegelaten partijen worden overgelegd, kunnen, ongezegeld, alleen dienen in het kosteloos gevoerde proces;

23°. De acten van vervolging en alle andere stukken (met uitzondering van de processen-verbaal van overtreding en van verkoop), zoo eischende als verwerende, ten onderwerp hebbende de invorderingen van 's lands belastingen en alle andere sommen aan den lande verschuldigd; van provinciale en plaatselijke belastingen, polder-, dijk-, molen- en sluisgelden en andere soortgelijke omslagen, alsmede de arresten en vonnissen daarop vallende, alles voor zoover het gevorderde bedrag de som van dertig gulden niet te boven gaat;

24°. De rekeningen en verantwoordingen van 's Rijks rekenpligtigen, en de boeken en registers door deze en andere rijksambtenaren in hunne betrekkingen gehouden wordende, uitgezonderd de dagregisters en de registers van in- en overschrijving der hypotheekbewaarders;

25°. De minuten of originelen der rekeningen en verantwoordingen van ontvangers, gaarders of rentmeesters van plaatselijke besturen, openbare gestichten en instellingen, voor zoover die minuten onder opgemelde besturen, gestichten en instellingen blijven berusten, en niet strekken tot ontlasting van de rekenpligtigen;

26°. De ontvang-registers van plaatselijke belastingen, voor zoover dezelve bij wijze van opcenten op en te gelijk met 's rijks accijnsen en andere rijks-middelen geheven worden, en voorts alle andere registers van plaatselijke ontvangers, rentmeesters, gaarders en pachters, van stedelijke of gemeente-belastingen, omslagen, regten en inkomsten geene registers van ontvang zijnde;

27°. De registers of journalen tot de ontvangst van den rijks-accijns, bij admodiatie en abonnement, door de gemeente-ontvangers ingevorderd wordende, gelijk mede de deswege af te geven quitantien;

28°. De stedelijke registers van doorvoer en transport;

29°. De registers van openbare autoriteiten, besturen en instellingen, betrekkelijk zaken van orde en huishoudelijk beheer, waarin niet geschreven worden acten aan de registratie onderhevig;

30°. De registers van kerkbesturen en van besturen van gevangenissen, die van cipiers, van besturen van godshuizen en armen-inrigtingen, ook die van ontvang en uitgaaf; voorts de registers van ondernemingen en veren, van middelen van vervoer te water en te lande; zoo mede de koopmans-boeken, voorgeschreven bij het wetboek van Koophandel, gelijk ook die welke door kooplieden gehouden worden, ter voldoening aan de wetten op 's rijks belastingen;

31°. De dagregisters of repertoria van de deurwaarders der directe belastingen;

32°. De registers van plaatselijke policie, alsmede die van herbergiers en logementhouders, gehouden ter inschrijving van personen welke zij huisvesting geven;

33°. De grootboeken der nationale schuld, de bewijzen van in- en afschrijving, alsmede de memorien, vereischt tot verrigtingen bij de grootboeken; en eindelijk alle andere effecten en schuldbrieven ten laste van den Staat, mitsgaders de quitantien van den daarop betaalden interest;

Onder de stukken in dit nommer bedoeld zijn niet begrepen de certificaten vermeld bij art. 21, n°. 3;

34°. De coupons of bewijzen van rentebetaling van obligatien, certificaten of aandeelen in openbare geldleeningen, zonder uitzondering, mitsgaders de dividendbewijzen van naamlooze maatschappijen, en eindelijk de coupons, bij de certificaten nationale werkelijke schuld afgegeven wordende;

35°. De renversalen, recepissen en bankbiljetten, welke door de directie der Nederlandsche bank, gedurende den loop van het octrooi, zullen worden uitgegeven, mitsgaders alle assignatien en quitantien op de bank af te geven, zooals ook de boeken, bij de bank te houden;

36°. De verklaringen van geregtigdheid, ten behoeve van schuldeischers van den Staat afgegeven, wanneer de schuldvordering de som van vijf en twintig gulden niet te boven gaat, mits zulks uit die verklaringen blijke;

37°. De attestatien de vita tot ontvang van lijfrenten, pensioenen, gagementen en ridder-soldijen, ten laste van den Staat alsmede de daarvoor afgegevene quitantien, wanneer het jaarlijksch bedrag de som van drie honderd gulden niet te boven gaat;

38°. De patenten, waarvan het regt buiten de opcenten, minder bedraagt dan zes gulden;

39°. De acten van aanstelling, beëediging en ontslag van alle ambtenaren, zoo mede van bedienden en leden van bijzondere administratien of commissien, geene bezoldiging of belooning noch abonnement voor kantoorkosten genietende, mits zulks uit de stukken blijke; mitsgaders die van de leden van armbesturen, instellingen en gestichten van liefdadigheid, in hetzelfde geval verkeerende;

40°. De aanstellingen van geestelijken van alle gezindheden, en van onderwijzers bij lagere scholen;

41°. De commissien, acten van aanstellingen of agreatie, zoo mede de eeds-aflegging van:

a. Schatters van het slagtvee, voor de hoedanigheid van buitengewoon commies bij de rijks middelen;

b. Commiesen der directe belastingen, in hoedanigheid van tijdelijke buitengewone opzieners der jagt en visscherij;

c. Veldwachters der gemeenten ten platten lande in hoedanigheid van buitengewone opzieners der jagt en visscherij;

d. Militairen, gebezigd als tijdelijke en buitengewone commiesen, tot beteugeling van den sluikhandel op de grenzen;

e. Plaatselijke beambten, in hoedanigheid van rijksweger en meter van steenkolen, zonder tractement, en eindelijk: de eeds-afleggingen, waartoe werklieden in de meestoven gehouden zijn;

42°. De getuigschriften en staten, door de bewaarders der hypotheken en van het kadaster, in 's Rijks belang af te geven, mits van zoodanige bestemming in die getuigschriften worde melding gemaakt;

43°. De door bovengemelde ambtenaren af te geven uittreksels uit de kadastrale plans, leggers en aanwijzende tafels;

44°. Alle acten en schrifturen, welke, ten gevolge van ver-

ordeningen der Regering, worden opgemaakt en uitsluitend betrekkelijk zijn tot bevordering van de veeteelt of de verbetering van het ras der paarden, mitsgaders de certificaten, vereischt tot het ontvangen van premien voor het vangen of dooden van schadelijk gedierte, alsmede de quitantien voor die premien, op zoodanige certificaten gesteld; en eindelijk alle stukken en bescheiden, welke door de belanghebbenden moeten worden overgelegd, ten einde te doen blijken van de bevoegdheid tot het ontvangen van schadevergoeding, bedoeld bij de wet van den 30sten Mei 1840 (*Stbl.* n°. 16);

45°. Alle quitantien, wegens betaalde rijksbelastingen, niet meer bedragende dan twintig gulden en niet ten onderwerp hebbende betalingen op rekening of tot geheele voldoening van eene grootere som, voorts alle stukken en bescheiden, welke, door of aan belastingschuldigen, voor de regeling van de door hen aan den lande verschuldigde belastingen, behooren te worden uitgereikt, of van 's Rijks collectief zegel zijn voorzien behoudens het zegel op de patenten en memorien van aangifte voor successie;

46°. De quitantien voor teruggave van ten onregte geheven Rijks- of plaatselijke belastingen en boeten;

47°. De quitantien wegens teruggave van alle door 's Rijks ambtenaren, voor den lande, bij voorschot gedane betalingen;

48°. De quitantien of recepissen van overstorting, welke, aan 's Rijks rekenpligtigen, aan gaarders of ontvangers van lands-, provinciale of plaatselijke belastingen worden afgegeven, mitsgaders de assignatien aan order, door agenten van de schatkist afgegeven wordende op de hun te dien einde geopende credieten bij hunne ambtgenooten, en eindelijk de assignatien wegens de ter verzending op de postkantoren gedeponeerde gelden, en de daarop gestelde quitantien;

49°. De quitantien wegens plaatselijke belastingen, die, bij wijze van opcenten, te gelijk met 's Rijks belastingen worden ingevorderd; wanneer daarvoor slechts éene quitantie wordt uitgereikt, niet meer bedragende dan twintig gulden, en niet ten onderwerp hebbende betalingen op rekening of tot geheele voldoening van eene grootere som;

50°. De quitantien wegens onderstand of schadeloosstelling aan onvermogenden, of ingeval van brand, overstrooming, veepest en andere onheilen, verleend, mitsgaders de stukken, welke tot bewijs daarvan worden overgelegd;

51°. Alle andere en hiervoren niet opgenoemde, alleen door de schuldeischers onderteekende, quitantien en acten van ontheffing, onverschillig door wien afgegeven, niet meer dan tien gulden bedragende, en niet strekkende op rekening of tot geheele voldoening van eene grootere som.

52°. De mandaten of ordonnantien van betaling en betaalsrollen van openbare autoriteiten en instellingen, niet meer dan tien gulden bedragende, op de daarop gestelde quitantien, en voorts de mandaten of ordonnantien van betaling en betaalsrollen, mitsgaders de quitantien op die mandaten of afzonderlijk afgegeven, voor bezoldiging van ambtenaren en bedienden, zoo civiele en militaire zonder onderscheid, in geval het jaarlijksch bedrag der bezoldiging de som van drie honderd gulden niet te boven gaat;

53°. De loten en gedeelten van loten in 's Rijks loterijen;

54°. De gezondheids-verklaringen, door de gemeente-besturen af te geven bij den uitvoer van vee;

55°. De door plaatselijke, polder- of dijksbesturen genomen beschikkingen, waarbij vergunning wordt verleend tot handelingen, voor welke, krachtens de bestaande reglementen of verordeningen van politie, derzelver toestemming of vergunning moet worden gevraagd;

56°. De summiere staat en de processen-verbaal, bedoeld in de artt. 64 en 67 der wet van den 9den Julij 1842 op het notarisambt, benevens de dubbelen en de afschriften van die stukken;

57°. De acten van handligting en de stukken daartoe betrekkelijk, ten behoeve van kinderen in godshuizen opgenomen;

58°. De acten, registers en stukken, betreffende het beheer der spaarbanken, binnen het Rijk opgerigt; alsmede de bewijzen van geldplaatsing of livretten en rekeningen, door bewindhebbers dezer spaarbanken aan de deelnemers afgegeven; waarvan echter uitdrukkelijk zijn uitgesloten de acten, betrekking hebbende tot het uitzetten van gelden bij derden, of tot andere ondernemingen van zoodanige spaarbanken, waarin derden betrokken zijn;

59°. De registers van banken van leening, de processen-verbaal van verkoop van goederen in die banken ingebragt, en alle andere acten, betrekkelijk tot beleeningen in dezelve gedaan;

60°. De vrachtlijsten, vrachtbrieven en cognossementen, zoo wel de binnenlandsche als die welke, buiten 's lands opgemaakt, binnen het Rijk worden gebruikt;

61°. Vervallen.

62°. De wisselbrieven, briefjes aan order of toonder en ander handelspapier, in de overzeesche bezittingen van het Rijk opgemaakt, en aldaar van zegel voorzien;

63°. De acten en vonnissen, betrekkelijk regtsgedingen, in de overzeesche bezittingen van het Rijk gevoerd, en aldaar van zegel voorzien; doch alleen voor zoo ver dezelve hier te lande in hooger beroep worden overgelegd;

64°. Alle stukken betrekkelijk regtsgedingen in zake van de Rijnvaart;

65°. De ontwerpen der statuten van naamlooze maatschappijen, over te leggen bij de kennisgeving tot oprigting derzelve aan het departement waartoe zulks behoort;

66°. De memorien van aangifte in zake van successie, wanneer de aangevers onvermogend zijn, mits van het onvermogen dier personen, door eene verklaring van het bestuur hunner woonplaats, blijke: gelijk mede, de negatieve memorien van aangifte, mitsgaders alle minuten en expeditien van acten van eeds-aflegging, ter voldoening aan de wetten op het regt van successie;

67°. De klagten of bezwaren, in te dienen door ingezetenen, die vermeenen verkeerd of te hoog te zijn aangeslagen op het goedgekeurde kohier van den accijns bij uitkoop of admodiatie;

68°. Het afschrift van de tienjarige tafels van den burgerlijken stand, ter griffie van de regtbank blijvende berusten;

69°. De onderhandsche acten van verhuring, onderverhuring, huurvernieuwing, overdragt of wederafstand van huur van onroerende goederen, wanneer de huurprijs en lasten zoo als in art. 21, no. 1, is bepaald, te zamen genomen, over den geheelen huurtijd, de som van *f* 50 niet te boven gaan;

70°. De exploiten en alle verdere stukken het vonnis van toewijzing voorafgaande, mitsgaders de vonnissen betrekkelijk de geregtelijke uitwinning van onroerende goederen, tot invordering der directe belastingen;

71°. Eindelijk worden in stand gehouden de vrijstellingen, bepaald:

a. Bij het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering;

b. Bij de wet van den 11den Julij 1814 (*Stbl.* n°. 79), op de jagt en visscherij;

c. Bij de wet van den 29sten Maart 1833 (*Stbl.* n°. 4), op de personeele belasting;

d. Bij de wet van den 29sten Maart 1833 (*Stbl.* n°. 3), op het gemaal;

e. Bij de wet van den 26sten December 1833 (*Stbl.* n°. 72), en van den 30sten December 1839 (*Stbl.* n°. 57), op de turf;

f. Bij de wet van den 6den Junij 1840 (*Stbl.* n°. 17), omtrent den vrijdom van lasten ter zake van landontginningen en landverbeteringen;

g. Bij art. 4 en 9 der wet van den 30sten Mei 1840 (*Stbl.* n°. 16), betrekkelijk de weder-invoering eener belasting op de runderen, paarden en schapen, enz.;

h. Bij art. 16 der wet van den 26sten Mei 1841 (*Stbl.* n°. 14), houdende nadere bepalingen nopens de consignatie van effecten aan toonder, welke aan minderjarigen of aan onder curateele gestelde personen toebehooren;

i. Bij art. 10 der wet van den 29sten Mei 1841 (*Stbl.* n°. 19), betrekkelijk de onteigening ten algemeenen nutte;

k. Bij art. 29 der wet van den 29sten Mei 1841 (*Stbl.* n°. 20), houdende bepalingen omtrent de gestichten voor krankzinnigen;

l. Bij art. 8 der wet van den 9den October 1841 (*Stbl.* n°. 42), betrekkelijk de regtsmagt der hooge en andere heemraadschappen, dijk- en polderbesturen enz; en

m. Bij de wet van den 4den Julij 1842 (*Stbl.* n°. 16), betrekkelijk de overbrenging der onder de vroegere wetgeving ingeschreven hypotheken en privilegien in de thans bestaande nieuwe registers.

B. en C. Vervallen.

VIERDE TITEL.

ALGEMEENE VERPLIGTINGEN.

28. In alle zaken, waarin het Rijk met bijzondere personen, met openbare of aan openbaar gezag onderworpene instellingen, provinciale of plaatselijke besturen is betrokken, zal het zegelregt door dezen worden gedragen.

Insgelijks zullen bijzondere personen, welke aan opgemelde instellingen en besturen quitantie geven, of quitantie van dezelve ontvangen, het daarvoor verschuldigde zegelregt moeten dragen, ten ware daaromtrent anders mogt zijn overeengekomen.

Niettemin zullen voormelde instellingen en besturen jegens het Rijk aansprakelijk blijven voor de regten, zoo mede voor de beloopen boeten, behoudens derzelver verhaal op de bijzondere personen.

29. De ambtenaren van den burgerlijken stand, de ontvangers en pachters van plaatselijke belastingen en inkomsten, de secretarissen, gaarders, ontvangers en rentmeesters van stedelijke- en gemeentebesturen, van gestichten, dijk- en polderbesturen, heemraadschappen, wateringen en waterschappen, en van alle openbare instellingen, mitsgaders alle verdere ambtenaren, belast met het houden of bewaren van registers en stukken, en een iegelijk, aan wien het bewaren van archieven en minuten van openbare acten bij de wetten is opgedragen, — zijn verpligt om hunne acten en registers aan het zegel onderhevig zonder verplaatsing derzelve, aan de ambtenaren van het zegel te vertoonen, en toe te laten, dat deze daarvan inzage nemen, zoo dikwijls zij, ter verzekering van de rigtige toepassing dezer wet, zulks noodig zullen oordeelen.

Van deze vertooning zijn uitgezonderd de acten van uitersten

wil en alle andere acten, uitsluitend houdende beschikkingen ter zake des doods, alsmede de daartoe behoorende omslagen, acten van superscriptie en van teruggave, en zulks gedurende het leven dergenen, op wier verzoek dezelve zijn opgemaakt.

Geene inzage zal gevorderd kunnen worden op zondagen, noch anders dan tusschen acht uur des voormiddags en vier uur des namiddags, en zullen de ambtenaren, tijdens hunne verificatien, niet kunnen vorderen dezelve langer dan vier uren daags voort te zetten.

Ingeval van weigering van vertoon of inzage, of van verzet tegen het ter plaatse opmaken der processen-verbaal van overtreding, zullen de beambten zich doen vergezellen door eenen commissaris van policie, of door zoodanig ambtenaar die deze functien bekleedt, welke een en ander gehouden zijn, om aan de uitnoodiging daartoe onmiddellijk gevolg te geven, op straffe van persoonlijk verantwoordelijk te blijven voor de hierna vermelde boete.

Het proces-verbaal, wegens de bovengemelde weigering opgemaakt, zal door beiden de beambten onderteekend worden.

Er zal door de personen, in den aanhef van dit artikel opgenoemd, verbeurd zijn eene boete van vijftig gulden (met 50 opcenten) telkens wanneer zij weigeren hunne registers, acten en schrifturen aan de opgemelde beambten te vertoonen, daarvan inzage te geven, of van de bevondene overtredingen het noodige proces-verbaal te laten opmaken.

30. Het is aan de ambtenaren van de registratie en het zegel verboden eenig stuk, hetwelk niet overeenkomstig de wet is gezegeld, zonder betaling van boete en zoodanig zegel te voorzien, behoudens het geval van het tiende lid van artikel 21, nommer 2.

Het is wijders aan de ambtenaren der registratie verboden acten of stukken te registreren, welke niet op het vereischte zegel geschreven, of niet daarvan voorzien zijn, alvorens de verschuldigde zegelregten en boeten betaald zijn, gelijk mede om acten van protest van wisselbrieven en ander handelspapier te registreren, zonder zich het geprotesteerde stuk te doen vertoonen.

Nogtans zullen de bewaarders der hypotheken de, krachtens zoodanige acten, van hen gevorderde formaliteiten mogen bewerkstelligen, maar die acten terug houden, ten einde de invordering der daarvoor verschuldigde regten en boeten te vervolgen.

Voor iedere overtreding van dit artikel is verbeurd eene boete van vijf en twintig gulden (met 50 opcenten).

VIJFDE TITEL.

VAN DE VERVOLGINGEN EN VERJARINGEN.

31. Ingeval van overtreding, moet, behalve de boete, gelijktijdig het niet of te min betaalde regt, hetwelk nog mogt verschuldigd zijn, worden betaald.

Er is voor eene en dezelfde overtreding, ofschoon twee of meermalen in hetzelfde stuk begaan, slechts één boete verschuldigd.

32. Voor de zegelregten en boeten zijn, ieder voor het geheel, aansprakelijk:

1°. Al de contracterende partijen in wederzijds verbindende onderhandsche acten;

2°. Al de onderteekenaren van eenzijdige onderhandsche acten;

3°. Vervallen.

4°. Al degenen, welke de aan het zegel onderhevige registers houden of voor hen door anderen doen houden;

33. De ambtenaren van de registratie en het zegel zijn verpligt, alle acten, stukken en registers, welke hun ter hand komen of hun worden aangeboden, en welke niet van behoorlijk zegel zijn voorzien, of niet naar het voorschrift van art. 15 zijn opgemaakt, aan te houden, ten einde, na beteekening van het proces-verbaal, in het volgend artikel vermeld, bij hetzelve te worden gevoegd, tenzij partijen, door mede-onderteekening van het proces-verbaal, de daarin vermelde daadzaak erkennen of de verbeurde boeten en verschuldigde regten betalen.

Wanneer de in dit artikel bedoelde acten, stukken en registers berusten in openbare bewaarplaatsen, zullen de ambtenaren kunnen volstaan, met daarvan in het op te maken proces-verbaal van overtreding te doen blijken. Onder de bepalingen van dit artikel zijn niet begrepen de stukken, vermeld bij n°. 2 en 5 van art. 21.

34. De ambtenaren van de registratie en het zegel zullen van alle overtredingen, in zake van zegel door hen ontdekt, dadelijk proces-verbaal opmaken, wanneer de regten en boeten niet onmiddellijk worden betaald.

Bij ontdekking van overtreding van artikel 21 dezer wet in of ten aanzien van de aldaar in n°. 2 genoemde stukken neemt 's Rijks ambtenaar den letterlijken inhoud van zoodanige stukken, met al de daarop gestelde verklaringen en handteekeningen in zijn proces-verbaal over, hetwelk ook te dien aanzien volledig geloof zal verdienen behoudens tegenbewijs.

De processen-verbaal zullen, binnen dertig dagen na de

opmaking, aan partijen worden beteekend, bij gebreke waarvan het regt tot vervolging zal vervallen zijn.

35. De invordering der regten en boeten, in zake van zegel verschuldigd, zal geschieden bij dwangbevel, uitgevaardigd door een ambtenaar van het bestuur, en uitvoerlijk verklaard door den kantonregter der plaats, alwaar die ambtenaar zijne gewone functie uitoefent.

Het dwangbevel en het proces-verbaal, waaruit de overtreding blijkt, zullen, bij een en hetzelfde exploit, aan partijen beteekend worden.

De verdere vervolgingen en regtsgedingen zullen, behoudens het bepaalde bij het volgende artikel, behandeld worden op den voet en op de wijze, bij de wetten op de registratie vastgesteld.

36. Het bewijs door getuigen is toegelaten ten aanzien van alle overtredingen van de artt. 6 en 21, n°. 3.

37. Door verloop van twee jaren verjaren:

a. De vordering van regt en boeten, verschuldigd wegens overtreding van art. 8; te rekenen van den dag der registratie van acten en vonnissen, waarbij van stukken niet van behoorlijk zegel voorzien en niet van het zegel vrijgesteld, is kennis genomen, of waarin uit dezelve is gehandeld of gebruik gemaakt;

litt. *b.* Vervallen.

c. De vordering van niet of te weinig geheven regt en boeten, verschuldigd op stukken, welke zijn geregistreerd; te rekenen van den dag der registratie;

d. De vordering van teruggave van te veel betaalde regten en boeten, in de gevallen bij art. 18 en 19 voorzien en in alle andere gevallen, waarin de zegelregten of boeten op vordering der ambtenaren van de registratie en het zegel zijn voldaan; te rekenen van den dag der betaling.

Voor verkeerdelijk gebruikte zegels wordt geene vordering van teruggave toegelaten.

38. De verjaring wordt gestuit door regtsvorderingen, beteekend aan dengenen, welke men de verjaring wil beletten, vóór het verstrijken van den termijn; wanneer echter de aangevangen regtsvervolging gedurende een jaar niet wordt voortgezet, is de vordering vervallen.

39. In de termijnen, bij deze wet vastgesteld, is niet begrepen de dag van welken zij beginnen te loopen, doch wel die waarop zij eindigen.

Indien de laatste dag eens termijns op eenen zondag invalt; zal dezelve eerst den volgenden dag verloopen zijn.

TRANSITOIRE BEPALINGEN.

40. Al de thans bestaande zegelstempels, mitsgaders al het overeenkomstig vroegere wetten gezegeld papier, hetwelk thans nog ongebruikt voorhanden is, met uitzondering echter van de formaat-zegels van 15 centen, en behoudens het bepaalde bij artikel 41 en 42, worden op het oogenblik van de invoering dezer wet buiten gebruik gesteld.

Het voormelde buiten gebruik gestelde gezegelde papier zal, mits het zich in zoodanigen staat bevinde als waarin hetzelve door het bestuur werd uitgegeven, gedurende ééne maand na de invoering dezer wet, bij de ontvangers met het debiet van het zegel belast, tegen nieuw gezegeld papier van eene gelijke of hoogere waarde, met bijbetaling van het suppletoir regt, zoo dat verschuldigd is, kunnen worden ingewisseld.

41. Onverminderd het bepaalde bij het vorig artikel, zal het formaat-zegel, hetwelk op het oogenblik van de invoering dezer wet nog onbeschreven in de registers van den burgerlijken stand, de repertoria en alle verdere registers voorhanden is, bij voortduring kunnen worden gebruikt, mits vooraf, doch in allen gevalle binnen den tijd van ééne maand na de invoering dezer wet, voor suppletoir regt worde bijbetaald zonder bijvoeging van opcenten:

10 centen voor ieder ongebruikt zegel van 90 ct.
15 „ „ „ „ „ 60 „
05 „ „ „ „ „ 45 „

en van deze bijbetaling door eene verklaring van den ontvanger van de registratie en het zegel blijke.

Zullende de zegels van 30 centen, welke zich in opgemelde registers bevinden, zonder bijbetaling van eenige verhooging, kunnen worden gebruikt.

Voorts zal het naar de vroegere wetten buitengewoon gezegeld papier voor dagbladen, catalogussen en andere drukwerken, gedurende ééne maand na de invoering dezer wet, kunnen worden gebruikt.

42. Het gezegeld papier, mitsgaders het ongestempelde zegelpapier, hetwelk, bij de invoering dezer wet, bij het bestuur zal voorhanden wezen, kan, zoo lang die voorraad strekt, en na vooraf overeenkomstig deze wet te zijn gestempeld, worden gebruikt als volgt:

Het groot registerpapier van 90 centen, tot het gezegeld papier vermeld bij art. 11, n°. 1.

Het registerpapier van 60 centen, tot het gezegeld papier vermeld bij art. 11, n°. 2.

Het middelbaar papier van 45 centen, alsmede het gezegeld papier bestemd voor huurcedullen, tot het gezegeld papier

vermeld bij art. 11, n°. 3, mitsgaders tot het gezegeld papier in groot formaat, vermeld bij de 5e zinsnede van art. 20.

Het klein papier à 30 centen, tot het gezegeld papier vermeld bij art. 11, n°. 4, en eindelijk het papier bestemd voor wisselbrieven, enz., tot het gezegeld papier in klein formaat, vermeld bij de 5e zinsnede van art. 20.

43. Een afdruk van iederen nieuwen zegelstempel, op het midden van het vel geschroefd of geslagen, zal van wege het departement van Financien worden nedergelegd ter griffie van den hoogen raad, van de hoven en arrondissements-regtbanken, en een gelijke afdruk toegezonden aan de algemeene rekenkamer.

SLOTBEPALINGEN.

44. Het is aan den Koning voorbehouden, in bijzondere gevallen of in het algemeen belang kwijtschelding of vermindering van regt en boeten te verleenen.

45. Te rekenen van den dag van het in werking brengen dezer wet zijn alle vroegere wettelijke verordeningen op het regt van zegel vervallen, behoudens de vrijstellingen, vermeld in art. 27, onder n°. 71.

Zij blijven echter derzelver kracht en toepassing behouden ten aanzien van alle acten, stukken, geschriften en drukwerken, waarvan het bewezen is dat zij vóór dat tijdstip opgemaakt of gedrukt zijn.

46. Deze wet zal in werking komen op het nader door den Koning te bepalen tijdstip [1]).

[1]) In werking getreden op 1 April 1844.

W E T

van den 30sten September 1893, Stbl. 146,

HOUDENDE BEPALINGEN OP DE FABRIEKS- EN HANDELSMERKEN.

---

§ I. VAN HET BUREAU EN DE HULPBUREAUX VOOR DEN INDUSTRIEELEN EIGENDOM.

Art. 1.

Er is een Bureau voor den industrieelen eigendom voor het Rijk in Europa en zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, tevens dienende tot centrale bewaarplaats, als bedoeld bij art. 12 der internationale overeenkomst tot bescherming van den industrieelen eigendom, den 20sten Maart 1883 te Parijs gesloten en goedgekeurd bij de wet van 23 April 1884 (*Stbl.* no. 53).

Aan het hoofd van dit Bureau, dat te 's Gravenhage is gevestigd, staat een Directeur. Deze en de aan hem ondergeschikte ambtenaren en bedienden, worden door Ons benoemd en ontslagen.

De verdere inrichting van dat Bureau wordt geregeld door het Hoofd van het Departement van Justitie, en de kosten daarvan worden gebracht op het hoofdstuk der Staatsbegrooting, genoemd Departement betreffende.

De gelden bij dit Bureau ontvangen op grond van deze wet of van de overeenkomst, betreffende de internationale inschrijving van fabrieks- en handelsmerken, den 14den April 1891 te Madrid gesloten en goedgekeurd bij de wet van 12 December 1892 (*Stbl.* no. 270), komen voor zoover zij niet aan het Internationaal Bureau der Unie tot bescherming van den industrieelen eigendom te Bern moeten worden overgemaakt, ten bate van 's Rijks schatkist. Zij worden door den Directeur verantwoord.

2. Door Ons worden de Hulpbureaux voor den industrieelen eigendom, tevens hulpbewaarplaatsen, belast met de openbare mededeelingen van de fabrieks- en handelsmerken in de kolo-

niën en bezittingen in andere werelddeelen, aangewezen, en de verdere werkzaamheden dezer Hulpbureaux, benevens de daarmede verband houdende verrichtingen van het in het eerste lid van art. 1 bedoeld Bureau voor den industrieelen eigendom geregeld.

§ II. INSCHRIJVING, INTERNATIONALE INSCHRIJVING, VERNIEUWING OF VERVALLEN VAN INSCHRIJVINGEN EN OVERGANG VAN MERKEN.

3. Het recht tot uitsluitend gebruik van een merk, ter onderscheiding van iemands fabrieks- of handelswaren van die van anderen, komt toe aan dengene, die het eerst tot omschreven doel van dat merk in het Rijk in Europa of in de koloniën of bezittingen in andere werelddeelen gebruik heeft gemaakt, doch alleen voor die soort van waren waarvoor het door hem gebruikt is, en niet langer dan drie jaren na het laatste gebruik.

Behoudens het bewijs van het tegendeel en het bepaalde bij het volgende lid wordt hij, die het eerst voldeed aan de voorschriften van art. 4, geacht de eerste gebruiker van het ingezonden merk te zijn.

Hij die binnen de termijnen, bepaald bij art. 4 der voormelde internationale overeenkomst van Parijs aan het Bureau voor den industrieelen eigendom een merk heeft ingezonden, hetwelk hij met inachtneming van art. 6 der evengenoemde overeenkomst in een der tot die overeenkomst toegetreden Staten regelmatig heeft gedeponeerd, wordt geacht van dat merk reeds bij den aanvang van den toepasselijken termijn in het Rijk in Europa gebruik te hebben gemaakt.

4. Ter verkrijging van de inschrijving van een merk zendt de belanghebbende aan het Bureau voor den industrieelen eigendom een voldoend cliché van dat merk, ter lengte en breedte van ten minste 1.5 en ten hoogste 10 centimeters en ter dikte van 2.4 centimeters, benevens twee onderteekende exemplaren eener duidelijke afbeelding en de daarmede overeenstemmende nauwkeurige beschrijving van zijn merk. In deze beschrijving moeten tevens worden vermeld de soort van waren, waarvoor het merk bestemd is, en de woonplaats van den inzender.

De inzending kan ook geschieden door een schriftelijk daartoe gemachtigde.

Het merk mag geene woorden of voorstellingen bevatten, in strijd met de openbare orde of de goede zeden. Het mag niet bevatten, zij het ook met eene geringe afwijking, een

wapen van het Rijk, eene provincie, gemeente of eenig ander publiekrechtelijk lichaam.

Bij de inzending is voor elk merk een bedrag van tien gulden te voldoen, waarvan in geen geval teruggave geschiedt.

5. Het overeenkomstig het vorige artikel ingezonden merk wordt, behoudens het bepaalde bij art. 9, door het Bureau voor den industrieelen eigendom binnen drie dagen na den dag der ontvangst ingeschreven in het daartoe bestemde openbare register, waarvan het model door den Minister van Justitie wordt vastgesteld.

De beide overgelegde exemplaren van de afbeelding en beschrijving worden gewaarmerkt met bijvoeging van de dagteekening en het nommer waaronder de inschrijving in het register plaats heeft.

Één dier exemplaren wordt binnen drie dagen daarna aan den inzender teruggezonden.

Aan het andere exemplaar wordt in het geval, bedoeld in het tweede lid van art. 4, de volmacht gehecht.

6. Door de zorg van het Bureau voor den industrieelen eigendom worden in de Nederlandsche Staatscourant van den eersten dag van iedere maand de in art. 4 bedoelde beschrijvingen opgenomen, elke met een afdruk van het cliché, van de sedert de laatste openbaarmaking ingeschreven merken, met opgave van de soort van waren waarvoor zij bestemd zijn en van de woonplaatsen der inzenders.

Deze openbaarmakingen worden geplaatst in afzonderlijke bijlagen van de Staatscourant, die afzonderlijk algemeen verkrijgbaar worden gesteld.

Daarna wordt het cliché aan den inzender desverlangd teruggegeven.

7. De Nederlander en de vreemdeling binnen het Rijk in Europa wonende of daar zijne voornaamste inrichtingen van nijverheid of handel hebbende, die zich de bescherming wil verzekeren van zijn ingevolge art. 4 ingezonden merk ook in andere Staten, toegetreden tot de voormelde overeenkomst van Madrid, zendt aan het Bureau voor den industrieelen eigendom nog drie exemplaren, waarvan een onderteekend, eener duidelijke afbeelding van dat merk en een cliché, beantwoordende aan de bij art. 4 gestelde eischen.

Het tweede lid van art. 4 is ten deze toepasselijk.

Genoemd Bureau bewaart het onderteekende exemplaar der afbeelding, hetwelk wordt gewaarmerkt, zorgt verder, indien of zoodra het merk overeenkomstig art. 5 is ingeschreven, met inachtneming van de bestaande voorschriften, voor de onverwijlde aanvrage van inschrijving aan het Internationaal Bureau te Bern en deelt al hetgeen door laatstgenoemd Bureau

betreffende het merk te zijner kennis wordt gebracht en voor den inzender van belang kan worden geacht, aan dezen mede.

Wordt het merk, ingevolge art. 4 ingezonden, niet overeenkomstig art. 5 ingeschreven, dan geeft het Bureau voor den industrieelen eigendom aan den inzender kennis, dat ook de aanvrage van inschrijving aan het Internationaal Bureau te Bern voorshands niet kan volgen.

Bij de inzending is voor elk merk een bedrag van vijf en vijftig gulden te voldoen, waarvan in geen geval teruggave geschiedt.

8. Door het Bureau voor den industrieelen eigendom wordt, behoudens het bepaalde bij art. 9, binnen drie dagen na de ontvangst van wege het Internationaal Bureau te Bern van de bekendmaking, voorgeschreven bij art. 3 der voormelde overeenkomst van Madrid, het merk, waarop die bekendmaking betrekking heeft, ingeschreven in het daartoe bestemde openbare register, waarvan het model door den Minister van Justitie wordt vastgesteld.

De ontvangen bekendmaking wordt gewaarmerkt met bijvoeging van de dagteekening en het nommer waaronder de inschrijving in het register plaats heeft.

Indien het internationaal ingeschreven merk overeenkomstig art. 7 aan het Bureau voor den industrieelen eigendom was ingezonden, geeft dit aan den inzender zoodra mogelijk bericht van de internationale inschrijving en een gedagteekend bewijs van de inschrijving in het eerste lid van dit artikel bedoeld.

Aan genoemd Bureau wordt het bijvoegsel tot het „Journal" van het Internationaal Bureau te Bern, waarin de aankondiging van de internationaal ingeschreven merken is opgenomen, algemeen verkrijgbaar gesteld.

Telkens geschiedt van die verkrijgbaarstelling mededeeling in de *Nederlandsche Staatscourant*.

9. Indien het ingevolge art. 4 ingezonden merk of het bij art. 8 bedoeld buitenlandsch merk geheel of in hoofdzaak overeenstemt met dat, hetwelk voor dezelfde soort van waren ten name van een ander is ingeschreven of door een ander vroeger is ingezonden, of indien het in strijd is met de bepaling van het voorlaatste lid van art. 4, kan het Bureau voor den industrieelen eigendom de inschrijving weigeren, waarvan het schriftelijk kennis geeft binnen drie dagen na den dag der ontvangst van het merk aan den inzender, of binnen drie dagen na dien der ontvangst van de in art. 8 bedoelde bekendmaking aan het Internationaal Bureau te Bern.

De inzender ingevolge art. 4 of de inzender van het bij art. 8 bedoelde merk kan zich bij door hem of zijn gemachtigde

onderteekend verzoekschrift tot de arrondissements-rechtbank te 's Gravenhage wenden, ten einde de inschrijving worde bevolen. De inzender ingevolge art. 4 doet dit binnen ééne maand, die van het bij art. 8 bedoelde merk binnen zes maanden na die kennisgeving.

10. Indien het overeenkomstig art. 5 ingeschreven merk of het overeenkomstig art. 8 ingeschreven buitenlandsche merk geheel of in hoofdzaak overeenstemt met dat, waarop een ander voor dezelfde soort van waren recht heeft krachtens art. 3 kan deze zich, voor wat betreft een overeenkomstig art. 5 ingeschreven merk, binnen zes maanden na de bij art. 6 voorgeschreven openbaarmaking in de *Staatscourant*, en voor wat aangaat een overeenkomstig art. 8 ingeschreven buitenlandsch merk binnen negen maanden na de daar aan het slot voorgeschreven mededeeling, bij door hem of zijn gemachtigde onderteekend verzoekschrift tot de arrondissements-rechtbank te 's Gravenhage wenden, ten einde de inschrijving worde nietig verklaard.

Binnen hetzelfde tijdsverloop kan, indien het merk in strijd is met de bepaling van het voorlaatste lid van art. 4, door den Officier van Justitie bij de in het vorige lid genoemde rechtbank worden gevorderd, dat de inschrijving worde nietig verklaard.

11. Van elk in art. 9 of art. 10 bedoeld verzoek, en van elke in art. 10 bedoelde vordering van den Officier van Justitie, wordt door den Griffier binnen drie dagen aan het Bureau voor den industrieelen eigendom schriftelijk kennis gegeven.

12. De rechtbank beslist in raadkamer.

De beslissing op een verzoek krachtens art. 9 gedaan, wordt niet gegeven dan nadat de verzoeker in de gelegenheid is gesteld om zijn recht op de inschrijving van het merk, en de Directeur van het Bureau voor den industrieelen eigendom om de weigering van inschrijving voor de rechtbank mondeling te verdedigen.

De beslissing op een verzoek of eene vordering krachtens art. 10 gedaan, wordt niet gegeven dan na verhoor of behoorlijke oproeping van den inzender van het merk, op den door de rechtbank bij eenvoudig appointement op het verzoek of de vordering bepaalden dag, welke aan het Bureau voor den industrieelen eigendom door den Griffier schriftelijk wordt medegedeeld, en, indien het een overeenkomstig art. 5 ingeschreven merk betreft, aan den inzender ten minste veertien dagen te voren wordt bekend gemaakt door beteekening van het verzoek of de vordering en het daarop gegeven appointement.

Geldt het een overeenkomstig art. 8 ingeschreven merk, dan geeft het Bureau voor den industrieelen eigendom van het

verzoek of de vordering kennis aan het Internationaal Bureau te Bern en deelt aan dit Bureau zoodra mogelijk den door de rechtbank voor het verhoor bepaalden dag mede, en wel ten minste eene maand of drie maanden te voren, naar gelang de inzender in of buiten Europa woont.

Bij het verhoor kan de verzoeker, en in het geval voorzien bij het tweede lid van art. 10 de Officier van Justitie de gronden waarop zijn verzoek of zijne vordering berust, mondeling uiteenzetten.

Vóór het sluiten van een verhoor, als in dit artikel voorgeschreven bepaalt de rechter den dag, waarop hij zijne beslissing geven zal.

13. Hooger beroep van de beslissing der rechtbank is niet toegelaten.

Binnen ééne maand na den dag der beslissing kan beroep in cassatie worden ingesteld.

Het daartoe strekkend verzoekschrift wordt, indien het een ingevolge art. 4 ingezonden of een overeenkomstig art. 5 ingeschreven merk betreft, aan de belanghebbende wederpartij beteekend.

Indien het beroep strekt ten einde de inschrijving van een merk worde bevolen, wordt het Bureau voor den industrieelen eigendom als belanghebbende wederpartij beschouwd.

Van elk ander beroep in cassatie, hetwelk niet is ingesteld door het Bureau voor den industrieelen eigendom, wordt door den Griffier bij den Hoogen Raad binnen drie dagen aan dat Bureau schriftelijk kennis gegeven.

Geldt het beroep in cassatie een merk als bij art. 8 bedoeld, dan geeft het Bureau voor den industrieelen eigendom daarvan kennis aan het Internationaal Bureau te Bern.

14. Hij die geene woonplaats binnen het Rijk in Europa heeft, moet bij de inzending van art. 4 of art. 7 bedoeld, en bij de indiening van een verzoekschrift volgens art. 9, art. 10 of art. 13, woonplaats binnen het Rijk kiezen.

Alle exploten geschieden dan aan die gekozen woonplaats.

15. Van de beslissing der rechtbank wordt binnen drie dagen door den Griffier schriftelijk kennis gegeven aan het Bureau voor den industrieelen eigendom.

Gelijke kennisgeving geschiedt door den Griffier bij den Hoogen Raad van den uitslag van het beroep in cassatie.

Overeenkomstig de beslissing van de rechtbank, zoodra die in kracht van gewijsde is gegaan, of van den Hoogen Raad, indien deze de hoofdzaak heeft beslist, wordt door genoemd Bureau het merk ingeschreven of van de nietigverklaring der inschrijving aanteekening gedaan in de daartoe bestemde kolom van het openbare register, waarin het merk werd ingeschreven.

De inschrijving wordt alsdan geacht te zijn geschied op den dag der inzending of der ontvangst van de art. 1 bedoelde bekendmaking.

Genoemd Bureau deelt de in dit artikel voorgeschreven kennisgevingen, voor zoover zij betreffen een merk als bij art. 8 bedoeld, mede aan het Internationaal Bureau te Bern zoodra de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan.

16. Door de zorg van het Bureau voor den industrieelen eigendom wordt aankondiging gedaan van:

1°. de weigering van inschrijving van een merk overeenkomstig art. 8, zoodra de termijn, voorgeschreven in het tweede lid van art. 9 is verloopen zonder dat een verzoekschrift als daar bedoeld is ingediend, of zoodra de afwijzende beslissing op zoodanig verzoekschrift in kracht van gewijsde is gegaan;

2°. de nietigverklaring der inschrijving van een merk waarvan hetzij de beschrijving reeds werd openbaar gemaakt in de Nederlandsche Staatscourant, hetzij de aankondiging van internationale inschrijving reeds werd opgenomen in het bijvoegsel tot het „Journal" van het Internationaal Bureau te Bern;

3°. het vervallen van de kracht eener inschrijving om eene der redenen in art. 18, nos. 1 of 3 genoemd;

4°. den overgang van een overeenkomstig art. 5 ingeschreven merk, die overeenkomstig art. 20 is aangeteekend.

De aankondigingen, voorgeschreven in dit artikel, worden geplaatst in de in het tweede lid van art. 6 bedoelde afzonderlijke bijlagen van de Nederlandsche Staatscourant.

17. De bij de artt. 5 en 8 bedoelde openbare registers liggen voor ieder kosteloos ter inzage in de lokalen van het Bureau voor den industrieelen eigendom.

Ieder kan daarvan voor zijne rekening uittreksel of afschrift bekomen, waarvan de kosten worden berekend op den voet van art. 11 van het tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken.

Tegen betaling van vijftig cents, desverkiezende in postzegels van Nederland, van Nederlandsch-Indië, van Suriname, van Curaçao of van een der andere Staten, toegetreden tot de voormelde overeenkomst van Parijs, kan ieder eene schriftelijke inlichting van genoemd Bureau bekomen.

18. De kracht eener inschrijving vervalt:

1°. door doorhaling op verzoek van dengene, te wiens name de inschrijving is gesteld of de overgang ingevolge art. 20 is aangeteekend;

2°. door verloop van twintig jaren na den dag, waarop de inschrijving overeenkomstig art. 5 of art. 8 is geschied, indien deze niet vóór het verstrijken van dien termijn is vernieuwd

of indien de vernieuwing niet binnen gelijken termijn is herhaald;

3°. door het vervallen van de kracht of het weigeren der inschrijving in het land van oorsprong.

Het vervallen van de kracht der inschrijving om eene der redenen in nos. 1 of 3 genoemd, wordt, met vermelding van die reden, aangeteekend in de daartoe bestemde kolom van het openbare register, waarin het merk werd ingeschreven.

19. De inschrijving van een merk wordt vernieuwd indien de rechthebbende vóór het einde van den in het vorige artikel onder nommer 2 gestelden termijn dezelfde formaliteiten vervuld heeft als voor de eerste inzending bij art. 4 zijn vastgesteld.

De overgelegde exemplaren, bedoeld bij het eerste lid van art. 4, worden gewaarmerkt met bijvoeging van de dagteekening der vernieuwde inschrijving.

De vernieuwde inschrijving geschiedt door het Bureau voor den industrieelen eigendom door invulling van de dagteekening in de daartoe bestemde kolom van het openbare register, waarin het merk werd ingeschreven.

Na de vernieuwde inschrijving van een merk, ingeschreven overeenkomstig art. 5, wordt aan den rechthebbende binnen drie dagen teruggegeven een der in het tweede lid van dit artikel bedoelde exemplaren.

Het vierde lid van art. 5 en art. 6 zijn verder ten deze toepasselijk.

Ten aanzien van een merk, ingezonden tot vernieuwde inschrijving met inachtneming van de bij art. 7 vastgestelde formaliteiten, geldt het derde lid van dat artikel.

De vernieuwde inschrijving van een overeenkomstig art. 8 ingeschreven merk heeft niet plaats vóór de ontvangst van wege het Internationaal Bureau te Bern van de bij dat artikel bedoelde bekendmaking.

Deze bekendmaking wordt gewaarmerkt met bijvoeging van de dagteekening, waaronder de vernieuwde inschrijving in het register plaats heeft.

Van de vernieuwde inschrijving hier te lande van een opnieuw internationaal ingeschreven merk, dat overeenkomstig art. 7 aan het Bureau voor den industrieelen eigendom was ingezonden, wordt aan den rechthebbende binnen drie dagen een gedagteekend bewijs afgegeven.

20. De overgang aan een ander van een merk, overeenkomstig art. 5 ingeschreven, wordt alleen aangeteekend indien tevens de fabriek of handelsinrichting, tot onderscheiding van welker waren het merk bestemd is, aan denzelfden persoon is overgegaan.

Het bewijs van dit laatste wordt geleverd door overlegging van een gewaarmerkt uittreksel van de betrekkelijke akte aan het Bureau voor den industrieelen eigendom.

De overgang wordt aangeteekend aan den kant van de inschrijving, voor wat betreft merken overeenkomstig art 5 ingeschreven, op schriftelijk verzoek van partijen, voor wat betreft merken overeenkomstig art. 8 ingeschreven, nadat van het Internationaal Bureau te Bern bericht van den overgang zal zijn ontvangen.

Voor kosten van aanteekening van den overgang van een merk, overeenkomstig art. 5 ingeschreven, is een bedrag van vijf gulden verschuldigd, bij het verzoek tot die aanteekening te voldoen.

21. Van het vervallen van de kracht der inschrijving, gelijk mede van den overgang, van een internationaal ingeschreven merk, dat overeenkomstig art. 7 aan het Bureau voor den industrieelen eigendom was ingezonden, geeft dit onverwijld kennis aan het Internationaal Bureau te Bern.

§ III. OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN.

22. De merken, die op het tijdstip van het in werking treden dezer wet reeds overeenkomstig de voorschriften der wet van 25 Mei 1880 (*Stbl.* no. 85), zooals die gewijzigd is bij de wet van 22 Juli 1885 (*Stbl.* no. 140), zijn ingeschreven, genieten dezelfde bescherming als waren zij overeenkomstig deze wet ingeschreven. De twintig jaren, bedoeld in art. 18, 2°., beginnen voor die merken te loopen van den dag, waarop de inschrijving ingevolge eerstgenoemde wet geschiedde.

Voor de toepassing van art. 7 dezer wet worden die merken geacht overeenkomstig art. 4 te zijn ingezonden, en kan het daar geëischte cliché worden vervangen door eene onderteekende Fransche vertaling van de beschrijving, welke werd ingezonden ingevolge art. 1 der eerstgenoemde wet.

23. Een merk, op het tijdstip van het in werking treden dezer wet reeds door den Griffier eener rechtbank aangeteekend, wordt, op schriftelijke aanvrage van den inzender, door het Bureau voor den industrieelen eigendom onverwijld ingeschreven in het in art. 5 bedoelde openbare register, behoudens het bepaalde bij art. 9.

Op zoodanig merk zijn toepasselijk art. 5, tweede en derde lid, art. 6, eerste en tweede lid, en de verdere artikelen dezer wet, met dien verstande echter dat:

1°. wat art. 6 betreft, alleen dan in de openbaarmaking de afbeelding van het merk wordt opgenomen, indien bij de aanvrage om inschrijving een cliché is overgelegd, beantwoordende

aan de bij art. 4 gestelde eischen, welk cliché na gemaakt gebruik aan den inzender desverlangd wordt teruggegeven;

2°. wat art. 7 betreft, het merk geacht wordt overeenkomstig art. 4 te zijn ingezonden en het daar geëischte cliché kan worden vervangen door eene onderteekende Fransche vertaling van de beschrijving, welke werd ingezonden ingevolge art. 1 der wet van 25 Mei 1880 (*Stbl.* no. 85), gewijzigd bij de wet van 22 Juli 1885 (*Stbl.* no. 140);

3°. weigering van inschrijving niet geoorloofd, en een verzoek of eene vordering tot nietigverklaring van de inschrijving niet ontvankelijk is, indien op voormeld tijdstip reeds zes maanden zijn verloopen sedert de openbaarmaking in de *Staatscourant* voorgeschreven bij art. 2 der evengenoemde wet;

4°. de termijn van zes maanden, in art. 10 gesteld, met zoovele maanden wordt verkort als er op voormeld tijdstip reeds verloopen waren sedert de openbaarmaking in de *Staatscourant*, voorgeschreven bij art. 2 der evengenoemde wet;

5°. verzoeken of vorderingen als bedoeld bij art. 3 der evengenoemde wet, die op voormeld tijdstip reeds mochten zijn aanhangig gemaakt bij eenige rechtbank of bij den Hoogen Raad, door dat college met inachtneming van de artikelen 11 tot en met 15 dezer wet worden behandeld en afgedaan als strekten zij tot nietigverklaring van de inschrijving.

24. Op het tijdstip van het in werking treden dezer wet worden alle registers en verdere bescheiden betreffende fabrieks- en handelsmerken van de griffiën der rechtbanken, waar zij berusten, overgebracht naar de lokalen van het Bureau voor den industrieelen eigendom.

25. Deze wet is niet van toepassing op merken, die van overheidswege zijn vastgesteld.

26. Met het in werking treden dezer wet vervalt de wet van den 25sten Mei 1880 (*Stbl.* no. 85), zooals die is gewijzigd bij de wet van den 22sten Juli 1885 (*Stbl.* no. 140).

27. Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen dag [1]).

---

[1]) In werking getreden op 1 December 1893.

WET,

van den 5den Mei 1889, Stbl. no. 48,

HOUDENDE BEPALINGEN TOT HET TEGENGAAN VAN OVERMATIGEN EN GEVAARLIJKEN ARBEID VAN JEUGDIGE PERSONEN EN VAN VROUWEN.

---

§ 1. INLEIDENDE BEPALINGEN.

Art. 1.

Onder arbeid verstaat deze wet alle werkzaamheden in of voor eenig bedrijf, behalve: 1°. werkzaamheden in of voor de bedrijven van landbouw, tuinbouw, boschbouw, veehouderij of veenderij; 2°. werkzaamheden buiten fabrieken en werkplaatsen in of voor het bedrijf van hem, bij wien degene die ze verricht inwoont, voor zoover die werkzaamheden ook buiten eenig bedrijf in eene huishouding of stalling plegen voor te komen.

2. Onder fabrieken en werkplaatsen verstaat deze wet alle zoowel open als besloten ruimten, waar in of voor eenig bedrijf pleegt gewerkt te worden aan het vervaardigen, veranderen, herstellen, versieren, afwerken of op andere wijze tot verkoop of gebruik geschikt maken van voorwerpen of stoffen, of waar in of voor eenig bedrijf voorwerpen of stoffen eene daartoe strekkende bewerking plegen te ondergaan.

Keukens en soortgelijke inrichtingen, waar spijzen en dranken voor onmiddellijk verbruik bereid worden, benevens apotheken, zijn hieronder niet begrepen.

§ 2. VAN DEN ARBEID VAN JEUGDIGE PERSONEN EN VAN VROUWEN.

3. Het is verboden een kind beneden twaalf jaren arbeid te doen verrichten.

4. Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt door Ons, hetzij onvoorwaardelijk, hetzij voorwaardelijk, verboden een persoon beneden zestien jaren en in fabrieken en werkplaatsen eene vrouw bepaalde soorten van arbeid te doen verrichten,

op grond van de gevaren voor de gezondheid of het leven, welke die soorten van arbeid, hetzij in het algemeen, hetzij bij niet inachtneming van zekere voorwaarden, door de wijze waarop zij verricht worden of door de verwerkt wordende stoffen, voor een persoon beneden de zestien jaren of voor een vrouw opleveren.

5. Het is verboden den arbeid van een persoon beneden zestien jaren of van eene vrouw in fabrieken en werkplaatsen vroeger te doen aanvangen dan te 5 uren des voormiddags of later te doen eindigen dan te 7 uren des namiddags, met dien verstande, dat het aantal uren, gedurende welke die arbeid wordt verricht, niet meer dan elf per etmaal bedrage.

Voor bepaalde bedrijven kan door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur worden vergund hetzij in het algemeen, hetzij ten opzichte van bepaalde gemeenten, den arbeid van personen beneden zestien jaren en van vrouwen op andere dan de in het vorige lid bepaalde uren te doen aanvangen en te doen eindigen onder zoodanige voorwaarden als zullen noodig blijken, met dien verstande dat het aantal uren, gedurende welke die arbeid wordt verricht, niet meer dan elf per etmaal bedrage. Voor personen beneden veertien jaren of vrouwen mag het begin van dien arbeid niet vroeger dan te 5 uren des voormiddags en het einde niet later dan te 10 uren des namiddags worden gesteld.

In bijzondere omstandigheden kan door Onzen Commissaris in de provincie schriftelijke vergunning worden gegeven, om in eene daarin genoemde fabriek of werkplaats den arbeid van personen beneden zestien jaren en van vrouwen gedurende niet langer dan zes achtereenvolgende werkdagen, of om den anderen dag niet langer dan gedurende veertien dagen, hoogstens twee uren vroeger te doen aanvangen of hoogstens twee uren later te doen eindigen, of wel een uur vroeger te doen aanvangen en een uur later te doen eindigen dan in het eerste lid van dit artikel of bij algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in het tweede lid van dit artikel, is bepaald, met dien verstande dat het aantal uren, gedurende welke die arbeid wordt verricht, niet meer dan dertien per etmaal bedrage en voor personen beneden veertien jaren of vrouwen het begin van dien arbeid niet vroeger dan te 5 uren des voormiddags en het einde niet later dan te 10 uren des namiddags worde gesteld. In spoedeischende gevallen kan, voor niet langer dan twee achtereenvolgende werkdagen, gelijke vergunning worden verleend door den burgemeester, die daarvan binnen 24 uren mededeeling doet aan Onzen Commissaris in de provincie; door dezen kan die vergunning tot een duur van zes achtereenvolgende werkdagen worden ver-

lengd. Voor dezelfde fabriek of werkplaats geldt geene der genoemde vergunningen, alvorens sedert het eindigen van eene vorige, voor dezelfde klasse van personen geldende, ten minste acht dagen zijn verloopen, tenzij na goedkeuring van Onzen Minister met de uitvoering van deze wet belast.

6. Hij die een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw arbeid doet verrichten in fabrieken en werkplaatsen is verplicht te zorgen, dat die arbeid ten minste worde afgewisseld door één rusttijd van één uur tusschen 11 uren des voormiddags en drie uren des namiddags.

Voor bepaalde fabrieken en werkplaatsen kan door of vanwege Onzen Minister, met de uitvoering van deze wet belast, onder zoodanige voorwaarden als zullen noodig blijken, wijziging of vermindering van dien rusttijd worden toegestaan, met dien verstande, dat daardoor het aantal uren, gedurende welke aldaar arbeid wordt verricht door de in dit artikel bedoelde personen of vrouwen, niet grooter worde dan in art. 5 is veroorloofd.

Hij die bedoelde personen of vrouwen arbeid doet verrichten is verplicht te zorgen, dat deze gedurende voormelden rusttijd niet verblijven op eene besloten plaats, waar alsdan arbeid wordt verricht.

7. Het is verboden een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw op Zondag arbeid te doen verrichten in fabrieken en werkplaatsen.

Voor personen, behoorende tot een kerkgenootschap, dat den wekelijkschen rustdag niet op Zondag viert, treedt in de plaats van dit verbod dat om hen arbeid te doen verrichten in fabrieken en werkplaatsen in het etmaal, door hun kerkgenootschap als wekelijksche rustdag aangenomen, indien zij aan het hoofd of den bestuurder van het bedrijf of de onderneming hun verlangen hebben te kennen gegeven om in dat etmaal geen arbeid te verrichten, waarvan achter hunnen naam op de in art. 11 bedoelde lijst melding moet worden gemaakt.

Voor bepaalde bedrijven kan door Ons bij de algemeene maatregelen van bestuur, bedoeld in het tweede lid van art. 5, worden vergund den arbeid van mannelijke personen tusschen veertien en zestien jaren op Zondag te doen voortduren tot uiterlijk te 6 uren des voormiddags.

Waar in eene fabriek tot herstel of reiniging van eenen aldaar in gebruik zijnden stoomketel de arbeid van een mannelijken persoon beneden zestien jaren onontbeerlijk mocht zijn, kan de burgemeester der gemeente waar de fabriek gelegen is daartoe schriftelijke vergunning voor eenen bepaalden Zondag verleenen.

8. Het is verboden eene vrouw arbeid te doen verrichten

in fabrieken en werkplaatsen binnen vier weken na hare bevalling.

9. Wanneer een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw in de werkuren aangetroffen wordt op eene besloten plaats waar arbeid wordt verricht, die niet tevens een woonvertrek is, en wanneer een persoon beneden zestien jaren aangetroffen wordt aan boord van een vaartuig, dat niet bestemd is tot het vervoer van reizigers en aan boord waarvan die persoon niet woont, wordt die geacht aldaar zelf arbeid te verrichten, tenzij het tegendeel blijke.

10. Het hoofd of de bestuurder van een bedrijf of eene onderneming, waarin of waarvoor een persoon beneden zestien jaren arbeid verricht in fabrieken en werkplaatsen, moet in het bezit zijn van eene kaart, houdende opgave van den naam, de voornamen, den dag en de plaats van geboorte van dien persoon, van den naam en de woonplaats van het hoofd des gezins waarbij of van het gesticht waarin die persoon inwoont en van het hoofd of den bestuurder van het bedrijf of de onderneming. Deze is verplicht die kaart aan de bij art. 18 bedoelde ambtenaren op aanvrage te vertoonen.

Die kaarten worden ingericht naar een door Ons vast te stellen model en worden geteekend en afgegeven door of van wege den burgemeester der gemeente, binnen welke de jeugdige persoon arbeid zal verrichten.

De kaarten en de daarvoor noodige geboorte-extracten worden kosteloos verstrekt.

Binnen tweemaal vier en twintig uren na het eindigen van de arbeidsbetrekking tusschen den jeugdigen persoon en hem, die dezen arbeid deed verrichten, is het hoofd of de bestuurder van het bedrijf of de onderneming verplicht de betrekkelijke kaart, na daarop den dag van opneming en van ontslag te hebben vermeld, terug te bezorgen bij den burgemeester, door of vanwege wien zij werd afgegeven.

11. Het hoofd of de bestuurder van een bedrijf of eene onderneming, waarin of waarvoor een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw arbeid verricht in fabrieken en werkplaatsen, is verplicht te zorgen, dat in zijne fabriek of werkplaats, op eene plaats, waar arbeid wordt verricht steeds, op eene zichtbare wijze is opgehangen eene door hem onderteekende en door of vanwege den burgemeester gewaarmerkte lijst, vermeldende de namen en de voornamen van dien persoon of die vrouw en voor ieder in het bijzonder den aanvang en het einde van den werktijd, de werkuren en het etmaal bestemd tot wekelijkschen rustdag.

Voor bepaalde bedrijven kan door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur vrijstelling verleend worden van de

verplichting, om op de bedoelde lijst de werkuren te vermelden.

Het hoofd of de bestuurder van een bedrijf of eene onderneming, bedoeld in het eerste lid, is verplicht te zorgen dat een afschrift of uittreksel van de bij dat lid vermelde lijst steeds op eene zichtbare wijze is opgehangen in elk arbeidslokaal, daartoe door of vanwege Onzen Minister, met de uitvoering van deze wet belast, aangewezen.

§ 3. TOEZICHT.

12. Onder de bevelen van Onzen Minister, met de uitvoering van deze wet belast, wordt het toezicht op die uitvoering opgedragen aan ten hoogste drie door Ons te benoemen inspecteurs, wier werkkring en bevoegdheden door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur worden geregeld.

13. De hoofden en bestuurders van bedrijven en ondernemingen en de daarin werkzame personen zijn verplicht aan den bevoegden inspecteur de verlangde inlichtingen te geven omtrent zaken en feiten, de naleving van deze wet betreffende.

14. Het is aan de inspecteurs verboden middellijk of onmiddellijk deel te nemen aan bedrijven of ondernemingen van fabrieks- of ambachtsnijverheid.

15. Het hoofd of de bestuurder van een bedrijf of eene onderneming, die in eene fabriek of werkplaats arbeid doet verrichten, is verplicht van elk aan een persoon ter zake van den in dat bedrijf of die onderneming verrichten arbeid overkomen ongeluk binnen tweemaal vier en twintig uren schriftelijk kennis te geven aan den burgemeester der gemeente, waar het ongeluk plaats had. Heeft de persoon, wien het ongeluk is overkomen, binnen den bedoelden termijn den arbeid hervat, dan vervalt de verplichting tot kennisgeving.

De vorm dezer kennisgeving wordt vastgesteld door Onzen Minister, met de uitvoering van deze wet belast.

De burgemeester deelt binnen vier en twintig uren de kennisgeving mede aan den bevoegden inspecteur.

De burgemeester stelt een onderzoek in naar de oorzaken en gevolgen van het ongeluk en deelt den uitslag daarvan aan den inspecteur mede, die bevoegd is, zoo hem dit noodig voorkomt, een nader onderzoek in te stellen.

16. De inspecteurs vervaardigen jaarlijks een beredeneerd verslag over hunne ambtsbezigheden en zenden dit vóór 1 Mei aan Onzen Minister, met de uitvoering dezer wet belast.

Deze verslagen worden hetzij in hun geheel, hetzij gedeeltelijk aan de Staten-Generaal overgelegd.

§ 4. STRAFBEPALINGEN.

17. Overtreding van een der bepalingen dezer wet, — behalve die van art. 5, 3de lid, en art. 15, 3de en 4de lid, door den burgemeester, die van art. 14 en art. 16 door den inspecteur, en die van art. 20, — van een der bepalingen van de algemeene maatregelen van bestuur, overeenkomstig art. 4, art. 5 of art. 7 dezer wet uitgevaardigd, alsmede van een der voorwaarden, waaronder wijziging of vermindering van den rusttijd overeenkomstig het tweede lid van art. 6 dezer wet is toegestaan, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

Indien tijdens het plegen van het feit nog geen twee jaren zijn verloopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke of eene andere overtreding dezer wet, behalve die van art. 20, of van een der bepalingen van de in het vorige lid van dit artikel bedoelde algemeene maatregelen van bestuur of van een der voorwaarden, waaronder wijziging of vermindering van den rusttijd overeenkomstig het tweede lid van art. 6 dezer wet is toegestaan, onherroepelijk is geworden, kunnen de straffen worden verdubbeld.

Een afzonderlijke straf wordt opgelegd ten opzichte van elken persoon met welken of ten aanzien van welken overtreding is gepleegd en voor ieder etmaal in den loop waarvan die overtreding is gepleegd.

18. Met het opsporen van de overtredingen van deze wet en van de bepalingen van de algemeene maatregelen van bestuur overeenkomstig art. 4, art. 5 of art. 7 dezer wet uitgevaardigd en van de voorwaarden, waaronder wijziging of vermindering van den rusttijd overeenkomstig het tweede lid van art. 6 dezer wet is toegestaan, zijn, behalve de bij art. 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de maréchaussées, alleambtenaren van rijks- en gemeentepolitie, alsmede de in art. 12 bedoelde inspecteurs.

Ten aanzien van de inrichtingen, bedoeld bij art. 24 der wet van 2 Juni 1875 (*Stbl.* no. 95), zijn uitsluitend met deze taak belast de in art. 12 bedoelde inspecteurs en de door Onzen Minister van Oorlog op grond van het tweede lid van genoemd artikel 24 der wet van 2 Juni 1875 (*Stbl.* no. 95) aangewezen ambtenaren en officieren.

Het bepaalde in het eerste lid van dit artikel is niet van toepassing op de rijks-werkplaatsen en fabrieken. Aldaar wordt voor de toepassing der wet het toezicht geregeld door de hoofden der betrokken Departementen van Algemeen Bestuur.

19. De in het eerste lid van art. 18 bedoelde ambtenaren hebben toegang tot alle plaatsen waar arbeid verricht wordt of pleegt verricht te worden, met uitzondering van de rijkswerkplaatsen en fabrieken en de inrichtingen bedoeld bij art. 24 der wet van 2 Juni 1875 (*Stbl.* no. 95), waartoe, behoudens uit anderen hoofde aan anderen toekomende bevoegdheid, alleen toegang hebben de bij art. 12 bedoelde inspecteurs.

De veld- en boschwachters, de beambten der marêchaussées, niet zijnde hulpofficier van justitie, en de ambtenaren van rijks- en gemeentepolitie beneden den rang van commissaris behoeven daartoe, voor zoover hun de toegang niet uit anderen hoofde vrij staat, een schriftelijken bijzonderen last van den burgemeester of van den kantonrechter.

Wordt aan de bij art. 18 bedoelde ambtenaren de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich dien desnoods met inroeping van den sterken arm.

In plaatsen waar arbeid wordt verricht of pleegt verricht te worden, die tevens woningen of alleen door eene woning toegankelijk zijn, treden zij tegen den wil van den bewoner niet binnen dan op vertoon van eenen schriftelijken bijzonderen last van den burgemeester of van den kantonrechter. Van dit binnentreden wordt door hen proces-verbaal opgemaakt en binnen tweemaal vier en twintig uren aan dengenen, in wiens woning is binnengetreden, in afschrift medegedeeld.

20. De bij art. 18 bedoelde ambtenaren zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hun in plaatsen waar arbeid wordt verricht of pleegt verricht te worden, omtrent het daar uitgeoefend wordend bedrijf is bekend geworden, voor zoover het niet in strijd is met de bepalingen dezer of eener andere wet.

Hij die opzettelijk de bij het vorige lid opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden, met of zonder ontzetting van het recht om ambten te bekleeden.

Hij, aan wiens schuld schending van die geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Geen vervolging heeft plaats dan op klachte van het hoofd of den bestuurder van het bedrijf of de onderneming.

21. De bij deze wet strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen, behalve de feiten, strafbaar gesteld bij het tweede en derde lid van art. 20, die als misdrijven worden beschouwd.

§ 5. OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN.

22. Het voorschrift van het tweede lid van art. 5, dat voor personen beneden veertien jaren of vrouwen, en dat van het derde lid van art. 5, dat voor vrouwelijke personen van elken leeftijd het begin van den arbeid niet vroeger dan te 5 uren des voormiddags en het einde niet later dan te 10 uren des namiddags mag worden gesteld, gelden niet gedurende de eerste twee jaren na het in werking treden van deze wet.

23. Op arbeid in of voor het schippers- of visschersbedrijf, aan boord van vaartuigen verricht, zijn niet toepasselijk de artt. 5, 6, 7, 9, 10, 11 en 15 en evenmin, voor zooveel betreft aan boord wonende kinderen of pupillen van den schipper, art. 3.

Op arbeid, verricht in of voor een bedrijf, in de eigen woning van het hoofd of den bestuurder daarvan, die het aldaar zonder hulp van anderen dan zijn echtgenoot, bloed- of aanverwanten, tot den vierden graad ingesloten, en pupillen uitoefent, zijn de artt. 10 en 11 niet toepasselijk.

24. Deze wet is niet van toepassing op arbeid in ambachtsscholen en vakscholen, 's Rijks opvoedingsgestichten en werkinrichtingen en gevangenissen, noch op werkzaamheden in militairen dienst verricht.

25. Alle stukken, verzoekschriften en beschikkingen, ten gevolge van § 2 van deze wet opgemaakt, zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie en worden kosteloos uitgereikt.

De bij art. 10 vermelde kaarten worden van 's Rijks wege kosteloos aan de gemeentebesturen verstrekt.

26. Deze wet treedt in werking den 1sten Januari 1890.

Op hetzelfde tijdstip vervalt de wet van 19 September 1874 (*Stbl.* no. 130).

BESLUIT

van den 9den December 1889, Stbl. no. 176,

TOT VASTSTELLING VAN EENEN ALGEMEENEN MAATREGEL VAN BESTUUR ALS BEDOELD BIJ DE ARTIKELEN 5, 7 EN 11 DER ARBEIDSWET VAN 5 MEI 1889 (*Stbld* no. 48).

Art. 1.

Voor de hieronder genoemde bedrijven worden de bij ieder vermelde afwijkingen vergund en vrijstellingen verleend van bepalingen der boven aangehaalde wet onder de voor ieder gestelde voorwaarden, met dien verstande, dat het aantal uren, gedurende welke door personen beneden zestien jaren en door vrouwen arbeid wordt verricht, niet meer dan elf per etmaal bedrage, behoudens het bepaalde bij art. 5, derde lid, dier wet, en dat de arbeid van personen beneden zestien jaren en van vrouwen in elk geval worde afgewisseld door een rusttijd van ten minste een uur tusschen 11 uren des voormiddags en 3 uren des namiddags.

I. *Botvisscherij.*

1°. Het is vergund in het tijdvak van 1 Juli tot 1 December den arbeid van een persoon beneden zestien jaren en van eene vrouw, bestaande in het schoonmaken, het spleeten of het azen van hoekwant, te doen eindigen op zijn laatst te 10 uren des namiddags, onder voorwaarde, dat na een werktijd van ten hoogste vijf uren hem of haar ten minste een half uur rust worde gegeven;

2°. wordt vrijstelling verleend voor het tijdvak van 1 Juli tot 1 December van de verplichting om de werkuren te vermelden op de in art. 11 der wet bedoelde lijst, voor zooveel betreft die personen beneden zestien jaren en vrouwen, wier arbeid bestaat in het schoonmaken, het spleeten of het azen van hoekwant.

Ia. *Brood-, beschuit- en koekbakkerijen.*

Het is vergund den arbeid van een mannelijken persoon tusschen veertien en zestien jaren te doen aanvangen op zijn

vroegst te 2 uren des voormiddags, onder voorwaarde, dat het aantal uren, gedurende welke de betrokken persoon arbeid verricht, daaronder begrepen het door hem buiten de werkplaats verrichte loopwerk, niet meer dan elf per etmaal bedrage, en dat na een werktijd van ten hoogste vijf uren hem ten minste een half uur rust worde gegeven.

II. *Courantdrukkerijen.*

1°. Het is vergund den arbeid van een mannelijken persoon beneden zestien jaren, voor zoover die strekt tot hulp bij het drukken of vouwen van een dag- of weekblad, te doen eindigen, behoudens het sub 2°. bepaalde, op zijn laatst te 10 uren des namiddags, onder voorwaarde, dat het aantal uren, gedurende welke de betrokken persoon arbeid verricht, daaronder begrepen het door hem buiten de werkplaats verrichte loopwerk, niet meer dan elf per etmaal bedrage, en dat na een werktijd van ten hoogste vijf uren hem ten minste een half uur rust worde gegeven.

2°. Het is vergund den arbeid van een mannelijken persoon tusschen veertien en zestien jaren, voor zoover die strekt tot hulp bij het drukken of vouwen van een dag- of weekblad, op Zondag te doen voortduren tot uiterlijk te 6 uren des voormiddags, onder voorwaarde, dat het aantal uren, gedurende welke de betrokken persoon arbeid heeft verricht, daaronder begrepen het door hem buiten de werkplaats verrichte loopwerk, in het etmaal, aan het einde van zijn arbeid op Zondag voorafgaande, niet meer dan elf hebbe bedragen.

III. *Gecondenseerde melk. (Fabrieken van)*

Het is vergund in het tijdvak van 1 April tot 1 October den arbeid van een persoon beneden zestien jaren en van eene vrouw, voor zoover die strekt tot het bewerken van de melk of tot het vullen of het sluiten van de bussen, te doen aanvangen op zijn vroegst te 4 uren des voormiddags, en dien arbeid te doen eindigen op zijn laatst te 8 uren des namiddags, onder voorwaarde, dat na een werktijd van ten hoogste vijf uren hem of haar ten minste een half uur ruste worde gegeven.

Deze vergunning om den arbeid te doen aanvangen op zijn vroegst te 4 uren des voormiddags geldt voor dien van personen beneden veertien jaren en van vrouwen slechts tot 1 Januari 1892.

IV. *Gistpakkerijen.*

1°. Het is vergund den arbeid van een mannelijken persoon tusschen veertien en zestien jaren te doen aanvangen op zijn

vroegst te 4 uren des voormiddags, onder voorwaarde, dat zijn arbeid niet later eindige, behoudens het sub 2°. bepaalde, dan te 6 uren des namiddags, en dat na een werktijd van ten hoogste vijf uren hem ten minste een half uur rust worde gegeven.

2°. Het is vergund den arbeid van een mannelijken persoon tusschen veertien en zestien jaren op Zondag te doen voortduren tot uiterlijk te 6 uren des voormiddags, onder voorwaarde, dat het aantal uren, gedurende welke de betrokken persoon arbeid heeft verricht in het etmaal, aan het einde van zijn arbeid op Zondag voorafgaande, niet meer dan elf hebbe bedragen.

V. *Glasblazerijen.*

1°. Het is vergund den arbeid van een persoon beneden zestien jaren, die bij smelt- of koelovens werkzaam is, voor wat betreft vrouwelijke personen alleen voor zoover zij daarbij op 31 December 1889 arbeid verrichten, op zoodanige uren te doen aanvangen en te doen eindigen als het bedrijf eischt, onder voorwaarde, indien die uren andere zijn dan in de art. 5, eerste lid, der wet genoemde, dat na een werktijd van ten hoogste vijf uren hem of haar ten minste een half uur rust worde gegeven, en dat, waar met afwisselende dag- en nachtploeg wordt gewerkt, dezelfde personen slechts om de andere week in de nachtploeg arbeid verrichten, alles met dien verstande, dat na 30 April 1891 de arbeid van mannelijke personen beneden veertien jaren en van alle vrouwelijke personen is verboden tusschen 10 uren des namiddags en 5 uren des voormiddags.

2°. Het is vergund den arbeid van een mannelijken persoon tusschen veertien en zestien jaren op Zondag te doen voortduren tot uiterlijk te 6 uren des voormiddags, onder voorwaarde, dat hem na het einde van dien arbeid ten minste vier en twintig uren rust worden gegeven.

3°. Wordt vrijstelling verleend van de verplichting om de werkuren te vermelden op de in art. 11 der wet bedoelde lijst, voor die glasblazerijen, waar met één ploeg wordt gewerkt.

VI. *Naaisters, breisters, borduursters, passementwerksters, modemaaksters of vervaardigsters van vrouwelijke handwerken. (Werkplaatsen van)*

Het is vergund den arbeid van eene vrouwelijke persoon boven veertien jaren te doen eindigen op zijn laatst te 8 uren des namiddags, onder voorwaarde, dat haar arbeid niet vroeger aanvange dan te 8 uren des voormiddags.

VII. *Nettenboeterijen.*

1°. Het is vergund in het tijdvak van 1 Juni tot 1 Januari den arbeid van eene vrouwelijke persoon boven veertien jaren te doen eindigen op zijn laatst te 10 uren des namiddags, onder voorwaarde dat na een werktijd van ten hoogste vijf uren haar ten minste een half uur rust worde gegeven.

2°. Wordt vrijstelling verleend voor het tijdvak van 1 Juni tot 1 Januari van de verplichting om de werkuren te vermelden op de in art. 11 der wet bedoelde lijst, onder voorwaarde, dat op die lijst vermeld worden de tijden, gedurende welke in gewone omstandigheden rust wordt gegeven.

VIII. *Steendrukkerijen.*

Het is vergund in het tijdvak van 1 October tot 1 April den arbeid van een mannelijken persoon beneden zestien jaren, voor zoover die strekt tot hulp bij het kleurendrukken, te doen eindigen op zijn laatst te 8 uren des namiddags onder voorwaarde, dat zijn arbeid niet vroeger aanvange dan te 7 uren des voormiddags.

IX. *Steen- en pannenfabrieken en tegelfabrieken, de laatste voor zoover zij met een der eerstgenoemde fabrieken vereenigd zijn.*

a. werkende met één ploeg.

1°. Het is vergund den arbeid van een persoon beneden zestien jaren en van eene vrouw te doen aanvangen op zijn vroegst te 4 uren des voormiddags en dien arbeid te doen eindigen op zijn laatst te 9 uren des namiddags, beide onder voorwaarde, dat na een werktijd van ten hoogste vijf uren hem of haar ten minste een half uur rust worde gegeven.

Deze vergunning om den arbeid te doen aanvangen op zijn vroegst te 4 uren des voormiddags geldt voor dien van personen beneden veertien jaren en van vrouwen slechts tot 1 Januari 1892.

2°. Wordt vrijstelling verleend van de verplichting om de werkuren te vermelden op de in art. 11 der wet bedoelde lijst, voor zooveel betreft die personen beneden zestien jaren en vrouwen, wier arbeid bestaat in het op den kant zetten en het van de steenplaatsen naar de stapels brengen van de ongebakken steenen, en achter wier namen op die lijst is vermeld dat zij dien arbeid verrichten.

3°. Wordt gelijke vrijstelling als sub 2°. verleend voor de overige personen beneden zestien jaren en vrouwen, onder voor-

waarde, dat op de bedoelde lijst vermeld worden de tijden, gedurende welke hun in gewone omstandigheden rust wordt gegeven.

b. werkende met afwisselende ploegen:

1°. Het is vergund den arbeid van een mannelijken persoon beneden zestien jaren te doen aanvangen op zijn vroegst te 3 uren des voormiddags, voor wat betreft personen beneden veertien jaren tot 1 Januari 1892, en den arbeid van een mannelijken persoon beneden zestien jaren, te doen eindigen, behoudens het sub 2°. bepaalde, op zijn laatst te 10 uren des namiddags, beide onder voorwaarde, dat na een werktijd van ten hoogste vijf uren hem ten minste vier uren rust worden gegeven, en dat het aantal uren, gedurende welke de betrokken persoon arbeid verricht, niet meer dan tien per etmaal bedrage.

2°. Het is vergund den arbeid van een persoon beneden zestien jaren en van eene vrouw, bestaande in het op den kant zetten en het van de steenplaatsen naar de stapels brengen van de ongebakken steenen, te doen eindigen op zijn laatst te 9 uren des namiddags.

3°. Wordt vrijstelling verleend van de verplichting om de werkuren te vermelden op de in art. 11 der wet bedoelde lijst, voor zooveel betreft die personen beneden zestien jaren en vrouwen, wier arbeid bestaat in het op den kant zetten en het van de steenplaatsen naar de stapels brengen van de ongebakken steenen, en achter wier namen op die lijst is vermeld dat zij dien arbeid verrichten.

Al de voor deze bedrijven toegestane afwijkingen en vrijstellingen gelden alleen voor het tijdvak van 1 April tot 1 November.

X. *Verduurzaamde levensmiddelen of van vruchtensappen.* (*Fabrieken van*)

1°. Het is vergund in het tijdvak van 1 Mei tot 1 November den arbeid van een mannelijken persoon tusschen veertien en zestien jaren en van eene vrouwelijke persoon boven veertien jaren te doen eindigen op zijn laatst te 10 uren des namiddags, onder voorwaarde, dat na een werktijd van ten hoogste vijf uren hem of haar ten minste een half uur rust worde gegeven.

2°. Wordt vrijstelling verleend voor het tijdvak van 1 Mei tot 1 November van de verplichting om de werkuren te vermelden op de in art. 11 der wet bedoelde lijst, onder voorwaarde, dat op die lijst vermeld worden de tijden, gedurende welke in gewone omstandigheden rust wordt gegeven.

XI. *Vischrookerijen, -drogerijen en -zouterijen.*

1°. Het is vergund den arbeid van een persoon beneden zestien jaren en van eene vrouw, bestaande in werkzaamheden om het bederven van visch te voorkomen of hetgeen daarmede in onmiddellijk verband staat, te doen eindigen op zijn laatst te 10 uren des namiddags, onder voorwaarde, dat na een werktijd van ten hoogste vijf uren hem of haar ten minste een half uur rust worde gegeven.

2°. Wordt vrijstelling verleend van de verplichting om de werkuren te vermelden op de in art. 11 der wet bedoelde lijst, voor zooveel betreft die personen beneden zestien jaren en vrouwen, wier arbeid bestaat in werkzaamheden om het bederven van visch te voorkomen of hetgeen daarmede in onmiddellijk verband staat.

XI*a*. *Wasch- en bleekinrichtingen.*

Het is vergund in of voor dit bedrijf, indien het zonder krachtwerktuig wordt uitgeoefend en daarin of daarvoor niet meer dan vijf personen beneden zestien jaren of vrouwen arbeid verrichten, den arbeid van eene vrouw boven zestien jaren te doen eindigen in het tijdvak van 15 September tot 15 Maart op zijn laatst te 8 uren des namiddags en in het tijdvak van 15 Maart tot 15 September op zijn laatst te 9 uren des namiddags, onder voorwaarde, dat na een werktijd van ten hoogste vier uren haar ten minste een half uur rust worde gegeven.

XII. *Wind- of waterkracht.* (*Inrichtingen gedreven door*)

1°. Het is vergund den arbeid van een persoon beneden zestien jaren en van eene vrouw te doen eindigen op zijn laatst te 10 uren des namiddags, voor zoover het gemis van voldoende wind- of waterkracht hem of haar heeft belet in het te 7 uren des namiddags geëindigd etmaal gedurende elf uren arbeid te verrichten, en onder voorwaarde, dat na een werktijd van ten hoogste vijf uren hem of haar ten minste een half uur rust worde gegeven.

2°. Wordt vrijstelling verleend van de verplichting om de werkuren te vermelden op de in art. 11 der wet bedoelde lijst, onder voorwaarde, dat op die lijst vermeld worden de tijden, gedurende welke aan personen beneden zestien jaren en vrouwen in gewone omstandigheden rust wordt gegeven.

XIII. *IJzergieterijen.*

Tot 1 Juli 1890 is het vergund den arbeid van een mannelijken persoon beneden zestien jaren te doen eindigen op zijn laatst te 8 uren des namiddags.

XIV. *Zijden vischnetten.* (*Fabrieken van*)

Tot 1 Juli 1896 is het vergund den arbeid van een mannelijken persoon tusschen veertien en zestien jaren op zoodanige uren te doen aanvangen en te doen eindigen als het bedrijf eischt, onder voorwaarde, indien die uren andere zijn dan de in art. 5, eerste lid, der wet genoemde, dat na een werktijd van ten hoogste 5 uren hun ten minste een half uur rust worde gegeven en dat, waar met afwisselende dag- en nachtploeg wordt gewerkt, dezelfde personen slechts om de andere week in de nachtploeg arbeid verrichten.

2. Voor elk bedrijf, waarin werktuigen, toestellen of gereedschappen worden gebruikt, die reiniging behoeven, is het vergund eene meerderjarige vrouw, die geene andere werkzaamheden in of voor dat bedrijf verricht, die voorwerpen te doen reinigen gedurende één uur na het eindigen van de andere werkzaamheden in of voor dat bedrijf, met dien verstande, dat dit reinigen niet plaats hebbe tusschen 10 uren des namiddags en 5 uren des voormiddags.

3. Tot 1 Juli 1890 wordt voor een niet in art. 1 genoemd bedrijf vergund den arbeid van een persoon beneden zestien jaren en van eene vrouw, voor zoover die daarin op 31 December 1889 arbeid verrichten, op andere dan de in art. 5, eerste lid, der wet bepaalde uren te doen aanvangen en te doen eindigen, en den arbeid van een mannelijken persoon tusschen veertien en zestien jaren op Zondag te doen voortduren tot uiterlijk te 6 uren des voormiddags, indien vooraf ten genoege van Onzen met de uitvoering van de wet belasten Minister, blijkens door dezen afgegeven schriftelijke verklaring, is aangetoond, dat de zorg voor het levensonderhoud van den betrokken persoon, het jaargetijde in aanmerking genomen, zulks eischt; met dien verstande, dat het aantal uren, gedurende welke door dien persoon arbeid wordt verricht, niet meer dan elf per etmaal bedrage, behoudens het bepaalde bij art. 5, derde lid, der wet.

BESLUIT

van den 15den Juli 1891, Stbl. no. 147,

TOT VASTSTELLING VAN EENEN ALGEMEENEN MAATREGEL VAN BESTUUR, ALS BEDOELD BIJ ARTIKEL 4 DER ARBEIDSWET, VAN 5 MEI 1889 (*Stbl.* no. 48.)

Art. 1.

Het is verboden in fabrieken en werkplaatsen:

A. een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw:

a. arbeid te doen verrichten aan drijfwerk dat in beweging is, als:

1°. smeren, reinigen, onderzoeken, herstellen;

2°. drijf-riemen, touwen of kettingen inkorten of herstellen;

3°. drijf-riemen, touwen of kettingen opleggen of afnemen, tenzij voor wat drijfriemen betreft, deze niet breeder dan 55 m.M. zijn en het opleggen en afnemen geschiedt zonder dat de daaraan werkzame persoon den vloer verlaat;

b. arbeid te doen verrichten in een werklokaal, waarin niet voldoende beschut gevaarlijk drijfwerk aanwezig is;

Als niet voldoende beschut gevaarlijk drijfwerk wordt beschouwd hetgeen als zoodanig door den bevoegden inspecteur van den arbeid is aangewezen.

c. aan in gang zijnde werktuigen arbeid te doen verrichten, welke gevaar kan veroorzaken, als: smeren, reinigen, onderzoeken, herstellen;

Als arbeid, welke gevaar kan veroorzaken, wordt beschouwd:

1°. die, welke als zoodanig door den bevoegden inspecteur is aangewezen;

2°. die, welke verricht wordt door personen beneden zestien jaren of door vrouwen, dragende wijde mouwen, hals- of hoofddoeken met loshangende slippen, mutsen met loshangende slippen of banden of losse boezelaars;

d. aan in rust zijnde werktuigen arbeid te doen verrichten, welke gevaar kan veroorzaken, als: smeren, reinigen, onderzoeken, herstellen, zoolang het drijfwerk, waardoor die werktuigen plegen te worden in beweging gebracht, nog in gang is.

Dit verbod geldt evenwel niet, indien de werktuigen behoorlijk afgekoppeld of zoodanig vastgezet zijn, dat zij alleen door eene onvoorziene omstandigheid in beweging kunnen komen.

Ten aanzien van het afkoppelen en het vastzetten kan de bevoegde inspecteur voorschriften geven, welker niet-inachtneming met niet behoorlijk afkoppelen of niet op de boven omschreven wijze vastzetten wordt gelijk gesteld;

e. arbeid te doen verrichten bij werktuigen, waarvan sommige deelen gevaar kunnen veroorzaken, zooals: tandraderen, spieën, stelschroeven, krukken,uitstekende zuigerstangen, vliegwielen, laag liggende riemschijven en drijf-riemen en -touwen; bij waterraderen; bij drijfwerken, waarvan de onderkant minder dan 1.60 M. van den werkvloer is verwijderd; bij weefgetouwen, waarvan de spoelen kunnen uitschieten; tenzij een en ander behoorlijk beschut is, voor zoover het bedrijf zulks toelaat, volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur;

f. bij werktuigen, waarvan snijdende, snelloopende of plettende deelen gevaar kunnen veroorzaken, arbeid te doen verrichten, die hem of haar met de gevaar veroorzakende deelen in aanraking kan doen komen, tenzij die deelen volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur zooveel mogelijk van veiligheidsmiddelen voorzien zijn.

Tot deze werktuigen behooren in de eerste plaats cirkel- en lintzagen, frees-, steek-, schaaf- en snijmachines der houtbewerking; voorts stroosnijwerktuigen, lompensnijders, papiersnijwerktuigen, hakmeswerktuigen, metaalscharen, duivels (wolven) der spinnerijen, kalanders en walsen en verder die, welke door den bevoegden inspecteur worden aangewezen.

g. arbeid te doen verrichten in een werklokaal, waarin werktuigen worden in beweging gebracht door een krachtwerktuig, tenzij telkens vóór het in gang zetten van dit laatste een in dat werklokaal duidelijk waarneembaar sein worde gegeven;

h. arbeid te doen verrichten in een werklokaal, waar aanwezig is een onder druk werkend en volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur bij ontploffing gevaar opleverend kook- of ander toestel of droogcilinder, tenzij een of ander op verzoek van het hoofd of den bestuurder van het bedrijf of de onderneming volgens art. 10, eerste lid, der wet van 28 Mei 1869 (*Stbl.* no. 97) door de ambtenaren van het stoomwezen is onderzocht en goedgekeurd en voorts telkens na eene belangrijke herstelling en in elk geval niet langer dan twee jaren nadat het laatste onderzoek heeft plaats gehad, inwendig of op andere wijze onderzocht en opnieuw goedgekeurd is, steeds van de vereischte, goed werkende veiligheidsmiddelen voorzien is en de belasting van de veiligheidskleppen in overeenstemming is met de gegeven voorschriften.

Omtrent de wijze van onderzoek, het bewijs van de toegestane werkelijke drukking, de vereischte veiligheidsmiddelen en de belasting van de veiligheidskleppen worden voorschriften gegeven door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

i. arbeid te doen verrichten bij vaste kuipen of bakken, met heete vloeistof of gesmolten metaal gevuld, en bij onbedekte grondkuipen, die gevaar kunnen veroorzaken en niet door voldoende heiningen of gordingen omschut zijn, alles volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur;

k. arbeid te doen verrichten in overdekte ovens of andere besloten ruimten, waarin de temperatuur meer dan 32° Celsius bedraagt;

l. arbeid te doen verrichten bij, volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur, onvoldoende verlichting van het werklokaal.

Als voldoende verlichting van een werklokaal wordt ook beschouwd die door middel van kunstlicht gedurende den tijd tusschen 9 uren des voormiddags en 3 uren des namiddags, tenzij de bijzondere weersgesteldheid het gebruik van kunstlicht noodzakelijk make.

Door of van wege den Minister met de uitvoering van dit besluit belast, kan voor fabrieken en werkplaatsen, in werking zijnde vóór 1 November 1891, vrijstelling van een of meer der sub *e*, *h* en *l* gestelde voorwaardelijke verbodsbepalingen worden verleend, uiterlijk tot den 1sten Mei 1895.

B. een persoon beneden zestien jaren:

a. als zelfstandige machinist of stoker arbeid te doen verrichten bij krachtwerktuigen of stoomketels;

b. arbeid te doen verrichten bij het vervaardigen of verwerken van ontplofbare stoffen, tenzij volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur zooveel mogelijk maatregelen tegen ontploffing genomen zijn.

2. Het is verboden een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw onderaardschen arbeid te doen verrichten in mijnen.

3. Het is verboden, tenzij met inachtneming van de na te melden voorwaarden, een persoon beneden zestien jaren of eene vrouw arbeid te doen verrichten:

A. in die gedeelten van fabrieken en werkplaatsen waarin:

1. Kwik-verfoeliesel verwerkt wordt of sublimaat of kwikhoudende verfstoffen bereid worden;
2. Arsenicumverbindingen bereid worden;
3. Loodwit, loodsuiker, menie of chromaatverfstoffen bereid worden;
4. Zinkwit bereid wordt;
5. Spaansch-groen of Schweinfurter-groen bereid wordt;
6. Witte Phosphorus verwerkt wordt;

7. Zwaveligzuur, zwavelkoolstof, kooloxyd, nitreuse dampen, vrije ammoniak, chloor of fluor-waterstof gebruikt wordt of ontstaat;

B. in fabrieken en werkplaatsen of gedeelten daarvan, waarin de dampkringslucht verontreinigd wordt met stof.

Deze fabrieken of werkplaatsen of gedeelten daarvan zijn de volgende:

1. Vlaszwingelarijen.
2. Hennephekelarijen.
3. Jutekaarderijen.
4. Lompensorteerderijen.
5. Ruwmolens.
6. Viltmakerijen.
7. Schorsmolens.
8. Kalk-, cement-, tras-, krijtmalerijen en -zeefterijen.
9. Specerijmalerijen en -zeefterijen.
10. Slijperijen, langs den drogen weg, van metalen, glas of aardewerk.
11. Bronserijen in letter- en steendrukkerijen.
12. Sigarenmakerijen.
13. Lettergieterijen.
14. Letterzetterijen.

4. De in artikel 3 bedoelde voorwaarden zijn:

a. voor alle in artikel 3 bedoelde bedrijven:

dat het hoofd of de bestuurder van het bedrijf of de onderneming binnen vier weken na eene daartoe strekkende schriftelijke en gedagteekende vordering van den bevoegden inspecteur, dezen eene geneeskundige verklaring vertoone, waaruit blijkt, dat de lichamelijke gesteldheid van den jeugdigen persoon of van de vrouw, bij die vordering aangewezen, niet van dien aard is, dat de arbeid voor hem of voor haar bijzonder gevaar oplevert.

b. voor de sub A van artikel 3 bedoelde bedrijven:

dat, volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur, zoo noodig na overleg met den geneeskundigen ambtenaar, geen gevaar van vergiftiging bestaat of, indien dit bestaat, daartegen voldoende maatregelen genomen zijn.

c. voor de sub B, nrs. 1 tot en met 12, van artikel 3 genoemde fabrieken of werkplaatsen:

dat, volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur, voldoende maatregelen zijn genomen tot verwijdering of tegen het verspreiden van stof.

d. voor de sub B, nrs. 12 tot en met 14, van artikel 3 genoemde fabrieken of werkplaatsen:

1°. dat de werklokalen voor iederen aldaar arbeid verrichtenden persoon ten minste 7 M³. vrije luchtruimte opleveren,

2°. dat de hoogte dezer werklokalen tusschen den vloer en de zoldering ten minste 3 M. bedrage;

3°. dat in deze werklokalen door personen beneden zestien jaren of door vrouwen niet geschaft worde;

4°. dat de vloeren dezer werklokalen ten minste éénmaal per week geschrobd worden.

e. voor de sub B, nis. 4, 11, 13 en 14, van artikel 3 genoemde fabrieken of werkplaatsen, dat aldaar binnenshuis, in of zeer nabij de werklokalen, eene volgens het oordeel van den bevoegden inspecteur goede gelegenheid aanwezig zij, waar de arbeid verrichtende personen zich de handen kunnen wasschen en afdrogen.

Door of van wege den Minister met de uitvoering van dit besluit belast, kan voor fabrieken of werkplaatsen, in werking zijnde vóór 1 November 1891, vrijstelling van een of meer der sub *c* en sub *d*, nis. 1, 2 en 3, gestelde voorwaarden worden verleend, voor wat betreft die sub *c* en sub *d*, no. 3, uiterlijk tot den 1sten Mei 1895.

5. Het is verboden een persoon beneden zestien jaren als zelfstandige machinist of stoker arbeid te doen verrichten op een locomotief of een stoomschip.

6. Het is verboden een persoon beneden zestien jaren arbeid te doen verrichten, bestaande in het trekken, duwen of dragen van een last, welke kenlijk de krachten van dien persoon te boven gaat.

7. Het is verboden een persoon beneden zestien jaren arbeid te doen verrichten, bestaande in werkzaamheden tot het uitoefenen van gevaarlijke kunstverrichtingen.

8. Indien het hoofd of de bestuurder van een bedrijf of eene onderneming aan den bevoegden inspecteur verklaart, bezwaar te hebben tegen een door dezen ingevolge artikel 1 of 4 gedane aanwijzing, gegeven voorschrift of uitgesproken oordeel, geeft die inspecteur van die aanwijzing, dat voorschrift of dat oordeel eene schriftelijke en gedagteekende mededeeling aan dat hoofd of dien bestuurder.

Dat hoofd of die bestuurder kan zijne bezwaren binnen veertien dagen schriftelijk inbrengen bij den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid. Deze stelt het bezwaarschrift met het daarop ingewonnen rapport van den bevoegden inspecteur om advies in handen van de Kamer van Koophandel en Fabrieken in de gemeente waar de fabriek of werkplaats is gelegen, en bij gebreke van zoodanig college in handen van burgemeester en wethouders dier gemeente.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid beslist daarna of en in hoever de ingebrachte bezwaren gegrond zijn. Worden zij geheel of gedeeltelijk gegrond bevonden, dan

treedt 's Ministers beslissing in de plaats van de aanwijzing, het voorschrift of het oordeel van den inspecteur.

Van 's Ministers beslissing wordt afschrift gezonden aan het hoofd of den bestuurder van het bedrijf of de onderneming.

Gedurende den termijn van veertien dagen, gesteld in het tweede lid van dit artikel, en, indien een bezwaarschrift, als daar bedoeld, is ingebracht, zoolang niet aan het vorige lid van dit artikel is voldaan, volgt uit de aanwijzing, het voorschrift of het oordeel van den inspecteur geenerlei verplichting voor het hoofd of den bestuurder van het bedrijf of de onderneming.

9. Voor de toepassing van dit besluit ten aanzien van de Rijks-werkplaatsen en -fabrieken wordt hetgeen daarbij is opgedragen of overgelaten aan den bevoegden inspecteur, geacht te zijn opgedragen of overgelaten aan den ingevolge het laatste lid van artikel 18 der wet van 5 Mei 1889 (*Stbl.* no. 48) door het hoofd van het betrokken Departement van Algemeen Bestuur aangewezen ambtenaar.

W E T

van den 2den Mei 1897, Stbl. no. 141,

TOT OPRICHTING VAN KAMERS VAN ARBEID.

HOOFDSTUK I.

SAMENSTELLING EN WERKKRING DER KAMERS.

Art. 1.

Waar de behoefte daaraan is gebleken en eene behoorlijke samenstelling mogelijk blijkt, wordt bij Koninklijk besluit op voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, hetzij voor eene gemeente, hetzij voor verschillende gemeenten gezamenlijk, voor een of meer bedrijven eene Kamer van arbeid opgericht.

Op gelijke wijze wordt eene Kamer van arbeid ontbonden of opgeheven.

Zij wordt ontbonden, wanneer de Kamer, handelende in strijd met haar huishoudelijk reglement of met de bepalingen van deze wet of van een krachtens haar vastgestelden algemeenen maatregel van bestuur, ondanks de door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid tot haar gerichte vertoogen, bij die handeling volhardt.

Het Koninklijk besluit, waardoor de ontbinding wordt uitgesproken, houdt tevens den last in tot het verkiezen van eene nieuwe Kamer binnen twee maanden.

De Kamer wordt opgeheven:

1°. wanneer gebleken is, dat de behoefte daaraan niet langer bestaat of eene behoorlijke samenstelling niet meer mogelijk is;

2°. indien de Kamer, na ontbonden te zijn, in hare nieuwe samenstelling bij de handeling, die hare ontbinding ten gevolge had, volhardt.

2. De Kamer van arbeid heeft ten doel de belangen van patroons en werklieden in onderlinge samenwerking te bevorderen door:

a. het verzamelen van inlichtingen over arbeidsaangelegenheden;

b. het dienen van advies aan de hoofden der Departementen van algemeen bestuur en de besturen van provinciën en gemeenten hetzij op aanvrage van die autoriteiten, hetzij uit eigen beweging, ten aanzien van alle onderwerpen welke de belangen van den arbeid raken;

c. het dienen van advies en het ontwerpen van overeenkomsten en regelingen op verzoek van daarbij belanghebbenden;

d. het voorkomen en vereffenen van geschillen over arbeidsaangelegenheden, ook, voor zoover noodig, door te bewerken dat eene scheidsrechterlijke uitspraak tusschen de partijen tot stand kome.

3. Onder patroons verstaat deze wet de hoofden of bestuurders van een bedrijf waarin ten minste één persoon boven de twintig jaren tegen genot van loon werkzaam is, en allen die op het beheer der hoofden of bestuurders toezicht houden, benevens hen, die, werkzaam in een bedrijf, wegens den aard van hunne werkzaamheden bij een Koninklijk besluit als bedoeld in art. 4 met patroons worden gelijkgesteld.

Onder werklieden verstaat deze wet alle anderen, die tegen genot van loon in een bedrijf werkzaam zijn, behalve degenen ten aanzien van wie een Koninklijk besluit als bedoeld in art. 4, wegens het hun opgedragen gezag over anderen of wegens den aard van hunne werkzaamheden, verklaart, dat zij niet onder werklieden worden begrepen.

4. Het Koninklijk besluit, waarbij eene Kamer wordt opgericht, bepaalt haar gebied, de plaats waar haar zetel gevestigd is, het bedrijf of de bedrijven welke in de Kamer vertegenwoordigd zullen zijn, en het aantal leden dat in de Kamer zitting zal hebben.

Deze bepalingen kunnen bij nader Koninklijk besluit worden gewijzigd.

5. De Kamer bestaat voor de eene helft uit patroons, gekozen door de patroons, werkzaam in het bedrijf of de bedrijven in de Kamer vertegenwoordigd, voor de andere helft uit werklieden, gekozen door de werklieden in dat bedrijf of in die bedrijven werkzaam.

6. De Kamer stelt haar huishoudelijk reglement vast.

Dit reglement treedt niet in werking alvorens bij Koninklijk besluit te zijn goedgekeurd, tot welk einde het door het bestuur der Kamer zoodra mogelijk na de vaststelling aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid wordt toegezonden.

In een vastgesteld reglement worden bij de goedkeuring geene veranderingen gebracht dan die, welke op grond van eenig wettelijk voorschrift of van strijd met het doel der Kamer noodzakelijk worden geacht, en niet dan nadat de Kamer door den genoemden Minister is gehoord.

Deze bepalingen gelden ook voor de latere wijzigingen van een goedgekeurd reglement.

7. Iedere Kamer vergadert ten minste viermaal in het jaar en voorts zoo dikwerf als door den voorzitter noodig geoordeeld of, hetzij door de beide andere leden van het bestuur, hetzij door ten minste een derde van de leden der Kamer, met opgaaf van redenen schriftelijk verlangd wordt.

Ingeval de voorzitter tot het beleggen eener vergadering der Kamer op de wijze in het voorgaande lid van dit artikel omschreven wordt uitgenoodigd, belegt hij die vergadering uiterlijk binnen veertien dagen, nadat die uitnoodiging te zijner kennis is gekomen.

HOOFDSTUK II.

VAN DE LEDEN DER KAMER.

8. Leden der Kamer kunnen alleen zijn mannelijke of vrouwelijke ingezetenen des Rijks, tevens Nederlanders, die den leeftijd van dertig jaren hebben bereikt en in een bedrijf in de Kamer vertegenwoordigd, als patroons of als werklieden binnen haar gebied werkzaam zijn geweest, hetzij gedurende het laatstverloopen kalenderjaar, hetzij, op meerderjarigen leeftijd, gedurende drie van de laatste tien kalenderjaren, die aan hunne verkiezing voorafgingen.

Ten aanzien van bedrijven, waarin niet gedurende het geheele jaar pleegt gearbeid te worden, geldt voor kalenderjaar zoodanig gedeelte van het jaar, als bij algemeenen maatregel van bestuur is bepaald.

Uitgesloten zijn:

1°. zij die bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak van het kiesrecht en de verkiesbaarheid of van het recht tot uitoefening van eenig beroep zijn ontzet, zoolang de tijd der ontzetting duurt;

2°. zij die krachtens onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, zoolang de tijd van het verlies duurt;

3°. zij die krachtens onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak tot gevangenisstraf of hechtenis van ten minste zes maanden zijn veroordeeld, zoolang de gevangenschap of hechtenis duurt.

Een lid der Kamer, op wien een of meer der bovenbedoelde uitsluitingen van toepassing worden, houdt op lid te zijn.

9. Niemand kan tegelijk lid van meer dan ééne Kamer zijn.

Door aanneming van eene latere benoeming houdt het bestaande lidmaatschap op.

10. De Leden der Kamer worden gekozen door hen, die op de kiezerslijsten voor de Kamer zijn gebracht.

Bij eerste stemming wordt niemand benoemd, dan met volstrekte meerderheid van stemmen.

Hebben meer personen de volstrekte meerderheid verkregen dan er plaatsen te vervullen zijn, dan zijn zij die de meeste stemmen hebben gekregen en bij gelijk getal stemmen de oudste in jaren benoemd. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

Bij herstemming, noodzakelijk wanneer de volstrekte meerderheid van stemmen bij de eerste stemming niet is verkregen, geschiedt de benoeming met de meeste stemmen. Indien de stemmen staken is de oudste in jaren de benoemde. In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

De volstrekte en de betrekkelijke meerderheid worden vastgesteld naar het aantal van waarde zijnde in de stembus gevonden stembiljetten.

11. Wanneer bij eene eerste stemming geen volstrekte meerderheid voor alle te vervullen plaatsen is verkregen, wordt onmiddellijk door den voorzitter van het stembureau eene lijst opgemaakt, bevattende de namen der personen, die bij de eerste stemming, na de benoemden, de meeste stemmen hebben erlangd tot uiterlijk tweemaal zooveel namen als er plaatsen te vervullen zijn. Komen ten gevolge van gelijk aantal stemmen meer dan het bij de vorige zinsnede bepaald getal personen voor plaatsing op de lijst in aanmerking, dan worden deze alle daarop geplaatst.

De herstemming heeft plaats uiterlijk binnen veertien dagen na de eerste stemming.

12. De voorzitter van het stembureau geeft ten spoedigste bij te adviseeren dienstbrief aan elken benoemde bericht van zijne benoeming.

Die tot lid van meer dan eene Kamer, of door de patroons en door de werklieden tot lid van dezelfde Kamer wordt gekozen, verklaart in welke Kamer of voor welke plaats hij wenscht zitting te nemen of te blijven nemen.

Bij gebreke van zoodanige verklaring, gedaan op de wijze en binnen den tijd, bepaald bij den in art. 16 voorgeschreven algemeenen maatregel van bestuur voor de kennisgeving van de aanneming eener benoeming, en in geval van aanneming van meer dan één benoeming, wordt de gekozene niet toegelaten, en heeft eene nieuwe verkiezing plaats. Eveneens heeft eene nieuwe verkiezing plaats, wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt, of wanneer iemand, die in herstemming komt, vóór de herstemming komt te overlijden.

13. De leden der Kamer worden benoemd voor den tijd van vijf jaren.

Zij treden tegelijk af en zijn dadelijk herkiesbaar.

Zij kunnen te allen tijde hun ontslag nemen; dit wordt ingediend bij den voorzitter der Kamer.

Indien door overlijden, ontslag of het van toepassing worden van eene der redenen van uitsluiting eene Kamer hare bevoegdheid om te beraadslagen of te besluiten dreigt te verliezen of reeds verloren heeft, kan bij een op voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid te nemen Koninklijk besluit eene buitengewone verkiezing worden uitgeschreven tot aanvulling van de opengevallen plaatsen. De bij deze verkiezing gekozen leden treden af tegelijk met de overige leden en zijn mede dadelijk herkiesbaar.

HOOFDSTUK III.

VAN DE KIEZERS VOOR DE KAMERS.

14. Kiesgerechtigd voor eene Kamer van arbeid zijn de mannelijke en de vrouwelijke ingezetenen des Rijks, tevens Nederlanders, die den leeftijd van vijf en twintig jaren hebben bereikt en binnen het gebied der Kamer in een bedrijf, in de Kamer vertegenwoordigd, als patroons of als werklieden werkzaam zijn geweest gedurende het laatst verloopen kalenderjaar of gedurende zoodanig gedeelte van dat jaar als ten aanzien van bedrijven, waarin niet gedurende het geheele jaar pleegt gearbeid te worden, bij algemeenen maatregel van bestuur is bepaald.

De redenen van uitsluiting genoemd in art. 8, derde lid, 1°. en 2°. gelden ook voor de kiesgerechtigden.

Voor elke Kamer worden in elke gemeente, waarvoor zij is opgericht, twee kiezerslijsten vastgesteld, één voor de patroons en één voor de werklieden.

Kiesgerechtigden in gevangenschap of hechtenis zijn van de uitoefening van het kiesrecht uitgesloten.

15. De kiesgerechtigden worden op de kiezerslijsten gebracht in de gemeenten waar zij hun bedrijf of bedrijven uitoefenen.

Indien het bedrijf van een patroon zich over meer dan eene gemeente uitstrekt, wordt hij geacht het uit te oefenen in elk dier gemeenten waar het bedrijf in eene Kamer is vertegenwoordigd, of, indien voor die gemeenten en voor dat bedrijf dezelfde Kamer bestaat, in de gemeente, waar zijne woonplaats of, mocht deze niet in eene dier gemeenten zijn gelegen, de hoofdzetel van zijn bedrijf is gevestigd.

Indien de werkman in meer dan eene gemeente werkzaam is, wordt hij geacht het bedrijf uit te oefenen in de gemeente, waar zijne woonplaats is gevestigd, en indien aldaar het bedrijf

niet in eene Kamer is vertegenwoordigd, in eene der andere gemeenten te zijner keuze.

16. De kiezerslijsten worden opgemaakt door het gemeentebestuur.

De kiezers stemmen in de gemeente waar zij op de kiezerslijsten zijn geplaatst.

De leden van het stembureau en hunne plaatsvervangers worden door den gemeenteraad uit zijn midden benoemd.

De beslissing van geschillen over de plaatsing op de kiezerslijsten en over de toelating van gekozen leden wordt opgedragen aan de Gedeputeerde Staten der provincie, met beroep op den Koning.

Bij algemeenen maatregel van bestuur worden voorschriften gegeven omtrent:

het opmaken, vaststellen en openbaar maken van de kiezerslijsten;

de verplichtingen van bijzondere personen tot het doen van opgaven en het geven van inlichtingen voor het opmaken en vaststellen van de kiezerslijsten en voor de beslissing van geschillen over de plaatsing op de kiezerslijsten;

het kiezen, inzonderheid tot verzekering van het geheim der stemming;

de eischen waaraan het stembiljet moet voldoen en de redenen waarom het van onwaarde moet worden verklaard;

de wijze waarop en den tijd binnen welken de gekozenen van de aanneming eener benoeming moeten kennis geven;

de behandeling van de in het voorgaande lid genoemde geschillen.

17. Het hoofd of de bestuurder van een bedrijf of eene onderneming, waarin personen die op eene kiezerslijst voor eene Kamer van arbeid zijn geplaatst, arbeid verrichten in fabrieken en werkplaatsen, is verplicht te zorgen dat ieder van dezen gedurende ten minste twee achtereenvolgende uren van den voor de stemming bepaalden tijd gelegenheid vinde om mede te werken tot de keuze waartoe hij bevoegd is.

18. Het hoofd of de bestuurder in het voorgaande artikel bedoeld is verplicht te zorgen, dat in zijne fabriek of werkplaats, op eene plaats waar arbeid wordt verricht, gedurende twee werkdagen vóór en tijdens de tot stemming bepaalde uren, op eene zichtbare wijze is opgehangen eene door hem onderteekende lijst, de uren in het voorgaande artikel bedoeld vermeldende voor elk afzonderlijk of groepsgewijze of voor allen gezamenlijk.

Op de woorden „arbeid" en „fabrieken en werkplaatsen" in dit en in het vorige artikel is § 1 der Arbeidswet, met uitzondering van het laatste lid van art. 2, toepasselijk.

HOOFDSTUK IV.

VAN HET BESTUUR DER KAMER.

19. Het bestuur der Kamer bestaat uit een voorzitter en twee leden.

Tot voorzitter wijzen de door de patroons en de door de werklieden gekozen leden der Kamer ieder afzonderlijk een lid uit hun midden aan.

Beide leden treden om beurten, telkens voor een half jaar, als voorzitter op; de eerste beurt wordt door het lot bepaald.

Van de twee andere leden van het bestuur wordt het eene gekozen door en uit de leden der Kamer, die door de patroons, het andere door en uit de leden der Kamer, die door de werklieden benoemd zijn.

De tot voorzitter aangewezen leden zijn gedurende den tijd welken zij het voorzitterschap niet waarnemen, bevoegd de bestuursvergaderingen bij te wonen en hebben daarin eene raadgevende stem.

Bij ontstentenis, afwezigheid of verhindering van den voorzitter wordt hij vervangen door het andere tot voorzitter aangewezen lid en bij gebreke van dezen door het oudste aanwezige bestuurslid in jaren.

Die ophoudt lid der Kamer te zijn, houdt tevens op lid van het bestuur te zijn.

In de eerste vergadering nadat de Kamer tengevolge van de gewone verkiezing opnieuw is samengesteld, treedt het bestuur af en wordt een nieuw bestuur gekozen.

In de vervulling van tusschentijds opengevallen plaatsen wordt zoodra mogelijk voorzien.

20. De Kamer benoemt een secretaris. Zij ontvangt daartoe van het bestuur eene aanbeveling van twee personen.

Buiten de leden benoemd, heeft de secretaris eene raadgevende stem.

De secretaris treedt af met de Kamer die hem benoemde, maar blijft zijne werkzaamheden waarnemen, totdat zijn opvolger zijne betrekking heeft aanvaard. De benoeming van dezen geschiedt binnen zes maanden nadat het nieuwe bestuur is gekozen.

De secretaris kan als zoodanig door de Kamer worden geschorst of ontslagen.

Hij geniet eene toelage voor bureelkosten, waarvan het bedrag bij een op voordracht van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid te nemen Koninklijk besluit wordt bepaald.

Bij ontstentenis, afwezigheid of verhindering van den secretaris worden zijne werkzaamheden waargenomen door een lid, daartoe door den voorzitter aan te wijzen.

21. Het bestuur vergadert zoo dikwerf als door den voorzitter noodig geoordeeld of door een der leden, met opgaaf van redenen, schriftelijk verlangd wordt.

Ingeval de voorzitter tot het beleggen eener vergadering van het bestuur op de wijze in het voorgaande lid van dit artikel omschreven, wordt uitgenoodigd, belegt hij die vergadering uiterlijk binnen acht dagen, nadat die uitnoodiging te zijner kennis gekomen.

HOOFDSTUK V.

VAN GESCHILLEN.

22. Wanneer in een bedrijf, uitgeoefend in eene gemeente waar dat bedrijf in eene Kamer is vertegenwoordigd, een geschil dreigt te ontstaan of ontstaan is, kan door partijen of eene der partijen, bij schriftelijk verzoek aan die Kamer, houdende mededeeling van de aanleiding tot het geschil, de tusschenkomst worden ingeroepen van een verzoeningsraad.

De tusschenkomst wordt ingeroepen overeenkomstig een bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen en door den voorzitter van het bestuur der Kamer af te geven formulier.

23. Wanneer in een bedrijf, uitgeoefend in eene gemeente, waar dat bedrijf niet in eene Kamer is vertegenwoordigd, een geschil dreigt te ontstaan of ontstaan is, kan door partijen of eene der partijen op de wijze als in het voorgaande artikel is bepaald, de tusschenkomst van een verzoeningsraad worden ingeroepen bij eene Kamer, wier gebied zich over dezelfde gemeente uitstrekt, of bij gebreke van deze tot eene Kamer, wier gebied zich over eene naburige gemeente uitstrekt.

Wanneer de Kamer, waarbij een verzoek overeenkomstig het eerste lid is ingekomen, zich bereid verklaart daaraan te voldoen, geeft zij daarvan onmiddellijk bericht aan den burgemeester der gemeente waarin het bedrijf wordt uitgeoefend, die van de ontvangst van dit bericht zoo spoedig mogelijk kennis geeft aan de Kamer, die het hem heeft toegezonden en aan de partij of de partijen door wie het verzoek is gedaan.

Ontvangt de burgemeester na de ontvangst van dit bericht van eene andere Kamer een gelijk bericht omtrent hetzelfde geschil, dan deelt hij aan haar en aan de partij of partijen door wie het verzoek is gedaan onverwijld mede, welke Kamer zich reeds bereid heeft verklaard aan het verzoek te voldoen. De Kamer die zoodanige mededeeling ontvangt, onthoudt zich van alle bemoeiingen met dit geschil.

De burgemeester eener gemeente of de Commissaris des Konings in eene provincie, waarin een geschil dreigt te ontstaan of ontstaan is, heeft gelijke bevoegdheid als in het eerste lid van het voorgaande en van dit artikel aan partijen of eene der partijen is toegekend.

24. Het bestuur der Kamer, waarbij een verzoek tot tusschenkomst van een verzoeningsraad is ingekomen, tracht, indien het meent, dat het geschil van eenvoudigen aard is, dat geschil in der minne te beëindigen. Vindt het daartoe geene termen of gelukt de aangewende poging niet, dan wordt het geschil ten spoedigste bij de Kamer aanhangig gemaakt.

Is deze van oordeel, dat de tusschenkomst kan leiden tot voorkoming of vereffening van het geschil, dan benoemt zij een verzoeningsraad, bestaande uit een voorzitter, uit of buiten haar midden te kiezen, en uit een even getal leden, waarvan de eene helft behoort tot de leden der Kamer die door de patroons, en de andere helft tot de leden der Kamer die door de werklieden zijn gekozen.

Het eerste lid van dit artikel is niet van toepassing in de gevallen bedoeld in art. 23.

De secretaris der Kamer treedt als secretaris van den verzoeningsraad op.

De voorzitter van den verzoeningsraad heeft, behoudens het geval in art. 25, vierde lid, bedoeld, alleen eene raadgevende stem.

Bij ontstentenis, afwezigheid of verhindering van den voorzitter worden zijne werkzaamheden waargenomen door het oudste lid in jaren, op wien dan ook het voorgaande lid van toepassing is. Ter vervanging van den secretaris wordt zoo noodig door den voorzitter een lid aangewezen.

De voorzitter tracht te bevorderen, dat de partijen zich verbinden om gedurende den duur van het onderzoek, zonder nader overleg met den voorzitter, noch den arbeid te staken, noch iemand bij het geschil betrokken te ontslaan.

25. De verzoeningsraad vergadert zoo dikwijls als door den voorzitter noodig wordt geoordeeld.

Op deze vergadering zijn de artikelen 28, eerste lid, 29, eerste lid 30, eerste en tweede lid, en 31 van toepassing, het laatste artikel behoudens hetgeen in het vierde lid van dit artikel is bepaald.

Bij staking van stemmen over zaken in eene niet voltallige vergadering wordt het nemen van een besluit tot eene volgende vergadering uitgesteld.

Indien in deze vergadering of reeds in de eerste vergadering, indien deze voltallig is, de stemmen staken, heeft de voorzitter eene beslissende stem behalve ten aanzien van den inhoud van het in art. 26 bedoelde verslag. Indien hierover de stem-

men staken worden de verschillende gevoelens in dat verslag vermeld.

Van het verhandelde in den verzoeningsraad mag alleen in het in artikel 26 bedoelde verslag openbare melding worden gemaakt.

26. De verzoeningsraad deelt, na gehouden onderzoek en beraadslaging, aan partijen schriftelijk zijn oordeel mede over het geschil en over de middelen tot verzoening. Indien de minderheid het verlangt, wordt haar gevoelen in dit verslag opgenomen.

De raad kan dit verslag geheel of gedeeltelijk openbaar maken.

27. Indien partijen het geschil aan eene scheidsrechterlijke uitspraak onderwerpen, zijn, in afwijking van het bepaalde in het tweede lid van art. 622 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, ook vrouwen tot scheidsrechters benoembaar.

HOOFDSTUK VI.

VAN DE VERGADERINGEN VAN DE KAMERS EN VAN HARE BESTUREN.

28. Alle oproepingsbrieven tot bijwoning der vergaderingen van de Kamers of van hare besturen worden, spoedeischende gevallen uitgezonderd, ten minste tweemaal vier en twintig uren vóór het houden der vergadering aan de leden verzonden.

Zij vermelden de te behandelen onderwerpen. Andere onderwerpen kunnen niet in behandeling worden gebracht dan met goedvinden van ten minste twee derden der aanwezigen.

29. De vergaderingen worden met gesloten deuren gehouden.

De Kamer kan omtrent het in de vergaderingen verhandelde aan allen, die daarbij tegenwoordig waren, de geheimhouding opleggen. Deze wordt in acht genomen totdat de Kamer haar opheft.

30. Bij stemmingen over personen in eene vergadering van eene Kamer benoemt de voorzitter twee leden tot stemopnemers; overigens geschieden die stemmingen overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 78 tot en met 83 van de wet van den 6den Juli 1850 (*Stbld.* no. 39).

Alle besluiten over zaken worden bij volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen opgemaakt. De stemming geschiedt bij hoofdelijke oproeping, wanneer een der leden dit verlangt en alsdan mondeling.

Bij staking van stemmen in eene vergadering van eene Kamer heeft de voorzitter eene beslissende stem.

Bij staking van stemmen in eene vergadering van het bestuur wordt het nemen van het besluit tot de eerstvolgende vergadering uitgesteld. Indien de stemmen alsdan opnieuw staken, heeft de voorzitter eene beslissende stem.

31. Aan elke stemming in eene vergadering van eene Kamer wordt alleen deelgenomen door een even getal leden, waarvan de helft behoort tot leden der Kamer die door de patroons, en de andere helft tot de leden der Kamer die door de werklieden zijn gekozen.

Is het aantal der door de patroons gekozen leden in eene vergadering bij de stemming niet gelijk aan dat der door de werklieden gekozen leden, dan hebben aan de talrijkste zijde zoovele leden als het verschil bedraagt, aanvangende met den jongste in jaren, alleen eene raadgevende stem.

De vergadering mag niet beraadslagen of besluiten, zoo niet ten minste de helft van de leden, die door de patroons zijn gekozen, en de helft van de leden, die door de werklieden zijn gekozen, aanwezig zijn.

32. Wanneer door eene Kamer advies wordt uitgebracht, is de minderheid bevoegd in een afzonderlijk advies van haar gevoelens te doen blijken.

33. De Kamer stelt jaarlijks binnen den door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid aan te wijzen termijn en in den door hem voor te schrijven vorm een verslag vast van hetgeen door haar is verricht. Het bestuur zendt dit verslag aan den voornoemden Minister.

Dit verslag wordt, hetzij in zijn geheel, hetzij gedeeltelijk, aan de Staten-Generaal medegedeeld.

Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt bepaald, in hoeverre en naar welke regelen de Kamer, afgezien van het verslag, verplicht is inlichtingen als bedoeld in art. 2, *a*, te verzamelen en op te zenden aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid. De aldus bijeengebrachte inlichtingen worden geordend en, voor zoover zij daarvoor geschikt blijken, periodiek openbaar gemaakt en in afdruk aan de Kamers toegezonden.

34. De kamer voldoet slechts dan aan een tot haar ingevolge art. 2, *c*, gericht verzoek, indien zij oordeelt, dat dit strekken kan tot bevordering van het doel in den aanhef van art. 2 aangegeven.

HOOFDSTUK VII.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

35. Op aanvraag van het bestuur der Kamer worden door de gemeente waar de zetel der Kamer is gevestigd, voor de vergaderingen van de Kamer, van haar bestuur en van de verzoeningsraden geschikte lokalen, zoo noodig verwarmd en verlicht, kosteloos beschikbaar gesteld.

De leden en de secretaris der Kamer en de voorzitter van den verzoeningsraad hebben recht op vergoeding van reiskosten voor reizen binnen het gebied der Kamer tot het bijwonen van vergaderingen volgens de voorschriften dezer wet gehouden.

Zij hebben bovendien recht op eene schadeloosstelling voor het bijwonen dier vergaderingen.

Een Koninklijk besluit, als bedoeld in art. 4, regelt de vergoeding van reiskosten en de schadeloosstelling, in het 2de en 3e lid van dit artikel omschreven.

Deze vergoeding van reiskosten en deze schadeloosstelling, benevens de toelagen voor bureelkosten van den secretaris en de kosten van openbaarmaking van verslagen van den verzoeningsraad, voor zoover het openbaarmaken op de door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid goedgekeurde wijze geschiedt, komen ten laste van het Rijk.

Vergoeding van reiskosten en schadeloosstelling voor het bijwonen der vergaderingen wordt niet toegekend, wanneer de vergadering op een Zondag of een algemeen erkenden Christelijken feestdag gehouden is.

De kosten van het aanleggen en bijhouden der kiezerslijsten en van het uitoefenen der kiesverrichting voor leden der Kamer komen ten laste der gemeenten, zoo, dat elke gemeente de kosten draagt der verrichtingen waarvoor haar bestuur heeft te zorgen.

36. Alle stukken, opgemaakt ter voldoening aan de bepalingen dezer wet of aan de bij algemeenen maatregel van bestuur of bij Koninklijk besluit nader te geven voorschriften, zijn vrij van het recht van zegel, van de formaliteit der registratie en, met inachtneming van de bij Koninklijk besluit vast te stellen voorschriften, van briefport.

37. Bij de oprichting van elke Kamer van arbeid wordt bepaald, in hoeverre deze wet binnen het gebied dier Kamer van toepassing zal zijn op patroons en werklieden in bedrijven, uitgeoefend door, of staande onder beheer van den Staat, van eene provincie, eene gemeente, een waterschap of een veenschap.

38. Hetgeen behalve het in de artt. 8, 14, 16, 22 en 33 bepaalde nog ter voorbereiding van het in werking treden dezer wet en tot hare uitvoering noodig is, wordt bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

39. Hij die opzettelijk, hetzij ter staving zijner verkiesbaarheid tot lid der Kamer, hetzij ter verkrijging van het kiesrecht voor de Kamer, eene valsche opgave doet omtrent een feit, waarvan zijne verkiesbaarheid of zijne plaatsing op de kiezerslijst afhankelijk kan zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

40. Hij, die opzettelijk in de opgaven en inlichtingen, voor de beoordeeling van eens anders verkiesbaarheid of voor het opmaken of vaststellen der kiezerslijsten of voor de beslissing van geschillen over de plaatsing op de kiezerslijsten krachtens wettelijk voorschrift van hem gevorderd, eene valsche opgave doet of eene valsche inlichting verschaft omtrent een feit, waarvan de verkiesbaarheid of de plaatsing op de kiezerslijst van den persoon wien het onderzoek geldt afhankelijk kan zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden.

41. Overtreding van art. 17 of 18 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

42. Hij die wederrechtelijk niet voldoet aan eene hem in eenigen krachtens deze wet uitgevaardigden algemeenen maatregel van bestuur opgelegde verplichting, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

43. Als misdrijven worden beschouwd de in de artt. 39 en 40, als overtredingen de in de artt. 41 en 42 strafbaar gestelde feiten.

44. Bij veroordeeling wegens een der in de artt. 39 en 40 omschreven misdrijven kan ontzetting van de in de art. 28, 3°., van het Wetboek van Strafrecht vermelde rechten worden uitgesproken.

45. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „Wet op de Kamers van arbeid."

46. Deze wet treedt in werking op een nader bij Koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

HINDERWET.

Wet van 2 Juni 1875 (Stbl. no 95), het laatst gewijzigd en aangevuld door de Wet van 4 September 1896 (Stbl. no. 152).

Art. 1.

Het is verboden inrichtingen, welke gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken, op te richten zonder vergunning, welke, behoudens de bij deze wet gemaakte uitzonderingen, door het gemeentebestuur wordt gegeven.

2. De in art. 1 bedoelde inrichtingen zijn:

I. die, bij welke stoom, gassen of dampen van hooge spanning worden gebezigd; met name de inrichtingen, gedreven door stoom- en gaskrachtwerktuigen en door werktuigen met vloeibaar koolzuur; die tot voortbrenging van ijs of koude door ammoniak, aether of samengeperste lucht, en die tot vervaardiging van koolzuurhoudende wateren.

Hiervan zijn uitgezonderd:

a. de stoomwerktuigen in vaartuigen, de locomotieven, de zoogenaamde locomobielen tot tijdelijk gebruik bij de uitvoering van bouwwerken en bij den landbouw, de stoomkranen, stoombrandspuiten en dergelijke vervoerbare stoomwerktuigen;

b. die inrichtingen, bij welke de spanning, door stoom, gassen of dampen te weeg gebracht, in verband met den inhoud van het daartoe gebezigd werktuig, eene grens niet overschrijdt, door Ons bij maatregel van inwendig bestuur aan te geven.

II. die, bestemd tot vervaardiging, verwerking en bewaring van buskruit en andere ontplofbare stoffen (fulminaten, picraten, chloraten en de zoogenaamde nitroverbindingen, met name schietkatoen, pyroxilin, nitro-glycerine, dynamiet en dualin).

Hiertoe behooren de fabrieken en bewaarplaatsen van vuurwerken.

III. die, bestemd tot vervaardiging van chemicalia, met name die tot bereiding van koolzure, dubbel koolzure en zwavelzure soda, soda-hydraat; zwavel-, zout-, salpeter-, zuring- en arsenigzuur; ammonia en ammoniakzouten; bleekpoeders en bleekwateren; de lood-, zink- en kwikverbindingen (waaronder begrepen zijn de lood- en zinkwitfabrieken); de cyaanverbindingen (waaronder begrepen zijn de bloedloogzouten); en van phosphorus (waaronder begrepen is de lucifersfabricatie);

IV. die, bestemd tot verkrijging, verwerking en bewaring van vluchtige producten, met name alkohols, aethers, vluchtige oliën, zwavelkoolstof, vluchtige koolwaterstoffen (waaronder begrepen zijn de benzine, steenolie of petroleum en petroleum-naphta);

V. die, bestemd tot de droge distillatie van plantaardige en dierlijke zelfstandigheden en de verwerking van de daardoor verkregen producten, met name de gasfabrieken; de been- en ivoorzwartbranderijen; de zwartsel- en drukinktfabrieken; de steenkolencoaks-, turfcoaks- en houtskoolbranderijen; de fabrieken van gasolie, turfolie, photogeen, solarodie en creosoot (waaronder begrepen, zijn de inrichtingen tot creosoteering van hout, de teer- en asphaltkokerijen, de fabrieken van kleurstoffen uit de producten der droge distillatie, de zoogenaamde anilinekleuren);

VI. die, bestemd tot de bereiding der vetten en harsen, met name de vetsmelterijen, de kaarsenfabrieken, de zeepziederijen, de olie-, traan-, verf-, vernis-, harpuis- en lakkokerijen, de patentolie- en harsoliefabrieken, de fabrieken tot het ontvetten van wol en van de residus der olieslagerijen;

VII. die, bestemd tot bewaring en verwerking van afval, met name asch, vuilnis, bagger, roet, bloed, beenderen, hoornen, lompen, guano, mest en meststoffen (waaronder begrepen zijn de poudretten en kunstguano's), zoomede de bloeddrogerijen en lijmfabrieken;

VIII. de mouterijen, brouwerijen, branderijen, distilleerderijen, azijnfabrieken en likeurstokerijen;

IX. de beetwortelsuikerfabrieken, suikerraffinaderijen, stijfsel-, aardappelmeel-, aardappel- en vruchtenstroopfabrieken en bakkerijen; de zuivel- en cichoreifabrieken;

X. de slachterijen, vilderijen, penserijen, drogerijen, rookerijen en zouterijen van dierlijke stoffen (met name vleesch, visch, huiden, darmen, lebben); de leerlooierijen en bewaarplaatsen van huiden en vellen;

XI. de porselein- en aardewerkfabrieken, steen-, pannen-,

plavuis- en tegelbakkerijen, glasblazerijen, kalk- en gipsbranderijen, en kalkblusscherijen, benevens de bewaarplaatsen van ongebluschte kalk;

XII. de metaalsmelterijen, gieterijen, smederijen (anker-, grof-, kachel-, hoef-, sloten- en andere); de metaalklopperijen, pletterijen, stoomketel- en andere ketelmakerijen; machinefabrieken; de geschutgieterijen en boorderijen en geweerfabrieken, koper- en blikslagerijen, alsmede de affineerderijen van goud en zilver;

XIII. de eesten tot verschillende doeleinden (waaronder begrepen zijn de meestoven en drogerijen van sigaren);

XIV. de koren-, cacao-, mout-, pel-, schors-, grut-, tras-, houtzaag- en oliemolens;

XV. de klopperijen van visch, katoen, wol, haar, vederen, huiden, schors en tapijten;

XVI. de orseille- (lakmoes) en garancinefabrieken, ververijen, katoendrukkerijen en wasscherijen en snelbleekerijen;

XVII. de scheepstimmerwerven, steenhouwerijen en zagerijen, molenmakerijen en kuiperijen;

XVIII. de schietinrichtingen.

3. Wij behouden Ons voor, zoo noodig, de aanwijzing der inrichtingen in art. 2 bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur aan te vullen.

Zoodanige maatregel van inwendig bestuur vervalt, indien de daarbij bepaalde aanvulling niet binnen een jaar na de afkondiging van dien maatregel bekrachtigd is door de wet.

Wanneer een voorstel van zoodanige wet binnen het jaar bij de Staten-Generaal is aanhangig gemaakt, kan door Ons deze termijn eenmaal met zes maanden worden verlengd.

4. Bij plaatselijke verordening kan de gemeenteraad:

1°. wijken, buurten of straten aanwijzen, waar een of meer uitdrukkelijk genoemde inrichtingen, in art. 2 bedoeld, zonder voorafgaande vergunning kunnen worden opgericht;

2°. in het belang der openbare orde, veiligheid of gezondheid eene bepaalde plaats of gedeelte der gemeente aanwijzen voor het oprichten, hebben of gebruiken van eene der in art. 2 genoemde inrichtingen, met verbod om elders in de gemeente het bedrijf of de bedrijven uit te oefenen, waartoe de oprichting of het gebruik van die inrichting vereischt wordt. Deze bevoegdheid strekt zich evenwel niet uit tot de inrichtingen, die onder geen ander nommer dan I van art. 2 vallen.

Plaatselijke verordeningen, in dit artikel bedoeld, gelden voor een bepaalden daarin genoemden tijd, die 20 jaren niet mag te boven gaan.

Zij kunnen, voor dat die tijd is afgeloopen, telkens worden hernieuwd.

4*bis*. De inspecteurs, waarvan in deze wet sprake is, zijn die, bedoeld in artikel 9 der Veiligheidswet.

5. Bij het verzoek om vergunning worden overgelegd:

1°. eene nauwkeurige beschrijving in dubbel, van de plaats waar de inrichting zal worden gesteld, eene opgave van hetgeen in de inrichting zal worden verricht, vervaardigd of verzameld, benevens van de beweegkracht, die daarbij wordt aangewend;

2°. eene plattegrond-teekening, in dubbel, op eene schaal van minstens een op twee honderd vijftig, aanduidende de uit- en inwendige samenstelling der inrichting en toebehooren;

3°. een uittreksel uit de kadastrale leggers, aanduidende de gebouwen of lokalen, bestemd tot ziekenverpleging, uitoefening van den openbaren eeredienst of scholen, binnen een kring van twee honderd meter van het gebouw of lokaal der inrichting gelegen.

4°. eene verklaring of de inrichting al of niet eene fabriek of werkplaats zal zijn in den zin der Veiligheidswet.

5*bis*. Zal de inrichting tevens zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan wordt van elk der in artikel 5, sub 1 en 2, bedoelde stukken een exemplaar meer overgelegd.

6. Van elk verzoek om vergunning tot oprichting van eene inrichting, in art. 2 genoemd, geeft het gemeentebestuur ten spoedigste schriftelijk kennis aan de eigenaars en gebruikers van elk der perceelen, onmiddellijk grenzende aan dat, waar de inrichting zal worden opgericht, en van de gebouwen of lokalen, bedoeld in art. 5, sub 3.

Het verzoek met de bijlagen, genoemd in dat artikel, wordt ter visie gelegd op de secretarie en het gemeentebestuur geeft daarvan gelijktijdig op de in de gemeente gebruikelijke wijze, alsmede door aanplakking op het terrein voor de inrichting bestemd, kennis aan het publiek.

Valt een gedeelte van een gebouw of lokaal binnen den kring, bedoeld in art. 5, sub 3°., dan wordt het geheele gebouw of lokaal gerekend binnen dien kring te liggen.

Strekt de kring zich in andere gemeenten uit, dan geschiedt ook daar openbare aankondiging.

6*bis*. Zal de inrichting tevens zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan zendt het gemeentebestuur aan den inspecteur eene kennisgeving als bedoeld in het tweede lid van art. 6, gelijktijdig met de kennisgeving, in dat lid bedoeld. Het zendt hem tevens een exemplaar der in artikel 5, sub 1 en 2, bedoelde stukken.

6*ter*. Zal de inrichting tevens zijn eene fabriek of werk-

plaats in dén zin der Veiligheidswet, dan is de verzoeker verplicht den inspecteur alle inlichtingen te verschaffen, die deze behoeft tot eene juiste beoordeeling van de bij het verzoek overgelegde stukken.

7. Op den veertienden dag na de openbare kennisgeving wordt op de daarin aangewezen plaats en uur gelegenheid gegeven om, ten overstaan van het gemeentebestuur of een of meer zijner leden, bezwaren tegen het oprichten der inrichting in te brengen.

Daarbij worden zoowel de verzoekers als zij, die bezwaren inbrengen, in de gelegenheid gesteld de bezwaren mondeling en schriftelijk toe te lichten.

Van het op de zitting voorgevallene wordt proces-verbaal opgemaakt.

Zoowel de verzoeker, als zij, die bezwaren inbrengen, kunnen gedurende drie dagen vóór het tijdstip, in het eerste lid van dit artikel bedoeld, op de secretarie der gemeente van de ter zake ingekomen schrifturen kennis nemen.

7*bis*. Zal de inrichting tevens zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan is de inspecteur bevoegd de zitting, in het vorig artikel bedoeld, bij te wonen. Het gemeentebestuur zendt hem afschrift van het in dat artikel bedoelde proces-verbaal, terwijl het laatste lid van dat artikel op hem van toepassing is.

De inspecteur deelt zoo spoedig mogelijk schriftelijk aan het gemeentebestuur mede, of de inrichting, voor zoover zulks kan blijken uit de in art. 5, sub 1 en 2, bedoelde stukken, zal voldoen aan de eischen, krachtens artikel 6 der Veiligheidswet gesteld.

8. Binnen eene maand na het in art. 7 bedoelde onderzoek beslist het gemeentebestuur over het verzoek, en geeft daarvan onmiddellijk aan den verzoeker en gelijktijdig, door aankondiging, aan het publiek kennis.

Kan de beslissing binnen den in het eerste lid van dit artikel bepaalden tijd niet genomen worden, dan wordt zij, bij een met redenen omkleed en af te kondigen besluit, verdaagd, hetwelk aan den verzoeker wordt medegedeeld.

Het gemeentebestuur zorgt, dat in de gevallen, bij art. 6, laatste lid, voorzien, de beslissing ook in de andere gemeenten worde bekend gemaakt.

8*bis*. Zal de inrichting tevens zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan zendt het gemeentebestuur binnen tweemaal 24 uren na het nemen der in het eerste lid van artikel 8 bedoelde beslissing hiervan afschrift aan den inspecteur.

9. De vergunning wordt schriftelijk verleend, en gesteld ten name van den verzoeker en zijne rechtverkrijgenden.

Aan de vergunning wordt een exemplaar van de in art. 5, sub 1 en 2, bedoelde stukken, van wege het gemeentebestuur gewaarmerkt, gehecht.

10. Indien er binnen den afstand van 100 meter van het gebouw of lokaal, waarin het bedrijf, waarvoor de inrichting bestemd is, zal worden uitgeoefend, geene perceelen aan anderen, dan de aanvragers, toebehoorende of bij anderen in gebruik, en binnen den afstand van 200 meter, bedoeld in art. 5, n°. 3, geene gebouwen of lokalen van aldaar bedoelde soorten zijn, wordt deze omstandigheid eenvoudig door het gemeentebestuur verklaard aanwezig te zijn en op het verzoek beschikt, zooals bevonden wordt te behooren.

10*bis*. Zal de inrichting tevens zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan zendt het gemeentebestuur aan den inspecteur een exemplaar der in artikel 5, sub 1 en 2, bedoelde stukken en zijn de artikelen 6*ter*, 7*bis*, tweede lid, 8*bis* en 12*bis* van toepassing.

11. In geval van weigering der vergunning worden de redenen, die daartoe geleid hebben, in het besluit vermeld.

Tot weigering kunnen alleen leiden de bezwaren, ontleend aan vrees voor:

a. gevaar;

b. schade aan eigendommen, bedrijven of de gezondheid;

c. hinder van ernstigen aard, waartoe behoort het ter bewoning ongeschikt maken van woonhuizen of gedeelten van woonhuizen, het belemmeren van het gebruik van de lokalen, en gebouwen, in art. 5, 3°., bedoeld, ieder overeenkomstig de bestemming, die het gebouw of lokaal, tijdens het verzoek werd gedaan, had, en het verspreiden van vuil of van walglijke uitdampingen.

Vrees voor mededinging in eenig bedrijf, door belanghebbenden geuit, kan geene reden tot weigering zijn.

11*bis*. Zal de inrichting tevens zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan wordt de vergunning ook geweigerd, indien de inrichting, voor zoover zulks kan blijken uit de in artikel 5, sub 1 en 2, bedoelde stukken, volgens den inspecteur niet zal voldoen aan de eischen, krachtens artikel 6 der Veiligheidswet gesteld.

12. Indien door het stellen van voorwaarden aan het bezwaar van gevaar, schade of hinder kan worden te gemoet gekomen, wordt de vergunning voorwaardelijk verleend.

Indien, na het verleenen eener voorwaardelijke vergunning, blijken mocht, dat de naleving der gestelde voorwaarden niet noodig mocht zijn, kan het gemeentebestuur den concessionaris geheel of gedeeltelijk daarvan ontslaan, na aan belanghebbenden, ten wier behoeve de voorwaarden zijn gesteld, gelegen-

heid te hebben gegeven hunne bezwaren in te brengen.

Evenzoo kunnen Wij den concessionaris geheel of gedeeltelijk ontslaan van de naleving van voorwaarden, welke bij eene door Ons verleende vergunning zijn opgelegd. Belanghebbenden worden alsdan vooraf gehoord, na op Onzen last door den burgemeester te zijn opgeroepen.

Kan over de gevolgen eener inrichting, tijdens de aanvrage om vergunning, niet met voldoende zekerheid worden geoordeeld, zoo wordt eene vergunning voor een bepaalden proeftijd verleend. Van de aanvrage om verlenging van proeftijd, of om definitieve vergunning na afloop van den proeftijd, wordt de in art. 6 vermelde kennisgeving en openbare aankondiging gedaan, en vervolgens het onderzoek, in art. 7 bedoeld, herhaald.

Art. 8 is op dit geval van toepassing.

12*bis*. Zal de inrichting tevens zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan zullen de voorwaarden, in het vorige artikel bedoeld, de naleving van de eischen, gesteld krachtens de Veiligheidswet, niet mogen onmogelijk maken.

Het gemeentebestuur zendt, indien dit meent aan de te verleenen vergunning voorwaarden te moeten verbinden, het ontwerp van zijne te nemen beschikking ter kennisneming aan den inspecteur.

Deze deelt zoo spoedig mogelijk schriftelijk aan het gemeentebestuur mede, of, en zoo ja, welke wijzigingen die beschikking behoeft om de naleving van de eischen, gesteld krachtens de Veiligheidswet, niet onmogelijk te maken.

Kan het gemeentebestuur zich niet vereenigen met de opmerkingen van den inspecteur, dan treedt het alvorens eene beslissing te nemen, met dezen in overleg, ten einde zoo mogelijk tot overeenstemming te geraken.

13. Bij de vergunning wordt een termijn gesteld, binnen welken de inrichting voltooid en in werking gebracht moet zijn. Bij niet inachtneming van den termijn vervalt de vergunning, tenzij het bestuur dat haar verleend heeft, haar nog eenmaal, vóór het verstrijken van den termijn, met een nieuwen termijn heeft verlengd.

14. Eene nieuwe vergunning is noodig, om:

1°. de inrichting uit te breiden of eene andere wijze van bewerking, welke verandering van den aard der inrichting ten gevolge heeft, in te voeren;

2°. eene inrichting, welke vier jaren heeft stil gestaan, op nieuw in werking te brengen;

3°. eene inrichting, welke door eenig onheil, dat het gevolg is van den aard of het gebruik maken der inrichting, is verwoest, te herstellen.

15. Van de beslissing, ingevolge de artikelen 8, 12 en 14 genomen, staat beroep bij Ons open binnen veertien dagen na de afkondiging bij artikel 8 bedoeld. Tot dat beroep zijn gerechtigd de verzoeker en de belanghebbende, ieder voor zoover hij in het ongelijk is gesteld.

Hij, die het beroep instelt, geeft daarvan gelijktijdig kennis aan het gemeentebestuur, hetwelk zorgt voor onverwijlde openbare kennisgeving. Zoo het beroep wordt ingesteld door een ander dan den verzoeker, moet aan dezen bij exploit worden kennis gegeven van het beroep.

Onze beslissing wordt, na verhoor van den Raad van State (afdeeling geschillen van bestuur), binnen drie maanden nadat het beroep is ingesteld, bij een met redenen omkleed besluit genomen, ten ware zij vooraf bij afzonderlijk besluit mocht verdaagd zijn.

15*bis*. Zal de inrichting tevens zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan is ook de inspecteur tot beroep gerechtigd. Hij geeft van een door hem ingesteld beroep onmiddellijk bij aangeteekenden brief kennis aan den verzoeker. Zoo het beroep wordt ingesteld door een ander dan den inspecteur dan geeft het gemeentebestuur dezen zoo spoedig mogelijk schriftelijk kennis van een ingesteld beroep.

16. Indien eene inrichting, voor welker oprichting vergunning vereischt wordt, in twee of meer gemeenten eener provincie zal liggen, dan wordt de vergunning door Gedeputeerde Staten, de besturen dier gemeenten gehoord, verleend of geweigerd. Van die beslissing van Gedeputeerde Staten staat beroep bij Ons open. Liggen de gemeenten in verschillende provinciën, dan wordt de beslissing door Ons genomen, na Gedeputeerde Staten te hebben gehoord.

Alvorens advies uit te brengen, handelen Gedeputeerde Staten en de gemeentebesturen overeenkomstig het bepaalde bij de artt. 6 en 7.

Ten opzichte der beslissingen, door Ons en Gedeputeerde Staten te nemen, zoo mede van het beroep tegen de door Gedeputeerde Staten genomen beslissingen, geldt hetgeen voor die gevallen bij artt. 8—15 ten aanzien der gemeentebesturen is bepaald.

16*bis*. Zal de inrichting tevens zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan zijn in de gevallen, in het vorige artikel bedoeld, de artikelen 6*bis*, 6*ter*, 7*bis* en 12*bis* van toepassing.

Ten opzichte der beslissingen, bedoeld in het derde lid van artikel 16, geldt het in de artiken 8*bis*, 10*bis*, 11*bis*, 12*bis*, en 15*bis* bepaalde.

17. Het bestuur, dat de vergunning geeft, kan aan den

concessionaris nieuwe voorwaarden opleggen, indien de ondervinding de noodzakelijkheid daarvan mocht aantoonen.

Geene nieuwe voorwaarden worden opgelegd dan bij een met redenen omkleed besluit, nadat de concessionaris is gehoord of behoorlijk opgeroepen.

Van het besluit van een gemeentebestuur of van Gedeputeerde Staten kan de concessionaris, binnen 14 dagen nadat het hem is bekend gemaakt, bij Ons in beroep komen.

Artt. 15 en 16 zijn op dit beroep toepasselijk.

17*bis*. Is de inrichting tevens eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan wordt voordat nieuwe voorwaarden worden opgelegd, de inspecteur gehoord en is het laatste lid van artikel 12*bis* van toepassing.

Gelijktijdig met de bekendmaking, in het derde lid van artikel 17 bedoeld, zendt het gemeentebestuur den inspecteur een afschrift van het daar bedoeld besluit. De artikelen 15*bis* en 16*bis* zijn op het in artikel 17, 3de lid, bedoelde beroep van toepassing.

17*ter*. Wanneer de toepassing van artikel 6 der Veiligheidswet mocht ten gevolge hebben, dat van den inhoud van de bij artikel 5, *sub* 1 en 2, bedoelde stukken of van eene bij de vergunning gestelde voorwaarde zoude moeten worden afgeweken, dan geeft de concessionaris daarvan kennis aan het gemeentebestuur.

Wanneer de toepassing van artikel 7 der Veiligheidswet ten gevolge mocht hebben, dat van den inhoud van de bij het vorige lid bedoelde stukken of van eene bij de vergunning gestelde voorwaarde zoude moeten worden afgeweken, dan geeft de inspecteur daarvan kennis aan het gemeentebestuur, zoodra tegen het door hem gegeven voorschrift geen beroep meer kan worden ingesteld en zoodra omtrent een ingesteld beroep is beslist.

Het gemeentebestuur beslist, of, en zoo ja, welke nieuwe voorwaarden zullen worden opgelegd. Artikel 12*bis* is dan toepasselijk.

Op deze beslissingen zijn het tweede, derde en vierde lid van artikel 17 en het tweede lid van artikel 17*bis* van toepassing.

Wanneer het gemeentebestuur beslist, dat geene nieuwe voorwaarden worden opgelegd, dan is de concessionaris bevoegd van de hem verleende vergunning af te wijken, voor zooveel zulks noodzakelijk is, om te voldoen aan de eischen, gesteld krachtens de Veiligheidswet.

18. Het gemeentebestuur houdt behoudens de uitzonderingen, in art. 24 vermeld, toezicht dat aan de voorwaarden, bij de vergunning of later gesteld, worde voldaan.

19. De leden van het gemeentebestuur en de door dat bestuur aan te wijzen gemeente- en politieambtenaren hebben, behoudens de uitzonderingen in artikel 24, te allen tijde vrijen toegang tot de inrichtingen, bedoeld in art. 2. Zij hebben de bevoegdheid van de overtredingen dezer wet proces-verbaal op den ambtseed op te maken. Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich dien des noods met inroeping van den sterken arm.

Is de inrichting enkel door eene woning toegankelijk, dan treden zij deze, tegen den wil van den bewoner, niet binnen, dan op schriftelijken last van den burgemeester.

Hiervan wordt door hen binnen tweemaal vier en twintig uren proces-verbaal opgemaakt en aan den ingezetene, wiens woning is binnengetreden, in afschrift medegedeeld.

Zij, die krachtens dit artikel eene inrichting binnentreden, zijn, op verzoek van den concessionaris, verplicht tot geheimhouding van hetgeen het daarin uitgeoefende bedrijf betreft, voor zoo verre dit niet met de naleving der gestelde voorwaarden in verband staat.

20. Worden de gestelde voorwaarden niet opgevolgd, dan kan het gemeentebestuur de vergunning intrekken. Indien de vergunning verleend is door Ons of door Gedeputeerde Staten, geeft het gemeentebestuur aan het gezag, dat de vergunning verleend heeft, kennis van de niet-naleving der voorwaarden en beslist dit, na onderzoek, over de intrekking.

Van het besluit tot intrekking, door het gemeentebestuur of door Gedeputeerde Staten genomen, kan de concessionaris binnen veertien dagen aan Ons voorziening vragen. Hierbij gelden de artt. 15 en 16.

Hangende Onze beslissing kunnen de werkzaamheden van de inrichting op Ons bevel worden geschorst.

20*bis*. Is de inrichting tevens eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan geeft het gezag, dat de vergunning introk, daarvan binnen 24 uren kennis aan den inspecteur.

21. Het voortzetten der werkzaamheden in eene inrichting wordt door het gemeentebestuur verboden, en des noods wordt de inrichting gesloten of worden de daarin aanwezige werktuigen verzegeld, wanneer de inrichting zonder de vereischte vergunning in werking is.

De belanghebbende kan hiertegen binnen veertien dagen aan Ons voorziening vragen.

Het tweede en derde lid van art. 15 zijn hierbij van toepassing.

21*bis*. Is de inrichting tevens eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan geeft het gemeentebestuur

van elke sluiting of verzegeling binnen 24 uren kennis aan den inspecteur.

22. Het hoofd der onderneming wordt gestraft:

a. met eene geldboete van vijftig cents tot twee honderd gulden of eene hechtenis van een dag tot zestig dagen, indien hij zonder de vereischte vergunning, of op eene andere plaats dan in de vergunning is aangewezen, eene in art. 2 omschreven inrichting in werking brengt of houdt, in strijd handelt met het verbod, bedoeld in art. 4, sub 2, of in een der gevallen, vermeld in art. 20 (3e lid) en 21, met de werkzaamheden voortgaat;

b. met eene geldboete van vijftig cents tot honderd gulden of eene hechtenis van een dag tot veertien dagen, indien hij in strijd met de gestelde voorwaarden handelt.

Bij de ontdekking van een der in dit artikel genoemde strafbare feiten kunnen de aanwezige gevaarlijke of schadelijke stoffen in beslag worden genomen, en bij het veroordeelend vonnis kan vernietiging of onbruikbaarmaking van die stoffen worden bevolen.

22*bis.* Nalatigheid in de voldoening aan het voorschrift van het eerste lid van artikel 17*ter* wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Het in dit artikel strafbaar gestelde feit wordt beschouwd als eene overtreding.

23. Hij, die opzettelijk de in het slot van artikel 19 opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden, met of zonder ontzetting van het recht om ambten of bepaalde ambten te bekleeden.

Hij, aan wiens schuld schending van die geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

Geen vervolging heeft plaats dan op klachte van den concessionaris.

De bij dit artikel strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als misdrijven.

UITZONDERINGEN EN OVERGANGSBEPALINGEN.

24. De inrichtingen, bedoeld sub II van art. 2, daaronder niet begrepen de fabrieken en bewaarplaatsen van vuurwerken, staan onder het toezicht van Onzen Minister van Oorlog.

Genoemde Minister wijst de ambtenaren en officieren aan op welke de bepalingen van art. 19 van toepassing zijn, en die, krachtens deze aanwijzing, de bevoegdheid verkrijgen van

de overtredingen dezer wet, ten aanzien van de in dit artikel bedoelde inrichtingen, proces-verbaal op te maken.

Door Ons kunnen bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur plaatsen worden aangewezen, waar inrichtingen, in het eerste lid bedoeld, kunnen worden opgericht en in werking gebracht, zelfs zonder vergunning der betrokken gemeentebesturen of collegiën van Gedeputeerde Staten.

25. In de gevallen, bedoeld in de artt. 20 en 21, ten opzichte van de in het vorig artikel genoemde inrichtingen, zendt Onze Minister van Oorlog het proces-verbaal der gepleegde overtreding aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, die het betrokken bestuur tot uitvoering van de bij die artikelen voorgeschreven maatregelen uitnoodigt.

26. Inrichtingen, bedoeld in art. 2, kunnen door een departement van algemeen bestuur met onze goedkeuring worden opgericht, zonder vergunning van het gemeentebestuur.

Het hoofd van het departement zendt in dat geval de stukken, in art. 5 genoemd, aan het gemeentebestuur, dat voor de naleving van art. 6 zorgt.

Binnen eene maand na de openbare kennisgeving wordt op vooraf aan te wijzen plaats en uur gelegenheid geven om, ten overstaan eener commissie uit Gedeputeerde Staten, bezwaren tegen het oprichten van de inrichting in te brengen.

Van die bezwaren wordt proces-verbaal opgemaakt, hetwelk, met het advies der commissie, aan het departement wordt toegezonden. Over aangevoerde bezwaren wordt door Ons, den Raad van State (afdeeling voor de geschillen van bestuur) gehoord, beslist.

Bij Onze beslissing, krachtens dit artikel te nemen, behoeven plaatselijke verordeningen, in art. 4, sub no. 2, bedoeld, niet te worden in acht genomen.

27. Voor het oprichten van eene inrichting, bedoeld in art. 2, door het bestuur eener gemeente of van een waterschap wordt de vergunning van Gedeputeerde Staten; voor het oprichten van zoodanige inrichting door eene spoorwegmaatschappij, door een provinciaal bestuur of door bestuur van een waterschap, dat in meer dan één provincie is gelegen, Onze vergunning gevorderd.

In beide gevallen zijn de artt. 5—7 en 9—14 van toepassing.

Het proces-verbaal, in art. 7 bedoeld, wordt onverwijld aan Onzen Commissaris in de provincie gezonden, de stukken, in art. 9 vermeld, door den genoemden Commissaris gewaarmerkt, en de ontheffing van voorwaarden, in art. 12, 2de lid bedoeld, wordt door Ons of Gedeputeerde Staten verleend, naar gelang de vergunning aan Ons of aan Gedeputeerde Staten is gevraagd.

Van de beslissing door Gedeputeerde Staten, volgens het

eerste lid van dit artikel genomen, staat hooger beroep aan Ons open. Artt. 15 en 16 zijn daarbij van toepassing.

27*bis*. Zal in de gevallen, in het vorige artikel bedoeld, de inrichting tevens zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan zijn de artikelen 5*bis*, 6*bis*, 6*ter*, 7*bis*, 10*bis*, 11*bis*, 12*bis* en 15*bis* van toepassing.

28. Het Koninklijk besluit van 31 Januari 1824 (*Stbl*. n°. 19) en andere Koninklijke besluiten, die omtrent het daarbij geregelde onderwerp hebben gegolden zijn afgeschaft.

Niettemin wordt op de verzoeken om vergunning, bij het in werking treden dezer wet ingediend, voor zoover die vergunning ingevolge deze wet wordt vereischt, door het bestuur, hetwelk daartoe volgens de tot dusver van kracht zijnde Koninklijke besluiten bevoegd was, beslist.

Daarbij wordt tevens bepaald, binnen welken termijn de inrichting in werking moet zijn gebracht, op straffe van het vervallen der vergunning.

29. Op inrichtingen, tot welker oprichting krachtens de vóór het in werking treden dezer wet geldende Koninklijke besluiten vergunning is verleend, zijn de artt. 14, 17, 18, 19, 20 en 21 van toepassing, en ten aanzien van overtredingen van die artikelen gepleegd, artt. 22 en 23.

29*bis*. Is eene inrichting, als in het vorige artikel bedoeld, tevens eene fabriek of werkplaats in den zin der Veiligheidswet, dan zijn ook de artikelen 17*bis*, 17*ter*, 20*bis*, 21*bis*, 22*bis* en 23 van toepassing.

30. Vergunningen tot oprichting van inrichtingen, krachtens de vroeger geldende Koninklijke besluiten verleend vóór het in werking treden dezer wet, vervallen, zoo zij niet binnen één jaar na de afkondiging dezer wet in werking zijn gebracht, ten ware in de vergunning een langere termijn was gesteld of het gezag, dat de vergunning verleend heeft, vóór den afloop van den termijn een nieuwen termijn toestaat.

31. Algemeene bepalingen vóór het in werking treden dezer wet bestaande, waarbij in eenige gedeelten van gemeenten of plaatsen het uitoefenen van bedrijven of het hebben van inrichtingen is vrijgelaten zonder bijzondere vergunning, blijven van kracht gedurende vijf jaren na het in werking treden dezer wet, ten ware zij vóór dien tijd worden vervangen door plaatselijke verordeningen krachtens art. 4 dezer wet uit te vaardigen.

32. Door deze wet wordt geene verandering gebracht in de bestaande wetten en verordeningen omtrent mijnen, steengroeven en daarmede in verband staande fabrieken en werkplaatsen, omtrent het bouwen in en langs rivieren, op en aan dijken en andere waterkeerende werken, en op het onderhouden en instandhouden van wegen, vaarten en wateringen, omtrent

het hebben van magazijnen of nederlagen op onvrij territoir, omtrent het bouwen, planten en maken van werken op zekeren afstand van vestingwerken, noch ook omtrent het gebruik van stoomtoestellen.

33. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „Hinderwet."

WET

van 20 Juli 1895, Stbl. no. 137,

HOUDENDE BEPALINGEN TOT BEVEILIGING BIJ HET VERBLIJVEN IN FABRIEKEN EN WERKPLAATSEN.

---

§ 1. INLEIDENDE BEPALING.

Art. 1

Onder fabrieken en werkplaatsen verstaat deze wet:

1°. alle zoowel open als besloten ruimten, waar in of voor eenig bedrijf pleegt gewerkt te worden aan het vervaardigen, veranderen, herstellen, versieren, afwerken of op andere wijze tot verkoop of gebruik geschikt maken van voorwerpen of stoffen, of waar in of voor eenig bedrijf voorwerpen of stoffen eene daartoe strekkende bewerking plegen te ondergaan; een en ander voor zoover aldaar een krachtwerktuig of een oven wordt gebezigd of tien of meer personen plegen te verblijven.

Daar, waar de werkzaamheden ten behoeve van eenzelfde bedrijf worden verricht in afzonderlijke, doch met elkander in gemeenschap staande ruimten, worden de afzonderlijke ruimten geacht een onafgescheiden geheel uit te maken;

2°. vlasbraakhokken en zwingelketen.

§ 2 VAN HET OPRICHTEN VAN FABRIEKEN EN WERKPLAATSEN.

2. Hij die eene fabriek of werkplaats wenscht op te richten of uit te breiden, is bevoegd vooraf het bouwplan aan de beoordeeling van den inspecteur te onderwerpen.

3. Bij het verzoek om beoordeeling worden overgelegd:

1°. eene nauwkeurige omschrijving in tweevoud van de plaats waar de fabriek of werkplaats zal worden opgericht, eene opgave in tweevoud van hetgeen daarin zal worden verricht of vervaardigd, benevens van de drijfkracht, die daarbij zal worden aangewend;

2°. eene platte-grondteekening in tweevoud op eene schaal van ten minste een op honderd, aanduidende de uit- en inwendige inrichting der fabriek of werkplaats;

3°. eene nauwkeurige beschrijving in tweevoud van de wijze waarop de aanvrager zich voorstelt te voldoen aan de eischen, voor fabrieken en werkplaatsen, op te richten na het in werking treden van deze wet, gesteld krachtens artikel 6, voor zooveel noodig toegelicht door, eveneens in tweevoud over te leggen, doorsneden en opstanden op eene schaal van ten minste een op honderd.

De inspecteur bericht de ontvangst dezer stukken bij gedagteekend en onderteekend schrijven.

4. De inspecteur is bevoegd van den aanvrager alle inlichtingen te vragen, die hij behoeft tot eene juiste beoordeeling van de overgelegde stukken.

5. Binnen eene maand na de dagteekening van het bewijs van ontvangst bedoeld in artikel 3, deelt de inspecteur schriftelijk zijn oordeel over de overgelegde stukken aan den aanvrager mede. Luidt dit ongunstig, dan worden de redenen medegedeeld, waarop het oordeel steunt.

Aan de beoordeeling wordt een exemplaar gehecht van de in artikel 3 bedoelde stukken, door den inspecteur gewaarmerkt.

§ 3. MAATREGELEN TOT BEVEILIGING.

6. Het hoofd of de bestuurder zorgt, dat zijne fabriek of werkplaats voldoet aan de eischen, die bij algemeenen maatregel van bestuur kunnen gesteld worden, hetzij in het algemeen ten opzichte van alle bedrijven, hetzij in het bijzonder ten opzichte van sommige bepaalde bedrijven, ten aanzien van:

a. de vrije luchtruimte voor elken arbeider in verband met de hoogte van de werklokalen;
b. de luchtverversching;
c. de verlichting;
b. het voorkomen van brand en van ongevallen bij brand;
e. kleedkamers en schaftlokalen;
f. de privaten.

Voor fabrieken en werkplaatsen, in werking gebracht vóór het in werking treden van deze wet, kunnen minder strenge voorschriften worden gegeven dan voor fabrieken en werkplaatsen in werking gebracht na dat tijdstip.

7. Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt bepaald, wat door het hoofd of den bestuurder van eene fabriek of werkplaats, met inachtneming van de voorschriften, door den inspecteur te geven, moet worden aangewend:

a. tot het bevorderen van zindelijkheid;
b. tot het bevorderen van eene dragelijke temperatuur;
c. tot het verwijderen van schadelijke dampen, gassen en stof;
d. tot het voorkomen van ongevallen door werktuigen, werktuigdeelen, drijfwerken, gereedschappen of electrische geleidingen, door vallen, door vallende voorwerpen, kokende of bijtende vloeistoffen, gloeiende of gesmolten metalen of door ontplofbare stoffen.

De algemeene maatregel van bestuur bepaalt tevens in welke gevallen door den inspecteur voorschriften gegeven kunnen worden:

1°. ten aanzien van den tijd gedurende welken personen mogen vertoeven in ruimten, waar het onvermijdelijk is dat hooge of lage temperaturen, schadelijke dampen, gassen of stof voorkomen;

2°. ten aanzien van het verstrekken van goed drinkbaar water.

Elk mondeling of schriftelijk voorschrift bepaalt tevens den termijn, binnen welken er aan voldaan behoort te zijn.

Het hoofd of de bestuurder kan vorderen, dat het voorschrift hem schriftelijk wordt verstrekt.

Schriftelijk gegeven voorschriften worden door den inspecteur gedagteekend.

8. Het hoofd of de bestuurder van eene fabriek of werkplaats is verplicht op last van den inspecteur, op door dezen aan te wijzen plaatsen en zóó, dat het voor een ieder duidelijk leesbaar zij, een door dien ambtenaar opgemaakt en door hem en het hoofd of den bestuurder der fabriek of werkplaats onderteekend reglement op te hangen en opgehangen te houden, bevattende hetgeen door de in de fabriek of werkplaats verblijvende personen behoort te worden nagekomen in het belang van hen zelven of van anderen.

Het hoofd of de bestuurder van eene fabriek of werkplaats zorgt, dat een afschrift of afdruk van zoodanig reglement worde uitgereikt aan elken vasten arbeider in zijne fabriek of werkplaats, binnen acht dagen na de onderteekening, en aan alle nieuwe vaste arbeiders vóór of bij het begin hunner werkzaamheden.

§ 4. TOEZICHT.

9. Onder de bevelen van den Minister, met de uitvoering van deze wet belast, wordt het toezicht op hare naleving opgedragen aan door Ons te benoemen inspecteurs en verdere ambtenaren, wier werkkring en bevoegdheden bij algemeenen maatregel van bestuur worden geregeld.

Deze inspecteurs en verdere ambtenaren worden niet tevens belast met het toezicht op het gebruik van stoomtoestellen.

10. Het is aan het vorig artikel bedoelde ambtenaren verboden middellijk of onmiddellijk deel te nemen aan bedrijven of ondernemingen van fabrieks- of handwerksnijverheid.

11. De hoofden en bestuurders van fabrieken en werkplaatsen en de daarin verblijvende personen zijn verplicht aan den bevoegden ambtenaar de verlangde inlichtingen te geven omtrent zaken en feiten, de naleving van deze wet betreffende.

12. Het hoofd of de bestuurder van eene inrichting, waarin eenige tak van fabrieks- of handwerksnijverheid wordt uitgeoefend, is verplicht van elk in zijn bedrijf aan een persoon overkomen ongeval binnen driemaal vier en twintig uren, nadat het ongeval heeft plaats gehad of de gevolgen van dat ongeval zich hebben geopenbaard, schriftelijk kennis te geven aan den burgemeester der gemeente, waar het ongeval plaats had.

Heeft de persoon, wien het ongeval is overkomen, binnen tweemaal vier en twintig uren zijn gewonen arbeid hervat, dan vervalt de verplichting tot kennisgeving, tenzij de gevolgen van het ongeval eerst later blijken.

De vorm dezer kennisgeving wordt vastgesteld door den Minister, met de uitvoering van deze wet belast.

De burgemeester zendt binnen vier en twintig uren die kennisgeving aan den inspecteur.

De burgemeester stelt een onderzoek in naar de oorzaken en gevolgen van het ongeval, en deelt den uitslag daarvan mede aan den inspecteur, die bevoegd is een nader onderzoek in te stellen.

13. Het hoofd of de bestuurder van eene fabriek of werkplaats zendt binnen eene maand, na het in werking brengen daarvan, aan den burgemeester van de plaats, waar de fabriek of werkplaats is gelegen, eene opgave:

a. van het bedrijf, dat wordt uitgeoefend;

b. van de soort van drijfkracht en het aantal krachtwerktuigen die worden gebezigd;

c. van het aantal der personen, die aldaar in den regel zullen verblijven:

d. voor het geval, dat de fabriek of werkplaats behoort tot de inrichtingen, die gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken en niet mogen worden opgericht zonder vooraf verkregen vergunning, van het gezag, dat de vergunning gaf tot het oprichten en van de dagteekening van het besluit, waarbij de vergunning werd verleend.

De vorm dezer opgave wordt door den Minister, met de uitvoering van deze wet belast, vastgesteld.

14. De burgemeester zendt de in het vorig artikel bedoelde

opgaven aan den inspecteur, na daarvan aanteekening te hebben gehouden.

15. De inspecteurs zenden alle twee jaren een beredeneerd verslag over hunne ambtsbezigheden aan den Minister, met de uitvoering van deze wet belast.

Deze verslagen worden, hetzij in hun geheel, hetzij gedeeltelijk, aan de Staten-Generaal overgelegd.

§ 5. HOOGER BEROEP.

16. Heeft het hoofd of de bestuurder van eene fabriek of werkplaats bezwaar tegen een door den inspecteur gegeven voorschrift, dan kan hij daarvan binnen acht dagen in beroep komen bij den Minister, met de uitvoering van deze wet belast.

De Minister beslist na onderzoek.

Van de met redenen omkleede beslissing wordt afschrift gezonden aan het hoofd of den bestuurder van de fabriek of werkplaats.

17. Worden de bezwaren geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard, dan treedt het voorschrift in beroep gegeven in de plaats van dat, waartegen beroep werd ingesteld.

18. Voor het hoofd of den bestuurder van eene fabriek of werkplaats vloeit geenerlei verplichting voort uit een voorschrift, zoolang daartegen beroep kan worden ingesteld en zoolang omtrent een ingesteld beroep niet is beslist.

§ 6. STRAFBEPALINGEN.

19. Met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden wordt gestraft:

a. overtreding van een der artikelen 8, 11, 12, 1ste lid, 13, 1ste lid, en 27:

b. overtreding van eene der bepalingen van eenen algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 6 of artikel 7.

c. het niet voldoen aan een voorschrift krachtens eenen algemeenen maatregel van bestuur uitgevaardigd ingevolge artikel 7.

Indien tijdens het plegen van het feit nog geen twee jaren zijn verloopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens eene overtreding als hiervoren sub *a*, *b* of *c*, genoemd, onherroepelijk is geworden, kunnen de straffen worden verdubbeld.

20. Met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft het hoofd of de bestuurder van eene fabriek of werkplaats, die eene onjuiste opgave doet van het in artikel 13 voorgeschrevene.

21. Met het opsporen van de overtredingen van deze wet, van de bepalingen van eenen algemeenen maatregel van bestuur overeenkomstig artikel 6 of artikel 7 uitgevaardigd en van de voorschriften krachtens eenen algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 7 gegeven, zijn, behalve de bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de marechaussee, alle ambtenaren van rijks- en gemeente-politie, alsmede de in artikel 9 bedoelde ambtenaren.

Ten aanzien van de inrichtingen, bedoeld bij artikel 24 der wet van 2 Juni 1875 (*Stbl.* n°. 95), zijn uitsluitend met deze taak belast de inspecteurs en de door den Minister van Oorlog op grond van het tweede lid van genoemd artikel 24 der wet van 2 Juni 1875 (*Stbl.* n°. 95) aangewezen ambtenaren en officieren.

Het bepaalde in het eerste lid van dit artikel is niet van toepassing op de rijkswerkplaatsen en -fabrieken. Aldaar wordt voor de toepassing der wet het toezicht geregeld door de hoofden der betrokken Departementen van Algemeen Bestuur.

22. De in het eerste lid van artikel 21 bedoelde ambtenaren hebben toegang tot alle plaaten, waar eenige tak van fabrieks- of handwerksnijverheid wordt uitgeoefend, met uitzondering van de rijkswerkplaatsen en -fabrieken en de inrichtingen bedoeld in artikel 24 der wet van 2 Juni 1875 (*Stbl.* n°. 95), waartoe, behoudens uit anderen hoofde aan anderen toekomende bevoegdheid, alleen toegang hebben de inspecteurs.

De veld- en boschwachters, de beambten der marechaussee, niet zijnde hulpofficieren van justitie, en de ambtenaren van rijks- en gemeentepolitie beneden den rang van inspecteur der rijksveldwacht en van commissaris van politie behoeven daartoe, voor zoover hun de toegang niet uit anderen hoofde vrijstaat, een schriftelijken bijzonderen last van den burgemeester of van den kantonrechter.

Wordt aan de in artikel 21 bedoelde ambtenaren de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich dien desnoods met inroeping van den sterken arm.

In plaatsen, in het eerste lid bedoeld, die tevens woningen zijn of alleen door eene woning toegankelijk zijn, treden zij tegen den wil van den bewoner niet binnen dan op vertoon van een schriftelijken bijzonderen last van den burgemeester of van den kantonrechter. Van dit binnentreden wordt door hen proces-verbaal opgemaakt en binnen tweemaal vier en twintig uren aan dengenen, in wiens woning is binnengetreden, in afschrift medegedeeld.

23. De in artikel 21 bedoelde ambtenaren zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hun in plaatsen, waar zij krachtens artikel 22 binnentreden, omtrent het daar uitgeoefend wordend

bedrijf is bekend geworden, voor zoover het niet in strijd is met de bepalingen van deze of van eene andere wet.

Hij, die opzettelijk de bij het vorig lid opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden, met of zonder ontzetting van het recht om ambten of bepaalde ambten te bekleeden.

Hij, aan wiens schuld schending van die geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Geen vervolging heeft plaats dan op klachte van het hoofd of den bestuurder van het bedrijf en de onderneming.

24. De bij deze wet strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen behalve de feiten, strafbaar gesteld bij het tweede en derde lid van artikel 23, die als misdrijven worden beschouwd.

§ 7. OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN.

25. Een algemeene maatregel van bestuur, uitgevaardigd ingevolge artikel 6 of artikel 7, treedt niet eerder in werking dan een jaar na den dag zijner afkondiging.

26. Door of vanwege den Minister, met de uitvoering van deze wet belast, kan voor fabrieken en werkplaatsen, in werking gebracht vóór of binnen het jaar na het tijdstip van afkondiging van eenen ingevolge artikel 6 uitgevaardigden algemeenen maatregel van bestuur, vrijstelling worden verleend van de bij zoodanigen maatregel van bestuur gestelde voorschriften gedurende een voor elk geval te bepalen termijn.

Deze termijn kan eenmaal worden verlengd.

De gezamenlijke duur der vrijstellingen kan ten aanzien van het *sub a, d, e* of *f* genoemde den tijd van tien jaren en ten aanzien van het *sub b* of *c* genoemde den tijd van drie jaren na het in het eerste lid genoemde tijdstip niet overschrijden.

27. De opgave bedoeld in artikel 13 wordt voor fabrieken en werkplaatsen, in werking gebracht vóór het in werking treden van deze wet, verstrekt binnen drie maanden na dat tijdstip.

28. Indien bijzondere omstandigheden van plaatselijken aard in eene gemeente voorschriften betreffende het onderwerp, in deze wet geregeld, noodig maken, die niet bij algemeenen maatregel van bestuur zijn gegeven, kunnen deze voorschriften door den gemeenteraad onder Onze goedkeuring worden vastgesteld.

Artikel 161 der wet van 29 Juni 1851 (*Stbl.* n°. 85) is op deze plaatselijke verordening van toepassing.

Deze plaatselijke verordening wordt afgekondigd op de wijze, bedoeld in de artikelen 172 en 173 van die wet, met dien verstande, dat in het formulier van afkondiging in plaats van de inzending aan en het ontvangstbericht van Gedeputeerde Staten, worden vermeld de dagteekening en het nummer van het Koninklijk besluit, waarbij de verordening is goedgekeurd.

29. Deze wet is niet van toepassing op het bedrijf van landbouw, tuinbouw, boschbouw, veehouderij of veenderij, op het schippers- of visscherijbedrijf, op 's Rijks opvoedingsgestichten en werkinrichtingen en gevangenissen, noch op werkzaamheden in militairen dienst verricht.

Zij brengt geene wijziging in de voorschriften betreffende het rijkstoezicht op stoomtoestellen.

30. Artikel 15 der wet van 5 Mei 1889 (*Stbl.* n°. 48) wordt ingetrokken.

In artikel 17 van die wet vervallen de woorden „en art. 15, 3de en 4de lid;" in artikel 23, 1ste lid, worden de woorden „ , 11 en 15" vervangen door „en 11."

31. Alle stukken, verzoekschriften en beschikkingen ten gevolge van de artikelen 2 tot en met 5, 7, 8, 13, 16, 26 en 27 opgemaakt, zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie en worden kosteloos uitgereikt.

32. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „veiligheidswet."

33. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

WET

van den 15den April 1896, Stbl. no. 69,

HOUDENDE REGELING VAN HET TOEZICHT OP HET GEBRUIK VAN STOOMTOESTELLEN.

---

§ 1. ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1.

Onder stoomtoestel wordt in deze wet verstaan een stoomketel en elk ander, bij algemeenen maatregel van bestuur aan te wijzen toestel, verbonden met een stoomketel en bestemd om onder eene grootere drukking dan die van den dampkring te werken.

Een stoomketel is een toestel, ingericht om uit eenige vloeistof stoom voort te brengen.

2. Onder toebehooren van een stoomtoestel worden in deze wet verstaan alle toestellen, strekkende om veilig gebruik van het stoomtoestel te verzekeren.

3. Onder gebruiker van een stoomtoestel wordt in deze wet verstaan:

a. bij uitsluitend huishoudelijk gebruik het hoofd van het gezin of het hoofd of de bestuurder van de inrichting, waarin het toestel wordt gebruik;

b. in alle andere gevallen het hoofd of de bestuurder van het bedrijf, de onderneming of de inrichting, waarin het toestel wordt gebruikt.

§ 2. VAN VERGUNNING TOT HET IN WERKING BRENGEN VAN STOOMTOESTELLEN.

4. Het is verboden een stoomtoestel in werking te brengen, zonder daartoe eene door of namens den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid uitgereikte akte van vergunning te hebben.

5. De akte van vergunning wordt verleend, wanneer het van Regeeringswege te houden onderzoek en de beproeving van

het stoomtoestel, alsmede het onderzoek van zijn toebehooren, uitkomsten hebben opgeleverd die voldoen aan de eischen door en krachtens den in artikel 6 bedoelden algemeenen maatregel van bestuur te stellen.

6. Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt bepaald:

a. welke opgaven de aanvrage tot het verkrijgen eener akte van vergunning moet bevatten, en wat daarbij moet worden overgelegd, alsmede de opgaven en voorwaarden, welke de akte moet vermelden;

b. aan welke eischen het stoomtoestel en zijn toebehooren moet voldoen, de wijze van het onderzoek en van de beproeving en de regelen daarbij in acht te nemen.

De algemeene maatregel van bestuur wijst de gevallen aan, waarin de Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid geheel, gedeeltelijk of voorwaardelijk vrijstelling van de daarin vervatte voorschriften kan geven.

7. Door Ons worden benoemd de ambtenaren belast met het toezicht op en het onderzoek en de beproeving van stoomtoestellen, alsmede de leden der commissie, aan welke, in de gevallen bij deze wet aangewezen, handelingen en uitspraken van gemelde ambtenaren ter beoordeeling worden onderworpen.

8. Deze commissie bestaat uit vijf leden, van welke één, door Ons aan te wijzen, het voorzitterschap bekleedt.

De leden treden, volgens een door Ons vast te stellen rooster, om de vijf jaren af, maar zijn opnieuw benoembaar.

9. De leden der commissie, alsmede de ambtenaren in artikel 7 bedoeld, leggen bij de aanvaarding hunner bediening, eerstgenoemden in handen van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, laatstgenoemden in handen van Onzen Commissaris in de provincie, waar zij krachtens hunne aanstelling verblijf houden, den eed of de belofte af, dat zij de plichten hunner bediening getrouw zullen vervullen.

10. Hij die de aanvraag om vergunning tot gebruik van het stoomtoestel heeft gedaan, stelt ter beschikking van den ambtenaar met het onderzoek en de beproeving belast, zoowel de werklieden als de werktuigen, die voor het onderzoek en de beproeving noodig zijn.

Hij zelf alsmede een of twee door hem aan te wijzen personen, zijn bevoegd bij het onderzoek en de beproeving tegenwoordig te zijn.

11. De nadeelige gevolgen eener beproeving zijn voor rekening van hem die deze heeft verzocht, ten ware zij niet met het noodige beleid is bestuurd. In het laatste geval wordt de schade uit 's Rijks schatkist vergoed.

12. Is de ambtenaar, ten gevolge van het onderzoek of van de beproeving van oordeel, dat de vergunning geweigerd moet

worden, dan deelt hij zijn aan den Minister in te zenden verslag te gelijk in afschrift aan hem die de vergunning heeft verzocht, mede. Deze kan daartegen binnen veertien dagen zijne bezwaren bij den Minister indienen. Geschiedt dit, dan stelt de Minister de zaak in handen van de in artikel 7 bedoelde commissie, die een of meer leden tot het doen van een nieuw onderzoek of beproeving aanwijst.

Hij die de vergunning heeft verzocht draagt de kosten van dit onderzoek of deze beproeving, zoo de commissie in haar verslag aan den Minister, hetwelk den verzoeker in afschrift medegedeeld wordt, de ingediende bezwaren ongegrond verklaart.

Deze kosten worden berekend naar een door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid vast te stellen tarief.

Op het onderzoek en de beproeving door de commissie zijn de artikelen 10 en 11 dezer wet van toepassing.

13. Elke beschikking op aanvragen om vergunning of herhaling van onderzoek, wordt den belanghebbende binnen den kortsten tijd schriftelijk en kosteloos medegedeeld.

14. Wanneer door den gebruiker van een stoomtoestel aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid schriftelijk het verlangen wordt te kennen gegeven, dat een met den stoomketel verbonden toestel, dat bestemd is om onder eene grootere drukking dan die van den dampkring te werken en niet valt onder den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 1, door een der in artikel 7 vermelde ambtenaren onderzocht of beproefd worde, geeft de Minister daartoe last.

De kosten van dit onderzoek of van deze beproeving, te berekenen naar een door gemelden Minister vast te stellen tarief, worden door den verzoeker gedragen.

§ 3. VAN HET TOEZICHT OP DE STOOMTOESTELLEN.

15. Alle in gebruik zijnde stoomtoestellen met toebehooren blijven aan een voortdurend toezicht van Regeeringswege onderworpen.

Het wordt uitgeoefend door de ambtenaren bedoel in artikel 7, naar regelen vast te stellen bij algemeenen maatregel van bestuur.

16. De in artikel 7 bedoelde ambtenaren hebben te allen tijde vrijen toegang tot de plaatsen waar de stoomtoestellen en toebehooren zich bevinden.

Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich dien, desnoods met inroeping van den sterken arm.

Zijn de stoomtoestellen of hun toebehooren enkel door eene woning toegankelijk, dan treden die ambtenaren tegen den wil van den bewoner niet binnen, dan op vertoon van eenen schrif-

telijken bijzonderen last van den burgemeester of van den kantonrechter. Van dit binnentreden wordt door hen proces-verbaal opgemaakt en binnen tweemaal vier en twintig uren aan dengenen, in wiens woning is binnengetreden, in afschrift medegedeeld.

17. De gebruiker van het stoomtoestel en zij, die het bedienen, zijn verplicht aan de in artikel 7 bedoelde ambtenaren de verlangde inlichtingen te geven omtrent zaken en feiten, de naleving van deze wet betreffende.

18. De in artikel 7 bedoelde ambtenaren zijn op de wijze, in de gevallen en onder de waarborgen bij den algemeenen maatregel van bestuur, in artikel 15 bedoeld, te omschrijven, bevoegd de stoomtoestellen opnieuw te onderzoeken en te beproeven.

De nadeelige gevolgen eener beproeving zijn voor rekening van den gebruiker van het stoomtoestel, ten ware zij niet met het noodige beleid is bestuurd. In het laatste geval wordt de schade uit 's Rijks schatkist vergoed.

19. De gebruiker van het stoomtoestel stelt ter beschikking van den ambtenaar met het onderzoek en de beproeving belast, zoowel de werktuigen, die voor het onderzoek en de beproeving noodig zijn. Hij zelf alsmede een of twee door hem aan te wijzen personen, zijn bevoegd bij het onderzoek en de beproeving tegenwoordig te zijn.

20. Indien de gebruiker van een stoomtoestel in strijd met de meening hem door den dienstdoenden ambtenaar te kennen gegeven, vermeent, dat er geen voldoende reden bestaat, hetzij voor eene buitentijds in te stellen beproeving of onderzoek, bij welke het stoomtoestel buiten werking moet worden gesteld, hetzij voor een door dezen gelasten maatregel om het in een voor onderzoek of beproeving geschikten toestand te brengen, geeft hij van zijne bezwaren schriftelijk kennis aan dien ambtenaar.

Deze zendt het bezwaarschrift onmiddellijk aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, die de zaak stelt in handen van de in artikel 7 vermelde commissie.

De commissie wijst daarop drie harer leden aan ten einde de zaak plaatselijk te onderzoeken.

Verklaart de commissie in haar aan den Minister in te dienen verslag, hetwelk den belanghebbende in afschrift wordt medegedeeld, de bezwaren ongegrond, dan gelast de Minister, dat tot de handeling, waartegen bezwaar was gemaakt, zal worden overgegaan.

In dit geval draagt de gebruiker van het stoomtoestel de kosten van het door de commissie ingestelde plaatselijk onderzoek, berekend naar het in artikel 12 bedoelde tarief.

21. Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt bepaald:
a. aan welke verplichtingen moet worden voldaan:
1°. door den gebruiker, in geval van herstelling en ten aanzien van het onderhoud van een stoomtoestel en zijn toebehooren, alsmede ten aanzien van de inrichting van het ruim in hetwelk de ketels van stoomvaartuigen geplaatst zijn:
2°. door den gebruiker en door hem, die tijdens de werking van het toestel, dit bedient, zoowel wanneer het stoomtoestel en zijn toebehooren in werking, als wanneer zij buiten werking zijn;
b. wat door den gebruiker van een stoomtoestel moet worden gedaan, om het toezicht mogelijk of gemakkelijk te maken, of te dien einde door de in artikel 7 bedoelde ambtenaren kan worden gelast:
c. in welke gevallen de akte van vergunning kan ingetrokken worden.
Tevens worden daarbij de gevallen aangegeven, waarin de Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van het bij den algemeenen maatregel van bestuur, in dit artikel bedoeld, voorgeschrevene geheel, gedeeltelijk of voorwaardelijk vrijstelling kan verleenen.

22. Indien de ambtenaar bij het onderzoek van een stoomtoestel met toebehooren bevindt:
1°. dat deze niet beantwoorden aan de eischen, bedoeld in artikel 6, sub *b*;
2°. dat de verplichtingen, bedoeld in artikel 21, sub *a* of *b*, niet zijn in acht genomen — in beide gevallen voor zooveel niet van een of ander dezer eischen of verplichtingen vrijstelling is verleend;
3°. dat niet is voldaan aan de voorwaarden waaronder de vergunning is verkregen;
zoo maakt hij daarvan proces verbaal op, hetwelk hij onverwijld aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie zendt.
Kan het verdere gebruik van het stoomtoestel dadelijk gevaar opleveren, zoo brengt hij zulks ter kennis van den burgemeester, die door verzegeling op de door den ambtenaar aan te geven wijze zorgt, dat het stoomtoestel onmiddellijk buiten dienst gesteld worde.
Na de verzegeling wordt door den ambtenaar een nader onderzoek of nadere beproeving ingesteld, tenzij de gebruiker bij den Minister tegen de gedane verzegeling opkomt. In dat geval draagt de Minister een nieuw onderzoek of beproeving op aan de in art. 7 vermelde commissie, die daartoe drie harer leden aanwijst. De kosten van dit onderzoek of deze beproeving, berekend naar het in artikel 12 bedoelde tarief,

zijn ten laste van den gebruiker van het toestel, indien de commissie het oordeel van den ambtenaar bevestigt.

Blijkt uit het nader onderzoek of de beproeving, dat het stoomtoestel met toebehooren geen gevaar heeft opgeleverd, of in geval van herstelling uit een daarna ingesteld onderzoek of eene beproeving, dat het gevaar is geweken, of wordt bij niet-herstelling de akte ingetrokken, zoo geeft de dienstdoende ambtenaar hiervan kennis aan den burgemeester, die alsdan voor zooveel noodig voor de ontzegeling zorg draagt.

De artikelen 18, 2de lid en 19 zijn van toepassing op het onderzoek of de beproeving door de commissie ingesteld.

23. Indien de ambtenaar bevindt dat een stoomtoestel met toebehooren in werking is, zonder dat hem op zijne vordering de in artikel 4 bedoelde akte van vergunning wordt getoond, zoo geeft hij daarvan kennis aan den burgemeester die door verzegeling op de door den ambtenaar aan te geven wijze zorgt, dat het stoomtoestel onmiddellijk buiten dienst gesteld worde.

Na de verzegeling wordt door den ambtenaar een onderzoek en beproeving ingesteld, tenzij de gebruiker schriftelijk aan dien ambtenaar kennis geeft, dat daartegen bij hem bezwaar bestaat, op grond dat voor het in werking brengen van zijn toestel geene akte van vergunning wordt vereischt.

De ambtenaar zendt het bezwaarschrift onmiddellijk aan den Minister, die de zaak stelt in handen van de in artikel 7 vermelde commissie.

De commissie wijst daarop drie harer leden aan tot het doen van een plaatselijk onderzoek.

Verklaart de commissie in haar aan den Minister in te dienen verslag, hetwelk den belanghebbende in afschrift wordt medegedeeld, de bezwaren ongegrond, dan gelast de Minister, dat tot de handeling, waartegen bezwaar was gemaakt, zal worden overgegaan tenzij de gebruiker schriftelijk verklaart geen onderzoek en beproeving te wenschen.

Wanneer de bezwaren ongegrond zijn verklaard, draagt de gebruiker de kosten van het onderzoek door de commissie, berekend naar het in artikel 12 bedoelde tarief en heeft geene ontzegeling plaats.

Verklaart de commissie in haar verslag de bezwaren gegrond, dan gelast de Minister, dat tot ontzegeling zal worden overgegaan.

De door eene beproeving toegebrachte schade wordt uit 's Rijks schatkist vergoed, wanneer die beproeving niet met het noodige beleid is bestuurd.

24. Van elk ongeval bij het gebruik van een stoomtoestel geeft de gebruiker binnen vier en twintig uren kennis aan den burgemeester der gemeente, waarin zich het stoomtoestel

bevindt. In geval van ontploffing zorgt hij, dat tot de komst van den burgemeester of van den door dezen aangewezen persoon, ter plaatse waar het ongeval is voorgevallen alles in onveranderden toestand blijve, tenzij daaruit gevaar zou kunnen ontstaan.

Heeft een ongeval plaats gehad aan boord van een stoomvaartuig, in zee of in een binnenwater, zoo geschiedt de kennisgeving in het eerste geval aan den burgemeester van de eerste Nederlandsche havenplaats waar het vaartuig binnenloopt, en in het tweede geval aan den burgemeester der gemeente waarin het vaartuig het eerst stilhoudt.

25. Na een ongeval brengt de burgemeester, onverschillig of hij de mededeeling ontvangen hebbe dan niet, het gebeurde zoo spoedig mogelijk ter kennis van den ambtenaar belast met het toezicht in de gemeente.

Door dezen wordt ten spoedigste een onderzoek ter plaatse ingesteld.

Het onderzoek heeft voornamelijk ten doel te bepalen of de gebruiker van het stoomtoestel of zij die het toestel bedienen, zich aan verzuim, nalatigheid of niet inachtneming der verordeningen omtrent het gebruik van stoomtoestellen hebben schuldig gemaakt.

26. Van dit onderzoek wordt door den ambtenaar op zijn ambtseed proces-verbaal in tweevoud opgemaakt, bevattende zoo mogelijk eene duidelijke en bepaalde verklaring omtrent de oorzaak van het ongeval.

Een exemplaar van het proces-verbaal wordt onmiddellijk aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie gezonden. Afschrift van het proces-verbaal is voor iederen belanghebbende bij den ambtenaar van het stoomwezen tegen betaling der kosten verkrijgbaar.

27. De burgemeester zorgt, dat zoolang het onderzoek van den ambtenaar niet is afgeloopen, ter plaatse waar de ontploffing is voorgevallen, alles, tenzij hij oordeele dat daaruit gevaar kunne rijzen, in onveranderden toestand blijve.

28. De burgerrechtelijke verantwoordelijkheid voor een ongeval, veroorzaakt door een stoomtoestel en waardoor schade is toegebracht aan personen of goederen, rust:

a. zoo het stoomtoestel dient voor een bedrijf of eene onderneming op hem voor wiens rekening het bedrijf of de onderneming uitgeoefend wordt;

b. zoo het stoomtoestel dient uitsluitend tot huishoudelijk gebruik, op het hoofd van het gezin of op het hoofd van het bestuur der inrichting, waarin het toestel werd gebruikt;

c. zoo het stoomtoestel tot wetenschappelijke onderzoekingen dient, op hem door wien de onderzoekingen verricht worden;

d. zoo het stoomtoestel onder het beheer staat van een Departement van algemeen bestuur, op den Staat; van een provinciaal bestuur, op de provincie; van een gemeentebestuur, op de gemeente; van een waterschapsbestuur, op het waterschap.

§ 4. STRAFBEPALINGEN.

29. De gebruiker van een stoomtoestel wordt gestraft:

a. met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, zoo hij dat stoomtoestel in werking heeft, zonder aan den bevoegden ambtenaar op diens vordering het schriftelijk bewijs der in artikel 4 bedoelde vergunning te toonen; indien de overtreding enkel bestaat in het niet op de eerste vordering vertoonen van de reeds verkregen akte, wordt eene geldboete opgelegd van ten hoogste drie gulden;

b. met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, zoo hij in strijd handelt met de in de akte vermelde voorwaarden;

c. met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, zoo hij niet nakomt eene der verplichtingen hem bij artikel 24 opgelegd.

30. Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

a. de gebruiker van een stoomtoestel waarvoor eene akte van vergunning uitgereikt is en hetwelk of welks toebehooren niet beantwoordt aan een der eischen bedoeld in artikel 6, sub *b*, en bepaald bij een ingevolge den aanhef van dat artikel uitgevaardigden maatregel van bestuur;

b. hij die niet in acht neemt eene der verplichtingen bedoeld in artikel 21, sub *a*, en hem opgelegd bij een ingevolge den aanhef van dat artikel uitgevaardigden algemeenen maatregel van bestuur.

Met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste honderd gulden, wordt gestraft de gebruiker van een stoomtoestel, die niet in acht neemt eene der verplichtingen, bedoeld in artikel 21, sub *b*, en hem opgelegd bij een ingevolge den aanhef van dat artikel uitgevaardigden algemeenen maatregel van bestuur.

Met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden wordt gestraft overtreding van artikel 17.

31. Indien tijdens het plegen van eene overtreding van deze wet of van een ingevolge deze wet uitgevaardigden algemeenen maatregel van bestuur nog geen twee jaren zijn verloopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige, wegens een dezer overtredingen, onherroepelijk is geworden, kunnen de straffen worden verdubbeld.

INHOUD.

BLADZ.

DE GRONDWET 1
HET BURGERLIJK WETBOEK 35
DE KIESWET 346
DE WET OP HET RECHT VAN VEREENIGING EN VERGADERING . . 398
DE FAILLISSEMENTSWET 401
DE GEMEENTEWET. 445
DE WET OP DE GRONDBELASTING 491
DE WET OP DE PERSONEELE BELASTING. 506
DE WET OP DE VERMOGENSBELASTING 538
DE WET OP DE BEDRIJFSBELASTING 554
DE WET OP HET RECHT VAN SUCCESSIE 591
DE ZEGELWET 622
DE WET OP DE FABRIEKS- EN HANDELSMERKEN. 650
DE ARBEIDSWET 660
DE WET OP DE KAMERS VAN ARBEID 681
DE HINDERWET. 694
DE VEILIGHEIDSWET. 708
DE STOOMWET 716

A1446477